
UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 09 03 03 001 5

Ahmet Mithat
İlhāmāt ve taġlīṭāt
1 def.

الهامات وتغليطات

پسیقولوژی یعنی فن منافع الروحه دائر

بعض ملاحظات

—o—

محرری

احمد مدحت

—o—

«ترجمان حقیقت» غزته سنه تفرقه دن صکره

ایلك دفعه

اوله رق معارف نظارت جلیله سنك رخصتیله

کتاب اوله رق دخی باصلمشدر .

استانبول

١٣٠٢

﴿ الهامات وتغليطات ﴾

پسيقولوژى يعنى فن منافع الروحه دائر
بعض ملاحظات

—o—

مبحث

١

« خلقت بشريه ده تساوى وياعدم تساوى »

منطقيونك « قامتى مستقيم دريسى چپلاق طرناقلرى اكلى ايكى آياغى اوزرنده يورر بالطبع كولر » ديه عرضياتيله تعريف ايلدكارى مخلوق عجيبدن بر يسنى نزدده كورسه‌كز « انسان » ديرسكز . تعريف اغياريني مانع افراديني جامع اولديغنه كوره

بو تعريف ايله معرف اولان ملیونلرجه انسانلرك شو معرفتلرنده‌کی تساویلری عجبا خلقتلرنده‌کی تساویلرندنمی نشأت ايدر؟ هر انسان دیکرینك عینیمیدر؟ هیهات!

علم قیافت اربابی انسانلرك اشکال خارجیه‌سنی تدقیقده جمله‌دن ایلرویه کتمشلردر. «ایکی انسان بولنه‌مزکه بریسی دیکرینك عینیله شبیهی اولسون» دیمشلردر. اما بو سوزی او یله نوع بشر اوزرینه آتدقلری لحاظهٔ واحده ایله دفعةً سویلیور- مامشلردر. تدقیقات و تتبعاتی‌یك ایلرویه کوتوره‌رك انسانلردن هر برینك باشی قولاغی قاشی کوزی آغزی بورنی الی اياغی وسائره‌سی بولنوب بو اعضادن هر برینه مخصوص اولان اشکالاریله برابر اعضای

مذكوره‌نك عمومنك وضعيت طبيعيه‌لرينه
نظراً اصحابنه « انسان » دينلديكی حالده
اعضای مذكوره‌دن بر انسانده كوريلان
هر بری دیكر انسانده كوريلان هر بر ينه
شكلاً شبيه اولدقدن ماعدا وضعيةً دخی
شبيه اولدقلری كوريلوب آكلاشلدقدن
صكره يكديكرينه عينيله مشابه ايكی آدم
بولنه‌میه‌جغی حكم اولنمشدر .

علم قيافت اپيجه قديم بر زماندن برو
برچوق ارباب تدقيق اشغال ايتمشدر . بزجه
ابراهيم حقی حضرتلری بو علمده معروفلر .
دن اولوب اوروپا ترقيات جديده‌سی علوم
قديمه‌دن بر چوغنی صرف اوهامدن عبارت
اولمق اوزره رد ايلديكی حالده اس الاساسی
تشريح كبی فيزيولوژی كبی علوم طبيعيه‌يه

تعلق كوسترن علم قيافت رد اولنمامش وبرچوق مدققين بو علمله اشتغال ايلدكلرى كبى معاصر يندن « ژول دوغران پره » علم مذ كوره دائر بش يوز شوقدر بيوك صحيفه لى مصور ومكمل بر كتاب وجوده كتيرمشدر . ايشته بوذات كنديسندن اول علم قيافتده تفرد ايلمش اولان « لاواته » نام حكيمك تدقيقاتنى عيناً قبول وكندى تدقيقاتيله توسيع ايدەرك دنياده يكديكرينك شبيه تامى ايكى آدم بولنمق شويله طورسون ايكى بورون وياخود ايكى ال بيله بولنمديغنى حكم ايله علم قيافتك « كيرومانسى » يعنى فن احوال ايادى قسمنك مدخلنده ديمشدركه:

« انسانلرك چهره لرنده نه قدر فرق وار ايسه اللرنده دخى اوقدر فرق واردر .

یکدیگرینه تماماً بکزه‌یان چهره بولنمدیغی کبی ایکی ال دخی بولنه‌مزکه بری برینك شبیه تامی اولسون . پارمقلرك اوزونلغنده قیصه‌لغنده قالینلغنده اینجه‌لکنده مدور ویا مربعلکنده مفاصلده الاوستنده آووج ایچنده کی چزکیلرده والحاصل « ال » دیه برهجا ایله تسمیه ایدیور دیکمز او عظیم وواسع میدان تدقیقك هر جهتنده اوقدر تشابه واردرکه ایادیٔ عمومیهٔ بشریه‌دن بریسنك دیکرینه مشابهت تامه‌سنی قطعیاً منع ایلر »

دها شوراجقده صانع ماهر مطلق عزجلاله حضرتلرینك عظمت واجلالنه انسان نصل حیران قالمزکه میلیونلرجه میلیارلرجه ال تصنیع ایدرده هر برنده بریسنك دیکرینه بکزه‌میه‌جکی درجه‌لرده

اوسته‌لق آثاری کوسترر ؟

فکرمزی شو قدرجق برجولانلاندرمق اوزرینه مبحثمزك سرلوحه‌سنده سرد اولنان مسئله‌یه حل ایدیلوب بتمش دیه بیله‌جکمی یز ؟ انسانلرك اشبو عدم تشابه عمومیسنه نظراً خلقتلرنده دخی تساوی بولنمدیغنه قناعت ایلیه‌جکمی یز ؟

تمهیدات واقعه‌مز هنوز بویله بر قناعت حصوله کتوره‌جك قدر بسط وتوسیع ایدلامشدر . انسان یالکز شکل خارجیسی ایله‌می انساندر ؟ انسانی تشکیل ایدن شیلر الدن آیاقدن بورونن قولاقدنمی عبارتدر ؟ انسانك ذاتیاتیله تعریفنده « حیوان ناطق » دینلدیکی زمان بو ناطقیتدن ذهن درحال اشکال خارجیه‌دن اعضای داخلیه‌یه انتقال ایدر .

انسان اولادینه مخصوص اولان اللردن آیاقلردن هیچ بریسی دیکرینه شبیه اولمدقلری حالده عجبا ینه انسان اولادینه مخصوص اولان دماغلردن جکرلردن قلبلردن بریسی دیکرینه مشابهمیدر ؟

تمهیدات سابقه‌مزه استناداً درحال بو سؤاله نفی ایله جواب ویره‌بیلورز ٠

ارباب تشریح اشبو اعضای داخلیه‌نك دخی عدم تشابهلرینه تدقیقات تشریحیه‌لریله قائل وقانع اولمشلردر ٠ جکرکبی قلب کبی عضولر اوزرنده اجرا ایدیلان تدقیقاتك قارئلرمزه ارائه‌ٔ ماهیتی ایچون صدرلر ایچنده محفوظ اولان بو عضولره انظار دقتلرینی دعوت ایده‌مز ایسه‌ك‌ده دماغ اوزرینه انظار دقتلرینی خارجاً جلب ایده‌بیلمك

ممکندر . دماغ بشر قفانك طاس کیکی ایچنده مملو و محفوظ اولدیغندن شکل دماغ ذکر اولنان طاس کیکنك شکلیله آز چوق متشکلدر . ایمدی قفا طاسنك بیوکلکی کوچکلکی سیوریلکی یووارلاقلغی جبهه زاویه سنك آچیقلغی قپانقلغی اکسه نك وشاقلرك چوقورلغی بومرولغی وسائر بیك درلو احوال قفا طاسلرنده کی عدم مشابهتی کوستردیکی کبی بوکا نظراً قفا داخلنده کی دماغك دخی یکدیکرینه عدم مشابهتی استدلال اولنور .

مع مافیه یالکز اعضای خارجیه نك عدم تشابهلریله خلقت بشرده کی عدم تساویی همان حکم ایدیورمیه جکمز کبی یالکز اعضای داخلیه نك عدم تشابهیله دخی بو فقدان تساویی حکمده استعجال کوسترمیه جکز .

مسئله‌مزك بحق تشريحى ايچون برآز دها تمهيداته لزومز واردر .

بورايه قدر اشتغال ايلديكمز اعضاى خارجيه وداخليه بحثى ساده‌جه وصافيجه برعلم قيافت مبحثى اولوب مسئله‌يى هنوز فيزيولوژى يعنى علم منافع الاعضايه بيله تطبيق ايتمدك . «كوز» ديورز وعلم قيافت نتايج تدقيقاتنه استناداً عموم نوع بشرك كوزلرندن بريسى ديكرينه مشابه اولمديغنى دخى حكم ايديورز . يا عجبا كوز ديدكمز اعضا كنديسى ايچون معين اولان خدمتى ايفاده اولسون يكديكرينه متشابهميدرلر ؟ هر كوز بردرلومى كورر ؟

احتمال كه بوراده قارئلرمز شو سؤالك جوابنده تردد ايدرلر . بادئ امرده حقلرى‌ده

واردر . بز اشیا واشباحی کندی کوزمزله
کوره‌رك آنلره بشقه‌لرینك کوزلریله باقه بیلمك
احتمالندن قطعیاً بعید اولدیغمز ایچون اشیایی
هرکسك‌ده بزم کبیمی کوردکارینی درحال
حکمده تردد مز معذوردر . فقط تدقیقات فنیه
وفنونك صنایعه جهات تطبیقیه‌سی بو مسئله
یی دخی نظرمزده حل ایتمشدر . هپمزك
بداهةً کوروب آکلایه بیله جکمز بر صورت
وضوحه قویمشدر . فیزیولوژی اثبات
ایتمشدرکه کوزلرك بعضیسی یقینی ایی کو-
روب اوزاغی کورمز . بوکا « میوپ »
اسمی ویرلمش ودیکر بعضیلری اوزاغی ایی
کوروب یقینی ایی کورمز . بوکا دخی
« پره‌زبیت » اسمی ویرلمشدر . حال بوکه
بر میوپ قاچ خطوه‌دن عبارت اولان

اوزاغی ایی کورر ده قاچ خطوه دن عبارت اوزاغی ایی کورمز ؟ کذلك بر پره ز بیت کندیسنه نه قدر یقین اولان شیئی ایی کورر ده نه مقدار یقین اولانی ایی کورمز ؟ یعنی بر یسی ایی کورمك ایچون اشیاجی کندیسنه نه قدر یاقلاشدرمغه ودیکری نه قدراوزاقلا. تدرمغه مجبور اولور ؟ تعبیر فنیسنجه یعنی اشعهٔ نظریه خطوطنك تشکیل ایلدکاری زوایای حاده نك نه قدرآچیلوب و یا نه قدر قپانمسی لازم کلورکه برمیوپ و یاخود بر پره ز بیت اوزاغی ویاخود یقینی ایی کوره. بیلسون ؟ بومشکلی فنك وصنعتك نه قدر کوزل وضوح ایله حل ایتدیکنی آکلامق ایچون کوزلکجیلك صنعتنه دقت ایدرز • کوزلك میو پلغنه پره ز بیتلکنه کوره ایکی

نوع کوزلك یاپلدیغی کبی هر قسمك کندی
درجات منقسمه سنه کوره نومرولری تفریق
اولندیغنی نظر عبرته آلورز . ایکیسی ده
میوپ اولان آدملردن بریسنه اون بش
نومرولی کوزلك یارادیغی حالده دیکرینك
طقوز نومرویه محتاج اولدیغنی دوشونوب
ایشته قوای رؤیتك بو اختلافی اوزرینه
قطعیاً حکم ایدرزکه انسانلرك کوزلری بر
برینه مشابه اولمدقلری کبی کوزلرك کورشلری
دخی قطعاً متشابه دکلدر .

اما دینیله جك که مثلا یالکز اون نومرولی
کوزلکه محتاج برچوق آدم بولنور وایشته
بونلرك کورشلری متشابهدر . مقابلةً دیرزکه
نومرولو برامر اعتباریدر . بر نومرودن دیکر
نومرویه قدر آره ده برچوق مراتب دها

واردر كه نومرولرك اجزای منقسمه‌سی كسورا-
تی اولدقلری حالده كوزلكجیلك صنعتی
بونلری نظر اهمیتدن اسقاط ایدر . فلان
نومرولی كوزلكك فلانجه كوزه ممكن
مرتبه یارادیغی حكمیله عمل اولنور .

بوراده كوز مسئله‌سنی برمثال اوله‌رق
ایراد ایتدك . سائر هر اعضانك قدرتلری
دخی بویله‌در . معده‌ده قوهٔ هاضمه قلبده
قوهٔ جولانیه دماغده قوهٔ حافظه حاصلی
هر اعضاده هر قوت بویله غیر متشابه‌درلر .
آنجق بو متشابه‌تمزلك اوزرینه دخی خلقت
بشریه‌ده‌كی عدم تساویی حكم ایدیور-
مه‌رك پیسیقولوژی یعنی فن منافع الروحه
دخی بر آزجق اولسون تطبیق مسئله
ایتملی یز .

طبایع بشریه‌نك مطرد اولمیوب مختلف اولمسی هر زمان ارباب تدقیقی اشغال ایلمشدر . انسان کور یلورکه برجانانك سوداسیله دنیا و مافیهایه کوز یومدیغی حالده انسان کور یلورکه حس سودادن بالکلیه عاری اوله‌رق عالم امکانده‌کی حسن وجمالی شخص واحدده جمع ایده‌جك اولسه‌لر حریفلك یوز کبی طوکش اولان قلبنی یوموشاده‌مز .

انسان کور یلورکه برقیاسك مقدماتندن نتیجه‌یی درحال استنتاج ایدر یعنی « لب » دیمه‌دن لبلبی‌یی اکلار . انسان کور یلورکه برمعادلهٔ ریاضیه‌یی کافهٔ براهین هندسیه ایله نظرنده حل واثبات ایدرلرده ینه بون بون انسانك یوزینه باقوب اعتراف بلاهت

ایلر . بو آدمه « لب » دیه‌دن لبلبی‌یی آکلانمق شویله طورسون لبلبی‌یی بورننه صوقسه‌لر ینه بیخبر قالور .

اوته طرفده بر حکیم بر ادیب کو- ریلورکه ساحاتندن کاغد اوزرینه قویه- بیلدیکی مقداری انظار قیمت سنجانه عرض ایلدکده علو فکرینه جمله‌یی حیران ایدر . هرکس « نه بیوك آدم ایمش ! » دیر . احتمال که او آدم جسماً الك چلمسز الك کوچك بر معیدی ثانیدر . فقط نه‌دن انسانلردن بریسی ینه بنی نوعی نزدنده « بیوکدر » دیه تمییز ایدیلوب ده نه‌دن بو اعترافده بولنانلر اعترافلریله کندیلرینی او بیوك آدمدن کوچك اولمق اوزره تعیین ایدیورلر ؟

انسان کوریلورکه بر بلوك دشمن اوزرینه

یالین قیلیج صالدیروب جمله‌سنی تار ومار
ایدر . انسانلر کوریلور که کندیلری بر بلوك
اولدقلری حالده جرأتلی بر آدمك قیلیجنه
اکسه‌سنی اوزاتمق ذلی ایله عارفرار آره‌سنده
مخیر قالورلر . او بر تك آدمده‌کی خصلت
نه‌در که کندیسنی بر بلوك آدمه فائق و بر
بلوك آدمده‌کی حال نه‌در که کندیلرینی بر تك
آدمدن دها ناقص اولمق اوزره حکم ایتدیر.
یور . بو بیوکلك مطلقا روحده بو کوچکلك
ینه مطلقا روحده اولدیغنه کوره انسانلر
اشکال خارجیه و داخلیه‌ده متخالف و احوال
فیزیولوژیقیه‌ده متباین اولدقلری کبی
احوال پسیقولوژیقیه‌ده دخی متفاوت
اولدقلری حکم اولنور . بو حکمی حکمت
دینیه دخی تأیید ایلر . بزم السنه‌ده ندای

ربانی یه مقابل « بلی » جوابنی ویروب ویره-
مامك دخی اختلاف قابلیات روحیه دن
نشأت ایتمزمی ؟

ایشته تمهید ایتدیکمز شو نتیجه سنده انسانلرك
خلقتده عدم تساویسی اویله مستعجلاً وعلی العمیا
دکل اینجه بر تدقیق وتفحص نتیجه سنده
نظر قبولمزده تحقق ایلدی .

یا عجبا انسانلردن فرد واحد هر زمانه
کوره کندی کندیسنه مشابهمیدر ؟ مسئله نك
بو جهتنی حل ایچون مبحث آتیزی کشاد
ایده لم .

مبحث

٢

« انسانك کندینك کندینه عدم مشابهتی »

انسانك رحم مادرده نطفه ومضغه وعلقه

حاللرینه کیرمسنه یعنی یمورطه ایچنده کی
پلیج هر کون برحاله نصل تحول ایدر ایسه
جنینك دخی تام الاعضا بر نوزاد حالنه
کیرمسی هر کون بر بشقه صورت آله رق
تکمل ایلمسنه نظراً انسانك کندیسی دخی
کندیسنه بکزه مامك تجلیسی دها رحم
مادرده ایکن انسانی استقبال ایلدیکی
آکلاشیلور ٠

مداخل ومخارج ظاهره ومعروفه سندن
وقوعبولان ادخالات و افرازاتندن ماعدا
انسانك خارجاً صورت بداهتده کوریلوب
تقدیر اولنه میه جق بر طاقم واردات و
استهلاکاتی دها واردرکه انلر نظر تدقیقه
آلنورده تقدیر ایدیلور ایسه انسانك بر
دقیقه سی بر دقیقه سنه او یمدیغی و بناءً علیه

هر دقیقه‌یه کوره انسان کندی کندیسنك دخی مشابهی اولدیغی حقیقهٔ محیر عقول اوله‌جق بر وضوح ایله توضیح ایدر . ایشته بو واردات و استهلاکات مسئلهٔ عجیبه‌سنی براز شرح ایده‌لم ده کوراسون :

تبول و تغوطدن بدأ ایله ترله‌مك و توکورمك درجه‌سنه وارنجه‌یه قدر انسانك کافهٔ افرازاتی هر کونکی مأکولات و مشروباتیله مقایسه ایدیله‌جك اولسه اغزدن وقوع بولان ادخالاتك مقداری زائد و منافذ معلومه‌سندن وقوعه کلان افرازاتك مجموعی ناقص اولدیغی تحقق ایدر . بو زائد ایله ناقصك فضلی نره‌یه کیدر؟

واقعا بو سؤالك ایلك جوابی پك ساده‌در . دینلورکه طفل نوزاد صولودقجه

بيومك نوعنـدن اوله‌رق هر كون بيـويه
بيويه وجودينك قطعه و جسامت طبيعيه‌
سنى بولديرركه ايشته اغزدن وقوعبولان
ادخالاتى مخارج بعلومه‌سندن وقوعه كلان
اخراجاتى اره‌سنده‌كى فضل دخى شووجهله
تشكيل وجوده خدمت ايدر .
شمديكى حالده بوجوابى تمـاميله قبول
ايدرز . زيرا مسئله‌نك بوجهتى دخى انسا.
نك هرآنه كـوره كنديسى دخى كنديسـنه
بكزه‌مديكى حقنده‌كى دعوايى اثباته خدمت
ايلر . اويله يا ! بر طفل نوزاد ايكيوز در.
همـلك بر وجـود اوله‌رق رحم مادردن
چيقوب‌ده قرق كون ظرفنده بر بچوقيه‌لك
بر وجود اوليور ايسه او بر بچوق اوقه‌لق
وجود اولكى يارم اوقه‌لق وجودك عينى

اولمدیغی بداهت صورتیله تحقق ایلیور .
فرق کونده وقوعه کلان درتیوز درهم
فرق ایام اوزرینه تقسیم ایدلسه کونده اون
درهم وساعت اوزرینه تقسیم ایدلسه
ساعتده $\frac{١٠}{٢٤}$ درهم بر فرق اولدیغی
کوریلورکه بوندن دخی بوکونکی چوجق
دونکینك عینی اولدیغی کبی بو ساعتکی
چوجق دخی بر ساعت اولکی اولمدیغی
آکلاشیلور . ایستنیلور ایسه حسابمز
دقیقه‌لره وثانیه‌لره قدر یوروتیله‌رك برثانیه
اولکی چوجغك برثانیه صکره‌کی چوجق
اولمدیغی دخی تسلیم ایدیلور .

انجق انسانك ادخالات و اخراجاتی
اره‌سنده‌کی فضل یالکز وجودك اکمال قطعه
وجسامتی قدرده دکلدر . برچوجغك اون

سنه ظرفنده وقوعبولان ادخالات و اخرا-
جاتی ارهسندهکی فضل حساب ایدلسه
وجودینك ایلك حالی ایله صوك حالی
ارهسندهکی فرقدن دها پك چوق زیاده
اولدیغی کوریلور ۰ باخصوص چوجق
بیویه بیویه وجودینی بردرجهیه وار-
دیرکه آندن صکره دها زیاده ترقی وقوعی
شویله طورسون وجود بروقوف حالنده
بیله قالهمیهرق تدنی‌یه دخی یوز طوتار ۰
حالبوکه بوزمان دخی ادخالات اخراجاته
غالبدر ۰ مع هذا بزهنوز طفولیت زماننده
کی حالی کوز اوکنه الهلم ۰ فضل ادخالات
واخراجات ایله فرق وجود ارهسندهکی
ایکنجی فضلی براقیهلم ۰ شو ایکی فرق
ارهسندهکی ایکنجی فضلی دخی تحری ایدر

ایسه‌ك بوقاروده بیان ایتمش اولدیغمز وجهله واردات و استهلاكات مسئلهٔ عجیبه‌سنی اصل اوزمان شرح ایتمش اولورز .

ارباب فن انسانی عادتا برصوبه‌یه تشبیه ایتمشلردر . حرارت غریزیه او صوبه‌نك آتشی اولوب مأكولات یومیه انك محروقاتیدر . هم ده سائر صوبه‌لر كبی وجود بشر صوبه‌سی دخی درونه دخول وخروج هوا ایله یانمقده دوام ایدركه اوجریان هوا منقطع اولسه صوبه‌نك آتشی بوغولوب وقراروب نهایت سونر .

بوكیفیت عجیبه‌یی براز ایضاح ایده‌لم : شریان طمارلرمز ایچنده‌كی قان وجودمزك هرطرفنی جولان ایده‌رك وجودمزده تجدید وادامهٔ حیات ایچون طراوتلندیرمك وظیفه.

سنی ایفـا ایلدکدن صکره رنکی قاروب
تصفیه یه محتـاج اولـور . قانمزه لاینقطع
قاریشه‌رق بوکرکلرده بوله‌تحول ایدن‌صولر
تطهیردم خـدمتنه یاردیم ایدرلر ایسـه‌ده
اصل دمك تطهیری عرق دنیلان سیاه قان
طمارلرندن قلبه واورادن جکرلره‌واصل
اولدیغی زمان جکرلرده هوا ایله وقوعـه
کلان تماسده میسر اولور . (*) ایمدی‌کرك
تبول حالنـده قاندن افراز اولنـان مـواد
مستعمله وکرك جکرلرده تمـاس هـوا ایله

(*) معـارفنندان ضابطان عسکریه‌زدن صادق
بکك غزته‌مزه درج ایتدیره‌رك آیریجه‌کتاب صو
رتنده دخی باصلمش اولان « الکیمـا فی‌تحلیـل‌الهوا
والماء » نام اثرنده هوانك جکرلرده وقوعه کتوردیکی
شو تحولات‌عجیبه‌یه دائر پك کوزل ایضاحات مثبتـه
واردر .

وقوعه كلان تصفويه وتطهرده قان بريلندن اكسيلوركه بونى تصرفات حيوانيه‌نك استهلاكاتى عد ايدرز . بوحسابى دهازياده يوتملك ايستر ايسه‌ك جلدمزدن ومسامات جلدمزدن ذرات غير محسوسه آسا ظهور ايده‌رك بزى چماشير دكشدرمكه‌واستحمام اتمكه مجبور ايليان افرازاتى‌ده داخل حساب ايلرز . يابو استهلاكاته قارشو تصرفات حيوانيه‌نك وارداتنى بو لقده صعوبت چكرمى يز ؟ اكل وشربدن مقصد تغذى اولوب بو تغذى ايسه اطعمه‌دن بعدالهضم خلاصه ايديلان كيلوسك يعنى بياض قانك عموم جولان دمه انضمامندن عبارتدر . او حالده ديمك اوليور كه متصرف اعظم حضرتلرى تصرفات حيوانيه بو دجه‌سنى

موازن کتورمك ایچون استهلاکات نسبتنده واردات دخی تعیین ایدەرك شاید رخستەلك حسبیله وجود بو توازنی غائب ایدەجك اولسه کندی کندیسنی یاقەرق ویاخود (تعبیره مساعده بیوریلورسه) کندی کندیسنی اکل ایدەرك وجوده ضعف کلور وبو نقصانی اتمام ایچون اعادهٔ عافیت زماننده انسانك اشتهاسی نسبت اصلیەسندن زیاده آرتار .

شمدی ملاحظه ایدەلم که بر چوجغك وجودینه هر کون برمقدار وجود انضمام ایلدیکی جهتله بوکونکی وجودك دونکی وجوده بکزەمدیکنی حکم ایلدیکمز حالده برده دونکی وجوددن بوکون برمقدار ضایع اولدیغنی وانی تصرفات حیوانیەسنك

مقدار دیکرله جبر و اکمال ایلمه‌سی نظر دقته
النديقده برزمانکی وجودك دیکر زمانکی
وجوده عدم مشابهتی بر فائده‌یی بو مزمی ؟
اشبو تصرفات حیوانیه مسئلهٔ عجیبه‌سنی
تدقیقده ایلرویه کیدن حکما دیرلرکه تعیین
مقدارینه لزوم اولمیان برزمان صکره انسانك
وجودی اوقدر تبدل ایلرکه اولکی وجودندن
هیچ برشی قالمیه‌رق وجود مادتا تمامیله
یکیلشمش کبی بر تحول کوسترر .

بوندن اولکی مبحثده عموم انسانلرك
یکدیکرینه عدم مشابهتنی تدقیقه علم قیافت
نقطهٔ نظرندن بدأ ایلمش اولدیغمز حالده بو
مبحثده یالکز برتك آدمك کندی کندیسنه
دخی عدم مشابهتنی تدقیقه فیزیولوژی
نقطهٔ نظرندن بدأ ایتمش اولمقلغمز مسئله‌مزی

علم قیافته دخی تطبیقدن بزی ینه منع ایتمز .
حتی بوتطبیق اوقدر تفصیلاته دخی لزوم
واحتیاج کوسترمز .

هرزمان هرکس طرفندن دقت اولنوب
اکلاشلمش بولندیغی کبی اولادینك هرچاغنه
کوره فوتوغرافیا ایله رسمنی الدیرانلرجه
دها قطعی برهان ایله تحقق ایتمشدرکه چو
جقلر بیودکجه حالدن حاله تحول قیافتدن
قیافته تبدل ایدرلر . حتی اوزون برمدتدن
صکره انسان اوقدر دکشورکه ایکی تصویری
یان یکا کتورلسه بریسی دیکرینه اصلا
بکزه مز . عدم مشابهت بوقدر بدیهی اولد.
یغی حالده بوایکی تصویرك صاحبنه « بو
آدم شوایکی زمانده یکدیکرینك مشابهیدر »
دیه نصل حکم و بریله بیلور ؟ نه یوزاولکی

بوزدر نه صورت اولکی صورت ! ایشته برزمان صکره انسان بالکلیه تبدل ایده‌رك اولکی وجودندن هیچ برشی قالمدیغنی حکم ایدنلرك حکملرنده‌کی اصابتی بو مشاهده ایله دخی قوت بولور .

هله پسیقولوژی نقطهٔ نظرندن باقیلور ایسه انسانك کندیسنك کندیسنه عدم مشابهتی اوقدر عجیب وغریب برصورتده تحقق ایلرکه دوشوندکجه آدمه وله وحیرت کلور . برزمانکی عقلنی برزمان صکره کندیسی بکنمیان آدم آزمیدر؟ بونده قلت آرامق شویله طورسون بالعکس « آه او زمان شمدیکی عقلم اولسه ایدی ! .. » دیه حیفلانمامش اولان هیچ برکیمسه بولنمدیغنی دعوی ایدیله بیلور . ایکی زمانك عقلی بر

اولمدیغنی انسان کندی کندیسنه اعتراف ایلر ایسه آرتق ایکی عقل صاحبنك بر اولمدیغنی یعنی او ایکی زمانده انسانك کندیسی کندیسنه بکزه مدیکنی انکاره مجالمی قالور؟

حالبوکه پسیقولوژی نقطهٔ نظرندن بر آدمك کندی کندیسنه بکزه مدیکنی کورمك ایچون بویله ایکی زمانك عقلنی موازنه ومقایسه ضمننده اوزون اوزادی یه زمان کچمسنی بکلهمکه دخی محتاج دکلز. شمدی یانکزده بولنوب سزکله کوزل کوزل صحبت ایدن برآدم ایله بر بحث آچیکز. افکارینك خلافنی التزام ایدیکز. کیتدکجه ضدینه کیدکز. یواش یواش آنی استخفاف واستهزاءیه باشلایکز. او دخی قزمغه باشلاسون. نهایت کندیسنه تهورتام کلوبده غضبندن

كوزلرى دونه‌رك سوكوب صابغه وحتى مصار به‌يه قدر وارمغه قالقشدیغی زماننكى حالنى اولكى حالى ايله مقايسه ايليكز . هانيا اولكى آدم ؟

تهور دينلان مرض روحانى بیچاره‌نك عقلنى تربيه‌سنى هپسنى كلياً دكشدرمش اولدقدن بشقه احوال فيزيولوژيقيه و فيزيونوميقيه‌سنه دخى تأثير ايده‌رك ضربات قلبى صيقلاشمش جولاندمنه سرعت كلمش و بناءً عليه تنفسى آرتمش حرارت غريزيه‌سى صوك درجه‌يه وارمش اولديغى كبى اعصابى منقبض اوله‌رق صفحهٔ رويىنى تشكيل ايليان خطوط دخى مختل اولمش توكلرى ديكلمش رنكى دكشمش كوزلرى يرندن فرلامش بورون قالاقلرى آچلمش ديشلرى

صقيشوب چکه‌لری کلیدلنمش اولمغله شکل وقیافتی دخی برآن اولکی حالندن بالکلیه بام بشقه برشی اولمشدر • ایکی حالنده او آدمك فوتوغرافیا ایله رسمی النسه بریسی دیکرینه اصلا بکزه‌مدیکی کوریلور • اشبو تهور حالنده او ادمك قیافتنه احوال عضویه‌سنه کلی خلل وتبدل عارض اولدیغی کبی احوال روحیه‌سنه دخی خلل طاری اوله‌رق اولکی حلمی شدته نزاکتی درشتی‌یه منقلب اولمش وحتی ذهننده حق باطلدن فرق ایده‌جك قوهٔ تمییزیه دخی قالمیه‌رق فلاطونك تهوره « برجنت موقته‌در » دیدیکی وجهله او شخص عاقل موقةً دلی اولمشدر •

بر دقیقه اولکی انسانك بر دقیقه صکره

نى انسانه بكزه‌مديكى حقنده ايراد ايده‌بيله‌
جكمز مثال يالكز بو تهوردن ده عبارت
قالمز • حزن وسودا وحرص كبى نه‌قدر
امراض نفسانيه وروحانيه وار ايسه جمله‌
سنك انسانه وقت وقت ورودى انسانى
حالدن حاله تحويل ايدر • حكايه‌سى مشهور
اولديغى اوزره بر دقيقه اول مجبى اولان
حكيم ايله بحث ايدن فيلسوف دنياده اولاد
وعيالدن بيوك سعادت اوله‌ميه‌جغنى دعوى
ايدر ايكن كو يا اوغلى وفات ايلديكنه دائر
جعلى اوله‌رق كنديسنه تبليغ اولنان برخبر
اوزرينه فرياد وفغانه باشلايه‌رق دنياده
اولاد وعيالك دخى برمدار فلاكت اولديغنه
قناعت ايتمسى كبى امراض نفسانيه‌دن
هر برى انسانك مسلك حكمتنى ولوكه موقتاً

اولسون تغییره قدر حکم و تأثیر کوستر ر ٠ حقیقت حال بوندن عبارت ایکن انسانك هرزمان ایچون کندی کندیسنه مشابهتی ادعا اولنه بیلورمی ؟

هپسندن قطع نظر ایده‌لم ٠ انسانك یالکز قوهٔ مفکره وخیالیه‌سنی اله آلالم ٠ ذهننده بر آنده بیلك شی تواردایدر ٠ بر دقیقه‌ده اول انسانمزه مثلا ذهننده بر سودا اغورنده فدای جان وجهان ایتمك صورتی موجود اولدیغی حالده بر انسان ایکن بر دقیقه صکره دیکر بریسنك مالنه کوزدیکمش اولمق صورتیله بر انسان اولورسه شو ایکی انسان یکدیکرینه مشابه عد اولنورمی؟ نصل عد اولنه بیلورکه اولکی انسانده بر فداکارلق وار ایکن ایکنجی انسانده بوقدر ٠ کذلك اولکی انسانده بر

حرص وطمع يوق ایکن ایکنجی انسانده واردر . ایشته شو فرق پسیقولوژیقی ایکی آدمك بشقه بشقه اولدقلرینی حکمه مدار اوله بیلور .

مبحث

٣

« الهامات وتغلیطات »

اثرمزك سر نامهٔ عمومیسی « الهامات وتغلیطات » ایکن بورایه قدر سبق ایدن ایکی مبحثك بر یسنده عموم انسانلرك یکدیکرینه بکزه مدکارینی ودیکرنده دخی انسانك کندی کندیسنه بیله مشابه عد اولنه میه جغنی سرد ایله هنوز الهاماته وتغلیطاته دائر برشی سویلمدك . سببی ایسه مهبط الهامات نوع بشر اولدیغی کبی مرکز تغلیطات ینه

نوع بشر اولدیغندن اولا او زمینی نظرگاه تدقیقمزده کوزجه بر تعیین وتحدید ایتمك قضیه سیدر ٠

عقل وحکمتك مقتضاسی محاسندن عبارت اولوب معایبی عقل وحکمتك رد ایده جکی دعواسنی بتون جهان تصدیق ایدر ٠ انسانلر میاننده اك زیاده فنالقله شهرت بولمش اولان آدملره سؤال ایدلسه هیچ بریسی بولنه مزکه محاسنی ردومعایبی ترجیح ایلسون ٠ برکاذبه « سن کاذبسك » برخرسزه « سن سارقك » برچاپقینه « سن چاپقینسك » دیه صفت صحیحه ولایقه سی یوزینه اوریله جق اولسه بونلرك هیچ بریسی او صفت صحیحه ولایقه سنی اعتراف ایتمدکدن بشقه انکارده اول قدر ایلرویه واررکه

کندی صفتنی کندیسنه حکمده براز دها
اصرار ایدیله جك اولسه مجادله یه قدر کوزه
الدیرر . بونك حکمتی نه‌در ؟ هیچ شبهه
یوقدرکه محاسن انسانلر ایچون بر مقتضای
الهام اولوب معایب ایسه تغلیطات نفسا
نیه‌نك انسانه قبول ایتدیردیکی شیلر اولمغله
فنا آدملرك صفت صحیحه‌لری یوزلرینه
اورلدقده اصل واصح اولان الهاماته
قارشو دوچار غلط اولدقلرینی اکلایه‌رق
کندی کندیلرندن اوتانملری وفقط بوندامت
وحیالرینك درجه‌سنی تحملارندن زیاده
آرتدیرمامق ایچون ارتکاب ایلدکاری معایبی
بشقه‌لرینه اکلاتمق ایستماملری حکمتندن
طولاییدر اوانکارده اصرار کوستریورلر .
نوع بشرك شرف انسانیتنه موافق

اولان شی محاسن اولدیغی و تعبیر دیگر ایله
جناب حقك نوع بشردن خیر و حسنات
ایستدیکی و حکم اصلی بو اولوب آنك
غیریسی ایسه او اصل اوزرینه عارض
ایدوکی او قدر محققدر که بونی هر کس نظرنده
و هر درلو نقطهٔ نظردن اثبات ایتمك پك
قولایدر . یالکز شونی دوشونمك کافیدر که اکر
انسانیت ارتکاب معایبه استعداددن عبارت
اولسه ایدی انسان مثلا دائما حدت و غضب
حالنده بولنه رق علی الدوام قلب قیرمق
ایله توغل ایتملی ایدی . حالبوکه انسانك
حال اصلی و دائمیسی حلم و شفقت اولوب
اظلم ناسدن اولنلرك بیله زمانلرندن الکچوغی
حلم و شفقت ایله کچر . کذلك مثلا انسان
علی الدوام کذب و فحش و سرقت کبی

مابينده بولنه‌رق نحامنه اصلا تقرب امكانى
لازم كلور ايدى . حالبوكه اك كاذب اك
فاحش اك سارق آدملرك اغلب زمانى بو
صفتلرى مقتضاسنه مغاير اوله‌رق بالنسبه
صلاح حالده كچر . هله خير وحسنات
خالق انسان اولان جناب مولانك آرزوسى
اولديغى دوشونيلوبده شر و معايب
تغليطات نفسانيه قوماندانى اولان شيطانك
التزامكردهسى بولنديغى نظر موازنه‌يه
النورده اصل واقوى اولان جناب مولا
و حادث و ادنى اولان شيطان اولديغى
درپيش ايديلور ايسه بلاشبهه ولااعتراض
تحقق ايلركه شان اصلى انسانيت مهبط
الهام اولمقدن عبارت بولنديغى حالده ينه
او انسانك مركز تغليطات نفسانيه اولمسى

اصل شانه نسبةً ایکنجی درجه‌ده قالان
برحال عارضیسیدر •

انسان الهامات و تغلیطاتك اوقدر
عجیب وغریب برمیدان مبارزه‌سی اولیور.
كه بو مبارزه‌نك بعض کره خارجده کوریلان
آثاری حقیقةً عقلایی حیرتده براقیور •
مثلا برعاجز بر مسکین کاوب بر قوی‌یه بر
مقتدره اولا محزون برچهره ثانیا کوز یاشلری
ایله حال عجز ینی اکلاته‌رق نهایت برلسان
استرحام ایله افهام مرام ایدییور • شمدی
بوزواللی‌یه ایدیله‌جك معامله نه‌در ؟ مرامنی
حاصل ایتمکه الدن کلدیکی قدر چالشمق
دکلمی ؟ اما الدن هیچ بر شی کله‌میه‌جك
ایمش • باری عاجزدن عذر دیلرجه‌سنه
عدم اقتدار ینی بیان ایتمك مقتضای مروت

بشریه دکلیدر ؟ هیچ بر انسان بولنمزکه
بونی انکار ایلسون . اصل واساس احوال
بوندن عبارت بولندیغی حالده یااومسکینك
عرض حال و استرحام عنایت ایلدیکی آدم
باروت کبی پارلایه‌رق « یقیل شورادن
خنزیر ادبسز حریف ! » کبی شتوم دلا
زاری ایله بیچاره‌یی دها زیاده اغلاته‌رق
دفع ایدر ایسه ؟ .... « جانم
اویله شیی اولور ؟ » دیدیکز ها ؟ بویله
شی اولور . برکت ویرسونکه انسانك
احوال اصلیه و اساسیه‌سی بوندن عبارت
اولدیغی جهتله بویله شیلرك وقوعی دائمی
دکلدر . اوت بویله شی اولور . هم ده
بیلورمیسکز نه‌دن اولور ؟ او حقارت
دلازارانه‌یی ایدن آدم اوجه هرکیم ایسه

یلك فنا بر صورتده حدتلنمش غضبلنمش اولور واو عاجز بیچاره دخی بو حدت وغضب اوزرینه کلمش بولنورده بویله انسانیت ایچون وقوعنه احتمال بیله ویریله میه جك اولان برحال وقوعه کلور . او حال غضبده ایکن انسان دنیلان میدان مبارزده تغلیبات نفسانیه نك حکمی غالب اولدیغندن خارجده دخی اثرینی بوصورتله کوسترمشدر . براز صکره دلازار حریفده اعتدال کلنجه یعنی مبارزده نفسه الهامات غلبه ایدنجه اولکی حرکتندن کندیسی دخی محجوب وپشیمان اولور والهامك کوستره جکی مجبوریته کوره احتمال که او عاجزدن عذر دیله مکه قدر بیله واریر .

احوال انسانیه به دقت بیورلسون .

نه قدر معایب وار ایسه آنلری ارتکاب
ایدنلرك هیچ بریسی حال اصلیٔ انسانیتلرنده
ایکن ارتکاب ایتمزلر . بر کاذب دها ابتدای
کلامنده وهلةً یالان سویلمز . بر بحثك
جریانی او آدمی حال اصلیٔ راستکویسندن
چیقارده اوزمان یالان سویلر . کاذب
بویله اولدیغی کبی قاتل دخی بویله در . انسان
مکر چیلدیرمش اولمیه‌درکه ایلك حرکتی
اولمق اوزره بر آدمی اولدورسون . مطلقا
بر غضب او آدمی حال اصلیٔ انسانیسندن
چیقارده فعل قتلی اویله ارتکاب ایدر .
چیلدیردیغی ایچون بو حرکت ابتدائیه‌ده
بولنه‌جق اولسه چیلغنلغك دخی انسان ایچون
حال اصلی و طبیعی اولدیغی درکاردر .

قلوب بشر ایچنده‌کی حسلر براز دها

اراشدیر یله‌جق اولورسه بو دعوامزی تأیید
ایلیه‌جك دها پك چوق هم ده پك عجیب
شیلر کوریلور . اگر انسانلغك ماهیت
اصلیه‌سی شر و معایب اولسه ایدی بر مجرم
بر جنایتی اجرا ایلدیگی زمان قلوب بشرك
انی تصویب و تحسین ایتمسی لازم گلور
ایدی . . حالبوکه فعل قتلی ارتکاب ایدن
مجرمه قارشو قلوب بشرده اوقدر بیوك بر
نفرت حاصل اولور که بو نفرت دخی انسانی
حال اصلیسندن چیقارمش اوله‌رق اوآنده
قاتل خلقك النه گچسه آنی خلق پارچه‌لیوب
جزای سزاسنی ویرر . پك اعلا ! یا قلوب
بشرده بو نفرت دوام ایدر قالورمی ؟ خیر !
اگر دوام ایتسه قالسه ایدی بوندن دعوا -
مزك خلافنده بر استدلال ممکن اولور

یعنی انسانك ماهیت اصلیه‌سی شر اوزر-
ینه مبنی اولدیغی بونکله ده استدلال اولنور
ایدی . حالبوکه او قاتل میدان سیاسته
کتورلدیکی کون هرکسده برحس شفقت
کور یلور . کندیسی ظالم اوله‌رق جزای
سزاسنی کورمکده اولدیغی حالده کویا
مظلوم ایمش کبی هرکس آکا آجیمغه باشلار .
« آه شو آدم نه‌دن برتهور ایله ارتکاب
جنایت ایتدی‌ده شمدی کندیسی ده اعدام
اولنیور ! » دیه قلبلر متأثر اولور . ایمدی
بوحسلر کوزجه تدقیق ایدیلور ایسه کور-
یلور که کرك جنایتك وقوعه کلدیکی وکرك
جزانك اجرا اولندیغی کون خلق مظلومه
آجیمقدن وقاتله نفرت ایتمکدن زیاده اصل فعل
قتله نفرت کوستریور که بر آدمك یاشادیغی

مرجح واولدورلمسی فاجع اولمق حسبیله ماهیت انسانیه نك دخی ترجیح خیرده اولدیغی ایشته بو صورتله ثابت اولیور .

انسانك محضا مهبط الهامات اوله‌رق خصائل ملکانه ایله یارادلمش اولمسی مرجح اوله‌جغنه و بو حالده طبع بشرده تغلیطات نفسانیه یه قاپلمق استعدادینك ده خلقتی ایستنلیه‌جکنه کوره صانع بی بهانه اولان حق تعالی حضرتلرینی خلقتده مهارتسزلك ایله اتهامه امکان وارمیدر ؟ حاشا !

واقعا بوجواب حاشابی بزلر مقتضای دیانتمز اولمق اوزره بلاتأمل دخی ویره بیلورز . لکن ایستنلدیکی قدر تأمل ایدلمش اولسه عجبا بوندن بشقه برجواب بولنه بیلورمی ؟

بو تأملی هم ده بر جرأت خود سرانه ایله
ایدنلر دخی بولنمش . مثلا :

«حکمك که اوله موجب خیر و شر افعال»
«یارب نه ایچوندر بو اوامر بو نواهی»

دیه حدود « لایسئل » خارجنه
چیقلدقدن ماعدا بر ده :

« سندندر الٰهی بنه بو مکرو بو فتنه »
« بو مکر و بو فتنه بنه سندندر الٰهی »

اتهامیله حقیقت مکر الله نه دن عبارت
اولدیغنه قارشو کوز یومولمش و بو فکر
الهاماتدن اولمیوب تغلیطاتدن اولدیغی
و تغلیطك نره دن کلدیکنی کوسترمك ایچون
دخی دینلمش که :

« کفتی بکش و باز زنی سنك ملامت »
« دست من و دامان تو در روز قیامت »

بو مثللو خطیئات دخی انسانك شان
اصلیسنه شایسته اولان حلم و سکون حالنده
بولنمدیغی و برجذبهٔ تغلیطات حالنده بولندیغی
زمانلرده وقوعه کلان احوالدن اولوب شان
اصلیٔ انسانی یه موافق اولان سکونله انسان
تأمل ایده جك اولسه کورر آکلار که جناب
قادر قیومك انسانی هم مهبط الهامات اولمق
وهم ده تغلیطات وسوسه یه مستعد بولنمق
اوزره یاراتمسی خلقتجه برنقصان اولمق
شویله طورسون وانسان ایچون برفنالق
اولمسی ده شو طرفه قالسون بالعکس اتم
خلقت بوصورتله ممکن وشرف انسان دخی
بو وجهله متحصلدر . ایشته بوحقیقتی دخی
بروجه آتی بر مبحث مخصوص صورتنده

ایضاحده غیرت ایده‌لم :

مبحث

٤

«خلقت بشریه ناقصمی مکملمی ؟»

خلقتده نه قدر مکملیت اولورسه بو مکملیت حضرت خالقك قدرت خالقانه‌سنده اولان وفرته دلالت ایدر . بو دعوی بدیهیات اوله‌دن اولمغله اثباتی ایچون سرد دلائل مفصله‌یه احتیاج گورمه‌یز .

قدرت خالقانه‌ده الك بیوك وفرت خلق اولنان شیئك تنوعیله متناسبدر . بر شاعر نه قدر جامع نه قدر مکمل اولورسه اولسون بر بیت یالکز بر بیت سویلمش و یاخود یاز-مش . بعده سویلمش سویلمش یه او بیتی سویلمش . یازمش یازمش یه او بیتی یازمش

بیکرجه دفعه‌ده‌ن او بیتی تکرار ایتمکله هر
برنده بشقه بشقه بر اثر قدرت کوسترمش
اولورمی ؟ بالعکس او نفیس بیتی
مکتب چوجقلرینک قاره‌لامه‌لرینه بکزتمش
اولور .

کائناتی تشکیل ایلیان مخلوقاتدن هیچ
برینک دیکرینه عیناً مشابه اولماسی
جناب صانع مطلقک اکمل قدرت
واتم مهارته دلالت ایده‌جکنی بوندن اولکی
مباحثمز بزه کوزجه حس ایتدیرمشدر .
میلیارلرجه آدملردن برینک دیکرینه مشابه
اولمه‌سی شویله طورسون میلیونلرجه برون
واللردن بیله برینک دیکرینه بکزه‌مه‌سی
حقیقةً عقللره دوله ویره‌جک برقدرت بالغه
وفائقه اثری اولدیغنه دیه‌جکمز قالمامشدر .

هله بر انسانك زمانه كوره كندى كندیسنه
بیله مشابه اولماسی هرحیرتدن دها بیوك بر
حیرتی موجب اوله‌جغنی ضرور یاتدن
معدود بولنمشدر ٠

حقیقت احوال بوندن عبارت ایكن
برده انسانك یالكز طبیعت واحده ومستقره
اوزره خلق اولنمش بولنمسنی تصور ایده‌جك
اولورسه‌ق شمدی یه قدر شایان حیرت اولمق
اوزره تلقی ایلمدیكمز خلقت بشریه او مكملیتندن
درحال وبردن بره دوشوورمك محققدر ٠

انسان طبیعت واحده ومستقره اوزره
خلق ایدلسه ایدی بو طبیعت واحده شو
بحثمزه نظراً ایكی صورتدن برینه منحصر
اولمقدن خالی قالمز ایدی ٠ یا ماهیتی خیر
محضدن ویاخود شر محضدن عبارت اولور

ایدی . ماهیتی خیر محضدن عبارت اولسه
ایدی منحصراً خیره محبت وشره نفرت
کوستره رك ماهیتی شر محضدن اولدیغی
حالده دخی منحصراً شری ترجیح وخیری
رد ایلر ایدی . یابو ندن طولایی اوآدمك
مفتخرویاخودمسئول اولمه‌حقی و یامجبوریتی
اولورمی ایدی ؟

ماهیتی خیر محض اولان آدمك الندن
خیردن بشقه برشی کلمزکه شر یاپه بیلسون .
شری یاپمغه مقتدر اوله‌مدیغندن طولایی
آفرینه مظهر اوله‌میه‌جغی کبی بالطبع و یا
بالمجبوریه خیری یاپدیغندن طولایی دخی
مظهر آفرین اوله‌مز . کذلك ماهیتی شر
محض اولان آدمك خیر یاپمغه اقتداری
اوله‌مزکه یاپسون . بالطبع یاپه‌مدیغی شی

ایچون مؤاخذه اولنه میه جغنی کبی شری
دخی بالطبع یاپدیغی ایچون مقدوحیتی صحیح
اولەمز .

طبیعت واحده اوزرینه یاراتیلان انسانده
اختیار واراده بولنه مز . اختیار وارادهسی
اولمیان شیده ایسه نه حریت نه مسئولیت
اولەمز . بو حالده مذهب جبریه اربابنك
اوهامنی تصدیق ایتمك لازم كلوب اوهام
مذكورەیی خلقت بشریه بر برهان طبیعی
اولمق اوزره رد ایلدكدن صكره انسانك
طبیعت واحده ومستقره اوزره یاراتلمامش
اولمسی قضیەسی اهل سنت والجماعتی
مدافعهٔ واقعه لرنده صاحبقرانانه بر غلبه ایله
دائما غالب ایلر .

طبیعت واحده ومستقره اوزره یارا .

تلمش فرض اولنان انسان کرك محاسن و کرك
معایب جهتنده تلقی اولنسون نه تحسینه نه
تعییبه شایان اولمدیغنی تفهیم و تفهمده شو
مثالی نظر دقته الالم : بر زهر کندیسنك قاتل
اولمسندن طولایی مسئول اولورمی ؟ بر باد
زهر دخی جان قورتارمسندن طولایی سزا .
وار تحسین کور یلورمی ؟ بونلرك ایکیسی
دخی کندیسنده اولان ماهیتدن بیخبر اوله‌رق
اختیارسز ارادهسز شیلر اولمغله زهرده
قاتلیت و باد زهرده خلاص استعدادلرینی
یاراتان جناب حقك ارادۀ کلیه‌سندن ماعدا
بونلرده ذره قدر بیله بر ارادۀ جزؤیه تصور
اولنه‌مز .

انسانك طبیعت واحده و مستقره اوزره
یاراتلمسی توهماتنی بو یله زهر و باد زهر کبی

جمادات اوزرنده كور يلان اختيار سزلغه
واراده سزلكه تشبيه ايدشمز استغراب بيو.
رلمسون، بوحالى حيوانات اوزرنده كور.
يلان احكامه تشبيه ايده مز ايدك. زيرا
حيوانات دخى طبيعت واحده ومستقره
اوزرنده خلق اولنميه رق واوكه بلك جزؤى
اولسون آنلرده دخى براختيار براراده
اولديغنى كوريورز. ارقداشنك كوزينى
چيقاران برطاوغك شوحركتى برحال غضبله
ارتكاب ايلديكى واوغضب حالى دخى توكلرى
قاباروب كنديسنه برغرور كلمسيله اكلا.
شلديغى ميدانده در. طاوق تغليطات نفسا.
نيه سنه غلبه ايده بيلسه ايدى ارقداشنك
كوزينى چيقارميه بيلور ايدى. مادامكه
چيقاردى آنده بر اختيار اولديغندن

مسئولیتی ده مسلمدر »

« خیر و شر سنك حکمك ایجابندن
اولدیغنه کوره بو اوامر بو نواهی نه‌در ؟ »
دیه حضرت حکیم علی الاطلاقی تجهیله
چالشانلر و « سن یاپ دیدك بن ده یاپدم ده
صکره بنی ملامت ایلیورسك قیامتده الرم
دامانکه صاریلور » دیه تهور کوسترنلر
طبیعت بشریه‌لرنده‌کی تغلیطات نفسانیه
استعدادندن شکایت ایلیورلرده انسانك یالکز
مهبط الهامات اولمسنه آرزو کوستریورلر
ایسه او حالده ملکیت درجه‌لرینه واره‌جق
اولان انسانیتلریله افتخار حقنی کندیلرندن
سلب ایتمش اولیورلر . یوق بو سرزنشلری
ارتکاب ایده‌جکاری شردن طولایی مسئول
اولمامق املیله ایدیورلر ایسه واقعا شر

محض اولمرندن طولایی کندیلرنده مسئولیت قالمیه‌بیلور ایسه‌ده خلقت بشریه بویله اولمدیغی ایچون یاقه‌لرینی قورتارمش اوله‌مزلر .

بو تفصیلات نظر محاکمه‌ده اجمال ایدیله‌جك اولورسه کوریلورکه انسانك بر یاندن مهبط الهامات اولمق و دیکر طرفدن تغلیطات نفسانیه‌یه‌ده مستعد بولنمق اوزره یاراتلمسی خلقتجه بر نقصان دکل الك بیوك بر مکملیت اولوب انسان کندی اختیار و اراده‌ٔ جزئیه‌سنه محضا بو ایکی قوتك اره‌سنده مخیر براقلمش اولمق جهتیله نائل اولمشدر . بناءً علیه نظر تدقیق و انتقادی قابلیت عقلیه‌مزدن مخیر عقول اوله‌جق درجه‌لرده بالاتر اولان سمت صمدانی‌یه چویروب‌ده اول مقام لایسئلی

مسئول طوتمق كستاخلغنه چيقيشيله جغنه
الك بيوك نظر تدقيق وانتقادى كندى طرفزه
چويره رك الهامات وتغليطات متتابعه مزى
اوزرينه حركات وسكناتمزى رضاى باريه
ورضاى حكمته موافق دوشه جك برصورته
افراغه وسعمز يتديكى قدرچالشمش اولسه ق
يعنى معرفت نفسه حصر همت ايلسه لك
معرفة الهيه دخى دهازياده تقرب ايتمش اولور
ايدك . زيرا معرفت نفسه يول بولمقسزين
معرفة الهيه يلتملك يالكز عقل قاصر صاحبى
برتك آدمى دكل ميليونلرجه عقولدن مركب
ملتلرى بيله نه بيوك خطيئاته دوشورمش
اولديغنى بزه مبحث آتى ارائه واثبات
ايليه بيلور .

مبحث

٤

« نفسنی بیلن ربنی ده بیلور »

بو بر کلام جلیلدرکه حکمی طوغریدن طوغری یه مستفاد اولان مفاد تصوفیه سنجه دکل تطبیقات خارجیه سنجه بیله طوغریدر ·

بر واپوره بینوب ده کیدن کندی نفسنده کی حرکتی بیلمیه جك اولسه اثنای راهده راست کلدیکی تیورلی کیلری و یاخود ساحللری کندیسندن قاچق ایچون حرکت ایدیورلر ظن ایدر · بو ظنك بطلاننی حکم ایچون تیور اوزرنده بولنان کمینك و یا خود ساحللرك ثابت اولدقلری ذاتاً معلومی بولندیغنی نظر دقته آلور ایسه و یردیکی حکم

طوغری اولەمز . بو یلە برحکم تیمورلی کیلروساحللر حقندە طوغری اولسە بیلە او ذاتك کندی نفسی حقندەکی جهلی ینە باقی اولور . باخصوص کە تیمورلی کمینك وسا- حللرك ذاتاً ثابت اولملری معلوم اولمسندن ناشی انلردە کوردیکی حرکتك برحرکت کاذبە برحس غلط اولدیغنی حکم ایدەبیلدیکی حالدە اکر اشباح مذکورە ذاتاً معلوم اولمیوب دە انلری یکیدن طانیەجق اولورسە حرکتلری حرکت کاذبەمیدر ؟ یوقسە حرکت صحیحەمیدر؟ فرق ایدەمیەجکندن او حالدە هم کندی نفسنك هم دە مشاهدات خارجیە- سنك جاهلی قالور . بو سببە مبنیدر کە افلاکدە کوریلان حرکات کوناکونك انظار دقتی یالکز افلاکە یعنی بزدن خارجە جلب

ایلدیکی مدت علم هیئت اربابی کندی کره‌ـ
مزدن یعنی کندی نفسمزدن جاهل اولدقلری
حالده نظر عبرتی بر کره‌ده کندی نفسمزدیمك
اولان کندی دنیامزه چوبروبده آنده
اولان حرکات محوریه و محرکیه‌یی طانیدقدن
صکره حرکات افلاکی دخی دها طوغری
اوله‌رق طانیغه موفق اولمشلردر . بوحالره
کوره «نفسنی بیلن ربنی ده بیلور» سوزینی
«کندینی بیلن غیرینی ده بیلور» صورتنه
تحویل ایده‌بیلورز . ودها زیاده بسط
وتعمیمی آرزو اولنور ایسه «کندی واپو ـ
رنده‌کی حرکتی بیلن ساحلده کوریلان
حرکتی وکندی دنیاسنده‌کی حرکاتی بیلن
کائناتده کوریلان حرکاتی ده بیلور» دیه
هرشیئه تطبیق ایلیه‌بیلورز .

« نفسنی بیلن ربنی ده بیلور » قضیه‌سی
نصل تطبیقات عمومیه‌سنجه مسلم ایسه نقیض
قضیه دخی « نفسنی بیلمیان ربنی ده بیلمز »
صورتنده اوله‌رق ینه اویله‌جه مسلمدر .
تواریخ امم نظر تدقیقه النور ایسه هر امتده
حقایق بدیهیه‌دن اولمق اوزره کوریلورکه
فی الواقع انسانلر نفسلرینی بیله‌مدکاری مدتجه
ربلرینی دخی بیله‌مامشلردر . هم ده فراده
فراده دکل بو حقیقت جماعت جماعت
منقسم اولان انسانلرجه دخی تجلی ایلیه‌رك
« کندیلرینی بیلمیان ملتلر ربلرینی ده بیله‌
مامشلردر » حقیقتی دخی نزد تاریخده
تحقق ایتمشدر .

بو مسئله‌نك بسط و تمهیدی ایچون
دوشونه‌لم که چین کبی هند کبی مصر کبی

يونان كبي روما كبي الك قديم ملتلرك الك قديم
دينلري هب تعدد وحتى كثرت الوهيت
اساسي اوزرينه تأسس ايتمشدر . واقعا
تاريخ مقدس حكمنجه بني بشر كاملاً بر
پدرك اولاد واحفادي اولوب اول پدر
بزركوار ايسه مظهر وحي رباني اولمش بر
پيغمبر عاليشان اولديغندن انسانلر ايچون
ايلك فكر الوهيت توحيد اساسي اوزرينه
ابتنا ايلمش ايسه ده بزم مسئله مزي بو حقيقت
تغيير ايتمك شويله طورسون بالعكس تقويه
دخي ايدر . حضرت صفي الله حق جل
وعلا حضرتلريني هر شيدن تنزيه وكمال قدرتي
ايله توحيد ايلديكي زمان نفس عاليه لرينك
نصل بر معجوندن خلق اولنه رق نه صورتله
نفخ روح وتعليم اسما عنايتلرينه مظهر

بولنديغى بيلمشدر. آنلك اوزرينه بو تعليمات موحدانه‌ده بولنمش اولمق ضروريات امورندندر. آندن صكره ايسه نسل آدم وادئ ضلالتده پويان اوله‌رق بو حقيقت اصليه‌يى اونوتدقلرندن نفسلرنجه اولان جهللريله متناسباً ربلرنجه دخى جاهل اوله‌رق تكثيركبى بر حكم غريبده بولنمشلردر .

نفسلرينى بيلميانلرك وحدانيت ربانيه سرينه واقف اولميه‌رق كثرت الوهيته قائل اولملرينك وجه و حكمتى اوقدر صعوبتله حل اولنه بيله‌جك مسائلدن دكلدر . زيرا بو مسئله‌نك اساسى دخى الهامات وتعليطات اوزرينه مبتنى اولوب بورايه قدر الهامات وتعليطات حقنده‌كى تمهيداتمز دخى ظاهر

حالده غایت مغلق کبی کورونن بو مسئله‌یی
بزه غایت ساده وواضح اوله‌رق حل ایتمکه
یاردیم ایلیه‌بیلور . شویله‌که :

قالب واحد ایچنده‌کی انسان ظاهر حالده
بر کبی کوروندیکی حالده امراض کونا کون
نفسانیه وروحانیه او بر انسانی برچوق
انسان حکمنه قویدیغندن جاهلیت وظلمت
زمانلرنده انسانلر بو تغیر وتحولی کندیلرنده
ارایوب بوله‌جقلرینه کندیلرینك خارجنده
ارامغه مجبور اولمغله او حالده دخی نظر
دقتلری درعقب مقام اقدس الوهیته قدر
اوزامش کیتمشدر .

معرفت نفسده موفق اوله‌میه‌رق کندی
تغیرات وتلونات نفسانیه وروحانیه‌سنی نظر
حکمتنده تعیین ایده‌میان انسانك ینه کندیسنده

اولان بو غافلانه نقطهٔ نظردن صفات ربانیه
یی تدقیقه اقتداری بته بیلور می ؟

کندیسی اختیار خیروشر میانده مخیر
براقلمش اولدیغی حالده کندیسنه خیری ده
شری ده یاپدیرتان محضا کندیسندن بشقه بر
قوت اولدیغی محاکه‌سنی براس متین اوزرینه
بنا ایده‌میه‌رك درحال تو همدن صکره خیرك ده
شرك ده تعدد و تکثر انواعنه نظراً مطلقـا
انسانی یاخیره ویاخود شره سوق ایدن قو-
تلرك دخی تعددینی حکم ایلیان وبو حکمدن
ناشی الوهیت وربوبیتك ده تعـددینه قانع
اولان انسانلر دکلیدرکه ملل قدیمه‌نك تکثیر
ارباب مذهبنی ایجاد ایتمشلردر ؟

واقعا نور حکمت کویا مشـکاتنی بوله -
میوب ده فانوسی اطرافنده ومعلـقده قالان

بر نور كبی انسانك كوزلری او كنده كاه
كاه برق اوردقجه ازجمله سقراط كبی
بعض دقیقه سنج حكما او نور رشادك تنویر
ایلدیكی كوزلریله نفسلرینی كوردكده وبو
معرفت نفسدن معرفة الهیه دخی یول بولد.
قده او یله قادین اركك برطاقم ذواتك حاشا
الوهیتلری قبول اولنه میه جغنی وبتون كائنات
برصانع یكانه نك اثر قدرتی اولمغله انسانلرك
دخی محضا اول صانع احدی توحید وتنزیه
ایلملری لازم كله جكنی كشف ایتمشلر ایسه ده
جهل نفسك هر كسی تغلیط ایلمش اولدیغی
بر زمانده غلطات مشهوره نك فصاحت
مطلقه یه غلبه سی كبی انسانلر غلطی حقه
ترجیح ایلمشلر واو نور هدایتله كشف
حقیقته مقتدر اولنلر دخی زهرابهٔ غدری

ایچه‌رك ترك حیاته مجبور ایدلمشلردر ۰

واقعا نور توحید جمعیت بشریه‌نك اذهان عمومیه‌سنده دخی بر درجه‌یه قدر لمعه پاش اولمقدن بالکلیه عاجز قالمامشدر ۰ انسانلر کائناتك بر بلوك ارباب طرفندن اداره‌سی موجب فساد اوله‌جغنی کوره‌رك بونلرك دخی بر حکم وامر واحده اتباعلری لازم کله‌جکنی یته تعقل ایتمشلردر ۰ انجق تعقلات بو درجه‌سی ایکنجی اوچنجی درجه‌لرده معبودلر اوزرنده قوماندان اوله‌جق بر معبود اعظم توهمنه قدر انسانلری ارشاد ایده‌بیله‌رك توحید تام قبولنه‌ك کلیدی یته معرفت نفس اناختاریله آچیلمق لزومی باقی اوله‌کلمشدر ۰

انوار معارفك جهاندن ظلام جهل

و نادانی‌یی رفعندن و انسانلر کندی نفسلرینی
بیلمک لزومنی حس ایله قدرتلری یتدیکی
قدر او معرفته یول بولدقدن صکره آرتق
بر قوماندان اعظمک امرینه تابع بر چوق
معبودلر تصور و تخیلنه امکانمی قالور ؟

قدما طرفندن هر بری اربابدن بریسنک
تجلیاتی اولمق اوزره توهم اولنان تجلیاتی
انسان اولادی کاملاً و کافةً کندیسنده
بولەرق اصل انسانی بونجه تجلیات متخالفه
و متغایره مهبطی اولمق اوزره عقللری
چله‌سندن چیقاره‌جق بر خلقت غریبه
و مکمله ایله یاراتمش اولان صانع تعالی و تقدس
حضرتلرندن بشقه هیچ بر ربوبیتک شایان
پرستش اوله‌میه‌جغنی دخی تجرد اشبو
معرفت نفس موفقیتیله اجتهاد و حکم ایتمش

و بو سایه‌ده ایمان کامل صاحبی اولمشلر ۰
غربیلرکه الیوم وجودلری هندستان
کبی چین کبی ممالك شرقیه‌ده قالمش اولان
ادیان قدیمه اربابی اوراره انتشار ایدن
ترقیات جدیده انواریله تنور ایدر ایتمز
کندی ارباب موهومه‌لرینه ایمانلرنده کی
بطلانی درحال کوریورلرده بو ترقیات
کندیلرینه اوروپانك عالم نصرانیتی نامنه
کلدیکی حالده دیانت اولمق اوزره تثلیثی
قبول ایده‌جکلرینه بالعکس توحیدی ترجیح
ایلیه‌رك مسلمان اولیورلر ۰ بوندن دهاغر
یبدرکه تثلیث اعتقادی ایچنده طوغمش
اولان اوروپالیلر دخی تدقیقات ذهنیه‌لری
سایه‌سنده معرفت نفسه موفق اولور اولمز
تثلیث حقنده‌کی اعتقادلرینی محو ایدرك

نصارانك تعبيرلرينه گوره « دينمز » او.
ليورلر . يعنى توحيد محضى ترجيح وقبول
ايليه‌رك تنزيه صمدانى يه مسارعت گوستر.
يورلر .

بو حالده « غريبدر » ديشمز حال
بويله اولماملى ايدى ديمك دگلدر . بلكه
حالك مطلقا بويله اولديغى ايشته طبيعت
مصلحتجه دخى تعين ايليورده حقيقت صمدا.
نيه بوقدر واضح ايكن مجرد معرفت نفسه موفق
اوله‌مديغندن طولايى انسان اوغلنك بوقدر
عصرلرجه مدت وادئ ضلالتده قالديغنه
بيان حيرت ايتمك ايستيورز .

معرفت نفس قضيه‌سى جمعيت بشريه-
نك نظر عموميسى اوكندن پردهٔ غفلتى
قالديره‌رق اسكى اعتقاد تثليثى يكى عقيدهٔ

توحیده تحویل ایتمش ایسه ده انسانلرك هر
بری آنادن طوغدیغی زمان بر ظلمت جهل
ایچنده طوغه رق بعده بو ظلمتی نور معارفله
ازاله ایتمینجه و معرفت نفس خصوصنده
دخی بر درجهٔ مطلوبه یه وارمینجه ایمان
توحید ایله محضا تقلید یوللو مؤمن اولسه
بیله ینه ایمان کامل صاحبی عد اولنه مامق
مباحث عالیهٔ دینیه ده دأب حکمای المشدر .
اگر بویله اولمسه ایدی انسان ایچون
معرفت و تزکیهٔ نفسه فلانه احتیاج قالمیوب
تکثیر ارباب عقیدهٔ باطله سندن دها مدهش
بر لاقیدی یولی آچیله رق انسانلر ایچون
اتمام کمالات انسانیه یه هیچ لزوم قالمز
و ایمان مسئله سی دخی کندیسنی شین تقلیددن
قورتاره مز ایدی .

کبار دیمش که : « الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق » انسانی واصل الی الله ایدن طریقلر انسانلرك انفاسی قدر اولمق هر انسانك بشقه بشقه معرفت نفس حاصل ایتمسی دیمك اوله جغنی واضحات اموردندر . حتی انسانلر ایچون بر بر معرفت نفس لابد ولاجرم اولدیغی ایچوندرکه ارباب فکر ودانش کندی معرفت نفسلری یولنده وقوعه کلان تجارب وکشفیاتنی دیکرلرینك دخی تسهیل حصول معرفت نفسیه سنه مدار اولمق ایچون کتابلره درج ایتمکله بو نجه حکمیات واخلاق وتصوف کتابلری وجوده کلمشدر . کتب مذکوره دن بعض مقتبساتمزی بز دخی قارئلرمزك نظر انتباهلرینه عرض ایلیه جکز .

مبحث

٥

« انسانه تربیه‌نك لزوم وعدمی »

میلیارلرجه انسانلردن بریسی دیكرینه بكزه‌مدیكی كبی انسان واحدك دخی برزمانی دیكر زمانه و برحالی دیكر حالنه مشابه اولامسی نظر دقته النوب ده معرفة الله دخی معرفت نفسه وابسته اولدیغی وانسان كندی نفسنی بیلمدكجه ربنی و بناء علیه ربنك رضاسنی دخی بیله‌میه‌جكی دوشونیله‌جك اولورسه انسانلر ایچون تربیه‌نك لزوم وعدم لزومنی بیلمك دخی جدی بر تدقیق وتتبعه محتاج اوله‌جغی تحقق ایلر.

انسانك تربیه احتیاجی وارمیدر؟

بوسؤاله تصدیق ایله‌ده رد ایله‌ده جواب

ویرمك غایت کوچکدر ۰ ویریله جك جواب
مطلقا بر تتبع وتدقیق عمیق اوزرینه ویرلمیدر ۰
اولا فرض ایده لم که بریمی انسانك
تربیه یه احتیاجی اولدیغی جوابنی ویرمش
اولسون ۰ بو جوابی رد ایچون میدانه
قویه جغمز بر چوق حقایق واردر ۰ از
جمله دیه بیلورزکه ایمانی شائبهٔ تقلیددن
قورتارمق ایچون هر کسك کندی فکر
ونظرینی تعمیق ایتمسی لازم کلور ۰ حتی
انسانی واصل الی الله ایده جك طریقلرك
عدد انفاس خلائق قدر اولمسی دخی بویله
هر کسك بشقه بشقه تعمیق فکر ونظر ایله
معرفت نفسدن معرفة اللهه وصول حقنه
ووظیفه سنه نائل اولمسندن نشأت ایلر ۰
خلقت بخشنده انسانی خیر ایله شری

اختیارده اراده جزئیه‌سنه صاحب او-
لمق اوزره تلقی ایتلمش ایدك ، کندی شان
حریتنه بونی لایق کورمش ایدك ، بو
حالده انسانی تربیه‌یه محتاج کورر ایسه‌ك
کندیکی مشرف ایلیان شو احوالك کافه‌سنی
ینه بزرده ایتمش اولورز ، بر آدمه « سن
او یله یا بمه شو یله یاپ ! » دیمك او آدمك
حریت مطلقه‌سی خلافنده برامر بر اکراه
اولدیغی کبی باخاصه « سن او یله دوشو-
نمه بو یله دوشون ! » دیه تربیه و یرمك آنی
حریت وجدانیه‌دن دخی بالکلیه سلب
ایتلمش اولقدر ،

یك اعلا شو ملاحظاتی قبول ایدوبده
« انسان تربیه‌یه محتاج دکلدر » دیه‌جك
اولسه‌ق عجبا اصابت ایتمش اولورمی یز ؟

هیهات ! بویله دینلدیکی زمان دخی بر طاقم اعتراضاته یول آچمش اولورز . انسانك تربیه اولان احتیاجنی انکار ایچون اولا انسان اولادینك تربیه یه عدم قابلیتنه قناعت لازم کلور . اکر انسانك تربیه یه استعداد وقابلیتی وار ایسه اوحالده تربیه یه احتیاجی نصل انکار اولنه بیلور که انسانك تربیه سی دیمك ایلك مرتبهٔ شرف وشانندن سائر مراتب شرف و شانه تعلیسی دیمکدر ? انسانك بو احتیاجنی انکار ایتمکله حصول ممکنلیتنی‌ده رد ایتمش اولمق لازم کلوب بو ایسه انسان ایچون خیرخواهلق دکل صراحةً بدخواهلقدر . انسانك تربیه قابل اولوب اولمدیغنی تدقیق وتتبع ایسه اوزون اوزادی‌یه یورولمغه مجبوریت .

گوسترمز . انسانك تربيه يه عدم قابليتى و خير
ياپسه ده محضا اللهدن و شر ياپسه ده محضا
اللهدن بيلەرك بونلردن طولايى انسان
ايچون مكافات و مجازاتك بيله عدم تصورى
جبريونك مذهبى اولوب بونك بطلانى ذاتاً
ميدانده اولديغى كبى طبيعت واحده و مستقره
اوزره خلق ايدلمامش اولان انسانك ترجيح
خير و شرده مختاريتى دخى اثبات ايلركه
انسانك شر دخى ياپه بيله جكى بر نقطه ده خيرى
ترجيح ايتمسى ايچون خارجدن وقوعه كله جك
بر القانك بيوك بر تأثيرى واردر . ايشته
او القا دخى تربيه دينلان شيدركه انسانك
بوكا احتياجى انكار اولنور ايسه تغليطات
نفسانيه يه قارشو الهامات ربانيه نك
همان مغلوب قاله جغى بر كرته ده انسانى

کافهٔ معاونات خارجیه‌دن محروم براقق دیمك اولور. بونی ایسه موافق مروت عد ایده‌جك هیچ برعاقل بولنه‌مز.

دعوانك ایکی صورتنده دخی درمیان اولنان دلائلك نه قدر قوتلی شیلر اولدیغنه دقت بیوریلور ایسه دها انسانك تربیه احتیاجی اولوب اولمدیغنه بر حکم ویرمك نه قدر کوچ اولدیغی تسلیم قلنور. حتی اولا بو احتیاجی انکار و ثانیاً ادعا ایدنلر دها اول قدر دلیللر اقامه ایده‌بیلورلرکه بونلر دخی تدقیق ایدیلور ایسه حکمك صعوبتی آرتدقجه آرتار.

مثلا بر انسانك تربیه احتیاجنی انکار ایدنلر دیه بیلورلرکه بن فی الواقع تربیه‌یه محتاج بیله اولسه‌م او تربیه‌یی بکا کیم ویره

جكدر ؟ بكا تربيه‌و يره‌جك اولانك بندن
دها تربيه‌لى اولديغى نه ايله ثابت اولور ؟
بنى ارشاد ايدن مرشد حقنده بن :
ما مريدان روبسوى كعبه چون آريم چون
روبسوى خانهٔ خمار دارد پير ما
ديه‌جك اولورسه‌م او يله بر تربيه احتياجم اولمق شويله طورسون بو تربيه‌ى كنديمه فلا كت دخى عد ايتسه‌م معذور اولمزمى يم ؟

كذلك انسانك تربيه احتياجنى دعوى ايدنلر دخى نيه بيلورلركه : سن اخلاقكده ملكيت وار ظنيله تربيه‌يه عدم احتياج ادعا سنده بولنه‌رق وحريت مطلقه‌كى محافظه ايليه‌رك يارين ارتكاب ايله‌ديكك فنالقلرى دخى حسنات محضه‌دن اولمق اوزره انسانلره

قبول ایده‌میه‌جك اولورسه‌ك كندیكی مهلكۀ ضلالته آتمش اولدقدن فضله انسانیتك اوزرنده دخی بر بلای مبرم اولورقالورسك . انسان تربیه‌یه احتیاجی اولدیغنی بیله انكار ایدرایسه اصلاح احواله نصل مقتدرومو . فق اولور ؟ اوحالده انسانلرك هر بری جبلتلرنده اولان افتراسه انهماك ایدرك جهان فسادایله طولمزمی ؟

انسانك تربیه احتیاج وعدم احتیاجی اوزرینه برحكیم و یره‌بیله‌جك بوقدر كوچ اولدیغی كبی تعمیق مسئله ایلدیجه بوكو . چلك دها اول قدر آرتیوركه ژان ژاق روصوكبی بعض فیلسوفلر تعلیم وتربیه انسانلر ایچون مفید دكل مضراولدیغنه قدر قناعت كوستریورلر . واقعا تدقیق ایدیله .

جك اولورسه بعض تربیه‌لرك انسانی خاملق حالندن دها بدتر بر تربیه‌سزلکه بر فنالغه دوچار ایلدیکی کورلدیکندن طبیعت بشریه‌یی بو صورتده تغییردن ایسه انسانك هیچ ده تربیه کورمامش اولمسی آرزو یه‌قدر معذور کوریله‌جکی کلیور .

ای او یله ایسه انسانی یالکز استعداد طبیعیسنه می ترك ایده‌لم؟ تغلیطات نفسانیه‌سنه قارشو انسانی هیچ ایقاظ وارشاد ایتمیه‌رك او تغلیطاته تبعیتله مهلکهٔ ضلالتده هلاك اولوب کیتمسنه اوزاقدن سیرجیمی اوله‌لم ؟

بز نه قدر عاجزانه اولورسه اولسون ینه ظنه جسارت آله‌بیلورزکه بومهم ومغلق مسئله‌یی حل ایده‌بیلمك هر حالده محالاتدن دکلدر . فقط انسانك تربیه احتیاج وعدم

احتیاجی حکم ایتمزدن اول بر کره تربیه نه در که انسان آکا محتاج ویاخود غیر محتاج اولسون بوراسنی حل ایتمك لازم كلور اعتقادنده بولنیورز .

اورو پاجه ژان ژاق روصوکبی بعض حکما تربیه نك تزکیهٔ نفس انسانیه یه خدمتی اوله میه جغنه قائل اولمشلر . فقط هانکی تربیه نك ؟ اولا بوراسنی تعیین لازم كلور . زیرا ژان ژاق روصودن صکره دها نیجه یوزلرجه حکما دخی انسان ایچون دینك دخی لزومی اولمدیغنـه قنـاعت ایلیه رك بو فکر اوزرنده کی مشترکلرینك عددینی چوغالته چوغالته اوروپاجه دینسزلکی همان تعمیم درجه سنه وارديرمشلر . فقط هانکی دینك عدم لزومنه قائم اولمشلر ؟ بونلری تعیین

ایتمیجه تربیه‌نڭ لزوم وعدم لزومنی تعیینه حقیقة امکان بولنه‌مز .

مدافعه سرلوحه‌سیله وجوده کتور۔ دیکمز اوچ جلدده اوروپا حکمای جدیده۔ سنڭ هیچ لزوم کورمدکاری دینڭ ماهیتنی قارئلرمزه پك کوزل آکلاتدق . اوجلدلر۔ ده بسط وتمهید ایلدیکمز محاکماتی ملاحظاتی قارئلرمز نظر موازنه‌لرنده کوزجه اجمال ایتملر ایسه حکم ایتملردرکه نصرانیت کبی بر دینڭ حقیقة انسانلره لزومی اولمق شویله طورسون جهت جهت مضرتی بیله واردر . کذلك پرودوم کبی ویقتورهوغو کبی عالم نصرانیتك دینسزلك ایله اتهام ایلدکاری اعاظمك هرکون میدان انتشاره قویلدیغمز تراجم آثاری بونلرك تنزیه یارینه

بولندقلرینی کوسترمکده اولوب تثلیثی رد ایله وحدانیت قطعیه یه ایمان ایدیشلرینه کلیسا اربابی « دینسزلك » نامنی ویرمکده ایسه ده حقیقت سنجان نزدنده بو دینسزلك دیانت توحیدیه اولدیغنی تحقق ایدر .

ایشته بونك کبی ژان ژاق روسونك رد ایلدیکی تربیه وتعلیم دخی اربابنی خودکام خودسر ایده جك بر تربیه اولدیغی کافهٔ آثارینك مطالعه سندن آکلاشلمقده در . بناء علیه تربیه دینلان شی ژان ژاق روسو ایله هم افکارینك رد ایلدکلری بو تربیهٔ سیئه اولمق شرطیله آنی هر عاقل رد ایلر .

ژان ژاق روسو صاغ اولسه ایدی ده اکا صورسه ایدك که : « بنی بشرك بوکون کوردیککز اخلاقنی بکنمیورمیسکز ؟ » بو

سئوالمزه البته « خیرا » جوابنی ویره جك ایدی . اوحالده دخی « بو اخلاق عمومیه‌یی بکنمامکلکگز اخلاقکزدن کوره‌دن دها ایسی اوله بیله جکنی کوردیککز ایچون اولمق ضروریدر . بو ضرورتی انکار ایدرمیسکز؟» سئوالنی ایراد ایلسه ایدك مطلقا انکار ایده‌جکنه دائرمی جواب الور ایدك؟ اصلا! هیچ شبهه یوقکه بو جوابی المز ایدك . بدیهیدرکه ژان ژاق روسو اخلاقده اولان فسادی مطلقا زماننك اخلاقنه فائق دیکر بر درلو اخلاقی کوز اوکنه کتورمشدرده او موازنه ایله حکم ایلمشدر . اکر کندی نظر مقایسه‌سنه الدیغی اخلاقی انسانلرده بسط ایده‌جك اولان تربیه‌یی اکا تکلیف ایتمش اولسه‌لر ایدی هیچ شبهه اولنمز

ایدی که انی تصویب و قبول ایده جك ایدی .

او یله ایسه کفر و دین ماجراسی هب بر یره وارديغی ورؤیا هب او رؤیا اولديغی حالده یالکز تعبیرده اختلاف اولنديغی کبی انسانلر ایچون تربیه یه لزوم اولديغی دعوا . سنك دخی نتیجه سندن تربیهٔ بشریه یه قوص قوجه مان بر لزوم اعتراف ایدلمش اولیورکه او اعترافی اولکی منکرین لزومك رد ایده . بیلملری قابل اوله میور .

مبحث

٦

« تربیهٔ بشریه کیمك حقیدر ؟ »

انسان ایچون تربیه یه عدم لزوم ادعا . سنده بولنانلرك سویلدکاری سوزلر ایچنده بر قاچی واردرکه حقیقةً آنلری حکمسدن

دوشورلمش ایچون او یله اولور اولمز مغا-
لطه‌لرك هیچ حکمی اولمز . بو سوزلرك بریسی
تربیهٔ بشریه‌یی اتمام ایده‌جك اولان اخلاق
مکمله اصحـابنك کیم اوله بیله‌جکی و دیکری
دخی انسانه «شویله یاپملیسك بویله یاپملیسك!»
دیمك بشریتك برنجی شانندن اولان سربستیٔ
وجدانه مغایر دوشه‌جکی قضیه‌لریدر .

سربستیٔ وجدانجه هر انسان دیکر-
لرندن نه آز و نه‌ده چوق سربست اولمیوب
بو نعمته هرکس جبلهٔ مساوات اوزره نائل
بولندقلرندن «بویله یاپه! شویله ایت!»
حکمنی هیچ بر انسانك دیکرینه ویره‌بیلمکه
صلاحیتی اولمز . بو صلاحیت اولسه
اولسه انسانلغك فوقنده برموقع صاحبنك
صلاحیتی اوله‌بیلور .

انسانلغك فوقنده بر موقعی اولوبده
او موقعك دخی اصحابی اوله بیله جکی
دعواسی استبعاد واستغرابی بیوریلیور ؟
هله انسانلرك بر بستجه تساویسنی دها شمدی
تسلیم ایتمش اولدیغمز حالده انسانلغك فوقنده
مراتب تصوری نصل ممکن اوله بیله جکنه
احتمالی و یریله میور ؟

حقوق وحریت بشریه جه تساویٔ
مطلق هرکس حکم ایتمش و بو حکم هرکس
طرفندن قبول ایدلمش ایسه ده استعداد
خصوصنده تساوی یی نه برکسه ادعا ایتمش
ونه ده برکسه او ادعایی تصویب ده بولنمشدر .
بالعکس هیچ برآدمك خلقتجه دیکرینه
بکزه مدیکی کبی یالکز برتك آدمك بیله برزمانکی
حالی دیکر زمانکی حالنه بکزه مدیکندن

بو عدم تشابه مراتب انسانیه‌نك پك چوق اولدیغنی اورته‌یه قویمشلردر .

واقعا پیغمبر ذیشان حضرتلری دخی « بن سزك كبی بشرم » بیورمشلر . لكن بشریتك مرتبهٔ غایه‌سنده بولندقلرینی دخی « بكا وحی اولنور » سوزیله ایلرویه سورمشلردر . بو حقیقت جلیلهٔ نبوتلری كندیلرینی نه قدر اعلا ایلدیكنی دخی « حق تعالی ایله بنم بر وقتم اولورکه او وقتده آرەمزه نه ملك مقرب ونه‌ده نبی مرسل كیره‌مز » سوزیله تعیین بیورمشلردر .

واقعا كندیلری بزم كبی بر انسان ایسه‌لرده مرتبهٔ انسانیه‌لری بو كسله یوكسله نه قدر یوكسلدیكنه یعنی بزم حادثا دائرهٔ تعقلمزك بیله فوقنه چیقدیغنه دقت بیوریلور ایسه

کندی انسانلغمزه مغروراً متعظمانه و متکبرانه
بر گستاخلقدن حیا ایتمکمز دخی ضرورت
حکمنی آلور .

بو سوزمزدن اکلاشلمشدر که تربیهٔ
بشریه انجق انبیای عظامك حقیدر دیمك
ایستیورز و انبیای مشار الیهم حضراتی
دخی انجق جانب حقدن وحی ایله الدقلری
اوامری بزه تبلیغ صورتیله تربیه‌مزی
اکمال بیوردقلرینه قناعت ایلیورز .

شمدی بزم بوکا قناعتمزه قارشو ایدیله‌
جك مقابله ایکی احتمالدن خارج اوله‌مز .
یا مورد تربیه‌نك نصل عالی بر مقام اولدیغنی
کورر کورمز کندیمزی شاشیره‌رق
« حقدن کلان نه اولورسه اولسون همان
ایوالله ! » دیمکه مسارعت ایده‌بیلورز

و یاخود ایچمزده اوروپا حکمت دینیه سیله طبیعیون حکماسی ارەسندەکی منازعه‌یی یاکاش تلقی ایدرك حاشا ثم حاشا انسانلرك یه طبقهٔ عادیهٔ انسانیتدن یوقارو یه چیقه‌میه‌جغنی اعتقاد ایدنلرمز وار ایسه انلرك مکابره ومعانده‌لرینه دوچار اولورز ۰

اولا برنجی احتمالی در پیش ایلیه‌رك او خصوصده حلی لازم کلان بر شیئی حل ایده‌لم :

واقعا مقتضای وحی ربانی اولان هر بر امر ونهیه اطاعت بزم ایچون مجبوری وضروریدر ۰ انجق بو ضرورت بومجبوریت هیچ بر وقتده جناب حقك بزی مشرف ایتمش اولدیغی سربستیٔ افکاره منافی اوله‌مز ۰ اکمل کتب سماویه اولان

قرآن کریم الشان باشدن باشه مطالعه اولنوب حکم قرآنیه اوزرینه تعمیق فکر و نظر ایدیلهرك دوشونیلهجك اولورسه کور. ریلورکه ادیان سائرهده وسماوییتی حالا ادعا ایدیلان بعض کتابلرده اولدیغی کبی قرآن عظیم الشان انسانلری آبدالیرینه قویوب. ده « سز کور کورینه شو بوله مسالك اولهجقسکز » دیه اجبار و اکراهده بولنمیور . کرك معرفت کائنات و کرك معرفت نفس امرندهٔ زمینی آسمانی برچوق آیاتی بزم دائما پیشگاه تفکر و تفهیم و تعقلمزه حواله ایلیهرك حریت وجدانیهمزه هر حالده رعایتله برابر بزی ارشادده بولنیور .

حضرت قرآن انسانلرك علو قدر و مرتبهلرینه او قدر رعایتده بولنیور که بر

سوره جلیله‌ده ذات حضرت رسالتپناهینك انسانلر اوزرینه مسیطر اولمدیغی و یالکز مذکردن بشقه هیچ برشی اولمدیغی ایچون یالکز تذکیر وتقریر وظیفه‌سیله مکلف بولندیغنی وهرکیم تولی وکفر ایده‌جك اولورسه انی عذاب اکبرایله جناب حقك تعذیب ایلیه‌جکنی فرمان بیوریور ٭ انسانلرك شان وشرفنه بودرجه‌لره قدر رعایت حقیقةً هیچ بردینده هیچ برکتب سماویه‌ده بولنمدیغنی افتخارمزدن کوکسمزی کره‌کره ادعا ایلرو بوشرفدن طولایی دخی جناب حقه منتدار ومتشکر قالورز ٭

واقعا حضرت قرآن کوزلری اولوب ده کورمیان وقولاقلری اولوب ده ایشتمیان انسانلرك حیواندن فرقی اولمدقلرینی وبلکه

بولرك حيدوانابدن افضل بوانـدقلريني ده
نظر حكمت ابنای بشره عرض ايتمشـدر .
آنجق بوندن طولایی شان وشرف عمومیٔ
انسانی‌یه نصل خلل كلوركه بوندن اول بر
بحثمزده « لب » ديمه‌دن لبـلبی‌يی آكلايان
انسان ايله لبلبی‌يی بروننه صوقمه‌لر خبردار
اوله‌میه‌جق اولان انسان آره‌سنده‌کی فرقی بز
دخی موازنه ايدرك بشريتك استعدادينی
بويله لایعد ولا يحصی طبقه‌لره تقسيم ايتمك
دخی قدرتده‌کی باهريتـه وتمامیته دلالت
ايده‌جكنی اثبـات ايتمش ايدك . معرفت
نفسمزه همت ايدرك اكر كنديمزی بوصور -
تله توصيفه شايان كورميوب ده شرف انسا -
نيتز حسبيله انعامه فائق انسـانلردن بولور
ايسه‌ك جناب مولانك بو احسانه ده تشكره

بوزجه‌لی قالمزمی‌یز ؟ انعامدن اضل اولان بربنی نوعمز ایله آره‌مزده فرق یوق کبی بر شی ایکن آنك بو توصیفه لیاقتی ایله بزم عدم لیاقتمز آره‌سنده سما و سمك قدر فرق اولدیغنی کوررو حقیقةً بو قدرت الٰهیه‌نك‌ده حیرانی اولور قالورز .

ایمدی مرشد یکانه‌مز کلام الله اولوب اوده بزه کافی بولندیغی حالده کلام اللهك سربستئ وجدانمزه مانع اولمسی شویله طورسون بلکه آنك بزه بر برات حریت و سلامت اولدیغنی تسلیم ایتمامك حادتا قوری بر مکابره و معانده‌دن عبارت قالور .

تربیهٔ انسانیه‌نك موردی قرآن عظیم الشان اولوب ده بو دخی بزم نظر دقت

وحكمتمزى معرفت نفسه ومعرفت كائناته
جلب ايلديكى حالده كلام الهى المزه الهرق
ژان ژاق روصويه كيدوب « شونى
كورديكزمى اى حكيم ! ايشته بزه كافى اولان
كلام بودر . بو كلام انسان كلامى دكلدر .
الله كلاميدر . آنك اثباتى ايسه اندن اول
بونك امثالى سويلنمامش اولديغى كبى اندن
صكره دخى سويلنمامش وحتى تقليد بيله
ايدلمامش بولنمسيدر . بز بو كلامى ايستديكمز
كبى اوقومقده سربستز ! آكلاديغمز كبى ده
ايمان ايدرز . نه بر پاپا طانورز نه بر كليسا !
هر بريمز كنديمزك پاپاسى هر ير بزم معبدمزدر .
الله ايله بزم آرەمزده يالكز بو واردر .
بوندن بشقه بزم سراج هدايتمز يوقدر »
ديه جك اولور ايسه ك شو حريت صحيحه يه

اودخی حیران اوله رق درحال جبههٔ قبـول
واهتدائی زمین خلوصه سوررایدی .

حضرت قرآن حقیقت بیـان انسانلرك
مختاریتنه نه قدر رعایت ایلمش اولسه علمـای
کرام اهل اسلامدن دخی هیچ بریسـی او
مختـاریته اصلا تعرض ایده میوب مجتهدین
عظام حضراتی کندی اجتهادلرینی محضا
حسبة لله بزم تتبعات مخصوصه مزی تسهیل
ایچون بزه عرض ایتمشلردر . اجتهادلریله
او زرمزده تسلط داعیه سی علمـادن هیچ
بریسنه کلمامشدر . تأویل قرآنك شرط یکا.
نه سی علمده رسوخدن عبارت اولوب علمنه
اعتمـادی اولنلر تأویل ایتمشلر واستنبـاط
ایلدکلری احکامی قبول ایدنلر ایدوب ایتمیانلر
ایتمدکلری حالده یالکز کندولری عامل اولمق

اوزره كندى كنديلرينه دخى اجتهاد حقنه مالك اولمشلردر.

ايمانمزك ايمان تقليدى اوليوب ايمان تحقيقى اولمسى حكمى ايشته بوقدر شرائط احرارانه ايله مشروط اولديغندن بزى توبه ايده جك شى اولسه اولسه توبة الله اوله . جفنى ايشيدر ايشتمز على العميا كردن دادهٔ تسليميت اولمق سربستئ وجدان انسانيجه مقبول برشى اوليوب انسان كامل اولانك مجاهدهٔ نفسيه خصوصنده اختيار وارا. دهسى وحتى وظيفهٔ مجبورهسى بنه باقى قالور.

اوروپا حكمت جديدهسيله حكمت نصرانيهسى ارهسنى كوزجه فرق ايتمكسزين تقليف ادعامنده بولنانلرك مرتبهٔ ماديه

بشریتك اوست طرفنده مراتب اولمدیغنی اعتقاد ایتملرینه مقابل دخی مبحث آتیزی کشاد ایلرز .

مبحث

۷

« مرتبهٔ بشریه‌نك فوقی »

فنون و حکمیات غربیه ایله طوغریدن طوغری‌یه اشتغال ایده‌رك حکمیات شرقیه‌یه هیچ التفات ایتمیانلرك بشریت فوقنده هیچ بر مرتبه اولمدیغنی ظن ایدیشلری اوروپا ترقیاتنك کندیلرنجه موجب اولدیغی تغلیطاتدن نشأت ایلرکه بو بابده اولان خطالری هر زمان کندیلرینه قارشو اثبات اولنه بیلور .

اوروپا حکماسندن برچوغی بشریت

مادیه فوقنده انسان ایچون مراتب اولمسنی
دکل حتی بر بویله بر موجود بولنمسنی
احتمالاتدن خارج عد ایدهرك انکار قطعی
وادیسنده صاپمشلردر . فقط بونلر هانکی
صنف حکمادرلر ؟ نه دن طولایی بو وادیٔ
ضلالته صاپمشلردر ؟ بوراسی تدقیق
اولنمدقجه انلرك انکارلرینی بر حقیقت محضه
اولمق اوزره علی العمیا قبول ایدیویرمك
دقیقه سنجان ایچون جائز اولورمی ؟

شمدی یه قدر بیك پرده و از جمله مدافعه
سرلوحه سیله وجوده کتوردیکمز اوچ
جلدده تکرار ایتمش ایدك که بونلرك رد ایلدکلری
الوهیت محضا ابوته بنوته زوجیته صالح
اولمق اوزره تصویر اولنان بر الوهیت عجیبه
وغریبه در که انی هر عقل سلیم اربابی دخی

زدايلر . كنه لك بونلرك قبول ايده مدككرى مرتبهٔ فوق البشريه يعنى نبوت دخى اصل اسملرى حوارى اولمق لازم كلان رفقاى مسيح اولوب حضرت مسيحه ربوبيت رتبه سى و يرلدكدن صكره بونلره دخى رسول و پيغمبر عنوانى و يرلمش اولديغندن وحالبوكه كنديلرى جهلا طاقنه دن وقايقجى و بالقجى مقوله سندن اولوب سويلدكلرى سوزلرده دخى بر ضبط و ربط بر حكم و مزايا كوريله‌مديكندن شو حالده بولنان انسانلرك مرتبهٔ بشريت فوقنه چيقه‌رق كويا وحى الهى يه مظهر اولملرى حقيقةً عقلدن بعيد بولنمسيله نبوت امكاننى دخى ايشته بونك اوزرينه انكار ايتمشلردر .

حقيقت براز درين دوشونيله جك

اولورسه اوروپا عقلاسی نه الوهیت نه ده
نبوت حقنده سماویتی ادعا اولنان کتابلردن
بر فکر صحیح و سالم الده قلری ایچون بونلری
ذهنلرینه صیغدیرهمامقده معذور کو-
ریلورلر . زیرا کتب توراتیه نامیله الده
بولنان کتابلرك محرفیتی اناجیلدن زیاده
اولوب بونلر الك بیوك انبیای کرامه حاشا
ثم حاشا اول قدر معایب وجنایات فاجعه
اسناد ایدرلرکه صحیح اولملری فرض ایدیله-
جك اولسه انلرك کوستردکلری مثالره
امثال شویله طورسون اسملرینی بیله قاله
المقدن ارباب عقول وناموس نفرت ایدرلر .
دیانت سماویه نك رکن اساسیسی بولنان
حضرت ابراهیمه حاشا ثم حاشا غیرت دیانت
اسناد اولنور وحضرت لوطه بیلکره

حاشا قزلریله قزلباشلق حکم ایدیلیور
والحاصل کیمنه قتل کیمنه کذب وخیانت
روایت اولنور ایسه بوقدر معایب صاحبی
آدملرك مرتبهٔ بشریت فوقنه چیقمش
ومظهر وحی ربانی اولمش بولندقلرینه اورو پا
عقلای جدیده سی نصل احتمال ویرر؟ بو
اسنادات خائنانه ایله نبوت وانبیا نصل نظر
نفرته دوچار اولورلر ایسه کتب سماویه
دنیلان شیلرك دخی انلردن زیاده دوچار نفرت
اولملری ایچون ازجمله توراتلردن کتاب
حزقیالی کوزدن کچیرمك کفایت ایدر ·
باهنامه‌لر بیله بوندن دها رذیلانه یازلمغی قابل
اولمدیغی حالده اویله بر کتاب سماویدن ارشاد
امم فضیلتی بکله‌مکه امکانمی تصور اولنور؟
اوروپا عقلاسنك الوهیت و نبوتی انکار

ایدیشلری ایشته بو یله توراتلر ایله انجیللر
بیلك درلو تحریفات خدعه کارانه وفتنه جو.
یانه یه دوچار اوله رق تصویر ایلدکلری
الوهیت ونبوت اولوب بونلری ذکر اولنان
غربیون عقلادن اول شرقیون انکار
ایتمشلردر . قرآن عظیم الشان دین ابراهیمی
بو یولده کی افترالردن خطالردن قورتارمق
ایچون نازل اوله رق اهل اسلام دخی الوهیت
ونبوت حقیقیه یی سایهٔ قرآنده اوکرنه رك
کتب سائره نك خرافاتنی قطعیاً رد ایتمشلردر .
برده الوهیتی انکار ایدن حکمانك
کندی تدقیقاتنه باقه لم . عجبا بونلر جداً
وحقیقةً منکرمیدرلر ? هیهات ! بوندن
بشقه بر محلده دخی دیمش اولدیغمز وجهله
حکمای مشار الیهمدن بریسنی کورورسکز که

اشتغالی تاریخ طبیعی‌یه منحصر اولدیغی
حالده خلق الهیدن یالکز بوجکلرك بیله
حصر وتعداد انواعنده عاجز قالەرق
« تاریخ طبیعی‌یی تتبع ایدنلرك انکار واجبه
اقتدارلری یوقدر . ! » دیه تسلیمیتده بولنور .
ریاضی‌یی کورورسکز که اعدادك بیله مبدأ
سزلکلرندن ومنتهاسزلقلرندن عظمة الٰهی
بالاستدلال « ریاضیاتیله اشتغال ایدنلرك
واجب تعالی‌یی قبول وتصدیقلری ضرور
یدر » دیرلر . منجمی کورورسکز که جو
ایچنده‌کی اجرامك تدقیق وتتبعی نهایتنده
وجود عظمت ربانیه‌یه حیران قالەرق
« هیئت تعلم ایدلدکجه وجود وقدرت باری
تحقق ایده‌رك بر منجم ایچون الوهیتی انکاره
هیچ مجال یوقدر » دیرلر . الحاصل بر مشرحی

کورورسکزکه وجود بشری تشریح ایدرك عقلاره وله وحیرت ویرن او ماکنه‌نك دقایقنه غوامضنه وقوف پیدا ایلدکجه لاشو ماکنه‌یی خلق ایدن صانع تعالی وتقدس نصل انکار اولنه بیلور ؟» دیه تنزیه باری‌یه مسارعت کوستررلر . علوم وفنونك هانکی قسمنه اتباع ایدیلور ایسه ایدلسون تدقیقات عمیقه‌نك نتیجه‌سنده عظمت باری‌یه قارشو انسانه حیرت کلمه‌رك درحال تسلیمیته مجبور اولدیغی حالده بالعکس کتب سماویه‌دن اولمری روایت واعتقاد اولنان کتب عتیقه‌یه مراجعت وتدقیق ایلدکده انسانی فکر ربوبیتدن منع ایلدیکی شاشیله‌جق احوالدن دکلمیدر ؟ سببمنعی ایسه قدرت کامله صاحبی اولان حق جل وعلی

حضرتلرینی کندی مخلوقی اولان ابعاددن
دها محدود وکندی مخلوقی اولان خلایقك
کافه‌سندن دها عاجز اوله‌رق طانتدیروب
قبول ایتدیرملک جهتنده‌بولنملریدر .

اوروپا عقلاسی ظاهر حالده منکر ظن
اولنور ایکن ایشته موحد حقیقی اولدقلری
بو صورتله نصل مرتبهٔ تحققه وارر ایسه
ظاهر حالده منکر نبوت ظن اولندقلری
حالده حقیقت حالده نبوتی دخی معترف اولد
قلری ینه بو قدر عقله یقین اوله‌رق اثبات
اولنه بیلور . شویله که :

اوروپا حکماسی دنیلدیکی زمان بو
آدملرك یالکز ریاضیون وطبیعیون ومادیو ـ
ندن عبارت اولدقلرینی ظن ایتمك ذهنلری
الك زیاده دوچار تغلیطات ایده‌جك بر ظن

باطل اولور . حکما میانـده معنـویون
وروحانیون فرقه‌سی دخی واردرکه دیکر-
لری تدقیقات ریاضیه وطبیعیه‌لرینی نه‌قدر
ایلرو یه کوتوروب نه بیوك حقایق کشف
ایتمشلر ایسـه بونلر دخی کندی تدقیـقات
وکشفیاتنی اوقدر ایلرو یه کوتورمشلردر .
بو فرقه‌سی روحك بقاسی حقنده‌کی اعتقاد
مطمئنانه‌لرینی اوقدر ایلرویه کوتورمشدرکه
عادتا ارواح ماضیه ایله مناسبت پیـداسی
ومخابره اجراسی ممکن اولدیغنه قدر ادعالره
دوشوب لوئی فیکیه کبی بر طاقی دخی ارواح
بشریه‌نك بو عالم سفلیدن ماعـدا بر طاقم
عوالم علویه‌ده دخی قرارکاهلری بولند-
یغنی اثباته قدر ایلرولمشدرلر .

بونلر انسانده‌کی خصائل بسیطه‌ولو .

ژیقیه‌یی یعنی خواص روحانیه‌یی تدقیق
ایده ایده sensation یعنی احتساسات
و inspiration یعنی الهامات مسئله‌لرینی
اول قدر ایلرویه کوتورمشلردرکه عادتا
ظاهر حالده بردن عبارت کوریلان انسانك
معنـاً وباطنـاً ایکی آدم ایدوکنی و بریسی
مهبط الهامات اولان انسان روحانی‌ودیکری
ایسه میدان تغلیطات اولان انسان نفسانی
اولدیغنی حکمه قدر وارمشلر و ame یعنی
روح ایله animal یعنی حیوان آره‌سنی
فرق ایچون جلدلر طولدرمشلردر.

اشبو تدقیقات بسیقولوژیقیه‌ده بولنان
حکمانك کافه‌سی inspiration دینیلان
الهـامانك سماوی یلدکنه قانع اوله‌رق حتی
انسانده اولان اشبو استعداد عالی اوزرینه

présentiment یعنی برشیئی قبل الوقوع
حس ایتمك امكانلرینه قدر بحثی ایلرو.
لتمشلردركه بو بحثك بزجه كرامات اولیای
كرام بحثی ایچون مقدمات متینه اولدیغی
همان بوراجقده اوزون اوزادی یه شرحه
وایضاحه دها شمدیدن حاجت یوقدر .

ایمدی كویا حكمیات غربیه یه میال
اولمق مودهسیله نه الوهیت ونه ده نبوت طانیا.
مق وانسان ایچون مرتبهٔ بشریتك فوقنده
مراتب اولهمیه جغنی حكم ایتمك شیقلغنی
نصل تحسین و تسلیم اولنه بیلوركه ایشته
ابو فكرلك كویا موردی اولمق لازم كلان
اوروپاده بیله هر شعبهٔ علومك منتهیلری
الوهیتك عظمتنه قارشو كردن دادهٔ تسلیمیت
اولدقلری كبی فیوضات ربانیه دن تفیض

خصوصنده انسانده بيوك بر استعداد بولەرق او استعدادی منبسط ایتمه‌نك طریقی بولندیغی حالده الهامات و قبل الوقوع احساسات امکانه قدر قائل اولیورلر . حقیقت حال بوندن عبارت ایکن اوروپا بشریت عادیه فوقنده مراتب اولدیغنه قناعت ایتمیور دیه علی العمیا برحکم ویرمك عاقل کاری دکلدر .

واقعا اوروپا عقلاسی کراماتی معجزاتی فلانلری کاملاً رد ایلیورلر . فقط بونلرك رد ایلدکلری کرامات معجزات برطاقم کلیسا اعزه‌سنك حضرت عیسی علیه السلام حقنده روایت اولنان معجزات صحیحه‌یی ایشته کله کو یا کندیلری دخی معجزه و کرامت کوسترمك ایچون ایقاع ایلدکلری خوارق قدرکه

انلرك كاملاً يالان اولدقلری مؤخراً میدان
ثبوته دخی چیقمشدر . كندیلرنده فضائل
عادیهٔ انسانیه بیله مشكوك اولان بر طاقم
كیمسه لرك كرامات كاذبه سی مسئله سنی تدقیقات
بسیقولوژ یقیه كبی عالی و جلیل مباحثه
قیاس ایتدكه هیچ بر كیمسه راضی اوله مزكه
حتی حكمای مشار الیهم راضی اولسونلر .

اوروپا متجددلرینك الوهیت و نبوت
و دیانت كبی شیلره عادتا بعض ایتلری بونلری
حقیقةً قبول ایتدكلری ایچون دكلدر .
معلم پاولك پك كوزل شرح و ایضاح ایلمش
اولدیغی اوزره مقدسات مذكوره انسان
ایچون خلقی و جبلی شیلر ایسه ده بونلر كلیسا
اربابی نزدنده اول قدر سوء استعماله
دوچار ایدلمشدر كه بعدما مقدسات مذكوره نك

نامارینی کشیدکجه اوروپا متجددلر ینه آنلری
قبول ایتدیرمک قابل اولەمز . بونك دخی
سببی بس بللی اولەرق میدانده طوریور .
شویله که :

اوروپا هنوز ظلمت جهل ووحشت
ایچنده مستغرق ایکن کویا تنویر افکار
وارشاد انام ایچون اوروپایه ایلك دخول
ایدن نور انجق نصرانیت نوری اولمشدر .
بو نورك ایسه فوسفور نوری کبی بر نور کاذب
اولدیغی مشکاتنی الده طوتانلرك دخی معترفیدر . حالبوکه اوروپا قطعەسی بیلك سنه
قدر مدت بو حکمك محکومی اولەرق الوهیت
ونبوت ودیانت نامنه خلقه قبول ایتدیر .
ایلك رذائل قالدیغندن دور تجدد حلول
ایدوبده درەلر کبی قانلر بهاسنه متجددین

حریت وجدانیه‌لرینی استرداد ایلدکلری
زمان بو نامله‌ره قارشو اولانجه قوتلریله
عصیان ایتمشلر واولانجه نفرتلرینی کوستر.
مشلردر . وولتر کبی دیانتك خصم جان
ستانی اولانلرك روما کلیساسنه قارشو کوستر.
دکلری بوقدر شدت بحق طوغری اوله‌مز
ایسه‌ده حریت وجدانیه‌یی بیك سنه‌لك
برمحکومیتدن قورتارمق ایچون بوشدتلری
زمانه مخصوص اولمق اوزره معذور
کورلمش واندن صکره ایسه ویقتور هو.
غویه کلنجه‌یه قدر بالجمله افکار علویه
اربابی انسانلرك مقام اقدس الوهیته ارتباط
قلبلرینی اکمال وفضائل انسانیه‌لرینی اتمام
ایلیه‌جك حیاتی پك کوزل انبساطه کتور.
مشلردر .

ایشته معلم پاپك دیدیکی کبی الیوم مجددلردن هیچ بریسی شفقت وصدقهٔ نصرانیه نامنه برکیسه یه بش پاره و برمدکاری حالده بوحس جبلیلك نامی تبدیل اولنهرق «انسانیت» دنیلدیکی آنده قدرتلری یتدیکی مرتبه‌ده بنی نوعنه یاردیم ایلدکاری کبی «ملکوت» دنیلدیکی زمان اهمیت بیله ویرمدکاری حالده «الهامات» دنیلدیکی زمان درحال سرفرو برده‌ٔ تسلیمیت اولورلر . وپاپا کبی برمقتدای دینك بالادعا قونسیلره تسلیم وتصدیق ایتدیردیکی لایخطیلك دعواسنه کولو و بره‌رك دیکر جهتدن ویقتور هوغو کبی برشاعرحکمت کفتارك احتساساتنه inspiration divine دیه بلا مخالفت بروی قبول کوستررلر .

اوروپا عقلاسی نزدنده بوحال بد .
بديهيات اموردن ايكن آنلرك اشتغال ايلدكلرى
تدقيقات وتتبعاته سطحيجه اولسون وقوف
حاصل ايتمكسزين « اوروپا شوكا اينانيور
بوكا اينانميور » ديه سوزلرده بولنمق عادتا
لقلقياتدن هم ده لقلقيات محضه‌دن عد
اولنور .

اما دنيله‌جك كه اوروپا عقلاسى بوقدر
حقايق پرست اولدقلرى حالده نبى صحيح
اولان پيغمبر ذيشان افندمزك تأسيسنه مأمور
اولديغى دين اسلامى نيچون قبول ايتميورلر ؟
بويله براعتراض بزم بحثمزى اصلا تغيير
ايده‌مز . ديرزكه : اوروپانك دورتجددى
هنوز يوز اللى سنه‌لك برشيدر . بومدت
ظرفنده ايسه آنلر اولانجه قوتلرينى كنديلرى .

یعنی نصرانیتدن قورتارمغه حصر ایتمشلردر .
اسلامیت ایله اول قدر اشتغاله وقتلری
اولمامشدر . حالبوکه دیگر جهتدن حکمیات
اسلامیه اوروپایه ینه پاپاسلر طرفندن نشر
اولنوب دیانت جلیلهٔ اسلامیه‌یی انظار
غربیوندن دوشورمك ایچون نه قدر افترالر
ممکن ایسه ایتمشلردر . اوروپا متجددلری
ایسه اوجه دخی دینلدیگی وجهله الوهیت
ودیانت ونبوت نامنه ینه لاعلی التعیین بر
خصومت گوستردکلرندن « دین اولدقدن
صکره موسویت اولسون عیسویت اولسون
اسلامیت اولسون هیچ بریسیله اشتغال
ایتمامیلیدر » دیه جف القلم بورده حکم
ویرمشلردر . بوقسه فضائل دینیه‌مزی
اوروپایه بحق عرض ایده‌جك اولسه‌ق ذاتاً

« مدنيت عرب » سرلوحه‌لی يكی كتاب كبی اسلام لهنده كوندن كونه ميدان آلان آثارك تهيئه ايلمش اولديغی مقدماتدن پك چوق نتيجه‌لر استنتاج اولنه‌جغنه و متجددين بيننده‌كی دوستلرمزی آرتديره‌جغنه اصلا شبهه اولنه‌مز .

بو مبحثمزی مجرد اوروپا حكميـاتنه وقوف تام پيدا ايتمكسزين بشريتك فوقنده مرتبه اوله‌مز وهمنده بولنانلره مقابل كشاد ايلدك . مجاهدات نفسيه انسانك كنديسنی بشريت عاديه‌دن نه قدر عالی طبقاته چيقاره‌بيله جكنی واو استعداداوزرينه فيض ربانی دخی منضم اولنجه تغليطات نفسانيه‌دن بالكليه تبری ايده‌رك الهامات ربانيه‌يه نه قدر واسع بر ميدان آچيله‌جغنی مباحثات آتيه‌مز اثبات ايليه‌جكدر .

بحث

۸

« تزکیه و تذکیه »

بیله میز شو سرلوحه مزه ارباب فصاحت لسان اعتراض ایده جکلر میدر . کسکین زا ایله (زکی) پاکلك دیمك اولدیغی و بلمك ذال ایله « ذکا » دخی زکرکلك معناسنه کلدیکی جهتله سرلوحه مزی او صورتله یازدیغمز زمان انسانك کندیسنی تطهیر ایتمسیله ذکاسنی ده توسیع ایتمش اوله جغنی مراد ایلدك .

دها شو مبدأ کلامزده بر معترض عجول چیقوب ده کرك تطهره و کرك توسیع ذکایه یالکز معنای ظاهریلرینی و یره جك اولسه و « انسان برحامه کیره جك اولسه

ذكاسيى آرتارمش ! » ديه‌ـه عجبا بزى تخطئه ايتمش اولورمى ؟

طوغرى سـوزهانكى معناسنه كوره النسه يينه طوغريدر . اوت ! ترشحات وافرازات وجوديه جلدمز اوزرنده ديكر برجلد دهـا پيدا ايدرجه‌سنه مسـامامزى طيقايوب وجودمز تنفس ايتمز ايسـه دها ايلروسى مهم ومدهش خسته‌لكلره وارەجق اولان فنا بر قسوت درون انسـانى استيلا ايلركه بوقسـوت حالنده ذكاى بشر دخى براضـطراب دائمى‌يه تحـول ايلر . فقط بز بومثللو جـلى معترضـه ايله زمان غائب ايتميه‌لم‌ده بحثمزده دوام ايليه‌لم :

انسان برطرفدن مهبط الهامات ربانيه وديكر طرفدن ميدان تغليطات نفسانيه اولمق

جبلتیله مجبول یاراتلمش اولدیغندن و بو
ایکی جبلیتدن هانکیسی هانکیسنه تغلب
ایتمکه باشلار ایسه غالبك غالبیتی لاینقطع
آرته آرته مغلوبك مغلوبیتی دخی درجهٔ
غایه‌یه واصل اوله‌جغندن تلقیات الهامیه
استعدادینی لاینقطع آرتدیرملیدرکه توسوسات
نفسانیه دخی میدان الهمسون .

عوام میاننده سویلنور پك عادی بر
مثل ایسه‌ده بجثمزه پك موافق اولدیغی
ایچون بوراده دخی ایراد ایده‌لم که: «برمصلی
بر بی نمازه نیچون تارك صلات اولمش بولند.
یغندن بحثله تکدیره باشلایه‌رق اکر قرق
کون نمازده دوام ایده‌جك اولورسه بردها
ترك ایده‌میه‌جکنی سویلمش . تارك صلات
دخی مقابلةً دیمش که: سن‌ده نمازی قرق

كون ترك ايتدە اكر بر دها قيله بيلور ايسەك الندى قارشلارم »

بو ايكى آدمك ايكيسنك دە حق واردر . انسان كنديسنى قرق كون عبادتە آلشديرمش اولورسه استعداد تعبدە انبساط ويرمش و تاركيت استعدادينى ضعيف دوشورمش اولەجغندن اندن صكره آرتق الى نهايه هپ او استعداد غالب كندى غلبەسندە دوام ايدەكيدر . قرق كون ترك تعبد ايله تاركيت استعدادى منبسط اولديغى حالدە ايسە تعبد استعدادى مغلوب اولەرق آرتق حريفك آلنى سجدەيە كلمك كوج اولور .

اختيار و ارادەسنى تغليظات نفسانيەيە قاپديرميوبدە الهامات ربانيەيى تلقىيە

آلشمق ایچون جبر نفس ایدیشه « مجاهدهٔ نفسیه » دیمشلردر . ایشته « تزکیه » بو مجاهده نك اثری اولدیغی کبی « تذکیه » دخی آنك نتیجه سی اولور .

تغلیطات نفسانیه نه اولدقلرینی و الهامات ربانیه ایسه نه دن عبارت بولندقلرینی بیلمیدرکه ایسنی ترجیح ایده یم دیر ایکن فناسنه میدان آچلمش اولسون . اویله دکلمی؟ حالبوکه بو ایکی شیئك آره سنی فرق ایتمك اصلا کوچ دکلدر . تعریفات واشارات دورا دوره بیله لزوم کوستره جك قدر مغلق دکلدر . انسانك درونده طوغان شی نتیجه سنده یا بر مضرت تولید ایده جك و یاخود هیچ فائده سی اولمیه جق احکامدن ایسه تغلیطاتدن عبارت اولدیغنده شبهه

قالمز . ذاتاً بويله بر تغليط انسانه واقع اولور اولمز الهام دخى يلديرم كبى يتيشوب او شيئك تغليطاتدن اولديغنى اخطار ايلر . نصل كه الهاماتدن اولان احكام حسنه دن بر شى انسانك وارد خاطرى اولورسه تغليط دخى درحال يتشه رك او حكم حسنك هر نه قدر سيئاتدن اولديغنى ادعا ايده مز ايسه ده موجبنجه حركت كو يا اثر حماقت ايمش كبى انسانك ذهننى چلكه غيرت ايدر . كرك ايى و كرك كوتو هيچ بر حال و حركت اوله مز كه انسان انك ايلكنى و كوتولكنى اوفاجق اولسون بر محاكه ايتمينجه اجرا ايلسون . بلا تأمل ولا محاكه هر شيئى يا يى ويرمك على الدوام عبثله اشتغال ديمك اولوب بو ايسه يا مجانين كاريدر و ياخود چوجقلر احوالى!

انسان اولادی میاننده رشید وعاقل
اولوب ده ازچوق مجاهدهٔ نفسیه ده بولنما-
مش ونفسه کاه غالب وکاه مغلوب ودها
طوغریسی اکثریا مغلوب اولمامش هیچ بر
آدم تصور اولنه مز . بو مجاهده نك بوحا-
که نك ایدلدیکی یرده « وجدان » دیدیکمز
شیدرکه برشیئك حق وصواب اولان جهتنی
کمال بیطرفی واستقلال ایله بولمسی دیمکدر .
وجدانی انسان ایچنده بر بشقه انسان
عد ایدنلر پك بیوك بر تدقیق نفس موفقیتنی
کوسترمش اولورلر . انسان هر مسئله ده
حقسزلغی کندیسندن دفعه چالشه رق
هیچ اولمز ایسه کندیسنی معذور اولسون
کورمکه نه قدر بذل مجهود ایلیه جك اولسه

وجدان بوجه‌لرك هیچ بریسنه قولاق
ویرمیه‌رك او مسئله‌ده‌كی حقسزلغنی صورتنه
چارپار .

محكمهٔ وجدانك انسانه تعیین ایلدیگی
جزا « ندامت » در . هیچ بر ایشندن
نادم اولماش و دائماً هر یاپدیغنی عین صواب
اولمق اوزره تلقی ایتمش آدم اولورمی ؟
مادام كه انسان بك چوق حركاتندن طولایی
نادم اولمشدر دیمكدر كه محكمهٔ وجدانده
بر محاكمه یه دوچار اولمشدر .

مادام كه بویله بر محاكمه یه دوچار اولمشدر
بو دخی دیمكدر كه انسان هر هانكی بر مسئله‌ده
الهامانك عكسنه حركتی ارتكاب ایلیوب دها
او حركتك ابتداسنده بالاده تعریف ایلدیگمز
ایلك موازنت و محاكمه سنده مغلوب اولمشدر .

مجاهدهٔ نفسیه و محاکمهٔ وجدانیه
وانلرك نتیجه‌سی اولان ندامت کبی مسائل
پسیقولوژیقیه‌نك نه قدر غریب و عجیب
اولدقلرینی شمدی شو سطرلری اوقورایکن
دخی موازنه ایچون ندامتلرکزدن بریسنی
درخاطر ایدکز . یالکز ندامتی تخطر ایدر
ایسه‌کز اولبابده‌کی محاکمهٔ وجدانیه‌کزی
ومجاهدهٔ نفسیه‌کزی بالطبع تکرار ایتمش
اولورسکز . بوده انسان ایچون بر جبلت
غریبه‌درکه کچمش زمانك ندامتی خاطره
کلور کلمز تغلیطات نفسانیه درحال غیر-
تلنه‌رك او ندامتك واقع و صحیح اولدیغنی
وموجب ندامت اولان ایشلك پك اعلا پك
طوغری اولدیغنی حالا اثباته برغیرت جدیه

ایله مسارعت کوستریر . بونده دخی
بر حکمت تغلیطیه واردر . او ایسه شاید
ندامتکز سزه بر عبرت و یروب ده بر دها عینی
حرکت سیئه یی ارتکاب ایتمزسکز دیه حرکات
آتیه کزده دخی تغلیطات نفسانیه نک سزی
مستعد بولندرمق ایستمسندن عبارتدر .

باقکز هر کسده وقوعه کلان قصورلردن
اولمق اوزره بر قصورك موجب اولدیغی
ندامتی درخاطر ایده لم ده مجاهدهٔ وجدانیه یه
ومجاهدهٔ نفسانیه یه قدر مسئله نك نصل تجدد
ایلدیکنه بردقت ایده لم . دیه لم که :

فلانجه مسئله ده فلانجه آدمك کوکلنی
قردیغمزه ابی ایتمدك . زواللی آدجغز پك
محزون اولدی .

بوندامت واقع اولور اولمز تغلیطات

نفسانیه دخی او یانور . بزه دیرکه « آدم سن ده ! کوکلی قیریله‌جق ایدیسه مجادله‌یه کیرشمامه‌لی ایدی » بز دیرزکه مباحثه‌یی مجادله صورتنه تحویل ایدن او دکلدر . بزز . حتی او مجادله‌یه باشلامش اولسه ایدی بیله بز آکا او یمامه‌لی ایدك . لازمهٔ انسانیت و مروت بونی اقتضا ایتمزمی؟ نفس بزه دیرکه : « خیر خیر آنك کوستردیکی سببیت اوزرینه بز مقابلهٔ لازمه سنده بولنمسه ایدك مسکنتمزه حمل اولنور ایدی . »

ایشته بر ندامت خاطره کلور کلمز بویله تغلیطات نفسانیه ایله اردمزده درحال بر مناظره آچیله‌رق هم ده بیوودکجه بیور و نفس بزی خطامزده حقلی و هیچ اولمزایسه معذور کوسترملك ایچون بتون احتمالاتی

اورته يه قويه رق محكمهٔ وجدان ايسه بونلرك
هيچ بريسنى قبول ايتميوب قصورمزى
يوزمزه چارپار . اوقدر مضطرب اولورز
كه اوقصورى ايتديكمز كوندكى اضطرابك ده
درجه سنى بيكه رك حادتا كنديمزدن
اوتانيورمشجه سنه يوزمزى اوته طرفه چو
يره جكمز كلور . كوكلنى قيرديغمز آدم
اوآنده يانمزه كله جك اولسه تغليطات
نفسانيه نه قدر غلبه يه چاليشورسه چاليشسون
قولاق ويرميه رك بهمه حال عذرلرديله مكه
مسارعت كوسترر ايدك .

ايدى انسان بونلره دوچار اولماق
ايچون هرحال وحركتنك دها ابتداسنده
نفسيله بالمجاهده انك سوقنه قاپلمامغه غيرت
ايدر وبو يولده كى مجاهدات آرتدقجه

غالبيت الهام جهتنده قالوب نفس ايسه مغلوبيتى حس ايده ايده نهايت سلسهنى كسمكه مجبوراولور .

اهل حال اولنلر مجاهدهٔ نفسيه دن هيچ بر زمان خالى قالمزلر . انلك ايچوندركه معاملات ظاهره لرنده بيله حبل مناسبات بشريه لرى بر قيلدن عبارت اولسه دخى انى قيرميوب محافظه ايدرلر . اهل حال اولميان ارباب غفلت ايسه مجاهدات نفسانيه ايله تزكى ايتمامش اولدقلرندن ناسله معاملات عاديه لرنده بيله حبل مناسبت بشريه لرى بر زنجير دخى اولسه انى ده قيرارلر . ايشته حكيم دقيقه انديش حضرت سعدى :

« دو صاحبدل نكه دارند موئى »
« همىدون سركشى وآزرم جوئى »

« واکر از هردو جانب جاهلانند »
« اکر زنجیر باشد بکسلانند »

سوزینی بو معناده سویلمشدر .

شو مبحثمزده بورایه قدر سرد ایلدیکمز مقایساتده کی تفصیلات « تزکیه و تذکیه » دن عبارت بولنان سرلوحه مز مقصدینی بسط وتمهیده کفایت ایلمشدر ظن ایدرز . تزکیهٔ نفس انسانک ذکا وعرفانني آرتدیره رق ادنای امورده بیله عواقبی درحال نظر عبرته الور . و بو حالده تغلیطات نفسانیه نه قدر یابغره لر ایتمش اولسه هیچ بریسنک اهمیتی اولمیه رق عارف اولان هپ کندی عرفاننک مقتضاسنه توفیق معامله ایلر .

دائما مجاهده حالنده بولنان انسانک هپ مهبط الهامات ربانیه اولمق استعدادی آرته رق

وهپ تغلیطات نفسانیه قوتندن دوشه‌رلك
نهایت او انسان بر درجهٔ کمالی بولورکه انك
او درجه‌سی حقیقةً مرتبهٔ بشریه‌نك فوقی
اولوب اکر فیاض ربانی دخی یارلق ایدر
ایسه ذوقنی اوروپالیلرك هنوز اکلایه‌مامش
اولدقلری بر طبقهٔ عالیه‌یه دخی وصولك ممکن
اولدیغی تحقق ایدر . فقط انسانلرك یوزده
قاچی بو مجاهده‌یه موفق اوله‌بیلیور؟ یوزده
دکل بیکده و حتی اون بیکده یوز بیکده قاچنك
بو مجاهده‌یه موفقیتنی سؤال ایلمش اولسه‌ق
ینه بعید دکلدر . زیرا بو بابده‌کی اقلیت حقیقةً
شایستهٔ مبالغه‌در .

انسان اوغلی قولای قولای مجاهدهٔ
نفسیه‌یه موفق اوله‌بیلسه‌ایدی هر شریعتك
عبادت و طاعتی او قدر قوتلی اساسلر اوزرینه

تأسيس ایتمسنه لزومی قالورایدی ؟ انسانی هم دعوامه وارنجه‌یه قدر هر کسی مجاهده‌یه الشدیرمق ایچون درلو درلو طرق طاعات کشادینه لزوم حقیقی کورلمش وبوباده‌کی حکمت ایسه هرکونه اعتراضدن مصون بولنمشدر .

باقکز عبادت وطاعتك مجاهدهٔ نفسیه‌یه نصل یاردیم ایلدیکنی بر مبحث مستقل صورتنده براز شرحه کیریشه‌لم ده کویا هرکون کوز- لرمزك اوکنده طورمقدن ناشی شایان بحث اولمیان بدیهیاتدن معدود برشیده دخی نه لطیف حکمتلر اولدیغنی کوره‌لم . فقط عبادتك مجاهدهٔ نفسیه‌یه یاردیمی طبیعت بشریه اوزرنده بر تأثیر دیمك اولوب بوحالده ایسه عبادتك دخی بر امر طبیعی اولمسی لازم کله .

چكندن اول امرده مسئله‌نك بو جهتنی
حل ايده‌لم :

مبحث

۹

« عبادت طبيعياتدندر »

بعض مباحثمزده اولديغی كبی بو مبحثده
دخی سرلو حه‌مزی بر جمله‌ٔ سؤاليه
صورتنه قو يوبده « عبادت انسان
ايچون طبيعی دكليدر ؟ » ديه‌جك اولسه
ايدك يالكز ظواهر و سطحياتدن استخراج
احكامه چالشانلر درحال « دكلدر ! »
جوابنی و يره‌رك جوابلرينی تأييد ايچون
دخی او يله بر طاقم حركات ظاهرهٔ مجبوره‌نك
انسان ايچون اصلا طبيعی اوله‌ميه‌جغنی
درميان ايدرلر ايدی . بو حالده مسئله‌نك

حلی اولمق اوزره عبادتك انسان ایچون طبیعی وجبلی اولدیغنی سرلوحهٔ مزده کورنجه مطلقا استغراب ایتمش اولملری لازم کلور . بز ایسه بو استغرابدن دها زیاده ممنون اولورز . زیرا واقع اولان استغرابلری اوزرینه مسئله نك صورت حلنه دها زیاده اهمیتله و دقتله نظر ایدرلر .

اثبات مدعایه شو یوزدن بدأ ایده لم که :

عبادتك طبیعت وجبلت بشریه مقتضا سندن اولدیغنی انکاره میدان اولمق ایچون بعض سطحی فیلسوفلرك یاپدقلری وجهله نظر حکمتده عبادتك لزومی اولمدیغنی روایت ایتمك عادتا یالان سویلمك و یاخود حکما کرچکدن عبادتی رد ایتمش ظن ایتمك حکمتی ده حکمانك احوالنی ده بیلمامکدر .

چین کبی اسکی قدیم بر مملکتک قونفوسیوس کبی جداً حقیقت بین اولان حکیمی دیانت چینیه نك امر ایلدیکی مراسم عباداتی تأسیس ایلمشدر . یونان قدیم حکماسی کندی دینلرنجه لازم کلان عباداتی اجرا و ایفا ایدرلر ایدی . حتی معلم کل سقراط دیانت قدیمه نك امر ایلدیکی مراسم عبودیتی ایفا ایتمامکله اعدامه حکم اولندی که ایشك بو درجه سی یونان قدیمه فلاسفه نك دخی عبادته نه قدر مجبوریت ایلدیکنی موازنه یه مدار اولور . حالبوکه سقراط یونان قدیمك خرافاتدن عبارت بولنان دیانته اتباع ایتمدی ایسه اصل کائناتك خالق اعظمی اولان حق جل و علی حضرتلرینه عرض عبودیت ایچون بو سر کشی حق پرستانه ده بولندی .

سقراط کبی مذهب الٰهی‌یه سالك اولانلرك
کافه‌سی تنزیهات رحمانیه یوللو عبادتده
بولندقلری کبی کرك یونان و کرك روما حکمای
سائره‌سی دخی هپ مجبور عبادت اولمشلردر .
فلاسفه میاننده یالکز کلیاً منکریندن اولنلر
ترك عبادت ایتمشلر ایسه ده بونلرك عددلری
پك آز اولدیغی کبی کندی مسلکلری دخی
ایلرولیه میوب نهایت جمله‌نك منکر و مجهولی
اولمش قالمشدر .

انسانلر ایچون برشیئك طبیعی اولدیغی نه ایله اثبات اولنور ؟ بو سؤاله اك
شامل بر جواب اولمق اوزره دیلیورکه :
آخرك تعلیمنه محتاج اولمقسزین انسانلرك
کندی کندیلرینه لزوم و احتیاج حس ایلدکلری شیلر طبیعیاتندندرلر . مثلا طعام ایتمك

وصوغوقدن صيجاقدن بيزار اولمق كبى كه
بو لزوملر بو احتياجلر كيمسه نك تعليم وتفهيمنه
وابسته اولمقسزين هب كنديى كنديسنه
عيان اولمشلردر ٠

فقط اكل وشرب كبى شيلرك الك قبا
الك عادى طبيعياتدن اولدقلرينى نظر دقتدن
اوزاق طوته جقمى يز؟ بونكله برابر بو كونكى
اكل وشربمز بو كونكى تلبسمز انسانلرك
احوال ابتدائيهٔ وحشيه لرنده بويولده كى
طبيعياتنك عينيدر ديه ادعا ايده بيلورمى يز؟
بو كون بر كيمسه نك جانى اعلا ومصنع
بر طعام ايسترايسه پك طبيعى بولورز ٠
مثلا « بيچاره نك جانى مكمل بر صاريغى
بورمه ايستمش ٠ بو آرزو ايسه طبيعيدر »
ديرز ٠ حالبوكه بر يوزى عظيم بر بالسطه

کیرمه‌دك اورمان وانسان اولادی دخی حکمانك دیدکلری کبی آنك ایچنده طوته بیلدیکی حیوانی ویاخود اغاجلردن دوشیره بیلدیکی میوه‌یی و یا یردن چیقاره بیلدیکی کوکلری یمك ایله متعیش بر سوری حیوان ایکن جانی صیقارینی بوره‌ه و یاخود کشکول فقرا کبی شیلر ایستیه بیلورمی ایدی؟

دیمك اولیورکه طبیعیات دنیلان شی انسانك ترقیات مادیه ومعنویه سنجه منبسط اولور بر کیفیت ایمش . مثلا موسیقینك انسان ایچون طبیعی اولدیغنه مادیون حکمانك دخی اعتراضلری یوقدر . انسانلرده‌کی شو جبلت موسیقیه‌یی اثبات ایچون دیرلرکه الیٰ زیاده بدویت وحتی

وحشت حالنده بولنان انسانلرده دخی ایی
کوتو بر نغمه پردازلق واردر .

اکا هیچ شبهه یوق . فقط آنلرك
موسیقیسی نه شمدیکی اوپرالر کبی ایدی
نه ده شمدیکی پر یمادونالر قونترالتولر کبی
تغنی ایدرلر ایدی . حوائج اطعامیه لری نه
قدر ساده ایسه حوائج موسیقیه لری دخی
او نسبتده ایدی . نصل که الیوم اقوام
وحشیه ده هپ بو نسبتی کورمکده یز .

طبیعیات بشریه یی آراشدیردقجه طبیعی
دنیلان شیلرك بلا تعلیم انسانلر طرفندن لزومی
حس اولنانلردن عبارت بولندیغی حقنده کی
تعریفك افرادینی جامع اولدیغی میدانه
چیقیورمی ؟ زیرا ایشته موسیقینك طبیعی
اولدیغی علی العموم مصدق ومعترف بولند.

یعنی حالده بو فنك كلی تعلیمه احتیاج كو-
سترديكی دخی بدیهیاتدندر . او حالده
طبیعیاتك افرادینی كاملاً جامع بر تعریفی
اولمق اوزره دیه جكزكه : یر یوزنده
منتشر انسانلرك كافه‌سی نزدنده حس
اولنان شیلر طبیعیدر .

بو تعریفی قبول ایدر ایسه‌ك برچوق
شیلر بولورز وآنلری اوقدر طبیعی كورو
رزكه آره یره اصلا تعلیم كیرمدیكی حالده
عموم نوع بشرك اولبابده بر قاعدهٔ مطرده‌یه
اتباع ایلدكلرینی مشاهده ایلرز . مثلا
بر آجی حس ایدنلرك « آی! » دیملری كبی
كه بیكارجه لسانلرك اختلافلرندن قطع
نظر دنیانك هر طرفنده انسانلرك برطرفلری
آجینجه « آی » دیه اعلان اضطراب ایدر .

طبیعاتی بو درجه یه قدر بسط ایلدکدن
صکره عبادتك انسانلر ایچون الك طبیعی
بر شی اولدیغنه شبهه بیله قالمامش اولور ·
زیرا افریقا وامریقانك الك وحشی ملتلری
نزدنده بیله قدرتلری یتدیکی درجه لرده بر نوع
عبادت کورلمشدر · کیمی بر اغاجی کیمیسی
بر قیایی معبد ایدرك اوراده اللهه یالوارمقده
ورجالری یعنی قبول ایچون درجهٔ وحشتلرینه
کوره انسان قربانه قدر وارمقده درلر ·
الیوم وحشی متمدن کافهٔ ملتلر نزدنده عبادت
بلا استثنا بوقدر عمومی و بناءً علیه
طبیعی اولدیغی کبی الك قدیم زمانلردنبری ده
بو حال عموماً کورلمشدر · هم ده هر عبادت
ایدنك کوزلری وقلباً توجهی سمت سمایه
اولمق عمومی وطبیعی اولمسندن اقتضا ایدر ·

ایشته عبادتك طبیعی اولمسی بوقدر باهر ایكن ینه عبادتك طبیعی اولمدیغنی ادعا ایدوب طورمق آرتق برمكابره صاییلور . بو مكابره دخی مجرد ادیانه قارشو برخصومت حسبیله‌دن بشقه هیچ برشیدن نشأت ایتمز .

اگر عبادت انسانلر ایچون طبیعی وجبلی اولمسه ایدی تزكیهٔ بشریه ایچون هیچ بر تأثیری اولەمامق لازم كلور ایدی . بو تأثیرك تحققی اولمسی دخی عبادتك طبیعی اولدیغنی بشقه‌جه اثبات ایدر برهان مادیدر . ایمدی عبادتك مجاهدهٔ نفسیه‌یه نصل یاردیم ایلدیكنی بوندن صكره كوره‌لم :

مبحث

١٠

« عبادت مجاهدهٔ نفسیه یه نصل »

« یاردیم ایدر »

بوندن مقدم بر مبحثمزده دیمش ایدك كه تزكیهٔ نفس ایچون انسان تغلیطات نفسانیه یه اصلا میدان ویرمیوب طبع بشرده الهامات ربانیه یی حسن تلقی یه اولان استعدادی دائما منبسط ایتمكه چالشملیدر . بو بوساعیده عبادتدن زیاده انسانك ایشنه یارایه بیله جك بشقه هیچ بر واسطه اوله بیلورمی ؟

هرحالده دینده اولور ایسه اولسون عبادت محضا لوجه الله اختیار اولنور بر شیدر . موقع عبادتده بولنان انسان كندینی طوغریدن طوغری یه حضور معنوی ربانیه ده

بولور . حالبوکه انسان قسمی اللهدن بشقه یه کندی بنی نوعندن بر بیوك حضورده بولنسه بیله مخالف ادب برحال وحرکتده بولنمامق ایچون اولانجه قوتیله جبر نفس ایدر . مثلا قواعد صحیحهٔ آدمیت وانسانیته موافق اولمیان ومع هذا نفس طرفندن دائما توصیه ایدلمکدن خالی قالمیان منهیات ومستکرهاتدن برشی یاپمامق ایچون انسان دائما دقتلی طورانور .

حالبوکه حضور او یله بنی نوعمزدن اولان بیوکلرك دکل جناب حقك حضوری اولدیغی حالده انسانك دها بیوك بر دقتله طورانمسی لازم کلمزمی ؟ بنی نوعمزدن اولان بیوکلر بزم یالکز ظواهرمزی کوروب بواطنمزی کوره مدکلرندن آنلر حضورنده

یالکز ظاهری معاینه‌دن احترازو احتیاط ایده‌رك باطنلرمزکافی السابق چیفت چارشیسی کبی اولورسه بر بأس کورمیز . اما حق تعالی حضرتلری ظاهری ده باطنی ده بیلدکلرندن آنك حضورنده ظاهراً نصل بیوزمزی بوکوب شرمسارانه بر طور ایله طورر ایسه‌ك باطنمزدن دخی تغلیطات نفسانیه‌یی ازاله ایده‌رك علی قدر الامکان حضور باری‌یه بر قلب پاك ایله حقیقةً غیرت ایدرز .

شو مجبوریت دخی بر مجبوریت طبیعیه اولدیغندن هر بری طبیعی اولان عموم ادیانده بولندیغی کبی آیات صحیحه و منزلهٔ سماویه ایله موضوع و حق اولان بر دین نصل دها زیاده طبیعی ایسه او دینك رسم عبادات و طاعاتنده بویله تصحیح ظاهر و باطن امرنده‌کی مجبوره

يت دخی دها طبيعی ودهاقوی اولور .

ايمدی انسان هر عبادتده تغليطات نفسانيه‌يی منع ايده ايده‌آرتق بو قوهٔ وسوا سيه‌يی بالكليه حكمدن دوشورمش اوله . جغی كبی اكا مقابل الهامات ربانيه تلقياتنه اولان استعدادی دخی آرتديره آرتديره دها زياده تزكيهٔ نفس ايتمسی ده عادتا مرتبهٔ محققه واردر .

اما حين عبادتده كرك حركات ظاهره وكرك تهيات باطنه‌جه شو دقايقه رعايت ايدلميه‌جك اولورسه او يولده ايديلان عبادت عادت دين اولان نماز بيله اولسه « سر بزمين دم بهوا ميكنند » توصيفنه سزا كورلوب عبادتدن بيله معدود اولمز .

عبادتده هم ذكر هم فكر شرطدركه ذكر

ایشته حرکات ظاهره‌نك ترتیباتنی ایجاب ایلیسوب فکر ایسه حین عبادتده قلبی وذهنی تغلیطاتدن بالکلیه قورتاروب انجق جناب حقه حصر وتخصیص ایلمکی اقتضا ایتدیرر • قلب بو « رابطه » یه الشدقدن صکره بر دها اندن آیریله‌مز که تغلیطات نفسانیه او قلبه کیرمکه یول بوله بیلسون •

عبادت واطاعتك هرهانکی دینده اولورسه اولسون محضا لوجه الله اولد. یغنی و بو حالده عبادت واطاعتلرك هر نوعنده قلبی حق تعالی یه ربط ایله تغلیطات نفسانیه یه یول و بر مامك غیرتی بالطبع موجود اوله‌جغنی حکم ایدیشمزدن بتون دینلری نظر مساواتله کورمکده بولندیغمز ا کلا. شلسون • بالعکس مسئله بو نقطهٔ نظردن

تلقی اولنور ایسه نظرلرمزده دینمزك علو
قدر ومنزلتی برقاتدها آرتار . زیرا بر کره
مراق ایدیلوب ده ملل سائره‌نك وازجمله
انلرك اکملی اولان نصارانك عبادتلری نه‌دن
عبارت اولدیغنی اوکرنملی . صکره‌ده بزم
اعظم عبادتمز اولان نمازك ایکی رکعتنی
کوزجه بر تدقیق ایتملی . تسبیحك فاتحهٔ
شریفه‌نك رکوع وسجودده‌کی تنزیهاتك
تشهدده‌کی تحیاتك صلواتلرك معنالرینی
کوزجه تفکر ایتملی . دیلمز ایله سویلدیکمز
بو کلمات مبارکه‌نك معنالری فکرده وتأثیر-
لری دخی قلبده اولدیغی حالده ارتق نماز
قیلار ایکن بر آدمه تغلیطات نفسانیه‌نك
یول بوله بیلمسنه نصل امکان و یریلور ؟
بو تزکیهٔ نفسیه اوقات خمسه‌ده تکرار ایتدکـ

بكه انسان ایچون الهامات ربانیه یی حسن تلقی استعدادلری منبسط اولدقجه اولور ؟

شمدی برده تارك عبادات اولان انسانی دوشونەلمکه عمرنده نه تغلیطات نفسانیه یی دوشونمکده در نه ده الهامات ربانیه یی اذاتاً بو ترك فکر نفسك برنجی ارزوسی دکلیدر؟ انسانه برکره بو قیدسزلق کلنجه میدان بالکلیه میدان تغلیطات اولوب اره لقده برکره قلبه حسیات حسنه کله جك اولورده انسان « شو ده شو یله اولمالی ایدی » و یا « فقط انسانیت اولمق اوزره شویله اولملی ایدی » دیه جك اولورسه درحال نفس غروره کله رك انسانی عادتا تحمیقه قدر وارر و او اثر الهامی همان محو ایدر .

امان یارب ! انسانه برکره بو آزغنلق

کورسه انسانلقدن عادتا نه قدر تباعد
ایلیور ! انعامدن بیله فی الحقیقه اضل
اولیور . زیرا او یله بر آدم بتون نوع
بشرك عنایتنه مظهر اولسه ایلك قدری
بیلمك شاننده اولهمیه جغی ایچون ینه بشریتك
دشمنی اولیور . بشریتده کوردیکی ادنا
قصورلری بیله بیوك بیوك لطفلره فدا ایده-
میه رك هب او قصورلرك منقدی اولیور .
یالکز بر ادمدن بیکلرجه عنایت کوروبده
یالکز بر فنالق کورسه بونجه عنایتلرك کافه-
سنی درحال اونوتوب یالکز او بر فنالغك
اوتانمقسزین انتقامنی المغه قدر واریور .
کندیسنی عالمه و انسانیته خدمتدن بالکلیه
مستثنا عد ایدرك جهانك کندیسنه مسخر
اولمسنی آرزو درجه لرینی بولیور . نفع عالم

ایچون بر کوزل خدمت کورمکی نفسنه
بدیره مدیکی حالده کندی نفع ذاتیه‌سی ایچون
اولنجه انك ذره قدر بنی فدا ایده‌میه‌رك کمال
حرص وتهالکله اسبابنه تشبث ایلیور .

ارتق بویله بر نامردیده مردصایمق
قابلمی اولور ؟

امر تزکیه‌ده دها ایلرو یه واروب
ده وصول الی اللهی اره‌یانلر ایسه بویله
دنیا پرستلره قیاس قبول ایتمك شویله طور .
سون عبادت ساده ایله متعبد اولنلره دخی
قیاس ایدیله‌میه‌رك انلر ترك ماسوی وتجرد
مراتبنه ایاق اتیورلرکه نتیجه مزی اله
المقسزین بو بابده‌کی ملاحظات قاصرانه .
مزی دخی قارئلرمزك نظر حسن قبوللرینه
عرض ایده‌لم :

مبحث

۱۱

ترك ماسوى و تجرد

انسان براز كنديسنى يوقلايوب دوشو نه جك اولورسه كورركه تغليطات نفسانيه يه ميدان اچمغه سبب اولان شى علائق بشريه در . مال و جاه و اولاد و عيال كبى علائق دنيويه دن هر برى انسانى كرك حسن وكرك سوء تأثراته دوچار ايتمه نك اسباب اصليه سى اولوب بو تأثرات ايسه انبساطه كلنجه انسان ايچون هر برى بر مدار اعظم تغليط اولمقدن كيرو قالمز .

تدقيقده براز دها ايلرويه كيديله جك اولورسه علائق دنيويه نك دكل مشاهدات

مادیهٔ خارجیه‌نك بیله مانع الهام ومؤید تغلیطات اولدیغی تحقق ایلر . خارجی مشاهداتدن هر بری انسانده‌ یکیدن یکی یه بر فکر اویاندیرمغه سبب اوله‌رق مثلا الده قلم اولدیغی حالده ذهنی بر نقطه‌یه حصر ایله کندینجه مهم بر مسئله‌یی حل ایچون دریای تأمل وملاحظه‌یه طالمش کیتمش اولان انسانك کوزینه بر اوراق ایکی سینه‌کك معانقه‌سی ایلیشور ایلیشمز ذهننده اولان شیلرك کافه‌سی برانده کیدرك نهایت سینکلر تماشاسی بتدکدن صکره انسان «نه‌یی دوشونیور ایدك؟» دیه ایلك دوشونجه‌سنی کندی کندیسنه صورارده ینه بولوب درخاطر ایلەمز .

مسائل دقیقه ایله اوغراشان بر حکیم

وادبیات عالیه ایله اشتغال ایدن برادیب
کندی کوزلری او کندهذهنی شاشیرته‌جق
شیلر بولنمامسنی وقولاقلر ینه مالایعنی سوزلر
کلمامسنی آرزو ایلدیکندن مشکلنی حل
ایچون هپ سکوت وسکون ایستر •
زیرا هر درلو مسموعات و مشاهدات انك
ذهنی نصب وتخصیص ایتمش اولدیغی
نقطه‌دن تبعید ایلیه‌جك بر مدار تغلیطدر •
کورولتی پاطردی شماته ولوله ایچنده درت
قلم رقمدن عبارت برحساب یاپمق ایکی بیتدن
عبارت بر شعر سویلمك عادتا هر یکینك
کاری اولیوب بعض شماته ایچنده دخی بو
مثللو مشاغل فکریه‌ده بولنه بیلمکه مقتدر
اولانلر ایسه مطلقا اوکوروتیلره‌قولاق ویرما.
مکه یعنی مسموعات ومشاهدات منه کوره‌بی

کندی نظرنده کائنلم یکن حکمنـه قویمقه معتدر اولنلردرکه بو حال سائرلرینك بر سکون وسکوت ارمغه اولان احتیاجلریله انلك کندیسنی مجاهدات ومسموعات معجزه دن خارج طوته بیلمسی حکمنده هب برمساوات حاصل ایدر .

مشاهدات ومسموعات عادیه نك بیله امر تغلیطده تأثیری بو درجه لره واردیغی حالده علائق مهمهٔ دنیویه نك نه قدر تأثیری اوله جغی بر دها ملاحظه یه شایان اولور . اولادندن بریسی خسته ویاخود وفات ایتمش ویا قاریسی طرفندن خیانت کورمش وبغیر حق منصبندن اقبالندن آیرلمش ویاخود بیوك بر مال غائب ایتمش اولان انسان بر تأثرهٔ تأثر ایله چارپارپاندیغی حالده ذهنی بو

تغلیطات عظیمه‌دن قورتاروب وطویلایوب
ده الهامات ربانیـه نقطه‌لرندن بریسنه
حصر ایده بیلمك قابلمی اولـور ؟ بو مثللو
علائق عظیمهٔ دنیویه‌نك موجب پریشانیٔ
افکار اولان تغلیطات عظیمه‌سی بر چوق
تسلیاتله بر طرف اولینجه او انسانده سکون
قلب وصفای خاطر ارمق عادتا محالاتندندر ۰
علائق دنیویه‌نك امر تغلیطده نه بیوك
تأثیری اولدیغنی دها زیاده حساس بر میزانله
موازنه ایتمك ایچون نظر دقتنزی بر دهـا
کیرو یه ارجاع ایدەلم ۰ یوقاروده دیمش ایدك
که مسائل دقیقه ایله اوغراشـان مسعودات
ومشاهدات مغلطه‌دن کندیسنی قورتارمق
ایستر ۰ تغلیطك بو صورت نازکه‌سنی بر دیکر
جهتدن دخی تدقیق ایلیه‌لم :

انسان حل مشكلات مهمه ایله اوغرا-
شدیغی زمان ذهنی فکرینی تصمل استخدام
ایلدیکنه بردقت ایتملیدر . باقملیدرکه ذهنی
بشقه هیچ برطرفه آغناتمقسزین هپ مطلوبی
اولان نقطه ایله اشتغال ایده بیلیورمی؟ ایده-
میورمی؟

ذهنی منحصراً بر نقطه اوزرنده اشتغال
ایدوب ده بشقه شیلری ذهننه اوغراتمادقجه
مقتدر اوله جق انسان میلیونده بربولنه مز .
مطلقا ذهن بر سینکك بر تك کوزی بال
کوپجی شکلنده اوله رق طقوز بیك کوزه
منقسم اولمسی نقطه سندن طوتیده رق صنعت
کامله ٔ سبحانیه اوزرینه درین وطاتلی بر
حیرته طالیم دیرکن ذهنی بو کوزلرك کوجه

شکلنده اولمسندن آری قوانسنه آندن باله وفی الحال حلوایه انتقال ایدەرك بر آرەلق دخی قائن والدەسنك درت کون اول یاپمش اولدیغی حلوانك میانەسی یاغمش بولنمسندن طولایی ایتدکاری غوغایی تخطر ایتدکده درت کون اولکی حدتی عودت ایدەرك قدرت بالغهٔ صمدانیەیه حیران اولەیم دیرکن براعلا تجدید حدتله بتون بتون اولکی چیغرندن چیقار کیدر ۰ بومثللو حاللر ذهنلریله مشغول اولانلرك هرزمان استغرابلرینی موجب اولەجق درجەلردە کثیرالوقوعدر ۰

ایمدی خارجدن بر مشاهدە ویاخود برسماع انسانی تغلیط ایتمیەجك اولدیغی حالده بیله قوهٔ تغلیطیه انسانی اشغال ایچون کندی کندیسنه بومثللو وسائل تغلیطیه

بولور چیقارر ده انسانی زه‌دن زه‌یه آثار
ایسه برده علائق دنیویه‌نك ایجاب ایلدیکی
بیوك بیوك انتریقه‌لر ایچنده بولنان آدمده
تمامیت فکر نصل میسر اولور ؟

مشغولیت فکریه ایله اشتغال ایدن برآدم
برآره‌لق کیجه یار یسندن صکره برکوزل
اویقودن اویانوب یتاغی ایچنده هم ده قرا کلقده
اوله‌رق اوتوره‌جق وکندی کندیسنه دو
شونه‌جك اولسه ذهننده نه‌لر کلور ا نه کو
زل سانحاته مهبط اولور ! عادتا کندیسندن
کچمش ده برعالم دیکره وارمش ظن ایده‌جکی
کلور . اوزمانکی موارداتذهنیه‌سنی بشقه
هیچ برزمانه قیاس ایده‌مز . فکر ابعاد
مجرده‌یی جولان ایدوبده بتون مشاهدات
حسیه‌سنی انساه کتورر بیورمش کبی برشیلر

اولور . ایشته او زمان انسان یالکز بر نقطه‌یه حصر فکر ایتمك ایستر ایسه دها قولایجه موفق اوله‌رق بشقه زمانلرده دوشونه‌مدیکی حل ایده‌مدیکی شیلری اوزمانلردن دها پك چوق زیاده سهولتله حل ایدر . بونك سببی نه‌در ؟ اوآنده علائق خارجیه‌دن ممکن مرتبه تجرد ایتمش و کندی کندیسنه قالمش اولمسی دکلمیدر ؟

فیلسوفلر شاعرلر رسامار بسته‌کارلر اکثر یا لاقید ولاابالی آدملر اولورلر . بونلرده علائق دنیویه سائر آدملرده اولدیغی قدر حکم سورمز . ثروت وسامان اولاد وعیال رتبه وجاه اصحابندن اولمدیلر دخی علائق مذکوره آنلرك فکرلرینی تمامیله محکوم ایده‌مز . بوایسه مسلکاری حسبیله

اوته دنبری کندیلرینی علائق مذکوره نك
تحکمندن قورتارمغه غیرت ایده‌ایده بر
درجه‌یه قدر موفق دخی اولمش بوتلوندن
نشأت ایدر . بیك درلو تغلیطات ذهنی
پنجهٔ تحکمی آلتنده زبون ایتمش اولدیغی بر
زمانده یوکسك براقاچدن دوشن المانظر
حکمتی جلب ایدوب‌ده جاذبهٔ ارض و
سقوط اجسام قانونلری کشف اولنه بیلورمی؟
ذهن بویله بر محکومیت آلتنده ایکن انسانك
الی واروب‌ده « وه نوس‌ده میلو » یی
تراش ایلیه بیلورمی؟ بویله برز بونلقله شاعر
بر مصراعمی سویلیه بیلور؟ بویله برحالده
رسام النه فرچه‌می آله بیلور؟ نفس آلمغه
مقتدر اوله‌میه‌جق اولان بسته کار دورت
صدایی بر یره کتوره‌رك براثر موسیقی‌یی

نصل میدانه کتورمکه مقتدر اولور ؟

ایشته تغلیطات نفسانیه انسانی خط مطلوبدن تحریف ایچون بویله نه قدر دقیق بر درجه یه قدر اجرای حکم ایلدیکنه دقت ایلیوب ده بعده طول امل و حرص افراط و فکر عداوت و استعداد اختیالات کبی امراض نفسانیه نك برده علائق عظیمهٔ دنیویه ایله اتحادلری حالنده انسانی انسانلغندن نصل چیقاره جغنی دوشونملیدر ·

ایمدی وصول الی الله غیرت مجاهده کارانه سنده بولنان کبار اهل الله کندیلرینی ترك ماسوی ایله علائقدن تجریده او قدر همت ایدرلر و بو مجاهده لرنده اورتبه ایلرویه دخی کیدرلرکه بعض استغراق حالنده بشریتك طاقت فوقنه چیقه رق کندیلرینی

حقیقةً عوالم دیکرده بولورلر . فقط
تغلیطات بونلرك دخی اتکاربنی ینه براقز .
مطلقا بر فرصت دوشوردکجه کندیلربنی
بشریت عادیه درکهسنه ارجاع ایدرك او
قوجه اهل حاللره :

کهی بر طارم اعلا نشینم
کهی بر پشت پای خود نبینم

دیدرترو بو سوز دخی عین واقع
اوله‌رق سویلنمش اولور .

تغلیطاتك نتیجهٔ محکمهٔ علی قدر الاستطا-
عه اورکونتیلر ایله کیرویه چکدیره‌رك
استعداد بشری‌یی حسن تلقیٔ الهامه مهیا
ایتمکه هر کسك بر درجه‌یه قدر قدرتی
واردر . فقط ارباب مجاهده وکبار اهل الله
فیض صمدانینك دخی معاونت ارشاد بخشا

سی ایله انسانی عادتا انسانلق مراتبنك
اوقدر فوقنه چیقاره بیلورکه بو مرتبه یه
وصول میسر اولدیغنی کورنلر ودها طو-
غریسی بونی کورمکه مقتدر وموفق اولنلر
- زیرا بو مشاهده دخی هر کوزه میسر
دکلدر - بر صفوت ازلیه وابدیه ایله اصطفا
ایتمش بر امتیاز عالی العال ایله من الازل الی الابد
ممتاز بولنمش اولان سعادتمندان نوع بشر
ایچون ملهمیتك د... فوقنده اولمق اوزره
مهبط وحی رحمانی اولمق مستبعد دکل محقق
اولدیغنی تسلیمده اصلا تردد ایتمز .

انسان ایچون مرتبهٔ عادیه نك اوست
طرفی اوله میه جغنی وهم ایله امکان نبوتی
انکاره قدر وارانلرك بو بابده سوزلری هیچ
اولمز ایسه مسموع اوله بیلمك ایچون کندی

استعدادات حسنهٔ بشریه‌لرینی نه قدر
منبسط ایتمش وکندیلرینی حکم تغلیطاتدن
نه درجه‌یه قدر قورتارمش اولملرینی کورمك
لازمدر . بومثللو دربدرلرك اغلبنده ترك
ماسوی ایله علائق خارجیه‌دن تجرد مراتبنه
یاقلاشمق شویله طورسون حتی و یاضت
عادیه‌یه بیله رعایت اولمدیغنی پك چوق
تدقیقاتمز اوزرینه حکم ایده‌بیلورز . مثلا
بونلر برکره کندیلرینی بلای عیش ونوشدن
قورتارمغه بیله مقتدر دکلدرلرکه تغلیطاته
بالاستقلال میدان حکم فرمائیی آچه‌جق
اولان شیلرك برنجیلرندن بریسی ده بوحالدر .
آقشاملری مثلا ساعت اون بردن کیجه‌نك
اوچنه دردینه قدر عشرت ایده‌رك بعده
مست لایعقل ظباران وصباحلری دردجار .

دن باشنی قالدیروب کوزلرینی آچه میان
برآدم کون اورته سنده برقاچ ساعته مخصوص
اولق اوزره تسکین مرض مخموریت ایدر
ایسه اوآدم ایچون بشریت عادیه نك فوقنه
اصعاد ذهن شویله طورسون بشریت
عادیه درجه سنده دخی قالهمیه رق دها اشا .
غیده بردرکه یه اینك محققدر • بوقدر خسته
برذهن ایله مباحث عالیه دن بحثه نصل مقتدر
اولورکه حتی دقایق اسرار نبوته قدر ذهن
صاردیره بیلسون ؟

ارباب دانش ایسه معده یی لزوم ضرو -
ریسندن زیاده طولدیرمق بیله تغلیطاته
یول آچه‌جق اولدیغنه قانع اوله رق اکل
وشربلرنده دائما درجهٔ اعتدالی ترجیح
ایتمشلردر • تجارب عادیه ایله اشتغال ایدنلر بو

حكيملك دخي اصابتني قبول ايتمشلردر . زيرا معده
چاتلايجه يه قدر مملو اولوب ده بتون خدمت
وجودبلاى هضمله مشغول اولديغي زمان
ذهنك هيچ بر نقطه اوزرنده استقرار ايده مديكي
كورلمشدر . اوحالده انسان اويقويه واره جق
اولسه مدهش مدهش رؤيالر كوره رك
راحت خوابده بيله ذهنك مستريح اوله -
مديغي تحقق ايلر .

الحاصل طبيعت بشريه ده كي تلقئ
الهامات استعدادينى بسط ايدر تغليطات
نفسانيه امراضنى منع ايچون تزكيه ايله
تذكى لازم كلجه بو بابده عبادات وطاعاتك
تأثيرات كليه سى اولمق بالطبع محقق ايسه ده
عبادات مذكوره يى بر حركت غير اختياريه
صورتندن قورتارمق وذهن وفكرى درجهٔ

مطلوبهٔ عاليه يه قدر اعلا و اصعاد ايتمك ايچون انسانك كنديسنی علائق دنيويه نك تحكمندن قورتارمغه و انسانلقجه استعدادينی استحصال ايتمكه دخی غيرت ايلمسی لازمدر كه بكلديكی فيوضات ايله مستفيض اوله بيلسون .

« خاتمه »

بورايه قدر سرد ايلمش اولديغمز مباحث مندرجاتنی قارئلرمز نظر محاكه‌لرنده اجمال ايدرلر ايسه لطيف بر حكمتی ميدانه چيقارمش اولورلر . او حكمت ايسه ميليارلرجه ابنای بشرك بر يسی ديكرينه مشابه اولمق شويله طورسون هر زمانه كوره برتك انسان بيله كنديسنه مشابه اولمديغی و الهامات و تغلبطات تعبير

ایلدیکمز حاللر بو عدم تشابه عمومیلك
درجه‌سنی بر قات‌دها آرتدیره‌رق حقیقت
کبری نقطه‌سنده دخی انسانلری همان
هرکسك کندیسنه بر مذهب ایدینه‌جکی
درجه‌لرده دوچار تشتت ایلدیکی حالده
اویله کندی اوهامنی و باخصوص بر فکر
مریضلك محصول مضری اولان اوهامنی
خلقه درس حکمت اوله‌رق صاتغه چا.
لیشان غافل و مغفلارك ترهاتنه قاپیله‌رق
ابنای بشر تزکی وتذکی‌یه صرف ماحصل
اقتدار ایلیه‌جك اولورسه نقطهٔ رشادده
بالاتحاد حاصل تساوی ایته‌که قدر مقتدر
اوله‌بیله‌جکلری قضیه‌سندن عبارتدرکه
مسئله بوصورتله حل اولندقدن صکره
اختیار وارادهٔ جزئیه و یا کلیه بحثلرنده

کندی عدم مکملیت انسانیه‌لرندن طولایی مسئولیتی ذات « لایسئل » صفات جناب کبریاپناهی‌یه عطف ایتملری برهذیان محض ومحض هذیان قاله‌جغنه اصلا شبهه قالمز .

نوع بشرك صورتجه اولدیغی کبی سیرتجه دخی یکدیگریله تخالف وتباینلری بالآخره کمال فضیلت بشریه نقطهٔ غایه‌سنده اجتماع واتحادلرینی کندی مساعئ فیوضات جویانه‌لرینك مقبولیت الهیه‌یه تأمین مظهریت درجه‌سنده‌کی صافیتلری ثمره‌سیله حصوله کتورمك حکمت دقیقه وعظیمه‌سنه مبنی اولدیغی نظر حسن قبوله آلنورایسه بعض اوهام اربابنك کورمك وکوسترمك ایستد . کلری اوزره انسانلق دنیلان شی انسان کمالاتندن نفرت ایده‌جکی قدر پرقصور

اولق و مقصد خلقت عبث هد اولنه‌جق قدر مناسبتسز بولنمق شویله طورسون بلکه انسانلغك حقیقة درجهٔ فیوضاتنی استحصال ایدنلرجه بر صفای ابدی اولدیغنه ومقصد خلقتك ایسه حیرتفرمای عقول بشر اوله‌جق درجه‌لرده حکیمانه ومکمل بولندیغنه ذهنلر قناعت کامله ایله قناعت ایدر ·

بو حکمته واصل اولانلر اوقیانوس اوزرنده کیده‌جکی سمتی بیلوب وتعیین ایدوب خریطه وپوصله‌سی دوجنجه دومنی طوغرولته‌رق وروزکارینی بولدیره‌رق یوبیلکن کیدن ملاحینه بکزه‌یوب دها کندی مزیت انسانیه‌سنی بیله نظر حکمتنده تعیین ایتمامش اولنلر ایسه اول اوقیانوس اوزرنده خریطه وپوصله‌سندن سمت مقصودی

استخراج وتعیین شویله طورسون سفینه سنده
دومن بیله اولمدیغنده مبنی بو حالاتی دخی
بحره میده‌رك ریاح وامواجك ایکی قوت
متضاده‌سی آره‌سنده چالقانمقده اولانلره
بکزرکه اولکیلره « اوغورلر اولسون »
دیمکده انسان تردد ایده‌میه‌جکی حالده
ایکنجیلره « الله سلامت ویرسون » دیمکه
بیله دیلی وارمز . زیرا جناب حق هر
شیده سلامتی بر طاقم اسبابه وابسته ایتمشدر .
اوکرامه‌لرك دها بو عنوطیتی بیله ذهنلرینه
صیغدیرمه‌مش اولدقلری حال وطورلرندن
مستدلدر .

« تم »

« ترجمان حقيقت » تفرقه‌لرندن متحصل

یکی کتبخانه

Ahmet Mithat

نوم وحالات نوم

Nevm ve hâlât-ı nevm

محرری

احمد مدحت

(قرق انبار) مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

استانبول

۱۲۹۸

« اعتراف عجز خصوصی و عمومی »

عجز خصوصی هر تشبثات تجربیه مز-
ده حکم و اثر ظاهری و مادیسنی کندی کند-
یسنه میدانه قویمقده بولنان برشی اولد-
یغندن بوکا دائر اوزون اوزادی یه تصدیعا-
ته حاجت یوقدر . هله بودفعه « نوم
وحالات نوم » سرلوحه سیله باشلامش او-
لدیغمز شو تجربیات و تدقیقات فنیه ده بزی
عجز خصوصیمزك برقاتدها مشکلاته اوغرا-
ته جغنی تمدیدن عرض ایده بیلورز . زیرا
بحثمزك سرلوحه سی غایت ساده برشی اولمقله

برابر تجربيات وتدقيقات فنيه جه عجز عمومى-
يى بيله تسليم ايتديره جك مرتبه ده مشكلات
عظيمه دندر .

حقيقت بعض شيلر واردر كه سطحياتده
وياخود بادئ امرده هيچ برشى عد اولنميه-
جق قدر ساده ايكن اوشى حقنده تدقيقات
فنيه يه كيرشلديكى زمان فلاطونلرى عاجز
براقه جق قدر مشكلاته دوچار اولمق تحقق
ايلر . مثلا قيش موسمنده المزده ماشالا ينقطع
قارشديروب اكلنمكده وايصنوب استفاده
ايلمكده بولنديغمز آتشدن نه اولور ؟ ايشته
كورى ياقشلر اوكزه قويمشلر . بزدخى قار-
شديروب طوريورز . انجق هايدى بلكه
اتش حقنده براز تحقيقات وتدقيقات فنيه يه
كيريشه لم . آتش نه در ؟ برجوهرميدر

يوقسه برعرضمی؟جوهرایسه حجمی وثقلتی
وسائره سی حقنده تدقیقات فزیقیه وکمیویه
اجرا ایده بیلمللی یز ٠ عرض ایسه کندیسیله
قائم اولمسی لازم کلان جوهر ایله اولان
نسبتنی اراشدیرملی یز ٠ بوبابده حکمادن
اغلبی عاجز قالمشلر ٠ اولمز ایشلری اولدر.
مغه چالیشان و ولتر یالکز بو مسئله اوزرینه
جلدلر طولدیرمش ٠ جهانده آتش نه زماند.
نبری موجود ایمش ٠ ایلك اتشی فکر بشر
نصل تخیل ایتمش ؟ آتش جسمدن جسمه نه
صورتله سرایت ایدر ؟ اجسامده کی مواد
مشتعله احتراقی حالنده اواجسام اوزرنده نه
کبی تأثیرات کمیویه کوستریور ؟ آتش حرا.
رتدنمی عبارتدر؟ حرارت طوس طوغریجه
آتشمی دیمکدر ؟ آتش ویاخود حرارت

قابل تضيقميدر ؟ ..... ايشته صوكى كلمز
بر بحث كه انسان بر عمر مدت چاليشه‌جق
اولسه هب اشتغال ايده بيله‌جك جهتلرينى
بوله بيله‌جكى كبى نهايت كيده كيده بحثنه بر
منتها دخى بوله‌ميه‌رق كرك كنـدى عجز
خصوصيسنى وكرك بومسئله‌ده دخى فنونك
كنديسنه ياردېم ايده‌مديكى ايچون فنونك
ويا واضع فنون اولان حكمانك عجز عموميسنى
اعترافه مجبوريت حس ايلر .

حالبوكه « نوم وحالات نوم » ديديكمز
زمان حالاتى براز شو طرفه قالسون يالكز
اويقو دنيلان شيئك ماهيتى حقنده ايديله‌جك
تحرى وتدقيق آتش مسئله‌سنه دخى قياس
قبول ايده‌مز . بومسئله ده پسيقولوژى
وفيزيولوژى فنلرندن استمداد ايده‌جك ايسه‌

لك ده بوفنلرك هنوز شو كبى مسائل دقيقه‌ده
بزه لزومى وجهله امداد ايده بيله‌جك بر
مرتبهٔ كماله واصل اولمامش بولندقلرينى
اعترافه مجبوريت واردر . نه‌حاجت فيز-
يولوژينك رهبرى اولمق لازم كلان علم
تشريحجه بيله هنوز كوزه چارپه بيله‌جك
قدر بديهى بولنان اعضانك تدقيقاتيله اشتغال
ايديليور كبى برشى اولوب واقعا تدقيقات
خرده‌بينيه ايله اشتغال ايدن برچوق مدققلر
برچوق تدقيقات جديده‌لرينى اورته‌يه قويمقده
ايسه‌لرده بودخى مشغول اولدقلرى فنك
نقصان كليسندن بشقه هيچ برشيئه دلالت
ايده‌مز . زيرا فنجه نقصان اولمسه ايدى
ارباب تدقيقك يكيدن يكى يه اوغراشملرينه
حاجت قالميه‌جغى كبى اوغراشسه‌لر دخى

یکیدن یکی یه برشی کشف ایده مامللری اقتضا ایلر ایدی . حال ایسه بونك عکسنه در . تشریح ایلرولدجه فیزیولوژی و پسیقولوژی دخی ایلرولیه رك نهایت بر زمان کله جك که شمدیکی حالده مثلا ماهیت حقیقیهٔ حیات مسئله سی کبی ظنیات درجه سنده بولنان شیلر دخی «ایکی کره ایکی درت ایدر» مرتبه سنده قطعی و مطلق اولان حقایق فنیه مرتبه سنی بوله جقدر .

ایمدی شمدیکی حالده اویقو دخی انجق عقل و حیات مثللو معلومات قطعیه و محققه ایله معلوم دکل بلکه ظنیات تقریبیه ایله مظنون اولان شیلردن اولوب بو مسئله ایله اشتغال ایده جك اولان برآدم فنونك بیله عجز عمومیسنه دوچار اوله رق بوکا ضمیمة برده

عجز خصوصيسنه محكوم اولورسه ارتق
كثرتى طبيعى وضرورى اوله جق نواقصندن
طولايى ارباب مطالعه نك عفو وصفحلرينه
التجادن بشقه هيچ برچاره سى قالمز .

(تقسيم مباحث)

بز بو تدقيقاتده مباحثمزى اساساً ايكى
فصله تقسيم ايده جكزكه برنجى فصل « نوم »
وايكنجى فصل دخى « حالات نوم » اوله.
جقدر . برنجى فصلك مباحثى بر وجه
آتى ترتيب اولنمشدر :

اويقو ايله اولوم اره سنده كى نسبت ـ
اويقو اصل اويانقلق و اويانقلق دخى اصل
اويقو عد اولنه بيلورمى ؟ ـ اشغال
خارجيه دن تجرد ـ ماسوادن تجرد و عالم
مشاهده ـ اويقونك فيزيولوژى فنجه

تعریفی ــ وجودك برماكنه یه صورت تشبیهی ــ تصرفات حیوانیه بحثی ــ اویقونك اسباب فیزیولوژیقیه‌سی ــ بعض احوال نوم ــ صنعی اویقــو ــ خلاصه ــ

ایکنجی فصلك حاوی اولدیغی مباحث دخی بروجه آتی ترتیب اولنمشدر :

اعصابك قوهٔ متحسسه‌سی ــ قوهٔ واهمه وغول یبانی کبی خیالات ــ کابوس یعنی آغرلق باصمق ــ علی العاده رؤیا ــ صافی وصادق رؤیا ــ تعبیر رؤیا ــ اسباب خارجیه‌دن متحصل رؤیالر ــ اویقوده اولانلره صنعی رؤیا کوسترمك قابلمیدر ؟ ــ صایقلامق ــ صومنامبولیزم یعنی اویور ایکن کزمك ــ خلاصه ــ

(فصل اول)

مبحث ١

ـ اویقو ایله اولوم اره سنده کی نسبت ـ

«او یقو» ایچون بر تعریف غریب اولمق اوزره «اویقو کوچك اولومدر اولوم ایسه بیوك اویقو !» دنیلمش . واقعا بو راده شو «تعریف» دن افرادینی جمع و اغیارینی منع مقصدینك حصولنی بکله‌مك بعیددر . انجق بو تعریف اویقونك ماهیت حقیقیه‌سی حقنده تحریات و تدقیقات فنیه اجراسی ایچون کوزجه بر اس المبحث اتخاذ اولنه‌بیلور .

«اویقو کوچك اولومدر» دنیلدیکی زمان او یقویی بیلمك اولومی بیلمکه توقف ایدییور . زیرا «اولوم» نه اولدیغنی بیله جك اولور ایسه‌ك انك کوچکی دخی

اویقو اوله جغنی استدلال ایلیه جکز • فقط
اولوم نه اولدیغنی مطلق و محقق اوله رق
تعیین ایده بیله جکمیز ؟ بوده بشقه جه مشکل
بر مسئله در • هر مسئله نك دیکرینه توقفی
بر تسلسل و صوك مسئله نك ینه ایلك مسئله یه
منوطیتی بر دور حاصل ایده جکنه باقوب ده
انسانك حقایق قطعیه تحریسنده آخر کار
واصل مرتبهٔ یأس و فتور اوله جغنه تأسف
ایتمامليدر • پاسقال کبی واصل اقصای
علوم عد اولنان اعاظم انسان ایچون علمده
مرتبهٔ کمال ایشته بو یأس و فتور انجام اولد.
یغنی عمرلرجه تدقیقات اوزرینه کشف و حکم
ایتمشلردر • انسانك اولا مبدأ حرکتی
جهل کلی اولدیغی کبی منتهای تحصیلی دخی
ینه جهل کلی اولوب شو قدرکه ایلك جهل

کالیسی نوع بشر ایچون ممکن وحتی حاصل
بولنان معلوماتدن تجردی دیمك اولدیغی
حالده صوك جهل کالیسی انسانك علم الٓهی یه
نسبتله ایچنده قالدیغی جهل کالیدن عبارت
اولور . بناء علیه حقایق اشیا واحکام
حقنده‌کی معلومات موجوده عدم مکملیتی
وسطحیتی ایله برابر یکدیکرینی ینه اویله غیر
مکمل وسطحی اوله‌رق اوکرتمکه یاردم
ودلالت ایده بیلدیکی کبی اولوم حقنده
موجود اولان معلوماتدن دخی ـ بالاده‌کی
تعریف اقتضاسنجه ـ اویقویی ده استدلاله
چالشه بیلورز .

اولوم حقنده ایکی اعتقاد موجوددرکه
بریسی اولوم دیمك وجود دنیلان ماکنه‌نك
هر اجزاسنده‌کی حرکت وعملك کلیاً انقطا .

عندن و بناء عليه بقای وجوده لازم كلان
قوايى ينه او وجودك پيدا ايده‌ماه‌سندن
طولايى وجودك دخى دائما تازه‌لنوب دوامى
امكانى محو اوله‌رق برقاچ زمان ايچنده چورو-
يوب ضايع اولمسندن عبارتدر . ديكر اعتقاد
ايسه اولوم ديمك انسانك اصل (بن)
ديديكى شيئك يعنى روحك محفظهٔ جسمانيه
وماديه‌سى اولان بو وجوددن آيريله‌رق وجود
بر منوال معروض چورويوب محو اولديغى
حالده روحك ينه او انائيتنى محافظه ايتمسندن
عبارتدر . شو ايكى اعتقادى احدهما ايله
توفيق قابل دكلدر . واقعا وجودك
چوروسى خصوصنده اعتقادلر بركبى
كورينور ايسه‌ده برنجى اعتقاد اربابى روحى
دخى وجود ايله برابر چوروتدكلرى حالده

ایکنجی اعتقاد اربابی انسانی وانسانك
وجودینی والحاصل انائیتنی اولدورمیوب
و چوروتمیوب اکا بقا و یررلر • پیغمبران
ذیشانك کافه سنك خلقه تلقین بیوردقلری
دیانت ایشته بو ایکنجی فکر حکمته مبنی
اولوب عالم آخرت روحك وجوددن
آیرلدیغی زمان موجودیتنی اعاده و ابقا
وادامه ایلیه جکی عالم حقیقی وجاودانیدر •
ایمدی اویقویه « کوچك اولومدر »
دینلمسی اکر برنجی اعتقاده کوره ایسه اویقو
اولومه اصلا قیاس قبول ایده مز • زیرا
اویقوده ایکن وجودمانك کنه سنك کافهٔ الات
واجزاسی کلیاً وقطعیاً تعطیل عمل وحرکت
ایتمزلر • برمیت ایکی کونده بوزوله رق چو-
رومکه باشلادیغی حالده انسان اصحاب کهف

كبی سنه‌لرجه اویوسه‌یده بوزولوب چورو-
مز • حالبوکه اویقـونك کوچك اولوب
اولمسی ایکنجی فکر واعتقـاده کوره دخی
تسلیم اولنه‌مز • زیرا بو اعتقاده اس محکم
اولـمق اوزره « ناس اویقـوده‌در • وفات
ایلدکلری زمان اویانورلر » بیورلمش که انسان
ایچون ممات بر محویت کلیه دیمك اولمدیغنه
واصل حیات جاودانی ایشته او ممات ایچنده
بولندیغنه کوره اولوم بر نوم اولمقدن زیاده
بر بیدارلق عداولنور •

« اویقو کوچك اولومدر » سوزی
حقنده مجملا ومختصراً درمیان ایلدیکمز شو
قیاس « اولوم بیوك اویقودر » دیه تعر-
یفمزك ایکنجی فقره‌سی اولمق اوزره درمیان
ایدیلان قضیه‌یه دخی تطبیق اولنور • هم

ده هر ایکی فکرك ایکیسنه کوره‌ده تطبیق قبول ایدر . دنیله بیلسورکه اولوم بیوك اویقو عد اولنه‌مز . زیرا فکر اوله کوره اولوم محو کلی دیمکدر . فکر ثانی یه کوره دخی عین بیدارلقدر .

مبحث ٢

اویقو اصل او یانقلق و او یانقلق اصل اویقو عد اولنه بیلورمی ؟

اویقو حالنده وجود ما کنه‌سنك اعمال وحرکاتی پك بدیهی اولان بر طاقم تعدیلاته دوچار اولمسه ایدی اولومی بر بیدارلق عد ایلمیان فکر دیانتی تمامی تمامنه اوله‌رق او - یقویه بالتطبیق « اصل حیات ممات یوزندن حاصل اولان حیات اولدیغی کبی اصل بیدارلق دخی اویقو یوزندن حاصل اولان

بيدارلقدر » ديه بيلورايدك • زيرا اويانقلق
حالنده بيدارلق شاننده اولان اشغال خار-
جيه انسانی اول قدر مشغول ايلرکه ازجمله
قوهٔ حافظه سنده کی محفوظاتك وارلغندن
بيله انسانك خبری اولهمز • ايشته اويانقلغك
بوجهتنه برنوع اويقو يعنی انسانك کند-
يسندن خبرسزلکی دنيله بيلمك پك ده مستبعد
اولهمز • حالبوکه اويقو حالنده انسان
کندی انائيت خصوصيه سنه دها زياده ياقلا-
شه بيلور • بوايسه محفوظاتنك وحتی توهما-
تنك بيله رؤيا عالمنده عادتا تحقق ايدن درجه-
ده انسانك حضورنده اثبات موجوديت
اتمسيله موازنه اولنه بيلور • بناء عليه او-
يقونك شو حالنه دخی برنوع اويانقلق تعبير
اولنه بيلور •

ایشته اوله دیمش اولدیغمز وجهله او-
یقو حالنده وجود ماکنه‌سی تعدیل اعمال
وحرکات ایتمامش اولسه وبالخصوص اویقو-
نك ابتدای ورودی وجود ماکنه‌سنه برکسل
عارض اولمق صورتیله وقوعبولمسه اویقو-
نك اصل اویانقلق عد اولنه بیلمسی دها منا-
سب اوله بیلور ایسه‌ده وجود ماکنه‌سنك
تعدیل حرکات ایتمسی بوکا کلیاً مانع کوریلیور
اویقویه «اویانقلق» واویانقلغه «اویقو»
تعبیر ایتمکلکك امکاننی اراشدیرمق قارئلریمزه
موجب استغراب اولمامليدر. ذاتاً یوقاروکی
فقره‌ده اخطار وتکرار ایلدیکمز تعدیل اعمال
وحرکات قضیه‌سیله ضعف وکسل قضیه‌سنك
بوبابده بر حکم قطعی اعطاسنه ممانعتی
در پیش ایدلمکله برابر دوشونملیدرکه بزم

بو ملاحظه مز اویقویی همان هیچ بر مناسبتی
اولمیان اولومك کوچکی و اولومی دخی
اویقونك بیوکی عد ایتمك قدر مغایرات
فنیه دن ده عد اولنه مز . حتی حسب الاسلامیه
بر غیرت ممدوحهٔ دینیه ایله ناس اویقوده
اولوب اولدکاری زمان اویانه جقلری قول
جلیلنك اثبات اصابتنه بر یول ارامق مقصدیله
دخی بو ملاحظاتی سرد ایتمیورز . زیرا
حقایق دینیه مز ذاتاً علم الهی یه نسبتله جهل
محض درجه سنده قلان فنون عاجزه ده دخی
عاجز اولان بزم کبی بر محررك اثباتیله تحققه
محتاج اولمیوب حقایق مذکوره من الازل
حقایق قطعیه دن اولدقلری کبی الی الابد
دخی حقایق قطعیه دن اوله جقدر . انجق
اویقو حقنده شو ملاحظاتمز ماهیت نومه دائر

حکمانك ثمرهٔ تدقیقاتی اولان معلوماتی تلقی
وتفهمه یاردیم ایده بیله جکی کبی مبحث نومدن
صکره حالات نوم میانــده اصل نتیجــهٔ
مقصدیمز اولان « رؤیا » مســئله سنجه دخی
بزم ایچون تفهمی تســهیل ایلیــه جکدر ۰
ذاتاً حال بیداریده انسانك کرچکدن اویور-
جه سنه بر طالغنلقده بولنمسیله اویقو حالنده
انسانك اویانق بولندیغی زمانلر ایچون آرزو
اولنه جق بر خاطره عالمنده بولنمسی باشــلی
باشنه بر مسئلهٔ مســتقله اوله رق ملاحظه یه
شایاندر ۰

مطالعهٔ آثاردن مقصد هم اکلمك هم
اســتفاده ایتمك اولدیغنه کوره کلیکز شوتو-
صیه ایلدیکمز ملاحظه خصوصنده برازدها
ایلرویه کیده لم ۰ بحثك اشــاغیلرنده بلکه

استفاده مزه دخی یاردیم ایدر • شمدیکی حالده
ایسه هیچ اولمز ایسه بزی اکلندیرر •

مبحث ٣

« اشغال خارجیه دن تجرد »

ای قارء! سزه صورارزکه بو سطرلری
اوقومقده بولندیغکز شو آنده اوقودیغکز
سطرلرك مفهوملرینی اکلایورمیسکز ؟ اکر
اکلامیورایسه کز انی ده اثبات مدعایه برهان
اتخاذایدرز • زیرا دیرزکه ذهنکزده بشقه
شیلر طولی اولدیغی ایچون بونلری اکلا-
میورسکز • یوق اکر بحثی اشتها ایله او-
قویه رق اکلایورسه کز حکم ایدرزکه شمدی
شوآنده سزلك ایچون وارلق یالکز شو اشتغال
ایلدیککز اویقو بحثی اولوب شمدی یه قدر
کورمش ایشتمش واثرلرینی حافظه کزده
حفظ ایتمش اولدیغکز شیلرك هیچ بریسی

ذهنکزده یوقدر . عجبا انلر ذاتاً ذهنکزده
یوقسی ایدیلر ؟ شبهه یوق که اویله دکل .
یاشمدی نیچون یوقدرلر ؟ زیرا اشتغالکز
اویقو بحثنه منحصردر . حتی نه قدر اولسه
بو بحث ایله دخی بحق مشغول اوله میور-
سکز . اره لقده بر کاغد اوزرنده بر لکه و یا-
خود بعض حرفده اولان نقصانیء انطباع
ویا بعض کلمه لرك صورت استعمالنده کور-
دیککز غرابتلر بریاندن لاینقطع ذهنکزی
کندیلرینه جلب ایدرك بینکزك اولانجه قو-
تنی بو بحثه صرف ایتمکدن سزی منع ایلیور

بو ایسه بیدارلق شانیدر . بیدارلقده
هیچ اهمیتی یوق ظن اولنان شیلر ذهنی او
قدر اشغال ایدرلر که انسان محفوظات قد-
یمه سنی کاملا غیب ایتمشه دوندکدن ماعدا

الان اشتغال ایتمکده بولندیغی شیلری بیله بحق
ذهننه احاطه ایتدیرهمز . شو اهمیتسز
اشغال خارجیه مثلا سوقاقدن کچن برعربه
غرلدیسی یاخود صاتیجیلرك کورلتیسی حر-
مکزدهکی چوجقلرك مرلدیسی کزوب یوریا-
نلرك ایاق پاطردیسی قوشلرك جولدیسی
وسزه اولوراولمز شیلر ایچون توجیه خطاب
ایدنلرك ویردکلری جان صقندیسی وفکریور-
غونلغی کبی صایمقله تو کنمز شیلر اولوب
الکزده قلم یازی یازدیغکز ویاخود کوزلر-
کزك اوکنده کتاب طورهرق اوقودیغکز
زمان اوطه ایچنده محبوس قالمش برآرینك
طیشاری یه چیقمق ایچون کندیسنی پنجرهیه
چارپه چارپه ویزلدانمسی سزه نهقدر کوزل
فکرلری مطالعهلری غیب ایتدیرمش او-

لدیغنه دقت ایتمش ایسه کز ایشته بو اعمیتی
اولمیان اشغال خارجیه نك ذهنه نه قدر مشغو-
لیت ویرمکده اولدیغنی تخمین ایتمشسکزدر .

تحصیل زماننده درسکزی بلله مك و اکر
حفظه چالشمش ایسه کز صحایف قرآنیه یی
ازبرله مك ایچون کیجه براوطه یه چکیلوب
یانکزده سس صدا کورلتی پاطردی اولمد-
یغی حالده چالشمق ایسترسکز . بونه دیمکدر؟
اشغال خارجیه دن کندیکزی آیروب قور-
تارمق دیمك دکلیدر ؟ اشغال خارجیه میا-
ننده برشی ازبرلمك عادتا محال کبیدر . مثلا
سزه اوچ ادم بردن لقردی سویلمش اولسه لر
اوچنك ده سویلدکلری لقردیلری اکلامق
بلله مك قابل اولورمی ؟ حالبوکه اشغال
خارجیه اوچه منحصر اولمیوب لایعد ولا

محصی اولدقلرندن ذهن بونلرك هپسنه انقسا-
مدن صکره بقیهٔ قوتیله درسکزی دخی بلله-
مکه کفایت ایده‌مز . اما اشغال خارجیه‌دن
تجرد ایلدیککز زمان مشغولیت فکریه‌کز-
جه دها اویانق بولنورسکز .

هله صباح وقتنی هرزمانه ترجیح ایلر
سکز . دکلمی ؟ صباحلین ذهنلر دها آچیق
اولورمش . نیچون ؟ زیرا دونکی کون
مشاغل خارجیه ایله ذهنده حاصل اولان
تعب کیجه استراحتیله بالکلیه مندفع اولد-
یغندن صباح ذهن دخی وجود کبی دیکلنمش
ویکیدن یکی‌یه مشغولیتلر ایچون چوق قوتله
حاضر ومستعد بولنمشدر . اقشامه قدر
چالشه‌رق اقشام بایغنلق حالنده بولنان عمله
ایله صباحلین ایشنه هنوز باشلامش اولان

عمله ارەسندە قوتجە نەفرق وارایسە ذهنجە
دخی عینیله اوفرق واردر ٠

یا کیجه او یقودن اویانوبده برزمان
دخی او یقوکزك قاچدیغی سزه هیچ واقع
اولمدیمی ؟ اما سرخوشلق ویاخسته لك
کبی برصورتله ذهنکز پریشان اولدیغی زمان
دکل ٠ صحتکز تماميله یرنده ایکن اوچ
درت ساعت اویودقدن صکره اویانمشسکز
همده یتاغکز ایچنده یالکز بولنیورسکز ٠
زیرا چفت یاتمق انسان ایچون الك بیوك
برمشغولیت تهیه ایدر ٠ کیجه موم قندیل
فلانده یانمیور ٠ چونکه ضیا ذاتاً حس
بصر ایچون برمشغولیت اولەجغی کبی اوطه
ایچندە سزه بعض شیلر دخی کوسترر که انلر
فکرکزی کندیلرینه جلب ایدرك سزی

مشغول ایدرلر . او یاتق بولندیغکز شو
زمانده اوطه نك بحیی زفیری قر، کلق اولملی .
هوا صوغوق دخی دکل . زیرا صغوق
جلد اوزرینه تأثیر ایلدکجه انسانی هرشیدن
زیاده اشغال ایلر . ترتر تترهمکده بولنان
بروجود ایله ذهن هیچ برشیئی تماماً احاطه
ایدهمز . اوطه ایچنده هوا غایت ملایم
بولنهجق . تحته قوروسی پره سیوریسینك
کبی موذیات یوق . دیوار ساعتنك طاقر ـ
دامسندی متحصل کورلتی ده یوق . حاصلی
عالم برظلمت غلیظه یه مستغرق اولدیغی کبی
درین برده سکوته مستغرق اولدیغی زمان
او یقودن اویانمشسکز واقعا اوزمان دخی
سزی اشغال ایدهجك بعض شیلر وارایسه ده
اویله کوندوزك ولوله لری دغدغه لری کبی

اولدیغنـدن یواش یواش کندیکزی کندی
دائرۀ انانیتکزده بولمغه باشلارسکز . بو
حالده ذهنکزه نه‌لر کلور ! نه‌لر کچر ! مواردات ذهنیه‌کز اوقدر چوغالور او قدر
وسعت بولورکه حیرتده قالورسکز . قوۀ
حافظه‌کزده نه قدرده چوق محفوظات وار
ایمش ! اویله شیلر خاطرکزه کلورکه اوزرندن کچن سنه‌لره نسبتله انلری بالکلیه اونوتوب
غیب ایتمشسکز ظننده ایدیکز . بعض طلوعاتك دخی بالکلیه یکی اولدیغنه شبهه‌کز قالمز .
احتمال که بونلر حقیقة سزه ایلك دفعه اولمق
اوزره طالع اولور . زیرا او حالده ذهنکز
کائنات ایچنـده علی العموم هرشی اوزرنده
اجرای قوت ایلدیکی بعض حکما طرفندن
ظن وظن اوزرینه حکم دخی ایدیلان برسیالهٔ

عمومیهٔ انجذابات متقـابله یه مجرا اوله جق بر
استعداد صورتی پیدا ایتمشدر ۰ ویاخود او-
طلوعات جدیده کرچکدن نسیاً منسیا حکمنه
داخل اوله جق صورتده اونوتمش اولدیغکز
برشی اولوب شمدی تجددینی طلوعات جدیده-
دن عدایلیورسکز ۰ حاصلی بوحال سکوت
وسکونت ایچنده بارہ لق موجودیت جسمانیه-
کزی دخی غیب ایده جك درجه لره کلوب
وارلغکزی یالکز برفکر وارلغندن عبـارت
صانوب «عجبا وجودم دخی وارمیدر یوقیدر؟»
دیه الکزایله کندی کندیکزی یوقلارسکز ۰
یاخود کندی صداکزله کندی موجود-
یتکزی ینه کندیکزه اثبـات ایچون برقاچ
کلمه سویلمك صورتیله سس چیقاررسکز ۰
ایشته برشاعرك برحکیمك برموجودك

اولانجه قوه ٔ فکریه سنی یالکز بر نقطه یه حصر ایده بیله جکی زمان اصل بو زماندر . بو زمانده انسانك اویانقلغی او قدر براق، او قدر صافیدر که بوکا نسبتله ذهنمزك بوز بیك شیلرله اشتغال ایلدیکی زمان بیداری یی انسان حقیقة راویقو عد ایتمك ایستر . زیرا اویانق بولندیغی زمان هرشی ایله مشغول اولان کوزی اصل شیء مطلوبی کورمز . هرشی ایله مشغول اولان قولاغی اصل شیء مطلوبی ایشتمز . حاصلی هرشی ایله اشتغاله منقسم اولان فکری اصل شیء مطلوبه انحصار ایلیه مز .

مبحث ٤

« ماسوادن تجرد وعالم مشاهده »

عابدینك ترجیح ایلدکلری زمان مبارك دخی ایشته بو زماندر . ابن خلدون مرحوم

مواليد ثلثه حقنده بيان فكر ومطالعه ايلدى
يكى صره ده معادنك الك مكملى نباتات نوعنك
الك اشاغيسى اولديغى ونباتاتك الك مكملى
حيوان نوعنك الك عاديسنه والك اشاغيسنه
تقرب ايلديكى كبى انسانك دخى حيوانلرك
مكمليتجه الك بالاسى اولديغنى تحقيق وتقسيمات
وايضاحات فنيه يه پك موافق اوله رق شرح
ايلدكدن صكره انسانى دخى برقسمى ادناسى
وديكرى اشرف واعلاسى اولمق اوزره ايكى
يه تقسيم ايدرك اسفل وادناسى قواى ذهنيه
وفكره سى كنديني جمادات منزله سنه تنزيل
ايده بيله جك قدر آز اولمغله برابر اوقوتلرينى
دخى يالكز مشاغل خارجيه وخسيسه يه
صرف ايدنلر اولديغنى واشرف واعلاسى
ايسه بر مكمليت خلقيه وكمال قوت فكريه

ایله برابر ماسوادن بالتجرد علویاتله حصر
اشتغال ایدنلر ایدوکنی وبونلرك عادتا عالم
علوی ذوالعقولنه تقرب ایلدیکنی اثبات
ایدرکه حقیقة طوغری برسوزدر . ایشته
بوکلین کیجه‌نك ایکی نصفندن صکره
ذهنلری تمامیله مستریح اولدیغی حالده اویا-
نوب یالکز بوقاروده سزك کندی نفسکزده
تجربه‌سنه دلالت ایلمش اولدیغمز مشاغل خار
جیه‌دن دکل بلکه ماسوادن تجرد عالمنه کیر
دکلری زمان انلر سزك وبزم کبی یالکز موار-
دات فکریه‌سنه دقت ایتمکله دخی قالمیه‌رق
بلکه اذهان وافکار عالیه‌لرینی اوقدر علوی
برعالمه سوق ایدیلرکه موجودیت جسمانیه-
لرندن جداً وحقیقة بالکلیه تجرد ایتمش صا-
نیلورلر . ایشته بوحالده‌درکه انلره کیم بیلور

نه‌قدر انوار مکاشفات واقع اولور • اما بر
زمان صکره بو عالم سفلینك مشغله و ولوله‌لری
کندیلرینی استیلا ایدنجه انلر دخی بو حالی
غیب ایدرلر • ایشته حضرت سعدینك:

کهی بر طارم اعلا نشینم
کهی بر پشت پای خود نبینم

دیدیکی حالت بو حالت اولوب طارم
اعلا اوزرنده اوتوردیغی زمانك اصل بیدار
لق و مشاهده زمانی اولدیغنه و کندی ایا-
غنك اوزرینی کورمز بر حالده بولنمسی ایسه
اصل اویقو دیمك اوله‌جغنه ذهنلر کوزجه
تمایل ایلر • حالبوکه کیجه وقتی اویانقلغك
اویقویه پك قریب اولدیغنی تسلیم ایلدکدن
وهر ذهن صافی ارباننك بردرجه‌یه قدر
وکملینك دها مکمل ودها اچیق وپارلاق

مكاشفه زمانلری دخی عالم رؤیا ایدوکنی کوز
اوکنه کتوردکدن صکره اویقودن بزم
مراد ایلدیکمز معنایه یعنی اویقونك وجود
ماکنه‌سندن بعض اجزانك تعدیل اعمال
ایتمسیله دیکر بعضلرینك عملنه دها زیاده
صفوت وقوت ویرمسنه کوره اصل اویا۔
نقلق بو اویقو عد اولنمق اولکی قدر استبعاد
ایدلمیه‌جکنی ذهنلر تسلیم ایدرلر ·

ماسوادن متجرد اولان کبار عظام
حضراتنك کندیلرینی طارم اعلا اوزرنده
بولدقلری زمانلری یوقاروکی فقره مزده پك
محدود براقش اولدیغمزه ارباب تصوف
استغراب بیورسه‌لر حقلیدرلر · انجق هر
شیئك اك اشاغیکی درجه‌سندن باشلایه‌رق
یواش یواش درجات عالیه‌سنه طوغری چیقمق

تألیف وتحریرده دخی رعایت اولنان اصو-
لدندر . یوقسه ماسوادن تجرد ایدرك
هدف مقصدینه واصل اولمش بولنانلر اشغال
خارجیه ایله کلیاً قطع رشتهٔ تعلق ایتملکده
اولدقلری ذهنمزه وارد اولمامش دکلدر .

حتی بو یولك سالکلری حوایج بشریه-
لرنجه بر ریاضت دائمهده بولنمغی کندی
یوللرنجه عظیم بر کسدیرمه عد ایدرلر که
بوندن مقدم بحث ایتمش اولدیغمز جهل کلینك
ایلك قسمنده قالمیه‌رق ایکنجی قسمنده ده
واره مامش اولان بعض متفلسفین « آدم
سن ده ! هیچ آج طورمقدن نه چیقار !
وجودی ضعفه دوچار ایدرك محوه تقریبدن
بشقه برشی حاصل اولهمز » دیه اعتراضلرده
بولنورلر ایسه‌ده هیچ دوشونمزلر که بر سوء

هضم كندی اویقولرینی بیله كابوس دینلان
آغرلق باصمه‌سنه اوغراتوب بینلرینی حال
بیداریده اولدیغندن زیاده اتعاب ومضطرب
قلار . بونلره اخطار ایدلسه كندیلری
دخی تسلیم ایلرلر كه اصل رؤیای صافی معده‌نك
هضمندن صكره وجودك كمال استراحتله
اویقویه واردیغی زمانلرده مخصوصدر .
اویله ایسه بو عالم دغدغه ایله هیچ ایلیشكی
قالمیه‌رق بزم ایده‌بیله‌جكمز تعبیرجه كندیلرینی
دائما صافی وحقیقی بر رؤیا عالمنده واصل
تعبیر صحیحی اوزره پك اعلا اویانق اوله‌رق
عالم كشفیات ومشاهده‌ده بولان كبار ایچون
قوانین عادیهٔ حیوانیه‌نك بیله تجویز ایتمدكلری
امتلاء معده بالكلیه مغایر اولوب وجوده
نه قدر خفت ویررلر ایسه ذهنلری وفكرلری

دخی او قدر صافی اوله رق مشاهده‌لر نجه دها
زیاده بر پارلاقلق حصوله کتورمش اولورلر .
اویقو حقنده بورایه قدر اداره ایلدیکمز
افکار تمامی تمامنه تدقیقات فنیه اوزرینه
مبتنی اولمیوب بحثمزی حسن تلقی ایچون
ذهنلری‌ده تهیه ایتمش اولمق اوزره هر ذهنك
سهولتله احاطه ایده بیله‌جکی مقایسات
خارجیه‌دن عبارتدر . بناء علیه شویولده‌کی
مقایساتك ماوقع علیهاسی اولان نوم حقنده
حکمانك تدقیقات فیزیولوژیقیه‌سنی دخی
بروجه آتی خلاصه واجمال ایده‌لم :

مبحث ٥

« اویقونك فیزیولوژی فنجه تعریفی »

فیزیولوژی « وجود » دینلان
ماکنه‌یی تشکیل ایلیان اعضانك خدماتندن

خواصندن منافعندن بحث ایدر برفن اولوب
فنون طبیعیه نك كلیتی دیمك اولان تاریخ
طبیعیجه موفق اولدیغی كشف بی نهایه دن
طولایی عاد تامقتدابه اولمق مرتبه سنی احراز
ایلیان حكیم مشهور بوفون اویقویی اشبو فیزیو
لوژی فننه بالتطبیق بروجه آتی تعریف ایلمشدر:
« طبعه خوش كلان بر كسالت یواش
یواش بالجمله حواسی استیلا ایدر . وجود-
مك اعضاسنی آغرلشدیرر . روحمك اعما-
لنی تعطیل ایلر . روحمك اشغال وعملنی
فكریمه عارض اولان كوشكلك ایله قیاس
ایده بیلور ایدم . حواسم ارتق كورلنمكه
یوز طوتدقده اشیای خارجیه یی اشكال صحیحه
لریله بكا حس ایتدیرمیه رك انلری بكا فنا بر
صورتده ترسیم ایلیان برطاقم صور عجیبه

کبی غایت ضعیف اوله‌رق کوسترر . بو دقیقه‌ده کوزلرم ارتق فائده‌سز قالمشدر . زیرا کندی کندیلرینه قپانورلر . باشم ایسه عضلاتمك تو تیله دیم دیك طوره‌مدیغندن کندیسنه طیانه‌جق بریر بولمق اوزره کوکسم اوزرینه طوغری اکیلور . بر اره‌لق هرشی غائب اولدی . هرشی بتدی . ذهنمك ایز-لری دخی منقطع اولدیلر . کندی موجو-دیتمی دخی حس ایده‌مز اولدم »

مسارعة اخبار و اخطار ایده‌لم که بو فونك شو تعریفی اویقونك یالکز وجود اوزرنده خارجاً و ظاهراً کورلمکده اولان علایم و آثا-رندن خلاصه ایدلمش بر تعریف اولوب بونده « روحك اعمالنی تعطیل ایلر . ذهنمك ایز-لری دخی منقطع اولدی » فقره‌لری سائر بر

چوق حکمانك نتیجهٔ تدقیقاتنی دخی بوراده قارئلریمزه عرض ایتمك ایچون بزه بر کوزل کریزکاه اولور .

لهلوت ودهقارت نام حکیملر اویقو حالنده فکر وروحك تعطیل اعمال ایدوب ایتمیه‌جکلری خصوصنده پك عمیق تدقیقاته کیرشمشلردر . بونلرك نتیجهٔ تدقیقاتی شوکا منجر اولور :

«روح دائما اعمال مخصوصه سیله مشتغلدر انسان نه‌در ؟ انسان بر ذکادن برفکردن عبارتدر . اعضای وجود بوذکایه بوفکره یالکز خدمت ایدرلر . هله لهلوتك حکمنجه انسان دینلان مفهوم هرشیدن اول بر فکردن عبارتدر . فکر نصل تعطیل اشغال واعمال ایلیه بیلور ؟ بوکا نصل احتمال وير-

بیلور ؟ مدتی نه قدر آز اولورسه اولسون
هیچ ممکن اولورمی که فکر ایفای عملدن سا-
قط اولسون ؟ خیر ! زیرا اوزمان فکره
« فکر » دینلمك ممکن اولەمز . دەقارت بو
ملاحظەدە مصر اولوبدیرکه برفکر تفکر
ایتدیکی زمان اکا فکر دینلەمیوب بوحالده
بر انسان متفکر اولمدیغی زمان میت عد او-
لنور . فکر دائما متفکردر . طبعاً بونك بویله
اولمسی ضروری ولابددر »
شو ایکی تعریفی یکدیکریله مزج ایدنجه
کورورز که اویقوده اصل تعطیل اعمال
واشغال ایدن شی حواس خمس ظاهریدن
عبارتدر . یعنی کوز کورمکدن قولاق
ایشتمکدن وبورون قوقلامقدن طاماق طاتمقدن
وجلد لمسدن موقة انقطاع ایلر . بونلرك

انقطاعی هم موقتدر هم ده کلیاً دکل قسماً در
زیرا قراکلقده اویویان ادمك کوزلری اوکنه
قوتلیجه برضیا کتورلدیکی و برونـنه برقو-
قو یاقلاشدیرلدیغی وقولاغنه برصـدا ایقاع
اولنـدیغی واغزینـه آجی بر شی قونلدیغی
ووجـودینه لمس ایدلدیکی زمان اویاندیغی
کورلمکـده‌در . بوندن دهـا غریبی اولق
اوزره بعض مدققین حکما دکرمنجیلر ایله برده
آیدنلقده اویومق معتادی اولان آدمی ارائه
ایدرلر . دکرمنجی دکرمانك کـورلدیسی
ایله اویور . زیرا بوکورلتی دوام ایلدکجه
دکرمانك ایشـلدیکندن امیندر . دکرمان
طوره‌جق وکورلتی کسیله‌جك اولسه در-
حال اویانور . دیمك اولیورکه قوهٔ سامعه-
سی اوکورلدینك انقطـاعنی ایشتمشدر .

كذلك آيدنلقده اويومق معتادى اولان آدمك
اوطه سنده موم سونديريله جك اولسه درحال
اويانور . بوايسه اويقو حالنده دخى قوهٔ
باصره سى، مومك يانمقده اولديغندن مطمئن
اوله رق اويقوسى بوزلمديغى حالده مومك
سونمسندن خبردار اولمش وبو اطمئنانى
غيب ايدرك اويانمشدر . باخصوص معده نك
هضمى وقلبك حركاتى وقانك جولانى كبى بر
چوق اعمال وجوده انقطاع عارض اولمديغى ده
پك بديهيدر . هله فكر قطع اشغال ايتمز .
ايتسه ايدى انسانك رؤيا كورمامسى لازم
كلور ايدى .

ديمك اوليوركه اويقويى فيزيولوژى
فنجه تعريف ايتمك لازم كلنجه : « وجودك
بعض اعضاسى موقتاً وقسماً تعديل اشغال

ایتمسندن عبارت اولوب اعضادن برچوغی ینه اجرای عمل ایلدیکی و باخصوص روح کندی خواصنی ایفاده وانسانك انانیتی یعنی بنلکی دوامده اولدیغی حالده مجرد بعض اعضانك مشاغل خارجیه یی دماغه ایصال ودماغی کلیت اوزره اشغال ایده مامسنه « اویقو » اطلاق اولنور » دیه جکز .

فقط نصل اولیور ونه دن اقتضا ایلیور که وجودك بعض اعضاسی موقة وقسماً تعدیل اشغال ایلیورلر؟ ایشته مسئله نك اصل مشکل اولان جهتی بودر . بوبابده فیزیو - لوژی وپسیقولوژی فنلری بزه صراحة وبداهة معلومات قطعیه ویره میوب حکمانك برچوق جهتلرده اختلافلری دخی واردر .

مع هذا ذهنه الك یقین اولان تدقیقاتی بروجه

آتی خلاصه واجمال ایده‌جکز . انجق بونك
ایچون اولا وجودك نصل معجزهٔ محضه عد
اولنه‌جق بر ماکنه اولدیغنی کوزمزك او-
کنه کتورملی یز .

مبحث ٦

« وجودك بر ماکنه‌یه صورت مشابهتی »

یالکز ارباب فنه دکل ارباب فکر
وذکایه دخی معلوم اولمق لازم کلدیکی اوزره
وجود انسان اویله مصنع و مرتب بر ماکنه-
در که بونك صورت ترکیب وتصنیعنه سطحیاً
اولسون برنظر ایدوبده صانع تعالی وتقدس
حضرتلرینك تبجیل شان خالقیتی ایچون
انسانك تکبیر کتورماسی ممکن اوله‌مز .
عادتا بر واپور ماکنه‌سنده هر حرکته کوره
اقتضا ایدن شکل و حجمده یاپلمش بر طاقم

آلات و اجزایه ایستیم دنیلان قوهٔ محرکه
ایله نصل حرکت ویریلیور ایسه وجود
انسان دخی هر خدمت و حرکته کوره اقتضا
ایدن شکل و صورتده یاپلمش اعضادن مرکب
بر ماکنه اولوب یالکز بر دکل برقاچ درلو
قوای محرکه ایله انلره حرکت ویریلیور .
تفهمی کوج اولان برشیئی تعریف لازم
کلنجه تفهمی آسان اولان شیٔ دیکر ایله
تعریف و تفصیل ایلدکلرندن بز دخی وجود
ماکنه سنه نسبتله پك ساده اولان بر واپور
ماکنه سنی مثال اوله رق ایراد ایلدك .
حالبوکه وجود ماکنه سی ایله عادی ماکنه
اره سنده کی فرقی کوز اوکنده پك زیاده
بیولتملیدر . هیچ برقاچ پارچه تیموردن و بر
قزغانله برقاچ بورودن متشکل اولان ماکنه

وجود انسانه تمامی تمامنه مشابه اوله بیلورمی
که بو وجودی تشکیل ایلیان اجزا میاننده
بالکز الک بیوك وقبالری اولان کمیکلرك تعداد
و تصنیفنده بیله ارباب فن کلی مشکلات
و اختلافاته دوچار اولمشلردر . عضلات
و عروق و شرایین و اعصاب و انسجه
و اشحام ودم وسائر مایعات بحثنده تدقیقات
عمیقه وخردهبینیه یه کیریشن ارباب تدقیق
آراشدیردقجه دها زیاده آراشدیرمغه محتاج
اولان اول قدر شیلر بولمقدهدرلرکه هنوز بو
تدقیقلرینی بر نهایته ایصال ایله « وجود
ماکنهسنی ایشتهشمدی لزومی وجهله وکمالیله
کوروب تدقیق ایدوب اوکرندك » دیه
بیلمکدن پك اوزاقدر . ماکنهنك اجزاسی
حقنده بیله معلومات بو درجه لره قدر سطحی

و ساده اولدیغی حالده بونلرك خدمتلرینه دائر اولان معلومات فیزیولوژیقیه نك و خدمت مذکوره هیئت عمومیه سندن مستنتج اولان معلومات پسیقولوژیقیه نك یعنی خواص روح حقنده کی معلوماتك نه قدر ناقص اولمسی ضروری اوله جغی میداندهدر ۰

مع هذا شمدی یه قدر کشف اولنان حقایق، هیچ برکسه ده شبهه براقیورکه عادی بر ماکنه ده قوهٔ محرکه دن بر مقدار معینی صرف ایدلدکدن صکره ذره قدر برحرکت ممکن اوله میه جغی کبی وجود ماکنه سنده دخی بو قوای محرکه دن بر مقدار معینی صرف ایدلدکدن صکره ذره قدر برحرکت حصوله کتورمك ممکن دکلدر ۰ کوزمزی بر کره آچسق برحرکت اولوب بو حرکتی اجرا

ایچون دخی قوهٔ محرکه‌مزدن بر مقداریني صرف ایتمکه مجبورز ·

عادی ماکنه‌نك یالکز بر قزغانی اولوب اوراده قاینایان صودن متولد بخار ماکنه‌یی ایشلتمکه کفایت ایله‌دیکی و برده ماکنه‌نك مفاصلنه قونیلان بر مقدار دون وزیتون یاغلری ماکنه‌یی تحریکه یاردم ایتدیکی حالده وجود ماکنه‌سنده برچوق اوجاقلر و برچوق مایعات تسهیلیه حاصل ایده‌جك انبیقلر بولنوب بونلردن حصوله کلان سیالاتی اساله ایچون دخی عروق وشرایین والیاف اعصاب وسائره مثللو مقدارلری میلیونلره بالغ اولان بورولر ومجرالر واردر · بناءً علیه وجود ماکنه‌سنك ماکنستی اولان ارادهٔ بشریهٔ وجودك هانکی طرفنده الك جزؤی بر حرکت ایقاع

ایتمك ایستر ایسه لزومی اولان قوای محركه ومایعاتك اوراجه صرفی صورتیله او حركتی وجوده كتورر .

وجودك هر كونه حركت و خدمت و مشغولیتی اسباب قوت و حركتدن بر مقدارینی صرف ایتمك صورتیله حصوله كلدیكی اول قدر بدیهی و آشكاردر كه انسان معتادندن زیاده حركت حاصل ایتمكه چالشدیغی زمان بوقوای محركه‌نك آزالدیغنی و حتی توكندیكنی ده كورر . مثلا قولكزی بر كره بش كره صاللامق معتاد اولدیغی حالده بشیوز كره صاللایه جق اولسه كز قولكز یورولور كه بو « یورلمق » دیمك اوقوله حركات مطلوبه‌یی ویرن قوای محركه‌نك ازالمسی دیمكدر . تكرار قوت

بولمق ایچون دیکلنمکه مجبور اولورسکز ۰
« دیکلنمك » دیمك ایسه قوای محرکه‌نك
تکرار طوپلانوب جمع اولنمسی دیمکدر ۰
یعنی برواپورك قزغانی اوتوز لیبره ایستیم
حاصل ایلدیکی حالده چرخلری دقیقه‌ده قرق
کره دور ایتدیره‌رك کیدر ایکن التمش دفعه‌دور
ایتدیره‌رك کیتمسی مراد ایلسه کز برازصکره
ایستیم یکرمی بش و یکرمی و اون‌بش لیبره‌یه
و دها آزه تنزل ایدوب نهایت بوقوهٔ محرکه
بالکلیه قلت کسب ایدر ایسه ماکنه دخی
طورر که‌ایشته بوکا « ماکنه‌نك یورلمسی »
دنیله‌بیلور ۰ بوحالده ماکنه‌یی دیکلندیروب
ینه اولکی حرکتی و یرمك ایچون قزغانده
اوتوز لیبره ایستیم حاصل اولنجه‌یه قدر
طورمق بکلمه‌مك لازم کلور ۰

حالبوکه وجودده کی قوای حیوانیه مزك
صرفیاتی مطلقا قولمزی صاللامق و یاخود
ایاغمزله یورومك کبی حرکات و عملیاته ده
منحصر دکلدر . هیچ بر حرکت ایتمیه جك
اولسه ق دخی بر صرفیاتمز واردر . واقعا
هیچ بر حرکت ایتمیور دیه فرض اولنان آدملرك
صرفیاتی دها آز اولوب حتی انلرك پك
آز طعام ایتملری ده بوندن نشأت ایلر . نصل که
صباحدن اقشامه قدر عملیات شاقه ده استخدام
اولنانلرك کونده اوچ و بلکه درت نوبت
طعام ایتملری دخی وجود صرفیاتنك
کثرتندن نشأت ایدر . انجق هیچ حرکت
ایتمیور دنیلان آدملرك دخی موجب صرفیات
اوله جق برچوق همده کرچکدن برچوق
حرکتلری واردر . « اوتورمق » دنیلدیکی

زمان بوڭده بر خدمت بر مشغولیت و بناء علیه نوعما بر حرکت اولدیغی وارد خاطر اولورمی؟ ایشته بوده بر خدمتدر . زیرا انسان اوتوره اوتوره یورولیور . بر ده جانسز برادمك اوتوره میه جغنی و اوتورتلسه درحال دوریله جکنی حساب ایدیکز . دیمك اولیورکه اوتوردیغمز زمان بزی یرمزده محکمجه طوته بیلمك دخی بر قوت صرفنه وابسته در .

حالبوکه هیچ بر حرکتمز اولمدیغی زمانلر دخی کوزمز کوریور . قولاغمز ایشیدیور حواس ظاهره مز مشغول اولدیغی کبی بالخاصه خواس باطنه مز اشتغالده بولنیور ذهنمز هیچ بر دقیقه بوش طورمیوب نیجه شیلر ایله اشتغال ایدیور . ایشته بونلر هب

حركت هب خدمت دیمك اولوب قوای حیوانیه مزك صرفنی استلزام ایدییورلر . ایشته بو حاله « تصرفات حیوانیه » دینلمکده اولوب اشتغال ایلدیکمز اویقو بحثی ایله بونك پك بیوك برمناسبتی اولدیغی جهتله شو مسئله یی برازده ایضاحه لزوم کورمکده یز .

مبحث ۷

« تصرفات حیوانیه » :

وجودك بریاندن معده یه القا اولنان اغذیه یی بعدالهضم قان کبی عصارهٔ عصبیه وسائره کبی نیجه سیالاتی حاصل ایلیه جك اولان و بناءعلیه هر بری برانبیق عد اولنه بیلن اعضایه سرمایه یتشدیرمسیله بونلرك وجوده کتوردکلری قوتلر « تصرفات حیوانیه » نك « ایراد » جهتنی تشکیل

ایدرك وجودده آز چوق وقوعه کلان حرکتلرله کافهٔ اعضانك محافظهٔ بقاسی و یاخود ترقیات تدریجیه‌سی ایچون صرف اولنان قوتلر دخی «تصرفات حیوانیه» نك «مصرف» جهتنی تشکیل ایدرلر .

هرقاعدهٔ تصرفجه ایراد ایله مصرف ارەسنده بر توازن اولمق لزومی اشکار اولوب انجق تصرفات حیوانیه‌ده بوقاعده‌نك برطاقم غرابتلری دخی واردرکه انظار دقت و اهمیتی بر صورت مخصوصه‌ده کندی طرفلرینه جلب ایدرلر .

اولا اقلیم بدنك هرجهتی برکره کندی کندیسنی اداره ایده‌جك قوتلره محتاجدرلر . مثلا جکرلر تنفس هوا ایله تصفیهٔ دمه خدمت ایلدکاری حالده کندیلرینك محافظهٔ مکملیتلری

ایچون کندیلری دخی دم مصفایه محتاجدرلر ·
بو حالده تصفیه ایلدکلری قاندن کندی حصه‌
لری قدرینی کندیلری صرف ایلدکلری
حالده باقیسنی وجودك سائر طرفلرینه سوق
ایتمك ایچون قلب طلومبه‌سنه تسلیم ایدرلر ·
ایشته بونك کبی هر اعضا کندیلرنجه بر
تصرف حیوانی ایراد ومصرفنه رعایت
ایدوب بونلرك عموم یکونی وجودك عمومنه
نسبت ایدلدیکی زمان دخی تصرفات عمومیهٔ
حیوانیه تشکل ایتمش اولور ·

عموم قوای حیوانیه‌نك ینه عموم وجوده
صورت صرفنده بر غرابت دها واردر ·
مثلا وجودك بر طرفی وازجمله یالکز بازولر
چوق اشتغال اولنه‌رق چوق قوت صرفنه
مجبور اولسه‌لر وجوددن اورایه سائر

جوارح اعضایه نسبتله دها چوق قوت
کلوب بناءعلیه بازودخی بالنسبه اعضای سا ـ
ئره‌دن دها قوی اولدیغی کبی سائر آدملرك
بازولرندن ده دها قوتلی اولور . ایشته
« جمناستیق » دینلان تعلیملرك استنادایلدیکی
اس حکمت بودر . حتی وجودك یالکز
برقسمی بویله نسبتندن زیاده صرف قوت
ایتمکه مجبور اولور ایسه تصرفات حیوا ـ
نیه‌نك مدیری بولنان طبیعت قوای وجودك
قسم کلیسنی اوجهته سوق ایتمکدن طولایی
جهات سائره‌نك محتاج اولدیغی قوتلردن
تنقیحه وانده دها آز ارسال ایتمکه مجبور
اولور . بو سببه مبنیدرکه یالکز برقسم
عضوینی حددن زیاده استعمال ایدنلرده
واقعا اوقسم عضونجه سائرلردن زیاده‌قوت

کوریلور ایسه ده وجودینك جهات سائره سنجه بالنسبه بشقه لرندن دها آز قوتلی کوریلور . مثلا عضو تناسلنی چوق استعمال ایدن ارباب شهوت واقعا سائر آدملرك مقتدر اوله میه جقلری قدر کثرت جماعه مقتدر اولورسه ده وجودینك سائر طرفلرنجه قوت مطلوبه درجهٔ متناسبه ده قاله میوب بالعکس تنزل ایدر .

بو حالك نه دن نشأت ایلدیکنی ذهنه قبول ایتدیره بیلمك اوقدر کوچ برشی دکلدر . عادی اقونومیده دخی مثلا برقاصه نك اون محلدن وارداتی اولوب یته اون محله مصارفی اولسه . بو اون محلدن مجموع وارداتی اوتوز مقدارینه مساوی اولوب محال صرفیه یه بونی مساواة تقسیم ایلدیکی حالده هر

محله اوچ مقداری دوشسه . بالآخره محال
صرفیه‌دن بریسی اوچ یرینه اون ایکی
صرف ایده‌جك اولسه . باقی اون سکزی
بوتصرفات حیوانیه‌نك دیرکتوری قصور
طقوز محله صرف و تقسیم ایدنجه هر برینه
اولکی کبی اوچر دوشه‌میوب ایکیشر
دوشر . اکر اون‌ایکی صرف ایدن مسرف
دها زیاده صرف ایده‌جك اولسه دیکر-
لرینك حصه‌لری دها آزالور . بو سببه
مبنیدرکه ازجمله صرفیات باهیه‌سنده
اسراف ایدنلرك قوهٔ مفکره‌لری بردرجهٔ
مدهشه‌ده آزالمقله قالمیوب حتی قوهٔ بصر-
یه‌لری وسائر قوای وجودلری دخی آزالوب
اکر اسرافات باهیه‌سنده دها ایلرویه کیده-
جك اولسه تصرفات حیوانیه‌یه بالکلیه

سکته عارض اوله رق هلاك دخی اولمسی مقرر و محققدر .

جزؤیجه بر تعمیق فکر ایتمکله تصرفات حیوانیه موازنه سنده ذاتاً ایرادك مصرفه غالب اولمدیغی وحتی توازن بیله ایتمدیکی کوریلور . بلکه براز دها تدقیقاته کیریشیله جك اولسه ایرادك مصرفه نسبتله یوزده قاچ نسبتنده نقصان اولدیغی بیله تقریباً اولسون حساب اولنمق ممکندر . بو موازنه ده ایسه محل تطبیق ومقیاس تحقیق اویقودر . اکر تصرفات حیوانیه موازنه سنده ایراد مصرفه غالب وهیچ اولمزایسه متوازن اولسه ایدی اویقویه محتاج اولملیمی ایدك ؟ حالبوکه عمریمزك یدیده ایکیسی و بلکه بعض اویقوجیلره کوره اوچده

بریسی وحتی نصفی اویقو حالنده کچیور .
نیچون؟ زیرا حال بیداریده بوندن مقدم
درجهٔ کثرتی حقنده برازجق نظر دقتکزی
جلب ایتمش اولدیغمز اشغال خارجیه ایله
انسان ـ هم ده همان خبری بیله اولمقسزین ـ
اول قدر اشتغال ایدیور که حکیم بوفوفك
اویقو تعریفنده دیدیکی وجهله برزمان کلهرك
قوای حیوانیه انسانی ترك ایله انسان عادتا
کندیسندن کچوب کیدیور . التی یدی
ساعت حواس ظاهرهسنی قوللانمدیغی کبی
بونلرك دماغه لاینقطع تدارك ایلدکاری
مشغولیتلری دخی تعطیل ایلمیهرك دماغی
یالکز قوهٔ حافظهسندهکی محفوظاتیله اشتغاله
ترك ایلیور . او حالده یعنی اویقو مدتنده
ایسه معده و قلب وجکرلر والحاصل تصر

فات حيوانيه‌جه استحصال قوايه چالشان برچوق و باشلوجه التلر هپ ایشلرنده دوام ایدرك ایرتسی کون ایچون وجوده قوت تدارك وجمع ایدیورلر . ایشته بو حال تصرفات حیوانیه موازنه‌سنده ایرادك مصرفدن دها آز اولمسندن بشقه هیچ بر شیدن نشأت ایتمز . حالبوکه ایشته ینه بو حال بزم ایچون اویقونك جهت لزومنی کوستردکدن ماعدا ماهیت نومی اراشدیرمغه کیریشمك ایچون دخی الك کوزل الك مناسب یولی آچار .

مبحث ۸

« اویقونك اسباب فیزیولوژیقیه‌سی »

اویقونك اسباب فیزیولوژیقیه‌سنه دائر اول قدر تدقیقات اجرا ایدلمش و بو یولده

اول قدر شیلر خبر ویرلمشدرکه جمله‌سنی جمع ایتمك لازم کلسه همان عالم امکانده هرشیئك اسباب نومدن معدود اولدیغنی حکمه تقرب ایلك لازم کلور . مع هذا اسباب مذکوره‌دن برچوغی زماننه کوره اویقویی مانع اولدقلری مؤخراً تحقق ایلدیکی کبی ظاهرده یکدیکرینك ضدی عد اولنان ایکی شیئك ایکیسنك‌ده اویقویه سبب اولمقده اتفاق ایلدکلری دخی کورلمشدر .

بز تدقیقات عاجزانه‌مزده اسباب نومی بروجه آتی ایضاح ایلیان مدققك تدقیقاتنی جمله‌یه مرجح کوردك . دیورکه :

« وجودمز سهولتله حرکت ایده‌بیلك ایچون « عصارهٔ عصبیه » دنیلان سیاله‌نك اعضای وجودمزه ورودی لازم کلور .

یاخصوص عصارهٔ مذکوره‌یی سیلان وجر-
یانندن منع ایده‌جك موانع بولنمامليدر ٠
برعضوه عصارهٔ عصبیه لزومی وجهله
وارد اولمز ایسه اوعضوك حسنه خلل
کلور ٠ عصارهٔ مذکوره بالکلیه منقطع
اولسه عضو دخی بالکلیه حرکتدن قالور »
« وجودمز حرکت ایلدکجه عصارهٔ
مذکوره صرف اولنه‌رق یواش یواش آزا-
لور ٠ عصارهٔ مذکوره‌نك سهولت جریانی
ایچون الیاف مجاریسنك دائما منبسط وکرکین
برحالده بولنمسی اقتضا ایدوب اکر مجاریٔ
مذکوره کرکین ومنبسط بولنمزلر ایسه عصارهٔ
عصبیه‌نك سهولت جریانه خدمت ایده‌مزلر ٠
حالبوکه برعضو حرکت واشتغال ایلدکجه
مجاریٔ عصارهٔ عصبیه کرکینلککنی غیب

ایدوب کوشه‌مکه وانبساطنی غیب ایدوب
بوزولمکه باشلار . زیرا بونلر عصارهٔ عصبیه
ایله مملو ایکن طولغون وشیشکین وکرکین
برحالده بولنوب عضوك حرکتیله عصارهٔ
مذکوره بالتبخر غایب اولدقجه مجرالر بوش
وکوشه‌لك برحالده قالور »

« دماغه عصارهٔ عصبیه ایصال ایدن
مجاری دها یموشاق دها نازك برطاقم الیافدن
عبارت اولوب حالبوکه دماغك اشتغالاتی
دها دائمی ودها چوق اولدیغندن الیاف
مذکوره دها قولایلقله کرکینلکلرینی
و انبساطلرینی غیب ایتدکاری کبی بعض
اسباب خارجیه دخی انلر اوزرنده اجرای
تأثیر ایلر . ایمدی عصارهٔ عصبیه‌نك مجرا-
لری بوصورتله کوشه‌یوب و بوزولوب ده

دماغـه عصارهٔ مذکوره ورود ایتمامکه با
شلاینجـه دماغ دخی حسیاتنی آزالتـه‌رق
ذهنـه برعطالت کلور و انسـان دائما را
حتلنوب تجدید قوت ایلمکه احتیاج کورمکه
باشلار »

« ارباب تدقیق بوحالی کوپك وسائره
کبی بعض حیوانلرده تجربه ایدرك اعصاب
دماغیه‌سـندن بعضلرینی باغلادقلری زمان
حیوانه درحال برکوشکلك براویقو کلدیکی
کوریلور و کذلك بعض انسانلر برچوق قان
ضایع ایلدکاری و یاخود اوزونجه برمدت
خسـته یاتدقلری حاصلی مجاری عصارهٔ
عصبیه‌یی سکته‌دار ایده‌جك برسبب خارجی‌یه
دوچار اولدقلری حالده لاینقطع اویومغه مجبور
اولورلر . ایشـته اویقونك سبب ورودی

دماغه ذکر اولنان سیالهٔ عصبیه‌نك قلت
ورودندن عبارت اولوب اوحالده وجود
اویومق ایسترکه حتی عصارهٔ مذکوره
تکرار اجتماع ایدرك مجاریسنی طولدیرسون
ودماغه طراوت وقوت تازه ویرسون »

« ینه اساساً بوکا شبیه اولمق اوزره
فیزیولوژی فنجه اویقونك برسببی دها
واردرکه اودخی قان دماغه یغیله‌رق شریانلرك منتهالرینی ششیردیکی زمان مجاریٔ
عصارهٔ عصبیه‌یی دخی صقشدیروب سیالهٔ
مذکوره‌نك سیلان وجولاننی منع ایتمسیدر .
اوزونجه مدت ذهن یورولمق ویاخود
اسپرتولی ایچکیلر ایچلمك صورتیله قان
دماغه چیقدیغی زمان انسانك درحال او-
یومق ایستمسی بوندن ناشیدر . دماغی یالکز

قانك صقشديرمسی دکل خارجی برقوهٔ
تضییقیه ایله دماغ صقشدیرلدیغی زمان دخی
عینی اثر حاصل اولمشدر . قفا کمیکی آچیله‌
رق دماغ غشاء خارجیسیله مستور اولد-
یغی حالده میدانه چیقمش اولان برقارینك
دماغی جزئجه تضییق ایدلدکده فی الحال
اویقویه واردیغی کورلمش و دها زیاده
تضییق ایدلدکده عادتا نزول اصابتی کبی
برحال مشاهده اولندرق قادین برقاچ دقیقه
عینیله میت حالنی المشدر . دیمك اولیورکه
بینه منتهی اولان طمارلرك قان هجومیله
شیشملری الیاف مجاری عصارهٔ عصبیه‌یی
صقشدیره‌رق بینه دخی تضییق ویروب
براویوشقلق حاصل ایلیور »

« انسانی اویوتمق ایچون عصارهٔ

عصبیه نك یا بالاستعمال آزالمسی و توکنمسی
و یاخود مجاریلرینه هرهانکی بر تضییق عارض
اوله‌رق محل مخصصلرینه واره‌مامسی کافی
اولوب حالبوکه عصارهٔ عصبیه نك بین
اوزرنده حاصل ایتمکه باشلادیغی بو تأثیر
یواش یواش اعضای سائره‌یه دخی انتقال
ایدر . مثلا کوزقپاقلرینی آچیق و یاخود
باشی دیمدیك طوتمق ایچون بونلره مخصوص
اولان عضلات ایله عضلات مذکوره‌یه
تبلیغ اداره ایلیان اعصابك کرکین وقوتلی
برحالده بولنملری لازم کلور عصارهٔ معهوده
آزالدیغی زمان ایسه بو کرکینلك بولنه‌میه‌-
جغندن کوزقپاقلری دوشمککه و باش دخی
اولطرفه طوغری اکیلمکه باشلار . ذاتاً
دماغ ارتق حواس ظاهره‌نك کندیسنه نقل

ایلدیکی مشاهدات و مسموعات و اذواق و مشمومات و ملموسات ایله اشتغال ایتمکی استمدیکی و کندیسنه عارض اولان اویوشقلق مناسبتیله استراحته وارمغی ایستدیکی زمان کوزلك و سائره نك آچیق اولمسندن نه فائده اولور ؟ بونلرك خارجدن آلوب دماغه نقل ایتمکه چالشدقلری محسوسات دماغه واصل اولنجه برمدت ذهن او کنده طالغه لنه‌رق رد اولنور واندن صکره ارتق حواس ظاهره دخی سوق محسوسات ایتمکه نهایت ویره‌رك ذاتاً انلرك ده قوتلری آزالمش و بلکه ده بتمش اولدقلرندن انلر دخی دماغ ایله برابر اویقویه وارر »

ایشته نومك اسباب فیزیولوژیقیه سندن اولمق اوزره ترجیح وانتخاب ایلدیکمز

شو نقطه‌لر اوزرنده مدققین حکمانك اغلبی متفق اولوب غایتی بعض ارباب تدقیق بو سببلره برقاچ اسبابك دخی علاوه‌سی صورتیله بیان مطالعه ایده‌بیلمشلردر که انلر دخی بحث آتیده صره‌سی کلدکجه بیان اولنه‌جقدر • اسباب مذکوره‌نك طوغریلغنی هر کس کندی نفسنده دخی بر درجه‌یه قدر تجربه ایده بیلور • زیرا بو فونك تعریفنده دخی کورلمش اولدیغی اوزره الك اول اویقو احتیاجنی حس ایدن عضو انجق دماغ اولوب دماغه عارض اولان کوشکلك یواش یواش اعضای سائره‌یه دخی انتقال ایدرك انسانك کوزلری و اعضای سائره‌سی کندی وظائف مخصوصه‌لرینی ایفادن قالورلر • انسان دخی اویقویه وارر •

مبحث ۹

« بعض احوال نوم »

وجود دینلان ماکنه‌نك نوم اثناسنده‌کی احوالی نظر دقته النور ایسه یوقاروکی فقره‌ده بیان اولنان اسبابك اصابتی نظر محاکمه‌ده برقاتدها قوت بوله‌جغی کبی نومی ایجاب ایلیان سائر بعض اسباب دخی بو تدقیق اثناسنده کندی کندیسنه میدانه چیقار. بناءعلیه احوال مذکوره‌یی دخی بروجه آتی خلاصه ایده‌لم:

« اولا - اویقو حالنده حرارت بدنك آرتوب آرتمدیغی مدققین بیننده اختلافی موجب اولمشدر. بعضلری حرارت بدنك آرتدیغنه ذاهب اوله‌رق دلیل اولمق اوزره انسانك اویقوده اکثریا ترله‌دیکنی دخی ارائه

ایلمشلردر . بودلیلی ارائه ایدنلر اویقو زما-
ننده قانك اکثریتله قسم اسفل وجودده بو-
لندیغنی و بناءعلیه طولغون وشیشکین اوله-
رق بولنلرك دخی هم جوارلری بولنان الیافی
صقشدیرملریله نوعما سونکر صیقارکبی قانده
وجودده اولان برطاقم مایعاتی مسامات
وجوددن خارجه چیقاردقلرینی اثبات
ایلمشلر ایسه‌ده بوملاحظه عندالاکثر مقبول
اوله‌مامشدر »

« اکثریت ارباب تدقیقك حکمنه کوره
اویقو حالنده وجودك حرارت غریزه‌سی
آزالور . بوایسه قلبك حرکاتی وقانك جو-
لانی جزؤیجه عطالت پیدا ایتمسندن نشأت
ایلر . هله ایلك اویقو حالنده حرارت
غریزه بتون بتون آز اولوب سببی ایسه یو-

قاروكى فقره‌ده دخى بيان اولنديغى اوزره
قانك شريانلره طولوب قالەرق جولانه
آغرلق كلسيدر . ذاتاً بويله اولمليدركه
دماغ دخى اويقويه شدت احتياج حس
ايلسون . اما انسانك اويقو حالنده تركه-
سى چونكه كوزلجه اورتونمكسزين او-
يويان آدمك پك آز بر صوغوقى ايله خسته-
لنمسى وحتى بعض ارباب تدقيقك حكملرينه
كوره انسان اوتوز ايكى درجه صوغوقده
اويقو حالنده بولنه‌جق اولسه مطلقا
هلاكى محقق اولوب حالبوكه اويانق بو-
لنديغى زمان بودرجه صوغوقدن هلاك
اولمدقدن فضله دها زياده صوغوقلره بيله
تحمل ايده‌جكى دركار بولنمسى اوزرينه
اويقويه وارلمق لازم كلديكى زمان مطلقا

کوزلجـه اورتونمك دخی اعتیاد ایدلدیکی ایچون انسـانك وجودی یتاقده دها زیاده صیجاق بولنمقـده‌در ۰ حتی بعض کمسـه‌لر باشلرینی دخی یورغان آلتنه الورلرکه بو حالده کندی نفسلریله کندیلرینی حمـام کبی قزدیررلر ۰ وجود اوقـدر دقتلی اورتلدیکی زمانلر دخی انسـانك یاتدیغی طرف ترلر ۰ زیرا اوطرفدن افراز اولنان حرارتك هوایه قلب اولنمسـنه یتاق مانع اولور ۰ بویله بر وضعده یتاغك وجوده تماسی عادتا بر نوع اورتو حکمنی الوب انسـان مثلا ارقه‌سی اوزرینـه یاتیور ایسـه ارقه‌سی ترلر ۰ اما بعض خسته‌لکلر دخی انسانی یتاغی ایچنده ترلتدیکندن بوراده انلری حسـابه قاتمامق لازمدر ۰ الحاصل وجودك نوم اثناسـنده

اولدقجه صوغوغی مقتضیات حالات نومدن اولوب شو حالده عكس قضیه ایله صوغوق دخی اسباب نومدن عد اولنه‌بیلور . حتی بك صوغوقلرده طوكمق صورتیله هلاك اولنلرك اول امرده غایت شدتلی بر اویقویه انهماكلری كورلمسی دخی بونی اثبات ایدرك دها پارلاق براهین سائره‌یه احتیاج براقمز »

« ثانیا ــ اویقوده ایكن معده‌نك حركات هضمیه‌سی بالكلیه معطل اولمیوب فقط كركی كبی اعتدال كسب ایدر . سببی ایسه دماغ ایله برابر حواس خمس ظاهره و حركات بدنیه تعطیل اشغال ایتمش اولدقلرندن وجودك هیچ بر طرفنده عاجلاً امداده لزوم كوسترن بر احتیاج كورلمز . اویقو مدتی ظرفنده

ایشلکده دوام ایلیان اعضا کوندوز صرف
ایدیلان قوای حیوانیه یی یدی سکز ساعت
ظرفنده حاصل و جمع ایده جکلردر . بناءعلیه
اویقو زماننده طبع بشر ایستر که معده سی
نه پك چوق طوق اولسون نه ده بالکلیه بوش
اولسون . پك چوق طولو اولورسه انسانه
دها چابق بر کوشکلك کلەرك همان ظبارمق
ایستر ایسه ده بو حال معده نك طولغونلغی
حسبیله طمارلرده بولنان قانلری وجودك
اعضای بعیده سنه طوغری سوق ایتمکه
قلب مجبور اولمق حسبیله ییده کی شرایینی
شیشیروب دماغ اوزرنده بر تضییق حاصل
ایتمسندن نشأت ایلر . بو ایسه اویقو حالنده
نه مضر اوله جغنی ایلروده کوروز .
اکر بعض ارباب تدقیقك ظن و تخمینلری

وجهله اویقو حالنده معده هیچ هضم ایتمیه‌جك اولسه ایدی انسانك قرنی بالكلیه آج اولدیغی زمان دخی اویویه‌بیلمسی لازم كلور ایدی . حالبوكه آج قرن ایله انسانك دماغنه اویقو كلەمز . زیرا معده‌نك اشتغال ایده‌جك برشی بوله‌مامسی حركات هضمیه‌نك بوش یره چالشمسنی ایجاب ایدوب بو ایسه وجود ایچون برزحمتدر . زحمت دخی اویقویی مانعدر . بناءعلیه معده‌نك هضمی متعاقب وجوده ویردیكی كوشكلك دخی اویقونك اسباب موجبه‌سندن عد اولنور »

« ثالثاً — كرك اویقودن اول و كرك اویاندیغی زمان انسان اسنركرینور قیورا نور . بونك حكمتی اسباب نومه دائر بوندن اول یازدیغمز فقره‌دن استدلال اولنور

اقشام انسانك اويقوسی کلمسی ذاتا عصارهٔ
عصبیه نك کسب قلت ایدرك دماغی و سائر
سیکرلری طراوتلندیرهمامسندن نشأت ایلدیکی
جهتله انسانك اسنه یوب کریغسی کویا عصارهٔ
مذکورهنك بقیهسنی دخی محل صرفلرینه
ایصال ایچوندر. صباحلری دخی بو حالك
واقع اولمسنه کلنجه: کیجه اویقو مدتی
ایچنده مجاریٔ عصاره طولوب فقط محللرینه
کوزلجه واصل اولمامش بولندیغندن انسان
بو جریان وسیلانه یول ویرمك ایچون اسنه‌
یوب کرینور. اقشاملری اسنه‌مك و کریمك
کیتدکجه آرتهرق انسانه اویوشقلق ویردیکی
حالده صباحلری بو حالك برقاچ دفعه
تکرردن صکره ارتق کسلمسی دخی چونکه
اقشاملری عصارهٔ عصبیه‌نك ذاتاً آزالمش

اولمسی حسبیله بونلرڭ مجالرینه وصولی
زورلادقجه تو کنمسندن و صباحلری ایسه
بو مادهٔ عصبیه چوق بولندرق مجرالرینه
انبساط و برنجه ذهنه و وجوده راحت
کلوب انسانڭ کندیسنی طوپلامسندن
نشأت ایلر »

« رابعاً — اکر اویقو صو چاغلتیسی
و دکردن کورلتیسی و سائر بر کورلتی ایله
حاصل اولمش ایسه اویقونڭ دوامی دخی
بو کورلتینڭ دوامنه وابسته اولور انجق بو
اویقودکی کبی شو حالڭ آنشقی اولانره
تام اویقودن منتظر اولان تجدید قوت خد-
متنی کوره بیلور ایسه ده آلشقن اولمیانلر ایچون
بو خدمتی کوره میوب بالعکس اویاندیغی زمان
دها زیاده برباش سرسملکنی موجب اولور .

زیرا برچاغلیسان کنارنده ویاخود دکرمنده
اوتوران آدملك یواش یواش اویقوسی کلسی
اوچاغلتی وکورلتینك دماغی پك زیاده اشغال
ایدرك عصارۀ عصبیه نك دخی زیاده افرا-
زینی موجب اولمسندن نشأت ایلر • حتی بویله
برموقعده اوتوران آدم نیر وقت ظرفنده اشتغا-
لات فکریه سنی غیب ایدرك ذهنی دیکلنمش ظن
ایلر ایسه ده بالعکس ذهننك بوشالمسی او کورلتی
وچاغلتی ایله اشتغال ایچون اولوب بو اشتغال
ایسه ذهنی اول قدر یورار که فی الحال براویو-
شقلق حس ایدرك براز صکره اویقویه دخی
واررر • اویقوسی دخی هپ بو کورلتینك
اشغالیله ینی یورمقده دوام ایدر • ایشته
بوندن نشأت ایلرکه او یاندیغی زمان بینی
سرسملنمشدر • دیملك اولیورکه بویله

بر كورلتی دخی اویقونك اسباب فیزیولو
ژیقیه سندن عد اولنور .

غایت خفیف صو شقردیسی دخی اویقویی
دعوت ایدن اسبابدندر . انجق ذهن
دیكلندیرمك خصوصنده صو شقردیسی ایله
شو چاغلتیسی آره سنده كایتلی بر فرق واردر .
شقرتی اویانق بولنان آدمك ذهننی كندیسنه
جلب ایدرك سائر اشتغالات فكریه سنی منع
ایدر ایسه ده او یودیغی زمان قوهٔ سامعه سی
او شقردیدن مشغول اولمیه جق قدر ضعف
پیدا ایلدیكندن اویقوسی بو حالدن منتظر
اولان خدمت تسریحیه یی بحق ایفا ایده میه
جك اویقولردن عد اولنور .

مبحث ١٠

« صنعی اویقو »

اویقویی دعوت ایچون دماغی اشغاله خصوصنده اینجه جك برصوشقرتیسنه قدر اولان تأثیری ده کوردکدن صکره اویقونك الك صولك و الك نازك بر سبب دعوتی اولمق اوزره صنعی اویقویی دخی مختصراً قارئلریمزه عرض ایتمکه لزوم کورییورز .

« صنعی اویقودیه تعبیر ایلدیکمز شی برطاقم آثارده « ماینه تیزم اویقوسی » تعبیر اولنان شیدر . انجق اول باول اخطار ایدهلم که « مقناطیس حیوانی » مباحثندن اولان بومسئلهده صنعی اویقویه یاتیریلان آدملرك غیبدن خبر ویرملری درجهسندهکی غرائب مفرطهیی بوراده بحثه قاتمیهجغز .

زیرا بو مسئله‌نك ایچنه کونا کون شارلتانلقلر کیرمش اولوب باخصوص که بز بو بحثی « قرق انبار » سرلوحه‌لی نمره‌مزده الڭ منفصل مأخذلردن ترجمه ایدوب اوزیندن حکایه ایدرك شو صورتده قارئلرمزه بوندن بش التی سنه مقدم خبر ویرمشیدك .

بو راده ایسه شونك اساساً اوقو دینیلان شیئك دماغدن تأثیرات عصاره عصبیه‌یی آزالتدرق اشتغالات دماغیه‌یی یالکز بر نقطه‌یه حصر ایله سائر اشتغالات خارجه‌دن ارتباطی کسمك صورتیله ورود ایتمسی قضیه‌سی اولدیغنه کوره صنعی اوقویی دخی یالکز بو دائره داخلنده اوله‌رق تلقی ایله اکتفا ایلیه‌جکز .

بو صنعی اوقو تدقیقاتنده بولنانلر نوم

مذكوری هر وجود اوزرنده حاصل ایده‌
مزلر . اعصابجه بر استعداد مخصوصی
اولان وجودلری انتخاب ایدرلر که بو وجودلر
اصحابنك قوهٔ دماغیه‌لری دخی کندیلری
اوزرنده صنعی اویقو حاصل ایده‌جك اولان
ذواتك بر تأثیر مخصوصندن متأثر اوله‌جق
درجه‌ده بولنورلر .

امدی بویله بر وجودی بر تاغه یاتیررلر .
هم ده غایت راحت اولمق اوزره یاتیررلر .
حتی وجودی تمامیله راحت اولمق اوزره
بر قناپه‌یه ویاخود قولتق صندالیه اوزرینه
یاتیرلملرنده دخی بأس یوقدر . منوم یعنی
اویقویی حاصل ایده‌جك اولان ذات « بن
شمدی سنك حواسکی ارواحه قاپدیروبه
سنك روحکی دخی کندی قبضهٔ تصرفمه

الەجغم . سکا یرلرك دیبنده وکوکلرك او-
زرنده اولان شیلری هپ عیان بیان کوستره
جکم . سکا انلردن خبر صوردیغم زمان سن
بکا طوغریجه خبرلر ویره بیله جکسك » کبی
برطاقم سوزلر ایله او یویه جق اولان آدمك
حسیات دماغیه سنی کندی اوزرینه جلب
ایدر . بعده کویا او ذاتك وجودینی ویوزینی
اوقشامغه طورانیورمش کبی حرکتلر ایدر .
کویا ذهننده وکوزلرنده ویوزنده برشیلر
وارایمش ده انلری الیله طوپلایوب الیورمش
کبی یاپار . هله کندی کوزلرینی اویویه جق
اولان ادمك کوزلرینه دیکدیکی کبی انی
لاینقطع کندی کوزلری ایچنده باقدیرر .
والحاصل بویولده عملیات وحرکات ایله
براز صکره اوادمی عادتا اویوتورکه بز براقار

صویك شقرتیسی یله انسانك مشغولیت
دماغیه سنی کندیسنه منحصر ایدرك براز
صکره اویوتدیغنی کورمش اولدیغمز حالده
بویله برادمك مشغولیت دماغیه سنی کندیسنه
منحصر ایتمك صورتیله اویوته بیلمك پك قولای
اولدیغنی کذلك پك قولای اوله رق تفهم
ایده بیلورز .

نه حاجت بو صنعتك هنر عد اولنه جق
برجهتی وارایسه اوده اویقوسی هنوز
کلمامش اولان ادمك اویقوسنی وقتسز اوله رق
کتورمکدن عبارت اولوب حالبوکه اویقونك
وقتی براز تقرب ایلدیکی زمانلر هرادمی
مصال سویلیه رك یعنی مشغولیت ذهنیه سنی
یالکز کندی سویلدیکی حکایه یه جلب
ایدوب ده مشاغل سائره سندن تخلیه ایدرك

اویوتمق ممکن اولدیغنی دخی بیلورز . ذاتاً کوچك چوجقلری اویوتمق ایچون نینی چاغرمق دخی بوندن بشقه برشیمیدر ؟

اما نوم صنعی ایله اویوتیلان برآدمك کندیسنی اویوتان آدم طرفندن صوریلان سؤاللره جوابلر ویرمسی بحثنه کلنجه : بز بونی اویله غیبدن خبر ویرمك کبی برشی عد ایتمیورز بلکه اوبیچاره یه اخطار وارائهٔ رؤیا ایله صنعی اوله رق صایقلاتمق نوعندن عد ایدرز که بونلرك ایضاحی دخی قریباً حالات نوم بحثنده کله جکدر .

مبحث ۱۱

« خلاصه »

ایمدی بورایه قدر سرد ایلدیکمز ایضاحات ومقایسات نظر محاکه ده اجمال ایدیلور ایسه کوریلورکه :

اویقو اولوعه اصلا مقیس دکلدر ٭
نه غیر یولوژی اربابنك ونه ده فکر دیانتك
دلالتی اوزرینه اویقو اولوعه قیاس قبول ایتمز
زیرا اویقو اعضای وجوددن یالکز بعضلر-
ینك تعدیل اعمال واشغال ایتمسندن عبارت
اولوب یوقسه وجود اویقو حالنده عادتا
حیات حقیقی ایله برحیاتدر ٭ هله فکردیانتده
اویقو اولوعه هیچ قیاس ایدیله مز ٭ زیرا زاهد
وعابدك اویقوسی اویله هر اهل بطونه وبا
خصوص عیش وعشرتله اشتغال ایدنلره
قیاس اولنه میه جق قدر صافیتلن وبوصا-
فیت مقتضاسنجه انواع مشاهداتدن طولایی
عین عبادتعد بیورلمشدر ٭

اویقونك ماهیتی وجودك هر طرفنجه
حواسه الت اولان اعصابی طراوتلندیرن

عصارهٔ عصبیه نك استعمال روز مره ایله ازالمسندن طولایی اعصابه عارض اولان اویوشقلقدن وانی تعقیب ایدن حسسزلكدن عبارت اولوب كوندوزلری تصرفات حیوانیه موازنه سنده قوای وارده قوای مصروفه یه نسبة آزاولدیغی حالده كیجه لری قوای وارده نك قوای مصروفه یه غلبه سیله ادخار قوت ایدلمسندن عبارتدر .

كرك اشتغالات عادیهٔ یومیه وكرك معتاددن خارج هرنوع كورلتی بینده عصارهٔ عصبیه نك صرفیاتنی چوغالته جغی كبی كرك مسكرات وكرك كثرت طعام كبی قانی كثرتله دماغه سوق ایدن اسباب دماغ اوزرنده كی مجاریٔ عصارهٔ عصبیه یی بالتضییق بونلری حكمدن دوشوروب میدانی حكم دمه

ترك ایده‌جکندن بونلر هپ اویقویی دعوت
ایلیان اسباب فیزیولوژیقیه‌دن عد اولنور
ایمدی اویقونك ماهیتی شو صورتده
اولق اوزره نظر محاکمه‌ده تعیین اولندقدن
صکره ازمنهٔ قدیمه‌دن بری بونجه ارباب تد-
قیقی یورمقده بولنان رؤیا مسئله‌سنی دخی
نظر محاکمه‌ده بالاجمال اولبابده دخی ممکن
مرتبه بر فکر صحیح پیدا ایتمك ممکن اولور
بناء علیه بوندن صکره بحثمزك اوجهتنه
دخی انتقال ایده بیلورز .

(فصل ثانی)

« حالات نوم »

اعصابك قوهٔ متحسسه‌سی ـ قوهٔ
واهمه وغول بیانی کبی خیالات ـ کابوس
یعنی اغرلق باصمق ـ علی العاده رؤیا ـ

اسباب خارجیه‌دن متحصل رؤیالر ـ اویقوده اولانلره صنعی رؤیا کوسترمك قابلمیدر ؟ ـ صایقلامق ـ صومنامبولیزم یعنی اویقواویور ایکن کزمك ـ خلاصه ـ

مبحث ۱

« اعصابك قوهٔ متحسسه‌سی »

علوم شتاده بهرهٔ کلیه صاحبی اولوب المانیاجه تدقیقات علمیه‌سی برچوق ارباب تدقیقه رهبر اولمش بولنان مشهور فورمه‌یك رؤیا خصوصنده‌کی تدقیقاتی دخی حکمای سائره‌نك تحریاتنه فائق اولوب السنهٔ عدیده‌یه ترجمه اولنمشدر .

حکیم مشارالیه حالات نومدن یالکز رؤیا بحثنده دکل کافه‌سنده اس الاساس تدقیقاتك اعصابده اولان قوهٔ متحسسه‌دن

عبارت اولمسی لازم کله جکنی حکم ایدرك
حالات نوم خصوصنده هرکیم بو اساس متیندن
بشقه اساس اوزرینه بنای تدقیق ومحاکمه یی
تأسیس ایلر ایسه مطلقا خطیئات عظیمه یه
دوچار اوله جغنی درمیان ایلر . اعصابك
قوهٔ متحسسه سی خصوصنده بحثه شو یله
کیریشوب دیرکه :

« وجودمز ماکنه سنی تشکیل ایلیان
اجزا واعضادن هر برینك بر خدمتی
اولوب بعض اعضا واردرکه دیکرلرینك
خدمتلرینه دخی اشتراك ایلر . انجق حس
یعنی طویغو دینلان خدمت مختصراً اعصابه
مخصوص اولوب وجودمزده اعصابدن
ماعدا طویغو خدمتنه هیچ برآلتمز خدمت
ایدهمز . دینله بیلورکه وجودمزده اکر

اعصاب بولنمسه ایدی وجـودیمز لایتحسس
اوطون کبی برشی اولور قالور ایدی . حس
ماده‌سی اعصابك خـدمت تحسسنی موازنه
خصوصنده ایلك تجربه ایچون پك اچیق
برحکم کوسـترر . وجودمزك در یسـنه
میلیونلرجه الیاف خورده بینیهٔ عصبیه اوجلری
منتهی اولوب هانکی طرفزه برشی دکدیرلسه
بونلره طوقندیغی ایچون وجودمز اوتماسی
طویار . اکر دریمز اوزرینه بر زار چکیرلسه
ده اندن صکره وجودمزه خفیفجه طوقو-
نلسه چونکه تماس الیاف عصبیه‌مزه طو-
قنمیه‌جغی جهتله هیچ برشی طویمز ایدی .
کذلك ایکنه اوجیله و یاخود چاقی اغزیله
دریمز براز رخنه‌دار ایدلدیکی زملن آجیسنی
طویمقلغمز اعصابدن و اعصابك قوهٔ متحسسه

سندن ناشیدر . اکر بر محل ال ایله برچوق
اوغوشدیریله‌رق اعصابك قوهٔ متحسسه
سی ازاله ایدلدکدن صکره چاقی ایله جز-
ؤیجه چیزلسه هیچ اغریسنی طویمز ایدلك .
شوقدرکه جلد اوزرنده سیکرلولك بوصورت
تحسسنی طویمق پك آشکار پك بدیهی اولوب
حالبوکه بویله حسیات ظاهره دکل حسیات
باطنه دخی کافة وکاملاً احوال عصبیه‌دن
عبارتدر . غضب حدت عشق محبت
مرحمت وشفقت کبی امراض نفسانیه دخی
احوال عصبیه‌دن بشقه هیچ برشی اولمیوب
امراض مذکوره‌نك عصبی اولان وجودلر
اوزرنده تجلیاتی عصبی اولمیان وجودلر او-
زرنده‌کی تجلیاتیله مقایسه ایدیله‌جك اولور-
سه اره‌لرنده فرق عظیم کوریلور .

معلم فوره‌ی دخی بوندن مقدم اویقو بحثنده ذکری مرور ایلیان عصاره عصبیه‌یی ده بشقه‌جه نظر تدقیقه آلەرق بو عصاره‌نك دماغ وسائر دماغ قدر مرکز مایهٔ عصبیه اولان یرلرده ترشح ایلدکدن صکره وجودك هرطرفنده‌کی الیاف عصبیه اوزرینه یورو-یوب کیتدیکنی وعصارهٔ مذکوره اشغال خارجیه‌یی تلقی وتحسس خدمتلری ایچون صرف اولنغه باشلایوب‌ده تمکه دخی یوز طوتجه الك اول دماغ جهتندن بتدیکنی وبو سببه مبنی اویقو واستراحت احتیاجی دخی الك اول دماغده کورلدیکنی درمیان ایلر •

بوندن ماعدا حکیم مشار الیه برده « بخار عصبی » تصور ایلرکه الیاف عصبیه اوزرندن یورویوب وجوده یاییلان عصاره-

دن متبخر بر بخار اولوب قوهٔ متحسسه‌نك
دخی الك بیوك شدتی انده اولدیغنی حکم
ایلر . شو بخار عصبی اول قدر سریع الا-
حتساسدر که بعض اعضای حاسه‌نك تو-
سطنه میدان ویرمکسزین دخی بخار مذکور
تحسس ایدر . مثلا قورقنج برشی ایشیدلدیکی
زمان وجوده اصلا لمس واقع اولمدیغی
حالده صانکه انسانك برطرفنه طوقنمشلر کبی
یرندن فرلامغه قدر واردیغی مثللو احوال
ایشته شو بخار عصبی احتساساتنه حمل
اولنور که حالات نوم خصوصنده الك
بیوك حکم کوسترن شی قوهٔ حافظه اولدیغی
برچوق حکما نزدنده مسلم اولمقله برابر
کرك مشار الیه فورمه‌ی و کرك انك مسلکنه
تابع اولان سائر برچوق حکما قوهٔ حافظه‌دن

زیاده قوهٔ واهمه‌نك حكمنی قبول ایلدكلر-
ندن بو بحثی بر بحث مستقل اولمق اوزره
بشقه‌جه ایضاح ایتمكه لزوم كورینور .

مبحث ٣

« قوهٔ واهمه وغول بیابانی كبی خیالات »

قوهٔ حافظه‌نك حفظ ایلدیكی بعض
شیلرك بر ‌اره‌لق خاطره خطوریله بیو یه
بیو یه وهم درجه‌لرنده وجود بولمسی منكر
دكل ایسه‌ده بعض كره و بلكه پك چوق
زمانلر انسانه بر طاقم وهملر عارض اولیور كه
قوهٔ حافظه‌ده اكا دائر هیچ برشی محفوظ
دكل ایكن موهومات مذكوره عادتا مجدداً
كبی بر صورتله تجلی ایلیور .

مثلا طاغ باشنده بولنیورسكز و كیجه
اولمق ملابسه‌سیله اطراف قرانلق . سس

یوق صدا یوق ؛ اشغال خارجیه‌دن بوصورتله
تجرد کز حواس ظاهره و باطنه کزی
کوندوزکی قدر اشغال ایتمیور . کندی
انانیتکز دائره‌سنده قالمشسکز . قوهٔ حافظه‌
کزده اولان شیلر دخی یواش یواش کندیلر-
ینی کوستروب برر برر غائب اولدقلری
صره‌ده برده قوهٔ واهمه کز عملیات مخصو-
صه‌سنه مباشرت ایلیور . اما نه کبی عملیات؟
ماهیتنی تقدیره امکان یوق که . مثلا بولند-
یغکز محلده سزك ایچون برقورقو حاصل
اولیور . نه‌دن قورقیورسکز ؟ فعلاء ومادةً
مدهش برشیمی واقع اولدی ؟ خیر ! ایچکز
اورکیور . اورته‌ده هیچ برشی یوق ایکن
صانکه هر طرف بردهشت کسلمش ده سزك
اوزرکزه هجوم ایدییورمش کبی برحال !

ایشته قوهٔ واهمه‌نك ایلك حالی كه نه خارجده نه ذهنده هیچ برشی موجود و محفوظ دكل ایكن سزك ایچون الك بیوك بر تهلكه‌ده محقق ایمش كبی بر تأثرده بولنیورسكز . بو تأثر اوزرینه برارەلق كوزلركزه فنا فنا شیلر كورونمك وقولاقلركزه سسلر كلمك دخی واقع اوله بیلور . غول بیابانیلر ظهور ایده بیلور یاخود كچی ویا كدی كبی حیوانلر كوزلركزه كورینەرك سزه لقردی بیله سویلرلر . معاذاه تعالی شو توهماتدن كندیسنی قورتاره‌میه‌رق چلدیرانلر و یاخود اوآنده اودی پاطلایوب هلاك اولانلر دخی نادر دكلدرلر .

ایشته وهمك بو درجه‌لره وارمسی محضا عصارهٔ عصبیه‌دن دها تیز متحسس اولان بخار عصبی‌یه حمل اولنمقده اولوب بوندن

مقدم اویقو بخشنده ایضاح ایدلمش اولدیغی
وجهله تصرفات حیوانیه اقتضاسنجه هانکی
عضو چوق قوت صرف ایلر ایسه وجودك
قوای حیوانیه‌سی اکثریتله او طرفه سوق
ایدلمك دخی طبیعت حیوانیه مقتضاسندن
اولمغله برکره قوهٔ واهمه سالف الذکر عملیا-
تنی اجرایه باشلایجه قوهٔ محضهٔ حاسه
دیمك اولان بخار وعصارهٔ عصبیه دخی
هپ قوهٔ واهمه‌ده اجتماع ایلیه‌جکلرندن
ایلك اورکونتیدن عبارت اولان وهم بردها
اکسیلمك بیلمیوب آرته آرته انسانه غول
یبانیلر ولغردی‌یی سویلیان کچیلر وکدیلر
کوسترمکه قدر آرتار .

بعض اسکی عثمانلیلر بوحالی جن علامتی
اولمق اوزره حکم ایدرك اوقومق بیلمیانلره

و بناء عليه سبحانك يى اوقويه‌میه‌جق او-
لانلره هـوایه طوغری برطبانجـه آتملرینی
توصیه ایدرلرکه انلرك اعتقادنجـه طبانجه
کورلتیسندن جینلر اورکوب قاچارلر ایمش .
شوقدرکه قارشولرنده کوردکلری جنه طو -
غری آتمالرینی وشاید انلره آتدقلری تقدیرده
جنك نره‌سندن اوررلر ایسه کندیلرینك دخی
عینی اورالرندن اوریله‌جقلرینی سویلرلر .
جن دینلان سکنهٔ روی زمین حقـنده
کتب شرعیه‌نك ویردیکی معلومات درپیش
ایدیلور ایسه بویله ایصسز یرلرده کوریلان
خیالاتك طائفهٔ جن اولمدقلری وطائفهٔ مذ-
کوره‌نك بالکلیه بشقه برشی ایدوکی اکلا-
شیلور . واقعا پك چوق کسه‌لر کورمش
اولدقلری ودها چوقلری یالکز حکایه‌سنی

ایشتمش بولندقلری احوال اوزرینه بویله ایصسز یرلرده خیالاتك دخی وهم وخیال دکل عادتا حقیقت قطعیه اولمرنده اصرار ایدرلر ایسه‌ده بو اصرارلری قوهٔ واهمه‌یه انبساط کلدیکی زمان بتون اعصاب اوزرنده‌کی قوهٔ متحسسه‌نك یالکز وهمده طویلامسندن طولانی وهمه نه‌قدر قوت کلدیکنی تقدیره مقتدر اوله‌مامرندن نشأت ایلر .

شمدی ذهنلری مستریح ایکن نظر دقته الملیدرلر که کندیلری اویله قارشولرنده غول بیابانی ویاخود کندیلرینه کوزلرینی پارلاتوب دیالریلی چیقاره‌رق لقردی دخی سویلمکده اولان کچیلری ویا کدی وسائره‌یی کورد یکلری زمان وجودلری بوز کبی اوله‌رق اویله طوا-نوب قالمشلردر که هیچ بر عضولری حر-

كت بيله ايتمز . توكلرى ديم ديك كسلمش
وحركات قلبيه لرى بيله اوآنده عظيم بر
عطالته اوغرامشدر .

قلبك كومبور كومبور خلجانه باشلا-
مسى او حالى تعقيباً وجودك استراحته تعجيلى
ايچون وقوعبولور . الحاصل انسان اويله
بر وهم هولناك ايچنده بولنديغى زمان وجو-
دينك سائر اقسام وحواسى بالكليه يوق
حكمنه كيروب وار اولان شى ايسه يالكز
وهمندن عبارت قالور .

ايمدى اسكى عثمانليلرك بو حالده توصيه
ايلدكلرى تدبير فيزيولوژى وپسيقولوژى
فنلرينه دخى تماميله موافقدر . اكر او حالده
انسانك برسلاح اتمغه الى وارر ايسه بو حال
كنديسنى يعنى ذهننى تأثير عظيم توهمدن

قورتاروب قلمدانمغه مجال بولمش دیمك اوله‌
جغندن قوه واهمه سنی بو صورتله مغلوب
ایلدکدن صکره حتی سلاحی اتمیه جق اولسه
بیله ینه اوقارشوسنده کی خیالات زائل اوله‌
جق ایدی . زیرا خیالاتك کیتدکجه آرتمسی
ومثلا حکایه‌لرده ایشیدلدیکی وجهله غول یبا-
نینك الك اول برقاریش بو یلی وایکی قاریش
صقاللی بر وجود اوله‌رق کورندیکی حالده
مؤخرا اوزانه اوزانه مناره قدر ارتفاع پیدا
ایتمسی قوه واهمه‌نك کیتدکجه آرتمسندن نشأت
ایلیوب بالعکس انسان برکره قوه واهمه سنه
غلبه ایتمکه باشلارایسه قوه مذکوره بریاندن
اکسیله جکی کبی خیالات واوهام دخی اکسیله
اکسیله نورته ده هیچ برشی قالمز . وانسان کند-
یسنك علی العاده بولندیغی حاله عودت ایلر .

مبحث ٣

« كابوس يعنى اغرانق باصمق »

الياف عصبيه اوزرنده جريان و ياخود تبخر ايدن عصاره و يا بخار عصبينك كاملا قوهٔ واهمه اوزرنده اجتماعه باشلامسندن انسانك اويانق اولديغى زمان بيله كوزلرى اوكنده بويله برطاقم خيالات مدهشه نك حقيقت صورتنى الغه باشلاديغنى ماديات بديهيه دن اولمق اوزره كورر ايسه‌ك ماهيت رؤيايه قدر ذهنمزه غايت آچيق وفرح بريول آچيله جغنه شبهه قالورمى؟ انجق دها اصلى رؤيايه وارمزدن اول قوهٔ واهمه نك بوحكم غريبنى كابوس دينلان آغرلق باصمه مسئله سنه تطبيق ايتملى يزكه مسئلهٔ مذكوره نك طاغلرده وايصسز محللرده خيالات

کورمکه مشابهت کامله‌سی میدانده‌در .
مدققین حکما اویقوده کابوس دینلان حالك وقوعنی معده طولغنلغندن وهضمده‌کی بطائتدن طولایی دماغ اوزرنده ظهوره کلان تأثیراته حمل ایدرلر . شبهه یوق که برفنا هضمك قان اوزرنده بر بیوك تأثیری اولور . یالکز فنا هضمك دکل حتی مسکراتك دخی بر تأثیری انکار اولنه‌مز . قانده‌کی تأثراتك ایسه دماغ اوزرنده حکم سوره‌جکی اندن دها زیاده بدیهیدر . حتی سرخوشلق حالنده انسانك هرزمانکی اخلاقنه تغیر کله‌رك اولور اولمز شی اوزرینه حدتلنه‌دیکی و بر کره کندیسنی غضبه مغلوب ایدر ایسه حدت وغضبی آرته آرته معاذالله تعالی پك بیوك فناللقلری بلا اختیار ارتکاب ایلیه .

جكندن ماعدا شايد ايستديكى كبى اوروب قره مز ايسه حدتندن وجودجه دخى بيوك بيوك تهلكه‌لره دوچار اوله‌جغى تفصيله محتاج دكلدر . بو حال بر درجه‌يه قدر معده طولغنلغنده دخى كوريلور . معده اشتغالات هضميه‌سيله مشغول ايكن انسانه بر كسل كلوب صانكه صبر وتحملى آزالمش كبى اولور اولمز شيلر جاننى صيقمغه باشلار . جان صقنديسى ايله بر كره ده حدته مغلوب اولورسه ارتق سرخوشك حالى كبى احواله دوچار اولور .

انجق حكيم فورمه‌ى كابوس ايچون يالكز شو معده طولغونلغنى دخى سبب او- له‌رق ايراد ايده‌يور كه حق ده واردر . زيرا انسان هر نه زمان هضمدن اول او يقويه وا-

رەجق اولسه دائما کابوس علتنه مبتلا او-
لميور . يالكز كابوسه ابتلا همان اغلبى
اويقو اوللرينه تصادف ايدوب بو ايسه
اكثريا معدەنك هنوز هضم ايشنى بتورەمامش
اولديغى بر زمان اولديغندن پك بديهى و اشكار
بر حال اولمق اوزره ذهنلر دخى فى الحال کابو-
سك منشئ معده طولغونلغى وسوء هضم
اولديغنه انتقال ايليورلر .

انجق حكيم فورمه‌ى کابوسك اصل
سبب دائميسى سوء هضمدن زياده قوۀ وهميه
اولديغنه قناعت ايليور . اويقونك ايلك
حالنده هنوز حواس سائره طالغين ودرين
اويقوده اولەرق قوۀ حافظه‌نك محفوظاتى
وياخود خارجدن حواس سائرەنك آزچوق
حسيات والقا آتى ايله دماغ مشغول اولديغى

زمانلر قوهٔ واهمه‌نك توهماتی ذهنده بیو-
مكه باشلایور كه بوحال عینیله ایصسز بر
محلده قورقغه باشلایان آدمك حالی اولیور .
حتی قوهٔ واهمه كرك كبی شدت بولدیغی
یعنی انسانی اغرلق دینلان حال كركی كبی استیلا
ایلدیكی زمان بوحاله مبتلا اولان بر نائمك
احوالی تدقیق ایدیله‌جك اولسه ایصسز
محللرده وهم وخوفه دوچار اولان آدملر مثللو
انك دخی بوزكبی طونوب قالدیغی كوریلیور .
بوكا هركس كندی كندیسنه دخی دقت ایده
بیلور . اولا اغرلق باصدیغی مدت ظرفنده
رؤیای مدهشده كندیسنی دوچار اولمش كور-
دیكی تهلكه‌لره قارشو باغرمق ایستمش اولسه
سسی چیقمدیغی وقاچمغه طورانسه باجاقلری
یورومدیكی . والحاصل هرنه شیئه تشبث

ایتسه عاجز قالدیغی کبی اویقودن اویاندیغی
زمان بیله برمدت قورقوسندن طولایی یرندن
بیله قیلدانه‌میور . نفس بیله اله‌میور .
نهایت نه‌دن صکره قوه واهمه‌سنه غلبه
ایلدیکی زمان بر کنیش نفس اله‌رق استراحت
بولیور :

اویانقلق حالنده انسان نه قدر ایصسز
یرلرده بولنورسه بولنسون حواس ظاهره
وباطنه‌سی برچوق شیلر ایله مشغول اوله‌رق
قوه واهمه‌یه پک‌ده کنیش برمیدان قالمدیغی
درکار ایکن بنه وهمه جزؤیجه مغلوبیت
اویانقلق زماننک کابوسی اطلاقنه شایان
اولان بر طاقم خیالاته وجود ویردیکنه
دقت اولنوب واهمیت ویریلوب‌ده بر ده
اویقو زماننده ذاتاً حواسک برچوغی

سکونته واردقلری و بناء علیه وهمنك ایستدیکی قدر انبساطنه ذاتاً براستعداد تام موجود بولندیغی پیش نظر دقته النورایسه کابوسك وهمدن بشقه هیچ برشی اولمدیغی انسان بر بداهت صورتیله کورر واو یله جه قبول ایدر .

دقت ایدلمشدرکه کابوس اکثریا کوچك چوجقلرده کوریلور . نه دن ؟ چونکه اعصابنده هنوز متانت مطلوبه موجود اولمیوب هرشیدن وحتی کندی وهمندن بیله قورقار . اعصابی هنوز متین اولمیان وبناءً علیه کندی وهمندن بیله قورقان چوجقلری آنه سی باباسی اقرباسی فضله اوله رق برده «اوماجی» وسائره ایله قورقوتمق نه قدر تهلکه لی وملاحظه اولدیغنی بیلسه لر ایدی بوندن زیاده سیله

حذر ایدرلر ایدی . کوچك چوجقلرك همان هر کیجه کابوسلردن قورتیله‌مامسی خصوصنده ایشته اقرباسنك شو اخطارلرینك بیوك برتأثیری اولوب انلر بالعکس چوجقلره متانت عصبیه ویره‌جك سوزلر سویلیدرلرکه کابوسلره قارشو بر کوزل تدبیر اولمقدن زیاده اویانقلق زمانلرنده‌کی خوف و دهشتلرینه قارشو دخی تدبیر اولسون . زیرا کرك اویقوده کرك حال بیداریده چوجقلرك خشیت وهمیه‌دن طولایی هلاك درجه‌سنده خسته‌لکلره اوغرادقلری پك چوق واقعدر .

کذلك دقت اولنمشدرکه کابوس اکثریا قورقاق اولان آدملرده کوریلوب فکراً ووجوداً متین اوله‌رق شجاعت و بسالت اربابندن اولان آدملرده همان هیچ واقع اولمز .

زیرا بونلر و هملرینه دکل بلکه مادهٔ موجود اولان مهالك جسمانیه یه قارشو بیله مغلوب اولمدقلرندن ایلك اویقولرنده نه وهمه نه دهشته قاپلمقسزین تام حیوان کبی درین درین اویورلر .

حالت کابوس اساساً قوهٔ واهمه یه عطف واسناد ایدلدکده برابر قوهٔ حافظه نك بونده دخلی پك آز کورلیور . زیرا قوهٔ حافظهٔ انسانی اورکوته جك اولسه کچمش بلالرك بریسنی اخطار ایله اورکوتمسی لازم کلوب حالبوکه انسان هر نه قدر اویقوده دخی اولسه ینه کچمش بلیاتك ارتق کچوب کیتمش و حکمی بتمش اولدیغنی درخاطرله اویله کابوسه دوچار اوله جق درجه لرده کندیسنی دهشت استیلا ایتمیور . انجق

رؤيا خصوصنده الڭ بيوك حكم قوهٔ حافظه ده
اولمقله برابر قوهٔ واهمه نڭ ده رؤيا مسئله سنده
دخی بر بيوك دخلی كوريليوركه كيفيتك بو
جهتنده محتاج اولديغمز ايضاحات بر وجه
آتی على العاده رؤيا بحثنده كوريله جكدر :

مبحث ٤

« على العاده رؤيا »

قوای حاسهٔ عصبيه ايله اكمال استعداد
ايليه رك محسوساتی اخذ وتلقی ايليان اعضا-
نڭ شو خدمت فيزيولوژيقيه سی مسئله-
سنده بر نازك بحث واردركه او بحث حقنده
ذهنده كوزلجه يرلشه جك بر حكم اندیغی
حالده رؤيا مسئله سی دخی خيالات وكابوس
مسئله سی قدر بر ساده لك پيدا ايدرك تفهمی
آسان اولور .

بحث شودر : کورن شی کوزمزمیدر؟
یوقسه روحمز ودها فنی تعبیرینه کوره دما.
غمزمیدر؟ شبهه یوق که بتون ذهنلر درحال
کورن شیئك کوزمز وایشیدن شیئك قولا ـ
غمز اولدیغنه انتقال ایدرلر . حتی کوزلر ـ
مزی قپاینجه کورمدیکمز وقولاقلرمزی
طیقدینجه ایشتمدیکمز دخی برهان مادی وظا ـ
هری اولق اوزره درمیان اولنور .

شوقدرکه تدقیقات فنیه‌لری اوزرینه
تعمیقات ملاحظه‌یه کیریشنلر کورن‌ده
ایشیدن‌ده هرشیئی یاپان جانمز یاخود قوه‌ء
دماغیه‌مز اولدیغنه قناعت ایلیورلر . کوز
دیدیکلری شی محسوسات بصریه‌نك یولنه کیره ـ
جکی دلیك اولوب یوقسه اصل کورن شی
دماغدر . واقعا کوزی یومنجه ویاخود

كوزه بر خلل كلنجه دماغمزك هيچ برشى كوره-
مديكى واقع اوليور ايسه ده محسوسات
بصريه نك كيره جكى دليك دكل برفاره نك
كيره جكى دليك دخى بوزيلور وطيقانور
ايسه دخول متعسر اوله جغى آشكاردر ·
حالبوكه بعض كسه لر كوزلرى اچيق اوله رق
اويودقلرى حالده كوزلرى نيچون كورميور ؟
چونكه او زمان دماغلرى اويقوده درده
دماغلرى كورمديكى ايچون كوزلرى دخى
كورميور · حالبوكه دماغك رؤيايى كور-
مسى ايچون كوزلرك قپالى بولنملرى دخى مانع
اولميور ·

نه حاجت؟ وهم عالمنده كوز اوكنده
هيچ برشى بولنمديغى حالده انسان غول يبانيلر
كوريور · عجبا غول يبانيلرى آكديره جق

برشی واردرده کوز آنی کوریبور؟هیهات! اورته‌ده هیچ برشی یوقدرکه کوز آنی کور-سون . بلکه هردهشت هرهیبت دماغده موجود اولدیغندن اورته‌ده‌کی غوللری پچیلری کدیلری فلانلری‌ده هپ دماغ کو-ریبور .

ایمدی کوزی آچیق اویویان آدم کور-مدیکی وکوزی آچیق اولمقله برابر اوکنده هیچ برشی بولنمیان آدمك برچوق شیلر کور-دیکی نظر محاکمه‌ده جمع ایدیلنجه درحال تبین ایدییورکه دماغ کورمك خصوصنده یالکز کوزلرك کندیسنه نقل ایلدیکی شیلری دکل کندی توهماتنی دخی عین واقع کبی کوریبور . حتی بین النوم والیقظه دینلان زمانکه انسانك هنوز اویقویه وارمقده

اولدیغی زمان ایله برده هنوز اویقودن اویا-
نمقده اولدیغی زمانلردر بوزمانلرده انسان
کندی حالنی او حالده کی ضعف افکاریله برابر
بالله یه بیلدیکی درجه ده اوله رق مؤخراً نظر
تدقیقه السه کوز اوکنده وجودی بولنمیان
شیلرك دماغ اوکنده نصل تجسم ایدوب
کوروندیکنی تقدیر ایلیه بیلور . هرکسه
واقع اولورکه هنوز تماملیه اویومدیغی
واویانق بولنانلرك صدالرینی وکورلتیلرینی
ایشیدوب یاتدیغی حالده کوزلری .....
دها طوغریسی دماغی اوکنده برطاقم صو-
رتلر تجسم ایتمکه باشلامشدر . هله صباح-
لری اویقودن تماملیه اویانمزدن اول بوحال
دها باهر اوله رق واقع اولور . زیرا اقشا-
ملری اویقویه واریلورایکن انسان کیتدکجه
کندیسنی غیب ایلدیکندن مشاهدات متقد-

دەسنی درحال اونوتور • صباحلری ایسە
انسان کیتدکجە کندیسنی طوپلامقدە بولند-
یغی جهتلە بویلە نیم اویانق ونیم اویقودەکی
حالی دها عیان بیان کورر •

اویلە ایسە اصلا وقطعا شبهە ایتمیەرك
قبول وحکم ایدەجکزکە علی العادە رؤیا
دینلان شی قوۀ حافظەدە موجود اولان
شیلرك اویقودە یعنی ذهن محسوسات خار-
جیە ایلە کندیسنە سرمایۀ اشتغال بولەمدیغی
زمانلردە بالتجسم حقیقت صورتنی المسندن
عبارتدر • حتی یالکز محفوظات دماغیە
دکل توهمات دماغیە دخی تجسم ایدرك رؤیا
تشکیل ایدەبیلور • بوحالدە وفات ایدن
اقربایی ویاخود دوستلری رؤیادە کورمك
ویاخود اوجە سیاحت وزیارت ایدلمش

اولان محلاره تكرار كيدلمك كبى ماضى يه
متعلق اولان مشهودات نوميه قوهٔ حافظه نك
تجلياتندن عبارت اولوب هيچ كورمديكى
آدملر ايله هيچ عقلنه بيله كلميان صورتلرله
معامله تده بولنديغنى كورمك ايسه توهمات
دماغيه آثارندندر .

توهمات دماغيه نك تأثيراتنى الك اول
كابوس بحثنده كورمش وبونك پك دهشتلى
برشى اولديغنى تسليم ايلمش بولنديغمزه كوره
بوراده توهمات مذكوره نك رؤيا بحثنه
صورت دخوليله ذهنمزى شاشرتماملى يز .
وهم يالكز دهشتلى شيلره مخصوص دكلدر .
اوهاملك برچوق صور حسنه سى دخى او-
لور . « مالخوليا » دينلان شى نصل
خاطردن چيقاريلور كه شاعر دنياده الك

بیوك بختیارلغی بوندن عبارت بوله‌رق :

ذکاتی یوق ضرر ایتمز تو کتمز اکسیلمز
اولور می عاشقه خلیا کبی نصاب فرح

دیمش . ایشته کیجه یتاغمزه کیروب ده مشغولیت یومیه‌مزی برطرف ایلدکدن صکره تا اویقو زمانه قدر کندیمز ایچون خلیا ایتدیکمز کوزل کوزل مسعودیتلر دخی توهمات دماغیه دندر که بونلرك بعض کره بزه رؤیا اوله‌رق دخی عادة کورنملری البته دها بیوك برمسعودیتدر . اول کوزل رؤیالر کیملك ایچون نادر اوله بیلور که انسان اویقودن اویاندیغی زمان او رؤیالری غیب ایده‌جکنه بالتأسف تکرار ز کولرینی یومه‌رق برچوق مدت دها اویانما‌مغه چالیشور . هله کندی نفسمزده اویله رؤیالر واقع اولدیغنی تخطر ایدرزکه عمرمزك

الی نهایه شو رؤیا حالنده کچمسنی دخی تخطر ایتمشز در ....

رؤیانك زمان وصورت ووقوعی حقنده انسان نه‌قدر ملاحظه ایتسه بونك محضا قوهٔ حافظه وقوهٔ واهمه آثارندن اولدیغنی برقاتدها ایضاح وتأیید ایلیان احوالدن بشقه هیچ برمانعه تصادف ایتمز . اولا رؤیانك اویقو اولنده کورلیوب بلکه اویقو صو- کلرنده کورلدیکنی نظر تدقیقه الهلم: بونه‌دن اقتضا ایدر؟ شبهه یوق که اویقو اولی دینلان زمان عصارهٔ عصبیه‌نك تو کنمش ودماغه کسل کلمش اولدیغی وقت اولوب بوزمانده دماغك بعض جزؤیاتی تجسم ایتدیره‌سنی دخی انسان اونوتورکیدر . شو نسیانه ایسه « رؤیا کورمامزلك» حکمی ویریلوب اکر

بعض رؤیالر کوردیکنی فقط کوردیکی شیلر
نه‌دن عبارت اولدیغنه دائر ذهننده پك آز برشی
قالدیغنی انسان تخطر ایدر ایسه او حالده دخی
کندیسنه کوردیکی رؤیایی بالله یه‌مامك کبی
بر افتراده بولنور . اما وجود عصارهٔ
عصبیه‌یی یکیدن جمع ایدرك ذهن دیکلنمش
برحالده بولنجه تجلیات واقعه‌یی تمامیله
بللر . زیرا دقت اولنه‌جق احوالدندر که
یوریلان انسانك الك اول دماغی یوریلوب
اویقو احتیاجنی دخی الك اول دماغ حس
ایلدیکی وسائر اعضا صکره‌دن بو حاله دوچار
اولدیغی کبی اویانقلق زماننده دخی الك اول
ذهن اویانوب وجودك اعضای سائره‌سی
اندن صکره اویانمغه باشلار .

بوندن صکره هر کسك رؤیاسی کندی

قابلیت فکریه‌سنه کوره اولدیغنه دخی دقت ایتملیدرکه رؤیانك مجرد قوهٔ حافظه وواهمه آثارینك دماغ اوکنده تجلیسندن عبارت اولدیغنی بوده الك زیاده اثبات ایلر . بر پاچاوراجی ویاخود بر بچاق بیله‌یجی هیچ بر زمان رؤیاسنده کندیسنی بر دیپلومات اولمش وبرقونفرانسده دول سائره دیپلوماتلریله معاهدات دولیه بحثنه کیرشمش اولدیغنی کورمامشدر وکورمسی ده متصور دکلدر . زیرا اوآدمك قوهٔ حافظه‌سنده بویله برخاطره محفوظ اولمدیغی کبی قوهٔ مفکره‌سی دخی بو یولده خلیالرده بولنه‌مز .

بز کندی نفسمزده تجربه ایتدك‌که بلیهٔ نفیسه دوچار اولدیغمز زمانه قدر رؤیامزده حال محبوسیتی اصلا کورمامش ایکن زندان

نشـين اولديغمز مدت محبسدن چيقديغمزى
فرار ايلديكمزى وينه طوتيلوب حبس اولند-
يغمزى والحاصل هب محبوسيت حالنه دائر
شـيلرى كورمكه باشلامشـيدق . سببى ؟
چونكه اوزمانه قدر قوهٔ حافظـه‌مزده بو
احواله دائر هيچ برشى بولنمديغى كبى قوهٔ
واهمه‌مز دخى انلرى وهم ايتمز ايكن اندن
صكره بو تخيلات باش كوسترمشدر .

رؤياده كتاب اوقومق شعر سـويلمك
ومعادلات جبريه حل ايتمـك كبى حاللر دخى
وقوعه كلور . عجبا بو ايشـلر ايله اشتغال
ايتميانلر رؤياده مثلا شعر سويليه بيلورلرمى ؟
ذهننه « مستفعلاتن » اولچولرى هيچ تبادر
ايتميان آدملره بو حال نصل واقع اولسـون؟
ايكى كره ايكينك اون سكزمى يكرمى درتمى

ایده‌جکنی اصلا دوشـونمامش اولانلر حل
معادله‌یی رؤیاسـنده نصل کورسون؟ واقعا
انسـان بعض رویالر کورر که «عقلمه بیـله
کلدیکی یوقدر» دیه اظهار حیرت ایدر •
انجق او کوردیکی شـیلر عقلنه بیله کلدیکی
اولمیان شیلردن بولنمقله برابر هرحالده کندی
قوهٔ واهمه‌سی اوشـیلری توهم ایتمکه قابل
اوله‌بیله‌جك بر اسـتعدادده‌در • مثلا شو
قیره‌مزی اوقویان افنـدی دوائرحکومتدن
بر یسـنده مأمور اولوب فکری یولنـده
وحسیاتی درجهٔ لازمه‌سنده اولدیغندن کند
یسـنی رؤیاده اول قدر شـاعرانه برحالده
کورر که فی‌الواقع بیدار بولنـدیغی زمان
ایچون بو یله برحال عقلنه بیله کلمامشدر •
انجق قوهٔ واهمه‌سی نه‌زمان ایسـتمش اولسه

بویله برحالی کندیسنه توهم ایتدیره بیلور . عجبا او ذات رؤیاسنده هیچ کندیسنی دکزك دیبنده و ایکی قیا ارەسنده صقشوب قالمش برحالده کورمشمیدر ؟ نه ممکن ! بو رؤیا سو- نکر طالعجلری طرفندن هرزمان کوریلور . اما بوندن صکره او افندی کندیسنی دکزك دیبنده ایکی قیا ارەسنده قالمش کورر ایسه استغراب ایتاملیدر . زیرا بویله بر کتاب صحیفه سنده بر کرەجك اوقودیغی شی بیله اکر بحق نظر دقتنی جلب ایتمش ایسه قوهٔ حافظه انی حفظ ایدرك بالآخره قوهٔ واهمه دخی او یولده شیلر توهمه باشلار .

رؤیانك بورایه قدر ایضاح ایلدیکمز صورتنه « علی العاده رؤیا » سرلوحه سنی یازمشیدق . زیرا بوندن ماعدا رؤیانك برده

صافیسی وصادق اولورکه بزم کبی افکار
مشوشه اربابنه پك ده میسر اولمیوب اصلی
صفوت قلب ووجدان اربابی اولان ذوات
کرامه مخصوصدر .. اصلی تعبیری لازم
کلان رویالر دخی انلر اولدیغندن بحثمزی
برازده اوجهته نقل ایده لم .

مبحث ٥

« صافی وصادق رؤیا »

رؤیانك « قوهٔ حافظه ده موجود اولان
محفوظاتك مشاغل خارجیه حین نومده منقطع
اولدیغی زمان ایشلمسز قالان وحالبوکه
ایشلمسز قالمسی اصلا شانندن اولمیان قوهٔ
مفکرهٔ دماغیه اوکنده تجسم ایتسندن
عبارت » اولدیغنه کوره هر رؤیا مطلقا
ماضی یه متعلق اوله جغی وکذلك قوهٔ

واهمه‌نك هيچ يوقدن توهم ايلديكی شيلر دخی عين رؤيا اوله‌رق ذهنی حال منامده اشغال ايليه‌جكنه كوره بو نوع رويالرك دخی هر حالده انلری كورنلرك استعداد وقابليت مخصوصه‌لرندن خلاصه كبی برشيدن عبارت بولنه‌جغی حكمادن يك چوقلرينی صافی وصادق رؤيا ايله احلام واضغاث ارەسنده هيچ بر كونه فرق آرانلماسی جهتنه سوق ايلمشدر. انجق بومسئله‌ده حكمای اسلاميه انلره تقدم وتفوق ايدرك رؤيانك صافی وصادقنی اضغاث واحلامدن تفريق ايلمدكلری كبی اوروپا حكماسنك دخی بحث ايلمدكلری بر طاقم اساس فنيه واردركه بو بابده حكمای اسلاميه‌نك نتيجهٔ تدقيقاتنی تصويب ايلمكده‌در. ايمدی حكمای اسلاميه‌نك رؤيای

صادقه‌دن عد ایدرلك بعض مشاهیر معتبرینك
تعبیرلرنجه اکثریا صدقی دخی تحقق ایلیان
رؤیالری دیکر مشهودات منامیه‌دن تفریق
ایچون اول باول اوروپا حکماسنك بحث
ایلدکلری بر مادهٔ مخصوصهٔ فیزیولوژیقیه‌یی
درمیان ایلك لازم کلیور .

بو مادهٔ مخصوصه فیزیولوژی ایله
اشتغال ایلیان حکمانك بالاتحاد اعصاب
وعصارهٔ عصبیه و بخار عصبی‌یه اسناد
ایلدکلری و « سانتیمان » دیدکلری حسك
دخی فوقنده اولان واکثریا « اسپریتو
آلیست » یعنی روحانیونك و بر درجه‌یه
قدر مادیونك تدقیقات فنیه‌لری هنکامنده
« پره‌سانتیمان » یعنی « حس قبل الوقوع »
دینلان قوهٔ حاسهٔ بشریه یاخود عصبیه‌در .

اشبو حسیات متقدمه‌نك وجودینی تماميله قبول و تماميله انكار دخی ايده‌ميان بعض ارباب تدقیق واقعا بعض كره انسانده برحس درون حاصل اوله‌رق برماده‌ٔ مستقبله‌نك پيدا ايده‌جكنی وهم ايلديكی صورتك كندیسنی محزون ايليه‌جك برصورت اوله‌جغنی كو يا اولدن خبر المش كبی دها اورته يرده هيچ برشی يوق ايكن محزون اولمغه باشلاديغنی وفی الواقع اوشیئك دخی موجب حزن اوله‌جق برصورت الديغنی اقرار ايليه‌رك شو قدركه بو حسيات متقدمه‌نك نه كبی احوال فيزيولوژيقيه‌دن نشأت ايلديكی مجهول اولديغنی وباخصوص بو حالك هرزمان واقع اولميوب پك نادر اوله‌رق واقع اولمسنه نظراً بوبابده تدقیقات جديه اجراسيله تابع اولديغی

قانون طبیعی یی ظاهره چیقارمق ممکن اوله -
میه جغنی درمیان ایدرلر وبو صورتله بحثی
قیصه کسرلر . حکمادن برطاقی ایسه
حسیات متقدمه یی یالکز مادیاتده اولمق اوزره
قبول ایدرلك بو مادیات ایسه مثلا روماتیز -
مه سی اولنلرك هوا بوزوله جغنی دها وقو -
عندن اول بعض آغریلردن حس ایتمسی کبی
شیلر اولدیغنی وبو دخی محضا احوال نسمیه نك
اعصاب اوزرنده تأثیری بولنمسندن نشأت
ایتدیکنی حکم ایلرلر . حسیات متقدمه یی
قبول ایدن ارباب تدقیق ایسه انسانك
یالکز کندیسنه عائد اولان خصوصاتجه
دکل حتی بك سودیکی احبابنه و یاخود
بك نفرت ایلدیکی اعداسنه متعلق خصو -
صات ایچون دخی حسیات متقدمه ده

بوانسه بيله جكني و بولنديغني قبول ايدوب ديرلركه بشقه لرينه واقع اوله جق خصوصات دخي انسانه اسف وكدرو ياخود ممنونيت وسرورويره جك اولديغنه كوره خصوصات مذكوره عينيله كنديسنه واقع اوليورمش كبي حسيات متقدمه سي ميانه داخل اوله بيلور .

بوصورتي قبول ايدن مدققين توضيح مسئله امرنده برطاقم احوال دقيقه نك شرحنه دخي كيرشمكده اولوب اكرچه احوال مذكوره يي اثبات ايچون هنوز فنون مثبته نك قوتي درجهٔ كفايه ده دكل ايسه ده ايضاحات واقعه بالكليه بوش شيلردن اولمديغني انسان كندي نفسنده واقع اولان برطاقم حسيات متقدمه ايله دخي حكم ايده بيلور .

حکمای موسمی الیهمك روایتلرینه کوره بخار عصبیده بر استعداد دها وار ایمش که کائناتی طولدیرمقده بولنان برقوهٔ عمومیهٔ مقناطیسیه ایله او استعدادلك مناسبت قریبه ـ سی وار ایمش . هر انسانده موجود اولان حس تمایل وحس تنافر دخی بو استعداددن نشئت ایلمکده ایمش . مثلا برادمی ایلك دفعه اوله رق کورسه کز وفقط هنوز هیچ برسو ـ زینی ایشتمسه کزواو ادمك سویله بیله جك بر ادم اولوب اولمدیغنی دخی اکلامسه کز او اوادم حقنده ینه سزده براستعداد تمایل ویا خود تنافر حاصل اولمقده درکه ایشته بوده برنوع حس متقدم عد اولنمقده در . زیرا سو ـ میه جککزی ویاخود سوه جککزی هنوز بیلمدیککز حالده قبل الوقوع حس ایتمکده ـ

سکز . حالبوکه « بوادمی سویملی بولمدم »
دیدیککز کبی « کورونشه نظراً شوایشی ده
خیر اوله جق دیه امید ایتمیورم . بوایشدن
ایچم اورکیور . یورکم قورقیور » کبی
سوزلر دخی سویلنیورکه بوسوزلر مطلقا
دروننده برشیلر حس اولندیغی ایچون سو-
یلنیور . ایشته انسانده بوحسیاتی تولید
ایدن شی قوهٔ عمومیهٔ مقناطیسیه نك اعصاب
اوزرنده کی بخار ایله مظنون بولنان مناسبتی
ایمش

تلغراف تللری و الکتریق ماکنه لری
اوزرنده وجودینی آثار باهره سیله کورمکده
بولندیغمز قوهٔ الکتریقیه بیله هنوز ماهیت
حقیقیه سی حقنده اجرای تدقیقاته مساعد اوله-
جق قدر النده موجود برشی عداولنمدیغی حالده

کائناتی طولدیران قوۀ عمومیۀ مقناطیسیه نك
یالکز « پوصله » دینلوب دائما براوجی شمال
یلدیزینه متوجه بولنان الت اوزرنده‌کی
تأثیرات جزئیه‌سیله تدقیقات کلیه‌سنه کیر-
یشلمك ممکن اوله‌میه‌جغی مناسبتیله شو بخار
عصبیٔ بشرینك اوقوۀ عمومیۀ مقناطیسیه
ایله مناسبتنی نه درجه‌لره قدر قارئلریمزك
حسن تلقی ایده‌ بیله‌جکلرینی بیله‌میز ۰
واقعا مؤلفین معاصریندن مشهور فیکیه‌نك
بومسئله‌یی شرح ایچون درمیان ایلدیکی
ایضاحات دقیقه پك مهم شیلر ایسه‌ده هرحالده
انلرك دخی حسن تلقی وقبولی ذهنلری براز
زورلامغه وجبر ایتمکه وابسته قالیور ۰ انجق
شوراسی محققدرکه میدانده هیچ برشی یوق
ایکن انسانك کوکانه برحزن دوشمکسدن

بالآخره موجب كدر اوله جق بر حال ظهوره كلديكي كبي عكس قضيه يعني بر نشئهٔ متقدمه دن بالآخره انسانی نشئه لنديره جك شيلر دخی ظهوره كليور . حتی بر والده نك مثلا طشره ده بولنان اوغلی حقنده مراقلنمغه باشلامسی اغلبی اصلسز چيقمديغی تجربه اولنمقده دره .

اشبو حسيات متقدمه مطلقا اعصابك بر نوع تأثرندن نشأت ايلديكنی بعض كيمسه لر « سكيرمك » تعبير اولنديغی اوزره ايكی كوزدن بريسنك وياخود سائر بر عضوك حركت ايتمسندن احوال مستقبله جه احكام چيقارمقله دخی حكم ايدرلر . غيبی جناب حقدن بشقه هيچ بر كيمسه نك بيله جكی اعتقادندن آيرلمقلغمز اصلا ممكن اولمديغی جهتله

اوله کوز سکیرمه سندن وسائره دن برموجب مفردات معنالو چیقارمسنه اینانه مز ایسه . کذلك حسیات متقدمه دن تأسف ویا ممنونیت کبی بعض احوالك اولدن احتساس ایده لدیکنی نفسمزده پك چوق تجربه ایلمش اولدیغمز کبی طانیدیغمز آدملرجه دخی پك چوق تجربه لریمز بونی بزه اثبات ایلمشدر . آنجق بو احتساسات متقدمه دن مفردات وجهله واضح اوله رق معنا استخراج اولنه بیله جکنی تصدیقه احتمالمز یوقدر .

یالکز شونی تماميله تسلیم ایدرزکه بزم کبی حسیات مشوشه اربابنك اوزرنده پك جزؤی حکم کوسترن شو حال قلب سلیم وطبع مستقیم اربابنك اوزرنده البته دها پارلاق حکملر کوستره بیلور . بالخصوص که بزم

حال بيدار يمزده‌كى تشويش حال و بالمزحال
منامده بر درجه‌يه قدر اولسون مبدل صفوت
اولديغى حالده ذاتاً تزكيهٔ ذات وتصفيهٔ قلب
ايتمش اولان كبارك حال منامده‌كى صفوتلرى
برقاتدها آرته‌جغندن وكافهٔ حسيات عصبيه
ايسه وجودك استراحت وفكرك جيادتى
زمانده دهاز ياده متجلى اوله‌جغندن ايشته اويله
كمليلك رؤيالرنده حال بيدار يلرينك حسيات
متقدمه‌سى برقات‌ها باهرو متجلى اوله‌رق قوهٔ
مفكرهٔ دماغيه‌لرى اوكنده جلوه‌نما اوله‌جغنى
ذهنلرك بلامانده قبول ايتملرى لازم كلور .
شوقدركه هركس كنديسنى بو ارباب صفوتدن
اعتقاد ايدر ومعبر چينملك ايستيانلرك كافه‌سنى
دخى بو علمده حضرت يوسف عليه السلامه
وارث ظننده بولنور ايسه التهابات دماغيه

آثری اولان رؤیالری دخی صادق رؤیالر اولمق اوزره برطاقم جهلایه تعبیر ایتدیره ایتدیره یا کولنج برظنون باطله اربابی اولورقالور و یاخود بالآخره رؤیالردن هیچ برینسی صحیح چیقمیجـه بوحسن اعتقادینـه دخی خلل کلور .

رؤیای صادقه ایچون انسانك مسکرات ایله قوهٔ دماغیه سنی تشویش ایتمامش و کثرت طعام وسوء هضم ایله بوندن دها فنا صدمات دمویه و دماغیـه یه یول اچمـامش وبعض مصالح ایله کثرت اشتغالندن طولایی اویقوده اویانقلقده ذهنی هب او نقطهٔ اشتغاله حصر ایتمامش بولنمق کبی برطـاقم شرائط مادیه ایله ذهناً وقلباً صفوت وخالصیت مثللو شرائط معنویه نك دخی مکملیتی لازم کلور . بوحالده

بیله تعبیر رؤیا اویله هر نادانه میسر اوله جق فضائلدن اولمدیغنه تعبیر رؤیا حقنده کی فقرهٔ آتیه نك حاوی اولدیغی ایضاحات دلالت ایلر ٠

مبحث ٦

« تعبیر رؤیا »

اکر قوجه قاریلرك رؤیا تعبیر ایدیشلرینه جداً ایناتور ایسه کز حقیقة بختیارسکز ٠ زیرا رؤیالریکزك هیچ بریسی فنا تعبیر اولنمز ٠ عربه کوررسه کز تیزلك ونجاست کوررسه کز زنکینلك کبی تفسیرلردن طوتدیره رق اوقدر موافق تعبیر ایدرلر که هر حالده خوشکزه کیدر ٠ هله معبرلکله مشهور اولان بعض افندیلرك دخی رؤیا کورن آدمك حال وشاننه کوره استخراجات ذکائیه ده بولنملری

تعبیر رؤیا کبی احتمالات نازکهٔ فنیه‌سی دائره‌
سنده اوله‌رق طبیعت بشریه‌نك الك شاعرانه
اولان تحسسات بشریه‌یی اکر اخلال ایده‌
جك اولورایسه حقیقة تأسفلر ایدلملیدر •
اعتقاد عاجزانه‌مزه قالورسه انسان کندی
کوردیکی رؤیایی ینه کندیسی تعبیر ایتملی •
زیرا رؤیای صادقه حس متقدم تحسسیاتنك
صفوت ذات وقلب درجه‌سنه کوره عالم
منامده قوهٔ مفکرهٔ دماغیه او کنده صافی
و متجلی اوله‌رق تعین ایتمسندن عبارت او‌
لمقدن بشقه برصورتله تلقی فناً قابل اوله‌میوب
اوحالده حس مذکورك صاحبی رؤیایی کورن
انسانك کندیسی اولدیغنه کوره رؤیانك دلا‌
لت شاعرانه‌سی قدر کندی تحسسات درونی
دخی تعبیر رؤیاده کندیسنه یاردیم ایلر •

بو بحثده ایکی دفعه اولیورکه « شا ـ
عریت » تعبیرینی استعمال ایلیورز . اکر
قارئلریمز بوشاعریته « مستفعلاتن مستفعلاتن »
اوزاننه سوز اویدیرمقدن عبارت اولان
شاعریت معناسی ویررلر ایسه بزم اکلاتمق
ایستدیکمز شی ایله انلرك اکلامق ایستدکاری
شی آره‌سنده طاغلر بالقانلر قدر فرق اوله ـ
جغنه شبهه قالمز . انجق قارئلریمزك بوتعبیری
نه جهتدن استعمال ایلدیکمزی تقدیر بیوره ـ
رق بشقه درلو تعبیر ایده‌مامش اولمقلغمز
ده بزی معذور کوره‌جکلرینی ده امید ایلرز .

طبیعت بشریه رؤیای صادقه‌یی ویا ـ
خود صفوتجه اکا قریب اولان رؤیالریمزی
اویله برصورتده ترتیب وارائه ایلیورکه اکر
اورؤیایی برلوحه ایتسه‌لرده برمدقق مفکرك

كوزی اوکنه قویسه‌لر البته لوحهٔ مذکو-
ره‌دن برچوق معنالر استخراج ایده بیلورکه
بو حالده لوحهٔ مذکوره «پك شاعرانه
تصویر اولنمش» دینله بیلیر . انسانه برما-
موریت توجیهنه مقتدر اولان بر بیوك ذاتك
مثلا بر خلعت کیدیرمسی ویاخود بر قلیچ قو-
شاتمسی کبی رؤیالرده‌کی معنا پك ساده قالور
ده بونی هرکس تعبیر ایده بیلور . زیرا او
ادمه خلعت کیدرمك برموقع ممتاز تعیین
ایتمك معناسنه صراحة دلالت ایده‌جکی کبی
بلنه قلیچ قوشاتمق دخی برقوت ویرمك
معناسنه صراحة وبداهة دلالت ایدر .
انجق کندیمزده واقع اولان بررؤیاده‌کی شا-
عریت بوندن‌دها نازك ومفهومی دخی بوندن
دها مهمدر . شویله که : مطبعه‌مزك بك او-

غلنده حاچوپولو چارشوسنده اولدیغی زمان
کیجه رؤیاده مطبعه یه کلنوب موجود اولان
اوچ ماکنه میانده یکی مبایعه ایدلمسندن طو
لایی، زیاده سویلان بیوك ماکنه اول قدر
سرعت و کورلتیلی بر صورت ایله ایشلر کبی
کورلدی که ماکنه نك بو سرعتـه و بو قدر
صدمه یه تحملی ممکن اوله میه جغندن همان
قرلمسندن خوف اولنـدی . بوارهلق برده
« وولان » دینلان و ماکنه نك محوری یانـه
ربط اولنه رق قوت ویرمکه مخصوص اولان
بیوك تیمور چرخ همان محورندن چیقه رق
چوجقلرك چنبر تکرلدکلری کبی تکرلنوب
بر واسع اووه یه طوغری شمندوفر کبی سر-
عتله چیقوب کیتمسونمی ؟ اوآنده اویقودن
اویانلدقده درونمزی بر حزن استیلا ایلدی .

شورؤیایی بردرلو خیره یوره مدق . ما کنه یی بزم طولاب مشغولیتمزه دلالت ایتدیروب آکاقوت ویرن وولان دخی محرر عاجز اولمق اولمق اوزره تعبیر ایدلدی . ورؤیانك صورت ترکیبندن وفاتمزك تقربی تیقن اولندی ایسه ده بویله بر معنا اکلاشیله بیلمك ایچون وولانك قرلمسی لازم کلور ایدی . مع هذا رؤیانك صورت ترکیبیله برابر حسیات متقدمه مز دخی پلك فنا اولدیغندن یااولوم ویاخود اولوم نسبتنده بر بلایه انتظار لازم کلدی . مکر قدرده نفی وار ایمش . اوچ آی صکره ما کنه نك وولانی مشابه سنده اولان محرر عاجز قضای نفیه اوغرادی .

احبادن ذکا وفطانتنه اعتمادمزله برابر تتبعات شناسنی دخی تقدیر ایلدیکمز بر ذاته

شو اثر ناچیزك بعض محللری قرائت اولنه -
رق مطالعه سی دخی صورلدقده بعض محللرینك
زیاده جه تحسینیله شوقمز تزیید و بعض محللری
ایچون تعدیل و تصحیح یولنده مطالعات
مرشدانه لریله استفاده مز تکثیر اولندیغی
صره ده تعبیر رؤیا خصوصنده دخی بر مثال
اولمق اوزره شو فقره یی سویلدی که حقیقة
رؤیالرك صورت پذیر اولمسنده کی شاعریتك
الك نازکلرندن بریسی اولدیغی تعبیریله دخی
تقدیر اولنه بیلور :

ادمك بریسی رؤیاسنده کورمش که بتون
بنی آدمك آلات تناسلنی استعمال طبیعیسندن
منع ایچون قطع ایتمش . بوقدر غریب بر
رؤیانك وهمه و یاخود قوهٔ حافظه یه تعلق
ایده میه جکی درکاردر . حالبوکه رؤیایی

كورن ذات صالحادن اوله رق رؤياسنی کندی
دخی مراق ایلدیکندن برقاچ معبره مراجعت
ایتمش ایسه ده بر درلو تأویل رؤیایه موفق
اوله مامشلر . بر اوزاق مملکتده غایت ماهر
بر معبر خبر اله رق بیچاره ادمجکز اورایه قدر
کیتمش . رؤیاسنی حکایه ایلدکده معبر افندی
کوله رك دیمش که « غالبا صنعتکز مؤذنلك
اولملیدر » صاحب رؤیادن « اوت ! » جوابنی
النجه « اویله ایسه مراق ایتمیکز . وقت
امساکك حلولندن اول اهل ایمانه امساکی
اعلان ایتمشسکز . اوساعتده دخی کندیلری
ایچون حلال اولان تقرب نسوانی منع ایتد
یککز ایچون سزه رؤیاده بویله بر اشارت واقع
اولمش » نه نازك معنا ! نه شاعرانه تعبیر !
ایشته طبع بشرده کی استعداده کوره

رؤیالر ایچنده بوقدر و بوندن دها پك چوق
زیاده شاعرانه ترتیب اولنمش شیلر بولنوب
اصل ظرافت وذکا لازمدر که بونلرك بحق
تأویلی میسر اولسون . فقط نه قدر اولسه
پك چوق آدملر واردر که کوردکاری بعض
رؤیالرك کندی خاطرلرینه کلان تعبیرلری
وجهله عیناً ظهوره کلمش اولدیغنی کورمشلر
در . بناء علیه ماهیت فنیه‌سی هرنه اولور
سه اولسون ولوکه هنوز تمامیله کشف
وتحقیق ایدیله‌مامش بولنسون ایشته انسانده
برحس متقدم اولدیغنه وایشته صورتتر کیبجه
حاوی اولدیغی مفهوم قابل تعبیر اولان رؤیای
صادقه‌نك دخی بوحس متقدمك قوهٔ مفکرهٔ
دماغیه اوکنده متجلی اولمسندن عبارت بو
لندیغنه ارباب دقت بذاتهم قناعت کوستررلر .

اما كبار كملينك رؤيالرى عين حقيقت
اولمق مرتبه سنده كلفت تأويل وتعبيردن دخى
وارسته اولديغنى قبول وتصديقه عقايديمز
حسبيله دخى مجبورز . زيرا مقدمات وحى
جليلك دخى رؤياى صادقه صورتيله شر-
فواقع اولديغى بالجمله اهل سيرك اتفاقلريله
محققدر . كشف وكرامت صاحبى اولان اهل
الله كراملك دخى حال بيداريلرنده بيله بر
چوق اسرار كنديلرى ايچون مكشوف او-
لديغندن انلرك رؤيالرينى سائر انسانلرك اويا-
نقلقلرندن دها پارلاق بر حالت بيدارى عد
ايلمك لابد وضروريدر .

ذهنلرى ماسوا ايله بزم قدر مشغول
اولانلر ايچون صورت ترتبندن برمعنا استخرا-
جى يعنى تعبير وتأويلى ممكن اولان رؤيالر پك

نادر اوله‌رق وقوعه کلسوب رؤیالریمزك الك
چوغی محفوظات ویاخود توهمات دماغیه‌
مزدن مترتب اولدقلری کبی بر طاقلری دخی
اسباب خارجیه‌دن متحصل رؤیالردرکه بونده
اولان غرابت صنعی رؤیالره دخی یول آچه‌
جغندن کیفیتك او جهتنی ده بر وجه آتی بر مبحث
مخصوص اوله‌رق ایضاح ایتمکی لازمه‌دن
عد ایلدك .

مبحث ٧

« اسباب خارجیه‌دن متحصل رؤیالر »

رؤیاسنده بریوطم صو تحری ایتمك ومثلا
بردستی یقاله‌دیغی ویاخود بر چشمه‌یه واصل
اولدیغی حالده ایچـه ایچه دنیالر قدر صو
ایچمش ظن ایلمش ایکن ینه حرارتنی تسکین
ایده‌مامك ویاخود بعض تصـادف ایلدیکی

صولر بك متعفن ومستكره ظهور ايتمث بك
چوق كيمسه‌لره واقع اولان احوالدندر ٭
هله عشرت نه اولديغنى بيلنلرك بو يولده‌كى
رؤيالرى بيلمامزى عادتا قابل اوله‌مز ٭ ايمدى
شو يولده‌كى رؤيالره بر « رؤياى صادقه » ديمك
شويله طورسون عجبا قوهٔ حافظه وياخود
قوهٔ واهمه اقتضاسى ديمك دخى ممكن اوله
بيلورمى؟ هيهات! بو يولده‌كى رؤيالرى اسباب
خارجيه‌دن متحصل شيلر عد ايدرلركه ذكر
اولنان اسباب خارجيه برطرف ايديله‌جك
اولسه رؤيانك دخى برطرف اوله‌جغى شبهه‌-
سزدر ٭ شو تشنه‌لك رؤياسنك سبب خار-
جيسى ايسه محضا صوسزلقدن نائمك اغزى
قاورلمسندن ودرونى علولنمسندن عبارت
اولوب بيچاره آدمجكز درين اويقوده بولند

یعنی ایچون اویانه‌میه‌رق بو حال کندیسنه
بر رؤیا صورتنده تجلی ایلمکده‌در . بر از
صکره عذاب ارتق اویقویی دخی منع ایده‌
جك درجه‌یه وارنجه آدمجکز اویقودن دخی
اویانور . بختیاردر اکر او زمان یاننده بر دستی
بولنورسه ! اکر راست که او
دستی بوش اولور ویاخود اوجه دوریله‌رك
صویی دوکلمش بولنورسه ! بویله بر حالده
ابدست موسلقلرینه جان اتمش یانغینلری نه
قدر ایسترسکز؟ . . . .

بعض قورقاق و کور کوسز ادملر قور.
قاقلقلریله برابر مراقلرینه دخی غلبه ایده‌میه
رك آصیلان ویاخود قفاسی کسیلان آدملری
تماشایه کیدرلر . ارتق او اقشام کوره‌جکلری
قورقولی رؤیالره نهایتی اولور؟ کسیلمش

اولان قفا بولندیغی یرده ظیب ظیب حرکت
ایدرلك اوآدمه قارشو یوزینی کوزینی بورشد-
یروب یموشدیرر . دیلنی چیقارر . بر شیلر
سویلر . ویاخود اوزرینــه هجوم ایدرك
برخیلی تعقیب ایلر . یاخود مصلوبك ایپی
قوپوب یره دوشر دوشمز کندیسنی قور-
قوته‌جق بیك درلو حاللرده بولنور . ایشته
بویولده‌کی رؤیالرك اسباب ظاهره‌سی هپ
اومقوله‌لری کورمك اولوب اکر انلری کور
مسه ایدی هیچ‌ده بو رؤیالره دوچار اولمیه-
جغی درکار ایدی .

انسان رؤیاسنده کندیسنی عظیم بر او-
چورملك تاکنارنده بولور . همده نه حالده؟
موازنه‌سنی همان غیب ایتمك اوزره بولندیغی
برحالده که اوچورومدن اشــاغی تکرلنمــك

تهلكه‌سی آرتدقجه اودخی بوزولدیجه بو-
زولور . حالبوکه بعض کره اوچورمدن
اشاغی تکرمکر یوارلندیغی دخی اولور .
شو قدر که او حالده اوچورومك اوجه تخمین
ایلدکده بولندیغی قدر درین اولمدیغی تحقق
ایدر . غایتی یاریم مترو قدر مرتفع اولدیغی
اکلار . زیرا رؤیانك سبب خارجیسی بیچاره
آدمجغزك یتاق ایچنده یوارلنمقدن تمام
قاریوله کنارینه کلمش اولمسندن عبارتدر . او
حالده براو یاتنق آدم آنی کورسه ایدی تمام
موازنه‌یی غیب ایدوبده اشاغی‌یه دوشه‌جکی
زمانلرده نه قدر ازیلوب بوزلدیکنی کوز-
لریله کوره‌رك نائمك پك بیوك بر اضطراب
ایچنده بولندیغنی اکلار ایدی . بویله یتا-
غك تمام کنارینه کلمش اولان بر آدمك رؤ-

یاسنده کندیسنی غایت یوکسك و طار بر
دیوار اوزرندن یوریور و شو قدر وارکه
بو تهلکه‌لی یرده بر بستجه یورویه بیلمك ممکن
اوله‌میوب هر دقیقه‌ده اشاغی‌یه دوشمك
تهلکه‌سیله سوروم سوروم سورنیور کورـ
دیکنی حکایه ایلرکه مطلقا او حالده ادمجکزك
یتاغی ایچنده دخی صانکه بر دیوار اوزرنده
سور و نیورمش کبی حرکتلره چالشدیغنه
شبهه ایلده‌میر .

موثوق الکلم بر ذاتدن شو فقره‌یی دیکله‌ـ
دلکه برجه دخی واقع اولان بر حال انك
صحتنی تأیید ایتمکله برابر اسباب خارجیه‌دن
متحصل رؤیالری ایضاحه مدار اولور .
او ذات دیدی که :

« بروسه‌ده بولنقلغم حسبیله مملکتدن

كـلان و اقربادن اولان برذاتى خانه‌مزده مسافر ايدرك عزت و اكرامنه دخى جهـد ايديورايدك بيچاره ادمجكز يول يورغونلغى ايله ايركندن منـدر اوزرنده اويويه قالدى بن‌ده اوغلمه يواش يواش مسـافرك يتاغنى ياپمسنى امر ايتدم چـوجق يوكى اچه‌رق بيوجك برشلته‌يى اوطه‌نك اورته يرينه برا- قديغى انده مسـافر يرندن فرلادى ٠ جان هوليله نه‌طرفه قاچه‌جغنى بيله‌ميدرك علايم دهشت كوزلرندن آتش كبى صاچيلورايدى نه اولديغنى سؤال ايتمكه حاجت براقدى٠ « امان حركت ارض ٠٠٠ » ديه اعـلان دهشـت ايدر ايدى ٠ حالبوكه بز اويانق ايكن اويله برشى حس ايتمديكمزدن بزه‌دخى حيرت كلدى ٠ ديركن فى‌الحال اوغلم حل

مشكله موفق اولدى . اويمز براز صالنتيلى
اولديغندن شلته يى يره براقورايكن اوطه زيا-
ده جه صارصلمش ايدى . ايشته بوحال كند-
يسنه رؤياده برحركت ارض كبى كورنمشدر .
حسب المشغوليه اكثريا مطبعه ده قالنور .
اكثر يا ماكنه ده دخى كيجه لرى ايشلر .
ارتق قولاقلريمز انك كورلتيدننه كركى كبى
الشمش اولديغى حالده بركيجه بزى دخى
رؤيامزده خيليجه بيزار ايلدى . كوندوز
نه قدر اولسه سائر كورلتيلر ايله انك كورلتيسى
طويوله ميور . كيجه او يقوده ايكن
صانكه جهان يرندن اوينايورمش كبى بر
فورطنه وقوعندن عبارت بر رؤيا كورورز .
اراقلقده حركت ارض دخى واقع اوليور .
ايجه برمدت بومخوف رؤيا دوام ايلدى .

برآره‌لق او یاندیغمز زمان رؤیاده‌کی فورطنه وحرکت ارض حالا دوام ایدیور ایدی . زیرا اوداهیه ماکنه‌نك کورلدیسندن بشقه برشی اولمیوب ماکنه ایسه حالا ایشله‌مکده دوام ایلیور ایدی . نهایت باصیله‌جق کاغدلری بتوردیلر . ماکنه طورنجه بزم رؤیاده‌کی فورطنه وحرکات دخی بتدی .

الحاصل برچوق اسباب خارجیه‌دن درلو درلو تحف تحف رؤیالر تحدث وتحصل ایتمکده اولوب حتی کرك بوحال وکرك قوهٔ حافظه وواهمه‌نك رؤیا تشکیلنده اولان دخل کلیلری بعض اویویان آدمره صنعی اوله‌رق رؤیالر کوسترملك تجار بنه‌قدر یول آچمشدرکه بوده غایت تحف برمسئله‌در .

مبحث ٨

« اويويانلره صنعی رؤیا کوسترملك »

ـ قابلمیدر ؟ ـ

بوندن مقدم برنجی فصلنده صنعی اویقو مبحثنده ایضاح ایلدیکی اوزره اویانیق بولنان برآدمك حیاتنی بعض اوضاع و حرکات اجراسیله علایق خارجیه‌دن آیروب کندیسنه جلب و جمع ایدرك بعده اوضاع و حرکات مذکوره‌یی آزالته آزالته او آدمی عادتا اویوته بیلك ممکن اولمسی درحال فکرلره صنعی رؤیا امکانینی دخی اخطار ایلمشدر. بو یولده ایدیلان تجربه‌لرك پك پارلاق اوله‌رق کوستردکلری نتیجه‌لره برازده شارلتانلق قاتیله‌رق اول قدر ایلرویه کیدلمشدرکه صنعی اویقویه یاتیریلانلرك مغیبانی کوروب

خبر ویره جکلری دخی ادعا اولنمق درجه‌لر-
ینه قدر وارلمشدر . انجق تدقیقات وتجربیات
جدیه ایله اشتغال اولنان بریرده بویله طبعاً
خارج از امکان اولان مباحثك جدی مبا-
حثه قارشدیرلماسی لازم اولمغله بزشارلتانلرك
افراط ومبالغاتنه بوراده اصلا حواله‌ٔ سمع
اعتبار ایده‌میز .

انجق شوراسنی انکار قابل اوله‌مزکه :
اویویان بر آدمه صنعی اوله‌رق رؤیا کوستر-
مك خصوصنده نوم صنعی نوم طبیعیدن
دهازیاده مستعددر . نوم صنعیده نائمك
حواسی کندیسنی اویوتان آدمك حال
وطورینه وباخصوص صداسنه انحصار
ایلدیکی حالده نائمه اویقو کلمش اولدیغندن
کندیسنی اویوتان آدم اونائمه برشی اخطار

ایده‌جك اولورسه نوم طبیعی ایله اویویان آدمه خارجدن برشی اخطار ایدنلرك صدا- سندن زیاده اخطارده تأثیر حصوله کلور .

ذاتاً رؤیا نه‌ایدی ؟ قوهٔ حافظه‌ده مو- جود اولان محفوظاتدن بریسنك ذهن طر- فندن تخطر ایدلمسی دکلمی ؟ یاخود قوهٔ وا- همه‌نك هیچ یوقدن برشیٔ بیولته بیولته اکا وجود ویرمسی دکلمی ؟ اویله ایسه اویقوده بولنان آدمه هرهانکی بر واسطه ایله محفو- ظات ذهنیه‌سندن بریسی اخطار ایدیله‌جك اولسه و یاخود قوهٔ واهمه‌سنه برسرمایهٔ توهم عرض ایدلسه بواخطار وبووهم انك دماغنده تجسم ایدرك عادتا بررؤیا صورتیله کندیسنه کورینه بیله‌جکنی ذهنلر پك قولای قبول ایدرلر .

قوهٔ حافظـه و یاخود واهمه یه برشی
اخطار ایده بیلمك ایچون حسیاتدن مستعد
اولانی قوهٔ سـامعه‌در که بالخاصه اویقوده
بولنان بر آدمه اخطار خصوصنده اول باول
بو واسطه یه مراجعت اولنور . زیرا حواس
سائره هنوز اویقوده ایکن قوهٔ سامعه‌یی بر-
ازجق اویاندیره بیلمك آساندر . اندن صکره
ایکنجی درجه‌ده اوله‌رق قوهٔ باصره و قوهٔ
شامه و قوهٔ لامسه دخی خدمت ایده‌بیلورلر
که اویویان آدمه صنعی رؤیا کوسترمکده
چالشه‌جق اولان مدقق بو ایکنجی درجه‌ده
اولان واسطه‌لره دخی لزوم واقتضاسنه کو-
ره مراجعت ایده بیلور . بو تجربه‌لره بز
دخی بر کره مراجعت ایلدك ایسه‌ده تمامیله
موفق اوله‌مدق . یالکز بر درجه یه قدر بر

قز چوجغنه رؤیای صنعی کوستره بیلدك • تماميله موفق اوله مایشمزك سببی ایسه اخطا- رات لازمه ده شرائط مقتضیه‌یی تماماً ایفا ایده‌مامکلکمز اولدی • یوقسه شرائط لازمه‌یه تماماً رعایت ایدیله‌جك اولورسه فی الحقیقه صنعی اوله‌رق برآدمه رؤیا کوستره بیلمك ممکن بولندیغنه قناعت حاصل ایلدك • بر نائمه صنعی رؤیا کوسترمك ایچون نه‌قدر مکمل حرکت ایتمك لازم اولدیغنی بروجه‌آتی ایضاح ایلر ایسه‌ك بو امکان قارئلریمزجه دخی تسلیم اولنور ظن ایدرز :

اولا صنعی رؤیا ارائه ایده‌جکمز نائم اوچ درت ساعت مدت راحتجه اویومش اولملی • اندن صکره انسان اغزینی انك قو- لاغنه یاقلاشدیره‌رق وغایت یواشدن باشلا-

يوب تدريجی اولەرق صداسنی آرتديروب « يغمورررر ! شاقررر يغمورررر ياغيور » ديه را حرفلرينی کوزلجه غرلداته . رق قولاغنه هب يغموری اخطار ايتملی بو سوزلری دفعاتله اخطار ايتمکله برابر نائمك يورغانی قالديروب پنجرەلری دخی آچملی که وجودی براز اوشوسون . پارەلق دخی آبدست موصلغنی آچوب مرمر طاش اوزرينه صويی شاقر شاقر آقتملی . ويا خود بو شاقرتی يی سائر صور ووسائط ايله حاصل ايتملی . اندن صکره « آمان ! آمان ! سيل کليور ! سيل باصيور ! بوغوليورز ! کبی شيلری دخی کمال اهميتله نائمك قولاغنه اخطار ايتملی . بو حالده دخی ذاتاً صو ايله مملو اولان برلکن ايچنه ابريقی يوقاروده قالديروب

صو دوکلی • اویله برصورتده که چاغلتیسی
اوزاقدن اوزاغـه نائمك قولاغنه واصـل
اوللی • نهایت برحصـیر سو پورکه‌سنی بر
لکن صویه باتیروب اوچ بش خطوه مسا-
فه‌دن نائمك یوزینه طوغری سرپی‌ویرملی •
اوآنده آمان یغمور ! سیل ! بوغولیورز »
کبی خوف وهیجانی بیان ایدن سوزلر ایله
یتاغندن فرلار • صکره کوردیکی رؤیایی
کندیسندن سؤال ایدیکز • ایلك باشلادیغکز
زماندنبری هب رؤیا کورمشدر • حتی قوهٔ
واهمه‌سی دخی یاردیم ایلدیکندن مثلا سز
نائمك باباسی ایسه‌کز « ربم خیرلو ورسون!
بابام سـیل ایچنده یوارلنیور ایدی • فلان
شویله بوغولدی • فلانجه بوصورتله قور-
تلدی » کبی تفصیلات دخی ویرر • هله بو

عملیاتی اجرا ایتمزدن بر ایکی کون اول چو-
جغنه بر یغمور وسیل حکایه‌سی ایدوب فلانجه
محلده شو قدر یغمورلر یاغدیغنی وسیللر جو-
شدیغنی وخانه‌لر ییقلوب انسانلر وچوجقلر
بوغولدیغنی کندیسنه دهشت ویره‌جك بر
صورتده اکلاتمش اولورسه‌کز تجربه‌نك
نتایجی دها پارلاق اوله‌رق ظهور ایدر .
زیرا او حالده هم قوهٔ حافظه‌سنه هم قوهٔ
واهمه‌سنه بردن سرمایهٔ اشتغال تدارك
ایتمش اولورسکز .

آتش ایله اجرای تجربه دها محقق نتا-
یجی انتاج ایده‌جکی توصیه اولنیور . یانغین
ذاتاً پك چوق کیمسه‌لرك کوزینی قورقتمش
بوله‌جغی کبی یقینلرده ویقین محللرده یانغین
اولدیغی برزمانده بو تجربه‌یی هر کیمك اوزر-

نده مكملجه بر صورتله اجرا ايتمش اولسه‌لر
نتيجهٔ قطعيه‌سى كوريله‌جكى محققدر . شو-
يله كه : عمليانه اوطه قراكلق ايكن باشلاملى
اولا يانغينك چاتر چاتر ياندیغنى وهر طرفى
آتش ودومان استيلا ايلديكنى وخانه‌لرك چاتر
چاتر يانوب يقلديغنى فلانى نامك قولاغنه
اخطار ايدرك بعده بر توتون طبله‌سى اوزر-
نده بر پورچوك وچور چوب ياقه‌رق او-
طه‌يى دومانلانديرملى . بوتوتسى ترتيب او-
لنديغى زمان دخى « اوف ! يانغين دومانى نه
فنا قوقيور ! » ديه لاينقطع نامك قولاغنه
اخطار ايتملى . نهايت قراكلق اوطه‌نك ايچنه
اوچ درت دانه قوتلى غاز لامبه‌سى ادخال
اولنمقله برابر برقاچ چام تخته‌سنى چاتر چاتر
قيرملى ومنغال اوزرنده كوزجه قزديرلمش

برخرقه‌یی دخی نائمك ایاقلری اوزرینه آتی
ویرملی ! « امت محمد یاتغین وار » دیه بر
آوازه ایله یرندن فرلار . ارتق کوردیکی
رؤیانك تفصیلاتنی عرض ایتسونده دیکله .
یکز . سزلك خاطریکزه بیله کلمامش اولان
شیلری اوکورمشدر . اشبو یانغین رؤیاسنك
تجربه‌سنده نتیجه‌نك یغمور وسیل رؤیاسی
تجربه‌سندن دها قطعی اولمسنه سبب اولکی
تجربه‌ده یالکز قوهٔ سامعه واسطه‌سیله ذهنه
اخطاراتده بولنلوب یالکز الك صکره قوهٔ
لامسه‌یه دخی مراجعت اولندیغی حالده
ایکنجی تجربه‌ده قوهٔ سامعه وشامه وباصره
ولامسه کبی درت حواسك وساطتنه مرا-
جعت اولنمسی قضیه‌سیدر . ذهنه القاآت
ایچون استعمال اولنان وسائط نه‌قدر چوق

وقوتلی اولور ایسه رؤیای صنعی ارائه
ایده بیلمك اوقدر قولای اوله جغی بدیهی
وآشكاردر .

قوهٔ لامسه یه مراجعتله بعض کیمسه لر
حقنده پك غریب رؤیالر ترتیبی امکانی دخی
وار ایسه ده بو تجربه لر حقنده ایضاحات
ویرمك بر اثری باهنامه یه بكزته جكندن
تجویز اولنه مز . اساس مسئله نائمك قوهٔ
حافظه سیله قوهٔ واهمه سنی اویاندیرمق او-
لدیغنه كوره خارجاً نه كبی اخطارات لازم
ایسه بالترتیب عملیاتده دخی مهارت كوستر-
لدكدن صكره اویویان آدمك اورؤیایی كور-
مسی بر امكان فرح ایله ممكندر .

مبحث ۹

« صایقلامق »

اویقوسی ایچنده ایکن سویلنمکه « صا-
یقلامق » دینلور . بعض کیمسه‌لر یالکز بر
قاچ کلمه مرادانورلر ایسه‌ده بعضلری اوزو-
نجه سوزلر وحتی بیتلر دخی سویلدکلری
اولور . اویقو ایچنده اراده‌ٔ جزؤیه‌سنه مالك
اولمدیغی فرض اولنان انسانك بو صورتله
واسطهٔ کلامی اولان لسانني استعمال ایتمسی
اویقوده ارادهٔ جزؤیه‌نك‌ده اویومسنه قانع
اولان حکما نزدنده حوارقدن اولمق اوزره
تلقی ایدیله‌رك بویله شاذ قبیلندن اولان‌شیلرك
بحث کوتورمیه‌جکلرینی درمیان ایدرلرایسه-
ده‌بر چوق حکما دخی اویقوده ارادهٔ جزؤ-
یه‌نك بالکلیه تعطیلنه قانع اوله‌میه‌رق هله

دماغ جملەدن اول اویودیغی کبی جملەدن
دخی اول اویاندیغی زمان ارادهٔ جزؤیەنك
دخی بر درجەیە قدر عودت ایلدیکنه قانعدرلر
دقت اولنەجق احوالدندرکه صایقلامق
اکثریا انسانك اویقودن براز بیدار اولدیغی
وحتی وجودینه حرکت دخی ایلدیکی زمانلرده
واقع اولور . بعض کمسەلر اول قدر عیان
بیان سوز سویلرلر وصدالرینی دخی اوقدر
قوتلیجه چیقاره بیلورلرکه کندی صدالریله
کندیلرینی بسبتون اویاندیررلر . بوحالده
ارادهٔ جزؤیەنك دخی اویانمش اولدیغی
یالکز لسانك دکل وجودك دخی حرکتیله
برقات دها تأیید ایلر . بعض کمسەلر دخی واردرکه
صایقلادقلری زمان سویلدکلری سوزلر
نەیه دائر ایسه ینه اکا دائر کندیسنه سؤال

صور یله‌جق اولسه جواب دخی ویررلر ·
بوحال محرر حروفده دخی موجود اولوب
یاتمده بولنانلرك ایکی اوچ نوبت مجادبه‌یه
قدر واردقلری واقع اولمشدر · حالبوکه
سؤاللر وارد اولدیغی و طرفزدن جوابلر
ویرلدیکی زمان بالکلیه اویقوده اولدیغمزی
حس ایدرز · فقط بالکلیه او یانق دخی بولنمد.
یغمز ایچون کندیمزی طوپلایه‌مدیغمزدن
جوابلر و یریورز · صکره تمامیله بیدار
اولنجه عقل‌باشه کله‌رك استجوابات واقعه‌نك
حال نومده اولدیغنی اکلاینجه کندیمز دخی
استغراب ایلیورز ·

اویقوده ایکن اراده‌ٔ جزؤیه‌نك بالکلیه
انقطاع ایلیه‌جکی اصلا دعوی ایدیله‌مز ·
بعض احوال واردرکه اسباب فنیه‌سنی

شرح وایضاحه معلومات فنیه کافی اولمامقله
برابر احوال مذکوره نك غرابت فوق العاده
دهسی قابل انکار اوله مز . مثلا انسانك
اویقوده ایکن ایاغنی تخته کهله سی ایصرمغله
همان پارمغنی طوغریجه اوطرفه کوتورمسی
وتمامده تخته کهله سنك اوزرینه باصوب
ازمسی کبی که انسان اویانق اولدیغی واراده
جزؤیه سنه تمامیله مالك بولندیغی زمان بیله
اومرداره حیوانی بوقدر مهارتله آولایه بیلمسی
پك ده ممکن دکلدر .

بعض ارباب تدقیق صایقلامق ایله صو-
منامبولیزم یعنی اویقوده ایکن کزمکی ایکیسی
برشیدر دیه حکم ایتمشلر ایسه ده تدقیقات
قویه بونلرك علیهنده حکم ویرلمسنی ایجاب
ایتمشدر . صومنامبول اولان آدم بالفعل

برچوق شیلر یاپدیغی حالده لقردی سویلدیکنه وکندیسندن برشی سؤال ایدیله جك اولسه جواب ویرمیوب دها دیکجه سوز سویلنسه اویاندیغنه دقت اولنمشدر • صایقلایان آدمك ایسه ایشی یالکز سوز سویلمك اولوب بالفعل هیچ برشی یاپدیغی دخی نظر تدقیقه النمشدر • بناءعلیه صایقلامق بشقه وسومنامبولیزم دخی بشقه اولدیغنه قناعت ایدلمشدر •

اشاغیده بحث خصوصنده ایضاح اولنه جغی اوزره صومنامبولیزم من جهة درین اویقویه ومن جهة دخی بالتکلیف اویانقلغه یقین برحال اولوب رؤیایه اصلا مناسبتی اولمدیغی حالده صایقلامق بالعکس اصل رؤیا ایله متناسب اولان احوالدندر •

زیرا صاینلایان آدم اکثریا کورمکده بولنده
یغی و یاخود بر شئه مکره کوردیکی رؤ-
یایه متناسب سوزلر سویلمکده‌در • رؤیا
دینلان شی قوهٔ حافظه و یاخود قوهٔ
واهمه محصولاتنک دماغده تجسمی ایدرك
وجود بولسندن عبارت اولدیغنه کوره صا-
یقلامق دینلان شیئك دماغده وجود بولان
حالات مذکوره‌نك بر قسمنی بر قاچ کلمه ایله
لسانه دخی کتورمکدن عبارت قالمسی اوقدر
ساده بر مسئله حکمنی الورکه مسئلهٔ مذکوره
حقنده تدقیقات عمیقه‌یه کیرشمك لزومسز کو-
ریلور • شوقدرکه بو بابده تدقیقات عمیقه‌یه
کیرشمکه فنونك بوکونکی وسعتنك مساعده-
سی دخی یوقدر • بومسئله بادئ امرده اول
قدر ساده وسهل ایکن تدقیقات عمیقه‌یه کیر-

یشیله‌جك اولورسه تصادف اوانه‌جق
مشکلاتك صوکی کلمز .

اویقوده ایکن هم سویلنمك وهم ده یا-
نده بولنان آدملره سیله اورمق کبی صومنا-
مبولیزم ایله قاریشق صایقلایشلر دخی بعضاً
واقع اولور ایسه‌ده حرکات بدنیه باشلادیغی
آنده صایقلایشلك کسیلدیکی دخی تجربه
ایدلمشدر . بوحالده یتاغی ایچنده قالقوب
اوتورمق و یانده‌کی آدملره بعض حرکاتده
بولنمق صومنامبولیزمك مقدماتی اولوب
بونلك دها زیاده‌لری بروجه‌آتی فقرهٔ مخصو-
صه‌سنده کوریلور .

مبحث ۱۰

« صومنامبولیزم »

صومنامبولیزم حالات نومك الک غریبی

عد اولنور . زيرا بو حال اويقوده اولان آدمك يالکز قالقوب اوتورمسی و ياخود کزمسی کبی حرکات جزئیه‌دن عبارت او- لميوب بعض صومنامبوللر کوزی قپالی ودرين اويقوده ايکن مثلا يازی يازمق کبی حرکاته قدر وارر که رؤيا وصايقلامق کبی حالات نومك فقجه آز چوق تطبيق وتأويلی ممکن اولديغی حالده حکما صومنامبوليزم دينيلان حالی تأويل خصوصنده عادتا دوچار حيرت اولورلر .

برچوق شارلتانلر صومنامبوللرك احوال و حرکاتی اوزرينه اول قدر شيلر اويديروب سويلمشلردر که بونلره اينانمق قابل اولمز . زيرا اويانق ايکن يا په‌ميه‌جقلری شيلری دخی اويقوده ايکن ياپدقلرينی روايته قدر وار-

مشلردر . ذاتاً روایات مذکوره اقوال مجر-
ده‌دن عبارت قالوب صحیح وثابت اولدقلری
تحقق ایتمش بولندیغندن بوبابده ارباب
فنك اشتغال ایده‌جکلری دخی آشکاردر .
حکیم مشهور وولتر بو بحثی کندیلکندنجه
تدقیق ایدرك صومنامبوللر حقنده سویلنان
یالانلری علی قدر الامکان احوال صحیحه‌دن
تفریق ایتمشدرکه اثریمزك بو بحثی وولترك
تدقیقاتنی ترجمه ایله تشکیل ایتمك بزجه دخی
مرجح کورلمشدر .

وولتر دیورکه :

« برنجی فقره »

برصومنامبول کوردم . فقط اوصو-
منامبول یالکز یتاغندن قالقه‌رق کیینمك وبر
آدمی کوردیکی زمان بیون اکه‌رك سلاملا-

دیغی طوری تکرار ایتمك ورقص ایتمك وهم ده
رقصنی بیساغی کوزجه اجرا ایتمك ونهایت
تکرار صوپونوب یتاغنه کیرمك ودینی
اویقویه طالمق ایله اکتفا ایلرایدی .

بو حال آنسیقلوپه دینك صومنامبولنه
تقرب بیله ایدهمز . انسیقلوپه دینك صو-
منامبولی بر کنج پاپاس شاکردی ایمش که
یتاغندن قالقوب حالا اویومدیغی حالده بر
وعظنامه قلمه الور وانی باشندن اشاغی یه
تکرار اوقویه رق تصحیح ایدر ویاخود اوقیور
وتصحیح ایدیور کبی یاپار وبعض سطرلری
چیزوب یرلرینه دیکر بعضلرینی یازار واو-
قودیغی زمان بر محلده برکلمه نك اونوتلمش
اولدیغنی کورسه کلمه یی یرینه قویارایمش .
بوندن ماعدا ینه صومنامبول حالنده ایکن

برشرقی بسته لیه رك نوطه سنی دخی طوغریجه
یازار وحتی نوطه یی یازه جغی کاغدی جدول
تخته سیله چیزوب نوطه اشارتلرینی وضع
ایلدکدن صکره کفته نك کلمه لرینی دخی هر
نوطه نك آلتنــه طوس طوغریجه ترقیم ایلر
ایمش . آنسیقلوپه دی دیورکه بوردوده بر
دسپوط شــو اجرا آتی رأی العین کورمش
و بوندن دها زیاده محیر عقول اولان حرکاتی ده
مشاهده ایلمش . بودسپوطك شومشهوداتنی
قلمه الەرق امضا ایتمسی وهیچ اولمز ایســه
کندی کاتبلرندن بریسنه بونی امضا ایتدیر-
مسی آرزو اولنور ایدی .

فقط فرض ایده لم که بوصومنامبول کند-
یسنه حمل واسناد اولنان شیلری فی الحقیقه
کافة اجرا ایلسون . بن کندیسنه دائما

عادی بر رؤیا کوروجی یه صوره جغم سؤاللری صورارم . اکا دیرم که ! « سزسائرلرندن دها زیاده قوتلیجه اوله رق بر رؤیا کورمشسکز . فقط کوردیککز رؤیا ینه عادی رؤیالر قاعده سنه تابعدر . عادی رؤیا کورن یالکز صحته کبی برحالده ایدی . سزلك ایسه ایش بیننکزه انتقال ایتمش . انجق هر ایکیکز اصلا منتظر اولمدیغکز بعض حسیات دماغیه و عصبیه یه دوچار اولمشکزده اویقو حالنده یاپمق خاطره بیله کلمیه جك اولان شیلری یاپمشکز »

ای کنج پاپاس افندی ! سز بر تقلید استعدادی ایله طوغمش اولدیغکزدن یوزدرلو وعظنامه لر ایشیده رك انلری تقلید قوتی دماغکزده منبسط اولدی . حالا قوت تقلیدك سوقیله اویانق بولندیغکز زماندخی

وعظنامه مسوده‌لری قاره‌لیه‌رق اوغراشدیغکز اولدی . ایشته بنه بو صورتله اویقوده دخی یازمغه چالشدیکز . وعظ و نصیحت ویرمك هوسی دماغکزده بولندیغی حالده نصل اوله بیلورکه بو هوس سزه بردن بره رؤیاده ایکن کلمش اولسون ؟ پك اعلا تخطر ایدرسکزکه ایلك دفعه اولق اوزره بر وعظنامه مسوده‌سنی اویانق ایکن قلمه المش ایدیکز . اویله دکلمی ؟ بو ایلك دفعه‌دن بر چاریك اول بویله بر امل خاطرکزده هیچ یوق ایدی . اوزمان سزا وطه‌کزده فکرجه متوجه بر حالده بولنه‌رق هیچ برشی اوزرنده فکر یکز تقرر ایتمیور ایدی . اختیارکزك دخلی اولمدیغی حالده قوهٔ حافظه‌کز سزه بر یورطی کونی اخطار ایلدی . بو یورطی سزه اخطار

ایتدی که او کونلرده وعظ و نصیحت ایدیلور ·
دیرکن او یولده اوقونمش بر وعظنامه دخی
خاطرکزه کلدی که منکوز وعظنامه سزده بر
هوس تقلید او یاندیرمشیدی · حاضر یانکزده
قلم و کاغد دخی بولندیغندن او یله بر مسوده
قلمه المغه باشلادیکز که بو یولده برشی یازه‌-
جغکزی اوجه هیچ دوشونمز ایدیکز · ایشته
صومنامبول حالنده دخی سزه واقع اولان شی
بوندن بشقه هیچ برشی دکلدر · سزظن
ایدرسکز که کرك حال بیداریده و کرك اویقو-
ده یالکز کندی اختیارکزایله حرکت ایلد-
یکز · حالبوکه خبرکز بیله اولقسزین ایکی
حالك ایکیسنده دخی بوفعل و حرکتدن
مقدمکی احوالك خاطره‌سی طرفندن سوق
اولندیکز ·

ينه بونك كبيدركه عبادتدن فارغ اولد.
يغكز زمان كندى حجره كزه قاپانديكز .
املكز اوراده يالكز كندى مطالعات خصو.
صيه كزايله اشتغالدن عبارت اولوب يانى باشكز.
ده كورديككز قزايله اشتغال ايتمك خصوصنده
هيچ برقراركز يوق ايدى . لكن سز دوشوند.
يككز حالده انك صورتى سزك ذهنكزه انتقاش
ايلمش ايدى قوۀ خياليه كز آتش آلدى . سز
ايسه حالا انى سوندورمك اسبابنى بيله دو.
شونميورسكز . بونك نتيجه سى نريه منجر
اولديغنى بيلورسكزيا ؟ ايشته بو وقعه عينيله
سزه رؤياده دخى واقع اولمشدر . سزك
انائيتكزك شو حاللرى ميانده كندى طرفكز.
دن نه تأثير اولدى ؟ قلبكزك حركاتى وقا.
نكزك جولانى امرنده سزك نه قدر حكم

وتأثیرکز وار ایسه بو حاللرده دخی اوقدر
حکیم وتأثیرکز اولدی .

انسیقلوپه دیده رؤیا بحثنی دخی اوقودم . هیچ برشی اکلامدم . فقط کرك اویقوده وکرك اویانق ایکن افکارمك افعالمك اسباب وحکمتنی دوشونوب ارایورمده ینه هیچ برشی اکلایه میورم .

بیلورم که اکر برحکیم بن اویانق ایکن مجنون ویاخود سرخوش دخی اولاز ایسه م اوزمان حسیاتمه مالك برحیوان صایله جغمی بکا اثبات ایلر ایسه بنی اول قدر صیقمش اولمز . فقط بڭا کندیسی اویقوده کندی کندیسنه حرکت ایدر برماکنه اولدیغنی اثبات ایلر ایسه م انی دها زیاده صیقمش اولورم . ایمدی سویلیکز بکا عمرینك نصفنده

برما کنه‌دن عبارت اولان ویکرمی درت
ساعتده ایکی دفعه طبیعتنی دکشدیرن حیوان
نه‌در ؟

« ایکنجی فقره »

« جریدهٔ ادبیه » نام غزته‌یه ۱۷٦٤
سنهٔ میلادیه‌سی اغستوسنده یازلمش بر
مکتوبدر :

افندیلر ! علومك بحث ایلدیکی موادك
کافه‌سی بزم تعلقاتمز داخلنده‌در . تحمل
ایدیکز که بر طاقم مالایعنی شیلر دخی بزه متعلق
اولان موادندر . بوقبهٔ آسمان آلتنده وقوعه
کلان شیلرك هیچ بریسی یکیدن وایلك دفعه
اولمق اوزره وقوعه کلمزلر . بنم سزه بحث
ایتمك ایستدیکم شیلر دخی اظهر من الشمس
فی وسط السما ایسه‌لرده بوشیلر یالکز کیجه -

لری وقوعه کلورلر . تلاش ایتیکز . بحث یالکز اویقودن عبارت !

سزه اعتراف ایدرم افندیلر که بن دیمین سزك موسیو ده پورسونیاقك طبیبی قدرتو شونیورم ، طبیب موسی الیه کندی خسته سنه نصل رؤیالر کوردیکنی صوریور ، موسیو ده پورسونیاق ایسه فیلسوفانه اولمه یغندن دییور که کوردیکی رؤیالر رؤیا کبی رؤیادرلر . واقعا قورقنج وفنا رؤیالر فکرلك وکرلك وجودلك اضطراب ایچنده بولندقلرینه دلالت ایدر . بونلر طعام ایله طولمش بر معده دن ویاخود حال بیداریده افکار مؤلمه ایله اشتغال ایلیان برذهندن نشأت ایدر .

قساوتسز اوله رق خدمتی کوزجه ایفایه چالشمش ودرجهٔ افراطه وارمقسزین

کوزجه طعام ایتمش اولان بر چفتجی درین
وراحت بر اویقو ایله اویور وانی رؤیالری
اصلا راحتسز ایتمز . بو حالده بولندقجه هیچ
بر رؤیا کورمش اولدیغنی تخطر بیله ایده‌مز .
بر رؤیا آز چوق مؤلم اولورسه مطلقا یا روحك
شدت هوساتندن ویاخود وجودك فناتغذ-
یسندن نشأت ایلر . ظن اولنورکه طبیعت
بو حالده سزه اختیارکزك فوقنده اوله‌رق
بر طاقم افکار مؤلمه ویرمك وسزی اویله‌جه
دوشوندورمك ایله سزی جزالندیرییور .
بوندن استدلال اولنورکه الك آز دوشونلر
الك مسعود آدملردر . لکن بنم ویره‌جکم
نتیجه بو دکلدر .

بعض آووقاتلر طانیدم که رؤیالرنده دعوا
مدافعه ایدییورلر ایدی . بعض ریاضیون

کوردم که رؤیالرنده معادله حل ایلیورلر ایدی. شاعرلر کوردم شعر انشاد ایدییورلر ایدی . بن کندیم دخی رؤیاده بعض شعرلر یاپوب حفظ ایلدم که یلکده فنا دکلمر ایدی ایمدی اعتراض قابل اوله‌میه‌جق صورتده تحقق ایلر که انسانك اویقوده دخی حال بیدا- ریده اولدیغی کبی افکار ومطالعات مطر- ده‌سی واردر . کذلك اصلا اعتراضه امکان یوقدر که فکرلر مطالعه‌لر بزه اختیارمزك خارجنده اوله‌رق کندی کندیلرینه کلورلر یتاغمزده یاتدیغمز زمان نصل بلا اختیار ایاقلریمزی فلانی قلداتیور ایسه‌ك ینه اویله بلا اختیار تفکر دخی ایدییورز . دیمك او- لیورکه سزك پاپاس مالبرانشك بز کندی کندیمزه فکرلر مطالعه‌لر حاصل ایده‌میه-

جكمزی حكم ایتمكده پك بیوك حق واردر زیرا فكرمزه مطالعه‌مزه اویقو حالندن زیاده اویانق حالنده ایكن نه‌دن صاحب ومحكم اوله بیله‌لم؟ اكر میزلك سالبر انشتكز بحثك یالكز بوراسنده قلمغله اكتفا ایلسه ایدی پك بیوك برفیلسوف اولور ایدی ، فقط محضا ایشلك پك زیاده ایلروسنه كیتدیكی ایچون الدانمشدر .

بكا قالورسه بزم فكر ومطالعه‌لرمزك كندیمزدن كلدیكی ملاحظه‌سی بزه پك كوزل فكرلر مطالعه‌لر كتوره‌بیله جكمسندن امینم بعض قارئلریمزك جانلرینی صیقمق ودیكر بعضلرینی ده دوچار استغراب ایتمك قورقو- سیله كندی افكار ومطالعاتمی بسط وتمهید ایده‌مم .

یالکز رؤیا حقنده برقاچ کلمه جك دها
دیکله مك زحمتنه قاتلانمکزی رجا ایدرم .
سز دخی بنم کبی قبول ایتمزمیسکز که بتون
ازمنهٔ قدیمه ذوات مخیله سنك اساسی هپ
بورؤیالردر ؟ کندی قاریسنك ویاخود او-
غلنك وفاتندن طولایی پك زیاده متأسف
اولان برآدم بونلری رؤیاسنده کورر . رؤیا-
ده کوردیکی وجه وصورتلر اوغلنك ویاخود
قاریسنك عینیدرلر . کندیسی انلره سوز
سویلر . انلر کندیسنه جواب ویررلر .
شبهه ایدیله مزکه بونلر کندیسنه کورونمشلر-
در . بلکه بوکبی رؤیالری بشقه آدملر دخی
کوررلر . دیمك اولیورکه موتالرك تکرار
عودت ایدرك کوروندکلرینه شبهه ایدلمیه-
جك . معمافیه بورؤیالری کورنلر دخی

امیدنده لرکه اوموتالر دفن اولنمشلر ویا آتشده
کول اولمشلر ویاخود دکزده چورومشلر
وبناء علیه بالذات رؤیایه کلوب کورونه
بیلمك استعدادنده قالمامشلردر . اویله ایسه
کوریلان شی انلرك روحلری اولدیغنه اینا-
نلمق طبیعی اولمزمی ؟ روحلر ایسه غایت
لطیف وخفیف وال ایله طوتلمق غیر قابل
اولوب انلره سوز سویلنه بیلدیکی حالده
کندیلرینی قوجاقلامق واوپمك قابل اوله-
میور . دنیاده صاغ ایکن ایچنده بولندقلری
وجودك خارجاً قالبی چیقارلمشده اوقالبك
ایچنده تکرار دوکولمش کبی برشی ! زیرا
روحلر اووجودلره تمامیله مشابه کورونیورلر
ایشته شو اعتقاد ازمنهٔ متقدمهده پك زیاده
ایتروله لرك بویله انسانه تکرار کورونیور

دیه اعتقاد اولنان شیلره « ذوات مخیله »
دینلمشدر . بو بابده بیان اولنان ایضاحات
کیمسه نك اکلایه بیله جکی شیلر اولمدیغندن
شو اکلاشلمزلق سببیله بو فکرلر دخی انسا-
نلر میاننده دوام ایده کلمشدر .
ظن ایدرم که الك اول فاجیلق فکرینی
حاصل ایدن شی دخی رؤیالردر . غایت سو-
کیلی بر ذاتك اولوم تهلکه سنده بولندیغی
زمانلر رؤیاده انلری وفات ایدیورمش کور-
مکدن دها طبیعی و دها عمومی نه اوله بیلور؟
ودوستی بو فنا رؤیایی کوردکدن بر از صکره او
آدمك کرچکدن وفات ایتمسندن ده دها طبیعی نه
اوله بیلور؟ بویله صکره دن عینی عینه ظهور
ایدن رؤیالرا احتساس قبل الوقوعدر که بو بابده
هیچ بر کیمسه نك شبهه سی اوله مز . فقط بر

امارهٔ صحتی کورلمیان رؤیالره اصلا اهمیت
ویرلمیه‌رك یوز رؤیاده یالکز بریسی ظهور
ایده‌جك اولسه اوبر رؤیانك حکمی یوز
رؤیایه دخی غالب کاور ٠

« اوچنجی فقره »

فقط نصل اولیورکه اویقوده ایکن
بتون حواس میت حالنده بولندیغی حالده
یالکز بر حس داخلی اویانق بولنیور ؟
کوزلرکز کورمدیکی وقولاقلریکز ایشتمدیکی
حالده رؤیا کزده نصل کوروب ایشیدیور-
سکز ؟ کوپك رؤیاده آوه کیدر ٠ حولار
شکارینی تعقیب ایدر ٠ شاعر اویقوده ایکن
شعرلر یاپار ٠ ریاضیون برطاقم آشکال کو-
روب معادله‌لر حل ایدر ٠ ارباب منطقدن
اولان فیلسوفلر طوغری یاکلش قیاسات

ايله اوغراشورلر .. بويولده انسانه حيرت
ويره جك مثاللر واردر .

عجبا بو اجراآت وجود ما كنه سنك
كندى حركاتندنمى عبارتدر ؟ عجبا روح
صافى حسيات خارجيه نك تحكمندن دخى
قورتلمش اولديغى حالده كندى حقوقندن
سربستجه استفاده مى ايدييور ؟ اكر كيجه.
لرى رؤيايى تشكيل ايدن شى يالكز وجود
ما كنه سنك اجراآتى ايسه يا او حالده يالكز
كوندوزكى اشتغالاتنه مخصوص رؤيالر كور -
مكله نيچون اكتفا ايتميور ؟ اكر روح كندى حال
صفوت و استراحتنده اولديغى ايچون بونلرى
كورييور ايسه او حالده رؤيالرك شكل
و صورتى متحد و منتظم اولمق لازم كلور ايكن
نيچون بر طاقم نسبتسز و قاريشق شيلر كورو -

نیور؟ حتی بعض کره روحك زیاده صوت استراحتنده بولندیغی زمان تصورات وتخیلاتنده الك زیاده قاریشقلق واقع اوله‌رق رؤیالر دخی قارمه قاریشق کورونیور . دیمك اولیورکه روح کندی حال صفوتنده قالنجه دلی اولیور . بعض کوزلری آچیق اولدیغی حالده رؤیا کورن مؤلفلرك دیدکلری کبی اکر روح افکار فوق الطبیعه ایله طوغمش اولسه ایدی اوحالـده وجـود اویقویه واردیغی زمان مشهوداتنك دها زیاده قوت وصفوتله تجلی ایتمسی لازم کلور ایدی .

دماغـکزی حرکته کتورن شی قوهٔ حافظه‌کز اولدیغنی کندی نظرکزده اثبات ایچون هانکی طریق ملاحظه‌یه کیتسه‌کز نه قدر چالشسه‌کز هرحالده اعترافه مجبور

اولورسکزکه عالم رؤیاده بتون افکار وخیا-
لاتکز سزه اختیارکز واراده کزله دکل
کندی کندیسنه کلمکده در . بوخصوصده
اختیارکزك هیچ بردخل وتأثیری یوقدر .
کرچکدرکه یدی سکز ساعت دوشونور-
سکزده دوشوندیککزدن خبریکز بیله اولمز .
ایشته بونی کوزجه نظردقته الەرق «حیوان»
دینلان ماکنەنك صورت ترکیبنی کوزجه
اکلامغه چالشکز »

وولترك کلامی بوراده ختام بولدی .
وولترك بعض افاداتی حکمای سائرەنك متفق
علیهلری اولان مسائلدن برطاقنه مخالف دوشد-
یکی انك فقرهٔ مترجمهسیله بو ایکنجی قسمك
مباحث سائرەسنی تطبیقدن اکلاشیلور
ایسەده ذکراولنان نقاط مختلف فیهاده بز

وولتری جمهور حکمایه ترجیح ایدەمیەجکمز
درکاردر . بزم بو فقرەدە وولتردن ایدە-
جکمز استفادە صومنامبولیزم حالندە بعض
آدملرك اویانق ایکن بیلە یاپەمیەجقلری شیلری
یاپدقلری حقندەکی مبالغاتی برطرف ایدرك
انسانك بو حالدە نە درجەلرە قدر حرکات
وسکناتە مقتدر اولەبیلەجکلرینی اکلامق
وحرکات نومیەنك بو درجەسی ایسە عادتا
رؤیا کورمك صورتنك عینی اولوب شو-
قدرکە انسانك برشیئی رؤیادە یالکز کور-
مسنە « رؤیا » وبالعکس قوەدن فعلە چیقارمغە
چالشمسنە دخی « صومنامبولیزم » دینلە-
جکنی بیلمك صورتندن عبارت قالور .

اما انسیقلوپەدی وسائر بعض آثاردە
صومنامبوللر ایچون روایت واسناد اولنان

حركاته كانجه اولا برآدمك بركفته يه بسته
يازمسى و بعده بركاغدى جدول ايله چزوب
بسته يى نوطه اصوليله طوغريجه يازمسى
وكلمه لرك دخى نوطه لر آلتنه طوس طوغرى
توزيع قلنمسى وحتى بركره دها كوزدن
كچيريله رك ياكلشى وارايسه اكمال ايلمسى كبى
اويانق بولنان آدملرك بيله اغلبنه ميسر اوله.
ميان ايشلرى رؤياده وصومنامبول حالنده
كوره بيلديكى جداً اثبات اولنمليدركه بزدخى
فيزيولوژى وسائر فنونجه بونلرك نه درجه يه
قدر امكانى اولديغنى اراشديره بيلهلم .

مبحث ١١

«خلاصه»

احوال نومده اصل مقصدمز اولان
رؤيا بحثنده اس الاساس مبحث اولمق اوزره

نظر اهميتـه اله جغمز شی اعصـابك قوهٔ
متحسسه سندن متولد اوله رق دماغده موجود
اولان قوهٔ واهمه در . اشـبو قوهٔ واهمه
انسان اويوديغی زمان دكل حتی اويانق بو-
لنديغی زمان بيله كوزلری اوكنده غول يبانی
فلان كبی برطاقم خيالاتك تجلی ايتمسيله ثابت
اوليـور . بوندن ماعدا قوهٔ حافظـه ده
موجود اولان محفوظات دخی انسانك اويقويه
وارمسيله زائل اولميوب بالعكس اويقو حاليله
حواس ظاهره تعطيل خدمت ايلدكلری زمان
هيچ بروقتده قطعاً وقاطبةً ايشـندن قالميان
قوهٔ مفكره اشبو محفوظات قوهٔ حافظه ايله
اشـتغال ايدرك انلر رؤيا صورتنده تجـلی
ايدييور .

وولتر قوهٔ حافظه رؤيا حالنـده قوهٔ

مفكره يه بر طاقم سرمايهٔ اشتغال تدارك ايليه‌ـ
جكى حقنده اقوال حكمايه اعتراض ايلمش
ايسه ده حقسزدر . بو دعواسنى يورو تمك
ايچون « اكر رؤيا قوهٔ حافظه دن نشـأت
ايلسه انسانك هيچ عقلنه كلميان قاريشق وغر-
يب شـيلرى كورمامسى و دائمـا محفوظاتيله
اشتغال ايتمسى لازم كلور ايدى » ديمسى كفايت
ايتمز . بز بوندن اول دخى ديمش ايدك كه انسان
هيچ دوشـونمامش ايكن رؤياده كورديكى
شيلرى اولجه كورمش ودوشونمش اولديغى
حالده اونوته بيلور . حالبوكه قوهٔ واهمه‌ـ
نك حال بيـداريده اولديغى كبى حال نومده
دخى انسـانه هيچ عقلنه كلميان شـيلرى توهم
ايتديروب رؤيا صورتنده كوسـتره بيله جكى
پك بديهى و ثابت ايكن وولترك بو اعتراضنه
اصلا محل قالمز .

بز رؤيانك قوۀ حافظه ايله قوۀ واهمه
طرفندن دماغه سرمايۀ اشتغال تدارك
ايدلمسندن وبونلرك قوۀ مفكره اوكنده
وجود بولمسندن عبارت اولديغى حقنده‌كى
اقوال حكمايه اول قدر قانع اولمشز دركه
اسباب خارجيه‌دن متحصل رؤيالرايله انسانه
صنعى اوله‌رق رؤيا كوستره بيلمك امكانلرى
شو قناعتمزك برقاتدها تقويه‌سنى موجب
اوله‌رق وولترك اعتراضنى حكمسز كورمكه
مجبور اولمشزدر . مع هذا صومنامبول
بحثنده وولترك مطالعه‌سنى جمله‌يه ترجيح
ايلرز . يعنى بزدخى اويقوحالنده اويانق
بولنديغى زمان بيله اجراسى صعب اولان
شيلرك اجرا اولنديغنه دائر اولان مبالغه‌لى
رواياتى قبول ايده‌ميه‌رك غايتى انسان كور-

دیکی رؤیایه ویاخود رؤیا کورمیورسه بیله
اشتغالات ذهنیه‌سنه مطابق اوله‌رق بعض
سوزلر صایقلادقلری کبی بعض حرکتلر دخی
اجرا ایلدیکنی قبول ایدر و بونك وجه
و حکمتی اولمق اوزره دخی انسانك اختیاری
البته قوهٔ مفکره مرکزی اولان بیننده اوله‌
جغندن بین کندی تخیلات وتصوراتنی بر
اختیار واراده صورتنه دخی قلب ایدنجه
اعضای وجودك او اراده‌یه توفیق معامله
ایلیه‌جکی قضیه‌سنی بولورز •

« تم »

بن نه‌یم ؟

(حکمت مادیه‌یه مدافعه)

Ahmet Mithat

محرری

احمد مدحت

Ben neyim

ترجمان حقیقتك مواد حکمیه قسمنه تفرقه
ایدلدکدن صکره ایلك دفعه اوله‌رق آیریجه
کتاب صورتنده دخی طبع اولنمشدر

استانبول

١٣٠٨

﴿ بن نه‌یم ؟ ﴾

﴿ حکمت ماديه‌يه مدافعه ﴾

معلومدر که اوروپاده « ماديون » دنيلن برحكمت غريبه اربابى كيتدكجه چوغاليور . حكمتده‌كى غرابت انتاج ايلديكى ثمرات حقنده‌ده انظار استغرابى جلب ايليور. زيرا بوحكمت طبيعياتى‌ده معنوياتى‌ده على العميا رد ايدى و يره‌رك صرف ماديتدن عبارت بولنان ماهيتنى

معلومات ناقصـه و قاصره اربابنـه وهله
جهلايه قولايجه اوكرتديكندن آنى قبول
ايدنلر پك قولاى چوغاليورايسه‌ده نتيجهٔ
حالده انسانلغى اوعنواندن بكله‌نيلن فضائلدن
بالتجريد عادتا بهيميت منزله‌سنه ايندير مسيله
اربابنى كافهٔ علايق بشريه‌دن مجرد وبتون
مكونات عليهنه وحتى كندى نفسنه بيله دشمن
بر جانى ايدوب براقيور.

اوت ! كافهٔ علايق بشريه‌دن مجرد !
زيرا آنالق بابالق اولادلق قرداشلق كبى
علائقى او قدسيت قديمه سندن اسقاط
ايلدكدن ماعدا ازدواجى صـافدرونانه
براسـارت حكمنه قويه‌رق منعله ومناسبت
رجال و نسوانى ده و حوشـك و طيورك
مناسـبات حيوانيه سى صورتنـه افراغله

والدیت ومولودیتی و بناءً علیه اخوت
و سائر کونه قرابتی حکماً دخی اورته‌دن
قالدیرییور . بو حالك تعممی لازم کلسه
معاذ الله تعالی هیئت اجتماعیهٔ بشریه بر
کوپك سوروسنه دونه‌جك !

اوت ! بتون مکوناته وحتی کندی
نفسنه بیله دشمن بر جانی ! زیرا انسانلر
آره‌سنده آنالق بابالق اولادلق قرداشلق
کبی علایق و مناسبات طبیعیه قالمدقدن
صکره دوستلق همشهریلك هم نوعلك کبی
مناسبات انسانیه ومدنیه‌می قالورکه نوع
بشر یکدیکرینك حقوق مادیه ومعنویه‌سنه
رعایت ایلسونده دوائر اجتماعیهٔ مدنیه‌ده
انتظام وانضباط قالسون؟ انك ایچون
بو حکمت عجیبه‌نك چوغالدیغی یرلرده

جنایتلر چوغالیور. انتحارلرده چوغالیور که ایشته کندی نفسلرینه عداوت وخیانت دیمك دخی بودر.

« حکمت » نامنی بیله چوق کوره‌جکمز بو عجیبه‌نك معلومات ناقصه وقاصره اربابی بیننده سهولت وسرعت انتشارینه سبب طبیعیاتی‌ده معنویاتی‌ده علی العمیا رد ایدی ویرملری یالکز مادیاتی اله آلمه‌لری قضیه‌سی اولدیغنی سویلدك. بونی براز ایضاح ایتملی‌یز:

عجیبهٔ مذکوره‌نك پیدا وشایع اولدیغی یرلرده « معنویات » دنیلن شیئی نه حاله قویمش اولدقلری قارئلرمزه معلومدر. زیرا ﴿ مدافعه ﴾ نامیله یازمش اولدیغمز اوچ جلدمز وسائر برچوق آثار حکمیه‌مز

بو بابده قارئلرمزه معلومات کافیه اعطا ایتمشلردر. بو حالده دها زیاده تطویلاته حاجت قالمقسزین اکلاشیله بیلورکه معنویاتك اودرلوسنی رد ایدی ویرمکده هیچ بر کلفت یوقدر. نصل که هیچ برکمسه بویله بر کلفتی کورمامکده درده! واقعا برده معنویات صحیحه واردرکه آنی نه علی العمیا نه ده بالیقظه رده امکان یوقدر. اما بو معنویات صحیحه وحقیقیه اوعجیبهٔ حکمیه نك منتشر اولدیغی یرلرده متعمم دکلدر. بناءً علیه مادیون « معنویات » دنیلن شیئك کندی مملکتلرنده کی صورت موجوده سنی رد ایدی ویرمکده هیچ صعوبت کورمزلر. بونده همان افکار عمومیه یی دخی کندیلریله متحد بولورلر.

طبیعیاته کلنجه : شمدیکی حالده طبیعیا-
تك بر قلعهٔ ذی حیاتی دیمك اولان قامیل
فلاماریون فی الواقع مادیونك وهمیات
عجیبه‌سنی کندی حکمیات طبیعیه‌سیله
خرپاله‌یه خرپاله‌یه پیراته پیراته اسکی
پاچاورایه چویره‌رك صورتلرینه آتی
ویریور. لکن فنالغك بیوکلکنه نسبتله
بوموفقیتك بروجه‌مطلوب ثمراتی اقتطاف
اولنه‌بیلورمی ؟ قامیل فلاماریونك دقایق
حکمتنی اکلایه‌بیلمك ایچون علوم عائده‌سنه
وقوف لازمدر . مادیون مسلکنك اصل
انتشارکاهی اولان عوام بیننده ایاق طاقمی
میاننده علوم مذکوره منتشرمیدرکه
فلاماریونك سوزلری اکلاشیله‌بیلسون؟
علومه اولور اولمز بروقوف ایله منسوب

اولانلر بیله دقایق حکمیه‌نك اوص‌تبه‌سنه
وارەمیه‌رق اکا نسبتله مادیونك سفسطه
ومغالطه‌لرینی برحقیقت سهل التفهم اولمق
اوزره قبول ایدی و یر یپورلر . ایشته
ازجمله شوپنهوئر که کویا حکمادن عد
اولنمشدر. رد حکمتی ایچون یازدیغمز
بر جلدده بیان و تفصیل اولندیغی اوزره
برانسان سنوی یکرمی اوتوز بیك فرانق
ایراده مالك اولمدقدن صکره حکیم اوله‌
میه‌جغنه قانمش و بونی عالمده قاندیرمغه
چالشمش براعجوبه‌در.

معنویات ایله طبیعیات بو وجهله
کندیلرندن تباعد ایلدیکی حالده بونلرك
یالکز مادیاتدن عبارت قالان حکمتلری
دمیرجیلره کومورجیلره وارنجه‌یه قدر

هر کسـك حسن تلقیسنه مقارن اولمزده
نه اولور؟ زیرا اوحکمت ییوب ایچمکدن
یاتوب قالقمقـدن و کوز ایله کـوریلوب
ال ایله لمس اولنان و بالهندسه اولچولوب
بالحسـاب تعداد ایدیلن شـیلردن عبارت
قالور. بوخنز کبی عظمـاسی ایچون بویله
ال ایله طوتیلوب کوزایله کوریلن ماده‌لرك
اجزای فردیه‌سنه طوغری سـوق ذهن
ایدیله‌رك بونلرده‌کی « قوه » یعنی خوا-
صی‌ده تتبع یولی قپـانه‌مز ایسـه‌ده فکر
حکمتی اوقدر یوکسـلتوب انجلتـه‌مامش
اولانلر ایچـون موجـودات و آنلردن
ایدیله‌جك احتسـاسات مرعاده اوتلایان
قویونلرك صیغرلرك مشاهدات واحتساساتی
درجه‌سـندن اوته‌یه کچـه‌مز . قویونی

صیغری مثال اتخاذ ایدیشـمزه باقوب ده ایشلك ایچنده ـ ولوکه حیوانی اولسون ـ برحلم برملایمت وارظن ایتماملی. مثالمزی برقورت برقپلان اولەرق ایراد ایلسەایدك بلکه دها طوغری اولەبیلور ایدی.

یوق یوق ! ینـه طوغری اولەمز ایدی . هـله بونلرجـه جمعیت بشریه بر آری قوغانـنه برقرنجه یوواسنه برقوندوز مملکتنـه مشـابهدر دیمك کبی علو یات طبیعیـەیه طوغری ارتقـا واعتـلا هیچ طـوغری اولەمز . حیواناتده برر حس حیوانی وار. برر وظیفهٔ حیوانیـه وار. انلرده بونلردخی یوق. برچفت کوکرچین یاوروسنه اناسی باباسی مدت مدیده یەجك ایچـەجك کتورمك اوچمغی اوکرتمـك

صورتیله آنالق بابالق ایدییور. بو حس حیوانی ایمش. مادیون ایسه حیوانمیدرلر یا؟ آنلر چوجقلرینی طوغار طوغمز پیچ خانه‌یه براقیورلر. قانونلر نظرنده جزاسی اعدام برجنایت اولمسه بلکه‌ده طوغار طوغمز یاوریلرینی بوغارلرایدی. «سلامت و سعادت» دن عبارت اولان مقصد مشترك اوزرنده آریلری قرنجه‌لری قوندوزلری جمع ایدن شی وظیفهٔ حیوانیه ایمش. مادیون بو منزلهٔ پستیده قاله‌بیلورلرمی؟ انلرك قاعده‌سی کندی بنی نوعندن اولان بریسنه: «سن اورادن دفع اول که یرکی بن ضبط ایده‌یم!» دیمکدر. طرازحکمتلری بودر: نفسی نفسی!

بر حکمت که دائره‌سی کوچوله

كوچوله نهایت « نفسی » منزله‌سنه اینیور آرتق او حکمتی تحصیلده نه کلفت قالور؛ ایشته بونك ایچوندرکه حکمت مادیه طبایع طاغیه و باغیه‌نك کافه‌سنه موافق کله‌رك ارباب سفیله‌سی‌ده چوغالیور.

دیه‌جکسکزکه: بونلرك « نفسی ! » دیمه‌لری‌ده کافیدر. اکر نفسنی دوشونورلر ایسه ربلرینی‌ده دوشونورلر. معرفت نفس دخی بر رأس حکمتدر.

آغزکزی اوپه‌یم! اوت! نفسنی بیلن ربنی‌ده بیلور. حتی سزه شو اثری یازمغه بنی تشویق ایدن شی دخی ایشته یالکز بو ماده‌دن عبارتدر. بزجه مادیونی قطعیاً رد ایچون بیله شو معرفت نفسدن بشقه برشی اقتضا ایتمز. آنلرك نتیجهٔ حکمتی

اولان بو کلمه یینه آنلرك اثبات بطلانی ایچون
برهان قاطع اوله بیلور . فقط باقــه‌لم آنلر
نفسی سزك کوردیککز نقطــهٔ نظردنمی
کور ییورلر ؟

یوقاروکی فقره‌مزده بیــان اولندیغی
اوزره برکره معنویاتی رد ایتمشلر. آرتق
ربوبیت خالقیت فلان آنلر نظرنده مصال
حکمنی آلمش . خالقیتی ربوبیتی ماده ایله
انك خواصی منزله‌سنه قدر ایندیرمشــلر.
« جوهر وعرض » دیه‌بزم حکمت قدیمه‌نك
اوته‌دنبری موقع تدقیقــه چکدیکی شــیئی
آنلر شمدی « ماده وقوت » دیه آدلرینی
دکشدیره‌رك کویا یکی بولدقلری بر حقیقت
ایمش کبی پیشکاه تتبع وتدقیقه المشلرده جلدلر
طولوسی دوشوندکدن طاشندقدن صکره

بوله بوله بو ایکی مخلوقه خالقیت اسنادی حکمنی بوله بیلمشلر. چونکه جوهرك عرضدن عرضك جوهردن تفریقی قابل دکلدر دیه بونلرك بشقه برقدرته افتقارلری اولمدیغنی وکندی کندیلرینك خالقی اولدقلرینی وقدم وبقا بونلرده بولندیغنی حکم ایدی ویرمشلر. بناءً علیه نفسی آنلرك نقطهٔ نظرنجه بیله‌جك اولورسه‌کز او معرفت نفسدن معرفت ربه نصل یول بوله بیله‌جکسکزکه اورب دخی ایشته جوهر ایله عرضدن عبارت چیقه‌جقدر.

نصل ؟ بالاهتك بو درجه‌سنه «حکمت» دیمکدن حیا ایدلمك لازم کلمزمی؟ فقط صبر بیورکز. باقیکز دها نه‌لر کوره‌جکسکز !

« حكمـا » نامنی اغتصـاب ایدن بو
اشرای اشـقیا اکر بنم « بن » لکمـده
بر موجودیت وار دیه فرض ایده‌جـك
اولسـه‌لر شـاید بن اوبنلکم ایله بونلرك
حکمتنه مخالف اولورم خوفیله بنم بنلکمی
بیله انکار ایتمشـلر. بکا « سن یوقسك »
دیيورلر. بنم وارلغم خالقمك ده وارلغنـه
اك بیوك کواه اوله‌جغنی بیـله‌رك بنی یوق
ایدرلرایسه‌خالقمك‌ده یوقلغنی‌اولی‌بالطریق
اوله‌رق بکا اعتراف ایتـدیره‌بیله‌جکلرینی
تخیلده بولنیورلر.

آنلرك نظرنده بن نه ایمشم بیلیور-
میسکز؟ کوللامکزی دها شمدیدن اخطار
ایله ایشته خبر ویره‌یم :

بن دریدن معمول بر طور به ایچنـه

يعنی برطلوم درونده قونلمش برمقدار ات
یاغ کمیك صوفلاندن عبارت ایمشم !

بکا دییورلرکه : ایستر ایسه‌ك بونلری
برده آنالیز ایده‌لم . اوزمان بونلر برطاقم
جوهرلره منقلب اولورلر. آزوت آسید
قاربونیك فلان کبی . یالکز سن دکل
بتون نوع بشر بویله‌در . طارلمه افندم !
بتون مکونات و مخلوقات بویله‌در . جمله‌ـ
سنك خالقی ایشته بو جواهردرکه آنلرك
برده عرضی خاصه‌سی قوتی واردر. آنلر
قدیمدر. کندی خلقتلری ایچون بشقه بر
خالقه محتاج اولمیوب بلکه بالآخره هر
شیئی‌ده آنلر خلق ایدرلر.

کوجکنزه‌می کیتدی؟ بونلره اعتراضمی
ایده‌جکسکز ؟ نه دیه‌جکسکز ؟ دیه‌ـ

جکسکزکه سزده حواس خمسهٔ ظاهره واردر. لمس ایدرسکز ذوق ایدرسکز کوررسکز ایشیدیرسکز قوقلارسکز! آنلر بونلره‌ده جواب ویریورلر. بوحسلره دماغك کوزك جلدك برونك قولاغك برر ملکه‌سیدر دییورلر.

« ملکه » نه در ؟ آنی تعیین ایده‌بیلیورلرمی یا؟ ایشته « ملکه » والسلام! کوزك صورت آشکلاندن منبعث برقوت. کوز برماده رؤیت دخی برقوت!

حدتکز دها زیاده آرتیور دکلمی؟ دها ایلرویه واروب دیه‌جکسکزکه سزده حواس باطنه دخی واردر. تحسساتکز وار عقلکز وار الحاصل روحکز وار!

آنلر سزك حدتکزه خفیف خفیف

تبسم مستهزیانه ایله دییورلرکه : بونلر دخی بر رملکه‌درلر. دماغك قوای متنوعه‌سی ! یوقسه روح دنیلن شی بیله جهالت زمانلرندن قالمه برظن بیهوده ! روح نه‌در؟ نره‌ده‌در ؟ وجودکزی تشکیل ایدن او مصنع ماکنه‌نك ایشله‌مسندن عبارت بولنان و « حیات » دنیلان شیئك کافهٔ ملکاتیله ظاهرده تجلیٔ حکمندن عبارت! اوماکنه بوزولدیغی کبی اول باول ملکات مذکوره‌دن هیچ برشی قالمز. متعاقباً شکل وجودکزدن ده برشی قالمیه‌رق جمله‌سی ینه عناصر اصلیه‌یه رجعت ایدرلر.

یا بن ؟

سن کیم اولیورسك ؟ سن ذاتا وارمی ایدك که ماکنه بوزولوب انقاضی ده

چورودکدن صکره کندیکی آرایه‌بیله‌سك ؟

ایش بو درجه‌یی بولدقدن صکره مناظره‌نك‌ده اوزانمسی طبیعیدر. مناظره‌یی علومه نقل ایتمك لازم کلوب آنلر دخی بوندن چکنمزلر.

بحثمز مبحث انسان اولدیغی ایچون بالطبع بر « آنتروپولوغ » یعنی بر علم احوال انسان عالمی بولوب اکا مراجعت ایدرز . آدمجکز بزه « اوستئولوژی » یعنی علم مبحث العظامدن باشلایه‌رق بنای وجودمزی کمیکلر ایله قوردقدن صکره عضلاتنی انسجه‌سنی اعصابنی فلاننی ده هپ ترتیب ایدر . بونلرك وظائفنی تعداده کیریشوب الحاصل « پسیقولوژی » یعنی مبحث روحه قدر وارر. بوتشریحاتك

هیچ بر یسنه فیلسوف مادی اعتراض و مخا-
لفت ایتمز. نهایت الامر او آنتروپولوغه
صورارکه : هر عضوك ملکه‌سی نه‌دن
منبعثدر ؟ اومدار انبعاث نه‌در ؟ حاصلی
روح نره‌ده‌در؟ نه‌در؟

آنترو پولوغ واقعا سیکرلر اوزرنده
برسیالهٔ عصبیه جاری اولدیغنی واحتساس
وملکات آندن عبارت بولندیغنی‌ده سویلر
ایسه‌ده او سیاله هنوز اله النمامش انالیز
ایدلمامش اولدیغندن ماهیتنی تعیین ایده‌مدیکی
کبی روحك ماهیتی سؤالنه‌ده ایکی اللرینی
یانلرینه کوتوروب قوللرینی کره‌رك
آووجلرینی آچه‌رق کوزلرینی‌ده سمت سمایه
دیکه‌رق کمال استغراق ایله حیرت جوابنی
ویرر .

آرتق فیلسوف مادیده‌کی مظفریته
سویجه‌باقملی ! ایشته دعواسنی قازاندی گیتدی !
حکم ایتدی که بن بر طلوم طولوسی ات کمیك
یاغ ژلاتین فلاندن عبارت ایمشم ! حیات
روح فلان هپ او وجود ما کنه‌سنك نتیجهٔ
آثار فعالیتی اولوب ما کنه بوزولدقدن
صکره بر زمان ایچون بن صافی لحمدن
شحمدن عبارت قالور ایمش ایسه‌م ده
صکره بونلر دخی متحلل اوله‌رق قسم
اعظمی کونا کون غازلره متحولاً هوایه
وقسم اصغری بعض عناصری حاوی طو-
پراغه تحول ایدی ویررایمش‌ده بیتر کیدر
ایمش .

*
* *

حریف دعواسنی بویله فنونه ده

تطبیق ایلدیکی حالده آرتق بونك بطـلانی
نره‌سنده اولدیغنی بولوب چیقارمق عوام
طـاقمی شـو یله طورسـون اولور اولمز
تحصیل اربابی ایچـون دخی قابل اوله‌ـ
بیلورمی ؟

واقعا آنتروپولوغه کندی اعتقـادینی
کندی ایمانی‌صورارسکز. اوسزه دیرکه :
شـو انسان دنیلن ماکنـه‌یی قرق ییلدر
تشریح و تتبـع ایدییورم . اوقـدر اثر
انتظام کورییورم‌که بونك مؤثرینه حیران
اولیورم . یالکز بن دکل ! کیمیـاکر
ارقداشم دخی بوحیرتده ! فزیقجی ارقدا‌ـ
شم ده بو حیرتده ! منجم ارقداشم ده بو
حیرتده ! بر ذره‌دن الکزده فضـای بی
نهایه‌یه وارنجه‌یه قدر کوریلن انتظام بر

عقل كل بر قدرت محيطه جمله‌مزى حيران
ايليور. ذره‌لر ايچنده عوالم كوريورز.
عوالم فوقنده عوالم وار! جمله‌سنده برقانون
فرمان‌فرما اوليور. جمله‌سى متحرك اوله‌رق
جمله‌سى‌ده ايلك قوماندانى برقوماندادن
المش اولدقلرى كوريليور.

بوسوزى ايشيدنجه اومدهش فيلسو-
فك سزده موجب اولمش بولنديغى انقباض
براز زائل اوله‌رق كنايشجه برنفس اليور-
سكز. ارتق شوجرأتله فلامار يونك لوئى
فيكيه‌نك و سائر طبيعيون حكمانك آثار
حكمتنى اوقويه‌رق طبعكزده ايلك پيدا
اولان فرحى آرتديريورسكز. حق سبحانه
وتعالى حضرتلرينك محيط كائنات اولان
آثار قدرتندن وارلغنه بالانتقال اكتساب

ایلدیککز صفای روحانی ایله بختیار اولیورسکز .

لکن بن ؟

بن بنم بنلکمی انکار ایدن شریر ایله بوغاز بوغازه کلینجه قناعت حاصل ایده‌میه‌جکم. زیرا اولا کندی وارلغمی اثبات ایتملی یم که بونده یالانی میدانه چیقان شریرك خالقم معبودم حقنده ده یالانی میدانه چیقسون بن موقةً مأیوس اولدیغم کبی او ده مؤبداً مأیوس ومقهور اولسون .

اوت ! بن ده اوقودم. فلاماریون‌لری ده اوقودم فیکیه‌لری ده ! داروین‌لری ده اوقودم ده قارتلری ده ! شوپنهوئرلری بوخنرلری بیله اوقودم. انکار اولنان بنلکمی بولمق ایچون دوستده ده صوردم دشمنده ده !

بر طـاقمی بکا « تظارف و تضامن »
طریقنی کوستردی . یعنی بیکلرجه قوطی
بر برینـك ایچنـه قونمش و یکدیکرینی
تظرف و تضمن ایتمش اولدقلری کبی بن
بابامده داخل ایمشم بابامده باباسنده اوده
کندی باباسـنده و هلم جرا ! اما غرابت
بوندن عبارت دکل . بنده‌ده برطاقم اولاد
اولدیغی کبی اولادمده‌ده وار ایمش احفا
دمده‌ده ! یعنی بوندن صـکره دخی ایچ
ایچه بر سلسله‌در کیده‌جك ایمش ! ایی اما
آبا و اجـداده طوغری بو کلیش نره‌دن
باشلایور ؟ اولاد و احفاده طوغری‌ده بو
کیدیش نره‌یه قدر کیده‌جك ؟

بوسـئواللره جواب مقنع بوللی ! او
ایســه امان یاربی نه‌قـدر کـوج ! ذاتاً

مسئله‌ده بوندن عبارت دکل ! حریف بنی
انکار ایدییور بنی ! بنی انکار ایتدیکی کبی
بابامك ده وارلغنی انکار ایدییور. بندن
اویله برسلسلهٔ ارثی بیله کسوب آتیور.
کذلك برطاقمی ده بنی اجرام سماویه‌نك
بعضلرندن کتوروب بعضلرینه کوتورییورلر.
اوصره‌ده ینه برسیاره اولان شو ستارهٔ
ارضه دخی ایندیرییورلر. بوراده اقامتم
موقت اوله‌رق فردای مماتده بنی ینه بشقه
اجرامه کوندرییورلر. بونلرك فرضیاتی
هم دها تحف هم ظاهر حالده دها زیاده
موافق فن کوریلیور. زیرا بن اولدیکم
زمان روحم شو ارضدن اوچه‌رق بشقه
کره‌لره قدر وارمغه محتاج اولمیور. ارض
کونشك اطرافنده دوار دکلمی یا ؟ آندن

آیریلن روحم ایلك طوردیغی یرده طور
سون . ارض تباعد ایدییور . روحم
طوردیغی یرده طورر ایکن بشقه برسیاره
کندی سیران ودورانی اثناسنده روحمه
چاتوب آنی کندی اوزرینه آلیور . بن
او کرەده یکیدن طوغیورم !

ایی اما بوفرض وتخیلدەده بکا برفائده
یوق . چونکه بنم بنلکمی انکار ایدن
حریف بنده برروح فرض ایتمیورکه انك
عوالمدن عوالمه سیران وجولانی فرضیا-
تنه قولاق ویره بیلسون . هله مسئله
نره دن کلوب نره یه کیتدیکمز مسئلەسی
هیچ دکل ! حریف شورادەکی موجو-
دیتمزی بیله رد ایلیور . نرەدن کلدیکمزدن
قطع نظر بالخاصه نرەیه کیدەجکمز مسئلەسی

آنی برقات دها چلدیرتیور. « آخرت » سوزینی هیچ دیکله‌مك ایستمیور. بوسوز آنك ایچون « رب » و « خالق » کلمه‌لرندن دها زیاده شایستهٔ قرار برسوز!

ای! بن‌ده جبراً قهراً مادیون شریره قارشو مسکنت بیونمی بوکوب قاله‌جقمی یم؛ ذراتدن شموسه وارنجه‌یه قدر هر شی خالقمك معبودمك وارلغنه باهراً شهادت ایدوب طوردیغی حالده بن « آه! دها کندی وارلغمدن امین اوله‌مدم که سنك وارلغکی اقرار ایده‌یم ای معبودم! » دیه چوجقلر کبی اغلامقله‌می قاله‌جغم؟

هیهات! بومجاهده‌ده صوك درجه‌یه قدر واروب البته کندیمی قورتاره‌جغم. برکره کندیمی قورتاره‌یم آرتق اوته طرفی

قولای ! بن وارم یا ؟ کندی وارلغمدن
ایستدیکم کبی استفاده ایده جکم. ایستدیکم
شیئه اینانوب ایستمدیکمه اینانمیه جغم. هله
الك بیوك ایستدیکم حیرانی مشتاقی اولدیغم
ربمدر. ارتق اکا کافهٔ شوائب تقلیددن
معری برایمان کامل مختارانه ایله ایمان
ایده جکم. هایدی اویله ایسه بسم الله آتشمیر
ساق اجتهاد ایلیه لم !..

*
* *

فقط شوراجقده سوکیلی قارئلرمله دین
قرنداشلرمله خصوصی برحسبحال ایده-
جکم. دیه جکم که :

بوحریفلر اثردن مؤثره انتقال قاعدهٔ
قدیمه سنی حکمدن دوشوره که چالیشیورلر.
حتی اثبات واجب امرنده الك بیوك اثر

انسانك كندى وارلغى اولديغى جهتله
آنى بيله معدوم حكمنده كوسترمك ايچون
التزام ايلدكلرى شارلتانلقلرى مخصوصاً
اومغالطات فنيه‌يه قدر واردير ييورلر .
بعنايته تعالى سايهٔ شريعت احمديه ده فيو-
ضات حكمت اسلاميه ايله آنلره جواب
مقنع اعطاسى محالاتدن دكل ايسه‌ده دشمنك
الندهكى سلاحى بيلمكله برابر بزم رزمه
وصول ايچون قويدقلرى شرائط عهديه‌يه‌ده
وقوف لازم دكلميدر؟ هم بونلرك سوزلرى
اساساً سفسطه اولمقله برابر مغالطات
فنيه ايله اكا اويله برقوت ويرييورلركه
اولور اولمز طورانش ايله‌ردلرىده قولاى
كوريله‌ميور . ازجمله اثردن مؤثره
انتقال ماده‌سنك موجب اوله‌بيله‌جكى

تغلیطات حقنده دییورلرکه :

— براورس اوزرنده برساعت کورر-
سکز. اوساعتك جامی قیرلمش . همده
اوزرینه برچکیچ ایله اوریله‌رق قیرلمش.
بو انکسار ایشته براثردر. شمدی بونك
مؤثرینه انتقال لازم کلورایسه‌بلاتردد ولا
اشتباه دیرسکزکه او ساعتك جامنی قیران
چکیچ اوفاجق بر چکیچدر . اما پك
اوفاجق. همده غایت یواش اورمشدر.
زیرا جام قرلدیغی حالده ساعتك یلقوانی
ایله عقربنی و بونلرك مربوط اولدیغی
محـور مرکزی یی ازمامش. قیرمامش .
ساعتك مینه‌سنه‌ده هیچ طوقنمامش. ایمدی
بواثردن حتی بو آثاردن انتقال ایده‌بیلور-
میسکزکه اوجامی قران چکیچ یدی‌سکز

یوز اوقه‌لق بر چکیچدر؟ هم ده کیم بیلور
قاچ میلیون اوقه‌لق بر ثقلتله ایتمش اولدیغی
حالده یالکز بو اثری پیدا ایدرك دها زیاده
بر اثر پیدا ایده‌مامشدر؟ اوت! ایشته او
ساعت بر بیوك ترسانه‌نك بخار واسطه‌سیله
ایشله‌ین چکیچ ماکنه‌سنك اورسی اوزرنده
بولنیور. باقیکز؛ چکیچ ده ایشته باشکزك
اوستنده ایکی ستون آهنین آره‌سنه شاهر-
دان واری صیقشدیریلوب تعلیق اولنمش
طوریور. اوقاجق بر مانوه‌لی یی النه
اله‌رق اداره ایلیان استاد بو اون بش یکرمی
قنطارلق چکیچی واپور قوتیله بردن بره
اوساعتك اوزرینه ایندیریور اما ساعتك
جامی ایله مینه‌سی آره‌سنده‌کی بر ایکی میلی
مترولق مسافه‌یی قطع ایتمسنه ومینه‌یی ده

ساعتی ده ازوب محو ایلمسنه میدان ویرمکسزین استوپر ایدی ویریور. ایشته اثردن مؤثره انتقال ماده‌سنده بومثللو غلطات بدیهی و آشکاردر. مادیون فلاسفه ایسه بویله غلطات اوزرینه بنای حکمت ایده‌مز.

بوحریفلر بحثی درحال دها ایلرویه اك ایلرویه قدر کوتوریورلر. اساً اعتراضلرینی نصرانیته حصر ایده‌رك دیورلرکه :

— سز ربکزك اثری اوله‌رق کندیکزی بولمشسکز . کندیکزدن عبارت بولنان اثردن ربکزه ده انتقال ایده‌رك آنی‌ده آغزلی برونلی بویلی بوصلی برشی دیه حکم

ایلمشسکز . کورمك ایشتمك سویمك یرمك
کبی شیلری ده هپ کندیکزدن عبارت بولنان
اثردن اومؤثره انتقال صورتیله اکا اسناد
ایلمشسکز . حالبوکه اثر مؤثرینك عینی ده
اوله‌مز . برموز یقه‌جینك یاپدیغی کمان بر
صندیق بر پرده‌لك اشیك درت مندال درت
کیریش و ساڭره‌دن مرکبدر دیه کمانی
یاپانك ده آنلردن مرکب اولمسی لازم کلیه‌جکی
کبی بوکمان اوزرینه اوق سورلدیکی زمان
چیقاردیغی صدا کبی برصدایی مؤثرك ده
چیقارمسی هیچ لازم کلمز .

ایشته بومطالعاتك کافه‌سی خاطرلرده
اوله‌رق اعدای مرقومه‌یه قارشو اکا کوره
اسلحهٔ مدافعه تدارکی لازم اولدیغی کبی هله
آنلر بزی بومدافعه غیرتندن دخی مأیوس

دوشورملك ایچون اول باول بزم موجودیت انئیه‌مزی رد وانكاره قالقشیورلركه شـو اثرده بن یالکز کندی بنلکمـك یاقه‌سنی آنلرك دست تعرض جبارانه‌سندن قورتاره بیلور ایسه‌م سائر هرصورتله تأمین غالبیت ایچون یالکز بوقوت بکا کفایت ایدر.

آنلر میدان مبارزه‌یه دخول ایچون الده فنون بولنمقدن بشقه سلاح دخی قبول ایتمیورلر. کتب سماویه آنلرجـه براهین و دلائل غیر مقبوله‌دندر. براهین عقلیـه بیله قبول اولنمیور. تاکه فنون موجـوده ومتـداوله‌یه موافق اولمـدقجه! قدمای حکمادن هیچ بریسنك سـوزینی‌ده قبول ایتمیـورلر. آنلری کاملاً جهـل ایله اتهـام ایلیورلر. فقط ینه قدما میانـنـده

کندی وهم باطللرینه تقرب ایتمش اولان برقاچ دانه‌سی او تجهیل عمومیدن استثنا ایدیلیورلر. شمدیکی علومه قدمانك هیچ بریسی نائل اوله‌مامش اولدیغی کبی آنلرك منتخبی اولان حریف دخی نائل اوله‌مامش بولندیغنی ایراد ایده‌جك اولورسه‌ق جواباً دییورلرکه: شمدیکی کشفیات فنیه آنلره میسر اولمش بولنسه ایدی مسلك مادی یی دها اوزمان شمدیکی قوت کافیه‌سیله تأسیس ایدرلر ایدی.

بونلرك مناظره‌ده شو درجه‌یه واردیر. دقلری نازدن اوصانوب‌ده واز کچه‌جك اولور ایسه‌ك آنلرك جانلرینه منت! زیرا او حالده کندیلری بزه ایستدکلری قدر مستهزیانه تعرضاتده بولنه‌جقلرده بز آنلره

مدافعه بیله ایده‌میه‌جکز. فنون موجوده‌دن بشقه برهان و دلیل قبول ایتمامکلرندن شکایت ایده‌جك اولور ایسه‌ك بزه: « نه یاپه‌لم؟ بز حقایق فنیه‌نك نتیجهٔ دلالتی اولان بر حکمته اتباع ایلیورز. سزك خاطرکز ایچون بونجه فنون مثبته و محققه‌یی انکار ورد ایده‌میزیا؟ آنلر محققات قطعیه‌دندر. آنلرك غیریسی ایسه روایاتدن ظنوندن عبارت! » دیرلر.

ایشته بو اسبابه مبنی آنلره قارشو اول باول یالکز کندی وارلغمی هم ده آنلرك دخی رد ایده‌میه‌جکلری فنون موجوده ایله اثباته مجبور اولدم. بحثی موردمزه معادمزه قدرده واردیره‌بیلور ایدم. اما اوزمان سوز زیاده اوزانه‌رق بحث دخی بر صورت مغلقه پیدا ایدرك نجه آرزو

ایلدیکم قطعیت و سادەلك حصوله كلەمز.
ایدی. برکره کندی وارلغمزی آنلرك ید
تعرضلرندن قورتاره لم اختیارمزی اله
الەلم ده نقاط سائره ایچونده اوغراشه‌جق
قدر تمززمانمزاوله بیلور. اما کندی وارلغمز
بیله آنلرجه مردود ومنکر قالورایسه هیچ
بر شیئه مقتدر اولەمیه‌جغمز درکاردر.

*
* *

حکمت مادیه نظرنده بنم نه اولدیغمه
دائر بوندن اول برقاچ سوز سویلمش
ایدیسه‌ك ده او سوزلر غایت مجمل وعادتا
ایشی ذاتاً بیلنلره براخطار برتذکارقبیلندن
ایدیلر. شوراده سوزی مادیون فلاسفه‌یه
براقه‌لم. بنم نه اولدیغمی آنلر سویلسونلر!
ایشته دیيورلرکه:

« سن بر جسم مادیسك . مایه‌ك
ماده‌در. موالید سائرهٔ ماديه‌دن هيچ بر
فرقك يوقدر. لحوم وشحوم وسائره‌دن
فرقسز بر جسم مادی اولمقله قالميورسك.
حقايق ماديه‌جه اوتلردن آغاچلردن بيله
فرقك يوقدر. زيرا ماده اصلنده هپ
بردر . پیدا ایلدیکی صور و اشكاله
كوره بعض يرلرده نبات وبعض يرلرده
حيوان صورتنده تجلی ایدر. بونلری تحلیل
ایده‌جك اولورسه‌ق بریسنده بولدیغمز ماده‌
نك عينی دیکرنده‌ده بولورز . تحللات
طبيعيه‌جه كاه نباتات حیواناته وكاه
حيواتات نباتاته متحول اولور. مأكولات
نباتیه وجود حیوانده حل اولنه‌رق
لحمه شحمه تحول ایدر. مواد عضويهٔ

حیوانیه دخی بالتحلل کوبره اوله‌رق
بالآخره بر نباتك کوکندن جسمنه نفوذ
ایده‌رك نباته تحول ایلر . ماده قوتدن
تجرد ایده‌مز . مایهٔ اصلی و حقیقی اولان
ماده هانکی صورته تحول ایدر ایسه
او صورتك طبیعت تشکیله‌سنجه قوت
دخی کندینی صور کونا کونده کوسترر .
عضویات نباتیه‌ده آجیلق طاتلیلق اکشیلك
کبی شیلر هپ اوتجلیات عوارض مادیه‌دندر .
بوحال عضویات حیوانیه‌ده دخی عیناً
بویله‌در . ماده مع قوتها کوز صورتنه
کیرر کورر . قولاق صورتنه کیرر
ایشیتر . حتی بین صورتنه کیره‌رك تعقل
وتفکر بیله ایدر . اما بونکله مادیتدن
چیقمش اوله‌مز . آنی حل ایدرسه‌ك

كوررسك كه صورت اصليهٔ لاتفناسنه
عودت ايدر. اوت! ماده لاتفنیدر. اصلا
فنا بولمز. فانی اولان شی انك پيدا ايلديكی
صور موقتهٔ كونا كوندر. سن ده انك بر
صورت موقتهسيسك. سن فنا بولورسك.
فقط سنی تشكيل ايدن ماده فنا بولمز. ماده
فانی اولميوب باقی اولديغی كبی حادث ده
اولميوب ازليدر. سندن اول سنك مايهك
كيم بيلور دها كيملرك وجودينی تشكيل
ايتمشدر. آنلردن بر شی قالمديغی كبی
سندن ده بر شی قاليهجقدر. سن كنديكده
بر «روح» وارديبورسك. اصل بندلكك ده
اوروحدن عبارت صانيورسك. حيوانات
سائرهده و باخصوص نباتاتده اوروح
وارمی كه سنده دخی اولسون؟ چوروبان

بر دوه دیکننك نه‌سی قالیورکه ؟ کسیلوب
قزغانه کیرن بر قوزینك نه‌سی قالیورکه !
سنده وارلغنی ادعا ایلدیکك و حتی سن
اولدکدن صکره انك بقاسنی بیله اومدیغك
روح مواد سائرۀ عضویه‌ده دخی بولنسه
ایدی اوزمان مسئله بحثه شایان کوریلور
ایدی . اما حیواناتده روح اولمدیغنی
حکمای روحانیون اعتراف ایدییورلر .
روحی یالکز انسانده واردر دییورلر .
واقعا طبیعیون بو دعوانك پك چوروك
اولدیغنی کوردکلری ایچون روحی حیواناته
نباتاته قدر تعمیم ایتمك ایستیورلر ایسه‌ده
ینه بیهوده زحمته کیریورلر ! اوت ! بزده
کوریورزکه چالی فصولیه‌سی نوعندن
بعض نباتات بر دیوار قوغوغنه باش

اوردیغی زمان کو یا ایلروسنك چیقماز اولدیغنی اکلا یورده قیور یلوب دونیور . بزده کوریپورزکه نباتاتی ضیای شمسه توجهدن هیچ برشی منع ایده‌میور. بزده کوربیورزکه برتخمك فلیزی ایله کوکی سمت امتدادلرینی هیچ شاشمیورلر . طوپراغه ترسنه بیله قونلسه‌لر ینه فلیز قسمی طوپراغه طوغری اوزانوب کیتمیه‌رك ترسنه دونوب سطح ارضه چیقیور . کذلك کوك قسمی دخی سطح ارضه طوغری کلمیه‌رك ترسنه قیور یلوب یره کومولیور. کذلك بر اوردك یاوریسی یموزطه دن چیقار چیقمز یوزه بیلدیکنی بزده کوریپورز . لکن بونلردن نه چیقار ؟ طبیعیونك ده دیدکاری کبی بونلره حس حیوانی وحس

نباتی دیراوته طرفه کچی ویررسك. انسان تشکل عضویت جهتیله سائر حیوانلردن دها منتظم اولدیغی کبی حس حیوانی جهتیلهده انلره فائق والسلام. یوقسه بونك روح نرهسنده روحانیت نرهده؟ براغاجی یاقارسك . هوادن آلدیغی مواد غازیه نهدن عبارت ایسه ینه غاز اولهرق چیقار کیدر یردن آلدیغی موادامعدنیه نهدن عبارت ایسه اول مقدار کول اولورقالور. حتی اوکولی تحلیل ایتسهك مترکب اولدیغی املاحیده اکلارسك. برحیوانی یاقارایسهك عینی بونتیجه‌یی کوررسك. برانسانی یاقسهك ینه عینیله بونتیجه‌یی کورهجکسك. مواد عضویهنك کافه‌سی صورت ترکب وتشکلنجه بعض ملکاته جولانکاه اولور . نباتات

میانده بعضلری واردرکه کندیلرینه طویو-
لور طویولمز طوقونلسه لرزه‌ناك اوله‌رق
تبدیل شکل ایدرلر. بوحال ماده‌نك ایشته
اونباتده کوریلن شکلده متشکل اولمسنك
خاصه‌سیدر. اونباتی تشکیل ایدن ماده‌یی
بوزوب براوروبجك یاپه‌جق اولسه‌ق اوده
ایکی بیك دانه‌سی برآره‌ده بوکولسه برقیل
قالنلغنده اوله‌میه‌جق قدر اینجه تللر افراز
ایدرك محیر عقول مهندسین اولان یووالر
یاپارایدی. انسانده کی تشکلات بونلرك
جمله‌سندن دها زیاده مکمل اولدیغی ایچون
خواص بشریه دخی جمله‌سندن دها
عالیدر. لکن بو احوالك کافه‌سی مادیتده
بونلرك مساوی اولملرینی منع ایده‌مز.
هرشیده مساوی اولدقلری کبی «روح»

دینلن ونتیجهٔ خواص تشکل اولان شیده دخی مساویدرلر. یعنی حقیقتده برنباتك روحی نصل یوق ایسه برحیوانك برانسانك ده روحی یوقدر. اوانسانك بناسی وجودی محو اولنجه روحی دخی محو اولمش اولور. روح واردرده آنده بر بقا واردر دیمك صرف اثر جهل ونادانیدر!»

ایشته بنم نه اولدیغمی سویلدیلر. دقت بیورلدی یا بونلر حکمت طبیعیه‌یه نه‌قدر تقرب ایلدیلر. اوحکمتك‌ده قوتندن کندیلری استفاده ایتمك ایچون!

شمدی بز ایسترایسه‌ك شورادن بر کریزگاه طوتدیره‌رق بونلرله اثبات واجب ایچون برمناظرهٔ شدیده‌یه کیریشه‌بیلورز. اولا دیرزکه ماده وبزجه دها طوغریسی

عناصر دنیلن شی حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینك دستگاه خلقتی ایچون خام
اشیا مثابه‌سنده اولوب اول قدیر مطلق
بونلری ایستدیکی شکل وصورته صوقه‌رق
هر برینه ایستدیکی استعدادی ویرر.
بوکاراضی ایسه‌کز آره‌مزده هیچ بر اختلاف
قالمیه‌رق غایتی «هرکسك مقصودی بر اما
روایت مختلف» دیی ویررز. لکن آنلر
بونی قبول ایده‌مزلر. ذاتاً انلرك سردایلدکلری
ملاحظات بر صانع واجب الوجودك
ردی ایچوندر. اوحالده عناصر متخالفه‌نك
صور معلومهٔ مکوناته نه‌کبی بر قدرت
سائقه‌نك سوقیله کیردکلرینی صورارز.
ذاتا انلرده موجود اولان جوابی اعطا
ایدرك «تصادف ایله» دیرلر. تصادفك

بوقدر دائمی بوقدر عمومی بر انتظامی تأمين ایده میه‌جکندن بحثله اثبات واجبه قدر آرتق بزم ایچون میدن آچلمش اولور.

لكن بزم مقصدمز بو دکل ایدی. بز اولا بویله بر مناظره‌یه کیرشمك ایچون کندی وارلغمزی اثبات ایده‌جك ایدك. ذاتاً آنلر دخی بزی بو واديلرده سوز سویلیه بیلمکدن منع ایچون بزه مادیتدن بشقه بر وارلق حکم ایتمامشلر ایدی. سوزك قیصه‌سی بزی حق کلامدن و حق مدافعه‌دن بیله منع ایتمکه قدر وارمشلر ایدی. بناءً علیه آنلرك بو «تصادف» جوابی ویرملرینه سببیت کوستره‌جك اسئلهٔ متقدمه‌یی ده ایراده حاجت کورمیه‌رك بز بحثمزی ینه باشلادیغمز صورتده یوروتمك عزمنده

دوام ایلرز .

بو حالده اولاً مادیونك بزم تعیین ماهیت مادیه‌مز حقنده سویلمش اولدقلری سوزلری کوزلجه و تماميله اکلایوب اکلایه‌مامش اولدیغمزی کندیلرینه کوسترمك ایچون دیرز که :

ماهیت مادیه‌مز حقنده سویلدیککز سوزلر قوانین طبیعیه‌یه‌ده هیچ مغایر دکلدرلر . فی الواقع او نقطهٔ نظرجه موجودیتمز بزم وارلغمز دیمك اولمیوب بلکه بز دخی ماده‌یه عائد بر وارلق دیمکز . یعنی بز بزه مالك اولمقدن زیاده ماده بزه مالك اولیور . بز « مواد متشکله‌مز » یاخود « عناصر متشکله‌مز » دیه‌میه‌جکز . ماده دیه‌جك که « سز بنم شکل وصورت

ویردیکم وجودلرسکز. بنم مخلوقلرمسکز!»
اویله دکلمی؟

بزم شو سوزمز مادیون فلاسفه‌نك زیاده‌سیله خوشنه کیده‌جك . پك اکلایشلی شیلر اولدیغمزدن بحثله بزه تحسینلر آفرینلر یاغدیره‌جقلر . فقط بز شو مسئله‌یی دها درین اکلایوب اکلامامش اولدیغمزی اثبات ایچون :

— اویله ایسه بز برقول عتیقه کوره هر یدی سنه‌ده بر کره ودیکر برقول جدیده کوره هر چند ماهده بردفعه خالقمزی تبدیل ایدییورز . چونکه بوکون وجودمزك تشکل ایلدیکی مواد برقوله کوره یدی سنه و برقوله کوره چند ماه مقدم یوق ایدی . اومدت ظرفنده پیدا اولدی . ینه

او قدر مدت صكره يوق اوله رق يرينه
دیکرلری قائم اوله جق .

دینجه او کمال انبساط ایله بزه تحسینلر
آفرینلر یاغدیران پروفسورك چهره سی نه
قدر بوزوله جغنه سز دقت ایدیکز . بزم بو
سوزمزده کی حکمت نره لره قدر واره جغنی
احتمال که قارئلرمزدن پك چوقلری وهلةً
اکلایه مامشلردر . فقط او حکمت مادیه
معلمی وهلةً اکلامشدر . بو مقدمه ایله
جان طمارلرینه طوقندیغمزی ده جانلرنده
پیدا اولان آجی ایله اکلامشلردر .

آثار حکمیه مزدن بریسنده ایچه
تفصیلات عرض ایلمش ایدك که انسانك
وجودی دائمی برقرارده طورمز . بوکون
پارمقلرمزی تجهیز ایلیان طرناقلر بوکون

وجهمزی تزیین ایلیان صقال و بیق و سائر
توکلر بوندن چند ماه مقدم یوق ایدیلر .
بز آنلری بر یاندن کسدکجه انلر کوکدن
سورەرك موجودلری منعدم اولدی .
یرلری ینه یکیلری کلدی .

ینه بونك کبی وجودمزده جولان
ایدن قانلر دخی بوندن برزمان اولکی قان
دکلدر . بر زمان صکره بوندن اثر قالمیەرق
یرینه تازەسی یکیسی کلەجکدر . زیرا قانمز
وجودمزی هر دفعه جولاننده حرارت
غریزیەمزله یانەرق جکرلرده بالتصفی
کوموری آسید قاربونیق صورتیله نفسمز
ایله برابر اغزمزدن چیقوب کیدیور .
بوصورتله لاینقطع اکسیلن قانك یرینه ده
هر کون غدامزك پیدا ایلدیکی کیلوس

قانه قاریشه‌رق تضمین وجبر مافات حکمنی الیور .

طبیعیون حکمانك غایت ماهرانه ومتحیرانه برصورتده اثباتلرینه کوره بوتجدد دائمی جلدمزده لحم وشحم وعروق واعصابمزده واردرکه تفصیلاتك بوجهتی دها ایلرویه کوتوره‌جك یر بوراسی دکلدر . ذاتاً بو عجیبهٔ طبیعیه پك چوق کمسه‌لره معلوم اولدیغی کبی مناظرمز اولان مادیون حکمایه دخی معلومدر . بناءً علیه مرامزی انلره اکلاتمق ایچون‌ده تطویلات دورا دوره محتاج دکلز . انلر مرامزی بزم اکلاته‌بیله‌جکمز درجه‌دن‌ده زیاده اوله‌رق اکلامشلردر . ذاتاً بو اکلایش آنلر ایچون بر بلیهٔ عظیمه‌درکه یوقلغنی

ادعا ایلدکلری روحلری نی اك زیاده تعذیب
ایدن دخی بوحالدر . بوحال انلر ایچون
کندی کندینه قائم ودائم بر اعتراضدرکه
جواب شافی ومقنع ایله انی ازاله یه بردرلو
قدرت بوله مدقلرندن اضطراب روح ایله
قیوریم قیوریم قیورانورلر .

اما بو اضطرابلری نی انلر بزه کوستر-
مامك ایسترلر. کتابلرنده بوکا دائر اولان
بحثی پك تز کچرلر . حتی بزم علیهمزه
تحویل حکم و برهان ایچون غایت اوسته لقلی
بر مغالطۀ حکمیه یاپه رق دیرلرکه :

— اوت! خالق وجودکز اولان ماده
غایت متبدل غایت متحولدر. بوایسه مع قوتها
ماده نك فعالیت دائمه سنی کوسترر . اوت
بوکون « بنم . بزز » دیدیککز وجودی

تشکیل ایدن ماده چند ماه و یاخود چند
سنه صکره بالتدریج و بالکلیه آیر یله‌رق
سزدن بشقه سائر وجودلری‌ده تشکیله
کیدزلر . احتمال که چند ماه ویاخود چند
سنه اولکی احمد مدحت شمدی بر کل
فدانی برکله‌بك بر صوغوجانله برقاچ‌ده
سائر بوجك و یاخود چیچك وجودینه
منقسم اولمشدر . لکن بوندن‌قاعدهٔ اسا -
سیه‌مز ایچون نه مخالفت کوریلور ؟
ماده‌ده‌کی قوهٔ خالقیه ایشته بویله نظر
حکمتمزده بتون بتون واضحاً متجلی اولیور .
بز اولدیکمز زمان مادیاتمزك اوله‌جکنی
بزه بو صورتله کوستریور . یعنی بزدن
اول ایشته وجودمز بهرچند ماه و یاخود
بهرچند سنه ظرفنده برکره بزه کوره هلاك

اولوب بشقه‌لرينه كوره يكيدن تولد ايدييور .

مسئله شو وجهله نازكلشدكجه قارئلر- مزك دخی نظر حكمتلرينی درت آچمه‌لرينی رجا ايدرز . زيرا حقيقت مطلوبه‌يی شو مغالطهٔ حكميه‌دن قورتاروب خلاص ايلمك ايچون بو آچيق كوزليلكه بوز يركلكه احتياج تاممز واردر . بناءً عليه بر ياندن « فيلسون مادی بزه اولمكسزين برچوق دفعه‌لر قالبی دكشديرتيور » لطيفه‌سيله برازده كوله‌لم اما شو حقيقت فنيه‌يی انكارده امكان شويله طورسون ذاتاً انلره قارشو اصل برهان فنيمز دخی بو اولديغندن بو ايپ اوجنی زنهار المزدن براقيه‌لم :

*
* *

شو موجودیت مادیه‌مزك لاینقطع
تبدلی وجودمزك مخلوق ماده اولمیوب
بلکه مخلوق بالماده اولدیغنی اثبات ایدن
برهان مادی وقطعیدر . اکر بز ماده‌نك
مخلوقی اولسه ایدك خالقمز اولان ماده‌نك
بزدن انفکاکیله مخلوقیتك‌ده بزدن انفکاکی
لازم کلور ایدی . مخلوق بالماده اولور -
سه‌ق حضرت خالق بزم جسمانیتمزی مایهٔ
ماده ایله خلق بیورمش اولورکه انی‌ده
لسان حکمت شرعیه « طوپراق » دیه
تعبیر ایدر . بو « طوپراق » برتعبیر اعمدر .
اکا برده « طین » تعبیر اولننجه ایشته صو
دخی داخل اولمش اولورکه موجودیت
جسمانیه‌مزك درتده اوچندن زیاده‌سی صو
اولدیغنی ارباب علومك تحلیلی‌ده میدانه قویار .

نعمةاللهـدن بلا اسراف يـيوب ايچمكه ماذونيت وحتى مأمور يمزك وجه وحكمتيله شو موجوديت جسمانيه مزك لاينقطع تبدل وتجددى آره سنده ده بيوك برمناسبت فنيه وحكميه موجـوددر . ديمك اوليـوركه موجـوديت عنصريه مزدن نه مقدارى اكسيلدكجه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ينه عنصريات ايله اومافاتى جبر واكمال ايچون ييوب ايچمه مزى تدبير بيورمشدر .

بوحالده بز ماده نك مخلوقى مصحوبى دكلز . ماده بزم لوازم تكملات جسما نيه مزدندر . اكر ماده نك او تبـدلات وتحولاتى ايله بزدن آيرلمسى اوزرينـه بزى ده بالتـدريج الوب كـوتورمك كبى برحال اولسـه ايدى ماديون حكما يردن

كوكه قدر حق قازانور ایدی . بزده
قانع اولور ایدککه بزده بزلك ووارلق
اولمیوب بزده ماده‌یز بزده‌کی وارلقده !
اما ایشته ماده بزدن آیرلیورده بز ینه
وارلغمزده قائم واجل مسمامزه قدر دائم
بولنیورز .

تطبیق وایضاحك بودرجه‌سی انیأتمز
بشقه جسمانیتمز بشقه اولدیغنی یعنی بو
وجود جسمانی ایچنده بر روح بر « بن »
موجود بولندیغنی هله اهل انصافه تسلیم
ایتدیرر ایسه‌ده فیلسوف مادی‌یه تسلیم
ایتدیره‌مز . بحثك بو مرتبه‌سنه قدر
ارقه‌مزدن قوشوب یاقه‌مزه صار یلور .
زیرا تسلیم بحث ایدرك بزی قویو ویره‌-
جك اولسه بز آرتق وارلغنی اثبات ایلد-

یکمز روحك بقاسنه قارانه وخالق روح
اولان ربمزه وانکله مناسباتمزه طوغری
بحثی یوروتەرك فیلسوف مادی‌یی پك
کیروده براقیرز . بز بحث حکمتمزی
یوکسلتدکجه او اشاغیده قالەرق نهایت
بعنایته تعالی او اسفل سافلین انکارده
قالدیغی حالده بز اعلای علیین وصوله
قدر — فضل ربمز ایله — یول المش
اولورز .

فقط عجله‌مز نه ؟ بز انلرك اللرندن
قاچوبده قورتلمغه محتاج دکلز . انلر
مأیوس اولەرق بزم یاقه‌مزی براقسو -
نلرده بز کندی کندیمزه قالدقدن صکره
ایستدیکمز کبی حرکتده مختار بولنورز .
بناءً علیه تا بحثك بو درجه‌سنه قدر بزی

تعقیباً سویلدکلری سوزلری دیکله‌یه‌لم .
ایشته دییورلرکه :

— سزك وجودکزی تشکیل ایدن ماده‌نك لاینقطع تبدل ایدرك هر ذره‌سنك یرینه ذرات جدیده کلسی و بوندن سزك هویتکزك کویا تبدل ایتمامسی سزده «بن» لك بشقه مادیت بشقه اولمسنی قبول ایتدیره‌مز . بو بابده نظر دقت وحکمته النه‌جق دها پك چوق شیلر واردر از جمله اوچ یاشنده‌کی بر انسان اون درت یاشنده‌کینك یکرمی یاشنده‌کینك اوتوز بش یاشنده‌کینك اللی التمش بش سکسان یوز یاشلرنده‌کی انسانك عینیدر دیه ادعا ایده‌بیلورمیسکز ! بو حالده «ایشته ماده بزدن آیریلیورده

بز ينه وارلغمزده قائم والى اجل مسمى دائمز»
ديه استنتاج ايلديككز حكم باطل اولديغى
كندى كنديسنه ميدانه چيقيور . انسانك
هر چاغنده كى احوالنه كوره فيز يولوژى
و پسيقولوژى او قدر متخالف حكملر
ويريورکه برچاغده كى انسان ديكرچاغده
كى آدمك يا صورتاً ويا سيرتاً عينيدر ديمكه
امكان متصور اولهميور . بونك تفصيلى
وايضاحى البته معلومكز اولديغندن بوراده
ايرادلرينه لزوم يوقدر . زيرا بز
« انترو پولوژى » درسى ويرميورز .
حكمتدن بحث ايديورز. بورالرينى بيلميان
فرق ايتميان انسانك بو مناظرهٔ حكميه يه
اشتراكى ده جائز اولهمز . ايمدى بز ينه
ادعاى اولمزده ثابتز . انسان موجوديت

مادیه‌سندن عبارتدر . اندن بشقه
وجودده بر « بن » یوقدر . روح فلان
اساطیرا اولین قبیلندندر . هله روحك قدمنی
بقاسنی تخیل بالکلیه مستبعددر . انسانی
هانکی چاغنده نه کبی خواص ایله ماده
نصل تشکیل ایدییور ایسه انسان دخی
او یله اولیور . چوجقلق کنجلك باباییکیتلك
اختیارلق بوناقلق کبی حاللر کوستریور .
اکر سزك ادعا کرده‌کز کبی انسانده
بر روح بولنسه او روح دخی باقی اولسه
وانسانك موجودیت جسمانیه ومادیه‌سنده‌کی
تبدل وتحول دائمی اوروحدن مستقل واندن
بشقه برشی بولنسه ایدی انسانك هرچاغنده
بر بشقه درلو احکام فیزیولوژیقیه
و پسیقولوژیقیه کوستره بیلمسی قابلمی ایدی؟

انسان هپ برحالده بولنملی ایدی !

نصل ؟ شمدی فیلسوف مادیینی بو اعتراضلر یله براقوب قاچمق جائز کوره‌بیلورمی ؟ صکره « قاچدی! » دیمزمی ؟ بز ایسه قاچمقله دکل مردانه مدافعه ایله قورتلمق ایستیورز. بز قاچمیه‌لم او رجعت ایلسون دییورز !

الك تحفی شوراسی که فیلسوف مادی بزه بوسوزلری اصل کندی وجدانتك خلافنه اوله‌رق سویلیور . ذاتاً بونلرده اصل کندی وجدانلرینی اقناع وتطمین ایده‌جك حکمت یوقدرکه ! وار اولسه‌ایدی انتحاری تجویز واجرا دنجی ایدرلرمی ایدی ؟ روحلری دائم اضطرابده چونکه فکرلری دائم اشتباهده‌در. کندی حکمتلری کندیلرنده

اطمئنان قلبی موجب اوله‌میور . بر یره
بل باغلایه‌میورلر . انك ایچون نظرلرنده
روحك‌ده حیاتك‌ده اهمیتی قالمیوب
هر جهتله مأیوس ومقهور اولمقدن ایسه
باری کبروب کیده‌لم دییورلر .

اوت ! بزه سویلدکاری شو صوك
سوز دخی موافقت فنیه‌سیله برابر منطق
لهنه تطبیق خصوصنده‌کی خدعه‌کارلغی
بیلدکاری ایچون وجدانلر ینه مغایر اوله‌رق
سویلنیور . انلرده‌کی حکمت وجدانلر ینه
موافق اولسه ایدی جمله‌سی او نقطه
اوزرنده اجتماع ایدرك برجماعت اولورلر
ایدی. اوروپاجه مقدارلری او قدرچوغا
لدیغی حالده هنوز لیور پولده‌کی طقسان

بش مهتدی انکلیزلر قدر اولسون بر جماعت
تشکیل ایده بیلدکلری یوقدر .

*
* *

مادیونك بزه شو صوك هجوملرینه
قارشو ایکی صورتله مدافعه ایده جکز .
بریسی پسیقولوژی وفزیولوژینك
یکدیکرینه تطبیقیله . دیکری دخی یالکز
فیزیولوژی ایله . باقلسه اولا یالکز فیز-
یولوژی ایله مدافعه ایدرك بعده پسیقو-
لوژی یی ده بحثه قاتمق لازی کلنور کبی
کوریلور ایسه ده اویله دکلدر .

مجادله مزك بوجهتنده پسیقولوژی
بر نوع استطراد صورتنده اولوب اصل
بحثمز ایسه فیزیولوژی یه عائد اولدیغندن
او استطرادی بعد الاجرا صدد اصلی یه
رجوع ایتملی یز .

فیلسوف مادی نه دیيور ایدی ؟

جسمانیت مادیه‌مزك تبدل وتحول دائمیسی روحمزدن مستقل واندن بشقه برشی اولسه ایدی انسانك هر چاغنده بر بشقه درلو احکام فیزیولوژیقیه و پسیقولوژیقیه کوسترمیوب هپ برحالده بولنمسی لازم کلور ایدی .

بحثك فیزیولوژی یه عائد اولان قسمنی صکره یه براقور ایسه‌لك پسیقولوژی یه عائد اولان قسمی ایچون بلا تردد ولا احتراز دیرزکه : اوت ! انسان هرچاغنه کوره بر بشقه درلو احکام پسیقولوژیقیه کوسترمیوب روح هپ برحالده بولنیور .

ایشته ایضاح ایده‌لم :

قدم و بقا وتعبیر دیکرله ازلیت

وابديت ماديونك ديدكلرى كبى ماده‌ده اولمقدن زياده روحده اولمق بزم ايچون‌ده هركس ايچون‌ده عقله الك ملايم كلندر . زيرا حق سبحانه وتعالى بزم ايچون روحى آناليزايده‌بيلمك قابل اوله‌بيله‌جك برصورتده ياراتميوب « او بنم امريمه عائد برشيدر » بيورمشدر . اما ماده‌يى جمله ايچون آناليز ايتمك قابل اوله‌جق برصورت ظاهرهٔ موجوديتله ياراتمشدر . ماده‌يى روحه ظرف ايتمشدر . اولوم ديدكلرى حل غريب ايله روحى جسددن آيرديغى زمان ايشته روحسز ماده اورته‌ده قاليور . بزجه بر امر ربانى اولان روحده قدم و بقا بولندقجه انك بودنيا اوزرنده‌كى مسافرتى مدتى نه‌دن عبارت قالوركه اومدت ظرفنده

روح صبی اولسون بابا یکیت اولسون قارتلاشمسون اختیارلانسون ؟ برقاچ بیك سنه عمری اولان بر شخصك او عمرندن یالکز بر ثانیه‌لك قدر بر زمان ظرفنده چوجق بابا یکیت اختیار اولمسی کبی تحولات ذهنه صیغه‌بیلورمی ؟ قدم و بقا دنیالن شی او یله برقاچ بیك سنه‌یه‌ده تشبیه اولنه‌مزکه بو عالمدن مدت کذارمزی بر ثانیه‌یه قدر تشبیه ایده‌لم . کائناته نسبتله کرهٔ ارضی برذره‌یه‌تشبیه ایدرلر . کائنات اولچلمش‌ده ارضك نسبتی ذره قدر اولدیغنی کوریله‌رکمی بوسوز سویلنمش ؟ او بر تشبیهدر . بزم‌ده برقاچ بیك سنه‌لك عمره نسبتله برثانیه دیدیشمز برتشبیهدر .

بو مسئله اوزرنده فیلسوف مادی چشم

دقتی پك قوتلی آچملیدر . بو سوز هر زمان
هر کسدن ایشتدیکی سوزلردن دکلدر .
بو سوزی اوروپا حکماسندن دکل بر منتسب
حکمت قرآنیه‌دن ایشتیور . بناءً علیه :
« بقای روح سنجه مظنون ومتوهم بر
شیدر . بنجه مسلم دکلدرکه بو جوابکی
قبول ایده‌یم » دیه بورومه‌دن رد دعوایه
استعجال کوسترمامليدر . بن سوزمی انك
عندنده مسلم اولان فنه دخی تطبیق ایده‌جکم !
« هی من امر ربی » اولان روحك
ملکات فیزیولوژیقیه‌دن اك زیاده مجرد
و بناءً علیه اك صافی تجلیاتنی کورمك
ایچون حال صباوته وحال پیری یه باقملیدر .
اما نظر حکمتله باقملیدر ! کهوارهٔ معصو -
میتنده میشیل میشیل اویور ایکن او یانه‌رق

والده‌سنك یوزینه بر طور كرو بیانه ایله
كولن معصوم صافیده‌كی حاله باقلیدر .
فقط بو نظر دقت عطف ایدلدیكی زمان
په داغوژی یعنی علم تربیةالاطفالك
انسانی ارشاد ایلدیكی حكمت دخی كوز
اوكنده اولملیدر . یعنی دوشونملیدركه
چوجقده مادی معنوی بر راحتسزلك
براحتیاج برمظلومیت اولمز ایسه چوجق
آغلامیه‌جق تیتیزلك كوسترمیه‌جكدر .
كذلك كوشهٔ وارستكئ طفولیت ثانیه‌ده
بولنان پیر حكمت ضمیره‌ده باقلیدر .
اكاده او نظرحكمتله باقلیدركه اولادینك
حال عجز طفولیت وصباوتنده شفقت
پدرانه‌سنی انلره حامی وخدمتكار ایدرك
بیوتمش اولان او پدر كامل شمدی كندیسی

حال عجز طفولیت ثانیه‌یه کلدیکی زمان دخی اولاد ذی اقتدارینک شفقت حامیانه وخادمانه‌سنه تماميله نائلیت حقنه مالکدر . کندیسی کونا کون قیدسزلقلر شفقتسزلکلر ایله رنجیده ایدلمیه‌جك . الده‌کی صافیت ملکانه‌یه رنجش کونا کون ایله خلل کتورلمیه‌جك .

بو ایکی صافیت آره‌سنده بر زمان اولمشدرکه او روح صافی صاحبی کاه اسیر تهور کاه مغلوب غضب اوله‌رق روحك او صافیت ملکانه‌سیله توفیق قبول ایده‌میه‌جك نیجه حاللرده بولنمشدر . لکن بو احوال مستغربه‌نك اسباب موجبهٔ فنیه‌سی نه‌در ؟ بونی موشکافانه بر دقت ایله تتبع وتعیین ایتمیه‌جك اولورسه‌ق

قرا كلغه قوبور صيقمق قبيلندن اوله رق
بوش يره مناظره و مجاهده ايتمش اولورز .

نسواندن بر يسنك عضو نوعيسنى حال
طفوليتنده تتبع ايليان انترو پولوغ
او عضوده بالآخره ذكور ايله مناسبت
معلومه يه دلالت ايده جك هيچ بر حال
بوله ميور . اركگك ممه سنده چوجق
امزيرمكه دلالت ايليه جك هيچ بر حال
بولنمديغى كبى ! صكره او صبيه نى مرتبهٔ كمال
نسوانيه سنى بولديغى زمان تتبع ايدييور
باقيوركه توليد ايچون لازم كلن استعدادلرك
كافه سى اوراده همان اول يوق ايكن يكيدن
پيدا اولمش ! بو تتبع اركگده دخى بويله
بر نتيجه انتاج ايليور . شو بحثى تفصيلات
لازمهٔ فنيه سيله ايضاح و تفصيل ايتمكه

محجوبيت مانع اولور . هم او قدر تفصيله
حاجتده يوقـدر . كيفيت ارباب فنـه
معلوم اولديغنـدن قارئلرمزى وياخـود
شو مسئله‌ده معارضمز اولان ماديونى الدا -
تەجق دكلزيا ؟ ايمدى عضو مذكـورك
تشكلات ابتـدائيه‌سى كندى صـاحبنده
احسـاس شهوتى ايقاع ايتمامكده بولنديغى
وروح بوعضوك ملكۀ فزيولوژيقيه‌سندن
متحصل احتساسدن آزاده اولديغى حالده
هيچده اسير شهوت اولميور ايكن صكره
تكملات نوعيـه‌نك حصـوليله بالفرض
اسير شهوت اوليور ايسه بوحال روحده
برتبدلمى كوسترر؟ يوقسه عضوده برتبدلمى؟
برثانيه بيله تردده حاجت قالمقسزين تسليم
اولنوركه تبدل بر ده تبدل پسيقولوژيقيه

دکل بر « تبدل فزییولوژیقیه » در .

هپ تبدلات فیزییولوژیقیه‌دن اولمق هپ اساسی ایشته او موجودیت مادیه وجسمانیه‌مزك لاینقطع تبدل وتحول ایتمسی مسئله‌سی اوزرینه مبتنی بولنمق اوزره مرور زمان ایله اعصابه صلابت دماغه وبنه دماغ طویل دیمك اولان مردار ایلکه قوت ومتانت کله‌رك هله برچوقده عوارض ومشاهدات وامثال واسباب خارجیه‌دن طولایی انسانده تهور حرص فلان کبی امراض نفسانیه پیدا اولیور . بونلری‌ده روحه عائد بر تبدلدر دیه حکم ایلمك روح علیهنده نه‌یمان بر افترادر . بونلر هپ حواس ظاهره وباطنه‌یه مؤکل اولان عضولرك ارباب فن نزدنده ایشته «ملکه»

دنیانك مقتضیات فعالانه‌سیدرکه بر زمان
یعنی صباوتده یوق و یاخود پك آز ایکن
بر زمان صکره یعنی کمال چاغنده وار اولمش
یاخود چوغالمش و بر زمان صکره یعنی
هرم چاغنده ینه آزاله‌جق ینه یوق
اوله‌جقدر .

روح ایسه بونلرك الك آزغنلغی زماننده
بیله بونلره معارض بولنمشدر . مادیون
اگرچه کندیلرنده‌کی احوال روحانیه‌یی
هیچ تجربه ایتمامش کبی طورانورلر ایسه‌ده
احوال روحانیه‌لرینی دائما تتبع ایله تزکیهٔ
نفس مجاهده‌سنده بولنان روحانیون حتی
حقیقیون حتی طبیعیون بیله روحك بو
معارضه‌سنه دقت ایتمشلردر وایدییورلر .
بغیر حق کمسه‌یی اینجتدکاری وحتی برکلبی

آغلاتدقلری زمان روحنك كنديلرینی تصل
مؤاخذه ایلدیكنی كوز ایله كورورجه‌سنه
حس ایلمشلردر وایلیورلر. والاهر انسانده
« ندامت » كلمه‌سی معناسز بر كلمه حكمنی
آلور ایدی. ندامت نه‌در ؟ انسانك روحه
قارشو مسئولیتندن متولد بر محجوبیت
دكلمی ؟ پك چوق كره اولوركه انسانك
درونندن برقوت یعنی روح « بونی نیچون
بویله یاپدك ؟ » دیه انسانی یر بتورر .
حتی انسان بوكا جواب ویرمكدن مرام
اكلاتمقدن عاجز قالەرق ! « ای ! یاپدم
ایسه یاپدم . نه یاپه‌یم ؟ » دیه طغیان
درجه‌لرینه قدرده وارر .

انسانده‌كی امراض نفسانیه‌نك كرك
پیداسی، كرك تزایدی ملكات فزیولو -

ژیقیه‌سنك ملكات روحیه علیهنه طغیانی
اثری اولدیغنده وحتی بونده عوارض
ومشاهدات وامثال واسباب خارجیه‌نك‌ده
پك بیوك حكمی بولندیغنه بر برهان مادی
دخی تنها یرلرده یاشایان آدملر ایله مراكز
مدنیه‌ده یاشایان آدملر آره‌سنده‌كی صفوت
وشیطنت فرقیدر .

بر كویلیده كوردیكمز صفوت قلبی
نه‌یه حمل ایده‌جكز ؟ او صفوت قلب كه
عادتا معصومیت طفلانه‌یه قریب برشیدر !
بونی ملكات روحیه‌سنجه بر نقصانه حمل
ایده‌بیلورمی‌یز ؟ چونكه اسبابی ظاهر
وباهردر . او بیچاره‌نك تنعم وتعیشی عضو-
لرنده‌كی ملكات فزیولوژیقیه‌یی آزغنلق
درجه‌سنه واردیره‌جق مرتبه‌ده دكلدر .

نه یر نه ایچرکه ؟ نه قدر تلبس ایدر نه وجهله اتخاذ سکنا ایلیه بیلورکه ؟

اقونومی یی آیری آنتروپولوژی یی آیری اتنوغرافیایی ده آیری اوله‌رق تحصیل و تتبع ایلدکدن صکره بر کره ده بونلری یکدیکریله تطبیق ایده‌لم ده اندن بر حکمت چیقاره‌لم . بعض ملتلری بعضلرندن دها حلیم دها صافی کور - یورز . بر ملتك بیله بعض اقسامنی بعض اقسامندن دها معتدل دها سلیم بولیورز . بومسئله‌یی بر کره اتنوغرافیایه تطبیق ایدرك مثلا « هندیلر حلیم اولورلر . اوروپالیلر کبی غضوب دکلدرلر ! » دیی ویرمیه‌لم یاخود « شو آدم لنفائی اولدیغندن حلیم وشو ایسه دموی بولندیغندن غضوب » حکمنی اعطا ایدی ویرمیه‌لم . بر کره ده

بونلرك احوال اقونومیقیه‌لرینی یعنی نصل
یاشادقلرینی دوشونه‌لم . قیش موسملرنده
مکمل شمینه‌لر صوبالر قالوریفرلر ایله
تسخین اولنان یرلرده اوتوروب فلانه‌لالره
صاریله‌رق پالطولره کورکلره کومولەرك
قیشلك یازدن فرقنی براقامش اولان اهالی
صوغوغكده صیجاغكده تاثیراتنه کوکس
ویرمکه محکوم اولانلره بکزرمی ؟ هر
نوبت طعامنده بالق قوش قویون صغیر
اتلریله سبزه وخمیرلری برقاعدهٔ طبیه
وحفظ الصحیه ایله قانون آلتنه آلنمش اولان
واو اطعمه‌یی اینجه شرابلر ایله نفیس
بیرالر ایله ترطیب ایلیان خلق صوده
قینامش پرنج صوده حاشلانمش آسیده ویا
مامالیغه ایله وچشمه ودره صوینی ایله

تعیش ایدن خلقه نسبتمی قبول ایدر ؟ آرتق مشروبات کئولیه‌نك طبع بشرده موجب اوله‌جغی تغیراتی حسابه قویمیه‌لم . فقط اومتنعم خلقك مجامعنده انواع شیطنت میدان الدیغی حالده بواهل ریاضت خلقك مجامعنده او یولده‌کی سوء امثال دخی بولنمدیغنی حسابدن خارج طوته‌میز . ایشته بوتدقیق بزه کوسترکه « ترقیات مدنیه » و « مسعودیت مدنیه » دنیلن عاللرده‌کی خلق تنهالق یرلرده‌کی آدملر کبی صافی اوله‌مزلر .

بونی دوشونه‌لم ده متعاقباً تخطرایده‌لم که او تنعمات مدنیه ایچنده بولنان خلقك روحی بوکلفتلردن محظوظده اوله‌مز . براستغراقدر کیدراما آره‌لقده بر روحك

کندی احتساساتنه مراجعت ایلدکجه روح
بو کلفتلردن صیقلدیغنی هیچ صاقلامز .
بونلری بر اشکنجه اوله‌رق چکدیکنی
درمیان ایدرك شویله صحرالق تنهالق بر یره
آتلمغی پك ایسترلر. شاعرلرکه احساسات
روحیه‌لرینه البته بانقه‌جیلردن دها زیاده
تابعدرلر دائما چمنزاری چاغلایانلری
قوشلری چیچکلری تخیل ایدرك اولانجه
فصاحت و بلاغتیله بونلری تغنی ایدرلر .
فیلسوف که البته سیاسیوندن زیاده احتسا-
سات روحیه‌سنه مطیعدر اوده سکوت
وسکون یرلرینی کمال تحسر ایله ایستر .

ایشته مادةً ثابت اولدیکه روح
هپ بر حالده‌در . تبدل ایسه ملکات
فیزیولوژیقیه‌در . بوده موجودیت

مادیه وجسمانیه‌نك تحول دائمیسی اثر یدر .
بر اهل شهوتك جان آتدیغی بر محبوبهٔ دلارایه
بر صبی بر پیر هیچ ده او نظرله باقمز .

***

شوراجقده اعدامز بولنان مادیون ایله
بر قاچ دقیقه‌لق بر متارکه عقد ایده‌لم ده
احبامز اخوانمز بولنان اهل ایمان ایله
ایکی چفت سوز ایده‌لم :

ای اخوان دین ! مادیون ایله اولان
شو مناظره ومجادله سزه لسان شریعتمزك
اصطلاحات متصوفه‌مزك « نفس » و
« روح » تعبیر ایلدکاری قوتلر حقنده
بر خیلی ایضاحات وتفسیرات فنیه ویردی .
دکلمی ؟ ارباب دیندن پك چوقلری واردرکه
اساساً مؤمن ومعتقد اولدقلری حالده

بو مثللو تعبیراتك ماهیتلرنده اولان اهمیت عظیمه‌یی تقدیر ایده‌میه‌رك غافل بولنورلر. هله تحصیللری ناقص اولانلرکه انلر مقدماتدن عبارت اوله‌رق استحصال ایلدکلری بعض معلومات سطحیه اوزرینه درعقب فیلسوف کسیله‌رك بوکبی شیلری همان افسانه وافسون اوله‌رق تلقی ایدرلر.

بیلملی یزکه مأخوذ من لوح المحفوظ اولان قرآن عظیم الشان برخزینهٔ حکمت محضه‌در. اینانملی یزکه اندن اقتباس انوار حکمت ایدرك بونجه مؤلفات جهان بهالریله کتبخانهٔ ملیمزی زنکین ایدن علما و مشایخ «رحمة الله علیهم اجمعین» افندیلرمز حضراتی اویله سعی عبثله اشتغال ایتمش متوهمین مادیونه بکزه‌مزلر. بزی ارشاد ایچون پیشکاه

انظار حكمت وانتباهمزه قويدقلری حقايق
زمانمزجه اوروپاده مترقی كوريلن علومه
اصلا مخالف دكلدرلر . فقط علوم مذ-
كوره تعلم ايديلور ايكن يالكز صحيفه‌لرك
اوزرنده‌كی سوزلر نظرلرمزی تغليط
ايتماليدرلر . انلرك ضمنلرنده‌كی حكملر
ذهنلرمزی تنوير ايتمليدرلر .

ايشته ثابت اولدی‌كه نفس ديديكمز
شی حكمای جديده‌نك « ملكات فيزييو-
لوژيقيه » ديدكلری شيدر . يعنی هر
عضوك مقتضای طبيعيسندن متولد حكم‌كه
روح اندن عالی اندن صافی برملكهٔ ملكيه
ايله بزی انسانلق شرفنه دعوت ايدر .
نفسك الجا آتی روحدن مستقل برشی
اولديغنی بداهةً كورمك ايچون تجليات

نفسیه‌نك الك باهری اولان شهوتی مثال اتخاد ایده‌لم . صبی ایکن بزده بو بلا یوق ایدی . پیر ایکن ینه یوق اولیور . جوان ایکن بونك الجاسنی روحه اسناد وافترا ایتمك نصل قابل اولورکه او ملکه‌یه مؤکل اولان خصیتینی چیقاردقلری کبی انك الجاسی‌ده ایشته محو اولوب کیدییور . روح ینه کندی ملکات ملکیه‌سیله باقی قالیور .

امراض نفسانیه‌نك کافه‌سی‌ده بو یله‌در .

سراج وهاج اولان قرآن عظیم الشا-ندن اقتباس حکمتله مربی انام اولان علما ومشایخ کرام افندیلرمز حضراتی نعم الٓهیه‌دن تنعم خصوصنده‌کی مختار یتمزله

برابر اسرافی نهی قناعتی امر بیورمشلر .
هر فضیلتك مراتبی اولدیغی کبی فضیلت
قناعتكده مراتبی واردر . هله اول باول
قناعت دنیلن شی مسكنتله مترادف دكلدر .
اله كچمیه‌جك اولان بر نعمتدن مأیوس
اولوبده « بن او نعمتسزده قناعت ایدرم »
دیمك مسكنتدر . فضیلت قناعتك مراتب
عالیه‌سنده پرهیز وریاضتی بولورز . ایشته
نعمت الده اما او پرهیزكار ینه ریاضت
ایلیور . علومدن مكتسبات سطحیه اربابی
بونی حیوان كبی آچلغه حمل ایدرلر . علم
حفظ الصحه‌یی‌ده برهان اوله‌رق ایراد
ایلیوب مثلا ات یمیان وجودك هالك
اوله‌جغنه حكم ویررلر . نه صافدرونانه
جهالت ! آفریقاده هندستانده یوز بیكلرجه

ملیونلرجه نفوسی مشتمل ممالك وقبائل وارکه آوروپالیلرك برهفته‌ده یدکاری آتی بر بیلده بلکه اون بیلده یمیورلر . نه‌دن یوز یاشنه یوز یکرمی یاشنه قدر یاشایه بیلیورلر ؟

اهل ریاضت ملکات فنیز بیولوژیقیه‌یی آرتدیروب نفسی آزدیرمامق ایچون پرهیز ایدرلر . انلر ایچون اختیاری اولان بو ریاضت عموم ایچون قسماً اضطراری حکمنه قونیله‌رق اوروچ فرض ایدلمشدر . نه قدر موافق فن نه قدر مطابق حکمتدر ! هیچ اولمز ایسه کونده یدی سکز ساعت آچلغك محکومی مغلوبی اوله‌رق نظر حکمتی آچار فکر حکمتی تنویر ایلرز . او مغلوبیت حد ذاتنده نفسك مغلوبیتی اولدیغنی دوشونه‌رك بر مجاهدهٔ نفسیه‌ده بولنورز .

انواع عبادت وذكر وفكر دخی بويله‌در. بونلری عبث ظن ايدن كنجلرك اصل بوظنلری عبثدر. حضور معنوی رب العالمينده مثول ايله ايجابنه كوره يوزمزی يرلره سوره‌رك كوستردیكمز ذلت وافتقار ايشته تمام نفس طاغيه و باغيه‌مز ايچون رغم حكمنی اله جق بر تربيه‌در .

اوروپا فلاسفهٔ ماديونی انسانده بر روح اولمديغی ادعاسنده ايمشلر . روحلر ينك كافهٔ الجا آتنی محو ايتمش اولدقلری حالده فی الواقع كنديلرنده بر روح بولنديغندن خبردار اولماملری استبعاد ايدلماملیدر . اولجه ديديكمز وجهله اوقدر تنعم او درجه‌لرده افراط تنعم حالنده بولنان بر آدم ايچون فضائل روحيه‌دن بالكليه

تجردله همان بر نفس مطلقه و محضه حالنی آلمق ضروری دکلمیدر ؟ حریف کیینور قوشانور یر ایچر و باخصوص ایچر !... بو صورتله قوتلری شدتلری آرته جق اولان امراض نفسانیه سنك هر بریسنه اجرای حکم ایده جك اولان فحش کین غرض شقاوت شیطنت میدانلرینی آچیق بولور و بر کون بر آن کندیسنی حضور رب العالمینده فرض ایدرك روی تضرع و عبودیتی سجده گاه تذلل و مسکنته قویمق شویله طورسون کمال استکبار ایله وجود واجبی بیله انکاره قدر وارر ایسه او آدمك حالی نه اولور ؟ ارتق بو بهیمیت حقیقیه « ایشته بنده روح دخی یوقدر ! » دیه اعلان جنت ایلر ایسه استبعادمی قلنور ؟

بو يله آزغنجه‌سنه المش اولديغى بر
تربيه مقتضاسنجه انا بابا شفقتنى اولاد
قرنداش محبتنى وطن سوداسنى قوانين
الهيه ومدنيه‌يه انقياد غيرتنى انسانيت
مالكانه لذتنى غيب ايتمش اولان بو زواللى
ضال برده مضل كسيله‌رك بزه وعظ
ونصيحت ويرمكه دخى قالقشيور ايسه
كولرميسكز ؟

كولميكز اى اخوان دين آجيكز !
اكثريا بر بليه‌يه دوچار اولان آدم او
بليه‌دن قورتلمسى احتمالندن زياده بشقه‌
لرينك ده اكا دوچار اولمسى ايله متسلى
اولور . « البلية اذا عمت طابت ! »
ديمشلر . برقنبوره صورمشلركه كنديسى
دوزه‌لور ايسه‌مى ممنون اولور يوقسه

بتون دنیا قنبور اولورسه‌می ؟ ایکنجی صورتی ترجیح ایلمش !

ایشته او فلاسفهٔ لایفلحون بو یله کافهٔ معنویات فضائل بشریه‌یی غائب ایدرك اللهی انکار ایلیه‌رك کندی روحلرینی انکار ایلیه‌رك کندی کندیلرینی مرتبهٔ بهیمیته ایندیرمکله دخی قالمیوب نهایت انواع حیواناتدن هیچ بریسنده طبعاً وطبیعةً کورلمیان وعقر باره بیله بهتان اوله‌رق اسناد ایدیلن انتحار بلیه‌سیله جانلرینی جهنمه اصمارلایوب کیدییورلر . هذه مجازاتهم وهم لها مستحقون !

*
* *

صدددن چیقدق ظن اولنمسون . سوزمزی نره‌ده براقدیغمز پك اعلا

خاطرمزده‌در . مادیونك بزه سویلدیکی بر
سوزی ایکی درلو مدافعه ایده‌جك ایدك .
او سوز جسمانیت ماده‌مزك تبدل وتحول
دائمیسی روحمزدن مستقل واندن بشقه بر
شی اولسه ایدی انسانك هر چاغنده بر
بشقه حاله کیره‌یوب هپ برحالده بولنمسی
لازم کله‌جکی قضیه‌سی ایدی . بوکا
ویردیکمز ایلك جوابده انسانده کوریلن
تبدلاتك هپ فیزیولوژیقی اولوب روحك
ایسه هیچ تبدل ایتمدیکنی وحتی او تحولات
فیزیولوژیقیه‌یه معارضه‌ده بیله بولندیغنی
کوسترمش ایدك .

بو جواب بزم غلبه‌مز ایچون کافیدرده
فضله‌در بیله . فقط فیلسوف مادی بونکته‌ده
قناعت کوسترمك ایستمز . بو جوابمزك

ایچنه بعض مسائل روحیه علاوه ایتمش
اولدیغمزدن و باخصوص او مسائل روحیه‌یی
برهان اوله‌رق ایراد ایلمش بولندیغمزدن
بزه دیرکه : بن روحك عدم وجودینی
ادعا ایدوب طورر ایکن سن گویا روحك
موجودیتنه قائل ایمشم گبی بکا اندن
برهان گتوره‌بیورسك . برهانکی ده قبول
ایده‌مم مبرهن لهکی ده !

شمدی بحث تصفی ایده ایده او یله بر
نقطه‌یه ایندیکه بو نقطه‌ده موجودیت
جسمانیه‌مز بریاندن وقوع افرازات و دیگر
طرفدن وقوع ادخالات وانضمامات ایله
تبدل وتحول ایلدیکی حالده بوتبدل وتحو-
لدن آزاده واندن مستقل برشیئك یعنی بر
روحك بر « بن » لکك ینه بزده باقی

قالدیغنی قطعیاً وصراحةً اثبات ایلمك مادەسندن عبارتدر. بو تحول وتبدلدن آزاده قالان شی ایشته روحمز اولدیغنی اولجه اثبات ایلمش اولدیغمزی ده خصم قبول ایتمیور. انی براثر ایله هم ده روحدن بشقه بر اثر ایله اثبات ایتمکلکمزی ایستیور .

آه ! اکا قالسه بونی هیچ ایستهمیهجك . زیرا ایشته بو طلبنه وقوعبولهجق مقابله مادیق بسبتون حکمدن دوشوروب حقیقتی میدانه قویهجقده بیچاره فیلسوف طاسی طراغی طوپلایوب کیدهجك . اولجه دخی خبر ویرمش اولدیغمز اصل جان طماری ایشته بودر .

اما فیلسوفك ایستدیکی شیئی قارئلرمز کندی نظرلرنده کوزلجه تعیین بیورملیدر

لركه آره‌مزده وقوعه كله‌جك اولان شو
صـوك مصـادمه‌نك شـدت ودهشتنى‌ده
كوزلجه‌تقدير بيوره‌بيلسونلر . بزده اويله
برحال بولنملى كه موجوديتى وجـودمزك
تشـكلى زمانـنده بدأ ايتمش اولمـاملى !
صـكره‌دن عارض اولمش بولنملى . بركره
عارض اولدقـدن صكره دخى موجوديت
ماديه‌مزك تبـدلات وتحولات دائمه‌سـنه
تبعيـةً اوده زائل اولمـاملى . يننه ثابت
قالملى . برمثـال مادى اولمق اوزره مثلا
چيچـك بوزوغى وياخـود هر هـانكى
التيامپذير اولمش برياره‌كبى . ايشته‌وجو-
دمزده بوتمغا اول يوق ايدى . صكره‌دن
عارض اولدى . بردها‌ده‌تحولات وتبدلات
ماديه وجسمانيه‌مزه تبعيةً زائل اولميور .

ها ! بر كتابده كوزمه ايلشمش ايدى كه
استدلالاتى فنه دكل عقلنه ذكاسنه تطبيق
ايدن برذات عينى بوماده يى تحولات وتبد-
لات ماديه وجسمانيه عليهنده برهان اوله رق
ايراد ايلمش ايدى . اكرچند ماه وياخود
چند سنه صكره بوكونكى وجودمزدن اثر
قالميه رق وجودمزك بتون بتون يكيلنه جكى
دعواسى صحيح اولمق لازم كلسه ايدى
وجودمزده كى بعض ياره يرلر ينك ده
زائل اوله رق صكره دن پيدا اولان يكى
وجودده انلرك بولنمامسى لازم كله جكنى
سويلمش ايدى . بوملاحظه يه فنا التفات
اولنه مز. زيرا اوكبى ياره يرلرى ايلك
ياره حالنده ايكن خلقت ابتدائيه سى مختل

اولمش دیمك اولوب التیام حالنده ایسه خلقت
ابتدائیه‌نك عینی عودت ایده‌مز . پارمغی
کسیلن بر آدمك تکرار پارمغی سوروب
چیقه‌مز . چوجق ایکن دیشی چیقانك
یرینه بر دیشی دها چیقدیغی کوریلیور
ایسه‌ده او آدمده حد ذاتنده ایکی صره
دیش وارده انك ایچون چیقیور .
پارمغی کسیلن آدمك او پاره‌سی ای اولمسی
کسیلدیکی یردن یکی پیدا اولان بر اینجه
دری ایله بوزولمسندن عبارتدر . خلقت
ابتدائیه‌سی استعدادینی غائب ایدن او یرده
پاره‌یی متعاقباً ایلك پیدا اولان دری اینجه
و بوزوك برشی اولدیغی کبی بعض تحولات
وتبدلات اوزرینه دکشه‌جك اولان دریلر
دخی هپ اویله اینجه و بوزوك برشی

اولەرق دكشەجكدر . حتى موجوديت
ماديه وجسمانيەمزك لاينقطع تجددى اويله
طرناغمزى بر ياندن كسديكمز حالده بر ياندن
تكرار سورمەسى قاعدەسنەده هر عضو -
مزجه تابع دكلدر . پيلان دريسنى واستاقوز
قبوغنى آتەرق يرلرينه ديكرلرى پيدا
اولديغى كبىده دكلدر . يعنى دريمز
پول پول منفرز اولەرق يرلرينەده ذره
ذره يكيسى كلمك صورتيلەده دكلدر .
بو يله اولسه ايدى بعض كردلرك وعربلرك
قوللرينه يوزلرينه دوكدردكلرى سياه
شيلركده يرلشوب قالەميەرق زائل اولمەلرى
لازم كلور ايدى . كميكلرمزه وارنجەيه
قدر هر جهتى قالبور كبى مساماتلى اولان
وجودمزدن ايليكلر كميكلر بيله نجه تبدلات

وتحـولات ايله تجدد ايدييـورلر . بونك وجه وصورتی ارباب تتبع وتدقيق طرفندن جلدلر طـولوسی تطـويلات وتفصيلات ايله شرح وايضاح قلنمشدركه انلری تماماً بوراده ايراد ممكن اولەمز .

ذاتاً بو تبدل وتجدد مسئلەسی عندالعموم قبول دخی اولنمش بولنديغنـدن بو بابده مجـادلهٔ جديده ارضك كرويتنی يكيـدن اثباته چالشمق صورتنده بی لزوم وحتی عبثدر .

مرام اكلاشـلدی يا ؟ مثال ماديسی اولەرق اخطار ايلديكمز چيچك بوزونتيسی وياخود سياه دقەلر كبی عن اصل بنلـكمزده داخل اولمدقلری حالده صكرەدن كلوب فقط تجددات جسمانيه يه تبعاً زائل اولميان شيلری

ایستیورلر اما بونلرك معنویسنی ایستیور-
لرکه شو وجود جسمانی ایچنده برده
انائیت روحانیه بولندیغنی واو شیء عارضی
ولایزال ایشته او انائیت روحانیه مزله
برابر باقی قالدیغنی کورەرك روحك ده
موجودیتنی تسلیم واعترافه مجبور
اولسونلر .

واقعا بو تکلیف همان مالا یطاق
دنیله جك قدر اغر بر تکلیفدر. فقط حق
تعالی حضرتلری فیضلرینی آرتدیرسون
طبیعیون وحقیقیون حکما حضراتی
بوندن دخی روکردان اولمامشلردر .
تکلیف نه قدر آغر اولورسه اولسون
ایستنیلن شی حاصل ایدیله بیله جك اولد-
قدن صکره ارتق انده تکلف قاله بیلورمی ؟

ایشته شو نقطهٔ نازکه‌ده طبیعیونك
حقیقیونك مادیونه و یردکاری جواب
مقنعی بز دخی ایراد ایده‌جکزکه بوندن
صکره‌سی ایچون مادیونه لام جیم
قالمیه‌جقدر .

*

موجودیت مادیه وجسمانیه‌مز دائما
متبدل دائما متجدد ! دکلمی ؟ دماغمزدخی!
دماغ نه‌در ؟
جملهٔ عصبیه‌نك مرکز اجتماعی !
تلغراف تللری کبی وجودمزك هر طرفنه
یابلمش و بر طرفزه ایکنه باطیرلسه برقاچ
یردن زده‌لنه‌جك درجه‌لرده اینجه‌لوب
چوغالوب هرجهتمزی استیلا ایتمش اولان
الیاف عصبیه‌نك مرجعی !

اوشوسه‌ك اوشودیكمزی طویان
جلدمز دكلدر . جلده منتهی اولان الیاف
عصبیه برودت دنیلن بو عارضه‌یی
دماغه نقل ایلدكلرندن اصل اوشومكی
حس ایدن دماغدر . برطرفمز یاقلسه كذلك
اوده الیاف عصبیه واسطه‌سیله دماغه نقل
اولنور . مدققین حكما بو انتقالك وجودنده
شبهه‌سز اولدقلری كبی انتقالك سرعتنی
بیله اولچمشلردر . موجودیتنده‌كی شبهه
سزلك بدیهیدر . زیرا برلیف ناقل عصبی‌یی
كسه‌جك اولسه‌ق ده او لیفك خدمت
نقلیه‌سنده بولندیغی عضوی یاقه‌جق
اولسه‌ق آغریسی آجیسی حس ایدلمز .
اما انتقالك سرعتی بر ثانیه‌یه نسبتله شو
قدر مترودردیه ویریلان خبر بزجه قابل

تطبیق اولنه‌مدیغی جهتله او قدر قطعیاً صحیح کوریله‌مز . شوقدرکه مادام که انتقال واردر زمان دخی واردر دیرز . زیرا زمانسز انتقال فناً باطلدر .

دماغ جملهٔ عصبیه‌نك مرکز اجتماعی اولدیغی وحواس خمسهٔ ظاهره‌نك کافهٔ تحسساتی اورایه انتقال ایلدیکی حالده مرتبهٔ تحققده کوریلورکه دماغ مرکز تحسساتدر. بوکا نه‌مادیونك نه‌طبیعیونك هیچ برکمسه‌نك اشتباهی اعتراضی یوقدر فنونك بویولده‌کی احکامی اول احکام عمومیه‌دندرکه برصنف حکمانك دیکرینه حجت اوله‌رق اثباتی ایچون اویدرلمش اولمیوب حقایق احوال بونلردن عبارت اولمق اوزره کشف اولنمشدر .

شمدی شو نقطه‌دن بدأ وکمال اهمیتله دقت ایتمکه باشلایه‌جغز که :

حواسك دماغه بعض انتقالاتی دماغده ثابت قاله‌میوب چار چابق زائل اولیور. وجودمزك برطرفنده حصوله کلن وجعك زوالی کبی. منتقلات حسیه‌نك برطاقمی ایسه آزچوق دماغده یرطوتیور. اوزمان مفکره‌مز انی تفکر وعقلمز انی تعقل ایلیور. واهمه‌مز انك اوزرینه وهملر بیله بنا ایلیور. بوحاله باقه‌رق حکما عقل فکر وهم فلان دنیلن شیلری هپ دماغه یرلشدیریورلر. یرلرینی بیله تعیین ایدیورلر. دماغ عقده عقده قاتمر قاتمر برشی اولوب هر عقده‌نك هر حجره‌نك هانکی ملکه‌یه محل اولدیغنی بیله کوستریورلر. بورالرده

دخی اختلاف یوق . جزؤی مغایرت
وار ایسه‌ده انلر دخی اقوال ضعیفه واقوال
قویه درجه‌سنده بر تفاوتدن عبارتدرلر.
غایتی شو حجره‌یه فلان حکیم واهمه‌یی
یرلشدرمش ایسه فلانجه حکیم اورایه
مفکره‌یی یرلشدیرمش. حکمای سائردن‌ده
بعضلری برینك دیکر بعضلری دیکرینك
قولنی یاقوی کورب قبول ایتمشلر یاضعیف
کوروب رد ایلمشلر . اما کافهٔ تحسسات
وتفهمات وتوهمات وسائره وات انسانیه‌یه
مرکز اجتماع بین اولدیغنده کیمسه‌نك
انکاری یوقدر .

ایمدی انسانك موجودیت مادیه
وجسمانیه‌سندن ماعدا برده روحی یعنی
انانیت روحیه‌سی بولندیغنه قانع اولان

حکما اوروحی وجودك هانکی محلنه قویمق هانکی عضوی اوسلطان اقلیم وجوده تختگاه ایتمك لازم کله‌جکنی اوته‌دنبری دوشونه دوشونه کاه قانه کاه قلبه وضعنی تخطر ایلدکدن صکره نهایت بونلرك کافه‌سی دماغك خدمتکارلری اولدقلرینی کوره‌رك و مجمع تحسسات ومرجع ملکات هپ دماغ اولدیغنی اکلایه‌رق اورایی سلطان روحه قرارکاه عالی اولمق اوزره تعیین ایلمشلردر.

ایشته قیامتلر دخی بونك اوزرینه قویمشلردر .

مادیون حکما روحی قبول ایده‌میه‌رك انی اقلیم وجوددن طرد ایلمك جرأتنی دماغ سایه‌سنده بولدقلری یعنی بزم روحه

عطف ایلدیکمز خواصی انلر دماغه عطف ایتدکاری و بو صورتله روحك دخی بر مادیتدن عبارت بولندیغنی واو مادەنك چوروپوب فنا بولەرق بناءً علیه روحده قدم و بقا تصور اولنەمیەجغنی خلیا ایلدکاری حالده طبیعیونك حقیقیونك روحیونك فیلانیونك اوبریغین ایلیك طوربەسنی جانه قرارکاه اتخاذ ایتملرینه رضا کوستره بیلورلرمی ؟

آلکز سزه بوغازه برجنك ! مادیون « جانم بروهمی برخیالی بر یوقی کتوروب بزم وارمز حقیقت مادیەمز مقامنه نه حقله اقامه ایدیورسکز ؟ » دیه بار بار باغیریورلر. طبیعیون ایسه « سزك وارکز برموجود مادیدر . بزانی انکار

ایتمیورز. بزم وارمز ایسه برموجود روحانیدر. سزده انی انکار ایده مزسکز. انك قرارگاهی بوراسیدر. هرعضوك مجمع ملکاتی دماغ اولدیغی کبی دماغك مرجعی دخی روحدر » دییورلر.

بو حالده ایکی فرقه‌نك آره‌سنی بولمق ایچون ایشته اولجه‌دخی دیدیکمز وجهله مادیتدن مجرد و حادث ولایزال اوله‌رق اصل روحه عطفی لازم کلن برشی بولوب اثبات مدعایه طبیعیونی دعوت ایتمشلر. انلر دیمش که:

— موجودیت مادیه و جسمانیه‌مز دائما متبدل دائما متجدد! دکلمی؟

بالطبع جواب ویرمشلر که:

— اوت!

— دماغمز دخی !

— اوت ! دماغمز دخی !

— پارماغمزده‌کی طرناق بوندن بر زمان اولکی طرناق اولمدیغی طمارلرمزده‌کی قان بوندن برزمان اولکی قان بولنمدیغی کبی قفاطاسمزك ایچنده‌کی دماغ دخی بوندن برزمان اولکی دماغ اولمدیغنی قبول ایدرسکز یا ؟

— اوت ! اوت ! تکمیل وجودمز دخی برزمان ظرفنده متجدد اولدیغندن بووجود بلاشبهه برزمان اولکی وجود دکلدر .

— حالبوکه بزم روحمز هیچ بروقت متجدد اولمیان قدم وبقا صاحبی برامر الهیدر. انك ایچون کندیسی ده محفو-

ظاتی ده اویله تبدلات و تجددات جسمانیه مز ایله متبدل وزائل دکلدر. قوهٔ حافظه نك وجودی وبقاسی روحك وجودندن وبقاسندندر.

— نه دن؟ هیچ اویله شیمی اولورمش؟ حافظه دخی دماغك بر ملکه سیدر.

— خیر افندیلر! هرشی دماغك برملکه سی اوله بیلور اما حافظه دماغك ملکه سی اوله مز. اولسه ایدی دماغك تجدد وتبدل ایلدکجه حافظه نك ده تبدل ایتمسی لازمکلور ایدی. ظرفك زوالی مظروفك ده زوالنی موجبدر.

هیچ مادیون ایچون بومدعایی بوحق، تسلیم امکان داخلنده میدر؟ بونی تسلیم ایدرلر ایسه صکره الارنده نه قالور؟ بناءً علیه

انلر طرفندن کلسون مکابره ! معانده !
لکن طبع سلیم فکر مستقیم ارباب ایچون
قبول حقه شو برهان کفایت ایلمشدر .
زیرا قوهٔ حافظه قوا وملکات سائره یه
قیاس قبول ایده مز . دماغك قوا وملکات
سائره سی تحسسات واقعه سنده غایت سریع
اولدیغی حالده حافظه انلره نسبتله غایت
بطیدر . انسانك بر طرفنده کی آتش یانیغی
پره ینیکی درحال ذهنه انتقال ایدر .
اما درحال قوهٔ حافظه یه انتقال
ایده مز . بر آدمك ذکاسنده سرعت انتقال
اولور . لب دیمدن لبابی‌یی اکلار . فقط
حافظه اویله دکلدر . بر شیئی حافظه یه قبول
ایتدیرمك ایچون تکرارلر تأکیدلر لازمدر .
انك ایچون ده ایشته دماغ بر آغری‌یی برغضبی

سائر كونه برانفعالى آزچوق برزمانده اونوتور اما حافظه اونوتمز . دماغده‌كى سرعت ايله حافظه‌ده‌كى بطائت بونلرك بشقه بشقه شيلر اولديغنى اثباته كافيدر . حتى دماغده وقوعه كلن ادنا برعارضه اوآنده موتى ايجاب ايديور. يك چوق حكمانك قبولنه كوره قفا كسيلدكدن صكره بيله حافظه برازدها تخطر اتنده دوام ايليور .

وجودك اقسام سائره‌سى كبى دماغ دخى تبدل وتجدد ايلديكى حالده حافظه‌يه تأثيرى اوله‌مامسنى ماديون هيچ بروجهله تأويل ايده‌ميورلر . انسان غضب كبى مرحمت كبى تحسساتى بيله اونوتيورده برزمان صكره تخطر ايده‌ميور. عشق بيله برزمان صكره زائل ! اما حافظه اويله دكل !

مثل سائر حکمنده اولەرق دنیلورکه انسان
چوجقلغنده بللەدیکنی مدت العمر اونوتمز.
طوغریدر . چونکه چوجقلغنده روح
نجه امراض نفسانیه ایله بیزار دکل ایدی.
حافظه اثاری دها قولای بناءً علیه دها
قوتلی ضبط وحفظ ایلدی . صکره‌لری
ایسه بو امراض نفسانیه روحه‌ده حافظه‌یه‌ده
فتور ویرمکه باشلادی یا ؟ حافظه‌ده‌کی
بطائت اکلاشلدی یا ؟ انك بطائتنه ضمیمةً
برده نفس طاغیه و باغیه بر آنده بیك
مواردات ایله انی اشغال ایلر ایسه حافظه‌ده
ارتق حفظه قدرتمی قالور ؟

انسان قرقندن صکره تکمل ایدردیرلر.
طوغری دکلمی یا ؟ اندن صکره ارتق او

امراض نفسانیه‌یه اعتدال کلمکه باشلارده
انك ایچون .

***

الحاصل مسئله هانکی جهتدن تلقی
ایدلسه حافظه دماغدن بشقه وروحه انتسابی
مرجح برخاصه کوریلیور. ذاتاً انسانیتك
کمال خاصیتی ده حافظه‌دن عبارت کوریلیور.
حافظه‌یی قالدیرکز. دماغك ملکات
سائره‌سی پك عجایب قالور . تفهم تفکر
وتوهم کبی شیلرك معاونت حافظه اولمدیغی
حالده خارجده‌کی تجلیاتی انسانه عادتا
« دلی » دیدیرتر.

خیر خیر! دلی بیله دیدیرته‌مز.
انده‌ده الك بیوك حکم حافظه‌نکدر .
دلی ده فکر ثابت وادرکه حافظه‌دن کلور

حافظه روحك خزينهٔ فضائيدر . كوز برشيئي كورر . اني دماغه عكس ايتديرر. دماغ اني درحال حس ايدر. اما ماهيتني ده درحال تعيين ايدهمز. ايده بيلمسي لازم كلسه هيچ كورمديكي برشيئي ده درحال تعيين ايدي ويرمسي لازم كلور ايدي. حالبوكه هيچ كورمديكي برشيئ انسان لمحهٔ بصرده تعيين ايله مطمئن اولهمز . اوزون اوزاديه اني تماشا ايتمك ايستر. تا حافظه سنه قبول ايتديرنجه يه قدر! اما حافظه نك ذاتاً محفوظي اولان شيئي ويا امثالني انسان كوره جك اولسه دماغك اني حافظه يه عرض ايتمسي قبول ايتديرمسي لازم كلمز. يكنندن انسان يعني اصل انسانلغمز ديمك اولان روح اني همان هيچ ده مهمسهمز.

کورمامشه‌ده‌دوز. مثلا هیچ کورمدیککز
بر رسم لوحه‌سی سزی کندی یاننده سا-
عتلرجه توقیف ایده‌بیلور. صکره لوحه‌یی
مبایعه ایدرسکز. اوطه‌کزه‌ده آصارسکز
حافظه اندن لزومی قدر نصابنی المش
بولندیغندن رسم هر زمان کوزکز اوکنده
بولندیغی حالده حافظه‌کز ارتق انکله
اشتغال ایتمز. بو حالده دماغکز دخی حافظه‌یه
یارانه‌میه جغنی اکلایه‌رق انکله اشتغالدن
وازکچر. اوصورتده که مثلا اورسمك
بو یالری صولسه‌ده اولکی لطافتی کلیاً
متغیر اولسه بردن بره فرقنده اولامزسکز.
انسان اویور، حافظه اویومز.
چونکه روح دخی اویومز. اویقو نه‌در؟
کافه‌ماکنه‌لرك کبی تعطیل اشغال ایتمسی دکلمی؟

حالبوكه او يقوده روح دهااويانق حافظه
دها پارلاقدر. چونكه موارداتِ متتابعه‌نك
ارقه‌سى كسيلمشدر. اويقوده روح خزينهٔ
حافظـه موجـوداتنى اويانقاق حالنده‌كى
كبى تخطر نوعندن كورميوب عادتا رأى العين
كورر. حالبوكه كوزلر قپالى وملكهٔ رؤيت
بالكليه معطلدر. آرتق حافظه‌يه دماغدندر
دنيله‌بيلورمى ؟ آرتق روحك بالاستقلال
موجوديتنده شبهه قالورمى ؟ حافظـه
دماغدن وروح دخى اندن اولسه ايدى
دماغله برابر بونلركده اويومسى لازم كلور
ايدى. شايان دقتـدركه اوزمان وجودك
برطرفنـده‌كى حادثه‌يى يعنى مثـلا برتخته
كيهله‌سى آجيسنى دماغ حال بيداريسنده‌كى
كبى سريعاً ومكملاً طويه‌ميـور . روح

وحافظه ایسه او حالده آفاق وافلاکی
تماشا ایلیور. تحته کهلەسنك آجیسی نهایت
دماغی بیدار. ایده بیلوب ده بونی روحه
عرض ایلدیکی زمان روح ایشته دماغه
تابع اولان ملکاتك برطاقمنه حاجت دخی
کورمکسزین کندی کندیسنه ایجاب حالی
اجرا ایتدیرییور. کوز قپالی اولدیغی
حالده پارمغه او تحته کهلەسنی بولدیروب
ازدیرییور.

مادیون بونلرك علیهنه هرنه اعتراضده
بولنسەلر انسانه اصلا قناعت بخش اوله-
میورلر. انلر بو عجایبك کافەسنی دماغه
اسناد ایتمك ایچون سوزی یاش دری کبی
هرطرفه طوغری چکوب اوزاتیورلر
ایسەده بوطرفه چکسەلر اوته طرفی آچیق

قالیور. زیرا انفعالات دماغیه‌نك كافه‌سی سریع الزوال اولدیغی حالده یالكز قوهٔ حافظه روحه رفاقتده بولنه‌بیلیور. ماديونك « اویله ایسه رحم مادرده‌كی شیلری‌ده حفظ ایتملی ایدی . اویله ایسه تقرب موتده انسانی انجق روحله برابر براقملی ایدی. حالبوكه انسان قونداقده‌كی حالنی بیله بیلمیور. روحدن اول حافظه‌سی كندیسنی ترك ایلیور » دیه ایتدكاری اعتراضده برحكم اوله‌میه‌جغی دركاردر . حافظه‌نك مورداتی حواس ظاهره و دماغ طریقیله اولدیغی حالده بو طریقلر هنوز معطل ایكن اورایه نه نقل ایده‌بیلورلركه حافظه انلری حفظ ایده‌بیلسون؟ قبل الممات حافظه‌نك انسانی ترك ایتمسی یعنی انسانك كند-

يسنى غايب ايلمسنى ايسه روحدن اول وقوعبو-
ليور ايسه ده قواى سائره دن صكره اولديغى ده
محققدر . بين اويوديغى زمان محفوظاتنى رأى
العين كورر جه سنه كورديكى كبى او حال
سكراتده دخى بين فلان ايشلرينى بتورمش
اولدقلرندن حافظه كندى محفوظاتنى صوك
دفعه اوله رق ينه رأى العين كورر جه سنه
كوريور . محتضرك هذيان محمومانه
نوعندن بعض سوزلرى بو مشاهدات عجيبه يى
اثبات ايليور .

حافظه نك دماغدن مستقل و روحه
مقترن بر معجزهٔ ربانيه اولديغنى انكاره نصل
امكان بولنه بيلور كه انسانك حيوانات سائره-
دن ما به التميزى اولان ناطقيت بيله حافظه نك
تحت ضماننده در . ايشته شو بچاره نك

بنی یك مكمل اماقولاغی بوزوق اولد -
یغندن اصوات نطقیه‌یی بو طریقله حافظه
یه نقل ایده‌مدیكی ایچون دلسز قالمش .
حافظه‌ده‌كی مكملیت ایسه انسانی یالكز
بردكل برقاچ لسان ایله ناطق ایلیور .
حیوانات سائره ده ایسه فقدان ویاخود
نقصان دماغ دكل نقصان حافظه ترقیات
كامله‌لرینی منع ایلیور .

***

ای ! جناب حقه نصل حمدوثنا
ایتمیه‌لم كه اسرار خلقتنده‌كی دقایق برطاقم
ظنون واوهام باطله اربابنی تا او خالق كریمی
تا انسانك كندی وارلغنی بیله انكاره
مجبور ایده‌جك قدر مغلق ومستور كو -
رلدیكی حالده ایشته برجهتدن ده بونی

میدان علانیته قویه‌جق قدر واضح بر
اهمیت طبیعیه ترتیب ایلمش و دیله‌دیکی
قوللرینی بو برهانلرله ارشادده بولنمشدر !
هذا من فضل ربنا !

روحمز شوکسوهٔ وجوده بوروتمش
بر موجود معجزنمای خدا اولدیغی مرتبهٔ
تحققه واردی یا ! اما بر مقدار زمان
ظرفنده تبدیل کسوه ایدرجه‌سنه وجودده
بر تبدل کوریلیور ایمش . اوده ربمزك
بر اثر قدرتی !

هم آرتق « ربمز » دیمکه مادیونه
قارشو دخی صلاحیت قازاندق . کندی
وجودمزی کندی وارلغمزی اثبات
ایلدك یا ؟ « وارلغم خالقمك وارلغنه شاهددر ! »
مادیونك آرتق انکار باری تعالی

فضیحه‌سنی کوزه آلدیرمه‌لرینه قولاقنی
ویریلورکه یتمش سکسان کیلوغراملق
بر وجود بشر ایچنده‌کی روحی بوله‌مدقلری
محضا کندیلری بوله‌مدقلری ایچون
وجودینی ده انکاره قالقشدقلری حالده
قوجه کائناتی محیط اولان اول روح عالمه
عقل بیله ایردیره‌میه‌جکلری درکاردر .
خذلهم الله !   انتها

Ahmet Mithat

Müdafaaya mukabele

مدافعه‌یه مقابله

و

مقابله‌یه مدافعه

موسیو دوایتك «مدافعه» یه مقابله‌سنه
قارشو احمد مدحت افندینك مدافعه‌سی

ترجمان حقیقته تفرقه ایدلدکدن صکره
ایلك دفعه اوله‌رق
آیریجه کتاب شکلنده دخی طبع اولنمشدر.

استانبول

١٣٠٠

مدافعه‌یه مقابله

و

مقابله‌یه مدافعه

اهل اسلامی کندی عقاید دینیه‌لری
خصوصنده کو یا تخطئه وابطال ایدرك
قبول نصرانیته تشویق ایتمکه چالیشانلره
قارشو اخوان دینی ایقاظ ومدافعه یوللو
قلمه النه‌رق بند بند ترجمان حقیقتده درج
ایدلدکدن صکره آیریجه رساله شکلنده اوـ
له‌رق دخی باصلمش اولان اثر عاجزانه‌م
نصلسه نصارادن برچوقلرینك فوق الحد
حدتلرینی جلب ایلمشدر .

سائر برطاقم غیرتکاران اهل اسلام

طرفلرندن دخی بو یولده ردیه‌لر یازلمش او.
لدقلری حالده نصارانك انلره ایلیشلك
ایتمیوب ده مدافعهٔ عاجزانه‌مه قارشو ابراز
آثار غضب وتهور ایتمش اوللرینه بادیٔ
امرده استغراب ایدلمش ایدیسه‌ده ارباب
انصافدن اولان بعض خرستیانلر ایله
وقوعه کلان مجاوبه‌مده دیکر ردیه‌لریالکز
خرستیانلغی ذم وتزییفدن عبارت اوله‌رق
نصاراجه هیچ برکونه سوء تأثیری موجب
اوله‌میه‌جغنه مقابل مدافعهٔ عاجزانه‌م نصرا
نیتی ینه انلرك کندی اصول کلاملری دائره.
سنده تخطئه وابطال ایلدیکی جهتله الك
جدی برمدافعه اوله‌رق انجق مدافعهٔ عاجزا.
نه‌می تلقی ایلدکلری ایچون او هجومی‌زده
مسارعت کوستردکلرینی اکلاینجه ولوکه

من غير حد اولسون قلمده بر حس افتخار بولنمشمدر .

مدافعه نك ظهورندن متأذى اولان بعض نصارانك استانبولده روجه والسنهٔ سائره اوزره باصيلان غزته لره وحتى حروفى روم ولسانى عثمانلى اوله رق چيقان مطبوعاته درج ايتدكلرى ورقه لر اوقدر محقرانه و بى ادبانه كورلمشدركه بونلره ارباب ادبدن اولان پك چوق خرستيانلر دخى شاشمشلردر . ازجمله مدافعه رساله سى بو فقيرك اثرى اولديغنى بيلمدك كيمسه اولمديغى حالده بعض قره مانليلر تجاهلدن كله رك مدافعه يى يازان ذاتك يهودى اولديغنى وكاه دينسز بولنديغنى مقام تحقيرده اعلان ايتمشلردر .

بو حقارات بى ادبانه انجق خصمك رد

مدافعه‌ده‌كی عجزلرندن نشأت ایتمكله بونلر
دخی محرر ایچون بشقه‌جه بر مدار افتخار
اولدیغندن بر چوغی ترجمان حقیقته درج
واعلان قلندیغی كبی بر طاقمی دخی بالاخره
جمله‌ بو مجموعه‌یه درج ایدلمك ایچون حفظ
ایدلمش ایسه‌ده بونلر میانده بر تلكی‌یه ار-
سلانك صید ایلدیكی شكارلك اشكنبه‌سی
درونده‌كی مزخرفاتك یدیرلمش اولمسی كبی
حكایه‌لر وتمثیللر بولنه‌رق بونلر ایسه یالكز
فقرات مذكوره‌یی یازان ادبسزلردن ماعدا
جمله‌نك معده‌سنی بولاندیره‌جق شیلر اولمسیله
اومثللو مردارلقلر ایله صحایف پاكزك
تلویث ایدلمامسی بعض طرفلردن اخطار
بیورلمغله بزجه دخی بونلردن واز كچمك
جهتی ترجیح اولنمشدر.

استانبولدن اوروپا مطبوعاتنه وآتنه
غزته‌لرینه دخی مدافعه علیهنه برچوق
مکتوبلر یازیله‌رق خطابك مخاطبه کوره
اولمسی قاعده‌سنجه اگرچه بونلر دها نا-
موسکارانه برصورتده یازلمشلر ایسه‌ده هیچ
برینی مدافعه‌یی رد یوللو قلمه النمیه‌رق
یالکز ترجمان حقیقت محررینك دین نصارا
علیهنه شویله کفرآمیز شیلر یازدیغی بویله
شدتلر کوستردیکی وحالبوکه اسلامیتك دخی
نصارایی اهل کتاب طائفه‌سنه قارشوبوکفر
آمیز شیلرك لایق اولمیه‌جغی طرزنده حکایه
وملاحظه‌لردن عبارت بولنمسیله بزجه وسا-
ئرافکارجدیده اربابنجه انلردخی نظراهمیتدن
دور قالمشلردر .

حالبوکه «بابیل هاوس» نامیله درسعادتده

برشعبه‌سی بولنان امریقا میسیونر جمعیتنك
رئیسی موسیو دوایت حضرتلری مدافعه‌مزی
سائر نصارادن دها بشقه درلو براهمیتله
تلقی بیوره‌رق مدافعهٔ مذکوره‌یی مقابله‌سز
براقورلر ایسه نصارادن بك چوق کیمسه‌لرك
عقاید دینیه‌لرینه وهن عارض اوله‌جغنی
بعض اخطاراتله اکلادقلرندن فن وادب
دائره‌سنده برمقابله یازمغه باشلادقلری طرف
عاجزانه‌مزدن استماع اولنمغله برده شو مقابله‌یی
کورمکه مراق حاصل اولمشیدی . حتی
روایت واقعه‌یه کوره مذاهب نصارانك
اك یکیسی و بناءً علیه سائرلرندن دهازیاده
تصحیح واصلاح دیده‌سی اولان پروتستانلغك
نشری غیرتنده بولنانلرك تلقین وارشادلریله
مذاهب سائره‌نك برچوق بدعتلرینی ترك

ایدن بعض خرستیانلر « مدافعه‌نك بیان ایلدیکی احوال صحیح وواقع ایسه‌لر خرستیانلغك فی الواقع دین حق دیه قبولنده تردد اولنور . بناء علیه بوكا مطلقا بر ردیه یازه‌ملیدر » دیه مومی الیه موسیو دوایت حضرتلرینی بر صورت مخصوصه‌ده تشویق دخی ایلشلرایمش .

الحاصل موسیو دوایت حضرتلری مدافعه‌مزدن شایان رد و تصحیح کوردیکی مباحث اوزرینه قلمه الدقلری مقابله‌نك اولا بر قسمنی غزته‌خانه‌مزه کوندره‌رك نشر اولنوب اوتمیه‌جغنی استمزاج ایلدکلرنده حریت افکاره الك زیاده رعایت وحرمت غیرتنده بولنمقلغمز حسبیله مقابلهٔ واقعه‌سنی بزم دخی کندی مطالعاتمزله برابر درج

ونشر ایده جکمزی وعد ایلدکلکمزدن اوزرینه مومی الیه هم متعجباً وهم ده متشکراً مقابله ـ سنك تمامنی دخی مطبعه‌مزه کوندرمشلردر .

ایشته بو دفعه اتخاذ ایلدیکمز سرلوحه‌نك قسم اولی یعنی « مدافعه یه مقابله » جمله‌سی موسیو دوایت حضرتلرینك ردیه‌سنه سرنامه اتخاذ اولنه‌رق قسم ثانیسی یعنی « مقابله یه مدافعه » جمله‌سی دخی بزم اورد یه یه قارشو بیان ایده جکمز مطالعاته سرنامه اتخاذ قلنه‌رق سایهٔ حکمتوایهٔ حضرت پادشاهیده بو مثللو حقایقك جمله نظرنده موازنه ایدیله بیلمسی ایچون بر وجه آتی صحایف نشریات کشاده ایدلمشدر .

موسیو دوایت حضرتلرینك مقابله‌لر ـ ینه کندیسی وضع ایلدکاری عنوان عمومی

« خرستیانلغك ماهیتی » اولوب بو عنوان عمومی‌یی ابقا ایله مقدمه‌سی بروجه آتی درج اولنور .

ـ خرستیانلغك ماهیتی ـ

مدافعه عنوانیله معتبر غزته کزلك برچوق نسخه‌لرنده مندرج اولان مباحثات خرستیانلغه دائر محرر افندینك میدانه قویه‌جغی یکی خبرلری بیلمك مراقیله چوق دقتلی مطالعه ایدلمشدر . لکن معلومات صحیحه کبی کوسترلمش بعض تحف خیالاتدن ماعدا یکی برشی کوریله‌مدیکندن مطالعه‌دن ایدیلان استفاده مذکور مباحثاتك مطالعه سنه صرف اولنان وقته دکمدی دینلسه حقیقتدن بعید دکلدر . زیرا مذکور مباحثاتده درمیان ایدیلان برقاچ صحیح

وقوعات تاریخیه بیله تاریخده اصلا بکزمیه‌جك بر صورتده تحریر ایدلمشدر .

خرستیانلغك تأسس و انتشاری تاریخی عموم سکنه‌سنه معلوم اولان بر مملکتده مدافعه مباحثاتی بلکه لطیفه کبی تلقی اولنه بیلور ایدی . فقط مدافعه‌نك پك جدی ظن اولنه‌جق طرزده یازلمش اولمسیله بو مملکتده صحیحاً علم تاریخ دیو تلقی ایدیله بیلور . همده ممالك عثمانیه‌ده بولنان مختلف ملتلرك مناسباتنه سوء تأثیری موجب اوله بیلور . بو سببدندر که مدافعه‌نك تاریخ خصوصنده نه درجه‌ده اعتماده شایان اولدیغنی مختصراً کوسترمکی کندیمزه وظیفهٔ ذمت عد ایدرز . مدافعه برقاچ خصوصاتك اثباتنه قالقشمشدرکه انلرده مختصراً آتیده ذکر اولنمشدرلر .

(١) حواريونك جاهل و بالخصوص خائن ایدیلر . همده معجزه اجرا ایده مدیلر (برنجی و ایکنجی مبحثه مراجعت اولنه)

(٢) میلادك ایلك اوچ عصرنده خرستیانلغك انتشاری هیچ مثابه سنده ایدی (برنجی و اون ایکنجی و یکرمنجی مبحثه مراجعت اولنه)

(٣) ایلك اوچ عصرده خرستیانلق یالکز ایکی دفعه ظلماً منع اولندی . (یدنجی مبحثه مراجعت اولنه)

(٤) ایمپراطور قسطنطین خرستیانلغی قلنج قوتیله روما ممالکنه نشر و تأسیس ایتدی . (طقوزنجی و اون ایکنجی و . . . . الخ مبحثلره مراجعت اولنه)

(٥) علم تاریخ خرستیانلغك باربارلق

اولدیغنی اثبات ایله‌یورز . (یکرمنجی برنجی
مبحثه خاتمه‌یه مراجعت اولنه)

(٦) خرستیانلغك اساسی یالان تفرعاتی
یالان ومقدس صایدیغی انجیل ایسه دوزمه
واویدورمه برشیدر . (التنجی مبحثه
مراجعت اولنه)

مدافعه‌نك بیانات تاریخیه خصوصنده
اعتماده شایان اولمدیغنی وخرستیانلرك کندی
اجدادلرینك دیننه محبتله صارلملرینه کافی
سبب بولنه‌دیغنی کوسترمك ایچون بالاده
مذکور نقطه‌لرك هر برندن بحث ایتمك
ایستنده‌یز . امدی ادب ونزاکته حرمةً
حقارته حقارتله مقابله ایتمیه جکمزدن آتیده‌کی
فقره‌یی مدافعه محرری افندینك دعوت ایلد.
یکی جوابلردن جزئی برشی اولمق اوزره

عزیه کزه درج ایلدیکزی عدالت و حقانیتکزه
عطف ایدرز .

« مقدمه یه مدافعه »

مدافعه‌مزك چوق دقتلی مطالعه یورلدیغنی ایشتمك بزم ایچون موجب اطمئنان اولور ایدی . تأسف ایدرزکه یه مقدمه‌ده موسیو دوایت حضرتلری مدافعه‌مزی اول قدر دقتلی اوقومامش اولدقلرینی بزه کوستریورلر . حتی « مطالعه‌دن ایدیلان استفاده مذکور مباحثاتك مطالعه‌سنه صرف اولنان وقته دکمدی » دیه ایتدکلری شکایته دخی یه بو دقتسز مطالعه بیورمش اولملری قضیه‌سنك سببیت کوستردیکی اکلاشیلیور .

موسیو دوایت حضرتلرینك اثرمزی

دقتله مطالعه بیورمامش اولدقلرینی اثبات ،
ایدن فقره‌دن اول مشار الیهك بر اندیشه‌سنی
کوریورزکه اول امرده بو اندیشه‌لرینی دفع
ایتمکه مسارعت ایتملی یز . شویله‌که :

مستر دوایت حضرتلری مدافعه‌مزلك
ممالك عثمانیه‌ده بولنان مختلف ملتلرك منا -
سباتنه سوء تأثیری اوله‌بیله جکندن بحث
ایدیورلر . امین اولسونلرکه بو اندیشه‌لرینه
محل یوقدر . بویله بر اندیشه اولسه اولسه
اسلامی تخطئه وابطال ایله مسیحیته دعوت
ایدنلرك نشریاتندن و برده بعض نصارا
مکتبلرنده کنج شاکردانی اسلام علیهنه دها
هنکام شبابتلرنده تهییج ایچون ویریلان در -
سلردن تولد ایده‌بیلور . مدافعه‌مز ایسه
نصرانیتك خلاصهٔ تاریخ انتشارینی طوس

طوغری اولەرق میدانه قویمغله نصارا۔
دن انسانیتپرور وفکر ائتلافه محبت ایدر
اولانلره نه قدر اساسسز بر غیرت اوزرینه
اسلام کبی جهان ایله مستعد ائتلاف اولنلره
قارشو بغض ایتمکه تشویق اولندقلرینی کو۔
سترەرك بین‌الملل مطلوب اولان حسن منا۔
سبتك تأییدی بیله مدافعەنك بشقەجه بر
نتیجهٔ مثمرەسی اولەرق امید اولنه بیلور •

اکر مدافعەمزی دقتله مطالعه بیورمش
اولسەلر ایدی اثر مذکورك خرستیان
وطنداشلرمز علیهنه اسلامك بغض وعدا۔
وتنی تحریك ایچون دکل یالکز کیجه کوندوز
دعوت اولندقلری نصرانیتك ینه نصارا
میانده نەقدر مخالفات مبطلانەیه دوچار
اولدیغنی کورملری ایچون قلمه النمش بولنه.

یغنه ده موسیو دوایت حضرتلری واقف
اوله‌رق شو اندیشه‌لرینه هیچ محل اولمدیغنی
کندی کندیلرینه حکم ایدرلرایدی . لکن
بوقاروده دیمش اولدیغمز وجهله اثر عاجزا-
نه‌مزی دقت نظریه‌لریله تحقیق مشرف
بیورمامش اولملری کندیلرینی بو اندیشه‌یه
دوچار ایلدیکی کبی مقابله‌لرینك مباحث سا-
ئره‌سنده برچوق خطیئاته دخی دوچار
ایتمشدر .

مقابل ومناظرمز حضرتلرینك عدم
دقتلرینی اثبات ایدر شیلردن شو مقدمه‌ده
همده الك زیاده کوزه چارپانی باقلم ها-
نکیسیدر :

مشارالیه حضرتلری مدافعه‌مزدن
شایان مقابله کوردیکی موادی نومرو صره-

سيله تعيين ايلديكى صره‌ده برنجى نومروده «حواريون جاهل وباخصوص خائن ايديلر همده معجزه اجرا ايده‌مديلر» سوزلرينى بزه اسناد ايله اثبات مدعا ايچون دخى مدافعه‌مزدن برنجى وايكنجى مبحثه مراجعتى توصيه ايليور.

بوتوصيه‌لرينه انك اول بز اتباع ايدرك برنجى مبحثمزى تكرار اوقودق. مدافعه‌مزك بر نسخه‌سنى قارئلرمز دخى لطفاً اللرينه اله‌رق برنجى مبحثى تكرار اوقوسونلر. اشبو برنجى مبحثده حواريونك جاهل و باخصوص خائن اولدقلرينه و «همده» معجزه اظهار ايده‌مدكلرينه دائر برسطر كوره‌بيلورلر ايسه بزه‌دخى اخطار بيورسونلر. زيرا برنجى مبحثده بز بوكا دائر هيچ برسطر كوره‌ميوب

يالكز خرستيانلغك مباديسنده فلسطين طر-
فلرينك احوال سياسيه و علميه و حكميه سنه
دائر بر خلاصهٔ تاريخيه ياپمش اولديغمزى
و بو خلاصه ده ايسه حواريلرك خيانتنه
واظهار معجزه دن عجزلرينه دائر بحثه كيرشمك
شويله طورسون خرستيانلغه دائر بيله هيچ
بر بحث ايتميه رك مبحثك سرلوحه سنده
سويلديكمز وجهله يالكز اول اثناده فلسطين
طرفلرينك يعنى روماليلر اداره سنده بولنان
بر يهودى مملكتنك احوال سياسيه و علميه
و حكميه سندن بحث ايلديكمزى كوردككه
بو مبحثك عائد اولديغى زمانده حضرت
عيسى بيله هنوز تعليم دينه باشلامامش
ايدى .

ايكنجى مبحثه دخى تكرار مراجعت

ایلدك . بونده واقعا حواریونك مبدأ ومنتهالرینه دائر موجود اوله بیلان معلوماتی خلاصه ایتمشز . فقط موسیو دوایت حضرتلری « هم‌ده » قیدیله تقیید و تأکید ایدرك او مبحثده حواریلرك معجزه اجرا ایده‌مدکلرینی خبرویردیکمزی بیان بیورد-یغی حالده ذکر اولنان ایکنجی مبحثده نه معجزه اجرا ایلدکلرینه و نه‌ده اجرا ایده-مدکلرینه دائر حرف واحد سویلمدیکمزی وحتی مبحث مذکورده « معجزه » کلمه‌سی بشقه بر مناسبتله اولسون بر کره‌جك بیله یازلمامش اولدیغنی کورنجه استغراب‌مز آرتدی .

موسیو دوایت حضرتلرینك مدافعه-

جمزی بوقدر دقتسزاوقومسی بزجه موجب

تأسف اوله بیلور . زیرا کندیلری کبی
متبحر بر فاضل طرفندن اثر عاجزانه‌مز
تدقیق وتنقید بیوریله‌رق خطیئاتمز میدانه
قونیلور ایسه بزجه دخی موجب تصحیح
اوله‌جغی اعتقادنده ایدك . فقط دیکر بر
تأسف شو ایلك تأسفه غلبه ایلدی .
تنقیدلرینك مباحث آتیه‌سنده موسیو دوایت
حضرتلری استدلال واستشهاد ایچون
« فلان کتابك فلان بحثنه مراجعت
اولنه » دیه اشارتلر ایلدکارندن هنوز
چندکون ظرفنده میدان انتشاره چیقان
اثر عاجزانه‌مزك مباحثنه ایدیله‌جك مرا-
جعت بوقدر پاکش اوله‌رق توصیه بیور-
یلور ایسه بر طاقم کتب عتیقه ونادره‌یه
توصیه ایدیلان مراجعتلرك نه‌قدر پاکش

اوله بیله‌جکی احتمالی پك جدی بر اسفله
بزی متأسف ایدرك اثرمزك اهمیتسز مطا.
لعه ایدلمسندن متولد ایلك اسفك تأثیری
هیچ مثابه‌سنه ایندی .

ایکنجی اوچنجی و دردنجی بشنجی و
آلتنجی نومرولرده‌کی خلاصه‌لرنده دخی
مدافعه‌مزك مبحثلری اصل حقیقیسندن
چیقارلمق ایچون اینجه کلفتلر اختیار بیور.
لمش ایسه مواد مذکوره دها صکره قارئلر.
مزك نظر دقت و محاکمه‌لرنده متجلی اوله.
جقلری جهتله برنجی نومرولی خلاصه‌یی
بر منوال معروض تدقیق ایدیشمز کبی انلری
ده همان بوراجقده تدقیق ایدر ایسه‌ك
قارئلرمزك ذهنلری طوله‌بیله‌جکلری
ایچون واز کچدك . برنجی نومرولی

خلاصه یی همان تدقیقمز ایسه او مبحثلره
موسیو دوایتك یازدیغی مقابله قارئلرمزك
نظرینه چارچابق عرض اولندیغی ایچون
لازم کورلدی. بو خلاصه ده خبر ویردیکی
مبحثك تفصیلاتنی ایسه موسیو دوایت
حضرتلری شو صورتده یازیورلر:

« ١ »

❋ حواریونك صفات واحوالی ❋

مدافعه حواریونك خائن وجاهل اولد-
قلرینی و باخصوص پطروس ایله پولوس
نام حواریلرك عادتا بد اخلاق کسه‌لر
اولدقلرینی کوستره‌جك صورتده برر
ترجمهٔ حال ترتیبیله تواریخك بوذاتلر حقنده
بشقه بر خبر و یردیکنی بیان ایدیور.
حالبوکه حواریلر اجرای مأموریتـه

مباشرت ایتدکدن صکره انجیـل شریفله
تواریخده بونلرك بد اخـلاق اولدقلرینی
ایما ایدر برحرف بیله یوقدر . مدافعه‌نك
بیاناتنده صحیح برنقطـه واردر . همـده
مدافعه محرری یالکز بونقطه‌یی دلیـل و
برهان ایله اثبات ایتمشدر . بونقطه ایسه
حواریونك مأموریته نصب اولنمزدن اول
جاهل صنـفندن اولملریدر . اما اللهـك
بعضا اوقویوب یازمه بیلمیان امی کمسه‌لری
نشردین ایچون تعییـن ایتـدیکنی تاریخه
آشنا اولان ذوات کرك مسلمان وکرك خر-
ستیان تصدیق ایدرلر . بناء علیه حواریونك
جاهل وفقیر صنفندن اولملری انلرك اخلاقیله
مأموریتـلرینی لکه‌دار ایتمکه سـبب
اوله‌مز .

حواریونك معجزه اجرا ایده‌مدكارینه
وایده‌مز اولدقلرینه وحواریوندن پولو-
سك جالیه‌ل نام معلمك قزینه تعشق ایدوب
مرامنه نائل اوله‌مدیغی ایچون خرستیان
اولدیغنه و یهودیلردن انتقام المق غرضنده
بولندیغنه و پولوس ایله پطروسك شدید
منازعه ومحاربه ایتدكلرینه وایكیسنك
دخی بومنازعه سببیله اعدام اولندقلرینه
دائر مدافعه‌نك افاداتی خیالدن عبارتدر .
همده مدافعه محرری بوافاداتدن یعنی پولو-
سك برقاچ سنه روما شهرنده اقامت ایتدیكنی
واوراده اعدام ایدلدیكنی و پطروس ایله
برابر منازعه سببیله اعدام ایدلدیكنی بیان
ایتدكدن صكره پطروسك روما شهرینه
اصلا كیتمدیكنی بیان ایدیور .

حواریون حقنده تاریخك بیاناتی
شوندن عبارتدر . یعنی موثوق اولان
سندات حواریونك حضرت عیسادن
ایشتمش اولدقلرینی نشر ایتمك ایچون الله
طرفندن تعیین اولنوب مأموریتلرینی
معجزه‌لرله اثبات ایتدكلرینی بیان ایدیور
میلادك اوتوز اوچ سنه‌سندن یتمش سنه‌سنه
قدر حواریون تعلیمات مسیحیه دیوخلقه
نشر ایتدكلری تعلیماتی روح الله طرفندن مأمور
اولدقلری حالده نشروبیان ایتدیلر وایلك
خرستیانلرك قبول ایتدكلری انجیل شریف
حواریونك نشر وتصدیق ایلدكلری
تعلیماتدن عبارت ایدی . زیرا حضرت
عیسی بالذات كلمة الله اولدیغندن دنیایه
یازیلی بركتاب كتورمیوب كندی سیرت

ونطقیله کلام اللهی تعلیم و بیان ایدر ایدی.
ایمدی بوراده انجیل شریف حقنده بحث اولنه‌
جغندن بوراده شوقدرینی بیان ایدرزکه
رسوللر ایله کورشمش آدملر دها صاغ بولند
یغی زمانله اوزمانه یقین دوشن زمانلردن
یعنی میلادك طقسان سنه‌سندن اوچ یوز
سنه‌سنه قدر اولان مدتدن قالمش اولوب
خرستیان ونیوستیك و بت پرست علما و
فیلسوف وشاعرلرك آثاری اولان برطاقم
کتاب ورساله‌لر حالا میدانده‌در . بو اثرلرك
مآلی موجبنجه او عصرده حواریون
حضرت عیسانك تعلیماتنه شاهد صحیح
بولنمش و محضا شهادت ایتمك ایچون حضرت
عیسا طرفندن انتخاب اولنمش والهام الهی‌یه
نائل اولمش ومعجزه اجرا ایتمك قوتنه

مالك اوله‌رق عموم بنی بشری تعلیم ایتمکه
کوندرلمش کیمسه‌لر عد اولنورلر ایدی .
مذکور قدیم اثرلردن محررلری خرستیان
اولان نیجه کتابلر کمال فصاحت و بلاغت
ایله تألیف اولندقدن ماعدا انسانك اصلاح
اخلاقی خصوصنده افکار مفیده ایله مملو
اولمغله محررلرینك عالم کیمسه‌لر اولدقلرینی
اثبات ایدرلر . بو کیمسه‌لرك جمله‌سی کند.
یلرینك حسیات نجیبه‌لرینی حوار یونك
تعلیماتنه اسناد ایدرلر . بناء علیه بو کتابلر
حوار یون پاك و دیندار ذاتلر اولدیغنی همده
انلرك تعلیماتنك تأثیری برسنه بش سنه دکل
عصرلرجه باقی قالدیغنی اثبات ایدرلر .
امدی سوزی و تعلیماتی عالمره بو درجه
تأثیر ایتمش اولان ذواته جاهل صفتی

ویریله‌مز • بوزاده‌ویردیکمز خبرلر
خیالات اولمیوب اولوقتلرك تحریرات
تاریخیه‌سی ایچنده اوله‌رق ممالك مختلفه‌ده
محفوظ بولنان کتابلردن استخراج اولند-
یغندن یونانی ولاتین وسریانی لسانلرینی
اوکرنمك زحمتنه قاتلنان هرمسلمان صحیح
اولوب اولمدیغنی تصدیق ایده بیلور •
لکن ظنمزه کوره حواریون حقنده سو-
یلنیلان هرقنغی بر افترایی جرح ایتمك
ایچون مسلمانلر عندنده الڭ مقبول برهان
سورهٔ یس ایله تفسیرنده کوریله‌بیلور •
چونکه پطروس و پولوس نام رسوللرك
انطاکیه‌یه اولان زیارتلرینه‌وکیمك طرفندن
مأمور ارسال ایدلدکلرینه وانطاکیه‌ده
نه‌کبي معجزه‌لراجرا ایلدکلرینه دائرتفسیر

مفصلاً خبر و یریور . بالاده ذکر ایتدیکمز برهانلردن مدافعه‌نك خبردار اوله‌مامسی ارباب مطالعه‌یی بیوك شبهه‌لره دوشور - یور . دعوامز دخی بودرکه دلیل خر - ستیان سنداتندن وتحریرات تاریخیه‌دن النه‌جغی مدافعه‌ده بیان اولندقدن صکره بویله دلیللر کتوره‌جك یرده‌تصورات ایله خیالاتدن بشقه میدانه برشی قونمدی . بوکیفیت ایسه مدافعه‌نك وقوعات تاریخیه خصوصنده اعتماده شایان اولمدیغنی اثبات ایدر . دعوامزه حق و یرن دلیللر مدافعه - نك هیچ بر مبحثنده اکسك اولمدیغی ایلروده کوریله‌جکدر .

برنجی مبحثه مقابله

«حواریونك صفات واحوالی» سرلو -

حـه‌لی برنجی مبحثنده موسـیو دوایت
حضرتلری حـوار یونك و باخصـوص
بطرس ایله پولوسك ترجمهٔ حاللرینه دائر
سویلدیکمز سوزلری بزم کنـدی طرفمزدن
ترتیب ایلمش اولدیغمزی بیان ایلیور .

مدافعه‌نك « ۱٤۲ » نومرولی صحیفه
سـنده تصریح ایلمشـیدك که حوار یلری
« جاهل فقیر حیثیتسز حسبسز » دیه ایلك
تعریف ایدن ذات قاردینال غوسـه‌در .
انسیقلو په‌دی‌وسته بونجه تراجم احـوال
کتابلری‌ده قاردینال مومی الیهه اتباعاً اویله
یازمشلردر . بوراده فضله اوله‌رق شونی‌ده
اخطار ایده‌لم‌که : خرسـتیانلق کلیساسنك
تاریخی اولمق اوزره وقتیـله فرانسه قرا-
لنك کناهنی چیقاریجی رتبه‌سنه وارمش

اولان قاردينال فلور طرفندن قلمه النه رق
بزم الزده كى نسخه سى ١٧٦٩ سنه سنده
يعنى بوندن بر عصردن زياده مقدم بر
زمانده باصلمش اولان تاريخده بر نجى كتا-
بده سن ماتياسك حواريلكه انتخابى حكايه
اولنديغى صره ده « خائن پودانك يرينه
ديكر بر حوارى انتخابنى بطرس تكليف
ايلدى » دينلمشدر . كذلك مدافعه نك
« ١٤٤ » نومرولى صحيفه سيله اشاغى يه
طوغرى اولان صحيفه لرنده كوسترلمشدركه
حواريلردن بعضلرينك ايمانسزلغنى حكم
ايدن بالذات خرستيانلرك عيساليدر .
« اى شيطان ! » خطاب تحقيرى عيسانك
اغزندن چيقمشدر . بطرسك خيانتلرى
و پيولك يعقوبك فرارى و طوماسك عدم ايمانى

و پودانك حضرت عیسانك قاننی بر قاچ
درهم کوموش مقابلنده فروختی قضیه‌لری
هب انجیللرده مقید اولان شیلردر . حقیقت
حال بوقدر آشکار ایکن « ترجمان حقیقت
محرری حواریلره برر ترجمهٔ حال ترتیب
ایتمش » دیه بزه ساخته کارلق اسنادی
موسیو دوایت کبی منصف اولملرینی کو-
کلزلك آرزو ایلدیکی ذواته یاقیشورمی ؟
ولوکه یاقشلسون . بوندن کندیلرینه نه فائده
حاصل اولورکه ارباب دقتدن اولان مراق
صاحبلری جزؤی تدقیق و تحری ایله
حقیقتی بوله‌رق انلرك انصافسزلقلرینی ینه
کندیلری علیهنه برهان اولمق اوزره شایان
احتجاج کوررلر .

اما موسیو دوایت حضرتلرینك

« حواریلر اجرای مأموریته مباشرت ایلدکدن صکره انجیل شریفه تواریخده بونلرك بداخلاق اولدقلرینی ایما ایدر بر حرف بیله یوقدر » دیمزینه باقیلور ایسه حواریلرك اجرای مأموریته مباشرت ایتمزدن اول بداخلاق اولدقلرینی کندیلری دخی پك قوتلی انکار ایتدکلری آکلاشیلور. ذاتاً نصوص انجیلیه ایله مثبت اولان شیئی انکاره مجالی ده یوقدر یا! یوقاروده « ترجمان حقیقت محرری کندیلکندن بر ترجمهٔ حال ترتیب ایتمشدر » دیمزی بر اثر غفلته بر دقتسزلکه حمل اولنور. اویله ایسه حواریلرك اجرای مأموریته مباشرت ایلدکدن صکره دخی آز ایلیلقده دوام ایدنلری بولندیغنی و اخلاقجه غرابتلری

کورلدیکنی ده انجیل ایله اثبات ایدر ایسه‌لك موسیو دوایت حضرتلرینه البته قناعت کله‌رك « بونی اثبات ایدر بر حرف بیله یوقدر ! » دیه و یردکاری حکم قطعی‌یی ده کیرو یه الورلر ظن ایدرز .

حضرت عیسانك عروجی ایله حوا - ریلرنشردینه باشلادقلری صره‌ده مذهب افلاطونی و سائر مذاهب حکمیه‌ده بولنانلر کبی بونلر دخی اشتراکیون کبی یشامغه یعنی ذاتاً بالفعل وفقیر ایکن او صفتی ده ترك ایتملرندن طولایی هیچ مدار معیشتلری قالمیان حواریلر ایلك نشریاتلرینی قبول ایدنلرده مالرینی دکانلرینی صاتدیروب اثمانی ایله جمعیت جدیدهٔ مسیحیه‌یی بسیلمکه باشلامشلر ایدی . انجیلك رسولارك

اعمالی قسمنك بشنجی بابنده ایضاح و تفصیل
ایدلدیکی اوزره بو صورتله ملکلر ینی
صاتوب پاره‌لر ینی حواریلره تسلیم ایدنلر
میاننده حنانیا اسمنده بریسی وار ایدی‌که
هرنه قدر یهودیلکی مسیحیلکه تحویل
ایتمش ایسه‌ده یهودیلره مخصوص اولان
احتیاط دوراندیشانه‌یی هنوز براقه ما-
مش اولدیغندن ملکنی صاتدیغی زمان
اقچه‌نك برقسمنی کتماً صاقلایوب
دیکر مقداریٔنی حواریلره کتورمشیدی .
بطرس بوحیله‌دن خبردار اولدیغی ایچون
« شیطان نه‌دن سنك قلبکی استیلا ایلدی‌که
روح القدسه یالان سویله‌مکه جسارت
الوب ده ملکك بهاسندن برقسمنی طولاندر-
دك » دیه عتاب و تهدیده باشلاینجه بیچاره

نك اودی قـو یه‌رق شمـان اوراده جانی
چیقمشدر . اوراده موجود آدملردن بر طا-
قی تهدید مظلومی اولان بو بیچاره‌یی دفنه
کوتورمش اولدقلری زوجه‌سی سفیرا کلد-
کده بطرس اکا دخی « ربك روحنی امتحان
ایچـون قوجه‌ك ایله اتفاقه سـبب نه‌در؟
ایشته قوجه‌ك جزاسنی بوله‌رق وفات ایتدی
انی دفن ایتمکه کیدنلر کلدکاری کبی سـنی
دفن ایتمکه کـوتوره‌جکاردر . زیرا سن‌ده
بوطولاندیر یجیلغك جزاسی اوله‌رق اوله-
جکسك » دیه تهدیده باشلاینجه بیچاره قادین
دخی قورقوسندن هلاك اوله‌رق فی الواقع
انی‌ده کوتوروب دفن ایتمشلردر .
ایشـته انجیلـده مصرحاً ومو ضحاً
حکایه ایدیلان بوفقره‌یی برده انجیلك انسا

نلری اکوب بچمکدن ومعیشت ایچون
دوشونمکدن قطعیاً منع ایدرك انجق جناب حقه
توکل ایله مأمور ایتمسنه تطبیق ایلیه جك
اولورسه‌ق بطرسك بویله انسانی هلاك ایده
جك قدر تهدیدلری موافقمیدر دکلمیدر ملا-
حظه‌یه محتاج قالور .

کذلك انجیلك رسوللرك اعمالی قسمنده
اونجی بابده مفصلاً حکایه ایدلدیکی وسائر
بابلرنده دخی تکرار اولندیغی اوزره بطرس
یافه‌ده دباغ سیمونك خانه‌سی طامنده وحی
الٓهی مقدمه‌سی اوله‌رق بر بیخودلغه دوچار
اولور . بو صره‌ده کوك آچیلوب بیوك
برچارشبه بکزر برقاب ایچنده هردرلو درت
ایاقلی یرحیواناتی ووحشی [illegible]
وهوا قوشلری یره ایندیریلور . بو [illegible]

بطرسه دیرکه : یا بطرس ! قالق بو حیوانلری بوغازله ویه!» بویله بروحی اوزرینه برپیغمبر ایچون نه یاپمق لازم کله جکنی ملاحظه بیوریورسکز یا؟ امر آلهی یه امتثالاً درحال قالقملی! اویله دکلمی؟ باخصوص که انجیلك تصریح و ایضاحنه کوره اوساعتده بطرسك قرنی ده آج اولوب دباغ شمعونك خانه سنده کندیسی ایچون تهیئه ایدیلان طعامی بکله‌مکده ایمش .

خیر! بطرس حضرتلری کویا جناب حقك وظیفه سنی بیلمیورمش ده کندیسی دها ایی بیلورمش کبی دیرکه : « خیر یارب ! هیچ بروجهله بونلری ییمم ! زیرا بن هیچ حرام و ناپاك نسنه یمدم ! »

کوردیکزمی ایمانی قوی صاحبی آدمی ؟ حتی

ایکنجی دفعه خطاب کلدرك « الهك پاك ایتدیکی نسنه‌لره سن حرام دیمه ! » دیه‌مسی تکرار امر اولندیغی حالده بطرس حضر- تلری بو امری دخی بکلمیه‌رك اوچنجی دفعه واقع اولان خطابه دخی اطاعت ایتمینجه چارشب طولو می حیوانلر ینه کوکه چکیلور .

کذلك حواریلر اجرای مأموریته مباشرت ایلدکدن صکره پولوسك غلاطیه- لیلره یازدیغی مکتوبك ایکنجی بابنده بعض یالانجیلرك اخوت مسیحیه دائره‌سنه کیرمش اولملرندن شکایت ایدیلوب بو شکایتك هانکی حواری حقنده اولدیغی مصرح دکل ایسه‌ده برقاچ آیت الت طرفنده « اما بطرس انطاکیه‌یه کلدیکی زمان یوزینه‌دقرشو

مقاومت ایتدم . زیرا آزارلنمغه مستحق
ایدی » دیه بطرسك روماللولر ایله بولندیغی
زمان انلرك ممنوع اولان طعاملرینی یمك
ویهودیلر ایله بولندیغی زمان مجبوراً شریعت
موسویه احکامنه رعایت ایتمك کبی ریاکا-
رانه ومنافقانه حاللرینی حکایه ایلکده‌در .
بوحاله کوره بطرسی فی الحقیقه ریاکار
ومنافق اولمق یوقسه پولوسی یالانجی
وغرضکار صاییلمق لازم کله جکنی دوشونمك
ارباب مطالعه‌یه عائد بر وظیفه حکمنی آلور .

موسیو دوایت حضرتلری حواریلرك
جاهل وامی آدملر اولملری شانلرینه نقیصه
ویرمیه جکنی اثبات ایچون بعضاً اوقویوب
یازمق بیلمیان امی کیمسه‌لری جناب حقك
نشر دینه مأمور ایلدیکی نزد اسلامده دخی

منکر اولنه‌میه‌جغی بیاننه بر ایما و اشارتیله
بولنیورلر .

اکا شبهه یوق : حتی نبی ذیشان افندمز
حضرتلری دخی امی ایدیلر . شو قدرکه
هر امینك دعوای نبوت ایتمسی تسلیم او-
لنورمی اونمزمی بوراسی جای دقتدر . حتی
اوروپالی ارباب تزییفدن بعضلری حوا-
ریلر ایچون « جبل اهالیسندن برقاچ بالقجی
مؤخراً برطاقم یرلرده مکتوبلر دخی یازمشلر .
حتی بونلردن بعضلرینك مرنامه‌لرینه نظراً
یونانجه یازدقلری اکلاشیلیور . عجبا
یهودیجه‌دن بشقه لسان سویلیان اوقومیان
هیچ یازدیمیان آدملر بو مکتوبلری نصل
یازمشلر ؟ » دیه مؤاخذه‌ده بولندقلری حالده
ینه مدافعه‌مزده بوکبی زوزکارلره التفات

ایتمیه‌رك حوار یونك جاهل ماهل اولدقلری
حقنده یالکز قاردینال نیسه‌نك تعبیرینی
ایراد ایله اکتفا ایتمشیدك . حوار یلك
خدمتنی امیلك لکه‌دار ایتمیه‌جکنی بز موسیو
دوایت حضرتلرندن زیاده تصدیق
ایدرز . یالکز موسیو دوایت حضرتلری
بو خدمتی لکه‌دار ایده‌جك اولان قیود
سائره‌یی و بونلردن بعضلری دیمك اولان
پالوده مصرح فقراتی تأویله بر یول ارا-
سونلرده امیلك بحثنی بر طرفه براقه‌بیلورلر .
حوار یوندن پولوسك معلمی جمالیئه‌نه
کوجنه‌رك یهودیلردن انتقام ایچون خرستیان
اولدیغنه و بطرس ایله منازعهٔ شدیده‌یه
کیرشدیکنه و ایکیسنك دخی بو مجادله سببیله
روما ایمپراطورینك پنجهٔ قهرینه دوچار

اولدقلرینه دائر مدافعه‌مزك بشنجی مبحثنده
ویردیکمز معلومات تاریخیه‌یی موسیو
دوایت حضرتلری « خیالدن عبارتدر »
دیه‌رد ایتمك ایستیورلر . عجبا اومعلوماتك
بویله ایکی کلمه جکله رد اولنه بیله جکنه
موسیو دوایتك کندیسی دخی جداً و صحیحاً
اینانه بیلورمی ؟

« ۱۸۷ » نومرلی صحیفه‌دن « ۲۰۲ »
نومرولی صحیفه‌یه قدر اشغال ایلیان بشنجی
مبحثمزی مراقله بر دها کوزدن کچیره‌جك
اولان قارئلرمز کوررلرکه بزاو مبحثك محتو-
یاتنی لوسیه‌ن نام مؤلفك « فیلوپاتری
محاوره‌سی » نام اثرینه و قانتو تاریخ عمو-
میسنك بشنجی جلدینه و انجیللردن « رسو-
للرك اعمالی » قسمنه و آنسیقلوپه‌دی نام خزینهٔ

معارفه و پولوسك غلاطيه لولره يازديغى
كندى رسالهسنه وكليسا اولياسندن سن
ژروەك كويا پولوس و پطرس ارهسندهكى
منازعهيى مصالحه يه تحويل غيرتيله يازديغى
« برنجى اوملى » نام اثرينه وسنت اوكو-
ستن نام ديكر اوليانك سن ژرومى
تنقيد ومؤاخذه يوللو يازديغى رسالهسنه
يعنى يدى معتبر مأخذه بناء ايدرك يازمشز .
بومأخذلرك هيچ بريسنى انكاره هيچ بر
نصرانينك قدرتى اولەمز ايكن موسيو
دوايت حضرتلرينك « خيالدن عبارتدر »
ديه رد ايدى ويرمك ايستملرى حقيقةً
استغرابه شايان كوريلور . اكر خفيف
مشرب آدملردن اولوب ده بيهوده استهزالردن
لذت الهبيلسيه ايدك هرحالده شايان حرمت

کوردیکمز موسیو دوایت حضرتلرینك ذاتلرینی دکل فقط شو افادهلرینی شایان استهزا کورر ایدك .

پولوسك ترجمهٔ حالی خصوصنده بز کندی خیالمزه قابلق شویله طورسون بشقهلرینك خیاللرینه دکل بیاغی حقیقته قریب روایتلرینه بیله صددك خارجنده اولملری حسبیله التفات ایتمامشیدك . سن پول حقنده یازمش اولدیغمز ترجمهٔ حالی بالاده تعداد ایلدیکمز یدی مأخذدن ماعدا بالخاصه معلمك قرینی الهمدیغندن طولایی یهودیلردن اخذثار ایچون مسیحیتی قبول ایلدیکی اینوبیتزنك اعمال رسلدن اونق یعنی انجیللردن معدود بولنمق اوزره قبول ایلدکلری بر رسالهٔ قدیمهٔ مقدسهده مقید

ایمش که مؤخراً بش التیوز بارجه بعض
آثار قدیمه انجیل دکلدر دیه رد اولنمشدی
صره‌ده بو رساله دخی مجرد شو بولوس
فقره‌سندن طولایی رد اولنمشدر . بونکله
برابر کلیسا نظرنده بولوسك اشبو معاشقهٔ
مأیوسانه‌سنی رده پك بیوك اهمیت ویرلمك
مجرد شاهد کیدر ایکن ایشتدیکی صورت
صدانك اوزرینه خرستیان اولمش بولندیغنه
عالمی اینانديرمغه پك زیاده غیرت ایدلمشدر .
حتی الیوم کلیسا محررلرندن ایشان کندی
تاریخنك اوتوزنجی بابی یازرکن شو بولو-
سك معاشقه‌سی ماده‌سنی رده حصر ایدرك
براز وقت اول مسیحیلرك الك بیوك دشمن
وجلادی ایکن براز وقت صکره شهرده
عیسایی کورمکمزین حواریلریله بیله کنو .

روشنکمز بن کندی کندیسنه حواری سوسی ویرن ذاتك وهله یهودیلره خصم ومسیحیلره دوست اولمسی مطلقا سمادن کوردیکی علامته مبنی اولدیغنی تأییده زیاده چالشمشدر .

(پولوسك غلاطیه‌لولره اولان رساله سنده برنجی بابده کندی افاده سنه کوره کویا جانب سماده کوردیکی اشارت اوزرینه مسیحیتی قبول ایلدکدن صکره بطرس و سائر حواریلره مراجعت ایتمیه‌رك عربستان طرفلرنده اوچ سنه کزد کدن ونشر دین ایلدکدن صکره اورشلیمه وارمش و یالکز اوزمان اون بش کون بطرس ایله کوروشمشدر)

حاصلی مرادمز پولوس حقنده خیالدن

هم ده خیال شاعرانه دن عبارت بر ترجمهٔ
حال یازمق ایستمش اولسه ایدك خیالده حاجت
قالمامق اوزره غریزه تسله فقره سنی یازار
ایدك . یازمیشمزك سببی محضا صدددن
خارج اولدیغی ایچون ایدی . تسله
خرستیانلغك غریزه لر مرتبه سنه واردیر -
دیغی برقادین اولوب هرنه مقصدده مبنی
ایسه ارکك قیافتنه کیره رك پولوسك یانته
کاور ایمش . قدمادن ترتولیه نك « بابتم »
سرلوحه سیله یازدیغی کتابك اون یدنجی
بابنده دیورکه بو فقره پولوسك ارقداشلرندن
بر پاپاس طرفندن یازلمشدر . ینه قدمای
مؤلفیندن قبریسلی ژروم غریزه تسله نك
پارسلانی ایمانه کتوره رك وافتیز ایلدیکی
حقنده کی فقره یی تکذیباً رد ایلدیکی حالده

غزیزه‌نك پولـوس ایله اولان مناسبتنی تصدیق ایلیور . انجق بو مثللو شیلر معیشت وحیات خصوصیه‌یه عائد اولدقلری ایچون اوجه مدافعه‌مزه درج اولنمدیغی کبی شمدی دخی بر اهمیت مخصوصه ایله موقع تنقیده چکلمیه‌جکدر . یالکز موسیو دوایت حضرتلرینك کوستردیکی اولدقلری لزوم اوزرینه بوقدر حکایه ایدلمشدر .

موسیو دوایت حضرتلری بزده بر تناقض بولمش اولمرندن طولایی پك زیاده سوینه‌رك پولوس ایله بطرسك روماده اعدام ایدلدکلرینی بیاندن صکره برازدلق دخی بطرسك روماشهرینه اصلا کیتمامش اولدیغنی یازدیغمزی درمیان بیوریور .

مناظرمز حضرتلرینك شو سوینجلری

يك معصومانه اولديغى ايچون بو بابده كنديلرينى مأيوس براقمغى آرزو ايلر ايديسه لرده نه چاره كه بو آرزولرينى حصوله كتورمك ايچون هم برقضيه يه قارشو كوز يومقلغمز لازم كله جكى جهتله موفق اوله مدق ٠

بطرسك رومايه كلوب اوراده اعدام ايدلمسى كليسا مورخلرينك زعم جعليلريدر كه بوندن مقصدلرى دخى روما پاپالرينك طوغريدن طوغرى يه پولوسك اخلافى اولميوب طوغريدن طوغرى يه بطرسك اخلافى اولدقلرينى خلقه اينانديرمقدر ٠ زيرا پولوس حضرت عيسايى كورمديكى كبى حواريلردن بريسى طرفندن دخى اخذدين ايتمديكى ايچون پاپالرك اكا منسوبيتى فى الحقيقه خوشه

كيتمز . بطرس ايسه كليسانك تمل طاشى اوله جغى كويا حضرت مسيح طرفندن خبر ويرلمش اولمسيله اكا منسوبيت دها قوتلى اوله جغندن بطرس رومايه كتورلوب اوراده شهيد ايتديرلمش .

فقط هايدى باقه‌لم رسوللرك اعمالنى آچه‌لم ده بطرسك فى الحقيقه رومايه كيتديكنه دائر برقيد ارايه‌لم! بيهوده يورلمش اولورز . زيرا بوقيد فى الحقيقه يوقدر . بطرسك رومايه كيتديكى انجيللر ايله اصلا اثبات اولنه‌مز .

اوحالده بز مدافعه‌مزده تناقض ايتمامشزدر . ايكى روايتك ايكيسنى ده حكايه‌دن عبارت برمورخلك وظيفه‌سنى ايفا ايتمشزدر . تناقضى ايسه يالكز موسيو دوايت حضرتلرى توهم بيورمشلردر .

موسيو دوابنت حضرتلری « حوار-
يون حقنده تاريخك بياناتی شونلردن عبا-
رتدر » ديه حواريلرك كيفيت تعليملرينه
دائر بعض معلومات ويريور . معلومات
مذكوره رسوللرك اعمالی ديه موجود اولوب
جملهٔ اناجيلدن عد اولنان آثاردن بشقه
« تاريخ » صفتنه لايق هانكی اثرلردن
اقتباس اولنمش ايسه تصريحاً بيان بيور-
لسون . « رسوللر ايله كوروشمش آدملر
دها صاغ بولنديغی زمان ايله او زمانه
يقين دوشن زمانلردن يعنی ميلادك طقسان
سنه سندن اوچيوز سنه سنه قدر اولان مدتدن
قالمش » دينلان ذوات ميانندە حواريلر
حقنده ويريلان معلوماته شهادت ايدن
نيوستيق و بت پرست علما و فيلسوف وشا-

عرلر کچمش اولدقلری و بونلرك آثاری اولان وحالا میدانده بولنان کتاب و رساله‌لر هپ انکلیزی بولندقلری تعیین ایدلسون .

بونلری اوقویوب استفاده ایچون یونان ولاتین وسریانی لسانلرینی اوکرنمکه احتیاجمز یوقدر . زیرا قدمانك کافهٔ آثاری الیوم انکلیز فرانسز المان کبی السنهٔ غر- بیه‌یه ترجمه ایدلمش بولندیغندن اثرلرینی اوقویه‌رق ایسته‌دیك بالمراجعه دفع شبهه ایده بیلورز .

بو بحثده ویردکلری خبره ایناندیرمیور کوروندیکمزی موسیو دوایت حضرتلری سوء تربیه‌مزه حمل بیورمسونلر . زیرا مقدمه- لرنده کندی ازهرلك برنجی و ایکنجی محبشرلرینی تعیینا مراجعتمزی توصیه بیور-

دقلرحالده حين مراجعتمزده ديدكلرى شيلرى
اومبحثلرده بولمز ايسهك بويله سوزى
بوروميه كتورهرك و يردكلرى خبرلره
دخى اينانه مامقده معذور قاله جغمزى كند.
يلرى ده كمال انصافله اعتراف بيوررلر
صانورز .
بز مدافعه مزك ايكنجى مبحثنده حوا.
ريلر حقنده و يرديكمز معلوماتك تاريخ
نظرنده اندن دها زياده سى محقق اولديغنه
اوقدر اميزكه موسيو دوايتك بو بابده
بيهوده ادعالر ايله يورولديغنه آجيغه قدر
وارمقدن بيله احتراز ايتميز . بطرس ايله
پولوس حقنده كى خبرلر اخبار تاريخيه دن
عد اولنه ميه رق انجيل مقامنه قائمدر ديه
اعتقاد اولنان رساله لردن مستندلدر .

یوقسه « آندر » و « فلیب » و « یعقوب »
و « بارته‌له‌می » و « طوماس » و « سمعون »
و « یودا » نام حواریلرك یالکز حضرت
عیسانك خدمتنده کیردکلرندن عبارت بر
خبر موجـود اوله‌رق وقعـهٔ عروجـدن
صکره نه اولدقلری بالکلیه و قطعیاً مجهول
قالمشـدر . حتی یوحنـا ایله متی صاحب
انجیل عد اولندقلری حالـده بو انجیللری نه
زمان و نره‌ده هانکی لسان اوزره یازدقلری
بیله تاریخ نظرنده قطعیاً تعین و تحقق ایده -
میه‌رك برچوق اختلافلر ایچنده قالمشـدر که
بو راسی ایلروده مبحثی کلدیکی زمان شرح
ایدیله‌جکدر . ایمدی یدیسنك بقیهٔ احوالی
و ایکیسنك جمع و تألیف انجیل خدمتلرینك
کیفیتی و ماهیتی بالکلیه مجهول اولان حوا-

ر يلرى او يله غنيوستيك و بت پرست علما
وفيلسوف وشاعرلر ينك كتاب ورساله لرنده
سرمايهٔ مقال اولمش و يونان ولاتين وسر-
يانى لسانلرنجه برچوق كتابلر اشغال ايلمش
اصلاح عالمه موفق مشاهير رجالدن عد
ايتمكله نه موسيو دوايت ونه ده سائر برعاقل
كندى كنديسنى الداتمغه چالشمقدن بشقه
هيچ سعيده بولنمش اوله مز ٠

« ٣ »

﴿ خرستيانلغك تاريخ انتشارى ﴾

كيببين (ژيبون) وقانطو كبى مورخلر
ياخود آنسيقلوپه ديايازانلر خرستيانلغك
انتشارى تاريخنك تحريرينه تشبث ايتد-
كلرنده معلومات لازمه يى حواريونك اخلاق
ومأموريتلرينه دائر معلومات استحصالي

خصوصنده مطالعه سی بولندن اول قارئین کرا.
ده توصیه اولنان وکیبین تاریخنك مقدمه سنده
فن تاریخه یاور ومعین اولنق اوزره اشعار
ایدیلان براهین وسنداتدن آلورلر که مذکور
براهین وسندات (ژوستهن) (ایره نئوس)
(پولیقارپ) (اکه سیپوس) (ترتولییان)
و (اوریژن) کبی خرستیان محررلرك
و (کلسوس) (لوسیان) (پلین)
(طاسیطوس) کبی بت پرست محررلرك
و (مارسیون) و (والانتنان) کبی نیوستیق
محررلرك آثاری کبی برچوق آثاردن عبارتدر.
بوذکر ایتدیکمز محررلرك کافه سی دخی
قسطنطینك زماندن اول یعنی میلادك
نقسان واوچیوز تاریخی ارەسنده
یازمشمردر. مدافعه چوقجه قانطو تاریخندن

معلومات وشهادتلری تخییه استخراج ایتمشدر
لکن بلکه تاتیاونك خرستیان اولدیغی
ایچوندرکه انك یازدقلرندن برچوق شی
ترك ایتمشدر کذلك کیبیینك بیطرفلغنی مدح
وثنا ایله ذکر ایتدکدن صکره مذکور
مورخك اثرندن دخی بعض فقره‌لر استخراج
ایتمشدر . کیبین خرستیانلغه خصم ایدیسه‌ده
کورینورکه خرستیانلغك انتشارینه دائر
ویردیکی خبرلردن برچوغی مدافعه محررینك
نظر دقتنه چارپمامشدر . بو بنده مدافعه‌نك
بوخصوصده ترك واهمال ایتدیکی شیلری
اکمال ایتمکه ابتدار ایده‌جکز .

خرستیانلغك انتشارینه دائر مدافعه‌نك
اصل بیاناتی شوندن عبارتدر . «خرستیا-
نلق قلیجه ال اورمدقجه میدانه چیقمامش

يعنی سیف وقلمك اتفاقی اولمینجه هیچ برایش کوریله میه جکندن عبارت بولنان حقیقت میدانه چیقمشدر »

مدافعه بوادعاسنی اثبات ایتمك ایچون اولا خرستیانلغك ابتدادن بوزوق اولدیغنی وثانیاً ایلك اوچ عصرلرده خرستیانلغك انتشاری خصوصنده تاریخك دقته شایان برشی ذکر ایتمدیکنی کوسترمکه چالیشور .

(۱) ایلك عصرده خرستیانلغك حالی .

بوخصوصده مدافعه نك بیاناتی شودر «مسیحیت نامنه ظهور ایدن مذهب درحال مذاهب فلسفه ایله قاریشه رق ومذاهب فلسفه بالطبیعی مسیحیته غلبه ایدرك مسیحیتك حکمی کرکی کبی دکل بتون بتون غائب اولدی »

غائب اولمسى قدس كليساسى طرفندن يدى
نفر دياقر انتخاب ايدلـديكى و قتدن يعنى
ميـلادك اوتوز اوچ تاريخنـده مسيحك
سمايه عروج ايتديكندن برقاچ هفته صكره
باشلاديغنى بيان ايديور . مدافعـه نك بو
بياناتى حقيقتدن نه درجـه بعيد اولديغى آز
بر ملاحظه ايله اكلاشيلور . حضرت
عيسى نك مسيح اولديغنه اينـانان مسلمانلر
وخرستيانلر ايچون اول بياناتك اعتماده غير
شـايان اولـديغى بديهيدر . زيرا اويله
برشيئه ايناغق حقيقت الهيه نك برقاچ سنه
اولسـون مذاهب فلسفيه يه بالطبع قارشـو
قويه مز اولديغنه ايناغق ديمكدر .

كذلك مدافعه حواريونك قدسده بر

ایش کوردمدکلرینی بیان ایله « قدسده
دیکیش طوقیدرمیه‌رق اطراف وممالك
بعیده‌یه طاغلمش و یاییلمشدر ....
اهالی دخی بونلر کفر ایتدیلر دیه بیچاره‌لری
یقالادقلری کبی اعدام ایتدیلر » دیمشدر .

حالبوکه مدافعه دخی قدسده حواریون
یدیله تأسیس اولنان کلیسا اوزرینه اون
بش نفر امامت ایتدکلرینی قبول
ومیلادك التمش تاریخنده پولوس رسولك
اخذ وگرفت ایلدیکی وقت قدسده بعض
حواریلر بولندیغنی اقرار ایتمش اولدیغندن
حواریونك قدسده دیکیش طوقیدرمه‌-
قلرینه وآزوقتده اعدام ایلدکلرینه دائر
اولان بیاناتك بالذات مدافعه محرری
طرفندن تصحیح ایدلمش سهویات اولدیغی

حالت ذكر ايتمكله بچه بيلورز . بعده مدافعه ايكنجى عصرده نيوستيقلرك اللى قدر فرقهٔ مذهبيه لرينى برر برر تعريف ايله انلرى برنجى عصرك خرستيانلرى ديو كوستريور . فقط نيوستيقلرى خرستيان تسميه ايتدكدن صكره برده نيوستيقلرك جمله خرستيانلرى ديوانه عد ايتدكلرينى بيان ايتمسنده نه درجه تناقض بولنديغى بياندن مستغنيدر . بالذات مدافعه نيو- ستيقلرك خرستيانلر حقنده نه افكارده اولدقلرينى شو وجهله تعريف ايدر :

نيوستيقلرك افكارنجه «انلر (خرستيانلر) كندى ذهنلرنده برشى محاكمه ايتمكه مقتدر دكلدرلر . زيرا اقتدارلرى اولسيدى خرستيان قالمزايديلر . » كيببين روما تاريخنك

اون بشنجی بابنده نیوستیقلرك الحی فرقهٔ
مذهبلرینی تعریف ایدر . بونلر خر-
ستیانلری مذهب برینه حکمت فلسفیه‌یی
قبول اتدکلری ایچون تحقیر ایدرلر
ایدی وشریعت موسویه‌نك الله طرفندن
ویرلمش اولدیغنی والله دنیانك خالق اولد-
یغنی انکار ایدرلر ایدی . لکن بوصره‌ده
مدافعه تاریخجه صحیح برخبرویرر که
بوخصوصده بزدخی هم افکارز . یعنی
نصرانیلرك حضرت عیسی‌نك حقیقی دین
ومذهبنی حفظ ایتمش اولوب انلرك حقیقی
خرستیانلر اولدقلرینی بیان ایدر .

روما ممالکنده بولنان خرستیانلر
حضرت عیسی‌نك عروجندن یوز سنه
صکره‌یه‌دك قدسده‌کی نصرانی کلیساسنه

آنا کلیسا نظریله باقارلرایدی . میلادك یوز اوتوز التی تاریخنده قدس کلیساسنه ناظر اولمق اوزره یهودی نسلندن اولمیان بر پسقو پوسك انتخابنه‌دك نصرانیلر دیکر خرستیان کلیسالرینی کندیلریله هم‌مذهب عدایدرلرایدی وانلر آره‌سنده فرقه یوق ایدی .

ایکنجی عصرك وسطنده یازمش اولان هکه‌سیپوس نام نصرانی مورخك وشهید ژوستنك شهادتی بودر . وبو شهادتی جمله خرستیانلرك اتحادواتفاقنی رومایه برتهلکه کبی کوسترن بت‌پرست مورخلر تصدیق ایدرلر .

واقعا انسان قالدقجه هردیندن نیجه مذاهبك ظهوری مأمولك خارجنده برشی

دکلدر . وخرستیانلق بو قاعده‌دن مستثنا
طوتیله‌میوب ایکنجی عصرده خرستیانلق
درونندن دخی بعض مذهبلر ظهور ایتمکه
باشلادیلر . لکن ایلروده کوریله‌جکی
کبی مذکور مذهبلر ظهور ایتمزدن دین
مسیحی یوز سنه ظرفنده انتشار بوله‌رق
شرقدن غربه قدر نیجه ممالکده یرلشمش
ایدی . سنه‌لردنبرو درینه کوك صالمش
قوی براغاج حالیله هواده دخی برچوق
داللر آچار وبو یله براغاجك بعض داللرنده
خام ویاخود چوروك میوه کورلسه بیله
بوکیفیت اغاجك داللشمسنه وخصوصا
صاغلام اولان بدننه قارشو اعتراض ایتمکه
برسبب صایله‌مز . ایمدی بدنی براولان
یعنی تعلیمات واوامر مسیحیه اساسی اوزره

نده تأسيس اولنمش اولان خرستيان مذ-
هبلرك بعضيسنده بعض اويغونسزلق
ياخود اجقلق كورلديكى تقديرده برشعبه-
ده كورلان قصور ايچون عموماً خرستيا-
نلق تقبيح ايديله‌مز . بو سببدندركه مدافعه
خرستيانلغك بوز يلوب غيب اولديغنه
دائر برطاقم اغر سوزلر ايراد ايتديكى زمان
هم تاريخه مخالف هم منطقه مغاير خبرلر
ويرمش اولور .

(٢) قسطنطيندن اول خرستيانلغك
انتشارى .

مدافعه حضرت عيسى دن عصرلرجه
صكره يه دك روما تاريخنده خرستيان اسمى
ذكر اولنمامش اولديغنى بيان ايدر .
(طاسيطوس) و (سوئه طونيوس) نامان ايكى

بت پرست دورلر (نرون) زماننده عروج
عیسادن اوتوز سنه صکره ظهور ایدن
وقوعات صره سنده روما شهرنده برچوق
خرستیان بولندیغنی ذکر ایدرلر ٠
(طاسیطوسك وقعه نامه سی باب ۱۵
بند ٤٤ ایله سوه‌تونیوسك نرون بحثنده
باب ۱٦ مراجعت اولنه)
مدافعه بت پرست فیلسوفلرك خرستیا-
نلغك حقیق بر دین اولدیغنه دلائل و براهینله
قانع اوله‌رق ایناندقلرینی استهزا ایدییور ٠
لکن آتنه‌لی (آرستیدیس) و اسیریالی
(طاسیان) وانطاکیالی (تئوفیلوس)
وآتنه‌لی (آته‌ناغوراس) واسکندریه‌لی
(قلامانس) وساردلی (ملیتو) و(پانتوس)
وسائر فیلسوفلر فصاحت ودرایت صاحبی

اولدقلرینی کوسترن اثرلر براقشلردر وهمان بوذاتلر قانع اولەرق خرستیانلغی قبول ایتدکلرینی اقرار ایدرلر (کیببین تاریخنك باب ١٥ مراجعت)

مدافعه خرستیانلغك ایلك اوچ عصرلرده کوزه اوره جق درجەده انتشار بولدیغنه دائر تاریخده برکونه ایضاحات بولنمدیغنی بیان ایدیور ·

حضرت عیسی نك عروج ایتدیکی وقت احتمالا قدس شریف خارجنده وتحقق اولەرق فلسطین دیاری خارجنده دین مسیحی انتشار بولمامش ایدی · اوتوز سنه ظرفنده اناطولیده وروم ایلیده و یونانستانده وایتالیاده و مصرده برچوق شهرلرده خرستیان کلیسالری تأسیس وتشکیل اولندیلر · حضرت

عیسی نك عروجندن اوتوزایکی سنه صکره طا
سیتوس نام روما لی مورخك بیانجه روما
شهرنده خرستیانلر «وافر بر خلق» ایدیلر .
حضرت عیسادن صکره سکسان سنه
کچمزدن (تراژان) ه یازدیغی مکتوبك
بر قسمی مدافعه محرری طرفندن استشهاد
ایدیلان (پلین) نام بت پرست والی کندی
زماننده اناطولیده « کرك شهرلرده کرك
کویلرده هر صنفدن ارکك وقادین پك
چوق کمسه لر خرستیان اولدقلرندن بت
خانه لر صانکی جماعتدن خالی قالمش »
اولدقلرینی بیان ایتمشدر . (لوسیان) نام
بت پرست فیلسوف دخی کندی وطن
اصلیسی اولان (پونطوس) ایالتنك
خرستیانلر ایله طولو اولدیغنی یازمشدر .

کیببین خرستیانلغك عجائب صورتده
انتشار بولدیغنی قبول ایدوب قسطنطینك
زماندن اول خرستیانلق عجمستاندن
انکلترهیه قدر وروما ممالکنك هرطرفنده
وحدوددن اوتهده بار بارلر ارهسنده
یاتلمش اولدیغنی وقسطنطیندن اللی سنه اول
یالکز روما شهرنده اللی بیك خرستیان
بولندیغنی یازمشدر . وکیببین کبی خرستیا
نلغه دشمن اولان برمورخ قسطنطینك
زماندن اول روما ممالکنك عموم سکنه
سندن خرستیانلغی قبول ایدنلرك مقداری
یوزده یکرمی‌یی كچمدیکنی بیان ایتدیکنده
بوکیفیتك کندیسنه خوش کلمدیکی حالده
وقوعات تاریخیهدن مجبور اولهرق بالاده
مذکور نسبتی قبول ایتدیکنی بیان ایتمك

ایسترٖ . (مدافعه بونسبتی کیبیندن الورکن یوزده یکرمی یازه‌جق یرده یوزده بش یازوب خرستیان مورخلرك وقوعات صحیحه‌یی تحریف ایتدکلرینی اثبات ایتمکی کندیجه دلیل بولمش ظن ایدر . (کیبینك ١٥ نجی بابنه مراجعت اولنه)

مدافعه دخی قسطنطینك خرستیانلق طرفنی التزام ایتمکله اردوسنه انجق فرانسه‌دن اوله‌رق یتمش بیك یاخود یوز بیك قدر خرستیان عساکری علاوه ایتدیکنی بیان ایتمسیله تاریخدن الدیغمز حقیقتی تصدیق و کندی دعواسنی جرح ایدیور .

بو یله‌جه وقوعات تاریخیه خصوصنده مدافعه بیاناتنك اعتماده شایان اولدیغی کیتدکجه میدانه چیقمقده‌در و چیقه‌جقدر .

﴿ ایکنجی مبحثه مدافعه ﴾

دوستمز ومناظرمز موسیو دوایت حضرتلری «خرستیانلغك تاریخ انتشاری» دیه سرنامه یازدقلری ایکنجی مقالهلرنده دیانت مسیحیهنك تاریخ انتشارینه دائر بزم مدافعهمزده ویرمش اولدیغمز معلومات تکذیب ایتمکه پك زیاده هوسلنمش کورونیورلر . زیرا مدافعهمزده تکذیب ایدهجك جهت بولهمدقجه عبارهلرمزك بعض اجزا واقسامندن بالترکیب بزه برطاقم یالاندن سوزلر سویلتهرك انلری رد وتکذیب ایله تشفی ارهدقلرینی دخی صراحةً وبداهةً کوستریورلر . نصلکه بو حقیقت دخی مقالهٔ مذکورهنك بروجه آتی تدقیقیله میدانه چیقهجقدر :

اولا موسیو دوایت حضرتلری خر-
ستیانلغك تاریخ انتشاری ایچون بزه بر
طاقم اسکی مأخذلر توصیه ایدیورلر .
ذاتاً هر مورخك یاپدیغی کبی بز دخی مدا-
فعه‌مزده بو مأخذلردن اخذ اولنان ومور-
خین سائره طرفلرندن تدقیق و بسط ایدیلان
اساس واصول تاریخیه اوزرینه بنای
محاکمه ایتامشمی ایدك ؟ مع هذا مناظر-
مزك توصیه‌سی اوزرینه بوراده ذکر
اولنان مأخذلری دخی تکرار موقع تدقیقه
چکه‌جکز .

شمدیکی حالده شویله‌جغنی اخطار ایده-
لم که موسیو دوایت حضرتلری « مدافعه
قانتو تاریخندن چوقجه معلومات وشها-
دت تاریخیه استخراج ایتمشدر . لکن

بلكه قانتو خرستيان اولديغى ايچـوندركه
يازدقلرندن بر چـوق شـيلرى دخى ترك
ايتمشدر » ديمكله مدافعه مزده قانتودن ايراد
ايتمش اولديغمز شهادات تاريخيه يى كاملاً
قبول بيوردقلرينى اعتراف ايتمش اوليورلر .
دوستمزك بو اعترافنـه ازجان ودل تشـكر
ايدرز . چونكه مباحثك عادتا كافـه سى
قانتودن دخى اسـتشهاد اولنـديغى جهتله
بويله خرستيانلغىده مسلمى اولان بر آدمك
استشهاداتنى قبول ايتمكلـه موسيو دوايت
حضرتلرى مدافعـه مزك همان كافـه سنى
قبول بيورمش اولورلر . ذاتاً دها اشا
غيـلرده نصرانيت كليسـاسنك بالكليـه
بوزلديغـنى ده اعـتراف بيور بيورلريا !
ذاتاً مدافعـه مزك خرسـتيانلقجه قابل رد

اوله‌میه‌جغنی هر حالده کوسترییورلر یا!
فقط کندی وظیفه‌لری بویله جدی بر اثره
قارشو مطلقا بر ردیه یازمغی مستلزم
اولدیغی ایچون بوردیه‌یی یازمش اولدقلری
کون کبی آشکاردر .

نه ایسه ایلروده کله‌جك بر بحثی
همان بورایه درجله صدددن چیقمیه‌لم .
مورخ قانتویی قبول خصوصنده‌کی اعتراف
بزجه پك بیوك بر اعترافدر . اما قانتوده
خرستیانلغك لهنده اولان صحیفه‌لریده
نیچون ایراد ایتمامش اولدیغمزه کلنجه :
قانتو تاریخ عمومیسنی مطالعه بیورانلره
معلومدرکه قانتو تاریخ مقدسدن ایراد
ایلدیکی شیلری همان عیناً کبی بر صورتده
نقل ایلمشدر . بونقلیاته اول امرده‌قانتونك

تدقيقات تاريخيه ايله ميدانه چيقارديغى
معلومات ديه حكم اولنه مز كه بز دخى
التفات ايده بيله لم ٠

موسيو دوايت حضرتلرى ژيبون
(كيبن) نام مورخك بيطرفلغنى مدح ايتمش
اولديغمز حالده خرستيانلغك سرعت
انتشارينه دائر مومى اليهك ويرديكى
معلوماتى ترك ايديشيمزه دخى سرزنشله بو
نقصانى كنديلرى اكمال ايوره جقلرينى وعد
ايليورلر ٠

خرستيانلغك سرعت ويا بطائت
انتشارندن (مثلا انى ده بر معجزه صورتنده
كوسترمك كبى) برفائده اميد اولنيور ايسه
مناظرمز نقصانمزى اكمال صورتيله ژيبون
وسائره دن ايده جكى استمدادلره ايستدكلرى

قدر اهمیت و یرمکده مختاردر . بزشمدیکی حالده خرستیانلغك صورت انتشاری حقنده بزم و یردیکمز معلوماتی نه یولده رد و کندو معلوماتنی نه صورتده سرد ایلدیکنی تدقیق ایده لم :

موسیو دوایت حضرتلری خرستیا - نلق قلیجه ال قویمدقدن صکره قوت وشوکت قازانه مدیغی حقنده کی سوزمزی بالایراد بوکا دخی کویا خرستیانلغك ذاتاً بوزوق اولدیغی کبی ایلك اوچ عصرلرده خرستیانلغك انتشاری خصوصنده تاریخك دقته شایان برشی ذکرایتمدیکندن عبارت بر دلیل ایله برده مسیحیت نامنه ظهورایدن مذهبك درحال مذاهب فلسفه یه قارشدیغنی ومذاهب فلسفه نك بالطبع مسیحیته غلبه

ایلدیکنی و مسیحك ثمایله عروجلرینی اثباته
برقاچ هفته صکره خرستیانلغك حکمنی
غائب اولدیغنی و حواریلرك قدسده دیکدیکنی
طوتدیره میه‌رق اطرافه طاغلملریله برابر
اعدام اولنه‌مدقلرینی دخی هب بر مسند عالی
اثبات ایچون ایراد ایتمشز کبی مدافعه‌مزك
اولیات و اواسط و اواخرندن کلمه‌لر طویلا-
یه‌رق وجوده کتوردیکی صورت ـ سو-
زمزه طارلمسون اما ـ پك کولنج اولمشدر .

واقعا بو سوزلرك کافه‌سنی بز سویلدك .
بز دکل یعنی تواریخدن خلاصه ایله درمیان
ایلدك . انجق قارئلرمز مدافعه‌نك ١٧٠
و ١٨٦ و ٢١٠ و ٢١٥ نومرولی صحیفه-
لرینه مراجعت ایلدکلری آنده او سوزلری
نه صورتله سویلنمش اولدیغمزی کوره‌رك

موسیو دوایت حضرتلرینك ترکیب کلام
خصوصنده‌کی مهارتلرینه شاشارلر ایسه‌ده
تحسین ایده‌جکلرینی هیچ امید ایده‌میز •

نه ایسه ! فرض ایده‌لم که بو سوزلری
موسیو دوایت حضرتلرینك مراد ایلدکاری وجه و صورتله سویلمش اوله‌لم •
باقالم او صورتده سویلمش اولدیغمز حالده
دخی موسیو دوایت حضرتلری نه صورتده
رد بیور بیورلر • بیور بیورلر که خرستیانلغك عروج عیسادن صکره درحال مذاهب
سائره‌یه قارشو کیتدیکنه ایناتمق ایچون
حقیقت الهیه‌نك برقاچ سنه اولسون مذاهب
فلسفه‌یه قارشو قویه‌مز اولدیغنه ایناتمق
اقتضا ایدر •

یالکز بوقدرجق بر ردیه ایله موسیو

دوايت حضرتلرى حقيقت الهيه پرستشكا
رانك مروتلرينى قازانه بيلدكلرينه قانع
اولمشلر ايسه يك ياز يقدر . حقيقت الهيه
پرستشكارانى دها موضح دلائل رديه ايسترلر
ايدى .

حقيقت الهيه مذاهب باطله يه برقاچ
سنه اولسون دكل برقاچ عصردنبرى قارشو
قويمشدر . فقط بو حقيقت الهيه كليسا
تاريخنك عالمه ايناندیرمق ايستديكى حقيقت
دكلدر . اصل « نصرانى » ناميله ياد
اولنان مذهب صحيح نصارادركه بزانى
مدافعه مزك ٢٢٦ نومرولى صحيفه سندن
٢٣٣ نومرولى صحيفه مزه قدر خبر ويرمشز
در . مدافعه يى « چوق دقتله » اوقودقلرينى
ابتداى كلاملرنده بيان بيوران موسيو دوايت

تعمیملرینی بو کا لوقت بیورمامشلرمی ؟ بوقسه نصرانیلر شمدیکی انجیللری بیله انجیل اولمق اوزره قبول ایتمذکلری ایچونمی انلره التفات بیورلمامش ؟ بحثك براز دها اشاغیسنده نصرانیلره دخی بر التفاتجق وار ایسه ده انك ده نه قدر معنیدار بر التفاتجق اولدیغنی بزده بحثمزك براز دها اشاغیسنده ایضاح ایلیه جکز .

اما خرستیانلغك منقسم اولدیغی اللی بو قدر مذهبك جمله سنده حقیقت الهیه وار ایدی دیه جك اولورلر ایسه حق یولی انجق بر اوله جغنه کندیلرندن بشقه هیچ بر کیمسه نك شبهه ایده میه جکنی رعنا بیلسونلر . یوق حقیقت الهیه سن ژوستن و امثالنك ظنیاتی ایسه انلرك ماهیتلری مدافعه ده میدانه

قونلدیغی کبی هر زمان دخی میدانه قونیله
بیله جکندن انصافلری وار ایسه کندیلرندن
دخی شبهه یی دفع ایده بیلورلر .

حواریلرك قدس شریفده دیکیش
طوتدیره میه رق اطرافه پراکنده اولدقلری
حقنده کی روایتمزی رد ایچون دخی کو یا ینه
بزم سوزمزی برهان اتخاذ ایدرك قدسده
حواریون یدیله تأسیس اولنان کلیسا
اوزرینه اون بش نفر امامك امامت ایلد -
کلرینی قبول و میلادك التمش تاریخنده
پولوس رسولك اخذ و کرفت اولندیغی
وقت قدسده حواریلر بولندیغنی اقرار
ایتمش اولمقلغمزله استدلال ایدیلیور .

غریب استدلال ! نه تحف تحریف !
حقیقت شو تحریف کلاممزیتی خرستیانلغك

بجمله لوازم دينيه سندن اولديغنه ايناننه جغمز كليور . بزم كلاممزى تحريفه مجبور يت كورنلرك كلام مسيحى تحريفه نه قدر مجبوريت كورهجكلرى ملاحظه يه محتاج قالور « قدسدهحوار يون يديله تأسيس اولنان كليسا اوزرينه » اون بش نفر امامك امامت ايلدكارينى بزرهده سويليوب ياخود قبول ايتمنز؟ مدافعهمزك (١٧٤) نومرولى صحيفهسنده « جمعيت نصارايه امامت ايدن اون بش نفر امام » ديمش اولديغمزدن بشقه خاطره هيچ برشى كلميور . ذكر اولنان نصاراىى اكر موسيو دوايت حضرتلرى « خرستيان » ديه قبول ايتمك ايستيورلر ايسه دردنجى عصرده بونلرك ابطال وتكفيرلريله محو ايدلملرينه نهديهجكلردر؟ هلهشو

«حواریون یدیله تأسیس اولنان کلیسا» سوزینه قهقهه‌لر ایله کوله‌جکمز کلیور. زیرا سوزمزی کندیسنك دخی تکرار ایتدیکی وجهله پولوس قدس شریفده اخذ وگرفت اولندیغی زمان مراجعت ایلدیکی عبادتخانه انجق یهودیلرك عبادتخانه‌سی اولوب حتی اورایه اجنبیلری صوقدیغی و یهودی علماسیله منازعه ایلدیکی ایچون جزایه دخی دوچار اولمشیدی. اکر حواریلرك «تأسیس!...» ایلدکاری بر کلیسا بولنسه ایدی پولوس اورایه مراجعت ایتمزمی ایدی؟

پولوس قدسه کیتدیکی زمان واقعا بر حواری کورمشدرکه یعقوبدر. حتی غلاطیه‌لولره یازدیغی رساله‌ده دخی یعقوبدن

بشقه رسو للردن کیمسه‌یی کورمدیکنی سو-
یلیور . او بیچاره یعقوب ایسه پولوس جنا-
بلرینه باشنی طراش ایدرلك بیت المقدسده تو-
به و استغفار ایتمسی ضروری اولدیغنی اکلا
تمه‌جق قدر برحال ذلت ومسکنتده بولنور
ایسه‌ارتق بونکله حواریلرك قدسده‌دیکش
طوتدیره‌مدقلری حقنده‌کی سوزمزی نصل
رد ایده‌بیلورلر؟ مدافعه محرری بوفقره‌لرده
هیچ برسهوده بولنمامشدرکه صکره‌ینه کندی
سوزیله کندیسنی تصحیح ایتمکه مجبوراولسون .
ایشته حواریلر معلوم الاسامی آدملردن
عبارتدرلر . عروج عیسادن صکره بونلر-
دن هانکیلری قدس شریفده قاله‌بیلوب نه
ایش کورمشلر ایسه بیان بیورلسونده بزده
اکلایه‌لم .

تکرار ایدرزکه خرستیانلغك دها ابتدا
دن بوزولمسی صکره بالکلیه بوزولمسی
ایچون ده الڭ بیوك سبب اولمشدر. حتی
پولوس بیله غلاطیه لولره «تعجب ایدرم که
بویله تیز سزی مسیحك عنایتنه دعوت
ایدن غیری بر انجیله چویرلدیکز. اگرچه
غیریسی یوقدر اما بعضیسی واردرکه سزه
اضطراب ویروب مسیحك انجیلنی تحویل
ایتمك ایسترلر. اما اگر بز یا کوکدن برملك
بزم سزه تبشیر ایتدیکمزدن غیری نسنه تبشیر
ایدر ایسه ملعون اولسون. اول دیدیکمز
کبی حالا دخی ینه دیرم که اگر بر کیمسه سزه
اخذ ایتدیککزدن غیری نسنه تبشیر
ایدر ایسه ملعون اولسون» دیور. بو
لعنتلره بو تکذیبلره نه دن مجبور اولیور؟

پاپولوسك زماننده باشلایه‌رق میلادك ایلك عصری اواخرینه طوغری اللی درت مذهب نه‌دن چیقدی؟ بو حقیقتلر لافله‌قوری نطق ایله رد اولنه‌مزلر افندم! قاطع برهان ایسترلر.

مدافعه نیوستیقلرك اللی قدر فرقهٔ مذهبه‌لرینی بر بر تعداد اتلمش ایمش.

یالان! نیوستیقلرك دکل. خرستیانلرك مذهبلرینی خبرویردك. هپسنی بر بر تعداد ایتمیوب باشلیجه‌لرینی اخطار ایلدك. بوقدرجق برسوزمزده‌قوص قوجه‌مان ایکی تحریفه نه‌دن لزوم کورلمش؟

نیوستیقلرك خرستیان اولدقلرینی بیاندن صکره جمله خرستیانلری دیوانه عد ایلدکلرینیده سویلیه‌رك تناقض ایتمشز!

بوده یالان ! نیوستیق مذهبنه دائر
معلومات ویردیکمز ۲۱۷ و ۲۱۸ و ۲۱۹
نومرولی صحیفه‌لرده « دیوانه » کلمه‌سی
وار ایسه معیوب بز اوله‌لم ·

موسیو دوایت حضرتلری نیوستیقلر
حقنده کی حدتنی کوسترمك ایچون برقاچ
سطر ایله بونلری کوزلجه برسرزنش ایلد-
کدن صکره اصل دیانت جلیلهٔ نصرانیتی
محافظه ایده بیلمش اولان « نصرانیلر »
حقنده بزمله هم افکار اولدقلرینی ایراد
بیوریورلر · فقط بو اعترافلری حقی تسلیم
کبی برفکردن نشأت ایتمیور · زیرا موسیو
دوایت حضرتلری حقی تسلیم ایده‌جك
اولسه ایدی مدافعه‌مزی اولدیغی کبی
قبول ایدرلر ایدی · بو اعترافی ایسه

عقیبنده « عروجدن یوز سنه صکره‌یه دك
قدسده‌کی نصرانی کلیساسنه روماممالکنده
بولنان خرستیانلر انا کلیسا نظریله باقارلر
ایدی . نصرانیلر دیکر خرستیان کلیسالرینی
کندیلریله هم مذهب عد ایدرلر ایدی .
وانلر اره‌سنده فرقه یوق ایدی » دیمك
و بوسوزده دخی کو یا بزی کندیسیله هم
افکار کوسترمك ایچون درمیان ایتمشلردر .
حالبوکه او سوزده بز کندیسنه هم افکار
اوله‌میز . زیرا اوسوز بالکلیه یاکلشدر .
نه روما خرستیانلری قدس شریف نصرا-
نیلرینی کندیلرینه پیشوا طانیمشلر نه‌ده
قدس نصرانیلری سائر خرستیانلری هم
مذهب عد ایتمشلر . بونلرك هیچ بریسی
اولمدیغی کبی « اره‌لرنده فرقه یوق ایدی »

سوزی دخی باطلدر . زیرا اللی قدر
مذاهب نیوستیق اولمیوب خرستیان ادعا
سنده بولنورلر و نیوستیقلر دخی بو مذهبلرك
بریسی عد اولنورلر ایدی . کلیسا تار-
تخجه بونلرك عمومنه و بر یلان اسم ایسه
« نیوستیق » دکل « رافضی » اسمیدر .
حالبوکه حقیقت نصرانیه یه قیاساً الك بیوك
رافضی ینه روما کلیساسی ایدی که بوده
مبحثی کلدیکی زمان اثبات اولنور .

نه حاجت ؟ موسیو دوایت دخی بر
فقره‌ٔ اخیره سنده « واقعا هر دیندن نیجه
مذهب ظهور ایدر .... الخ » دیه خر-
ستیانلر اره سنده فرقه بولنمدیغی حقنده کی
کندی سوزینی همده الك واضح بر تناقض
ایله کندیسی جرح ایلیور . یالکز ایلك

عصر میلادده تفرقه اولمدیغنی اثباته تنزل ایلیورکه بوکا پك زیاده ممنون اولمقده یز • زیرا میلادك ایلك عصری منتهاسنه طوغری خرستیانلغك اللی قدر مذاهبه آیرلدیغی واول مقدار دخی انجیللری بولندیغی مذاهب مذکورەنك اسملری دلالتیلەهانکی قاموس تاریخ وجغرافیا کتابنه مراجعت ایدلسه کوریله بیلور •

موسیو دوایت حضرتلرینك خرستیانلغك تاریخ انتشاری حقنده معلوماتمزی ردایچون بورایه قدر سویلیه بیلدیکی سوزلرك نهقدر ضعیف وعاجز اولدقلری کورلشدر • اشبو ایکنجی مبحثك فقرهٔ ثانیهسنده و « قسطنطیندن اول خرستیانلغك انتشاری » سرنامهسی التنده کی

فقره سنده درمیان ایلدیکی خصوصاتك
دخی ماهیتی میدانه قونلمق انشاءالله مقرر
اولوب فقط اشبو فقرهٔ الاسنده مورخین قدیمه
اسامیسی اولمق اوزره برطاقم اسملر ایراد
ایلیه رك بو اسملر حقنده لازم کلان معلوماتك
قارئلرمز نظرنده تعین ایتمسی بحثك بوندن
صکره سی ایچون دخی پك زیاده اهمیتله
لازم اولمغله بوراجقده بر مبحث مخصوص
کشاد ایلیه رك اسامیٔ مذکوره حقنده لازم
کلان معلوماتی جمع ایده جکز ٭

(مبحث مخصوص)

٭ خرستیانلغك مأخذ تاریخ انتشاری ٭

موسیو دوایت حضرتلری اشبو
مأخذلری خرستیان و نیوستیق و بت پرست
اولمق اوزره اوچ صنفه تقسیم ایلیور

وصف اولنان برنجیسی اولق اوزره ده خی
سن ژوستن اسمنی درج ایلیور .

سن ژوستنی جمله یه تقدیم ایتمسی پك
بجادر . زیرا « تراجم احوال کائنات »
صاحبی میشو یکرمی برنجی جلدینك ٣٦٥
نومرولی صحیفه سنده وسن ژوستنك ترجمهٔ
حالنده دیورکه : « خرستیانلغه دائر بیان
معلومات ایدن وخرستیانلغك دین حق
اولدیغنی اثبات ایچون دلیللر برهانلر ایراد
ایلیان آتنافور وترتولیه ن وسائره کبی کلیسا
مؤلفین قدیمه سنك آثاری یکدیکریله مقایسه
ایدیله جك اولورلر ایسه کوریلورکه بونلرك
کافه سی هپ برمقصدی ترویج ومدافعه
ایچون سن ژوستن طرفندن اوقدر بلیغانه
وماهرانه ایراد اولنمش بولنان برهانلری

ودليللری تكراردن و یاخود بر بشقه صورته قو يه رق اولوجهله ایراددن بشقه هیچ بر شی یاپمامشلردر »

ایشته شو قیددن اكلاشیلیور كه سن ـ ژوستن خرستیان كلیساسنك برنجی دوقتوـ ری اولوب بو حالده سن ژوستن حقنده اله جغمز معلومات بزی دیكرلری حقنده دخی ایقاظ ایده بیله جكدر .

اول باول شوكا دقت ایده جكز كه : اوائل احوالی معلوم اولمیان سن ژوستن اوتوز یاشنده ایكن خرستیان اولوب اوتوز درت سنه دها عمر سوردكدن صكره التمش درت یاشنده قتل اولنمش وقتلی دخی اصح اقوال اوزره میلادك یوز التمش یدنجی سنه سنه تصادف ایلمش . او یله ایسه سن

ژوستن یوز اوتوز اوچ سنه سنده خرستیان
اولمشدر .

ییشونك توانجه و حقیقت حالك دخی
اناتجه بتون کلیسا دوقتورلرینه پیشوا
اولان بوذات میلاددن بر عصر و بر ثلث
صکره خرستیان اولورسه عجبا میلادك
ایلك عصری ایچنده خرستیانلغك صورت
وکیفیت حقانیتنی نصل اوکرنمش اولور؟
یعنی اثنده اول نصرانیتی قارمه قاریشق
ایتمش اولان بوجه مذاهب اربابنك
تحریفاتنه سن ژوستن نصل واقف اوله
بیلمش صایلور ؟

بز ده اوتوز یاشنده خرستیان اولمش
بولنان بوذاتك نه کبی بر آدم اولدیغنی
اراشدیره لم . بونك ایچون دخی تریفون

اسمنده بر یهودی ایله ایلدیکی محاوره‌یه دائر قلمه الدیغی مقـاله‌دن ینه کندی افاده‌سـنی دیکله‌یه‌لم .

کندیسی عن اصل یونانی و بت پرست اولوب فقط اوزمان رواجده بولنـان یدی سکز قدر مذاهب فلسفه‌نك ارشادیله ارباب فراست وکیاستك کافه‌سی بت پرستلکك نه قدر کولنج بر بطلان کایـدن عبـارت اولدیغنی اکلایه‌رق هرکس بر مذهب حکمته سلوکله جناب رب العالمینی طانیدقلری کبی سن ژوستن دخی بك زیاده ذکا وفراست صاحبی وحتی شدت ذکاسندن طولایی عجول وجلاللی بر آدم اولدیغنـدن بت پر- ستلکك بطلاننی کندی کندیسنه طانیه‌رق فقط حقایق الهیه‌یی هانکی مسلك فلسفه‌دن

اوكرنه جكنده بر مدت متحير قالمشيدى ·
بوراسنى يهودى تريفونه اكلاتديغى صره‌
ده ديوركه :

« اولا ستو يسيه‌ن فلاسفه‌سندن برآدمه
مراجعت ايلدم · اينجه برزمان بوآدمه ملا‌
زمت ايلديكم حالده الوهيت حقنده هيچ
برشى اوكرنه‌مديكم كبى كنديسنك ده هيچ
برشى بيلمديكنى اكلاديغمدن وبا خصوص
جناب حقى اوكرنمه‌لك لازم اولمديغنى ده‌مر‌
قوم بكا افاده ايلديكندن انى تركله مشا‌
يوندن برفيلسوفه انتساب ايتدم · برقاچ
كون كنديسيله صحبتدن صكره كنديمه حق
تعليم اوله‌رق قاچ پاره و يره‌جك ايسه‌م
تعيين ايتمكلكمى درميان ايلدى · بناءً عليه
انك ده فيلسوف اولمديغنى اكلاديغمدن ترك

ایدرلك وفقط حقایق حکمیه‌یی اوکرنمکه پك
زیاده مراقم اولدیغندن بومراقك سوقنه‌ـ
ده مقاومت ایده‌میه‌رلك کیتدم اوزمان غایت
مشهور بولنان برحکیم فیثاغوری‌یه بناـ
شدم. مکر بو آدمك دخی عقل وحکمتدن
بر بهره‌سی یوق ایمش. کندیسنه شاکرد
اولمق ارزوسنده بولندیغمی درمیان ایدنجه
بکا دیدی‌که: « اویله ایسه حساب وهندسه
کبی علوم ریاضیه کوردکمی؟ علم هیئت
تحصیل ایتدکمی؟ اصول موسیقی‌یه واقف
اولدکمی؟» مکر ذهنه جیادت ویرمك
وانسانی علوم حکمیه تحصیلنه مستعدقیلمق
ایچون بوعلمره لزوم وار ایمش. بن ایسه
علوم مذکوره‌دن هیچ بر خبرم اولمدیغنی
درمیان ایدنجه بونلری اولمقسزین حکمت اوـ

کرنمك محال اولدیغی بیانیله بنی طرد ودفع ایلدی»

« امید وشوقم اوکنه بوصورتله سد ممانعت چکلمسی اوزرینه نه قدر مأیوس اولدیغمی دوشونملیدر . حالبوکه فیثاغور ینك دخی بر شیدن خبردار اولوب اولمدیغنی نه دن بیله لم؟ اکر توصیه ایلدیکی علملری اوکرنه جك اولسه م اوزون اوزادیه برزمانی بونلره صرف ایتمك لازم کله جکدر . بن ایسه بوقدر اوزون مدته تحمل ایده مم . بناءً علیه مسلك افلاطونی یه ذاهب اولان حکمایه مراجعتی قرارلشدیردم . مملکتمزده بردانه سی وار ایدی که پك مشهور وذکی آدم ایدی . کندیسیله برقاچ ملاقات ومحاوره ده بولندرق پك چوق استغفا.

ده ایلدم . جسمانیتك خارجنده اولان معنو
یات مباحثندن پك بیوك لذتلر الور ایدم .
افکار حکیمانه یی نظر تأمله آلدق بنم فکرمی
صانکه قناد لانمش کبی اعلا ایلرلدی . او
صورتله ترقی ایلدم که بك آز بر زمان ایچنده
کندیمی بر حکیم باقمال اولمش ظن ایلدم .
حتی قوییا جناب حقی یوز یوزه کوره بیله
جکمه اینانق درجه سنده بر فکر مجنونانه یه
بیله دوشدم . بو فکر بنی دائما شباقده کز
مکه مجبور ایلدی . ایشته بو صورتله دکز
کنارنده کزر ایکن بر اوزاق ارقه ده باقدقده
بر اختیار کوردم که بنی یقیندن تعقیب ایلیور
ایدی . ظاهر حالی شایان تقدیر دکل ایدی .
چهره سی ضایف انحیف وجهی کشکو
ایدی . کندیسیله صحبته باشلادیغمده ایکا

دیدی که : « کوریـیـورم که سز حکیمـانه
نطقـلری سووب فضـائل فعلیه یه حقایق
قطعیه یه اوقدر رغبت ایتمیورسکز »

ایشته بو صورتله باشلایان محاوره او-
زرینه نهایت سن ژوسـتن بواختیاردن
ایشتدیکی حقایق خرستیانیه اوزرینه دین
مذکوری قبول اتمش ایمش .

شمدی بورایه قدر سن ژوستنك کندی
حکایه ایلدیکی سرکذشتی اوزرینه بوآدمی
پیشکاه تدقیقمزه الهلم .

اولا بت پرستلکك باطل اولدیغنی اکلا
مش . بونك ایچون شدتلیجه بر ذکا کفایت
ایدرکه اوذکانك فقط محصاذکا اولمق اوزره
سن ژوستنده بولندیغی آثار نه نظراً بزده
انکار ایده میز .

ثانياً ستویسیه‌ن حکیمی کندیسنه جناب حق اوکرنمك لازم کلدیکنی سویلمش که سن ژوستن بو سوزنده بیوك بر خطاده بولنمش ایسه‌ده کندینك ده اعتراف ایلدیکی جهتله باغشلانه بیلور. بو مسلك ارباپی جناب حق یك طوغری طانیه‌رق حتی بشقه حکما حسنا- تك اللهدن وسیئاتك دخی بشقه قوتلردن نشأت ایلدیکنی حکم ایدرلر ایکن بونلر خیرك ده شرك ده انجق الله واحددن کلد- یکنه اعتقاد ایدرلر ایدی.

ثالثاً مشائیون مذهبندن اولان معلمك اجرت ایستمسی اوزرینه سن ژوستنك قاچمسی یا فقرینه یا خسیسلکنه حمل اولنه‌رق ایکیسی ده معذور کورینور ایسه‌ده فیثا- غوري حکیمك تحصیلات ابتدائیه تکلیفنه

تحمل ایده‌مامسی حقایق آلهیه اوکرنمك سوداسنده بولنان بر ذات ایچون اصلا معذور کوریله‌مز . علوم و فنونك هر بری انسانی موجودیت جناب حقه و ذات اجل واعلاسنك عظمتنه دلالت ایلدیکی واثبات واجب امرنده مخلوقدن خالقه واثردن مؤثره انتقالدن بشقه چاره اولمدیغی مسلم ایکن سن ژوستنك بوندن تاچمسی نه دیمك اولور ؟

رابعاً افلاطونی مذهبندن اولان حکیم ایله برقاچ ملاقات و محاوره اوزرینه سن ژوستنك کندیسنی حکیم نکته‌دان ظن ایلدکدن ماعدا جناب حقی دخی وجاهاً کورمکه قدر یلتنمسی عادتا هم جاهل هم افراط ایله دوسکار وهمده نفسی حقنده کی

همتی لزومندن زیاده عالی اولدیغنی کو-
سترر که بویله بر آدمك کندیسنی دوقتور
یعنی علم و حکمیاتده منتهی کوستره بیلمسی
ایچون دخی فی الحقیقه او زمان موجود
اوله بیلان درجه‌ده کی خرستیانلقدن بشقه
هیچ بر مسلك بولنه‌مز .

ایشته بو حقیقتلری کوز اوکنه الدقدن
صکره سن ژوستنك خرستیانلغه او قدر
عشق و اشتیاقله صارلمش اولمسنی اصلا
استبعاد ایده‌میز . حتی بویله شان قازا-
نمغه هوسلری پك بیوك اولدیغی حالده
تحصیل علم ایچون کوز و بین یورمقدن
اوصانانلری الك چوق خرستیانلغك بو ایلك
دورنده کورمش اولدیغمز ایچون بونلرك
حاللرینی مدافعه‌مزك ۱۲۰ و ۱۲۱ نومرولی

صحیفه‌لرنده براز تصویر ایتمشیدك . قار-
ئلرمز تکرار مراجعت بیوره بیلورلر .
اوتوز یاشنده بر گنج هوسکار ایکن
خرستیانلغی بو صورتله قبول ایتمش اولان
سن ژوستن دیندا شلرینی روما لولرك نظر
حقارتلرندن قورتارمق ایچون روما ایمپرا-
طوریله ایکی اوغللرینه و سناتویه و بتون
روما ملتنه خطاباً بر مقاله یازمشدرکه الك
بیوك مدار شهرتی بودر . انجق پك اوزون
و انسانه اوصانج و یره جك بر شی اولمسه ده
ترجمه ایلسه ایدك کور یلور ایدی که مقالهٔ
مذکوره « عالمانه » اطلاقنه سزا کورلمك
شویله طورسون خرستیانجه اولسون
« فاضلانه » عد اولنه بیلمکدن بریدر .
یالکز خرستیانلرك کیمسه یه ضررلری طو-

قنور مخلوق او لمدقلرینی اثبات ایچون بر
چوق تفصیلاتله برابر « بزی او لدورسه‌ـ
کزده ادورمزده دکلدر . بزم نظرمزده
اولومك هیچ حکمی یوقدر ! » کبی مفتخرانه
وقهرمانانه برطاقم سوزلردن عبارتدرکه
بو یله سوزلری نهیلیست و صوسیالیست
مقوله‌سی آدملردن دخی ایشتدیکمز چوقدر .

سن ژوستنك فاضلانه اثری هب
او یهودی تریفون ایله ایتدیکی محاوره‌سی
عد اولنمق بجادر . زیرا بو محاوره‌ده
یهودی یه کندی انتخابکرده‌سی اولان خرستیا‌ـ
نلغك هرمسلك حکمایه وحتی یهودیلکه
دخی فائق اولدیغنی اثبات ایتمش اولیور .
ایمدی سن ژوستنك بواثر فضلنی براز کورملك
فائده‌دن خالی دکلدر .

اشبو تریفون مدت مدیده یونانستانده
قورنت شهرنده علوم فلسفه‌یی تحصیل
ایتمش برآدم ایمش . برکون مسیره‌ده سن
ژوستنی کورمش . برقاچ مسلك حکمایه
سلوکنی متعاقب کوزینه یدیره‌میه‌رك‌جایمش
اولدیغنی کندیسی اعتراف ایدن سن‌ژوستن
جنابلری کیم بیلور نه صلاحیت ومطالعه
ایله فیلسوف کسوه‌سی کیدیکندن یهودی
بوکسوه‌یی کورنجه کرچکدن برحکیم
کورمش ظنیله رعایتده قصور ایتمامکله
چالشه‌رق سن‌ژوستنك یانته صوقولور .
محاوره‌یه بدأ اولنور .

باقکز بو محاوره‌یی سن‌ژوستنك کندیسی
نصل یازییور :

یهودی‌یه صورمش‌که : حکما ایله

يهودی انبیاسنك افاده‌لرینی تطبیقدن نه استفاده ایده‌بیلورسکز ؟

يهودی دیمش که : عجایب ! حکمادخی جناب حقدن وانك وحدانیتندن وقضا وقدرندن بحث ایدرك بونلری هب اثبات ایتمیورلرمی ؟

سن ژوستن دیمش که : بعضلرینه تصادف ایلدم که مسعودیت ابدیه ایچون بو شیلری لازم عد ایتمیورلر . دیورلر که جناب حق یالکز کائناتك و بر ده مخلوقاتدن جنس ونوعلرك حاکمی اولوب فقط سن بن کبی افراده اشخاصه قارشمیورمش . بناءً علیه بو مثللو مسائلك نهایت نره‌یه واردیغی بیلمه‌مز . انلر جناب حقدن نه مکافات نه مجازات هیچ برشی بکله‌میوب اغزلرینه هرنه کلورسه انی سویلیورلر .

بونك اوزرينه يهودى تريفون لطيف
بر تبسم ايله صورمش كه : ياسزك جناب
حقه دائر اعتقادكز نه در ؟ بو بابده سزك
فيلسوفيكز نه دن عبارتدر ؟

سن ژوستن ديمش كه : بونى سزه عرض
ايدرم . واقعا فيلسوفيدن دها قيمتدار هيچ
برشى يوقدر . بزى جناب حقه ياقلاشد-
ران يالكز فيلسوفيدر . فقط الك چوق
فيلسوفلر حكمتك نه اولديغنى كنديلرى ده
بيلميورلر .

ايشته شو مقدمه ايله سن ژوستن كندى
حكمتنى يهودى يه اكلاتمغه باشلامش كه
يهودينك ايلك تبسمى برقاچ كره دها تكرر
ايتمش اوله جغى شبهه سزدر . زيرا هيچ بر
معلمدن فيلسوفى يه دائر حرف واحد اوكر-

تمدیکنی کندیسی اعتراف ایتمش اولدیغی
کبی دها شو مقدماتنده دخی بو بابده کی جهل
کلیسنی میدانه قویمش اولدیغندن بویله
فیلسوف کسوه‌سنده کی جاهله تریفون
کبی تعلیم و تحصیل کورمش بر حکیمک
تهقهه‌لرله کولمکه دخی حق تسلیم اولنور ۰
فقط سن ژوستنک کندی افاده‌سنه
کوره یهودی تریفون بو حقندن استفاده
ایتمامش ۰ سن ژوستن فلاسفه‌نك کافه‌سی
جاهل و مبطل اولدقلرینی قطعیاً حکم ایدرك
یالکز جلیل اهالیسندن بر قاچ بالقجینك
حضرت مسیح نامنه و یردکلری خبرلر
حکمت محضه‌دن عبارت اولدیغنی و بناءً
علیه بتون عالمك خرستیان اولمسی فلاحلرینی
موجب اوله‌جغنی اثبات ایلدیکی زمان

اوراده حاضر بولنانلرك كافه‌سی قهقهه‌لر
ایله كولدكلری حالده یهودی تریفون ینه
اولكی طاتلی تبسمی تكرار ایدرك جناب
رب العالمین حقنده بوقدرجق برایمان پیدا
ایلیوبده بت پرستلكك بطلاننه قناعت
ایلدكدن صكره سن ژوستنك سنت اوله‌رق
وجهه ایرتسنه رعایت ایلیه‌رك یهودی
اولمسنی (هم‌ده دوستلق نامنه اوله‌رق)
توصیه ایتمش ٭

(تنبیه) حضرت مسیح حقیقی یعنی
جناب روح الله افندمزك عالمی تشریف
ایده‌جكلری حقنده انبیای بنی اسرائیل
حضراتنك ویردكلری معلومات یهودی
علماسنك محفوظی اولوب حضرت مسیحك
همان اوسنه‌لرده تشریفنه منتظر ایدیلر ٭

بو حقیقت سن ژوستنك افاده‌سنه گوره
یهودی تریفونك دخی معلومی ایمش .
بناءً علیه تریفون ژوستنك حضرت
مسیحه دخی ایمانینی گورنجه هرنه‌قدر کند
یسی هنوز حضرت مسیحك تشریفنه اینا-
نمامش ایسه‌ده ژوستنك بو بابده‌کی ایمانینی‌ده
رد ایتمك ایسته‌میه‌رك برطور دوستانه‌و حکیما
نه ایله دیمش که: اگر شمدیکی حالده مسیح
طوغمش ایسه دها نبوتله بعث اولنمامشدر .
بعث اولندیغی زمان دخی امت یهودیه‌یه
بعث اولنه‌جغندن سز همان شمدیدن یهودی
اولورسه‌گز تشریف مسیحه دخی منتظر او-
له بیلورسکز .
حضرت مسیحك بعث بیورلدقلری
حقنده ژوستنك اعتقادی پك طوغری اولوب

شوقدرکه انجیل صحیح مسیحك جمع اولند.
ماسی واصحاب یسوعك وظیفهٔ مأمورهلر-
ینی بحق ایفا ایده مامسی حسبیله ژوستنك
انجیلدن وسرکذشت حضرت مسیحدن
اولق اوزره حواریلردن منقول کلماتی ایرا-
ده باشلاماسی اوزرینه مستمعین حضار اولکیدن
زیاده کولمکدن فضله برطاقم کلمات هزلیه یه
دخی باشلاینجه ژوستن تأثر ایدرك یرندن
فرلامش . تریفون مرقومك کسوه سندن
طوته رق صالیو یرمامك ایستدکده ژوستن
« اویله ایسه بو زوزکلری دفع ایدکز »
دیمسیله ژوستن وتریفون وحاضروندن
دیکر ایکی جدی آدملر جماعتدن آیریله رق
براویون محلنه کیتمشلر واوراده طاشلر او-
زرینه اوتوره رق یهودیلرك محاربانه دائر

قاچ مالایعنی سوزدن صکره ینه محاورهٔ
عملیه‌لرینه کلمشـلر. بونلری هب ژوستن
ندیسی حکایه ایدییور.

سن ژوستن صورمش‌که: شریعت مو -
ویه حکمنجه یشامدیغمزدن سنت اولمدیغمز
ن وسبت کوننه رعایت ایتمدیکمزدن بشقه
ه قارشو اعتراض ایده‌جك برشیئکز وار -
بدر؟ یوقسه بزم اخلاق وعاداتمزه دائر بر
لاقم افترالری سزه‌دخی حکایه‌می ایتدیلر؟ بزم
نسان اتی یدیکمزه وضیافتلرمزدن صکره
وملرمزی سوندیره‌رك انواع ملعنتلره گیر-
سدیکمزه سزده‌می ایناتیورسکز؟ یوقسه
حضـا سزك یاکلش و باطل دیه حکم ایلد-
ککز برمذهبـه ذاهب اولدیغمز ایچونمی
عتراض ایدییورسکز؟

تریفـون دیمش که: اوت! بزم ایچو
موجب استغراب اولان شی یالکز بوصو
حالدر . زیرا خلقك سزك حقکزده رو
یت ایلدیکی شیلرك اصلی فصلی اولمدیغ
بن ده بیلورم . طبع بشر دخی او یله ملعنت
دن استکراه ایدر . سزك اناجیلکزی د
مراق ایدرك کوزدن کچوردم . اخلاقه دا
بعض دستورلری اوقدر عالیدرکه هیچ
کیمسه نك بونلره توفیق معامله ایده بیله جکن
ده اصلا امید ایلیه مم . سز هم دین سبحانی
یه سالك اولدیغکزی دعوی ایدیورسکز
هم ده صورت حال وحرکتکزك رومالی
بت پرستلردن هیچ برفرقی یوقدر . زیرا نه
بیراملره نه سبت کونه نه ختانه رعایت ایتمید
رك یالکز عیسای مصلوبه انتسابله جناب

حقك مظهر لطفی ده اولمغی امید ایلیورسکز .
کتابلرده اوقودیغکزمی که ولادتك سکزنجی
کونی ختانی اجرا ایدلمیانلر هلاك کندہ قاله
جقلردر؟

دقت بیورلمیدز که سن ژوستنك کندی
حکایه‌سی وجهله دخی یهودی تریفون نه قدر
حکیمانه بحث ایدیور؟ شمدی بو حکیمانه مطالعه
لره ویردیکی جوابلری دخی سن ژوستن
کندی کندینه شویله حکایه ایدیور . دیورکه:

— بوکائناتی یاراتاندن بشقه الله او-
لمیه جقدر وشمدی یه قدرده اولمامشدر .
بزینه سزلك الهکزدن غیری برالهه ایمان
ایتمیورز . سزلك آبا واجدادکزی مصردن
خلاص ایدن الهه ایمان ایدرلك سزکبی
بز دخی انك لطفندن امیدوار اولیورز .

اوالله حضرت ابراهیمك حضرت اسحاقك
حضرت یعقوبك اللهیدر . فقط بو اللهدن
امیدمز نه موسانك ونه ده بشقه برینك
دلالتیله دكلدر . والا بزم ده سزلك كبی
اولمقلغمز لازم كلور ایدی . بن كتب
توراتیه ده كوردم كه جناب حق بر صولك
شریعت كوندره جكدر . یهودیلره ویر -
لمش اولان شریعت ارتق اسكیمشدر .
هم او شریعت یالكز یهودیلره مخصوص
ایدی . شریعت عیسویه ایسه بتون
جهان ایچوندر .

سن ژوستنك دها سبت واوروج
وسنت بحثرینه كلمكسزین ایتدیكی خطاره
دقت بیور یلیورمی؟ واقعا قارئلرمز بو
دقتی ایده بیلمك ایچون خرستیانلغك حقا -

يقنه كركى كبى واقف اولملرى لازم كلوب
اكرچه مدافعه مزك برچوق مبحثلرى بو بابده
كنديلرينه اپيجه وقوف حاصل ايتديرمش ايسه
ده براز دها ايضاحات ويرر ايسه‌لك فائده‌-
سز قالمز ظن ايدرز .

حضرت عيسى موجود انجيللرده
« شريعتى بوزمغه كلمدم . قيامته قدر شر-
يعتدن برحرف زائل اولميه‌جقدر » ديديكى
حالده شريعت موسويه‌نك اسكى برشى
اولديغنى سن‌ژوستن كبى كليسانك ايلك
دوقتورى ادعا ايدر ايسه شاشلمزمى ؟ ياشر-
يعت موسويه يالكز يهوديلره مخصوص
اولديغى حالده انجيللرك بتون عالمه شامل
اولديغنه نصل حكم قطعى ويره‌بيله‌جكز كه
انجيللرك الك اسكيسى عد اولنان متى انجيلنده

بو بابده برکونه صراحت او لمیوب سائر-
لرنده اکرچه «بتون یر یوزینه انجیلی نشر
ایدکز» دیه برقید وار ایسه‌ده اوقیدك‌ده
صکره‌دن روماللولرك نصرانیتـه هوس
ایتمکه باشلامه‌لری اوزرینه صوقوشدیرلد-
یغنی ینـه اناجیل موجـوده پك صریح بر
صورتده کوسترمکده‌درلر .

ایشته رسوللرك اعمالی قسمنده اونجی
واون برنجی بابده حکایه ایدلـدیکی اوزره
رومالی قرنیلیوس اسمنده بر یوز باشی بطر-
سی دعوت ایدرك خرستیانلغی قبولنی در-
میان ایتمسی اوزرینه سائر رسوللر وقرندا-
شلر یعنی نصرانیـلر بطرسی تعـذیر ایدرك
ختانسز حریفلرك خانه‌لرینـه کیرمش وانلر
ایله طعام ایتمش اولدیغندن طولایی سرز-

نشه باشلادیلر . اکر نصرانیتده روماللره
دخی شمول اولسه ایدی بو تعذیرلره بو سرز-
نشلره لزوم قالورمی ایدی ؟ صکره بطرس
بو بابده بر اشارت سماویه یه اتباع ایلدیکنی
کوسترمك ایچون طامده کندیسنه بیخود-
اق کلەرك سمادن ایناں بر چوق حیوانلری
اکل ایتمسی حقنده ندا واقع اولدیغی و کند
یسی رد ایلدیکی حالده جناب حقك پاك
وطاهر یاراتدیغی شیلردن استکراه ایتماسی
حقنده کی دیکر ندادن دخی بت پرستلردن
اجتناب ایتمامك لزومنی اکلادیغنی بیانله
ارباب سرزنشی اقناع ایلمش . دیمك او-
لیورکه بو وقعه یه قدر بتون حواریلر و نصرا
نیلر شریعت عیسویه یالکز یهودیلره
مخصوص اولەرق روماللری کریه کور-

ملك لزومنه قانع ایكن بطرسك شویله بر
تأویلی اوزرینه شریعت جدیده‌نك كافه‌ٔ ناسه
شامل اولدیغنی صكره‌دن احكام نصرانیته
ادخال ایلمشلردر .

واقعا بر شریعتك بتون عالمه شمولی
اولمق لازم كله‌جكنی بزدخی تسلیم ایدرز .
انجق او حالده احكام شریعتك كافه‌سی
بتون عالمه شامل اولملی ایدی . بوقسه سن
ژروم نام كلیسا اولیاسنك دیدیكی وجهله
بطرس یهودیلره و پولوس رومالیلره تبلیغ
دین ایلدكلری ایچون ایكی ملتك عقاید
قدیمه‌سی حسبیله صورت تبلیغده فرق
اولمق طبیعی اوله‌جغنه رضا كوسترمك
اصلا موافق شرع وقانون اولەمز .

سن ژوستن دها ابتدای كلامنده شو

خطالری اجرا ایلدکدن صکره اصحابی
مشکلاتی ده حل ایچون یهودی ترینفونه
دیمش که : ختان و سبت کونـه رعایت و
اوروج وسائر احکام شرعیه نك کافه سی
او یله معنای ظاهریلرندن آکلاشلدیغی
اوزره اجرا اولنمیه جقلردر . انلر بررامز
معنویدرکه اخلاقزك تصحیحی ایله اجرا ایدلمش
صایله جقلردر . اصل پاکلك وطهارت
مسیحك قانی ایله رومزده حاصل اولان
طهارتدر .

ژروم جنابلری بوادعالرینی تأیید ایچون
هابل وانوش ونوح وسائره نك ده ختانسز
اولدقلرینی وختان دین ایچون ضروریاتدن
اولمیوب یالکز یهودیلری سائر ملتلردن فرق
ایچون برعلامتدن عبارت بولندیغی و یهو -

دیلر آلتون بوزاغی‌یه (عجل) طاپوق کبی
بر ضلالتـه دوچار اولدقلری زمان جنـاب
حق بردها بو خطاده بولنمـاملری ایچون اخطاراً
کندیلرینـه ختان امر ایلدیکنی وحالبوکه
انبیای بنی اسرائیلدن بعضلری بیله بو ختانك
عدم لزومنـه قانع اوله‌رق جنـاب حقك
کنـدیلرندن بویله بر فداکارلغه محتـاج
اولمدیغنی درمیان ایلدکارینی سـویلمش ۰
یهودی تریفون سن ژوستنك بو ایضاـ
حاتنده‌کی خطیئات فاحشه‌سـنه دخی مطلقا
تبسم ایتمش اولمیدر اما ژوسـتن جنابلری بو
تبسمی قید ایتمیور ۰ یهودیده بر سکوت فرض
وتخیـل ایدرك دیدیریـورکه : شریعت
یهودیه موجبنجه حرکت ایتمش اولان انوش
ونوح وسائره عجبا قیامتده نجات بوله جقلرمی ؟

بو سؤاله جواباً دخی ژوستن دیمش که :

اوت ! ز یرا شریعت یهودیه‌ده برچوق احکام واردر که بالطبع کوزلدرلر . هم ازلیدرلر هم ده حکملری جهانه شاملدر .

دقت ایتملی دقت ! شریعت یهودیه‌نك ازلی و عمومی اولدیغنی اعتراف ایدن ژوستن حضرتلرینك برقاچ لقردی اولنده بو شریعتی اسکیمش و حکمی ایسه یالکز یهودیلره عائد دیه وصف ایلدیکی حالده شمدی سویلدیکی سوزلره دقت ایتملی .

تریفون صورمش که : یاشمدی حضرت مسیحی طانیدیغی حالده ینه شریعت موسویه موجبنجه عمل ایدنلر خلاص اوله‌جقلرمی ?

سن ژوستن دیمش که : اکر شریعت مذکوره‌یه حالا توفیق عمل ایده بیلمك ممکن ایسه خلاص اوله‌جقلردر .

دها ز یاده دقت ایتملی ۰ زیرا سن ژوستن
کندی مغلوبیتنی یادتا کندیسی حکایه ایتمش
اولیور !۰۰۰۰۰

واقعا تریفون شریعت موسویه دن
بعض صعب الاجرا اولان احکامی روماللو-
لرك اجرا ایده میه جکلرینی درمیان ایدنجه
ژوستن براز ممنون اولمش ۰ تریفون دیمش
که: فقط سبت کونه رعایت وآبدست ایله
طهارت وختان هر حالده جمله ایچون اجراسی
ممکن اولان احوالدندر ۰ یاسزدن بریسی
هم حضرت عیسایه ایمان ایدر همده بونلر
یك لازم اولمدقلرینی اعتقاد ایله برابرینه
ایلرایسه خلاص ونجات بوله جقمی ؟

ایشته بوراده سن ژوستن جنابلری براز
شاشالامش ۰ زیرا ویره جکی جوابی بنا

ایده‌جك برقید شرعیٔ نصرانی بوله‌میجغه ایشی کندی ظننـه بنا ایدرلك دیمش که: بنم فکر و ظنمه کوره خلاص بوله جقدر. لکن رومالیلردن خرستیانلغی قبول ایدنلری دخی بو حکملره رعایت ایچون مجبور ایتمامك شرطیله!

زیفون دیمش که: نیچون بنم فکر و ظنمه کوره دیورسکز؟ بشقه‌لری او فکر و ظنده بولنمدقلری ایچونمی؟

ایشته بو سؤالك سن ژوستنی بتون بتون شاشالاتدیغی و بردیکی جوابدن معلوم اولیور. زیرا دیمش که: خرستیانلردن بعضلری دیورلرکه رومالی اولنلر ایله هیچ بر مناسبتده بولنمق جائز دکلدر. فقط بن بو فکرده دکلم زیرا رومالیلر حضرت مسیحه ایمانه برابر

شریعت یهودیه‌دن اجراسنه مقتدر اوله
بیله‌جکلری شیلری ده اجرا ایدرلر ایسه سائر
خرستیانلر کافهٔ احکام موسویه‌یه رعایت
ایچون کندیلرینی مجبور ایتمیه‌رک هرحالده
انلری دخی قرنداشلغه قبول ایتملری لازمدر
دیرم . فقط اهل ختاندن یعنی یهودیلردن
خرستیان اولانلر رومالولری نصرانیته گیر-
مش اولمق ایچون کافهٔ احکام یهودیه‌یی
اجرایه مجبور ایده‌جک واجرا ایتمدکلری
صورتده کندیلریله قطع مناسبت ایلیه‌جك
اولورلر ایسه بن ده اهل ختانی قرنداشلغه
قبول ایده‌مم . حضرت عیسایه ایمانله برابر
شریعت یهودیه‌یه رعایت ایدنلر خلاص
بوله‌جق ایسه‌لرده مشار الیهه ایماندن صکره
مجرد خرستیانلقده احکام یهودیه‌یه رعایت

هیچ ضروری اولمامسندن و یاسبب آخردن طولایی حضرت مسیحه دخی مسیح نظریله باققدن واز کچر ایسه ایشته بوآدم وفاتندن مقدم تجدید دین ایتدیکی حالده خلاص بوله میه جقدر . حضرت ابراهیم نسلندن اولوب یهودی بولنانلر اکر مسیحه ایمان ایتمزلر ایسه انلر دخی خلاص اولمیه جقلر .

شمدی سن ژوستنك شوسوزلرینی کرك اناجمیله کرك شریعت موسویه یه وحتی طبیعت حال ومصلحته توفیق ایده بیلمك ممکن ایسه درمیان اولنسون ده بزده اکلایه لم . حساب وهندسه دن هیئت وسائر علومدن بیخبر ومسالك حکمادن بی بهره اولدیغنی کندیسی خبر ویرن ذات احکام شریعتدن ده خی بوقدر غافل اولورسه اورته یه یالکز

کندی اوهامنی قو یمقدن بشقه نه یه مقتدر
اوله بیلور؟

بوندن صکره سن ژوستن یهودیلرك كرك
حضرت مسیحه وكرك خرستیانلغی قبول
ایدنلره ابراز ایلدكلری آثار عداوتدن طو-
لایی سرزنشه باشلامش . ودین نصارانك
حق اولدیغنی اثبات ایچون كتب توراتیه-
دن اوزون اوزادی یه استدلالات ایله
حضرت عیسانك برچوق معجزات باهره سی
ده درمیان ایتمش . بوزمین ایستدیكی قدر
سوز سویله مكه مساعد اولدیغی ایچون بز
دخی كندیسنی مختار براقورز ....
....

ایشته نصرانیتك ایلك دوتمـوری بو
ذاتدركه مترجمین احوالاث اعترافلرینه كوره

سائر دوقتورلر دخی بونك دلالتی موجبنجه
تحریك خامه ایتمشلر یعنی سن ژوستنك
براهین ودلائلنی یاعیناً نقل ویاخود قالب
آخره افراغ صورتیله ایراددن بشقه برشی
یاپمامشلردر .

سن ژوستنك کندی شخصی حقنده
هیچ بر دیه جکمز یوقدر . دیه جکمز اولورسه اودخی عفتنی غیرتنی بلاله صبر وتحملنی
مدح وثنادن عبارت اولور . دیه بیلورزکه
اکر ژوستن حضرت مسیح زمانه یتشمش
اولسه ایدی ده اول نبی ذیشانه صحابه اوله
بیلسه ایدی دین حق مسیح ایلك صافیتی
ایله محافظه اولنمق ایچون بو غیرتلی آدمك
پك بیوك خدمتلری کوریلور ایدی .
انجق کندی زمانه قدر انجیللر کوره جکلری

تحريفاتی كورمش والده بولنان كتب مقدسه‌دن ازجمله يهودی تريفونه قناعت ويره‌جك احكام چيقاره بيلمك محال حكمنده قالمش اولمسيله ژوستن دخی تريفونه كندی فكر وظننی ووهم وقياسنی عرضدن بشقه برشی ياپه‌مامشدر . هله الك بيوك خطاسی رومالولری احكام دوسو يتدن معاف كورمسيدركه بوده خرستيانلغی كندی زمانه قدر محافظه اولنه بيلمش اولان احكامندن دخی چيقارمش ديمكدر .

قاموس تاريخ وجغرافيا صاحبی بوليه نك دخی افكاری بومركزده‌در . ديوركه:

« جناب مسيح حقنده‌كی اوصافك الك دقيق اولان كلمة الله اولمق صفتنی سن ژوستن اسكی روما بت پرستلرينك عقلی

کل دیدکاری شیدن عبارت اولمق اوزره تلقی ایتمش وهله مذهب افلاطونیناک پك چوق اصول و احکامنی خرستیانلغه قاتمشدر »

سن ژوستن حقنده کی سوزمزی ختامده ایصال ایدن اول شونیده عرض و اخطار ایده‌لم‌که : بو ذات عن اصل یونانی اولوب یونانجه تکلم ایلدیکی وآثارینی دخی یونان لسانی اوزره قلمه الدیغی حالده اصل نشریاتنی رومادہ لاتین لسانیله تکلم ایدن خلقه حصر ایدرك اورادہ بر « حکمت نصرانیه » مسلکی کشادینه سعی ایتمشدر . اختلاف لسان حسبیله مترجملرینك دخی برچوق خطالری سن ژوستنه عطف و اسناد ایدلمش ظن اولنه‌مزمی ؟

سن ژوستن حقنده کی تدقیقاتمز بوراده ختام بولدی . شمدی دوسیودوایت حضر- تلرینك درمیان ایلدکلری اسامیء سائره یه عطف نگاه ایده لم که انلردخی هب سن ژوستنه پیرواولدقلری ایچون کندیلری حقنده کی تدقیقاتمزك پك قیصه اولملری کفایت ایده- جکدر .

« ایره نه ئوس » دوسیودوایت حضر- تلرینك ویردیکی اسامینك ایکنجیسی بودرکه مترجمین احوالك روایتنه کوره ایکییوز ایکی سنهٔ میلادیه سنده قتل اولنمشدر . سن ژوستندن دها مؤخر دیمك اولوب رافضیلره ردیه اولمق اوزره بش جلد بر کتاب یازمش ایسه ده بونی یونان لسانیله یازدیغی حالده اصلی هر نصلسه ضایع اوله-

رق لاتينجه‌یه ترجمه‌سی باقی قالمشدر .
اصلی نیچون ضایع اولمش و ترجمه‌سنه نه
قدر اعتماد ایدیله بیلور ؟ بورالرینی پك
اراشدیرمغه گلمز . نصارا بو ترجمه‌نك‌دخی
محررلك برحیات اولدیغی زمانده وجوده
گلمش اولمسیله متسلیدرلر . هرنه ایسه سن
ایره‌نه‌ئوسك رافضی عدایلدیکی ذوات
یالکز روما کلیساسی طائفه‌لری حالده
ینه نصرانیت غیرتنده بولنانلر اولوب او
حالده خرستیانلغك عن اصل یهودیلکدن
عبارت بولنمسنی بالتحریف بودینك روما
یکی بت پرستلکنی اصلاحدن عبارت
اولمسی صورتنه تحویل ایچون بذل مساعی
ایتمش صاییلور .

« پولیقارب » بوذات ١٦٧ سنه‌ٔ میلا .

دیه‌سنده قتل اولنه‌رق یالکز فیلیپانلری خرستیانلغه دعوت ایچون بر بیاننامه‌سندن بشقه اثری قالمامشدر .

« اکه‌سیپوس » بو ذات کلیسا دوقتور لرندن اولیوب مورخلرندن عد اولنور . یوز سکسان سنهٔ میلادیه‌سنه طوغری وفات ایتمشدر . اثری « رسوللرك اعمالی » اوزرینه برشرحدن عبارت اولوب اودخی ضایع اوله‌رق مورخ اوزبك نقل ایلدیکی بعض فقره‌لری معلوم اوله بیلمشدر . واقعا دها برطاقم آثار دخی اکه‌سیپوس نامنه اسناد اولنورلرایسه‌ده بو ذات بشقه بر اکه سیپوس اولوب اولکیدن پك چوق صکره یعنی قسطنطین زماننده کلمش اولدیغی تتبعات وتدقیقات تاریخیه اثبات ایتمشدر .

«ترتوليه‌ن» بوذات اگرچه عن‌اصل
ت‌پرست ایکن خرستیانلغی قبول ایتمش
یسه‌ده رومایه کلدیکی زمان اوراده‌کی
اپاسلرك اطواری بردین آلهی‌یه هیچ موافق
ولمدیغنی کوره‌رك آفریقایه عزیمتله مونتا-
یزم مذهب خرستیانیه‌سنی ترجیح ایتمش
یدی‌که بومذهب خرستیانلغك منقسم اولد-
غی برچوق مذاهبك کافه‌سنی ابطال ایلیه-
رك اصل نصرانیت هانکیسی اولدیغی
دقیقله مشغول ایدی . لکن ترتولیه‌ن بو
ذهبی‌ده بکنه‌میه‌رك اصل مذهب نصرا-
یت اولمق اوزره کندی تدقیقاتنی اورته‌یه
وتمش وبناءً علیه روما کلیساسنك خشمنه
اوغرایه‌رق رافضیلك ایله اتهام ایدلمشدر .
ایکیوز قرق بش سنهٔ میلادیه‌سنده وفات

ایلدیکی مقیددر . مومی الیهدن برخیلی آثار قالمش اولوب فقط بونلرك تدقیقی موسیو دوایت حضرتلرینك امیدلری وجهله خرستیانلغك لهنده دکل بلکه تاپك علیهنده نتیجه‌لر چیقارمغه یاردم ایلر . کلیسا اولیاسندن سن ژروم بوفنالغی محضا روماپاپالرینك ترتولیه‌نی قصتقانلرینه حمل ایلرکه بوده جای دقتدر .

«اوریژن» سالف الذکر ترتولیه‌نی مقام استشهاده کتورمك مناظرمز موسیو دوایت حضرتلری ایچون خرستیانلغك لهنه دکل علیهنه برحرکت اولدیغی کبی اشبو اوریژنی اتیان ایتمسی دها بیوك برحرکت معکوسه‌در . اوریژن ایکیوز اللی اوچ سنهٔ میلادیه‌سنده وفات ایتمش و بناءً علیه موسیو دوایتك

و یردیکی اسامینك کافه‌سندن صکره‌یه
قالمشدر . کندیسی عن اصل خرستیان اولان
لئونید اسمنده بر آدمك اوغلی اولوب واقعا
خرستیانلغنی بر طاقم اباطیله قارشو مدافعةً
بر خیلی آثر یازمش ایسه‌ده بو مدافعه‌لرك بر
طاقی‌ده نصرانیتی روما کلیساسنك وسائر
بر طاقم خرستیان مذاهبنك خطالرینه قارشو
مدافعه‌لری حاویدر . حتی کندیسی برارهـ
لق پاپاس مسلکنه سالك اوله‌رق قدس‌شر
یفده پاپاسلق اقرارینی ویرمش ایسه‌ده
اسکندریه‌لی پاپاس دیمتریوس قبول ایتمیه
رك اوریژنی آچیقدن آچیغه تکفیر ایتمشدر .
شمدی قاتولیك ارباب تدقیقی مومی الیهی
خطیئات عظیمه ایله اتهام وتعییب ایلیه‌رك
دقت اولنه‌جق خطالردن بریسی‌ده حضرت

عيسايى حقيقةً اللهك اوغلى ديه قبول ايتما-
مسندن عبارتدر!... بو ذاتك اوقدر زهد
وتقواسى وار ايمش كه نفسنه غلبهٔ كليه
ايچون آلت تناسلنى كسمش!

ايشته موسيو دوايت حضرتلرينك
درعيان بيوردقلرى اساميدن «خرستيان»
ديه توصيف ايلديكى ذوات شونلر اولوب
بونلر آثارى تدقيق ايديله‌جك اولورسه
ازجمله سن ژوستن كبى جمله سنك كرسى طاشى
اولان ذاتك افكارنجه ايتديكمز تدقيقاتده
كورلمش اولديغى اوزره نتيجهٔ تدقيقاتك
كافه سى مدافعه مزك لهنده وشمديكى نصرا-
نيتك عليهنده چيقار. زيرا هپسى كوسترركه
حضرت عيسانك اناجيل صحيحه سى محا-
فظه اولنه مامش واندن صكره خرستيانلق

لایعدولایحصی اختلافلر اره سنده یکدیکرینی
ابطال وجرح وتکفیر ایلیان مذاهبه منقسم
و باخصوص هرمذهبك اساس اجتهاداتی
برشرع متینه مبتنی اولمیه رق هرکس کندی
ظننی شریعت الهیه اولمق اوزره ایلرو یه
سورمشدر ٭

خرستیان اولدقلرینه موسیو دوایت
حضرتلرینك قائل اولدقلری بوذواتدن
صکره برده نیوستیق مذهبنه ذاهب اولد-
قلری بیان قلنان مارسیون ایله والانتنه
باقه لم : بونلر مدافعه مزك ۲۲۲ صحیفه سندن
۲۲٦ صحیفه سنه قدر والانتنیة ومارسیونیت
مذهبلری حقنده ویریلان معلوماتك مبنی
علیهلری اولان ذواتدرکه ایکیسی دخی روما
کلیساسی خلافنه اوله رق کندی اجتهاد ؛

لرینه تابع اولدقلری ایچون تکفیر ایدلمشلردر ·
انلرك اثرلرنده دخی موسیو دوایت حضر-
ترینك ایشنه یاره یه بیله جك بر شی یوقدر ·
کلوس و لوسیدن و پلین وتاسیتوس
نام بت پرست مورخلرینه گلنجه موسیو
دوایت حضرتلری بونلردن استمداده محضا
خرستیانلغك سرعت انتشارینی اثبات
ایچون محتاج اولمشلردر · بومورخلرك
انتشار نصرانیت خصوصنده ویره بیلد-
کلری خبرلری موسیو دوایت حضرتلری
« قسطنطیندن اول خرستیانلغك انتشاری »
سرلوحه لی مبحثنده ایراد اتمش اولدقلر-
ندن ماهیتلری اوراده کورلمك اوزره شمدیکی
حالده اشبو مبحث مخصوصه ختام ویرهلم ·
(انتهای مبحث مخصوص)

قسطنطيندن اول خرستيانلغك ترجمهٔ
انتشارينی كوسترمك ايچون موسيو دوايت
حضرتلری بحثه كيرشدكاری صره‌ده عروج
عيسادن بر عصر صكره يه قدر خرستيان
اسمی روما تاريخلرنده مذكور اولمديغی
حقنده‌كی سوزمزی اول باول تكذيب ايچون
عروج عيسادن اوتوز سنه صكره ايمپرا-
طور نرونك خرستيانلره ايتديكی ظلمی
تاسيتيوس و سئاتونيوس نام بت پرست
مورخلر يازدقلری صره ده « خرستيان »
نامنی استعمال ايلدكلرينی خبر ويرييور .

بونده دخی بر اوسته‌لق ايتمك ايستيور
ايسه ده موفق دكلدر . زيرا نرون هرنه قدر
عروجدن اوتوز سنه صكره بعض كمسه‌لره
ظلم ايتمش ايسه ده انلری يهودی ناميله مظلوم

الاشدر . و اثلما الثیوس یعنی ترتولیانوس میلادیك
ایلك عصرینك اواخرنده طوغمشلر ایسه‌ده
ایكنجی عصرلرنده بعده یوز یكرمی یوز اوتوز
سنهٔ میلادیه سنلرنده تاریخلرینه یازمشلردر .
بو حالده بر عصر مدت روما تاریخلرنده
خرستیان اسمی مذكور اولمدیغنه دائر اولان
افاده‌مز طوغریدر . انلدن صكره دخی
تاسیتوس و سوئه تونك یكی یهودیلری
فی الحقیقه خرستیان دیه قید ایتمش اولدقلری ده
نه ایله اثبات اولنه بیلور ؟ صكره‌دن بعض
مستنسخلرك بر مقصد نصرانیه ایله بو نامی قید
ایتمش اولمدقلری نه‌دن بللی ؟ زیرا آثار
مذكوره‌نك هیچ بریسی مؤلفلرینك خط
دستلریله حفظ اولنه‌میوب اڭ چوغنك
نسخ مستنسخه‌لرلمن بیله برچوق قسملری ضایع

اولمشدر . بالخصوص که « خرستيان » لفظى انطاكيه ده يكى يهوديلرك كنديلرينه طاقندقلرى بر يونانى اسمدر كه « مسيح » لفظنك ترجمه سى اوله جقدر .

سائر خلق ايسه بو اسمه النجه يه قدر بونلره يكى يهوديلر وناصرتليلر وقرداشلرو يسوعيلر كبى برچوق ناملر دخى ويرمشلر ايدى .

موسيو دوايت حضرتلرينك روايتلرينه كوره بز بت پرست فيلسوفلرك خرستيانلغك حقيقى بر دين اولديغنه دلائل و براهينله قانع اوله رق ايناندقلرينى استهزا ايديور مشز . نه بيوك تحريف ! نه غريب افترا !

بزم بو بابده سويلديكمز سوزلر ١٦٥ و ١٦٦ نومرولى صحيفه لرمزده مندرجدر . مراجعت بيوريلورسه كوريلوركه بز

خصوصا حواریلرك حکمسایی اقناع ایلمش
اولدقلری حقنده‌کی اعتقادی رد ایتمز هم
ینه‌ده رد ایدرز . فیلسوفلره کانجه : هر
یرده هرزمان دیمش اولدیغمز کبی ینه تکرار
ایدرزکه بونلر ذاتاً حقایق حکمیه ایله بت
پرستلکك بردین حق اولمدیغنی اکلایه‌رق
نصرانیت حقیقیه مثللو بردین حق قبوله
ذاتاً زیاده‌سیله مستعدایدیلر . اکرحواریلر
انجیل صحیحی کوزل محافظه ایتمش اولسه‌لر
ایدی انتشاری دها زیاده تسهیل وتأمین
ایدلمش اولور ایدی . انجق جلیل بالقعبیز-
یناك محافظه ایده‌بیلدکاری درجه‌سی فلاسفه-
نك عقول بشرده‌اولان مساعده‌درجه‌سنده
بوله بیلدکاری حقایق الهیه‌یه اویمدیغندن
برچوق مذاهب فیلسوفلری وبا خصوص

افلاطونیلر میلادك یا ایلك عصری اواخرنده و یاخود ایكنجی عصری اوائلنده خرستیا-نلغی قبول ایله برابر تصحیحنه دخی غیرت ایتمشلردر . ایشته مذاهب نصرانیتك چوغالمسی ده بوندن نشأت ایتمشدر .

نه حاجت قدوهٔ مدققین نصارا عد اولنان سن ژوستنك دخی خرستیانلغه فلا-طون مذهبندن برچوق شیلر قاتدیغی معترف دكلمی؟ سائرلری دخی برچوق شیلر قاته رق خرستیان اولدقلری حالده اوقاتدقلری شیلر كلیسانك كیفنه توافق ایتمدیكی ایچون اعتزال ایله اتهام ایدلدكلری شمدی یه قدر خلاصه ایلمش اولدیغمز برچوق ترجمهٔ حاللردن اكلاشلمشدر . ایشته عن اصل بت پرست ایكن خرستیانلغی قبول ایلمه كلری موسیو

روایت حضرتلری طرفندن روایت اولنان
ذواتك ده ترجمهٔ حاللرینه برنظرایده لم :
« آتنه لی آرستیدیس » برحکیم ذوفنون
ایدی که خرستیانلغی قبول ایتمش ایسه ده
بت پرست فیلسوفلرینك اکتسا ایلدکلری
کسوه یی چیقارمامشدر . ۱۲۵ سنهٔ میلا -
دیه سنده ایمپراطور ادریه ن آتنه یه کلدیکی
زمان خرستیانلرك مظالمدن محافظه سی
ایچون حکیم مومی الیه ایمپراطوره بر بیاننامه
ویرمش . خرستیانلغه دائر اثری یالکز
بوندن عبارتدر . فقط بو اثر صکره غائب
اولمش . نه دن غائب اولمش ؟ کلیسا اولیا
سندن سن ژروم بو اثری کورمش و اوقو -
مش اولدیغی وژروم ایسه ۴۲۰ سنهٔ
میلادیه سنده وفات ایتمش بولندیغی حالده

اندن صکره آرستیدیسك اثری نه یه غائب
اوله بیلیورمش ؟ بونك سببی خرستیانلری
مدافعه و محافظه مقصدیله یازدیغی بو مقاله یه
دخی برچوق فلاسفهٔ مشهوره نك قوللری
ادخال ایلمسندن بشقه نه سبب بولنه بیلور ؟
سن ژروم بو اثرك افکار و ملاحظات فلاسفه
ایله طولی اولدیغنی اعتراف ایلیور . بس
بللی ارستیدیس خرستیانلغك او زمانه قدر
کورمش اولدیغی تحریفات اوزرینه
ارتق مذهب فلاسفه دن بر مذهب اولمقدن
بشقه هیچ بر شی صاییلمه جغندن ایمپراطو-
رك بو مذهب اربابنه نظراً شدت کوسترما-
مسنی توصیه ایلمدیکی ایچون مؤخراً بو اثر
پاپاسلر طرفندن محو ایلمش اولملیدر .

« طاسیان » مذهب فلاطونی اربابندن

برفیلسوف اولوب میلادك ایکنجی عصری‌نك نصف اخیرنده خرستیان اولمشیدی . فقط رومالیلرك خرستیانلغی حقایق نصرانیه‌دن بعید اولدیغنی و نیوستیقلر بو حقیقته براز دها یقین بولندیغنی کوره‌رك اوطرفه میل ایلدیکی ایچون مؤخراً رافضیلردن عداولنمشدر . بوذات خرستیان اولدقدن صکره اغزینه برقطره شراب قویمامش وقادینه اصلا میل ایتمامش اولمقله مشهوردر .

« تئوفیلوس » انطاکیه‌لی اولان بوذات دخی فلاسفهٔ بت پرستاندن ایکن میلادك یوز التمش سکز سنه‌سنده کتب توراتیه و انجیلیه‌یی اوقویه‌رق خرستیانلغك فلاطون مذهبی ایله موافقتنی کوره‌رك خرستیان اولمشدر .

« آته‌ناغوراى » بوذات دخى فلاطون مسلكنه سالك برفيلسوف ايكن تورات وانجيلى اوقويوب خرستيان اولمقده برباس كورمامشدر . خرستيانلغى ايسه ميلادك اوچنجى عصرنده واقع اولمشدر . اكثريا بومثللو مهتديلرى اوليا زمره‌سندن عد ايتمك كليسانك عادتى ايكن آته‌ناغوراى دخى مارق اورله يازديغى بر بياننامه‌ده و بعث بعدالموت حقنده‌كى رساله‌سنده دلائل فلسفيه‌يى مرويات خرستيانيه‌يه فائق كبى كوستردیكى ايچون اولمليدركه اوليالر مرتبه‌سنه واردير لمامشدر .

« قلامانس » عن اصل فلاطونى مسلكنده ايكن ميلادك ايكيوزنجى سنه‌سنه طوغرى خرستيان اولمشدر . بوليه ديپوركه :

« بوذات » فيلسوفى‌يى دينه ضم ايدر وفيلسوفى‌يى دين ايچون مدخل عد ايدر ايدى • بوذات هر نه قدر اوليا مرتبه‌سنه چيقارلمش ايسه‌ده مؤخراً كنديسنك خالص خرستيان وعزيز برآدم اولمسى حقنده شبهه حاصل اولمغله شهدا دفترندن اسمى ظى اولنمشدر •

« مليتون » ميلادك يوز يتمشنجى سنه‌سنه طوغرى خرستيانلغى قبول ايدرك ايجه شيلر قلمه المش ايسه‌ده همان كافه‌سى ضايع اوله‌رق پك آز بعض پارچه‌لرى قالمشدر •

« پانتنوس » ذاتاً ستويسيه‌ن مذهب فلسفه‌سنده ايكن خرستيانلغى قبول ايتمش وايكيوز يكرمنجى سنهٔ ميلاده طوغرى وفات ايلمشدر •

ایشته موسیو دوایت حضرتلرینك
درمیان بیوردقلری اسامی شونلر اولوب
شمدی بونلرك هانکیسی حواریلر طرفندن
بالمباحثه اقناع ایدیله‌رك خرستیان ایدلمشلردر؟
و یاخود هانکیسی محضا اناجیل اربعه‌یه
ایمانله خرستیان اولمشلردر؟ ترجمهٔ حاللرنجه
تفصیلات لازمه‌یه کیرشمکدن احتراز ایتمامش
اولسه ایدك جمله‌سی نصرانیتی یهودیلك
کبی بردین اولمقدن زیاده عادتا برمذهب
فیلسوفانه اولدیغی ایچون اختیار ایلدکلرینی
اثبات ایده‌بیلور ایدك • ذاتاً اوزمانلر
خرستیانلق کلی تحریفه اوغرایه‌رق ارتق
انجیلرده بیان اولنان اساسدن دخی بالکلیه
چیقمش و بت‌پرستلرك وسائر فلاسفه‌نك
هرمسلك وقواعدینه یاقلاشه‌جق برحاله

وصورت المش اولدیغندن عقل وحکمت
صاحبی فلاسفه نك یا کندیسنی خرستیانلغه
و یاخود خرستیانلغی براز دها کندیسنه
یاقلاشدیردق صورتیله قبول دین ایتملری
استبعاد اولنه مز . فقط بو صورتله انتشار
ایدن خرستیانلق دخی تاریخجه او یله اهمیت
ویریله جك بر انتشاره مظهر اولمدیغنی
یقینده کوره جکز .

موسیو دوایت حضرتلری اوتوز سنه
ظرفنده اناطولیده روم ایلیده یونانستانده
ایتالیاده مصرده برچوق شهرلرده خرستیان
کلیسالری تأسیس ! . . . وتشکیل ! . . .
اولندیغنی پك جدی بر صورتده خبرویرمکله
نه قدر کونج اولیورلر . سن ژوستن روماده
اخذ و کرفت اولندیغی زمان روما ضبطیه

ناظری قومنك جماعتنك محل اجتماعی نره‌سی
اولدیغنی صورمش ده ژوستن سائر ارقداشلر-
ینه ضرری طوقونمسون دیه نره‌ده و کیملرله
اجتمـاع ایلدیکنی کتم ایتمش . بونی سـن
ژوستنك صولك کوننی پك مؤثرانه برصو-
رتده یازان کلیساتاریخی اوچنجی کتابنك
اللی یدنجی بابنده حکایه ایلیور . بو وقعه
میلادك ١٦٧ سنه‌سـنده وقوعـه کلدیکی
و موسیو دوایت حضرتلرینك اعتـقادنجه
بوندن یوز اوتوز سنه اول همان دنیـانك هر
طرفنده خرستیان کلیسالری تأسیس ! . . .
و تشـکیل ایدلمش بولنمسی صحیح اولـدیغی
حالده روما ضبطیه ناظری بو مؤسـس و
مشکل کلیسانك نره‌ده اولدیغنی نه‌دن بیلمیور-
مش ؟ حالبوکه موسیو دوایت حضرتلرینك

ییانی یوردقلری اوتوز سنه‌دن بك چوق
زمان صکره‌یه قدر مسیحیتی قبول ایدن
یهودیلرك دخی رومادە یهودی حورالرینه
دوام ایلدکلری تاریخجه متیدو محققدر .

خرستیانلغك بر سرعت معجزکارانه
ایله انتشارینی بر معجزهٔ حقیقیه صورتنده
کوسترمك خرستیانلرك همان کافه‌سنجه
اخص امل اوله‌رق قاردینال قوسه بیله
بومراقده بولنمش اولدیغی کبی بزم موسیو
دوایت حضرتلری‌ده اومراقدن قورتیله -
میه‌رق ینه قاردینال غوسه‌نك افاداتندن
بالخلاصه ازجمله پلین طرفندن ایمپراطوره
یازیلان بر مکتوبده « کرك شهرلرده کرك
کویلرده هر صنفدن ارکك قادین چوق
کیمسه‌لر خرستیان اولدقلرندن بتخانه‌لر صانکه

جانبندن خالی قالمش اولدیغنی ابراز ایلیور .

قاردینال غوسه پلینك مکتوبندن بو فقره‌یی ذاتاً تحریف ایلدیکی کبی براز دخی موسیو دوایت حضرتلری تحریف ایدرك فقره‌یی شکل اصلیسندن بالکلیه چیقارمشلردر .

نیسارده جمع ایلدیکی « لاتین قدیم مورخلرینك مجموعهٔ آثاری » نام کتبخانه‌ده کنج پلینك ده آثاری عیناً موجود اولدیغی کبی عیناً ترجمه‌لری ده برابردر . بحث اولنان مکتوب پلینك مکاتیب عمومیه‌سنك اونجی کتابنده طقسان یدنجی مکتوب اولمق اوزره مقید و نیسارده کتنلیه‌ن و پلینه مخصوص اولان جلدینك ٧١٣ نومرولی صحیفه‌سنده مندرجدر :

بو مکتوب بدهپلین خرستیانلر علیهنه ایدیلان اتهاماتك لزومسزلغنی و بونلرك شایان مرحمت آدملر اولدقلرینی ایمپراطور تراژانه اکلاتمق ایچون ایجه‌ده مقدمات مفصله بسط ایلدکدن و باخصوص خرستیانلغی قبول ایتمش اولان بك چوق آدملرك براز موقع استنطاقه چکیلور چکلمز الك چوغی دینلرینی انکار ایدرك خرستوس نامنه انواع بد کلاملر بیله سویلدکلرینی و ینه دیانت قدیمه‌لرینه رجوع ایلدکلرینی کوستردکدن صکره موسیو دواینك اخبار ایلدیکی اصل فقرهٔ مطلوبه‌یی ده عیناً ترجمه‌سی شوندن عبارت اولمق اوزره یازیور دیورکه :

« بوتهلکه‌یه دوچار اولنلرك کثرتنه نظراً کیفیت نظر ملاحظه‌کزه شایان

كوروندى . زيرا هر ياشدن هر صنفدن
اركك قادين پك چوق كيمسه‌لر خرستيانلق
تهمتيله هركون اتهام اولنمقده واولنه‌جقلردر .
بوساري فنالق يالكز شهرلرده دكلدر .
قرله وكويلره دخى سرايت ايتمشدر . فقط
اميد ايدرم كه بوكا برچاره بولنه‌جق وفنالق
منع اولنه‌جقدر . كرچك اولان برشى وار
ايسه شودر كه بتخانه‌لر همان خالى كبى قالمش
ايكن شمدى هركس ينه دوامه باشلامشدر .
قربان عرضى عادتا برزماندنبرى متروك ايمش
ايكن خلق ينه بووظيفه‌لرينى ايفايه ابتدار
ايتمشلردر . مقدملرى قربان مشتريلرينك
آز المش ايكن شمدى هرطرفده ينه قربانلر
صاتيليور . اكر ارباب ندامته عفو معا-
مله‌سى اولنور ايسه صاپدقلرى يولدن نه

قدر آدملرڭ كيرو يه چويريله بيله جكى ايشته
بوندن اكلاشيله بيلور »

پلين مكتوبنڭ شو فقره‌ٔ حقيقيه‌سى
ايله دوسيو دوايتڭ نقل ايديشى ارەسنده
نه قدر فرق اولديغى كور يليور يا ؟
« هر ياشدن » ديه ايتديكى تعيين خرستيان
اولنلرڭ كثرت مقدارينى تأييد مقصدينه
مبنى اولميوب مكتوبنڭ مقدمه سنده
برطاقم صبى چوجقلر دخى خرستيانلغه صو -
قولدقلرى جهتله بونلرڭ جزالرينى عفو ايتمك
لازم كلوب كلميه جكنى استيذان ايچوندر .
« قادين اركك » قيدندن و باخصوص
« قادين » ديه ايتديكى تعييندن مقصد دخى
بودر . برده هر صنفدن هر ياشده قادين
اركك ديه تعيين ايلديكى آدملر فى الحقيقه

خرستیان اولنلر دکلدر ، خرستیانلقله اتهام اولنانلردر ۰ ز یرا پلین مکتوبنك اوست طرفلرنده دیورکه :

« بکا بر دفترو یردیلرکه بونده برچوق آدملر خرستیانلقله اتهام اولنیورلر ۰ دفتری تنظیم ایدنك امضاسی اولمدیغندن بو خبری و یرن کیم اولدیغی اکلاشیله میور ایسه ده متهملر خرستیان اولمدقلرینی و شمدی یه قدر بو مذهبه اصلا سلوك ایتمدکلرینی بیان ایله قطعیاً دفع بهتان ایدیورلر ۰ بنم حضورمده وکندیلرینه سو یلدیکم وجهله معبودلرمزه یمین ایدرك سزك تصو یرکزه دخی بخور وشراب عرضیله اثبات عبودیت ایلدیلر ۰ خرستوس علیهنه کلمات تحقیریه بیله سو یلدیلرکه جداً خرستیان اولنلرك بو کلمات

تحقيريه‌يی ممكن دكل سويله‌مه‌يه‌جكلری
دركاردر »

ايشته پلينك بوفقره‌سندن دخی اكلا-
شيليوركه مقداری چوق اولنلر خرستيانلر
دكل بلكه خرستيانلق ايله اتهام ايديلنلردر .
پلين بو متهملردن برفرقه‌يی دخی شوصورتله
تفريق ايدييور . دييوركه :

« ديكر برمخبر دخی بشقه آدملر حقنده
بردفترويردی . انلر فی الواقع برزمان
خرستيانلغی قبول ايتمشلر ايسه‌ده بعضلری
اوچ و بعضلری دها زياده سنه‌دنبری
ترك ايلدكلرينی بالتأمين جمله‌سی سزك
هيكلكزه و بتلرمزه سجده ايلديلر وخر-
ستوس حقنده بدكلمه‌لر سويلديلر »
ايشته بونلر دخی خرستيانلرك دكل

اتهام اولنانلرك مقدارلرینی آرتیران آد-
ملردر . الحاصل شمدیکی خداوندکار
ولایتی طرفلری کو یا خرستیانلغك الك غلبه-
لك یرلری اوله جق ایکن ایشته اوراده
پلینك افاده سنجه خرستیانلغك حالی شوندن
عبارت ایمش که بو بابده پلینك مکتوبندن
استمداد ایتمك موسیو دوایتك هیچ برایشنه
یاره مه جغی درکار بولنمشدر .

پلینك مکتوبی حقنده موسیو دوایتك
برخلاصه سی دها واردر که اوده بو مکتوبك
خبرویردیکی احوالك میلاددن سکسان
سنه کچمه کسزین وقوعنی خبرویرمسیدر .
حالبوکه پلین میلادك یوز سنه سندن صکره
بتینی والیسی اولمش ویوز اون بش سنه سنده
وفات ایلمشیدی . بومکتوب ایسه آخر

عمرنده یازلمشدر . زیرا بو مکتوب پلینك
مکاتیبنی حاوی اولان اون کتابك اونجیسنده
یعنی صوڭ کتابده مندرج اولدیغی کبی
مذکور کتابده موجود یوز یکرمی ایکی
قطعه مکتوبلرك طقسان یدنجیسیدرکه اندن
صکره پلینك عمری انجق یکرمی بش مکتوب
دها یازه‌جق قدر دوام ایده‌بیلمشدر . بو
حسابجه موسیو دوایت حضرتلری «سکسان
سنه چکمکسزین» دیمکله فرح فرح اوتوز
سنه‌دن زیاده بر زمانی کتم ایتمش اولورلر .
لوسیه‌ن نام بت پرست فیلسوف دخی
کندی مملکتی اولان پونتوس طرفلرنده
خرستیانلر طوب طولی اولدیغنی یازمش
ایمش . لوسیه‌ن میلادك ایکیوز سنه‌سنده
وفات ایتمش بر هزال و هجاو اولوب بت پرستلره

ده خرستیانلرده ده فیلسوفلرده ده سنك انداز استهزا اولمقدن بر آن خالی قالمامشدر . بناءً علیه بویله بر آدمك « مملکتم خرستیان ایله طولدی » دیمسندن هیچ بر معنا چیقدمز . بالخصوص بوسوزی هانکی اثرینك هانکی فقره سنده سویلدیکنی بردرلو درخاطر ایده مدلك که تکرار مراجعتله سوزلك ماهیتی نه اولدیغنی کوره لم .

سوز تحریف ایتمك خرستیانلرك ایلیکلرینه کیکلرینه ایشلەمش بر جبلت اولدیغنی بوندن اول بیلدیرمامشمی ایدك ؟ ایشته بونی فقرهٔ آتیه دخی اثبات ایلر .

قسطنطین زمانـه طوغری خرستیا - نلغك عموم روما ممالکی اوزرنده نه نسبتده اولدیغنی ژیبـون یوزده یکرمی دیه قیـد

ایلدیکی حالده بزده ژیبونی تحریف ایدرك یوزده بش دیه قیدایتمش ایمشز !

ایشته برافترا که مدافعه مزدن ۲٥۸ و ۲٦٦ نومرولی صحیفه لر آچلدیغی آنده کوریله‌جوب موسیو دوایت حضرتلری محجوب ایدیلور . زیرا کوریلور که بز علکساندر نام ایمپراطور زماننده خرستیانلغك الڭز یاده انتشار ایلدیکی یرلرده مقداری یوزده سکزی نهایت اونی تجاوز ایده‌مدیکنی و پاپاسلر روایتی یوزده یکرمی بش اولدیغنی و بونلر علیهنه سویلیانلر یوزده بشی بیله قبول ایتمدکلرینی وقعط الڭمتوسط حساب ینه ژیبونك حسابی اولدیغنی واو ایسه یوزده اون نسبتندن عبارت بولندیغنی حالبسوکه قسطنطین زماننده بعض شهرلر

نفوسنك يوزده بش نسبتنده بر مقداری
خرستیان اولدقلرینی و بعض یرلرده ایسه
خرستیانلر پك آز یعنی یوزده بر ایکی نسبتنده
قالدقلرینی سویلمشز اما یوزده بش نسبتنی
کندیمز اصلا درمیان ایتمامشز . امان یارب!
بر آدم بحثنده عاجز قالوب ده قارشوسنده‌کی
آدمه صراحةً سوز اسناد ایتمك نه یمان آثار
عجزندر !

هله خرستیانلغك عجمستاندن انکلتره‌یه
قدر وروما ممالکنك هر طرفنده وحدوددن
اوته‌ده بار بارلر اره‌سنده بیله انتشار ایلدیکنی
جدی کبی خلیفا ایدنلره عادتا آجیملیدر .
اکر منادیلرك هر آدیم آتدقلری یرلری
خرستیانلق دائره‌سنه کیرمش فرض ایتملرینه
جنت دیملز ایسه اوزمان بو خلیفالر بایی
هر جهتلدن مستغنی اولورلر .

قسطنطيندن اولجه روماده اللى بيك
خرستيان بولنمسى صحيح بيله اولسه شاشه جق
برشيمدر ؟ رومانك او زمانلر بر ميليونه
قريب نفوسى بولنديغى حالده يوزده بش
نسبتنده ديمك اولەرق اللى بيك خرستيان
بولنمسى چوق دكلدر . واقعا قسطنطين
عموم غول ممالكى ايله روما و اطرافندن
يتمش سكسان بيك خرستيان عسكرى
المشدر . اما بوده خرستيانلرك كثرتنى
حكم ايتديرمك ايچون او قدر تهالكه ارا-
نمقده بولنان اسبابدن عد اولنه مز .
غول وروما وجوارى دينلان يرلركه شمد-
يكى المانيانك غرب و جنوب طرفلرندن
برز قسم ايله شمديكى اسپانيانك دخى شمال
طرفنى حاوى ايدى اورالرده اللى التمش

میلیون نفوس ساکن اولەرق قسطنطینك
روماده و خرستیانلردن الدیغی کبی همان
نفیر عام صورتیله عساکر النەجق اولسه
بر بچوق ایکی میلیون قدر عسکر چیقاره
بیلور ایدی ٠

اصل قسطنطین زماننده عموم خرستیا-
نلرك روما نفوسنه نسبتله یوزده یکرمی
درجەسنه وارەجغنی ژیبونك حکمی
اقتضاسندن اولمق اوزره موسیو دوایت
بزه دخی قبول ایتدیرەجك اولسه ینه
برشی قازانەمز ٠ چونکه بو زمانه قدر
میلاددن اوچ عصر مرور ایدوب حالبوکه
خرستیانلغك دها ابتدالرنده بت پرستلك
قوتدن دوشەرك هرکس بر مسلك فیلسوفا-
نەیه سالك اولمغه باشلادقلرندن و خرستیا-

نلق ایسه مدافعه‌مزده اوزون اوزادی‌یه اثبات اولندیغی اوزره او یله انتشاردن قاله‌جق بر ممنوعیت بر مشغولیت کورلمه‌یکندن اوچیوز سنه‌ده یوزده یکرمی نسبتنده رومالیلری دینه کتورمه‌مش اولسه ایدی ایشته بوکا شاشیلور ایدی . زیرا دیمك اولور ایدی که اکر قسطنطینك قلیجی یاردیم ایتمسه ایدی رومالیلرك کافه‌سی خریستیان اولمق ایچون بیك بشیوز سنه زمان کچمك لازم کله‌جك ایدی .

ایشته شو ملاحظاتمز موسیو دوایت حضرتلرینك بزه قارشو ایراد ایتمك ایستدکاری مقابله‌یی مدافعه‌یه کافیدر ظن ایدرز . سوزی بتورمزدن اول شونی‌ده عرض ایده‌لم که : خریستیانلق بت پرستلری دعوی

اولندیغی قدر بر سرعت معجزکارانه ایله
ایمانه کتورمکده صاتح ایسه بو نجه نسنه‌لردن
بری چین و هند وسائر ممالکده بولنان بت
پرستلر نه یه ایمانه کتوریلمه‌مشدر ؟ حوا-
ریلردن بعضلرینک وانلردن صکره ایالت
دوقتورلردن بر قاچنک هند طرفلرینه طو-
غری کیتدکلری مرویدر اولوب بونلردن
هیچ بر اثر ظهور ایتمدیکی کبی اون التنجی عصر
دنبری هولاندالیلر و پورتکیزلر اول طرفلرده
ضبط ممالک ایتمکده‌لر ایکن هنوز خرستیانلق
بر سرعت معجزکارانه ایله دکل بر بطائت معجز-
کارانه ایله‌ده ترقی ایده‌مامشدر . بناءً علیه
هیچ شبهه یوقدر و اوله‌مز که روما ممالکنده
بت پرستلکی یقان فلاسفه اولوب خرستیا-
نلق دخی انجق بو سایه‌ده فرجه بولمش

ومؤخراً قسطنطينه‌نك سايهٔ شمشيرنده شوكت
قازانمشدر.

اكر سرعت انتشار بر معجزهٔ سماويه
عد اولنه‌جق ايسه اسلامك انتشارينى
اصل معجزهٔ كبرى عد ايتمليدر. خرستيانلر
بو انتشارك قليج قوتيله وقوعه كلديكنى
مقام سرزنشده ايراد ايدرلر. بونى ايلروده
بشقه‌جه موقع بحثه چكرديكمز زمان قطعياً
رد ايده‌جكز يا! فقط بر فرض بعيد اوله‌رق
ولو سلم فرض ايده‌لم كه قليج قوتيله اولسون.
يا او قليجده‌كى قوت نه معجزكار بر قوت ايمش
كه يوز سنه ظرفنده حدود چيندن اسپانيايه
و بحر عماندن استانبوله قدر ممالكى فتح ايتمش؟
مقدار عموميسى اون ميليونه وارميان عرب
قومنك بويله يوزلرجه ميليون نفوسى

کندی قلبجلرینه رام ایتمسی آز بیوك معجزه میدر ؟

فقط حقایق دینیه‌ده بو یله انتشار کبی شیلردن استمداده حاجت یوقدر . حقیقت اوقدر قوتلی بر معجزه‌درکه اکا قارشو هیچ برقوت هیچ برتأثیر کوستره‌مز .

« ۳ »

﴿خرستیانلغك ایلك اوچ عصر ایچنده﴾

ــ اوغرادیغی موانع و مظالم ــ

مدافعه خرستیانلر میلادك ایلك اوچ عصرنده تام اون اوچ دفعه مظالم عمومیه وقوعبولدیغنی « وکو یا قوجه برروما دولتی وارقوتیله خرستیانلق علیهنه قیام ایتمش ونره‌ده جمعیت برازجانلاندیغنی کور- مش ایسه همان قتل عام ایدرلك دینك کوکنی

قیرمغه یورومش » اولدیغنی ادعا ایدرلر
دیوب خرستیانلرك بو ادعالر ینی جرح ایتمك
ایچون ایالك ایکی عصرده خرستیانلغك
محوینه کیمسه‌نك یوره‌مدیکنی واوندفعه‌یه
ایصال ایدیلان مظالمدن صالت ایکیسی
برنظر اهمیتله کوریلوب قصور سکزی
مبالغات واقعه‌دن آیرلدیغی کبی عادتا برقاچ
کشینك تلفندن عبارت بولندیغی بوکا ایسه
هیچ براهمیت ویرلمدیکنی بیان ایدیور ٠
بز بوکا جواباً دیرزکه خرسنیانلق خرستیانلر
علیهنده تام اوندفعه مظالم عمومیه وقوع
بولدیغی وهر برظلمك برقتل عام اولدیغی
دعواسنده بولنمیورز ٠ اکر برمورخ یاخود
برطاقم مورخلر بو خصوصده یاکلش خبرلر
ویروب ویردکاری خبرلر مدافعه طرفندن

جرح ایدیلیسور ایسه ده اولو بیت ده کی
مورخلره مخصوص اولوب خرستیانلغه
عائد دکلدر . اصل مسئله خرستیانلرك
عمومی برصورتده دین ایچون جور و
جفایه اوغرایوب اوغرامدقلری مسئله سیدر .
زیرا ظلمی اجرا ایدن یهودی اولسون
رومالی اولسون احاد ناس کروهی اولسون
ایمپراطور اولسون . اکر دین مسیحی یه
دخالت ایدن کمسه لر دین ایچون جور و جفایه
اوغرامشلر ایسه بو کیفیت دین مسیحینك انتشا
رینه عظیم بر مانع صایلملیدر . میلادك اوچنجی
عصرنده دین مسیحینك انتشارینه مانع اولان
بویله برحال واقع اولدیغنی مدافعه تصدیق
ایدیور . بز ایسه بویله ممانعتك ایلك ایکی
عصرده دخی اکسیك اولمدیغنی اثبات ایده

بحثلر • مدافعهٔ ایمان ایچون عصرلرده وقوعه
کلان مظالمی اشیتمه‌مز کو سترملك نیتیله خر-
ستیانلرك چکدکلری اذیتلر حقنده «دوچار
اولدقلری جزالر بلا موجب وبغیر حق دکل
ایدی» کبی برطاقم بهانه‌لر اورته‌یه قودقدن
صکره اوریژن نام مورخك «دینلری ایچون
فدای جان ایدن خرستیانلر اولقدر آزدرکه
برر برر صایمق ممکندر» سوزینی وکیبن
نام مورخك «دین ایچون شهیدافدای جان
ایدن خرستیانلرك مقداری یوزدن زیاده
دکلدر» دیه‌یازدیغی مدعاسنه اثبات ضوتوب
قوی بر برهان کبی درمیان ایدیور •

سوزك سیاقندن اکلاشلدیغنه کوره بو
ایکی مورخك حکملری برنجی وایکنجی
عصرلره عائد اولمیه‌جقلر • فقط اوریژنك

جعت اولندقده کوریلورکه اور یژندن نقل اولنان حکم اوچنجی عصره یعنی میلادك ایکی یوز اون ایکی سنه سندن ایکی یوز قرق سنه سنه قدر اولان مدته منحصر اولوب مورخ مومی الیه (قاره قاله) و (اله‌ئوغابال) و (علکساندرسه‌ور) زمانلرنده خرستیانلر علیهنده مظالم وقوعبولدیغنی بیان ایدییور بناءً علیه بوسوزك بو دعواده هیچ بر حکمی یوقدر .

کیبندن نقل اولنان سوزه کلنجه بز هر نه قدر تحری ایتدك ایسه ده کیبن تاریخنده بویله برسوز بوله مدق . کیبن تاریخنده تخمیناً ایکی بیك قدر خرستیانك قتل ایدلدکلرینه دائر برافاده وار ایسه ده بوافاده میلادك

اوچنجی عصرنده (دیوقلیسیان) طرفندن
اجرا اولنان ظلم خصوصنده یعنی کتابدن
نقل ایدیلان بو برهان دخی بو دعواده
حکمسز بر برهاندر الحاصل بو ایکی حکمسز
برهانلر حقیقی برهان کبی درمیان ایدلمش
اولمغله مدافعه تاریخ خصوصنده اعتباده
شایان اولمدیغندن بشقه بر معنا چیقاریلهمز .

تاریخه باقلمه خرستیانلغك ظلم ایله
منع ایدلمسی روما قانونی حکمنجه مجبو-
ری برشی ایدی بت‌پرست سلسك « بر
آدمك کندی وطنی اهلرینی ترك ایتمسی
قانوناً جنایتدر » سلسس بشنجی کتاب
یکرمی بشنجی باب) سوزی مشهور (سیسه-
رو)نك (قانون بحثنده کتاب ١١ باب سکز)
وسائر رومالی ادیبلرك بیاناتنه موافقدر .

روماللی (بولبوس) «یکی بر دینی نشر ایدن
کیمسه‌لر معتبراندن ایسه نفی احاد ناسدن
ایسه اعدام اولنملیدر» دیمشدر. بو یله بر
دینك ارباب ایچون ترتیب اولنان جزالر
ابتداده جزوی اولور ایدی فقط بو یله
«جانیلر» تعند ایتدکلری تقدیرده اعدام او-
لنورلر ایدی. پلینك معهود مکتوبی دخی
بونی تصدیق ایدر. میلادك ۱۱۷ تاریخنده
یالان یرده خرستیانلق تهمتیله بردشمنی قهر
ایتمك عادتنی منع ایتمك ایچون ایمپراطور
آدریان برفرمان چیقارمغه مجبور اولمغله
مذکور عادتك چوق وقوع بولدیغنی برده
خرستیان اولمقلغك قانوناً برجنایت صایلد-
یغنی اثبات ایدر.

بو کیفیت روما ایمپراطورلرینك برعدا-

وتنی کوسترمز . یکی دینلرك انتشارینی
منع ایدن ایمپراطور دکل انجق قانون ایدی
وتا میلادك ۲۵۹ سنه سنه‌دك خرستیانلق
روما ممالکنده جائز اولمیان مذهبلر صره‌
سنده بولندیغندن بت پرستلکی ترکله حق
اللهه عبادت ایتمك ایستیان هر برفرد بیوك
بیوك تهلکه‌لری کوزه الغه مجبور ایدی .
واقعا ایمپراطورلر قتل عام اجرا ایتمیوب
نصیحت وتهدید و بعض وسائط شدیده ایله
خرستیانلق جنایتنی منع ایتمکه چالیشه‌رق
بعضاً متهملری حبسه القاو بعضاً افریقاده‌کی
معدنلره ارسال ایدرلر ایدی بعضاً خلقه عبرت
مؤثره اولمق اوزره رؤسای روحانیه‌یی
اعدام ایدرلر بعضاً دخی رئیسلرك جماعتی
قالمسون دیو ادنا طاقندن برچوق کیمسه‌لری

قلیجدن کچیررلر ایدی • قانونک احکامی باقی
قالدقجه خرستیانلرک راحتی وبلکی عمری
روما ایمپراطورلرینک وواللیرک کیفنه منوط
کبی بر حالده ایدی • والحاصل میلاددن ۲۵۹
سنه سنه دک خرستیانلر علیهنه قالقیشان هر
یهودی وشخصی اولان دشمنلرندن هر بری
ومتعصب اولان هر بت پرست وقدیم بتلرک
حرمت واعتباری ابقا ایتمک ایستیان هر
بر ایمپراطور روما قانوننامه سی سایه سنده
بیچاره خرستیانلری قهر ایتمکه وسیله وفر-
صت بولور ایدی •

مدافعه انجق تعند ایدن خرستیانلرک
اعدام اولنه جقلرینی کورونجه (پلینک)
و(ترازانک) مرحمت وصبرینی مدح ایتمک
اوزره در • عظیم مرحمت!!!

حق جل وعلایی انکار ایله بتلره عبا-
دت ایدن کیمسه بو مرحمته نائل اولوردی
اما اللهی سون بر قول عنادجی وایمپراطوره
رعایت واطاعت ایتمیور دیو قتل اولنوردی
واو عصرده بت پرست اولان روماليلر شبهه-
سز « ایشته بو آدم اطاعتسزلکده تعند ایتد-
یکی ایچون دوچار اولدیغی جزا بلاموجب
وبغیر حق صایلمز » دیرلر ایدی .

مدافعه بو سوزك مدهش معناسنی نظر
دقته الیه رق انی دخی تصدیق ایدیور .
(ترازان) و (پلین) زماننده‌کی خرستیانلر
کیملر اولدقلرینی بیلور میسکز ؟ پلین بونلرك
اخلاقنی چوق مدح ایدیور وتاریخه باقلسه
پلین زماننده (یعنی میلادك ۱۱۰ سنه‌سنده
خرستیانلقده هنوز هیچ بر انقسام وقوعبو

لامش ایدی • وجمله خرستیانلر و مدافعه نك
حکمنجه صحیح مسیحی اولان نصرانیلر
قرنداش و دینداش ایدیلر • یعنی الاهه عبا
دت ایتمك خصوصنده عناد کوستردکلری
ایچون اعدام اولندقلری حالده کیبن وو ولتر
کبی کیسه لرك محاکه سنجه بلا موجب و بغیر
حق جزا کورمامش اولان بو خرستیانلر (مدا
فعه نك دخی اقرارنجه) او زمانك اصل امت
اجابتی ایدیلر •

بالاده کوستردیکی اوزره خرستیانلق
ایلك اوچ عصرده ظلم و جور و جفا ایله
منع اولندی ایسه ده عجائب بر صورتده ترقی
ایدوب انتشار بولدی فقط خرستیانلغك بو
عجائب انتشاری سببیله او زمانکی خرستیا
نلره و باخصوص شمدیکی خرستیانلره مدح

وشان اسناد ایدلمز . فقط مسلمان اولسون خرستیان اولسون دین حقیقی اوعصرده حضرت عیسی واسطه‌سیله دنیایه نشر اولندی اعتقادنده بولنان ملل مختلفه دین مسیحینك انتشاری تاریخنی اوقودقلری وقت مسرور اولوب بو انتشارك شانی یالکز الالهه اسناد ایله کلامك قوتنه برقاتدها قائمش اولمليدرلر .

« اوچنجی مبحثه مدافعه »

دوستمز موسیو دوایت حضرتلری روما دولتی طرفندن کویا خرستیانلغك منع ومحوی ایچون التزام اولنان مظالم عمومیه خصوصنده کذبه یاقلاشان مبالغاته دخی مدافعه‌مزده ویریلان ایضاحاتی اشبو اوچنجی مبحثلرینك مقدماتنده برازه‌لق

قبول و تصديقه تقرب ايدرك « خرستيانلق
عليهنده اون دفعه مظـالم عموميـه وقوع
بولديغى وهر برظلمك بر قتل عام اولديغى
دعواسنده بولنان بر مورخ وارده ويردكلرى
خبرلر مدافعه طرفندن جرح ايديلمبور ايسه
مخلو بيت مذكور مورخلره مخصـوص
اولور » ديمشلر و بو سوزلر يله بزى خيـلى
ممنون ايلمشلر ايدى . زيرا مورخلرك بويله
بر يالانه ميدان آچملرى ممكن اولهمز ايسه ده
پاپاس طاقى « پرسه كوسيون » و « ماساقر »
ديه خرستيـانلرك فى الواقع اون دفعـه ظلم
وقتـل عامه اوغرادقلرينى هم ده او قـدر
سوزوكداز ايله حكايه ايدرلركه بو حـكايه ـ
لرى انسـان ايشتديكى زمان شـايد بالكليه
مبالغاتله مملو اولدقلرينى وهله « فلانجـه

عزيزشو يله ارسلانلر پنجه‌سنده و يريله‌رك و يابو يله جلادلر النده تسليم اولنه‌رق حين وفاتنده شو سوزلری سويليه سويليه تسليم جان ايلدی » ديه و يردكلری ايضاحاتك هيچ بر مأخذی اولميه‌رق بالكليه اويدورمه بولنديغنی درخاطر ايتميه‌جك اولسه روما حكومتنه قارشو بلاموجب بغض ايتمسی لازم كلور . بو مبالغه‌لری كذبلری درخاطر ايلديكی زمان بيله انسانك هيچ اصلی اولميان رومان و تياترولردن متأثر اولديغی كبی اشبو حكايه‌لردن دخی متأثر اولماسی قابل اوله‌مامقده‌در .

شوقدركه موسيو دوايت حضرتلری مبالغات واقعه‌يی مدخل كلاملرنده بكنمد-كلری حالده براز صكره ينه بر غيرت مخصوص-

صه ایله « اصل مسئله خرستیانلرك عمومی برصورتده دین ایچون جور وجفایه اوغرایوب اوغرامدقلری مسئله‌سیدر » دیه مطلقا خرستیانلرك ایلك وایکنجی عصرلرده دخی عمومی صورتده هم دە دین ایچون جور وجفایه اوغرادقلرینی اثباته چالیشیور .

دوسیودوایت حضرتلرینك خرستیانلرك اوغرادقلری جورلری و جفالری اثباتدن مقصدی بونلری دین نصارانك انتشاردن منع ایده جك « عظیم برمانع » صایمق اولدیغی کندی اعترافلرندن دخی اکلاشلقده اولوب بوعظیم مانعله برابر دین نصارانك انتشارینی دخی برمعجزهٔ مخصوصه صورتنده کوسترمك ایستدکلری پك آشکاردر .

اکر شو مقصداغورنده حقایق تاریخیه

نك تحريفنـه و تغيير ايلدكلرينى كوروب طورر

مسه ايدك نصـارانك بو هو سجكارينى قرمغه
هيچ لزوم كـورمز ايدك . انجـق موانع
عظيمه ايله برابر خرستيانلغك يله انتشاردن
كيرو قالديغى قضيه سنى بر معجزه صورتنده
كوسترهلم ديه تاريخـك حقـايق بديهيه سنى
تحريفـه يالكز بزدكل الى قلم طوتانلرك هيچ
بريسى جواز كورهمامش اولدقلرى جهتله
بونلرك ادعا اولنـان معهـود مظالم عموميه
وقتل عاملرى درجهٔ لازمه سنه اعاده و تنزيل
ايچون ايراد ايلدكلرى دلائلى مدافعه مزك
يدنجى مبحثنده تفصـيلات لازمه سيله ايراد
ايتمشيدك .

ذكر اولنـان يدنجى مبحثمز قارئلرمز
طرفنـدن تكرار اوقنور و موسـيو دوايت

حضرتلرینك برنجی بحثده کوزتدکلری [illegible]
ایچون ایراد ایلدیکی اشبو ایکنجی مجادله
مقابله ایدیلور ایسه دوستمزك پك بیهوده بر
سعی ایله کندیلرینی اتعاب ایتمش اولدقلر-
ینه هیچ شبهه قالمز .

موسیو دوایت حضرتلری خرستیا-
نلغك ظلم ایله منع ایدلمسی روما قانوننك
احکام مجبورەسندن اولدیغنی کوسترمك
وبو جهتله بزم دعوامزی رد و کندی
ادعاسنی ترویج ایتمك ایچون سلسوسك «بر
آدمك کندی وطننی کندی آلهەلرینی ترك
ایتمسی قانوناً جنایتدر» دیدیکنی وسیسەرو
نك وپولیوس پولوسك دخی بوبابدەکی رأ-
یلرینی بیان ایلیور .

بریسی میلادك برنجی ودیکری ایکنجی

مقدمه‌لرنده گلمش ایکی سلسوس خبر آلیو
رزکه اولکیسی طبیب و ایکنجیسی ایسه
دواتك دیدکاری کبی بت پرست دکل ابیکو
ریه‌ن فیلسوفلردن ایمشلر . برنجیسندن
یالکز « اوریه » سرلوحه‌لی برقاچ جزؤ
قالوب ایکنجیسندن ایسه خرستیانلغك ردینه
دائر یازدیغی براثر بالکلیه غائب اولدیغی
جهتیله یالکز ردیهٔ مذکوره‌یه مقابله یازان
اوریژن نام مؤلفك نقل ایلدیکی جمله‌لر بزه
واصل اولمشدر . بناءً علیه شو سلسوسك
هانکی سلسوس اولدیغنی اکلایه بیلوب
دوبشنجی کتابی و انکده یکرمی بشنجی بابی
دیه تعیین اولنان بابلرکنه اولدیغنی بیلسه ایدك
بلکه سویلدیکی سوزك ماهیتنی سیاقندن
سباقندن موازنه و مقایسه ایده بیلور ایدك .

سیسه‌رون واقعا رومانك الڭ مشهور خطباسندندر . روما قوانینی حقنده بر چوق مطالعه‌لری ملاحظه‌لری اولدیغی کبی رومانك دین رسمیسی اولان بت پرستلك حقنده دخی مقاله‌لری اوله‌رق هم ده موسیو دوابت حضرتلرینك دیدکلری وجهله بت پرستلکك محافظه و وقایه‌سنی ده پك چوق جهتلرجه التزام ایلمشدر . انجق سیسه‌رون حضرت عیسادن ۱۰۷ سنه اول طوغمش و میلاد عیسادن اول وفات ایتمش برآدم اولدیغندن روما دین قدیمنی محافظه خصوصنده‌کی غیرتنی خرستیانلق علیهنده برغیرت کبی کوسترمکله موسیو دوابت حضرتلری ار باب مطالعه‌یی جاهل یرینه قویمق ایستمش اولورلر .

روما قانونلرینك بت پرستلكی محافظه خصوصنده التزام ایلدكلری شدتده كی حكمتی قارئلرمزك اطرافیله بیلملری لازمدر كه حتی بو شدتلرك خرستیانلق علیهنده اولمدیغنه قناعت كامله ایله قانع اولسونلر ٠

رومالیلر نزدنده بت پرستلكك فوق الحد محافظه‌سی آرزو اولنمسی بتون رعیه‌نك ایمپراطورلره اطاعت كامله‌سنی محافظه غیرت و مقصدندن نشأت ایلكده ایدی ٠ حتی عبادتخانه‌لرده باطل معبودلرك بتلری یاننه ایمپراطورلرك دخی بر هیكلنی قویه‌رق اهالی معبودلره عرض عبادت ایلدكلری صره‌ده ایمپراطورلری دخی بر معبود اولمق اوزره پرستشلریله تعظیم ایدرلر ایدی ٠ روایته كوره پولیقرپطین كبو یا سمت

ثمادن بر اشارت آلهیه یه نائل اوله‌رق خرستیانلغی تأیید ایتدکدن و بت پرستلکی محو ایچون برچوق یورطیلر ینی منع وعبادتخانه‌لر ینی تخریب ایلدکدن صکره نهایت خرستیانلغی دخی قبول ایلدیکی وواقتیز اولندیغی زمان بیله بعض بتخانه‌لرده کندی هیکللرینه پرستش ایدلمسی قانون قدیمندن واز کچملک شویله طورسون حاشا الوهیت ور بوبیت طورینه بر قاتدها قوت و یرمشیدی ۰

ایمدی رومالیلرجه میلاد عیسادن پك چوق اول حکمت رواج بوله‌رق بت پرستلك عقیدهٔ قدیمه‌سنه جداً اینانان کسه قالمدیغی وحتی زهره و باکوس یورطیلری کبی بیولك یورطیلره محضا فحش وعشرته

دها زياده قو يولمق ايچون رعايت ايدلديكى ميدانده بولنه‌رق بونكله برابر كرك ميلاد عيسا اثناسنده وكرك خرستيانلغك ايلك وايكنجى عصرلرنده بتخانه‌لر امتيازا- تنى محافظه ايدرلر ايدى‌كه بو محافظه محضا خلقك ايمپراطورلره وحكومته اطاعتلرينى محافظه ديمك اوله‌رق التزام اولنور ايدى ٠

يوقسه موسيو دوايت حضرتلرينك كوسترمك ايستدكلرى اوزره قوانين موجو- ده احكامنك خرستيانلق عليهنده اولمسى قطعياً اصلسز برشى اولوب خرستيانلغه دكل يهوديلكه دخى روماليلرك بر كونه ممانعتى يوق ايدى ٠ يالكز ايمپراطورى طانيمق واحترام ايتمك شرط اطاعت اولوب

يهوديلر بو اطاعتده قصور ايتميور كبی كو-
رندكجه اصلا دوچار تكدير اولمدقلری ونه
زمان ايمپراطورلرك هيكللرينه حقارت
علنيه‌ده بولنسورلر ايسه تعزيره دوچار
اولدقلری كبی خرستيانلر دخی عينيله بويله
ايديلر . نه حاجت ميلادك ايلك عصرنده
خرستيانلرك يهوديلردن هيچ بر فرقی اولميوب
يهودی جماعتلرندن بر جماعت عد اولندقلری
دخی مدافعه‌ده اطرافيله اثبات اولنمشيدی .

اوزمان رومانك اشبو قانونلری احكامی
شمدی بو زمانك قانونلريله مقايسه ايدر
ايسه‌ك دها زياده ايش صراحت كسب
ايدر .

شمدی قرال وايمپراطورلرك كندی
رسملرينه عالمی طاپديرمق دعوالری اولماه

عقله برابر مثلا هندده بر و یا برچوق مسلمانلر حشمتلو انکلتره قرالیچه‌سی حضرتلرینك وروسیه‌ده تاتارلر حشمتلو چار حضرتلرینك رسملرینه تعظیم ایتمیه‌جك وحقارت کوستره‌جك اولورلر ایسه کندیلری نه انکلیز و یا روس قومندن و نه‌ده خرستیان مذهبندن اولمدقلری حالده دخی دوچار تکدیر اولمزلرمی؟ یا بو تکدیر اودولتلره تابع اولان مسلمانلری دینلرندن منع معناسنه‌می حمل اولنور؟

هله موسیو دوایت حضرتلرینك «خرستیان اولمقلغك قانوناً برجنایت صایلدیغی» حالا دعواده ثبات ایتمسی انسانی بلا اختیار کولدیرمکده‌در. بلمیلك معهود مکتوبی‌ده بو دعواسنی تأیید ایده‌جکی ظننده بولنمسی

انسانی کندیسنه آجندیریور بیله !

بوندن مقدم پلینك مکتوبندن بحث ایلدلیکیا؟ مدافعه‌مزك دخی ۲٤٥ نومرولی صحیفه‌سنده مکتوب مذکورك حکمنی شرح ایلمشیدك . بونلرك کافه‌سندن صراحةً وبداهةً اکلاشیلیورکه روماليلرك قانونلرنجه خرستیانلق برجنایت عد اولنمز ایدی . بلکه خرستیان اولانلر ایمپراطورك هیکلنه رعایت ایتمامك حسبیله بودخی بر پولتیقه تهمتی عد اولندیغی ایچون تعذیر ایدلدکاری کبی برده موسیو دوایت حضرتلرینك سائر غیرتلی خرستیانلر کبی هم میلادك ایلك عصرنده شرقده غربده شمالده جنوبده خرستیان کلیسالری!.. تأسیس!.... اولنمش دیه ایتدکاری دعوانك خلافنده او-

لەرق خرستیانلر عبادتخانەسنڭ حسبیلە
شوراده بوراده گیزلیجه طوپلانەرق ایتد
کلری عبادتلری بعض ارباب غرض « بونلر
آدم اتی ییورلر . زنا وسائر مناهیی مباح
عد ایلیورلر » دیه بر جنایت صورتنده گوستر
دکلری ایچون روما حکومتی بونلری تعقیب
ایلیور ایدی . بو قسمه پلینی تراژانه یازدیغی
مکتوبده خرستیانلرڭ ایام مخصوصەده صباحلین
شفقله برابر قالقوب خرستوس نامنده مدیحه
لر اوقودقلرینی وقادینلر حقنده زنا وکیمسه
حقنده جور وجفا کبی گناهلر ایتامکه وخر
ستوسی ترك ایتامکه یمین ایلدکلرینی و بعده
بر عمومی سفرەیه اوتوروب اوراده ناموسکا
رانه ییوب ایچدکلرینی عرض ایلدیکی زمان
ایمپراطور تراژان بو آدملره ایلیشلمامسی

ایچون بالینه امر کوندرمش و موسیو دوا-
یت حضرتلرینك اعترافلری وجهله تراژانك
٩٨ سنهٔ میلادیه سنده وقوع وفاتندن صکره
یرینه ایمپراطور اولان آدریه ن دخی «خر-
ستیانلق» مسئله سنی ارباب خصومتك یکد-
یکری علیهنده واسطهٔ قهر وتدمیر اتخاذلری
ایچون برفرمان نشر ایتمشدر. بولایحه‌لر
امرلر فرمانلر ایسه موسیو دوایتك اثبات
ایتمکه چالشدیغی کبی خرستیانلغك برجنا-
یت عداولنمسنی دکل مظهر مساعده اولد-
یغنی اثباته خدمت ایدرلر.

نه حاجت؟ روما ایمپراطورلرینك خر-
ستیانلغه وخرستیانلره عداوت ایده جك قدر
براهمیت ویرمدکلری هرحالده انکار قبول
ایده میه جك برماده اولدیغنی موسیو دوایت

حضرتلری دخی نظر انصافه الهرق « بو
کیفیت روما ایمپراطورلرینك عداوتنی
کوسترمز » دیورلر ایسه‌ده مطلقا خرستیا۔
نلغی ممنوع ومظلوم کوسترمك ایچون « یکی
دینلرك انتشارینی منع ایدن ایمپراطورلر
دکل قانون ایدی » دیورلرکه بزدها یوقاروده
ینه موسیو دوایت حضرتلرینك خبرویر۔
دکاری سیسه‌رون قانونلرینك‌ده خرستیا۔
نلقدن اول اولدیغنی خبرویرمش اولدیغمز
دن موسیو دوایتك « یکی دینلر » دیدیکی
شیدن مقصد خرستیانلق اولمدیغی‌ده کندی
کندیسنه تحقق ایلر . علی العموم روما بتلری
جمله‌سندن عد اولنان ایمپراطورلر هیکللرینه
حرمت ایتمامك ممنوع ایدی .

طوغری وحق اولان برشیئك دائما

تعلی وتفوق ایده‌جکی قضیه‌سی موسیو دوا
یت حضرتلری حقنده دخی اجرای حکم
ایدرلک گاه انکار کلی گاه اعتراف جزؤی
وادیلرنده طولاشدقلری صره‌ده « واقعا
ایمپراطورلر قتل عام اجرا ایتمیوب نصیحت
وتهدید وبعض وسائط شدیده ایله خرستیا
نلق جنایتنی منع ایتمکه چالیشه‌رق بعض
متهملری حبس وبعضلرینی نفی وبعض کره
دخی عبرةللسائرین رؤسای روحانیه‌یی
اعدام ایدرلر وبعضاً رئیسلرك جماعتی
قالمسون دیه ادنا طاقدن بر چوق کیمسه‌لری
قلیجدن کچیررلر ایدی» دیورلر . الك معتدل
بر درجه‌دن باشلادیغی حالده موسیو دوایت
حضرتلرینك نهایت حکایه‌یی نه قتل عاملره
قدر واردیریشنه دقت بیورلیورمی؟

اکر موسیو دوایت حضرتلری بویله بالتدریج قتل عاملر درجه‌سنه وارديردقلری مظالمك هانكیلری اولدقلرینی‌ده ایضاح ایتمش اولسه‌لر ایدی بلکه کندی سهولرینی کندیلری‌ده کورورلر ایدی .

ایشته بز مدافعه‌مزده آثار تاریخیه ایله اثبات ایلدك که قتل اولنان رؤسادن سپراتوس سیتنیوس ایله برقاچ رفیق مسیحی اولدقلری ایچون دکل مسیحی اولمق حسبیله ایمپراطوره رعایت و عرض عبودیت ایتمیه‌جکلرینی تعمداً اقرار ایلدکلری ایچون قتل اولنمشلردر . بوفقره بادونیوسك سوزیدرکه کلیساجه بوسوزك مقبول اولمه‌مسی اصلا قابل دکلدر . نفی اولنان خرستیانلر دخی مجرد بوتالو معبدانه پوتیقه‌لری ایچون

نفی اولنمشلردر . زیرا مجرد خرستیان اولدقلری ایچون نفی ایدلمك لازم کلسه ایدی جزا و تهدید یالکز برقاچ کشی یه حصر ایدلمیه رك عموم خرستیانلرك کوکار بنی کسمکه قدر روما دولتی یورو یه بیلور ایدی . هله رئیسلرك جماعتسز قالملری ایچون ادنا طاقمك قتل عام ایدلمسی روایتی خنده استغرابمزدن بشقه هیچ بر مقابله یی دعوت وجلب ایدهمز .

الحاصل میلادك ایلك ایکی عصری ایچنده خرستیانلرك مجرد خرستیانلقدن طولایی روما دولتی طرفندن برکونه ظلم ومنع جدی یه دوچار ایدلمامش اولدقلری نظر تاریخده اول قدر واضح بر مسئله درکه کرك موسیو دوایت حضرتلرینی وکرك

عسانز غیرت نصرانیه از بابنی بو بابده‌کی هوسلرنده مختار براقه‌جق اولسه‌ق حقیقةً روما تاریخی کبی اوروپا مدنیت جدیده‌سنه دخی اساس اولان عبرت‌آمیز برتاریخی بلا موجب تحریفه رضا کوسترمش اوله‌جغمزدن دوستلرمزك بوهوسلرینه مساعده ایده‌مامکده مجبورز .

اما موسیو دوایت حضرتلری روما تاریخنك محافظهٔ صحتی حقنده‌کی غیرتمزه کویا بت پرستلکی محافظه غیرتی کبی برمعنا ویرمکه چالیشه‌رق بزی بو یوزدن تخطئه ایتمکده عناد ایلرلرایسه هیچ برشی قازانه‌مزلر . « تراژان دینی زماننده‌کی خرستیانلر کیملر ایدی بیلورمیسکز ؟ » دیه برسؤال ایراد ایدوب‌ده بونلرك دخی « مدافعه‌نك‌ده

اقرارنجه اوزمانك امت اجابتی ایدیلر ! »
دیملری اول قدر عظیم بر افترادرکه بو افترانك
لکه سنی هیچ بروقتده اوزرلرندن آته مزلر .
بزجه نصرانیتی صافیت اصلیه سی
اوزرینه محافظه ایتمش اولنلر یالکز
« نصرانیلر » ایدیکه بونلر قدس طرفلرنده
ایدیلر . پلین ایسه شمدیکی خداوندکار
ولایتنك والیسی کبی یالکز اوزمان « بتینی »
دنیلان اناطولینك برکوشه سنده والی ایدیکه
جزؤی بر استنطاق ایله صفت یسوعه شتم
ولعنت درجه سنده کی کوشکلك کوسترن
خرستیانلر دخی هیچ نصرانی دکل ایدیلر .
بونلر عن اصل اصول فلسفه ایله بت پرستلك
دوچار ضعف اولدیغی حالده یونانستان
طرفلرینه منتشر اولنجه یه دکین بتون بتون

مذهب افلاطونی صورتنی المش بولنان خر-
ستیانلغی قبول دخی دکل یالکز حسن تلقی ایتمش
آدملر ایدیلر . انلر ایچون بر خرستوس الله
اعتقاد ایدرلر طائفه‌له بر روما ایمپراطوری‌نی
الله اتخاذ ایدرلر طائفه ارهسنده پك بیوك
بر فرق اوله بیلورمی ؟ فقط اصل نصرانیلر
مبعوث من عندالله اولان بر پیغمبر ذیشانه
اسناد الوهیته راضی اوله مدقلری ایچون
روما بت پرستلری طرفندن دکل خرستیان
تانی الآن روما کلیساسی طرفندن محو ایدیلنجه-
یه قدر ثبات ایتمشلردر .

مدافعه‌ده درمیان و بالاده دخی تأیید
اولندیغی وجهله خرستیانلق مبادی انتشا-
رندن ایکی اوچ عصره قدر روما دولتی
طرفندن هیچ بر منع و ظلم جدی یه اوغرامیوب

موسیو دوایت حضرتلرینك « جور و جفا ایله منع اولندیغی حالده ینه عجائب بر صور- ده ترقی ایدوب انتشار بولدی » دیدیکی بالکلیه واقعك خلافنده در .

مناظرمزك بر طوغری سوزی وار ایسه اوده « خرستیانلغك انتشاری سببیله اوزمانکی خرستیانلرده و بالخصوص شمدیکی خرستیانلرده مدح وشان اسناد ایدلمز » سوزیدر . زیرا بت پرستلکی قوتدن دوشورنلری اسکندریه وآتنه وسائره مکتبلرنده یتشمش اولان حکما اولوب بونلر دین مسیحی کوردکاری زمان کای تحریفاتله کندی مذاهب متخالفه لری میاننده بر مجمع اولهجق حاله افراغ ایلشلر ومذاهب متخا- لفه اربابی ایشته بوصورتله تصنیع ایدیلان

مذهبه تجمع و منشورلرده اجتماع ایتمشلردر .
انتشار مسیحیتدن مسرور اوله جق اهل
ایمان ایسه دیانت جلیلهٔ نصرانیه نك دوچار
اولدیغی تحریفاته قائلر اغلاسه لر دها
طوغری اولورلر .

بشقه بر یرده دخی دیمش اولدیغمز وجهله
نصرانیت هندده و چینده اوچ درتیوز سنه
ظرفنده کوستردیکی موفقیتی روما و یونا-
نستانده کوستردیکی موفقیت درجه سنه
ایصال ایده مدکجه مبادئ نصرانیتده کی
انتشار حکایه لر یله بزه یالکز رومان اوقومش
اولورلر . و بو بابده کی افتخاره انسانلری
بیله لایق کورمزی حقیقتدن بعید اولوب
هله بو انتشار شانی جناب حقه عطف
ایتمکله - اکر دیندارانه ملاحظه اولنور -

سه‌ سـو بال عظيمنه‌ دكى بو نمش اولورلر »

« ٤ »

❊ خرستيانلغك قلج قوتيله تأسس ايتمديكى ❊

« مدافعه خرستيانلغك « قسطنطين سايه‌سنده همده سايهٔ جبارانه‌سنده تأسس ايلديكنى » قسطنطينك ايتديكى « محاربانك جمله‌سى دين يولنده غزا ديمك اولديغنى » يعنى هنوز ميدانه چيقمامش اولان خرستيانلغك قلج قوتيله تأسس ايتديكنى قارئين كرامه ايناندرمق امليله قسطنطينك فرانسه خرستيانلرى معاونتيله « نيجه خونريزانه محاربه‌لر و نيجه وحشيانه جزالر و ظلملرله يالكز رومايى دكل روما دولتى ممالكنى بتون بتون استيلا ايتديكنى » بيان ايلدكدن ماعدا بو معلوماتده تواريخك جمله سى

وكليسا نورخنزى بيله متعقدلر ديمشدر .
بو يله بر افادهدن خرستيانلغك قسطنطين
سايه سنده نشر اولنديغى وخرستيانلغى
قبول ايتميان كمسهلرك درلو درلو اذيتلر
وظلملره قهر ايدلدكلرى واحاصل خرستيانلق
منفعتى ايچون بت پرستلرك قانى سيل كبى
اقديغى اكلاشيلور . مدافعهنك سكزنجى
وطقوزنجى واون ايكنجى مباحثاتندن بو معنا
چيقماز ايسه خرستيانلق عليهنده اولهرق
مذكور مباحثات اوزرينه بنا اولنان محاكمه
تملسزدر . زيرا قسطنطينك قلج قوتيله بت
پرستلرى خرستيانلغه ادخال ايتديكنك
تاريخده هيچ بر اثرى يوقدر . واقعا تواريخ
بو خصوصده متفقدر . لكن تواريخك بياناتى
ايله مدافعهنك بياناتى ارهسنده دقته شايان

بر فرق عظیم و بر مباینت واردر ٠

توار یخلك بیاناتنه كوره اولا قسطنطینك میلادك ٣١٢ و ٣١٤ و ٣٢٣ سنه لرنده ایتدیكی محاربه لردن اوغرنده دكل ایدیلر ٠ و بو محاربه لرك هپسنده خرستیانلر بت پرستلرله قاریشق اوله رق كرك قسطنطینك وكرك انك دشمنلرینك اردولرنده بولنمشلردر ٠

ثانیاً میلادك ٣١٤ سنه سندن ٣٢٣ سنه سنه دك قسطنطین هیچ بر كمسه ایله محاربه ایتمدیكی كبی ٣٢٣ سنه سندن تا ٣٣٧ سنه سنده اجلی حلولنه قدر حدودلره مدافعه دن بشقه هیچ بر محاربه ایتمدی و قسطنطین محاربه یه كنج باشلایوب تیز ختام و یردیكی ایچون صلحپرور بر حكمدار عد اولنمشدر ٠ ثالثاً قسطنطین زمان

سلطنتنك اون ایکی سنه‌دن عبارت اولان
برنجی مدتنده خرستیانلری بت‌پرستلره مسا-
وی طوتار ایسه‌ده کندیسی دها خرستیان
اولمامش ایدی و بت‌پرستلکه رعایت ایدر
ایدی • زمان سلطنتنك ایکنجی مدتنده ایسه
قسطنطین هرنقدر خرستیانلغی بافرمان اهالی
یه توصیه ایلدی ایسه‌ده همان اول فرمانده
بت‌پرستلرك اجرای آیین خصوصنده حر
قاله‌جقلرینی اعلان ایتدی • همده کرچکدن
انلری حر طوتدی • والحاصل قسطنطین
حربیه و ملکیه مأمور یتلرنده هم بت‌پرستلری
هم خرستیانلری استخدام ایدر ایدی • معترض
کیلیبین (باب ۲۱) و بت پرستلردن آمیانوس
(باب ۲۲ بند ٤) و مورغ زوسیموس و دیدا-
قمه‌نك اون ایکنجی مبحثنده میلادك بشیوز

یکرمی یدی تاریخنده یعنی قسطنطیندن تقریباً ایکی یوز سنه صکره «حالا بت پرستلکك نفس روما شهرنده بیله حکمی خرستیانلق قدر جاری اولدیغی مثللو هله اطراف ممالك کاملاً بت پرستلکك قلیج ایله منع اولنمدیغی تصدیق ایدرلر» مدافعهٔ عجائب برحال اولمق اوزره قسطنطینك تاوفاتنه یقین برزمانه قدر خرستیان اولمدیغنی بیان ایدیور. بز ایسه دها عجائب برحال اولمق اوزره (کیبیبن) و (بئونیو) مورخلردن نقلا شونی دخی علاوه ایدرزکه قسطنطین تاوفاتنه قدر «پونتیفکس ماقسیموس» یعنی بت پرستلکك باش کاهنی عنوانیله رومانك هپ بتخانه‌لرنده یاد اولندقدن ماعدا وفاتندن صکره رومالی بت پرستلر انك صورتنی سائر صنملره

قاتەرق آکا پرستش ایدرلر ایدی . تواریخ
مدافعەنك دعواسنی تکذیب ایتمش اولمیەرق
بیلە ایشتە دلیل مذکور دعوای ابطال
ایتمکە کافیدر .

خرستیانلق قسطنطین زماننده ظالمدن
قورتلدی ورومانحکومتنجەرسما قبول اولندی
فقط بو عظیم موفقیتە نائل اولمق ایچون جبر
وقتل کبی وسائطلره مراجعت ایتمدی همده
ایدەمز ایدی . زیردەکی بندلك مآلندن اکلا
شیلەجغی اوزره اکر مدافعە صاحبی خر-
ستیانلغك ماهیتنی بر از دریجە تفتیش ایتسە
ایدی نفس الامرە بسبتون مخالف اولان بر
قلیج قوتی دعواسنی میدانە قومز ایدی .
چونکەدین مسیحی مجرد باطنە عائد اولغلە
الٰهە تقرب ایتمکی مشتغلە آرزو ایدن انسانی

تسلیمیت و توکله تشویق ایدر . حالبوکه
اللهه محبت نه ده تسلیمیت و توکل قلبجه قور-
قوسی ایله حصوله کلدیکی بدیهیدر .

« دردنجی مقابله یه مدافعه »

دوستمز موسیو دوایت حضرتلری
مدافعه مزك بعض مباحثنی رد ایچون کور-
دیکی مشکلاتك وچکدیکی صقنتیلرك الك
چوغنه ایمپراطور قسطنطینك قلیجی سایه-
سنده خرستیانلغك تأسس ایتمش اولدیغی
حقیقتنی رد وانکار یولنده تصادف ایلیور .
بحثه کیرشمزدن اول کرك بو بابده کی مشکلاتی
وکرك موسیو دوایتك هر مشکلاته کوکس
ویره جك درجه لره واران غیرتنده کی
حکمتی مختصراً اولسون قارئلریمزه عرض
ایتملیز .

خرستيانلغك محضا قسطنطين سايه سنده
تأسس ايلديكى تاريخچه اوقدر واضحدركه
مقابلهٔ واقعه سنده موسيو دوايت حضر-
تلرينك كوستر ديكى غيرت وجسارت درجه-
سنده بر جرأتله تاريخى عادتا بالكليه انكار
ايتمينجه بو حقيقتى ستر ايتمكه امكان بولنه مز .
فقط خرستيانلغك جبر ايله دكل اقناع ايله
نشر و تأسيس ايدلمش اولمسنى بتون مذاهب
نصارى بر معجزهٔ باهره صورتنده كوسترمكه
مجبوريت كورمشلر ايكن بو حقيقتك رواج
بولمسنه كيم راضى اولوركه موسيو دوايت
حضرتلرى دخى راضى اوله بيلسونلر .
حقايق تاريخيه يى رد و انكار نه قدر
مشكل ايسه بو بابده لازم كلان جرئتى
استحصال دخى اوقدر بيوك بر غيرته وابسته

در . بناءً على ذلك موسيو دوايت حضر-
تلری هم بو مشكلاتك درجه سنی كوزاوكنه
آلمش وهم ده ديناً مجبور اولديغی غيرتی
الدن براقامش ده «خرستيانلغك قليج قوتيله
تأسس ايتمديكی» سرلوحه لی دردنجی
مبحثنی اكا كوره قلمه آلمشدر .

بو حالده موسيو دوايت حضرتلری
بزی رد ايده بيلمش اولمق ايچون هر صاحب
غيرت نصرانينك وانلر ميانده بالخاصه
كنديسنك سائر مباحثده دخی ياپديغی وجهله
اول باول سوز يمزی تحريف ايدرك خرستيا-
نلغك «قسطنطين سايه سنده هم سايهٔ جبارا-
نه سنده تأسس ايلديكی» و «محاربانك جمله-
سی دين يولنده غزا ديمك اولديغی»
حقنده كی فقره لريمزی بر «يعنی» قيله تفسير.

ايميله « هنوز ميدانه چيقمامش اولان خر-
ستيانلغك قليج قوتيله تأسس ايتديكنى
قارئين كرامه اينانديرمق » املنى بزه اسناد
ايديويرمشدر .

اكر بز هنوز خرستيانلق ميدانه چيقما-
مش ايكن انى قسطنطينك قليچ قوتيله ميدانه
چيقاردى ديغنى ادعا ايتمش ايسه‌ك دوسيو دوايت
جنابلرى نچون بو ادعايى رددن قولاى برشيى
تصور اوله‌ميلور ايدى ؟ زيرا او حالده
اوچيوز سنه‌دنبرى خرستيانلغك صورت
انتشار و ترقيسنه دائر ويرمش اولديغمز
خبرلرى كنديمز تكذيب ايتمش اولور
ايدك . بز مدافعه‌مزك بو مسئله‌يه عائد اولان
مختلف‌ناده بويله برشى سويلمديكمز حالده
مجرد بزى سويلمديكمز شيدن طولايى اولسون

رد ایده بیلمش گورنمك مقصدیله مسیو لوأیسن حضرتلری بویله بر اوسته‌لق قوللانمشلردر.

نه حاجت! بو معرفتلرینی کندیلری ده اعتراف ایدیورلر. دیورلرکه: « مدافعه‌نك سکزنجی و طقوزنجی و اون ایکنجی مبا-حثلرندن بو معنا چیقمز ایسه خرستیانلق علیهنده اوله‌رق مذکور مباحث اوزرینه بنا اولنان محاکمه تملسزدر »

زواللی دوستمز! مدافعه‌نك سکزنجی و طقوزنجی و اون ایکنجی مباحثلرندن کندی چیقارمش اولدیغی معنانك عادتا چیقامز اوله‌جغنی نظر انصافه آله‌رق بو قدرجق او-لسون منصفانه بر اشارتده بولنمشلر تشکر ایدرز.

مدافعه‌نك اون ایکنجی مبحثی قسطنطینك سایهٔ جبارانه‌سنده « قاتولکلك غلبه سندن

صوڭره خرستیانلرڭ دین اغورنده ایتدیـ
کلری جنکلر » سرلوحه سیله مقید اولدی .
بغتةً قسطنطین بحثی اندن صکره کی
ازمنه وقوعاتنه قاتمق لازم کلمز . بو حالده
سکزنجی و طقوزنجی مبحثلریمز اوقونور
ایسه موسیو دواتك چیقارمق ایستدکلری
معنا هیچ چیقمدیغی دخی کوریلور .

بز خرستیانلغك « قسطنطین سایه سنده
هم‌ده سایهٔ جبرانه سنده تأسس ایلدیکنی »
یازمشز . و بناءً علیه « محاربانك جمله‌سی
دین یولنده غزا دیمك اولدیغنی » میدانه
قویمشز . فقط هنوز میدانه چیقمامش
اولان خرستیانلغی بو صورتله میدانه چیقار-
مش کوسترمامشز .

عجبا بزم سویلدیکمز سوزی موسیو

روایت حضرتلری جداً رد ایده بیلیورلرمی؟ قابلمیدرکه رد ایده بیلسونلر ؟ دیورلرکه : « قسطنطین هرنه قدر خرستیانلغی بافرمان اهالی یه توصیه ایلدیسه ده همان اول فرمانده بت پرستلرك اجرای آیین خصوصنده حر قاله جقلرینی اعلان ایتدی . هم ده کرچکدن انلری حرطوتدی »

دقت اولنملیدرکه بو فقره ایله معارضمز خرستیانلق قسطنطین سایه سنده تأسس ایلدیکنی اعتراف ایدیور . یالکز ایمپراطورك بوعنایتنی تخفیف و بت پرستلکی محو خصوصنده کی جلادلغنی ستر ایچون بت پرستلر حقنده کی الطافندن دخی بحث ایلیور . و « خرستیانلق قسطنطین زماننده ظلمدن قورتلدی . وروما حکومتنجه رسماً قبول

اولندیغنده بو عظیم ووقیعه نائل اولمق ایچون
جبروتیلی کبی واسطه لره مراجعت ایتدی »
سوزیله ادعاسنی شرح ایلیه رك بو مراد
جهتی ایده مز اولدیغنی دخی «محضا» دین
مسیحی مجرد باطنه عائد اولمغله الله‌ه تقرب
اتمکی عشقله آرزو ایدن انسانی تسلیمیت
وتوکله تشویق ایدر حالبوکه الله محبت
نه‌ده تسلیمیت وتوکل قلیچ قورقوسیله حصوله
گله‌مدیکی بدیهیدر » سوزلریله اثبات ایتمکه
چالیشیور .
هیهات! آدوستمز! بوبحثی رد خصو-
صنده‌کی صعوبات ومشکلات او قدر
چوقدرکه گوسترديککز غیرت اکا نسبتله
پك عاجز قالیور .
موسیو دوایت حضرتلرینك لطف

قسطنطيني انكار ايده‌مدكدن صكره بت
پرستلر ايچون مرقومك مساوات پرورلكی
حقنده‌كی روايتنی ده فقره بفقره تكذيب
و رد ايدلمشدر :

اولا — خرستيانلغی التزامدن صكره
قسطنطين بت پرستلری حرطوتمدی . زيرا
آروسه يازديغی مكتوبده بتون خلقی خرستيا-
نلغه ايمان ايتديره‌بيلور ايسه كندوسنی
بختيار عدايده‌جكنی وفقط بو ايشده تلاشسزجه
وكورلتيسزجه طورانمق لازم كله‌جكنی
خبرويروب اندن صكره ايسه ٣١٤ سنه‌سنده
بت پرستلرك «سه‌كولر» دنيلان بيوك بايرامنی
ياپمامق ومعبودلری تعظيمدن عبارت
بولنان سائر بورطولری منع ايتمك
و بعض خصوصی خانه‌لرده‌كی عبادتلری

وقربانلر اخذی مراسمنی قالدیرمسق وجبل
لبنان وسوریه وهلیوپولیس طرفلرندهکی
زهره عبادتخانهلرینی قپاتمق کبی حرکتلری
قسطنطینك تاریخ خصوصیسنی یازان مورخ
اوزب طرفندن قید اولندیغی کبی خرستیان وهم ده
غیرتلی بر خرستیان اولدیغی موسیو دوایتك
دخی انکار ایتمدیکی مورخ قانتو بیله وقو-
عات مذکورهیی وامثالنی قبول وتصدیق
و قید ایلمشدر .

بو ایضاحات موسیو دوایتك خبرویر-
دیکی طقوزنجی مجمزده مندرج ایکن عجبا
مناظر یمز بونلری رد ایدهمیوب ده بالعکس
قسطنطینك بت پرستلری حرطودیغنی انصا-
فلرندن حیا ایتمکسزین انظار عالمه نصل
قویه بیلمشدر .

ثانیا — قسطنطین بو عظیم موفقیته نائل اولمق ایچون بت پرستلره جبر و قتل کبی معامله‌لرده بولنمدیغی دخی خلاف واقع ایدی . قسطنطین کندی اقرباسنه وارنجه‌یه قدر بر طاقم آدملری اولدیردکدن ماعدا خرستیان اولدقلری حالده خرستیانلغی قسطنطینك کیفنجه طانیمیانلردن بیله برقاچنی اولدیردی . یالکز ایمپراطورده دکل بالذات خرستیانلر دخی ماقسیملیه‌نك قاریسنی نهره آتدیلر . بتون چوجقلرینی معصوم قوزیلری بوغازلر کبی برر برر بوغازلدیلر . مصرده فلسطینده مقدما خرستیانلق علیهنه حرکتده بولنان نه‌قدر مأمورلر وار ایسه جمله‌سنی صلب و یا قتل ایلدیلر . وولتر بو خونریز-لکه نفرتله باقه‌رق « حق تعالی خرستیانلرك

اللر يني كنديلر ينه ظلم ايدنلرك قانيله قزارمش كورمكي آرزو ايلمش اوله ! » ديه فاجعه‌ده بوللو بر استهزاده بولنمشدر . بونلر دخي مدافعه‌ده مندرج ايكن « جبر وقتل كبي واسطه‌لره مراجعت ايتمدي » سوزيني دوستمز موسيو دوايت حضرتلري نه بيولك بر جرأتله سويليه بيلمشدر .

ثالثا — خرستيانلق مجرد باطنه عائد برشي ايمش ده موجب اولديغي تسليميت وتوكل ايسه قليچ قوتيله حصوله كلەمز ايمش . كيمي قاندير مغنه چاليشيورسكز آ دوستم ! براز اوجه « بو محاربه‌لرك هپسنده خرستيانلر بت پرستلرله قاريشق اوله‌زق كرك قسطنطينك وكرك انك دشمنلرينك اردولرنده بولنمشلردر » ديان سز دكلميسكز ؟

يا حضرت عيسى حواريلرينى قليج چكمك
عسكرلك ايتمكله مى مأمور ايلدى . قسطنطينه
كلنجه يه قدر ممنوع و مظلوم اولديغنى اعتراف
ايورديغكز خرستيانلق نه اعترافكز وجهله
قسطنطين سايه سنده تأسسله برابر قنجه
دخى ال صونار و بت پرستلكك محوى
قسطنطين نزدنده مطلوب اولور ايسه ارتق
نه يولده محار به لر اوله جغنى فكرنده ذره قدر
قوهٔ منطقيه سى اولنلر پك اعلا دوشونوب
لازم كلان حكمى دخى چيقارا بيلورلر .

٥٢٧ سنهٔ ميلاديه سنده يعنى قسطنطيندن
تقريباً يوز طقسان سنه صكره بت پرستلكك
نفس روما شهرنده بيله حكمى خرستيانلق
قدر جارى اولمسنى موسيو دوايت حضر-
تلرى كمال حيرتله تلقى ايور ايورلر . فقط بزجه

و هر کسیجه عادتا هیجدر . مجرد او حقیقتی
دخی مقابله سز براقامش اولمق ایچون
سو یلنمش ضروری سوزلردن عبارتدر .
بوقسه قسطنطین زمانه یعنی میلادك درد نجی
عصرینه کلنجه یه قدر خرستیانلق ذاتاً
تنویر فلاسفه ایله هیچ حکمی قالمامش اولان
بت پرستلك قارشوسنده دخی عاجز و مغلوب
بولنه رق یوزده یکرمیدن الی چوق مبالغه یه
کوره یوزده او توزه قدر اهالی همده خرستیا-
نلغك الی غلبه لك یرلرنجه خرستیان اوله-
بیلمش و بونلر ایسه بر ملت محکومه آساکمال
عجز ایچنده وقت یچورمکده بولنمش ایکن
قسطنطین مجرد کندی قوت و شوکتنه
قالور ایسه بونده موجب حیرت اوله جق
هیچ برشی کوریله مز . مذاهب فلاسفه نك

سایهٔ ارشادنده قسطنطینه‌قدر یعنی اوچیوز
بوقدر سنه ظرفنده بت‌پرستانك انجق بوزده
یکرمی و یا یکرمی بش و نهایت اوتوزی دین
مسیحی‌یی قبول ایده‌بیله‌رك اندن صکره دخی
ایکیوز سنه ظرفنده قلیچ قوتیله خرستیانلغك
نسبتنی یوزده اللی‌یه واردیره‌بیلمك هرحالده
استصغار ایدلمامیلیدر . چونکه اوزمانلر
اوروپانك وسط وشمال طرفلرینه طوغری
خرستیانلق هنوز هیچ سرایت ایتمامش
وخرستیانلقدن خبردار اولمیان اهالی کاملاً
وحشی کبی برحالده بولنمش ایکن بیله دین
مسیحی‌یی شماله طوغری نشر ایده‌بیلمك
ایچون یدی سکز یوز سنه مدت دها قلیچ
صاللامغه مجبوریت الویرمشدر . بناءً علیه
دوسیو دوایت حضرتلری کبی بر فاضلك

ایچون عالمی بو مثللو بدیهیات حقایق تاریخیه‌دن بیخبر ظن ایدرك عالمه قارشو مجهلاته بر تحمیقده بولنمق روا کوریله‌مز . صکره کندی کندیلرینی کولنج ایتمش اولورلر .

بحثمزی خلاصه ایده‌لم :

موسیو دوایت حضرتلرینك دردنجی مقابله‌لری بزجه و بو بحثی تدقیق ایلیان سائر خرستیانلغك ترقیسیله تأیید ایچون بت پرستلکی محو و خرستیانلغی احیایه قالقیشه‌رق نیجه مظلوملرك قانی بهاسنه برچوق درجه‌لره قدر موفق اولمشدر . بناءعلی ذلك خرستیانلغك محییسی هم‌ده محیی جباری قسطنطیندرکه اوجلادك مظالم خونخوارانه‌سی مسیحیتدن مطلوب اولان ملکیتك چهره‌سنده ابدی برلکه اولوب قالمش واو

زماندنبری هیچ برشی بولکه‌یی سیلك شویله طورسون صحایف تواریخی قرارتان سائر نیجه وقایع دخی لکه اوستنه لکه سورنلك قبیلندن اوله‌رق رنك مستنفرینی آرتدیره کلمشدر .

« ۞ »

﴿ تاریخده کوریلان خرستیانلق ﴾

بوندن اولکی بندلرده ذکر ایتدیکمز براهین وسنداتك احکامنجه مدافعه‌نك خرستیانلق خصوصنده ویردیکی خبرلر وایتدیکی محاکمه‌لر تاریخ صحیحك بیاناتنه موافق اولمدیغی ایچون اعتماده غیرشایان اولدیغی اکلاشیلور . بوکیفیتی دفعاتله میدانه قویدق ایسه‌ده سوزی قیصه کسمك آرزوسنده بولندیغمزدن مدافعه‌نك نیجه سهو یاتندن

صرف نظر ایله جدی صورتده یازلمش مبا-
حثاتده تاریخجه اولقدر چوق سهویات
بولنمسی کیفیتی اللرنده کیببین یاخود قانطو
و یامقبول وموثوق اولان سائر هرقنغی بر
تاریخ بولنان ارباب مراقك تعجبنه حواله
ایدرك انجق تاریخ قدیمه کوره شمدیکی خر-
ستیانلرك تعییبه مستحق اولمدقلری خصو-
صنی میدانه قویدق •
تاریخجه اثبات اولنمش اولان آتیده‌کی
نقطه‌لر دقته شایاندرلر •
(۱) حواریون نشر دین ایچون من
طرف الله تعیین اونمش مأمورلر ایدیلر •
(۲) حواریونك دین مسیحیی دبو نشر
ایتدکلری دین روما قانونلری احکامی و حکمدار
لری قوتیله منع اولندی ایسه‌ده عجایب بر

صورتده انتشار بولوب نهايت روما ايمپرا-
طورلری طرفندن قبول اولندی٠

(٣)قسطنطينك وفاتنه دلك نه بت پرست
ار يخلرنده نه‌ده سائر تواريخده خرستيا-
نلغك قليج قوتيله نشر اولنديغنه دائر بر بر-
هان بولنمديغی كبی خرستيانلغك جبرله نشر
اولنمديغی دخی تاريخجه مثبتدر٠

ايمدی اكرخرستيانلق قليج قوتيله
نشر اولنمدی ايسه انك نشر ينه مداراولان
قوت بشقه برجهتده ارانمليدر٠ بزجه
اكر بوقوت بر يرده كشف اولنه بيلور
ايسه اولزمان خرستيانلرك طرفندن قبول
اولنان تعليماتده كشف اولنه بيلور٠
قسطنطيندن اول بولنان خرستيانلرك اعتقاد
و تعليماتی تحريرات قديمه‌دن يعنی اولوقتده

بت پرستلرك تعرضلرندن وخرستيانلرك
مدافعه‌لرندن اكلاشيله بيلور . بو قديم
تحريراتك مآلنه نظرا خرستيانلر بت پرستلره
رحمن الرحيم اولان بر اللهى قبول وانك
شريعتنه اطاعت ايتمكى توصيه ايدرلر
ايدى . اول عصرده كرك يهوديلردن وكرك
بت پرستلردن برچوق كمسه‌لر كندى نفسلر-
نده موجب هلاك بر ضلالت شهوت وآرزولر
بولنديغنه قانمش اوله‌رق مذكور شهوتلرك
منعى خصوصنده چوق انديشه ايدرلر ايدى .
خرستيانلر بويله كمسه‌لره ديرلر ايدى كه انسا-
نك خير نيتلرى قوتسز وهوا وهوسى پك
قوتلى ايسه‌لرده انسان حضرت عيسانك
كوستردیكى طريقه سالك اولدقده حق
تعالى طرفندن احسان بيوريلان روحانى

ر تأثیره مظهر اوله بیلور که او تأثیر انسانك
خیر نیتلرینی تز ییدوهوا وهوسلرینی تنقیص
ایتمکده کافیدر . نیجه کمسه‌لر بو خبری آلنجه
دعا ایتمکده و بو یکی تعلیماتی تجربه ایله تدقیق
ایلمکه باشلادیلر وهر کس ثمرهٔ تدقیقاتنی
دوست واقربا سنه بیان ایدر ایدی وخرستیا
نلق ایشته بو اصول اوزره انتشار بولدی .
توبه واخلاق قبیحه‌نك ترکی آرزو ایدیلان
اصلاح قلبه شرط مطلق اولدیغندن اسکی
خرستیانلر اخلاق خصوصنده بت پرستلر
طرفندن مدح اولنورلر ایدی .

اسلام علمای قدیمه‌سی جهاددن بحث
ایدر ایکن سلاح ایله اجرا اولنان جنکاره
جهاد صغیر تعبیر ایتمشلر وانسانك یورکنده
وقوع بولوب هوا وهوسه ونفس اماره‌یه

قارشو اجرا اولنان شول مشکل ودرونی
جهادە جهاد کبیر تعبیر ایتمشلردر . خرستیا
نلق بو جهاد کبیری انسانك سائر مشغولیتلر
ینە نسبتله الزم عد ایدر . خرستیانلرك
اعتقادنجه انسان هرشیدن اول کندی
نفسنك اصلاحنه جهد ایتملیدر . بو اصلاح
نفس اغور ینە انسان ذوق وصفایی فدا
وگناهی ترك ایتمکی نیت ایتدکدن ماعدا بو
جهاد کبیر ایچون هرکون وهرساعت دعا
ایلە اللهدن استمداد ایتملیدر . جهاد کبیردە
موفقیت ومظفریته نائل اولمق اصولنی
بیلمك ایچون انسان دائما کتب مقدسەیە
مراجعت ایتملیدر واگر بو جهاددە ترقی
ایدرسە بتون قلبندن و بتون جانندن و بتون
فکرندن اللهی سودیرك انسانلری دخی کندی

نفسی کبی سومکه موفق اوله‌جقدر • خر-
ستیانلغك اصل ماهیتی اصلاح نفس ایچون
جهاد کبیرده دائماً جاهد بولنمقدن عبارتدر •
شمدیکی خرستیان مذهبلرینك جمله‌سی دخی
بونی تصدیق ایدرلر •

تواریخه مراجعت ایدلدیکی حالده
خرستیانلق سایه‌سنده اخلاقجه وقوعبو-
لدیغی کوریلان ترقینك بوندن نشأت
ایتدیکی اکلاشیلور • اسکی بت پرستلر
دنیانك ایودن فنایه یوز طوتمش اولدیغندن
اصلاح اولنمیه‌جغی اعتقادنده ایدیلر • لکن
خرستیانلر اللهك عون وعنایتیله هرکسك
وهرحالك اصلاحی ممکن ایدوکنه ایناتوب
آکا کوره حرکت ایتمکله هرجهتدن ترقی
ایتمکه باشلادیلر •

١٨٠٠ سنه مقدم باشلایان بو ترقی بعضاً
محو اولمش کبی کورنمش ایسه ده خرستیانلق
محو اولمیجه بو ترقی محو اولمز . چونکه
خرستیان تعلیماتی اصلاح نفسی هر حالده
التزام و ترویج ایدر . خرستیانلق نامی ایله
اجرا اولنوب انجیلك تعلیماتنه مخالف
بولنان حرکتلری بزم مدافعه ایتمکده
دکلز . قرون وسطی اثناسنده خرستیانلغه
ادخال ایدیلان عادات باطله و خرستیانلر
نامی آلمش اولان کیسه لرك اخلاق قبیحه سی
و اهل صلیب و انکیزیسیون کبی خرستیا-
نلغك ماهیتنه مغایر بولنان احوال هم انجیل
احکامنه کوره هم بو عصرده کی خرستیا-
نلرك اکثر قسمنك حکمنه کوره تقبیح ورد
اولنورلر .

بونکله برابر مدافعه‌نك بویله وقوعاته
دائر اولان محاکمه‌سی مسئله‌نك انجق بر
طرفی اوزرینه بنا اولنديغندن قبول ایده‌ـ
یله‌مز . مثلا مدافعه‌ده امریقایه کیدن
اسپانیالیلرك ظالمانه حرکتلرندن بعض مرقو ـ
مان بویله برطرز ایله اشعار اولنمشدرکه هم
مذکور وقوعات عموم خرستیانلغك اتفا ـ
قیله اجرایه کلمش هم‌ده خرستیانلغك
اوراره کیرمسی بلا وقضادن بشقه برشی
حصوله کتورمامش اولديغی آکلاشیله ـ
جقدر . حالبوکه حکایه اولنان وقوعات
یالکز پرو ومکسیقو ممالکنده صالت اسپا ـ
نیالیلر یدیله اجرا اولندقدن ماعدا عموم
خرستیانلغك تقبیحنی موجب اولمشدر .
اسپانیالولرك حرکتی واقعا بزه پك وحشیانه

برحركت كورينور لكن محاكمه اينجق
بونكله بتمز چونكه پرو ومكسيقو اهاليسنك
حالى دخى دقته شاياندر . آمريقالى مور-
خلردن (پرسقون) ديوركه « اول عصر-
ده مكسيقوليلرك باشلوجه آيين وعادات
دينيه‌سى وبت پرست كاهنلرك الك بيوك
مشغوليتى قربان ايچون انسان كسمكدن
عبارت ايدى . بومدهش قربانلر الك جزئى
وقوعات مناسبتيله اجرا اولنوب كيتدكجه
چوغالمقده ايدى (فره‌رانك) بيانه كوره
بعض وقت عموم مكسيقوده ٢٠,٠٠٠
نفوس بركون ايچنده بتلره قربان عرض ايد-
يلور ايدى » كاهنلر قربان عرض اولنه-
جق آدمى سياه بر طاش اوزرينه ياتيروب
بيچاقله انك يوركنى چيقاره‌رق چارپتيسى

دها حس اولنور ایکن انی بته تقدیم ایدرلر ایمش . وقتیله برکون ایچنده اوزرنده ٦٠,٠٠٠ نفوس ذبح ایدیلان طاش مکسیقو شهرینك موزه خانه سنده حالا موجوددر . مکسیقونك حالی بو درجه ده ایکن خرستیا- نلغك اورایه کیرمسی بیچاره اهالی ایچون فلاکت اولمیوب عادتا پنجۀ ظلمدن بر قور- تلش صایلمیدر . بونی دخی علاوه ایدرزکه خرستیانلقده اخلاق واحوال قبیحه ظهور ایتدیکی تقدیرده بونلرك دفع و اصلاحی ینه خرستیانلقدن ظهور ایتمش و ایتمکده بولنمشدر . خرستیان دلتلو ممالکنك بر قسمنده بر (تامپلی یه) ویاخود بر (ته تونیك) جمعیتی کسب شقاوت ایتدیکی تقدیرده جوارده بولنان بشقه خرستیان ممالکندن

وخرستیانلق نامنه او له‌رق بونلری منع
ایتمك ایچون یتشیلور ایدی . بر طاقم
پاپاسلر غالیله‌نو کبی برذاتی حبسه القا ایدر
ایکن بشقه بر طاقم پاپاسلر انی التفاتله قبول
ایدوب کشفیاتنی عالمه نشر واسکی دشمنلرینه
بیله قبول ایتدیررلر . خرستیان ممالکنك
برنده یهودیلره ظلم وتعدی ایدلدیکی تقدیرده
درعقب سائر یرلردن ظلم وتعدینك منعی
ایچون خرستیانلق نامنده عرضحاللر واستر-
حامنامه‌لر یتشور . بردینك تقبیح ویاخود
اصلاح ایتدیکی احوال خصوصا جهاد
کبیرك مشکلاتنی بیلان بر مسلمان طرفندن اول
دین علیهنه اعتراض دیو میدانه قونلمز .

برخرستیانلغك مدحیه‌سنی یازمق آرزو-
سنده دکل ایسه‌ کده دین مسیحی سایه‌سنده

بولنان اقوام وملل ضبط نفس و شریعته اطاعت وانسانیت خصوصلرنده نه درجه‌ده ترقی ایتدکلرینه بعض نمونه‌لر کوسترمکه مجبورز .

(١) قدیم روماللولر اخلاقجه بسبتون فاسد اولدقلری کبی اوروپایی استیلا ایتمش اولان قبیله‌لر تعلیم وتربیه‌دن بی بهره وحشیلر ایدیلر . خرستیانلق ظهور ایدنجه‌یه قدر یونانی ورومالی فیلسوفلر لواطه ودین نامنه اجرا اولنان فحش کبی مکروه فعللری منع ایتمکه برچاره بوله‌مز اولمشلر ایدی . خرستیانلق بو کبی شیلری پك آز بروقتده منع ایتدی : چوجقلری سوقاغه آتمق ویاخود اولدورمك عادتنی خرستیانلق محو ایتدی .

(٢) طائفهٔ نسا خرستیانلق سایه‌سنده

جهالت و اسارت قدر تحمل ایدلمز بر حالدن قورتیله رق شمدی کوریلان مساواته و حرمته نائل اولـدقدن ماعـدا ارککلرك تحصیل ایتدکاری علملری تحصیل ایتمکه دخی صلاحیت بولمشـلردر . اوروپاده خصـوصاً انکلتره و امریقاده نسـاء یالکز اولدیغی حالده کمال امنیتله و بلاخوف مملکتك بر اوجندن او بر اوجنـه قدر یولجیلق ایده بیلور .

(٣) المانیا و فرانسـه اهالیسنی وحشی بر حالدن متمدن بر حاله کتوران قوت خرستیانلقدر . بو عظیم تبدل و بو تبدلك سببلری تواریخده اشـکاره کوریلور . شریعت موسویه و تعلیمات انجیلیه هرهفته اهالی یه اوقوندیغندن اهالی « الله عشقنه » کیتدی .

بجه حسن اخلاق صاحبی اولمغه چالیشورلر
ایدی . قرون وسطی نک الک قرا کلق زما-
نلرنده بیله مذکور ممالکک اهالیسی ترقّی
ایتمکده ایدی .

(٤) محاربه وحشیتدن قالمه بر حالدر
فقط خرستیانلق سایه سنده محاربه جه
وقوعبولان اصلاحات هرکسک کوزی
اوکنده در مجروح اولان دشمنی تلف ایتمامك
حرب اسیرلرینی صاتمامق والنده سلاح اولمیان
کیمسه نك مالنی غصب وغارت ایتمامك وصولك
وقتلرده مجروحلرك تداویسی ایچون تشکل
ایدن جمعیتلر هپ خرستیانلر ممالکنده وخر-
ستیانلر همتیله میدانه کلمشلردر .

(٥) قدیمده بت پرستلر خرستیانلرك
بر برینه امداد خصوصنده کوسترد کلری

حیت وغیرتی تعجیله ذکر ایتمشلردر . حضرت عیسانك تعلیماتی بویله مرحمتلی اولمغی همده بلا استثنا نوع بشرك هر صنفندن مظلوم وقضازده اولانلره مرحمت وامداد ایدلمسنی طلب ایدر . بو تعلیماتك ثمره‌سی اوله‌رق خرستیان ممالکنك هر جهتنده الهی سور کیمسه‌لر طرفندن فقیرلره منتظم صورتده ومقدار کافی اعانه ایدیلوب بیوك بیوك خسته خانه‌لر و یتیم خانه‌لر و مکتبلر انشا واداره اولنیورلر . بو تعلیماتك ثمره‌سندندرکه چینده یاخود ایرانده و یاخود ترکیاده قحط یاسائر بر فلاکت وقوعنده فلاکته اوغرایانلر دنیانك تا اوبر اوجنده بولنان خرستیانلردن اعانه‌یه نائل اولورلر . بو تعلیماتك ثمره‌سیدرکه خرستیان ملتلرعلم

تحصیل ایتمکه فرصت و سهولتلری بولنمیان
برچوق ممالك بعیده اهالیسنی تعلیم ایتمك ایچون
موسیونرلر واسطه‌سیله مکتبلر آچدیررلر .
(بعض مسیونرلرك حرکاتی عموم
خرستیانلق علیهنه اقامه ایدیله‌جك بر
دعوایه حق ویرمز اولدیغی ارباب
انصاف طرفندن تسلیم اولنور . لکن
مادامکه مدافعه مباحثاتی مسیونرلرك دین
اسلام علیهنه کتاب نشر ایتملری مناسبتیله
وجوده گلمشدر درسعادتده مقیم آمریقا
مسیونرلر طرفندن دین اسلام علیهنه یازلمش
و یاخود حکومت سنیه‌نك اعتراضنی
موجب اولمش هیچ برکتاب هیچ بر وقت
طبع ونشر ایدلمامش اولدیغنی بزشو صره‌ده
اخطار ایتمکه لزوم کورپرز)

(٦) خرستيان ملتلر وقتيله يونانى
وروماللى عالملردن و برارالق عرب معلملرندن
خيلى استفاده ايتمشلردر . هم دخى خرستيان
ملتلرنده احكام انجيليه يه مغاير اوله‌رق
بعض پاپاسلر علمك ترقيسنى منع ايتمكه
چالشمشلر فقط ابتدادن برو عموميتله باقلسه
خرستيانلغك علوم وفنونه ايتديكى واتمكده
بولنديغى وتحصيل علم خرستيان ملتلرى
ايچنده عمومى برحال حكمنه كچمش اولديغى
كوريله‌جكدر . عرب معلملرك تعليماتنى
قبول ونشر ايدن اوروپاليلر خرستيان
روحانى مأمورلرى ايديلر . حضرت
عيسانك تعليماتى ضبط نفس وفضائل اخلا.
قيه‌يى طلب ايتديكندن انسانى هرنوع
مشغوليت ذهنيه‌يه مساعد برحاله كتورر

و ینه تعلیمات انجیلیه عموم نوع بشره متعلق
اولان وقوعاتی انسانه مهم قیلدیغندن
خرستیانلر اجرای کشفیاتده و تحصیل علمده
فوق العاده ترقی ایتمشلردر و بوکونکی
کونده علوم وفنونه دائر طوغری معلومات
المق ایچون خرستیان مملکتلرینه مراجعت
ایدیلور .

(۷) الله کندیسنه تواضع ایله مراجعت ایدن هیچ بر فردی رد ایتمدیکندن
وحضرت عیسانك دنیاده بولندیغی وقت
الک فقیر وسفیل حالده کسه لری قبول وتلطیف
ایلدیکندن اسکی خرستیانلر اللهك حضو-
رنده هپ انسانلرك بر برینه مساوی طو-
تلدیغنی استنتاج ایدرلرایدی . انسانیت
وحریت آرزوسی عموم نوع بشرده بولنور

ایسه ده خرستیانلقدن اول بو مساوات
کیفیتی صانکه حکمسز قالمش ایدی و فردلرك
حقوق شخصیه لرینه رعایت ایتمك و جمله
آدملرك عدالته نائل اولمه لرینی آرزو ایتمك
وانصاف وانسانیتی التزام ایتمك خصوصلری
حضرت عیسی تعلیماتنك ثمره سی اوله رق
عقب خرستیان ممالکنده کورلمش و کو-
رلمکده بولنمشدر . فردلك حقوق شخصیه سنه
رعایت ایتمك دخی حقوق ملله رعایت ایتمك
دیمك اولدیغندن حقوق مللی اوزرینه
خرستیان تعلیماتنك بیوك تأثیری اولمشدر .

نوع بشرك انسانیت و مدنیتده اولان
ترقیسی برچوق موجبلره مبنیدر . عصر-
لردن برو تدریجله حصوله کلمکده اولان
بر ترقینك موجبلرینی بر بردن آیروب

هر بر يسنه عائد اولان تأثيرى تعيين ايتمك
مشكل و بلكه غير ممكن بر مسئله اولديغندن
بر تعليمات مسيحيه نك ثمره سندن اولمق اوزره
انجق ابتداسى بنى اسرائيل قبيله لرنده
كوريلوب عموم بنى بشر ايچنده انتشار
بولمسى حضرت عيسى المسيح زماننده باشلا-
مش اولديغى تاريخجه مثبت بولنان برقاچ
خصوصلرى ميدانه قويدق . بعض اورو-
پالى دينسزلر هيچ بر شيده الهك قدرتى
اثرينى كورميه رك و انسان ايله حيوانات
و سائر كائناتك طبيعتدن ظهور ايتمش اولد-
قلرينى دعوى ايدرك انسانده كى ترقينك
دخى راست كله حصوله كلديكنى بيان
ايدرلر . بونره كوره بالاده ذكر ايتديكمز
اصلاحات حضرت عيسانك نشر دين

ایمسندن نشأت ایتامشدر . یعنی بو اصلا -
حاتك تـأثیری تصـادفله حضرت عیسی
زماندن بدأ ایله نوع بشر ایچنـده توسـع
ایتمشدر . لکن جناب خالق مطلقه عبادت
ایتمك وحضرت عیسانك تقدیر خـدا ایله
دنیایی تشریف ایتدیکنه ایناتمق خصو -
صلرنده متفق بولنـان مسلمان وخرستیـانلر
تعلیمات عیسـو یه نك ثمرهسـنه دائر اولان
بیاناتمزی البته دقته شایان کوره جکلردر .
کوزی اولان کمسه خرستیانلغك انسا -
نیت و مدنیتـه ونوع بشرك حسـن حالنه
ایتمش وایتمکده اولدیغی خدمتی کوره بیلور
ایکن خرستیـانلغك ماهیـتی وثمره سی بو
مملکتده وسائر یرلرده بولنان خرستیانلره بر کونا
تعییبی موجب اولهمز . خرستیانلغك اسا -

سی مقامنده بولنان انجیل شریفدن دخی مدافعه نك تعرضاتی کبی تعرضه سبب ویره جك برحال اولوب اولمدیغنی آکلامق ایچون پروتستان ملتندن قوسطانطیان آوه دیس افندینك قلمه آلمش اولدیغی صوك بندیمزی قارئین کرامك دقتلیجه مطالعه ایده جکلری مأمول اولنور ·

« بشنجی مقابله یه مدافعه »

موسیو دوایت حضرتلری «تاریخده کوریلان خرستیانلق » سرلوحه سیله تنظیم ایلدکلری بشنجی بحثی مدافعه مز ایچون ترتیب ایلدکلری مقابله یه خاتمه اتخاذ ایلیورلر · زیرا سوزك آندن اوته سنی پروتستان ملتندن قوسطانطیان آوه دیس افندینك قلمنه ترك ایلیورلر ·

واقعا بو بشنجی مبحثك خاتمه اولدیغی
صورت ترتیب و اشعارندن دخی آکلاشیله‌
بیلشدر . زیرا بو مبحثده مدافعه‌مزی رد-
دن زیاده موسیو دوایت حضرتلری فضا-
ئل خرستیانیه‌یی اعلا و اعلانه صرف نقد-
ینه همت ایلیورلر . دینمزینه اولان بوغیر-
تلرینی تحسین ایدرز . فقط افادات واقعه-
لرینی هرحالده و بالوجوه شایان تنقید بولو-
رز . هله برکره مبحث مذکور مندرجاتنی
پیشگاه نظر تدقیقه الهلم :

مناظرمز مبحث مذکورك مقدمه‌سنده
مدافعه‌نك خرستیانلغه دائر ویردیکی معلو-
مات تاریخیه‌ویتدیکی محاکماتك تاریخ صحیح
بیاناتنه موافق اولمدیغی کندی تصحیحاتی
ایله تحقق ایتمش بولندیغندن طولایی اطمئنان

تام کوستر یورلر و تاریخ قدیمه کوره شمدی
یکی خرستیانلرك مستحق تعییب اولمدقلرینی
ده حکم ایلیورلر .

بو اطمئنان و حکملری کندیسنی بحق
بختیار ایتمش ایسه تبریك ایلرز . فقط عالمك
کورمش اولدیغی وجهله موسیو دوایت
حضرتلری مدافعه‌مزه یازمش اولدقلری
ردیه ایله بزی دعوامزده برقاتدها تأییددن
بشقه هیچ برشی یاپمامشلردر . زیرا مباحثمزك
اغلبنی ایستر ایستمز کندیلری دخی اعتراف
و تصدیق ایتمشلردرکه بو تصدیقلرینك بر
طاقمی طوغریدن طوغری‌یه اولدقلری حالده
برطاقمی دخی طولاییسندن تصدیق دیمك
ایسه‌ده بز او صورت تصدیقدن دخی ممنون
اولورز . الك زیاده قوتله رد ایتدکلری

اعتقادنده بولندقلری مباحثده ایسه تاریخی
علماً تحریف ایتمیجه مطلوبلرینه نائل
اوله میه جقلرینی کندیلری دخی کورمشلردر .
ذاتاً کندیلری بونی کورمیه جك و خلقه
دخی کوسترمیه جك بیله اولسه‌لر الیوم
تواریخ عمومیه صبیان مکتبلرنده بیله تدریس
ایدلمکده بولندیغندن بو تحریفات تاریخیه‌یی
چوجقلر دخی کوروب فرقنه وارمقده عاجز
قالمزلر .

کرك مدافعه‌مزدن و کرك موسیو
دوایت حضرتلرینك مقابله‌سیله او مقابله‌یه
دخی یازدیغمز مدافعه‌دن قارئلرجه تحقق
ایلمش برشی وار ایسه اوده شمدیکی خر-
ستیانلرك معیوب اولمیه جقلرندن عبارت
دکلدر . حتی ایلك خرستیانلرك دخی معیوب

اولمیه جقلرندن عبارت دکلدر . بلکه
نصرانیت مجسمه یی یعنی دین حق مسیحی
کرك لغرض اولسون کرك جهلاً اولسون
تغییر وتحریف ایتمش اولنلرك معیوب اوله
جقلرندن عبارتدر .

شمدیکی خرستیانلر نه دن معیوب
اولسونلر ؟ کوزلری ترقیات علمیه ومدنیه یی
کوره میه جك قدر ظلمت جهل ایچنده قالمش
اولنلری کندیلرینه « دین » دیه هرنه یی
توصیه ایدرلر ایسه کمال صفتدرونله قبول
ایتمکده معذوردرلر . کوزلری نورعرفانله
منور اولنلرندن ایسه هیچ بریسی دیننك
دین حق اولدیغنه ایناتمیه رق « فیلسوف »
و « لیبرپانسور »ناملریله هب خرستیانلقدن
تباعد ایتمکده درلر . نصرانیت صحیحه اربابی

ایسه دین حق مسیحه اتباع ایتمش بولندقلری ایچون معیوب دکل بالعکس ممدوح اولد- قلری کبی مؤخراً دین محرف اربابی طرفلر- ندن ظلماً محو ایدلدکلری ایچون دخی مظلوم وشایان مرحمت کوریلورلر . اما تحریف دینه خدمت ایتمش اولنلر یالکز بزم نظرمزده دکل تاریخ نظرنده معیوب اولورلر واو- لمشلردر .

تاریخجه اثبات اولنمش بولنان بعض نقطه‌لرك شایان دقت اولدقلری بیانیله موسیو دوایت حضرتلری نومرولرصره سنجه بعض موادی نظر دقتمزه حواله بیوریورلر .

اولا — حواریلر نشر دین ایچون من طرف الله مأمور اولمش آدملر ایدیلر .

حواریلرك کیملر اولدقلرینی وحضرت

مسيحه درجهٔ ايمان و صداقتلرى روايت
اناجيله نظراً نه دن عبارت بولنديغنى دفعاتله
اثباتدن صكره آرتق بو ماده نك شايان دقت
بشقه جهتى قالديمى؟ اكر قالمش ايسه اوده
«من طرف الله» مأمور اولدقلرى قضيه سى
اوله بيلور . نصارانك اعتقادلرينه كوره
حضرت عيسى ابن الله و ذات الله اولديغندن
بو اعتقاده كوره حواريلر من طرف الله مأمور
عد اولنه بيلورلر . فقط بز حضرت عيسانك
يالكز نبوتنه قائل اولەرق حواريلرى ايسه
اولسه اولسه اصحاب عيسى ديه تلقى ايده -
بيله جكمزدن بونلرك من طرف الله رسالتلرينى
تصور بيله ايده جك بر مسلمان بولنمدقدن
بشقه شمدى خرستيانلرك افكار جديده
اصحابى دخى بويله باقمجى درجه سنده كى .

آدملرك ارشاد عالمه مقتدر پیغمبرلر صره‌سنه
چیقه‌میه‌جغنی حکم ایتمکده‌درلر .

ثانیاً ـ مسیحیت روما قانونلری و حکمدار-
لری طرفندن منع اولنمش ایسه‌ده عجایب
بر صورتده انتشار ایله نهایت حکمدارلر طر-
فندن دخی قبول اولنمش .

بو ده مباحث مخصوصه‌سنده ایضاحات
لازمه‌سی ویرلمش بر مسئله اولوب بوراده
تکرار ایضاحنه حاجت قالمز . مع هذا
موسیو دوایت حضرتلرینك لزومندن فضله
اوله‌رق اخطارده‌کی تکرارلری کبی بز دخی
تکرار ایده‌لم که : روما قانونلریله حکمدارلری
خرستیانلغی جداً و صحیحاً منع ایتامشلردر .
خرستیانلغك اوچیوز بو قدر سنه ظرفنده
رومانفوسنك نهایت یوزده یکرمیدن اوتوزه

قدر نسبتنده اولەرق ترقیسی ایسه محضا
افلاطونیلر وسائر حکمانك بت پرستلکی هدم
ایتملری سایه‌سنده اولەرق حالبوکه بو انتشار
دخی هیچ حکمنده‌در . اکر خرستیانلقده
دعوی ایدیلان قوت فی الحقیقه بت پرستلکه
فائق اولسه هندده وچینده دخی بو قوت
کندی اثرینی کوسترملی ایدی . چینلولر
خرستیانلغی منع ایتدکلری کبی هندده انکلیزلر
حمایه دخی ایلدکلری حالده ترقیسی ینه هیچ
اولوب میسیونرلر کندی خسته‌خانه‌لرنده
وفات ایدن بت پرستلری بعد الوفات واقتیر
ایتمك درجه‌سنده بر موفقیتله قالورلر .
آمریقا طرفلرنده ایسه اهالئ قدیمه‌نك
کوکلرینی قیره‌رق عجبا دیانت اصلیه‌لرینه دخی
غلبه ایده‌مامشلردر .

ثالثاً — خرستیانلغك جبر ایله نشر اونمدیغی وقسطنطینك شمشیر قهرینه منتدار اولمدیغی دعواسی حالا تکرار ایدیلیورکه بودخی محل مخصوصنده تفصیل اولنمشیدی . شمدی باری ایشك شو جهتنی ده موسیو دوایت حضرتلرینك نظر انصافلرینه عرض ایده‌لم‌که : قسطنطینه سمت سمادن « سن بونکله غلبه ایده‌جکسك!» نداسی کلدیکی هیچ برخرستیانجه منکر اوله‌مدیغی حالده اوندا برعبادتخانه‌یه‌دکل براردویه ریاست ایدن حکمداره کلمش ایدی . خرستیانلرك خرستوسی قسطنطین کبی قانلی برحکمداره حرب اوزرنده برده بایراق ویرمش اولدیغی قبول اولندیغی وبو بایراق سایه‌سنده قسطنطینك غلبه ایلدیکی واو غلبه سایه‌

سنده خرستیانلق یوزه چیقه رق بت پرستلرك
برچوق عبادتخانه لری قپانوب برچوق
یورطیلری دخی منع ایدلدیکی موسیو دوایتك
مقبول و مصدقی اولان ژیبون و قانتو تاریخلرنده
مذکور ایکن حالا بو نقطه ده عناد و اصرار
کوسترمك آرتق عیب صایلمزمی؟

موسیو دوایت حضرتلری شو اوچ
ماده یی تکرار ایتمکه نه دن مجبور اولدیغنی ده
سویلیه لمی؟ خرستیانلغك ردنده بو اوچ
ماده مواد سائره نك کافه سنه قوتجه تفوق
ایده جکی ایچون بونلری نه قدر تکرار ایتسه
کندیسنه ده قناعت کامله مامك محقق اولدیغی
جهتله بو قدر تکرار ایلیور. خاتمهٔ مقالی
اولان بشنجی مبحثده بو تکراردن صکره دخی
کویا بت پرستلکه غلبه ایدن شی محضا

تعلیمات مسیحیه اولدیغنی کوسترمك ایچون دیورکه :

« اول عصرلرده کرك یهودیلردن کرك بت پرستلردن برچوق کمسه‌لر کندی نفسلرنده موجب هلاك بر طاقم شهوت و آرزولر بولندیغنه قانمش اوله‌رق مذکور شهوتلرك منعی خصوصنده چوق اندیشه ایدرلر ایدی .

شویله بر طاقم سوزلری ایشتدیکی زمان انسان یورکندن طوغری قباروب کلان قهقهه‌لری نصل منع ایده بیلور ؟ شهوتلر و آرزولر اکر قوانین و اخلاق عالیه‌نك تحسین ایتمیه‌جکی بولده اولورسه واقعا انسانی بر هلاك معنوی‌یه دوچار ایده بیلور . لکن روما قانونلری ایستدکاری قدره متفر-

شه آلمقدن و یهودی دینی تعدد زوجاتدن منع ایتدیکی حالده بونلرك شهوت وآرزولری نه‌دن موجب هلاك اولسون ؟ بو بابده پك شکایتلری واراید یسه مؤخراً نفسلرینه ظلم ایتمکی عبادت ظن ایدن خرستیانلر کبی کافوری و یاخود طفلان استعمال ایده بیلورلر ایدی .

خرستیانلقده بر تأثیر وارایمش که او تأثیر انسانك صبرنتیلرینی تزیید وهوا وهوسلرینی تنقیص ایتمکه کافی ایمش !

عجایب ! خرستیانلقدن اول دنیاده نیات خیریوقمی ایمش ؟ عالم یالکز هوا وهوسنه‌می مغلوب ایمش ؟ بو بابده دخی تواریخ قدیمه‌یی تحریف‌می ایده‌جکز ؟ حالبوکه مشتهیات دنیویه‌یه هوس ایتمامك

اگر برام ممدوح ایسه فلاطونیلر کبی بر طاقم فیلسوفلر وباخصوص « سینیق » دینلان کلبیون حکما بوهوا وهوسدن نفسلرینی بالکلیه منعه چالیشورلر ایدی . بز ایسه انلرك جبر نفس ایتملرینی ده تحسین ایتمیز . اما خرستیانلغه گلنجه : اناجیل موجوده ایچنده دخی مشتهیات دنیویه‌یی منعه دائر جدی برشی گوره‌میورز . « مالاطاقةله » حکمنده اولان بعض وصایای خیال پرستانه‌دن قطع نظرله خرستیانلغك تعدد زوجاتی بیله منع ایتمدیگنی ویالکز پاپاس طاقمنك ساده بر قاری ایله اکتفاسنی توصیه ایتدیگنی گوریورز .

ایشته بز خرستیانلق فیلسوفلغه مغلوب اولدیغنی بر طاقم خصوصاتله برابر برده بو

مسئله ایله حکم ایلیورز یا! نفسلر ینی قادینلدن
منع ایتمک یالکز بعض صنوف حکمایه
مخصوص اولوب خرستیانلقده ایسه هیچ
بویله برشی اولمدیغی حالده مجرد دها ابتدای
تأسسنده خرستیانلق فیلسوفلغه مغلوب
اولدیغی یعنی ایلك خرستیان پاپاسلری دخی
هب عن اصل فیلسوف و باخصوص سن
ژوستن کبی فیلسوفلقده دخی ناتمام بولندقلری
ایچون نه ایدوکنی آکلامدقلری یکی دینی
نه اوله جغنی برچوق آدملرك آکلایه بیله ـ
جکاری اسکی فیلسوفلغه تطبیق ایده ایده
خرستیانلغه رهبانیت دخی ادخال ایتمشلردر .
برکت ویرسون که برقاچ عصر اول لوتر
کلدی ده پروتستانلق نامیله بعض اصلاحات
جزؤیه یه موفق اولدیغی صره ده بو خطای عظیمی

دخی تصحیح ایلدی . دوستمز موسیو دوایت حضرتلری بوندن طولایی لوترك جانبنه رجحت اوقومغه بورجلودر . زیرا قانولیك اولسه ایدی برفامیلیایه بابا اولمق کبی عظیم برذوق دنیویدن محروم قالور وکوزی هر کوردیکی بنات حوایه دیکیلور طورر ایدی .

دیندن مقصد اصلی حقیقةً اصلاح ذات اولدیغی حالده موسیو دوایت حضرتلرینك بومقصدی صورت تصویرلرینه نظراً نصارانك بوبابده دخی پك ناقص قالدقلرینی اثباتده اصلا صعوبت چکلمیه جکلدر .

باقسه‌کزا آ بحثی اسلام علمای قدیمه‌سنه عطف ایله نه‌لر سویلیور : کویا اسلامده

علمای قدیمه ایله علمای جدیده‌نك برفرقی وارایمش کبی « قدیمه » لفظیله تعیین ایلدیکی علمانك « جهاداکبر » عدایلدکاری مجاهدهٔ نفسیه بحثلرینی درمیان ایلیور . اصلاح نفس اغورینه انسان ذوق وصفایی فدا وکناهی ترك ایتملی ایمش . بوسوزده اوچ مقصد وارکه خرستیانلق نقطهٔ نظرندن تصویرایدلمك ایستنیلور ایسه اوچنك‌ده آره‌سنده هیچ برمناسبت منطقیه اولسون کورلمیور .

اصلاح نفس ! اوت بومطلوبدر . فقط ذوق وصفایی ترك نه‌دن لازم کلسون ؟ جناب حق کندی رزقندن صفای خاطرله اکل وشربی توصیه بیورییور . اکرذوق وصفاایله اکل وشرب ایتمدیکمز نعمة اللهه

شكر دخی ایدر ایسه‌ڭ او نعمتلری تزیید دخی بیوره‌جغنی وعدایلیور .

گناهی ترك ! بو ده مطلوبدر . لکن حد شرعیسی داخلنده کمال شکر اله اکل و شرب وذوق وصفا ممنوع اولمدیغی حالده آنی ترك نه‌دن لازم کلسون ؟ فقرای صابرین مقابلنده اغنیای شاکرین واردر . وجودمزی تعذیب آداب اسلامیه‌جه ممنوعدر . گناه ایسه محرماتدن عبارت اولوب آنلر دخی قرآن کریمده معیندرلر .

بناءً علیه تعلیمات مسیحیه دنیلان و «درر منجیهٔ مسیحیه» وسائر خیالنامه‌لرده توصیه اولنان شیلره آداب اسلامیه‌سنی بیلن بر مسلمان محضا وهم وخیال دیه نظر ایدر . شریعت محمدیه ذوق وصفا ایچون ده مجاهدهٔ نفسیه

ایچون ده اوقدر مکمل قانونلر قویمشدرکه اهل اسلام بو حریت شرعیه ایله هم صفا ایدر هم ده اصلاح اخلاق ایلر . بو بابده دیسیو زلر حضراتندن نصیحت بکله مکه اصلا محتاج ومجبور دکلدرلر .

مناظرمز موسیو دوایت حضرتلری اخلاقجه ترقیات امم خرستیانلق سایه سنده میسر اولدیغنی کندیسی ظن ایلدیکی کبی خلقه دخی ظن ایتدیردم اعتقادیله ۱۸۰۰ سنه دنبری کوریلان ترقیات مدنیه نك دخی محضا خرستیانلق سایه سنده میسر اولدیغی ظنه و بو ظنی دخی هرکسه قبول ایتدیرمکه قالقشیورلر . فقط نه قدر اولسه حقایق تاریخیه هرکسك کوزلرینی قاشدیرر . برنور اعظم اولمق اوزره میدانده بولندیغندن دها

ابتدای کلامنده دوستمزی محجوب ایدرك
عظیم بر اعترافده بولنديريور . ایشته
« خرستیانلق محو اولمینجه بو ترق محو
اولەمز » دیه قورص قوجەمان بر سوز
سویلدیکنی متعاقب البته نور حقیقته قارشو
براز اوتانەرق دیورکه:

« قرون وسطی اثناسنده خرستیانلغه
ادخال ایدیلان عادات باطله و خرستیان
نامنی آلمش اولان کمسەلرك عادات قبیحه‌سی
اهل صلیب و انکیزیسیون کبی خرستیانلغك
ماهیتنه مغایر بولنان احوال هم انجیل احکا-
منه کوره همده بو عصرده‌کی خرستیانلرك
اکثر قسمنك حکمنه کوره تقبیح ورد
اولنورلر »

آفرین موسیو دوایت! شوراده بزه

يدی سطر سوز سویلدیکزکه مدافعه مزی
رد ایچون یدی جلد کتاب یازمش اولسه کز
حکمنده قوتده بو یدی سطر درجه سنه
وارهمز . شمدی یه قدر کرك کندیمزی کرك
ارباب مطالعه یی یورمغه نه حاجت وار
ایدی ؟ بو سوزی ابتدای کلامکزده سویله یی
ویرسه ایدیکزده ایش دخی بیتسه ایدی
اولمزمی ایدی ؟

موسیو دوایت حضرتلرینك بو سوز.
لری اوقدر مبهم و اوقدر معنیداردر که
قارئلرمز بو سوزك معناسنده کی شمولی تقدیر
ایده بیلمك ایچون بورایه بر بند مخصوص
فوق العاده درجه ده کوزل بر شرح یاپمغه
لزوم کوردك :

« بند مخصوص »

ــ شرح حقیقت ــ

موسیو دوایت حضرتلری خرستیانلغه ادخال ایدلدیکنی اعتراف بیوردقلری عادات باطله یه ظرف زمان اوله رق « قرون وسطی » دیورلر . اولا بو « قرون وسطی » نه در ؟

واقعا مکتب چوجقلرینک دخی تدرس ایتمکده بولندقلری تاریخ عمومی اقتضاسنجه قرون وسطی دیه ازمنهٔ متقدمه ایله ازمنهٔ جدیده آره سنده کذار ایلیان عصرلره دینلورکه بزجه بونک بر اسمی دخی « ازمنهٔ متوسطه » اولوب بوده ٤٧٦ سنهٔ میلادیه سنده رومای غربینک زوال بولدیغی تاریخ ایله ١٤٥٣ سنهٔ میلادیه سنده استانبولک عثمانلیلر طرفندن

فتح اولنـدیغی زمانه قـدر کذار ایلیـان وقتلردر .

کوزجه دقت ایده‌لم که عن ٤٧٦ الی ١٤٥٣ خرسـتیانلغه برطـاقم عادات باطله ادخال اولندیغنی موسیو دوایت حضرتلری کندی قلملر یله اعتراف بیور یورلر . حالبوکه بنه براز صکره موسیو دوایت حضرتلرینك اعتراف بیوردقلری عادات باطله‌نك بو ٤٧٦ سنه سندن اول و١٤٥٣ سنه سـندن صکره دخی بولنـدیغنی اثبات ایده‌جکز یا ! یعنی خرستیانلغك ازمنـهٔ متوسطه‌سی بو ٤٧٦ دن اول باشلایوب ١٤٥٣ دن صکره‌یه قدر دخی دوام ایلدیکنی کوستره‌جکز یا ! شمدیکی حالـده فرض ایده‌لم که منـاظرمزك اعتراف بیوردقلری عادات باطله محضا تاریخ عمومینك

ازمنهٔ متوسطه‌سی ایچنده کورلمشدر ۰

حالبوکه قسطنطین زمانه کلنجه‌یه قدر خرستیانلق روماليلر النده اسیر و زبون ومحکوم ومغلوب اولدیغنی دخی موسیو دوایت حضرتلری اعتراف بیورماشمی ایدیلر ؟ قسطنطینك ایتالیایه یعنی رومای مرکزی‌یه غلبه‌سی ۳۱۲ سنهٔ میلادیه‌سنده ایدی ۰ لکن بوغلبه‌نك همان عقیبنده خرستیانلق موسیو دوایتك دیدیکی محکو- میتدن قورتارلمش اوله‌مدی ۰ زیرا بر یاندن بت‌پرستلرك عبادتخانه‌لرینی قپاتمق یور- طیلرینی منع وخرستیانلره ظلم ایدنلرك قفالرینی کسمك خرتلاقلرینی صیقوب بوغمق کبی مظفریتلر ایچون دخی برخیلی سنه‌لر ایستر ۰ فقط مناظره‌مزك نفعی ایچون بز بونلری

حسابه قاتمیه لم ! دیه لم که خرستیانلق ۳۱۲ سنه سنده محکومیتدن قورتلمش و ۴۷۶ سنه سنده ایسه بر طاقم عادات باطله ادخال اولنمش که بونلر خرستیانلغك ماهیتنه مغایر وانجیل احکامنه مخالف اولدیغندن تقبیح ورد اولنورلر ایمش .

۳۱۲ سنه سی ایله ۴۷۶ سنه سی آره‌سنده نه فرق واردر ؟ ۱۶۴ سنه می ؟ یا عجبا خرستیانلق محکوم ومظلوم اولدیغی اوچ عصر مدت ظرفنده بوکا هیچ عادات باطله ادخال ایدلمش اولمیوب ده یالکز ۱۶۴ سنه ظرفنده هم ده خرستیانلق آرتق غالب وحاکم اولدیغی زمان نصل عادات باطله کیرمش ؟ ایشته بوراسی موسیو دوایت حضرتلرینك دخی نظر انصاف ودقتلرینه

شایسته برشیدر .

اما رجا ایدرزکه موسیو دوایت حضر-
تلری ایتدکلری بو اعترافدن چایـــونلر .
زیرا بو اعترافلری بزی کافهٔ ادعامزده تصدیق
دیمك اوله جغنی شمدی کوررلر . هله بز
شرحمزده دوام ایده لم :

تاریخ عمومینـك منقسم اولدیغی اوچ
ازمنـه یی یکدیکرندن فرق ایچون برطاقم
وقوعات عظیمه واقع اولمشدر . تاریخ عمومی
دیرکه : ازمنهٔ قدیمه یی ازمنهٔ متوسطه دن
فرق ایدن وقوعات اولا باربارلرك هجومی
ثانیاً رومانك انقراضی ثالثاً حکومات
جدیده نك تأسسی قضیه لریدر .

ازمنـهٔ اصلیهٔ ثلثه نك هر بری دخی
کندیلرنجه بعض اقسامه منقسم اوله رق

بونلره ایسه عائد اولدقلری زمانلرك احوال
عمومیه‌سنه کوره برر نام ویرملك تاریخ عمومی
قواعدندندر . مثلا ازمنهٔ متقدمه اوچ قسمه
آیریله‌رق برنجیسنه «زمان اول» دیرلرکه
طوفان نوحدن اولکی زمانلر دیمکدر .
ایکنجیسنه «زمان اساطیر الاولین» دیرلرکه
احوال تاریخیه‌سی خرافات وخیالاتدن
عبارت اولان زمانلر دیمکدر . اوچنجیسنه
«زمان تاریخ» دیرلرکه احوال تاریخیه‌سنك
احوال صحیحهٔ تاریخیه صورتنی آلمغه باشلا-
دیغی زمانلر دیمکدر .

ازمنهٔ متقدمه‌نك اشبو اوچ اقسام
ثانیه‌سندن هر بری دخی کندیلکنجه واوچنجی
درجه‌ده اوله‌رق برطاقم اقسامه منقسمدر .
از جمله بزجه مطلوب اولان اوچنجی قسمی

یعنی « زمان تاریخ » قسمی آلتی «دور» دیه آلتی قسمه تقسیم اولنور . بو آلتی دورك برنجیسی ایکنجیسی اوچنجیسی دردنجیسی هپ خرستیانلغك ظهورندن اول اولدقلری ایچون بزه لازم دکلدر . فقط بشنجیسی وآلتنجیسی خرستیانلغك ظهور وانتشاری زمانلرینه مصادف اولدیغندن بونلره ویریلان عنوانلر بزجه پك مهم اوله بیلورلر .

ایمدی دقت ایدهلم که میلاد عیسادن اوچنجی عصره قدر اولان بشنجی دوره تاریخ عمومی هم ده ملل نصرانیه‌نك تنظیم ایلدیکی تاریخ عمومی « رومانك دور عظمت جهانکیرانه‌سی » نامنی ویریور . میلادك برنجی ایکنجی اوچنجی عصرلرنده روما ایمپراطورلغی عظمت جهانکیرانه‌نك

حقیقةً صولڭ درجه سنه وارمش ایدی ۰
حالبوکه میلادڭ اوچنجی عصرندن بشنجی
عصرینه یعنی ٤٧٦ سنه سنه قدر اولان
التنجی دوره « رومانڭ دور انقراضی »
نامنی و یریبور ۰

دها زیاده دقت ایده‌لم : رومانڭ دور
عظمت جهانگیرانه‌سی اولان برنجی
وایکنجی واوچنجی عصر میلادده خرستیا-
نلر رومانڭ محکومی ایدیلر ۰ ٣١٢ سنهٔ
میلادیه سنده قسطنطینڭ سایهٔ جلادانه سنده
خرستیانلر محکومیتدن حاکمیته انتقال
ایلدکاری زمان روما شوکت و عظمتنڭ
اوج اعلاسنده ایدی ۰ اندن صکره خر-
ستیانلر موقع اقباله کاورکمز یالکز یوزالتمش
درت سنه ظرفنده نصل برصورت مدهشه

ده منقرض اوله‌رق پالدیر کولادر یتلمدی‌ده
بار بارلرك پایمال خیولی اولدی ؟

بونی ده آکلایه بیلمك ایچون مشهور
مونتسکیونك «رومانك یوکسکلی ایله
انقراضنك اسبابی اوزرینه ملاحظات»
سرلوحه‌لی اثر نفیسنی کورملیدر . بو
اثرنده مونتسکیو اصلا انکاره مجال بولنه‌
میه‌جق صورتده اثبات ایلیورکه رومامحضا
اخلاق بوزوقلغی سیئه‌سیله منقرض
اولمشدر . سفاهت واسراف وعیش ونوشه
میل ایدرك خصائل قهرمانانه‌یی ترك ایلدیکی
کبی اجرای عدالت وسیاستده دخی ظلم
واعتساف یولنه صاپه‌رق برآوج باربارلره
مغلوب ومحکوم اولمشدر .

یاعجبا خرستیانلرك محکوم ومغلوب

اولدقلری اوچ عصر مدتده روماليلرك
اخلاقنه خلل كليه رتنده اندن صكره
خرستيانلرك غالب وحاكم اولدقلری ايكی
عصر قدر مدتده اخلاقلری نيچون بوزلمش؟
هانيا موسيو دوايت حضرتلری خرستيا -
نلغك اخلاق حسنه سندن ترقيسندن فضا -
ئلندن فلاندن بحث ايديور ايدی . بو فضيلتلر
ذاتاً شوكت وقدرت صاحبی اولان رومالی
برقاتدها قوتلنديرمكمی لازم ايدی؟ يوقسه
اخلاقنی افسادمی ايتملی ايدی؟

بو ايضاحاتمزدن كنديكنديسنه تبين
وتحقق ايدركه موسيو دوايت حضرتلری
قرون وسطاده خرستيانلغه برطاقم اخلاق
وعادات باطله ادخال اولنديغنی قبول
واعتراف ايتمكله قرون وسطانك مبدئی

اولان ٤٧٦ سنه سندن صکره بو اخلاق
باطله و عادات مغایره نك ادخال اولنمغه
باشلادیغنی اعتراف ایتمکله قالمش اولەمز .
بلکه ٤٧٦ تاریخندن اول دخی اخلاق
و عادات مضره نك وقوعنی قبول ایتمش
اولورکه او حالده تمام ٣١٢ سنه سندن
صکره یعنی خرستیانلر محکومیتدن حاکمیته
و مغلوبیتدن غالبیته تحول ایلدیکی زماندن
بدأ ایله عادات و اخلاق مضره و مغایره
میدانه چیقمش و رومانی دخی وادی
انقراضه وارنجه یه قدر بوزمش اولور .
ذاتاً خرستیانلغك حال و شانی اقتضا
سندندرکه نره ده و نه زمان محکوم و مغلوب
اولورسه بر مسکنت خاشعانه یی کو یا فضائلدن
عد ایدر و نره ده و هانکی زمان غالب و حاکم

اوئورسه جهانی یاقوب و ییقمق درجه سنده‌
کی مظالمنی اورته یه قو یار . اندلسده مجار-
رستانده سجلیاده و زمانمزجه دخی بلغارستان
وسائره‌ده کوریلان احوال ایشته هپ
بوحال وشان اقتضاسندندر . خرستیانلغك
بو فنالغی تعدیل ایچون یالکز سربستیٔ
وجدان دیه معاذالله تعالی دینسزلکه قدر
واردقلرینی مع التأسف کورمکده اولدیغمز
افکار سربستی و سربازینك تغلبنه لزوم
کوریلور ! ......

خرستیانلغك ازمنهٔ متوسطه سی
تاریخك ازمنهٔ متوسطه سندن همان ایکی
عصره قریب برزمان تقدم ایلدیکی کبی
نهایتی دخی تاریخك ازمنهٔ متوسطه سندن
برچوق زمان صکره‌یه قدر دوام ایلمشدر .

زیرا استانبول عثمانلیلر طرفندن فتح اولنمغله یالکز باز آنسیر دنیلان شرق ایمپراطور- لغندن خرستیانلغك غنالقلری برطرف اولنوب اوروپاده ایسه فرانسه نك بیوك انقلابی زماننه یعنی ۱۷۹۳ سنه سنه قدر دوام ایده کیتمشدر . جمهورجیلر خرستیانلق کلیساسنی کلیاً هدم ایدرك یرینه « معبودهٔ عقلیه » دیه بر صنم رکز ایتدیکده کندیلرینی اسارت نصرانیه دن قورتارمشلردر . معاذالله نه مصیبتکه دینك مصائبندن مظالمندن کفره التجا ایدلسون ! . . . .

موسیو دوایت حضرتلرینك « قرون وسطی » دیدکاری مدت تمام آثار ظلمیله برابر ۳۱۲ سنه سندن ۱۷۹۳ سنه سنه قدر دوام ایلدیکی بوصورتله مرتبهٔ تحققه وارنجه

حکم نه یه منجر اولور؟ خرستیانلق محکو-
میت ومسکنتده بولندیغی مدتجه نظام
وانتظام عالم پك یولنده اولوب نهایت
خرستیانلق تکرار حکمندن دوشنجه
او نظام وانتظامك عودت ایدهمامش
اولمسندن عبارت بونتیجه کوسترمش اولمزمی؟
زیرا ۳۱۲ سنهٔ میلادیه سنه قدر محکوم
اولان خرستیانلق انجق سنهٔمذ کورهدن
۱۷۹۲ سنه سنه یعنی بیوك انقلابه قدر
شدائد ومظالمی ایقاع ایتمش اولوب بیوك انقلا-
بدن صکره حریت وجدان میدانه چیقنجه
ارتق مظالم خرستیانیه یه میدان قالمامش
وشوالیه جمعیتلری محوایدیلهرك انکیزیسیون
بتون بتون معدوم اولمش و پاپاس کروهی
حکمندن دوشوب باخاصه جزو یتلر طرف

طرف طرد ایدلمش و نهایت پاپانك حکومت جسمانیه سنه خاتمه چکیله‌رك اقوام وانمك حریتلری کندی اللرینه و یرلمشدر .

کوریورمیسکزکه موسیو دوایت حضرتلری بر « قرون وسطی » فنالغنی اعتراف بیورمغله نردلره قدر تعمیم اعتراف بیورمش اولیورلر ؟ هذا من فضل ربنا ! زیرا تکرار ایدرزکه بو اعتراف بزم ایچون بر اعتراف کلی اولوب بو ایسه « الحق یعلو ولا یعلی علیه » سرینك حکم مادیسی دیمکدر .

شمدی برازده قرون وسطاده وقوعنی موسیو دوایت حضرتلرینك اعتراف بیوردقلری فنالقلره عطف نظر تشریح ایده‌لم : دیورلرکه « خرستیانلر نامنی المش اولان

کسه‌لرك اخلاق قبحه‌سی ! واهل صلیب وانکیزیسیون کبی خرستیانلغك ماهیتنه مغایر بولنان احوال ! .... الخ »

عجبا شو سوزدن قبحیات واقعه خرستیان نامنی الان یالکز بر صنفه مخصوص اولوب ده هیئت عمومیه وکلیه‌نك بو قبحیاتدن بری اولدیغنی می اکلاشیله‌جق ؟ هیهات !

« خرستیان نامنی المش اولان کسه‌لر » دیمکدن اوزمانلرك عموم خرستیانلغی مراد اولنیور ایدی . زیرا اهل صلیب عالم نصرانیتك هیئت مجموعه وعمومیه‌سی طرفندن ترتیب اولندیغنده هیچ برکسه‌نك تاریخجه شبهه‌سی یوقدر . واقعا شرق طرفلری انکیزیسیوندن برازجق وارسته قاله‌بیلمش

ایسه‌ده بودخی محضا مسلمانلرك سایهٔ
سطوتنده حصوله کلمش بر نعمت اولوب
بوقسه انکیزیسیون تحت حمایت اسلامیه‌ده
بولنان یرلردن ماعدا عالم نصرانیتك هر
طرفنه وحتی مستعمرات ومستملکات بعیده‌یه
بیله شامل اولمشیدی . بناء علی ذلك موسیو
دوایت حضرتلری « خرستیانلر نامنی الآن
کسه‌لر » دیمکله بوندن یالکز برقاچ کسه‌لری
مراد ایتمش اوله‌مزلر . برکره حکمدارلر
بونام التنده داخل ایدیلر . انلرله برابر کلیسا
هیئتی علی العموم وبالاتفاق داخل ایدیلر
انلردن‌ده صکره قونت دوق بارون کبی
نه قدر زادکان وار ایسه جمله‌سی صلیبیتی
قبول ایدرك بو اتفاقه کیرمشلر وتبعه‌لرینی
دخی صوقمشلر ایدی . هله انکیزیسیون

ظلمدن حكمدارلرك بيله قورتلملري قولاي
دكل ايدي . ايشته بو سببه مبنيدركه موسيو
دوايت حضرتلري يدي سطرلق بر لقردي
ايله عالم نصرانيتي فرمان فرما اولديغي
عصرلرده مدت ايچون على العموم و بلا
استثنا محكوم ايلمشدر .

سطوت اسلاميه التنده بولنان يرلرك
موسيو دوايت حضرتلري طرفندن اعتراف
بيور يلان قبحياتدن وارسته قالمسي تاريخجه
نه بيوك وقوعاته سبب اولديغني اكلامق
ايستيانلره بوندز اول كائنات سرلوحه لي
كتبخانهٔ تاريخمزك دولت عليه يه مخصوص
اولان قسمنك مطالعه سني توصيه ايلرز .

سكود ناحيه سنه مسافر قونمش اولان
درتيوز چادر خلقي ارطغرل و عثمان غازي

کبی ایالت قوماندانلرینك سوقیله ممالك رومیه‌دن بالنسبه پك آز بر مقداو یری فتح ایده بیلمش اولدقلری حالده اندن صکره دفعاتله اهل صلیب اردولرینه مقاومت وجمله‌سنی قهر وتدمیر ایدرك عقلاره حیرت ویره‌جك فتوحاتك اسباب اصلیه‌سی میاننه خرستیانلغك بالکلیه چیغردن چیقمش اولمسیله اسلامیتك ایسه بالعکس حقوق پرورلکنك اکلاشلمش بولنمسی قضیه‌سی دخی ادخال ایدیله‌مزمی ؟

استانبول ایمپراطورلغنك اناطولی تکفورلرینی عثمانلیلره قارشو ثباته تشویقلری محضا غیرت دینیه‌لرینك صولك آثاریله میسر اوله‌بیلمش واسلامك کویا خرستیانلغی محو ایده‌جکی خوفیله جمله

خرستیانلر صوك درجه‌لره قدر مقاومتی
کوزه الدیرمقده بولنمش ایدی . حالبوکه
فتوحات براز ایلروله‌یوب ده اسلامك
مدنیت و دیانت قدیمه‌یی ماحی دکل بالعکس
حامی اولدیغی تحقق ایدنجه امر فتوحات
حقیقةً قولایلاشمش وغازی میخال بك
واورنوس بك وحاجی ایلیا بك کبی روم
سردارلرینك عثمانلیلق شانه اشتراك ایتملرینی
متعاقباً ازجمله قوصووه ملحمهٔ کبراسنده
کوستندیل پرنسی قسطنطینك خدمت
شاهانه‌ده ثبات کوسترمسی کبی احوال
دخی حیرت فرمای عقول اولمشدر . بعض
مورخلر بو مثللو آثار صداقتی خرستیان
پرنسلرینك قهر عثمانیدن قورقملرینه حمل
ایتمشلر ایسه‌ده نه یولده خطادر ! قوصووه

ده اردوی عثمانی همان محو اولمق درجه ـ
لرینه کلمش و هیچ بر قوزقو یه محل قالمامش
ایکن پرنس قسطنطین مجرد اداره عثمانیه
ایله اداره قدیمه ارهسنده کی فرقی نظر
انصافه الهرق حال جدیدك سلامت عامه یه
موافقتنی کورملك صورتیله صداقت
کوسترمشدر ․

اسلامك قلیج قوتیله تأیید ایدلدیکنی
همده بغیر حق دعوی ایدن خرستیان
مورخلری بوجبری ابتدای اسلامه عطف
ایدرك عثمانلیلره ایسه اویله خلقی مسلمان
ایتمك کبی بر مقصد عطف ایدهمزلر ․ حتی
بوسنه طرفلری اهالیسنی مسلمان ایتمك بر
ازه‌لق خاطر حکومته خطور ایتمش ایکن
علمانك مقتضای شرع شریفی اخطارلری

اوزرینه واز کچلمش ایدی . یا اویله ایسه
بلغارستانده ارناودلقده بوسنه‌ده خروا -
تستانده بونجه میلیونلرله اهالینك اسلامی
قبوللری نه‌دن نشأت ایلمشدر ؟

بوحاللرك کافه‌سی خرستیانلغك سلا -
مت مدنیه ایله توفیق قبول ایده مدیکندن
نشأت ایتدیکنه هیچ بر عاقلك شبهه‌سی
قالمز .

ایشته ممالك اسلامیه یه الحاق ایدن
هریرده اهالیدن بر قسمی قبول اسلامیتله
یقالریی مظالم نصرانیه‌دن قورتاره‌بیلمش
اولدقلری کبی بقیه‌سی دخی هرحالده رعیت
عثمانیه‌ده بولنمق شرفیله اومظالمدن قور -
تلمشدر . اما اوروپاده اویله بر حمایه
اوله‌مدیغندن تا ۱۷۹۲ سنه‌سنده فرانسه‌ده

بيوك انقلابك وقوعيله خرستيانلق بناسى يقلديغى كبى فرانسه‌دن صكره دخى سائر ملتلر هب اويله برر انقلاب ايقاع ايدرك خرستيانلغى حكمدن دوشوره‌جكلر قوتيله مامشدر .

بو تفصيلات هيچ بر اهل تاريخك وقارء عاقلك انكار ايده‌ميه‌جكى حقايقدن اولديغى جهتله خرستيانلغك بتون جهانك باشنه بربلا اولمق اوزره پرتو المش اولديغى وتجدد افكار وقوعه كلمينجه او بلادن خلاص ممكن اوله‌مديغى جمله‌نك تصديقى التنه كيرمشدر .

قرون وسطى ظرفنده وقوعنى دوسيو دوليك اعتراف بيوردقلرى فنالقلر يالكز محاربات صليبيه ايله انكيزيسيون بلاسى ده

دکلدر . مدافعه مزده اخلاق خرستیانیه نك
نه صورتله نه درجه لره قدر بوزولدیغنه
دائر ویرمش اولدیغمز معلوماتك کافه سی
اعتراف ایدلمش دیمکدر . زیرا انکیزیسیون
کبی بر بلیه اویله قوب قولای وقوعه
کلهمیوب کرك حکمدار وزادکانك وکرك
کلیسا وناسك اخلاقی لزومی وجهله بوزلمش
اولمیدرکه اوفنالقلر دخی وقوعه کلسون .
اوزمانلر اخلاقسز اهالی دیرلر ایدی که
« سنیورلرمز قرالدن یوکدر » سوزك
ودرجه سی یالکز حق طانیمه جق درجه.
لرده برحدسزلك اوله بیلور ایسه ده « قراللرمز
دخی اللهدن یوکدر » دیرلر ایدی که اصل
فنالغك درجه سی بونده تحقق ایدر .
ویقتور هوغونك « طقسان اوچ » سرلو.

حه‌لی رومانی ایله سائر آثارنده اوزمانلرك
تربیهٔ دینیه وسیاسیه‌سنی موازنه‌یه مدار
اوله بیله‌جك بومثللو شیلر پك چوقدر .
نتیجهٔ کلام موسیو دوایت حضرتلری
شو یدی سطرلق سوز ایله رد نصارا یولنده‌کی افاداتمزك کافه‌سنی تصدیق ایتمش
دیمکدرلر . نور حقیقتك یوصورتله لمعه
پاش اولدیغندن طولایی جناب الهه حمد
وثنالر ایدرز .

(انتهای بند مخصوص)

موسیو دوایت حضرتلری کافهٔ حقایق
اومشهور یدی سطرلق سوز ایله اعتراف
وتصدیق بیوردقدن صکره چونکه اصل
وظیفه‌لری مدافعه‌یی رد ایتمك اولدیغندن
« رد یولنده اولسونده نصل اولورسه

اولسون » دینه بنه ردیاتنده دوام ایلیور .
دیورکه :

« بونکله برابر مدافعه‌نك بویله وقو-
عاته دائر اولان محاکه‌سی مسئله‌نك انجق
بر طرفی اوزرینه بنا اولندیغندن قبول
اولنه‌مز . مثلا مدافعه‌ده امریقایه کیدن
اسپانیالیلرك ظالمانه حرکتلرندن بحثله
مرقومان بویله بر طرز ایله اشعار اولنمشدرکه
هم مذکور وقوعات عموم خرستیانلغك
اتفاقیله وجوده کلمش هم ده خرستیانلرك
اورایه کیرمه‌سی بلا وقضادن بشقه برشی
حصوله کتورمامش اولدیغی اکلاشیله-
جقدر »

اکلاشیله بیلور یا ! برشیدن نه اکلا-
شیله‌جغنی کورمك ایچون او شیئی براز

اطرافلیجه مطالعه ایتمك كافیدر . موسیو
دوایت حضرتلری بوسوز ایله یالكز اسپا-
نیوللرك مسئولیتی عموم خرستیانلره شامل
اولهمیهجغنی وامریقایه خرستیانلرك كیر-
مسی یلده بلا وقضادن صاییلهمیهجغنی
اكلاتمغه چالیشیور ایسهده بو بابدهكی
موفقیتی دخی زیادهسیله مشكوك وحتی
احتمالدن دخی بعیددر .

بركره دوشونهلم باقهلم كه اسپانیوللرك
امریقاده دوچار اولدقلری مسئولیتدن
خرستیانلر هانكی طرفلرده یقالرینی قور-
تاره بیلمشلردر . امریقادن اول اسپانیول
وپورتكیزلرك اندلس عربلری حقندهكی
مظالمی پك مشهور اولدیغی ایچون اندنده
بحث ایتمیهلم . فقط سجلیاده دخی اسلام

طولی ایدی . بونلرك محوندن ایتالیانلر
مسئول دکلمیدرلر ؟ مجارستانده صربستانده
اولاح بغدانده اسلام طولی ایدی . بر
دانه‌سی شمدی وارمی ؟ جزایرده فرانسزلر
هندستانده انکلیزلر اهل اسلامه نه‌لر ایتدیلر ؟
« قارتاژ مسامره‌سی » و « مفتاح قرآن »
کبی اسلامه تعرض کتابلرینی یازان جزایر
پاپاسلرندن بر فرانسز دکلمیدر ؟ بونجه میسیو-
نرلری هر طرفه کوندرن فرانسه و انکلتره
ایله ینه انکلیز جنسندن اولان آمریقا
دکلمیدر ؟

حق الانصاف یالکز بر روسیه‌یی کور-
دك که اسلامك محوی امرنده‌کی مسئولیت
مادیه و معنویه‌یه اول قدر مشترك اوله‌مز .
هر نره‌ده اسلام نفوسی چوق ایسه مها-

امكن كنديلرینی محافظه ایده بیله‌رك از
اولان یرلرده ایسه محو اولملری خصوصنده
امریقا اهالئ قدیمه‌سندن فرقلری اولماملری
و بناء علیه اسپانیولرك موسیو دوایت
حضرتلری طرفندن دخی حکم ایدیلان
مسئولیتلری سائر برچوق خرستیانلره دخی
شامل بولنمشدر .

نه حاجت ؟ سوزینك رازدها اشا .
غیسنده موسیو دوایت حضرتلری کمال
غرور و افتخار ایله خرستیانلق عالمنك بر
طرفنده بر فنالق اولورسه دیکر طرفنده‌کی
خرستیانلرینه او فنالغك منعنه شتاب ایدرك
منع ایلدیکنی درمیان بیورمیورلرمی؟ اویله ایسه
اسپانیولرك ایتدکاری فنالقلری مثلا فرانسه
وانکلتره کبی متجاورلرینك تصحیح ایتمامش

اولملری دخی موسیو دوایت حضرتلرینك افکار و اعتقاد و اعترافلرنجه بیوك بر مسئولیتدر .

امریقا اهالئ قدیمه‌سی حقنده روا کوریلان غدارلقلری موسیو دوایت حضرتلری صالت پرو ومکسیقا ممالکنده وجوده کلمش اولان اوزره حکم ایدرك بونی ده « عموم خرستیانلغك تقبیحنی موجب اولمشدر » دیه محکوم ایدیورلر . بو اثر انصافه دخی تشکر ایدر ایسه‌ لكده یوقاروده عرض ایلمش اولدیغمز وجهله سجلیاده جزایرده هندده مجارستانده صربستانده رومانیاده وسائر یرلرده وقوعه کلان عین حالات دخی عموم خرستیانلغك تقبیحنی موجب اولمزمی ؟ حالا بلغارستانده شرق

روم ایلیده یونانه ترك اولنان یرلرده رومانیایه و بریلاندو بریجه‌ده اهل اسلامی ترك دار ودیار ایتمکه مجبور ایلیان احوال دخی عموم خرستیانلغك تعصبنی موجب اولمیه‌جقمی؟ بیچاره آمریقالیلرك قاچه‌جقلری یرلری بولندیغی ایچون محوه قدر کوزه الدیرمشلر ایدی. اکر شمدی حکومات خرستیانیه‌یه تابع اولان مسلمانلرك دخی قاچه‌جقلری یر بولنمسه هرچه باداباد ی کوزه الدیره‌رق کندیلرینی قتل عام ایتدیر. نیجه‌یه قدر مجبوریت کوره‌جکلر ینه شبهه ایدیلورمی؟

یا الیوم روسیه‌ده اوستریاده المانیاده و سائر اوروپا ممالك مترقیه‌سنده یهودیلر حقنده‌کی مظالمی نه یاپه‌لم؟ بونلری دخی

عموم خرستیانلغك تقبیح ایده‌جکنه اینانه لمی ؟ یاعموم خرستیانلق ممالکنده‌کی معا. مله‌نك عمومی یه عموم خرستیانلق طرفندن تقبیح اولنه‌جق ایسه بو سوزدن عموم خرستیانلغك یه عموم خرستیانلر نظرنده شایان تقبیح اولدیغی اکلاشیلوب‌ده تحقق ایتمزمی ؟

کوریورمیسکز موسیو دوایت دوستمز! کوریورمیسکز ای اهل انصاف ! حق اولان برشیئی او یله برقاچ جلد ردیه‌لر ایله ستره امکان اوله‌بیلورمی ؟

امان یارب ! موسیو دوایت حضر. تلری هیچ اولمز ایسه بر جهت معذرت پیدا ایتمك ایچون نه‌قدر کافتلر اختیار ییور ییور. لر ؟ برسقون کبی یالانجی بر مورخك

سوز بنده اینسانه‌رق مکسیقالیلرك انسان
قربان ایلدکلری بنی درمیان ایله بعض وقت
مکسیقاده برکون ایچنده یکرمی بیك نفوس
قربان ایدلدیکنی وحتی اوزرنده برکونده
التمش بیك آدم قربان ایدلمش برطاشك
حالا مکسیقا موزه خانه‌سنده محفوظ اولد
یغنی سویلیور .
اکر برسقونك بو افاده‌لرینه موسیو
دوایت حضرتلری جداً ایناغشلر ایسه
کرچکدن صفدرونلق ایتمش اولورلر
یالکز برطاش اوزرنده یالکز برکونده التمش
بیك آدم قربان ایده‌بیلمك ایچون اوکون
قاچ ساعتلك مدت ویره‌جکز ؟ ویره
ویره‌لم ده اون ایکی ساعتلك برمدت ویره‌لم
اون ایکی ساعتده التمش بیك آدم اولدور

مك ایچون هر ایکی ثانیه ده اوچ آدم اولدوره بیلمك لازم كلور . كنیشجه ایكی نفس اله‌جق قدر بر زمانده اوچ ادمی قربان ایده‌بیلمك قابل اولدیغنه ایناناجق قدر موسیو دوایت حضرتلری صفدرون اولورلر ایسه بزه مقابلة ایراد ایلدكاری سائر دلائل غریبه‌لرندن طولایی هیچ مسئول اولمامالری لازم كلور ایسه ده بو قدر صفدرون اولان بر ادمك ده بویله نازك بحثلره قارشمسی دهاز یاده شایان استغراب كوریلور .

هایدی افندم ! بونده دخی بر سماحت ایده‌لم . مكسیقالیلر حقیقة بر كونده یكرمی بیك و یاخود التمش بیك ادمی اعدام ایده‌جك قدر قانلی بر دینه تابع ایدیلر دیه‌لم . دینلرینك بو قدر خونریزانه اولمسیله برابر

مكسيقا اليلرك عرقلری سلسـله لری بتمش محو اولمتمی ایدی؟ شبهه یوق که اولمامش ایدی. یا او یله ایسـه کرك اورایه کرك امر یقانك سائر یرلر ینه خرستیانلرك کیرملری بونلرك دین قدیملرندن دهـا ازمی خونریزانه نتیجه لر کوسترمش؟ زیرا ایشـته میدانده طور . یور که بیچاره اهالیء قدیمه نك عادتا عرقی کسیلمش محو اولمش اسمـلری بیله دنیـادن قالقمغه یوز طوتمشـدر! ..... کندی کندیسنی اولدوره جك اولان برادمه مرحمة انی اعدام ایدی و یرمك فضیلتی دخی فضائل خرستیانیه دنمیدر؟

امان امان! هله شو فخریه لره بافکز!

بونر یورلرکه:

« خرستیانلقده اخلاق واحوال قبیحه

ظهور ایلدیکی تقدیرده بونلرك دفع
واصلاحی ینه خرستیانلقدن ظهور ایتمش
وایتمکده‌در »

ظهور ایتمش! بوکا ایناتمزایسه‌کز «هم
ایتمکده‌در» قیدینه اینانورسکز یا! خرستیان
ممالکنك برقسمنده تامپلیه و یاخود توتونیك
جمعیتی شقاوت ایتدیکی تقدیرده جوارده
بولنان بشقه خرستیان ممالکندن وخرستیا-
نلق نامنه بونلری منع ایتمك ایچون یتیشیلور
ایمش !

رؤیامی کوریورسکز ای موسیو
دوایت؟ تامپلیه‌لر کبی توتونیقلر کبی « دین
یولنده محاربه » ایچون صلیب طاقنمش
اشقیانك ایتدکاری فناالقلره قارشو کیدنلر
ینه خرستیانلق نامنه کیتدکارینی نصل

دعوا ایده بیلورسکزکه سزك فضائل خر-
ستیانیه کز اقتضاسنجه بر بناغکزه طوقات
اورانلره اوته کی بناغکزی ده چویره جکسکز.
ارقه کزدن جبه کزی غصب ایدنلره کو-
ملککزه وارنجه یه قدر هپسنی ویره جکسکز.
سزی برقاچ ساعتلك یره آنغاریه یه چاغرا-
نلره برقاچ کونلك یوله قدر آنغاریه یه
کیده جکسکز. اویله تاپیلیه لری تونیقلری
تریه یه کیتمکی خرستیانلق نامنه اسناد
ایتمکله عظیم خطاده بولنیورسکز. عظیم
گناهه کیریورسکز!

پك اعلا! مادامکه منع شقاوت خر-
ستیانلق شانندن ایمش ومادامکه اسپانیو-
لارك امر یقانلره یاپدقلرینی دخی عموم
خرستیانلق نامنه تقبیح ایدیورسکز

یااو یله ایسه قبحلکده امر یقسا مظالمندن فرقی اولمیان اوروپا مظالمنی‌ده نیچون تقبیح ایتمیورسکز ؟ حالا اهل اسلامه و یهودیلره ایدیلان ظلملری خرستیانلغه لایقمی کوریورسکز ؟

جانم هیچ اویله قوری لاف یعنی ایله جهانی کولدیره‌جك فخریه‌لر ایله بوکون الدانه‌جق آدم تصور ایده‌بیلورمیسکز ؟

بر طاقم پاپاسلر غالیله‌یی حبسه القا ایدر ایکن دیکر بر طاقم پاپاسلر انی التفاتلر ایله قبول ایدرك کشفیاتنی عالمه اعلان ایدرلر ایمش .

نه کوزل صنعتلی سوز ! فقط بر اقچه ایدر ایسه بز بادهوایه و یریرز . غالیله‌یی اشکنجه ایدن پاپاسلرده خرستیانلغه

او يمیان بر ایش کورمشلردر حتی آنی التزام
ایدنلرده ! زیرا خرستیانلغك او یله معارفله
فنونله فلانله هیچ الیش و یر یشی یوقدر .
یالکز نفسلر یله مجـاهده ایدرك کندیلرینی
ملکار درجه‌سنه ایصـال ایده‌جکاردر .
بناءً علیه بر غالیله ارضك حرکتنی اثباته
چالشمقله اکا ایلشملی می ؟ و یاخود ارضك
حرکاتی کبی خرستیانلغه هیچ تعلق اولمیان
مباحثی پاپاسلر التزام ایدرك وقتلرینی هدر
ایتملی می ؟

خرستیان ممالکندن بر یسنده یهودیلره
ظلم ایدیلور ایسه درعقب ممالك سائره‌دن
خرستیانلق نامنه ظلم وتعدینك منعی ایچون
عرضحالار یتشیورمش !

ماشـالله ! ماشـالله ! طوغریسی

تبریك اولنور ! شوقدر که او عرضحالك رحامی
دين و مرحمت اولان پادشاه اسلامه حواله
اولنه رق بیچاره یهودیلری ممالك شاهانه سنه
قبول ایله عرضحالك ایجابلری اجرا
ایدلمش اولور !

بو فخریه لری پارسده « ببلیوتك آنتی
قله ریقال » یازان دینسز فرانسزلره عرض
ایتسه کزده بونلرك استهزایه اولان لیاقتلری
درجه سنده کی استهزالری انلر اجرا ایتسه لر !
زیرا بز استهزا ایله الفت ایتمامش اولدیغمز
دن بو خدمتی ایفاده عاجز قالیورز .

موسیو دوایت حضرتلری خرستیا ـ
نلغك مدیحه سنی یازمق آرزوسنده دکل
ایمش ایسه لرده ! ... دین مسیحی سایه ـ
سنده اقوام وملك ضبط نفسی وشریعته

اطاعت وانسانیت خصوصلرنجه نه درجه.
لره قدر ترقی ایلدکلرینه بعض نمونه‌لر
کوسترمکه مجبور ایمشلر !

باقکز نه قدر تواضع ! شمدی یه قدر
یازدقلری شیلر خرستیانلغك مدنیه‌لری دکل
ایمش ده بوندن صکره دخی یازمیه‌جقلر ایمش
ایسه‌ده . . . . . .

یورلغه نه حاجت افندم ؟ اقوام و مللك
ضبط نفسلری خصوصنده دین مسیحینك
قوتنی کورمك ایچون وشریعته درجه
اطاعتلرینی اکلامق ایچون ایتالیاجه
بورجیالرك مدنیتلرك وفرانسه‌جه بور-
بونلرك وانکلتره‌جه ستوآرتلرك والحاصل
عموم اوروپا دره‌بکلرینك تاریخلرینی
اوقومق کفایت ایدر . بز بوحاللری جدا

وحقیقةً شایان مطالعه کوردیکمز ایچون اوشنیه‌رك بتون اوروپا اوزرنده‌کی حکومات وملتلرك بشقه بشقه برر تاریخ خصوصیلرینی قلمه آلەرق « کائنات » دیه قوجه بر کتبخانهٔ تاریخ دخی وجوده کتوردك . قارئلرمز میاننده آرزو ایدنلر اولورسه مراجعت بیوره بیلورلر . مع هذا برازده سزی دیکلیه بیلورز .

« ١ » رقمی اشارتیله بیور یورلرکه خرستیانلق روما وباربارلر اخلاقنی اصلاح ایتمش . فیلسوفلرك لواطه‌لرینی ودین نامنه اجرا اولنان فحشلری چوجقلرك سوقاغه آتلمسنی ویا اعدامنی منع ایتمش .

اسکی غول وجرمن اقوامنك اخلاق وعادتلری حالا توار یخده مذکوردر .

مراجعت بيورلمور ايسه نصارانك اخلا-
قنه نه درجه‌لرده فائق اولدقلری تحقق
ايدر . فيلسوفلرك لواطه‌لرينه سبب دنيا
اوينه كيرمامك وتجردی اختيار ايتمك
امرنده‌كی عنادلری ايدی . خرستيانلق
ايسه كرك قادينلر وكرك ارككلر ايچون
رهبانيتی اختيار ايله بو فنالغه دها زياده
فنالقلر قاته‌رق بر قاندها بيومسنه سبب
اولدی .

موسيو دوايت حضرتلری پس بالای
خرستيانلغك نه درجه‌لره قدر تغيير اخلاق
ايتمش اولديغنه دائر مدافعه‌مزك ٢١ نجی
نومرولی صحيفه‌سنده مندرج شيلری كور-
مامش اولمليدرلركه بوراده شو تصحيح اخلاق
امرنده خرستيانلغك كوستردیكی تأثيردن

بحث ایدیورلر . اویله ایسه تکثیر سواد -
دن قورقیه‌رق او فقره‌یی تکرار ایده‌لم .

خرستیانلق رذائل فحش پرستی یه
اوقدر میدان آچمشدرکه برمجلس قسیسینده
همده آحاد ناس دکل پاپاس طاقمنی بر وجه
آتی رذائلدن منعه قرار ویرلمشدر .

« کلیسایه منسوب اولنلر سرخو -
شلقدن و زنادن توقی ایده‌جکلر ! چونکه
حرامدرلر .

« پاپاسلر سرقت کبی و اکسیك اولچی
و میزان ایله خلقك حقوقنی غصب کبی
طریقلر ایله پاره قزانمغه چالشمیه‌جقلر ! »

« کوچك پاپاسلر برنسلرك کوپکجیلرینه
عائد اولان آوجیلق و سلاح اندازلق کبی
خدمتلره هوس ایتمیه‌جکلر » و یالان شها -

دتی ود یاخود ضغرکارانه حاکمات ایله کمه‌۔
نك پاره‌سنی المیه‌جقلر »

«آدم اولدورن پاپالر قاچ آدم اولدور۔
مشلر ایسه اول قدر دفعه قرق کون کلیسا
قپولرنده ابراز خدمتله کناهلرندن توبه
ایتمز ایسه مأموریتلرنده باقی اوله‌میه‌جقلر .
اکر قاچ آدم اولدوردکاریی بیلمیورلر
ایسه مدت عمرلرنده هفته‌ده بر کون اوروج
طوته‌جقلردر »

« راهبه اولان کنج قزلر و قاریلر
راهبلرك مناسترلرنه مسافر اولمیه ... ایتمیه۔
جکلر ! و کندی اردلرنده دخی ارککلرن
مسافر قبول ایتمیه‌جکلردر . اکر راهبه‌لر
ارکك قیافتنده طوتیلورلر ایسه مناسترلرندن
طرد اولنه‌جقلردر »

« زنا ایله متهم اولان بر قاری پاپاسلره قاچار و التجا ایدر ایسه او قاری‌یی اولدور- میه جکنه دائر پاپاس افندیلر قوجه‌سندن بر وعد النجه‌یه قدر قاری‌یی حمایه ایده- جکلر و بو وعدی قوجه‌سی ویره‌مز ایسه قاری‌یی تسلیم ایتمیوب حمایه ! ... ایده- جکلردر »

« تحت حمایه‌لرنده اولان قاریلری اوطه‌لق کبی استفراش ایتمك وغلامپاره‌لك ایلمك پاپاسلر ایچون قطعیاً ممنوعدر »

ایشته بونلری موسیو دوایت حضر- تلرینك مقبولی اولان خرستیان قانتو دخی یازیور . هم یازیور هم‌ده بو قراری ویرن بیوك پاپاسلر دخی ینه بویله سرقتی واکسیك اولیجیلری وآدم اولدورمکی وغلا-

مناره‌لك ایچنی و حمایه‌لری آلتنده بولنسان
قاریلرك عرضلرینه چكمكی و راهبه خانه‌
لره كیدوب قزلری آغوش و صالرینه چكمكی
والحاصل هر فنالغی مباح عدایدن طاقدن
اولدقلری جهتیله اشبو قرارنامه‌دن
هیچ بر فائده اولمیه‌جغنی كندیسی دخی
اعتراف ایلیور .
یالكز كناه چیقارمق ایچون پاپاسلرك
قاریلر ایله یالكزجه بر یره قپانملرندن متحدث
فنالقلر بحق شرح ایدیله‌جك اولسه بتون
بت پرستلر فنالقلرینه یالكز بو جهت كفا-
یت ایدر . قول ایله اللهك اره‌سنه كیمسه
كیرمه‌مامك و كیمسه‌نك اسرار قلبیه‌سنه كیمسه
واقف اوله‌مامق دینلرك شان حریت‌پرور-
لری اقتضاسندن ایكن خرستیانلق انسانلری

بوندن دخی منع ایتمش و مرحمت آلهیه‌یی
بیله قوللردن دریغ ایدرك پاپاس عفو
ایتمدکدن صکره اللهك دخی (حاشا ثم
حاشا) عفو ایده‌میه‌جکی حکمنی زواللی
نصارانك قلوبنه یرلشدیرمشدر .

حقایق احوال بوندن عبارت بولنده‌
یغی حالده موسیو دوایت حضرتلری
پك بوشنه یورلمش اولورلر .

« ۲ » نومرولی فقره‌سنده دیورکه :
طائفهٔ نسا محضا خرستیانلق سایه‌سنده
ارککلر ایله مساوی عد اولنه‌جق قدر
حقوقه نائل اولمشلر وحرمت کورمشلر
وارککلرك اوکرندکاری علومی اوکرنمکه
باشلامشلردر .

بونده دخی موسیو دوایت حضرتلر-

ـنك بيوك بيوك خطالری واردر . خرستيانـ
لق سايه‌سنده قادينلر يكی برحق قازانمدـ
قدن ماعدا يهوديلكده‌كی حقلری دخی
غائب ايتمشلردر . چكينه‌مدكلری آدمدن دفاـ
زوت قطعيه ايله بشقه برقوجه‌يه وارمق
امكانی اولمديغندن مجبور فحش اولورلر .
تعددزوجاتك ممنوعيتی و برده قادين نفوسك
اركككدن زياده‌لكی حسبيله برچوق قادينلر
قوجه‌سز قاله‌رق فحشه مجبور اولورلر .
هله بركره تأهل ايدنجه بردها آيريله‌مامق
تهلكه‌سی اركككارك الكچوغنی تأهلدن
منع ايلديكی جهتله فحش آرتدقجه آرته‌رق
بوكون اوروپاده « قادينلر مسئله‌سی » الك
بيوك مسائل ومجالسی اشغاله باشلامش
وهركس قادينلرك حريتنی قازانمق ايچون

آزچوق انلری کلیسایه قارشو مدافعه
وحمایه‌یه قالقشمشدر . غزته‌لر بو قضیه‌یی دخی
میدانه چیقاردقلرندن قادینلرمزی اغفاله
یارایه‌جق اولان بو سوزدن موسیو دوایت
حضرتلری هیچ برشی قازانه‌مزلر .

خرستیان قادینلرینک تستره مجبور
اولمامری دخی بونلری حرعد ایتدیره‌جك بر
شی دکلدر . اسلامده تستربحثنك اصل
حکمی دوشونیلور ایسه اسلام قادینلری
دخی ارککلردن کلیاً توحشه مجبور اولمیه‌
جقلری تحقق ایلر . بونکله برابر خرستیان
قادینلرینک عدم تستری خرستیانلقدن دکل
اوروپا عادات قدیمه‌سندندر . حضرت
مریم یهودی قادینی قدر مستوره ایدی .
شمدی دخی آسیا وافریقاده خرستیان

قادینلری علی العموم مستوره درلر . آچیق
کزنلری ایسه انلر نزدنده دخی الافرانغه
عد اولنور .

« ۲۰ » نومرولی فقره سنده موسیو
دوایت حضرتلری المانیا و فرانسه اهالیسنی
وحشتدن مدنیته صوقان شی خرستیانلق
اولدیغی دعواسنی تکرار ایدرك « قرون
وسطا نك الك قراكلق زمانلرنده بیله » هر
هفته اهالی یه اوقوتدیریلان توراتلرو انجیللر
اهالی یی ترقی یه سوق ایتدیردیکنی دردیان
ایلیور .

نه بیوك خلاف كه اوقونان شیلرك
كافه سی لاتینجه اولدیغندن اهالی بونلردن
هیچ برشی اکلایه مز ایدی . بس بالای
اهالینك بو ظلمت جهل ونادانیلرینه اشارت

اولمق اوزره قرون وسطانك « الك قراكلق »
زمانلری اخطار اولنمشدر . تواریخك
اثبات ایلدكلری برشی وار ایسه اودخی
« ره نه سانس » دینلان زمانه قدر اوروپا
اهالیسنك خرستیان اولمقله برابر عادتا
وحشی بولنمسندن عبارتدر . ره نه سانس
« دور تجدد » دیمك اولوب اون بشنجی
عصرك نصف اخیرندن صكره باشلامشدر كه
استانبولك عثمانلیلر طرفندن ضبطی اوزر -
ینه برطاقم متفنن روملرك اوروپایه هجرت
ایدرك اوروپایه نشر انوار علوم ایتمكله
باشلاملریله برابر اندلس طرفندن دخی علوم
اسلامیه نك اوروپایه دخولی سایه سنده ترقیات
علمیه میدانه چیقمغه یوز طوتمشدر . بتون اوروپا
مورخلرینك قبول ایلدكلری وحتی فونسیو

دوایتك بیله برازدها اشاغیده اعترافنه مجبور اولدیغی بوحقیقتی شواوچ نومرولی بندده انكار ایدوبده اوروپانك ترقیاتنی خرستیانلغه اسناد ایتمسی عظیم جسارتلردن عد اولنور .

« ٤ » نومرولی بندده مجروح اولان دشمنی تلف ایتمامك والنده سلاح اولمیانی اولدورمامك واسیرلری صاتمامق كبی فضائلدن بحث اولنیور . بوفضائلی رد ایده میز . زیرا بوراده موسیو دوایت حضرتلری خرستیانلقدن دكل محضا فضائل اسلامیه‌دن بحث ایلیورلر . واقعا اسلام زمانه كانجه‌یه قدر محاربه‌لر پك وحشی برصورتده ایكن محاربه‌نك ایلك شرائط انسانیه ومدنیه‌سنی دیانت جلیلهٔ اسلامیه‌قویمشلر .

خرستیانلقده ایسه بوکا دائر نه انجیللرده نه اعمال رسلده نه کلیسا اولیاسنك اجتهادلرنده هیچ برقید واشارت بولنمدیغندن بو فضائلی خرستیانلغه عطف ایتمك عادتا بیوك برافترادر . خرستیانلرده شرائط حربیه اوله‌رق کوریلان برشی وار ایسه اوده سن بارته‌لیمی قتل عامنده کورلمشدر .

« ٥ » نومرولی بندده خرستیانلرك تعاون وتناصر جمعیتلرندن بحث اولنیور . بونی حقیقةً بزدخی تحسین ایدرز . شوقدرکه بو تعاون وتناصری نه خرستیانلرك ایجاد ایلدکلرینی ونه‌ده انلردن صکره بشقه برملتك بو یوله اهمیت ویرمدکلرینی ادعایه حق وصلاحیت یوقدر . تعاون وتناصر یهودیلرده دخی وارایدی‌که حضرت یوسفك

قصه‌سی بوکا شاهددر . مسلمانلر دخی بو ایشه
زیاده‌سیله اهمیت و یرمشلردرکه بوکا دائر
اولان یوزلرجه آیات کریمه وزکات وصدقه
بحثلری اثبات ایلر . اما میسیونرلر نشر
علوم ایچون جهانه پرا کنده اولدقلری
قضیه‌سنه گلنجه ایشته بوکا دخی بر تبسم ایله
مقابله ایلرز . حتی موسیو دوایت حضرتلری
« بعض میسیونرلرك حرکاتی عموم خرستیانلق
علیهنه اقامه ایدیله‌جك بر دعوایه حق ویرمز »
اولدیغنی اثبات ایچون کندی منسوب اولد-
قلری آمریقا میسیونر جمعیتنك نشر علوم
ایچون یالکز فنی کتابلرله اشتغالدن بشقه
برشی یاپمدیغنی دعوا ایلیور .
دیمك اولیورکه بعض میسیونر جمعیتلر -
ینك حرکاتی برنوع تعرض اولدیغی ایچون

شایان مدافعه اولدیغنی دخی موسیو دوایت
حضرتلری اعتراف بیوریورلر . یالکز
امریقا موسیونر جمعیتنک حرکاتی نشر فنو .
ندن عبارت ایمش! واقعا آمریقا میسیونرلری
تشویقات دینیه خصوصنده هیچ عجله ایتمیوب
نافع علم کتابلری نشر ایدییورلر . فقط نشریات
علمیه‌یه نه قدر زمان واقچه صرف ایدرلر
ایسه نشریات دینیه خدمتلرینه او قدر خلل
ویرمش اوله‌جقلرینی دخی دوشونمیدرلر .
انلر ظن ایدییورلرکه مسلمانلر تعلم وتفنن ایدرلر
ایسه تعصبلری کوشه‌یه‌رك خرستیانلغه دها
زیاده تقرب ایدرلر . بوده عکسنه‌در . مسلمان
ایکن دینسز اولنلرك الك زیاده قاچه‌جقلری
شی خرستیانلقدر . حالبوکه او دینسزلك
دخی اسلام ایچون پك کوچدر . یادتامحالدر .

زیرا تفنن و تعلم ایلدکجه کندی دیننده‌کی حریت کامله‌یی کوره‌رك محبتی اکسیلیوب آرتار . تعلم و تفنندن نصارا قورقسونلرکه نور معرفتله کوزلری آچیلانلر ایچون خرستیان قالمق قابل دکلدر . انلرده دار المعارف طلبه‌لری دائما دینسزلك و اختلاجیلق ایله اتهام اولنورلر . بزده ایسه غیرت اسلامیه یولنده جانی جهانی سو ینه سو ینه فدا ایده‌جك مسلمانلر هپ مکاتب عالیه‌دن یتیشورلر .

« ٦ » نومرولی فقره‌ده موسیو دوایت حضرتلرینك اغزندن براعتراف دها فرلامشدر . دیورکه : خرستیان ملتلری وقتیله یونانی و رومالی عالملردن و برازده‌لق عرب معلملرندن خیلی استفاده ایتمشلردر .

« وقتیله » دینلان شی ایشته یوقاروده
خبرو یردیکمز « ره نه سانس » درکه اون
بشنجی عصرك نصف اخیرندن یعنی بیك
درتیوز اللی سنه سندن صکره باشلار .
یابوزمانه قدر خرستیانلق بیك درتیوز اللی
سنه ظرفنده باقه لم ترقیات علمیه یه نه خدمت
ایتمشدر ?
ینه براعتراف ایدرلك دیورکه: «خرستیان
ملتلرنده احکام انجیلیه یه مغایر اوله رق
بعض پاپاسلر علمك ترقیسنی منع ایتمکه چالشمشلر .
فقط موفق اوله مامشلر» علوم وفنونك منعنه
چالشانلر واقعا احکام انجیلیه یه مغایر حرکتده
بولنمشلردر . چونکه انجیلرده علوم
وفنونه هیچ برتعلق اولمیوب بونلری منع
ایدنده بونلری ترویج ایلیانده هب انجیله

مغایر حرکتده بولنمش اولور . انجیللرك علوم
وفنون ایله اولان مناسبتی انشاالله یری کلدیکی
زمان شرح ایدیله جکدر . اوزمان کور -
یلورکه انجیللر سایه سنده نه فنون ترقی
ایده بیلور نه صنایع ! بنه انجیللر سایه سنده
بونلرك منعی دخی ممکن اوله مز . انجیل دینلان
حکایه احکام مدنیه دن جداً عاری اولدیغی
ایچون موسیو دوایت حضرتلری بو اسنادا -
تده خرستیانجه عادتا کناهه کیرمش اولورلر .

هله عرب عملریني اخذوا کمال ونشر
ایدنلرك پاپاس طاقمندن اولدقلریني حکم
ایتمسی موسیو دوایت حضرتلری ایچون
غایت عجیبدر . بوغرابتی بحق میدانه قویمق
ایچون رونه سانس زمانندنبری اوروپاده
کلمش اولان الك مشهور علمایه برنظر ایده لم .

بو بابده مشهور لوئی فیکیه نك «مشاهیر علمانك ترجمهٔ حاللری» بزم ایچون کافیدر .

لوئی فیکیه بو اثرینك اوچنجی دردنجی بشنجی جلدلرنده اللی قدر علمانك اسامیسنی وترجمهٔ حاللرینی بیان ایدیور .

برنجیسی پاراسلس که طبیب وکیمیاگر ایدی . ایکنجیسی راموس ایدی که فیلسوف ایدی . اوچنجیسی قاردان اولوب فیلسوف وطبیب ایدی . دردنجیسی پالیس اولوب فن کیمیایی چوملکجیلك وطباقجیلق صنعتنه تطبیقده موجددر . بشنجیسی آغریقولادر که معمار ومهندسدر . التنجیسی ژسنه اولوب تاریخ طبیعی حکیمیدر . یدنجیسی روندله درکه طبیعیون حکمادندر . سکزنجیسی وزال اولوب طبیب وعلم تشریحك موجدی

درجه سنده حکمیدر . طقوزنجیسی پاره
بولوب جراحدر . اوننجیسی قوپر نیقدرکه
ریاضیوندندر . اون برنجیسی براهه اولوب
منجمدر . اون ایکنجیسی غامادرکه بحریوندندر .
اون اوچنجیسی مازه‌لاندرکه کذلك بحریو-
ندندر . اون دردنجیسی کیلر اولوب ریاضیو-
ندن و منجمدر . اون بشنجیسی غالیله‌درکه
ریاضیدر . اون التنجیسی دەقارتدرکه
فیلسوفدر . اون یدنجیسی باقوندرکه
فیلسوفدر . اون سکزنجیسی هاروی
اولوب طبیبدر . اون طقوزنجیسی تورنه‌فور
اولوب تاریخ طبیعی یه منسوبدر . یکرمنجیسی
هویژن اولوب ریاضی و منجمدر . یکرمی
برنجیسی پاپه‌ندرکه حکمت طبیعیه یه منسوب
وطبیبدر . یکرمی ایکنجیسی وان هلموندرکه

طبيبدر • يكرمى اوچنجيسى بوايل اولوب
طبيعيوندندر • يكرمى دردنجيسى لهه‌رى
اولوب كيميا كردر • يكرمى بشنجيسى پاسقا -
لدركه مؤلف وكيميا كردر • يكرمى التنجيسى
اولوب مهندسدر • يكرمى يدنجيسى دهزار -
غشى اولوب عسكر ومهندس ومعماردر •
يكرمى سكزنجيسى قاسيني اولوب منجمدر •
يكرمى طقوزنجيسى نوتوندركه رياضى
ومنجمدر • اوتوزنجيسى لبنيج اولوب
فيلسوفدر • اوتوز برنجيسى دالامبر اولوب
كذلك فيلسوفدر • اوتوز ايكنجيسى اولهر -
دركه رياضى ومهندسدر • اوتوز اوچنجيسى
واوتوز دردنجيسى واوتوز بشنجيسى اوچ
قرنداشلر برتو نللى درلركه اوچى ده ريا -
ضيوندن وطبيعيوندندرلر • اوتوز التنجيسى

قونتنل اولوب ادبای طبیعیوندندرلر ۰
اوتوز یدنجیسی لینه‌در که طبیعیوندندر ۰
اوتوز سکزنجیسی بوژهاو اولوب طبیبدر ۰
اوتوزطقوزنجیسی هالار اولوب ادیب
وطبیب وطبیعیوندندر ۰ قرقنجیسی سپالو
نزانی اولوب طبیعیوندندر ۰ قرق برنجیسی
قرق ایکنجیسی قرق اوچنجیسی قرق در-
دنجیسی درت نفر ژوسیو برادرلردر که
دردی ده طبیعیوندن واطباندندرلر ۰ قرق
بشنجیسی رهنومور اولوب حکمت طبیعیه یه
منسوبدر ۰ قرق التنجیسی بوفوندر که تاریخ
طبیعی یه منسوبدر ۰ قرق یدنجیسی قوندو-
رسه اولوب فیلسوفدر ۰ قرق سکزنجیسی
روئلدر که اجزاجی و کیمیا کردر ۰ قرق
طقوزنجیسی لاوواز یه‌در که کیمیا کردر ۰

ایشته لوئی فیکیه کبی اوروپانك الك مدقق وآثار فضیلتی ایله مشهور بر مؤلفی رهنسانس زماندنبری یعنی دور تجددات وترقیات علمیه مدتنده ترقیات علمیه‌یه بر کونه اختراعلر یله خدمت ایدنلری یالکز بو قرق طقوز نفردن عبارت بولوب قید ایدیورکه بونلرك ایچنده اوبله وولتر وژان ژاق روسوکبی علمادن عد اولنه‌میه‌رق یالکز مؤلفلك درجه‌سنده قالمش یعنی یکیدن بر شی کشف وارائه ایده‌مامش اولنلرك اسامیسی مقید اولمدیغنه دخی دقت ایدلملیدر .

حالبوکه بو اللی نفر ایچنده هیچ مأمورین روحانیه‌دن یعنی پاپاسلردن کیمسه یوقدر . یالکز تورنه‌فور اولا پاپاس مکتبنه قونلمش اولدیغی حالده اورادن قاچمش و یرده

بو رهاد اولا پاپاسلغه سالك اولدیغی حالده ترك ایلمشدر .

واقعا بونلر میاننده برایکی دانه‌سی قاردینال کبی بعض بیوك پاپاسلرك مظهر توجهلری اولمش ایدیسه‌ده بو توجه اپاپاسلرك علم قدرینی بیلور آدملر اولمسندن زیاده بیچاره فیلسوفلرك بر پاپاس بلاسنه اوغرامامق ایچون اختیار ایلدکلری تملقلر ثمره‌سی ایدی . زیرا برچوق عالم وحکیم آدملرك پاپاسلره تملق ایتاملری حسبیله باشلری بلایه اوغرامشدر . ازجمله راموس سن بارته‌له‌می قتل عامنده قتل ایدلمش . پالیس حبسه آتلمش . باقون سورونه‌رك جان ویرمش . قوپرنیقك آثاری منع ومصادره اولنه‌رق اولومدن بدتر برحاله کتیرلمش .

غالیله اعـدام درجه‌سـنده بلالر کورمش وسـائرلری ده آز چوق پاپاسـلره منفور اولمشدر ·

حکمدارلرك ارباب معارفه توجهلری هرزمان پاپاسـلردن زیاده اولـوب پاپاس طاقمنك تعصبلرینه قارشـو ارباب معارفی دائماحکمدارلر محافظه ایلمشیدی · پولتیقه اغراضیله پادشاهلرینه خیـانت ایلیان بر قاچ مؤلف دوچارقهر اولمشلر ایسه‌ده بونلر حقیقة لایق اولدقلری جزای خیانتـلرینی بولمشـلردر · یوقسـه تعصب اوغورنده براهل معرفتك برحکمدار طرفنـدن دوچار عقوبت ایدلدیکی هیمان هیچ کورلمامشدر ·

حقیقت تاریخیه پاپاس طاقمندن معارفه خدمت ایتمش کیمسه بولنمدیغنی اثبات ایدوب

طورر ایکـن موسـیو دوایت حضرتلری تجددات علمیـه دورنده دخی خدمت ایدنلر مأمورین روحانیـه اولدقلرینی هـانکی جسارتله حکم ایده بیلورلر ؟ یوق اکر علمه هوس ایتمش برقاچ پاپاسی بزه علمـادن دیه یوتدیرمق ایستیورلر ایسـه بواملر ینه نائل اولهمزلر . اوروپانك ترقیـات علمیه‌سی سایه‌سـنده لوثی قیکیـه کبی مؤلفـلر بزه اصل علما کیمـلر اولدقلرینی طانتـدیرمغه کافیدرلر .

پاپاسـلر تعلیم وتفننه نه زمان مجبور اولمشلر بیلورمیسـکز ؟ نه‌زمانکه سـابقهٔ علمیه وفنیه‌ده افکار جدیده ار بابنه بالکلیه مغلوب اوله‌رق ارتق تعصب محضلری جهتیله اصـل ار باب فضیلتی قهر وتدمیر ایده‌جك

قدر نفوذ و قوتلری دخی قالمدیغی یعنی
١٧٩٢ انقلاب عظیمندن صکره خرستیانلق
حکمندن بالکلیه دوشدیکی زمان مجرد نور
کبی پارلایان علم وعرفان عالمنده یوزلری
قارارمقدن کندیلری ینی قورتارمغه مجبور-
یت کوردکدن صکره تعلمه باشلامشلردر .
واقعا صکرهلری پاپاسلر میاننده دخی پك
بیوك عالملر چیقمشلر ایسهده ایشته بو صورتله
ایمان یأس کبی بر حکمده اولهرق چیقمشلر-
در . انلرده ایسه کندی دینلرینه ایمان
اولوب اولمدیغی پك زیاده شبهه کوتو-
رهجك بر حالده اولمغله اوده بشقهجه
شایان تدقیق بر کیفیتدر .

اما بو کون تعلم و تفنن ایچون خرستیان
مملکتلرینه ایدیلان مراجعت تعلیمات مسیحیه

سایه‌سنده حصوله کلان علم وفن ایچون
اولدیغنی اوروپا خرستیانلری دخی اعتراف
ایدرلر . واقعا وقتیله قرطبه ومصروشام
و بغداد دارالمعارفلرینه مراجعت ایدن
خرستیانلر تعلیمات محمدیه سایه‌سنده حصوله
کلان ترقیات فنیه ایچون مراجعت ایدرلر
ایدی . زیرا قرآن عظیم الشانده علوم وفنونی
ترویج ایچون بورلرجه آیت واردر .
نصل که بو حقیقت دخی یری کلدیکی زمان
میدان وضوحه قونیله جقدر .

« ۷ » نومرولی فقره‌ده موسیو دوایت
حضرتلرینک حقوق عمومیه وحقوق بین
الملل کبی شیلرک دخی خرستیانلق سایه‌سنده
وجود بولدیغنی اثبات ایتمه‌سنه نه
دیه‌لم ؟

آدوستم ! عالمی بوقدر جاهل بوقدر احمق عد ایتمکده نه حق واردر ? بوکون حقوق مکتبلرنده « دروا قره‌تیه‌ن » یعنی حقوق نصرانیه دیه برعلم اوقوندیغی وار- میدر ? واقعا بعض قاتولیك غیرتکشلری « دروا اقله زیاستیق » دیه اورته‌یه بر شی قویمق ایستمشلر ایسه‌ده بونك ماهیتی بتون جهانك پاپالره اسیر اولمسندن عبارت بولندیغی ایچون التفات بیله ایدن بولنما- مشدر . الیوم اوروپاده علم حقوقك اس الاساسی « دروارومن » یعنی روما حقوقیدرکه اسکی بت پرستلردن خصو- صنده خرستیانلره غلبه ایلدکاری کبی فقه یعنی علم حقوق خصوصنده دخی غلبه ایتمشلردر . دروارومندن صکره ایسه علم

حقوقی اکمال ایدن شی فقه اسلام اولمشدر .
درواروم‌ن ایله فقه شریف اسلامك قو -
یدیغی اساس اوزرینه اوروپانك علم حقوق
فیلسوفلری هرکون بر بشقه اجتهاد ایله
قانونلری اکمال ایتمکده‌درلر . بو ترقیات
حقوقیه‌نك خرستیانلغه نه تعلقی وارکه
بوراده بحثه قاتارسکز ؟ حتی خرستیانلغك
اوروپاجه انقراضنه الك زیاده یاردیم ایدن
شیلردن بریسی دخی حقوق اولمشدر .
ملتلرکندی حقوق انسانیه ومدنیه‌سنی
طانیدقدن صکره کلیسالره اسیر اولمامق
داعیه‌سنه قیام ایتمشلردر . دنیاده تبعیت
واطاعته بحق شایان برشی وارایسه او
دخی قوانین مدنیه ایله اوقانونلرك تمثال
مجسملری دیمك اولان حکمدارلر اولدیغی

هرکس کورەرك يالکز پادشاهلره تابع ورعیه اولمشلر و پاپالرك حکمدارلر علیهنه و یرد کاری فسادلره دخی ارتق قولاق و برمز اولمشلردر . او زمانه کلنجه‌یه قدر حکمدارلر دخی پاپاسلرك النده اسیر ایکن قوانین اساسیه وجود بولدقدن صکره حکمدارلر ملتلرك پادشاهی و ملتلر حکمدارلرك تبعه‌سی اوله‌رق اورته‌یرده کلیسا و پاپاس دینلان طاقم ایسه یالکز برهیئت مأمورین روحانیه‌دن عبارت قالمش و ارتق اولکی کبی انتریغه‌لره فلانلره میدان بوله‌مامشدر .

بناء علیه برخرستیان علم حقوقه دشمن اولملیدر . علم حقوقی خرستیانلق تولید ایلدیکنی اورته‌یه قویمق ایسه واقف

حقایق احوال اولانلری کولدیرمکدن بشقه
هیچ برشیئه یارامز .

خاتمهٔ مقالنده باقکز موسیو دوایت نه
دییور :

« بعض اوروپالی دینسزلر هیچ برشیده
اللهك قدرتی اثرینی کورمیه‌رك وانسان ایله
حیوانات وسائر کائناتك طبیعتدن ظهور
ایتمش اولدقلرینی دعوا ایدرك انسانده کی
ترقینك دخی راست کله حصوله کلدیکنی
بیان ایدرلر . بونلره کوره بالاده ذکر
ایلدیکمز اصلاحات حضرت عیسانك نشر
دین ایتمسندن نشأت ایتمامشدر »

« بو اصلاحاتك تأثیری تصادفاً حضرت
عیسی زمانندن بدأ ایله نوع بشر ایچنده
توسع ایتمشدر . لکن جناب خالق مطلقه

عبادت ایتمك وحضرت عیسانك تقدیر
خدا ایله دنیایی تشریف ایتمش اولدیغی
خصوصلرنده متفق بولنان مسلمان وخر-
ستیانلر تعلیمات عیسویه‌نك ثمره‌سنه دائر
اولان بیاناتمزی البته دقته شایان کوره-
جکلردر »

اوت امامسزك اومدیغکز نتیجه‌یی هیچ
بر مسلمان و یرمیه‌جکی کبی حتی براز کوز-
لرینه ضعف کلمش اولان خرستیانلر دخی
استنتاج ایتمیه‌جکلردر .

اوروپالی دینسزلرك هیچ بر شیده
قدرتی اولمدیغنی کوردکلری الله بر انادن
طوغمش بیومش یشامش عروج ایتمش اولان
اللهدرکه حقیقتده انساندن بشقه هیچ برشی
اوله‌میه‌جغی کبی بویله برفرزنده بابا

اولان چولق چوجق صاحبی بر الله ایچون
وهم ایدیلان شیلردخی الوهیت حقیقیه
شانه خلل ویره جکی ایچون او یله اللهدن
هیچ برشی امید ایتمزلر . کلیسانك اجرا مأمو
ری ایمش کبی پاپاسلر طرفندن تلطیفی امر
اولنانلری تلطیف وجزاسی امر اولنانلری
مجازات ایتمك وکلیسانك امری اولدقدن
صکره هیچ برکیمسه یه نه عنایت نه دفنالق
ایده مامك درجهٔ مغلوبیتنده بولنان بر
اللهدن نه امید ایدیله بیلورکه اوروپالی
دینسزلر دخی بر امیدده بولنه بیلسونلر .

حالبوکه «کفر وایمان» سرلوحه سیله
اخیراً نشر ایلدیکمز برمقاله ده انسانلر ایچون
معبود اعظم حقیقی یی انکار ایتمك قابل
اولمدیغنی واك قدیم زمانلردنبری بتون ملتلر

جناب حق آز چوق طانیدقلری یی واوروپالی دینسزلرك سرآمدی اولان وولترك بیله ازلی وابدی اولان اول قادر قیومی طانیدقلرینی اثبات ایلمشیدك . انلرك طانیدیغی طبیعت اویله تصادف صورتیله اجرای احکام ایدر برشی دکلدر . هیچ برحکمنده شاذ واستثنا اولمیان برقانون اکملدرکه واضعی انجق کائناتك خالق اعظمی اولان حق سبحانه وتعالی حضرتلریدر . یعنی جناب خالق وقادر مطلق حضرتلرینك کیفیت خالقیتنی انسانلری کمال حیرتله بالتفکر واقف اوله بیلدکاری اسرار خلقت وقدرته « قانون طبیعت » دیمشلردر .

ایشته خرستیانلرجه الك دینسز ظن اولنان بعض اوروپالیلرك اساس اعتقادلری

بوندن عبارت اولوب واقعا کلیسالر بونلری
عالمه کافر دیه کوسترمکه غیرت ایدرلر
ایسه ده برزمان علم هیئت وقوزموغرافیه
وجغرافیا ایله اشتغال ایدنلری دخی عالمه
کافر وسحرباز دیه کوستردکاری حالده نصلسه
موفق اوله‌میه‌رق شمدیکی حالده بوعلملری
کویا فضائل نصرانیه‌دن دیه افتخاره مدار
عد ایدیورلر ایسه شمدی طبیعیون حقلرنده‌کی
اسناداتی دخی ارتق پاره ایتمامکه باشلامش
وارباب علم ومعرفت « سز بزی خرستیان
عد ایتمیورمیسکز ؟ اویله ایسه بزدخی سزی
هیچ برشی عد ایتمیز ! جناب حق طانیرق
واکا پرستش ایتمك مطلقا سزك وساطت
ودلالتکزه محتاج دکلدریا ! » دیه کندیلری
کلیسادن اعراض ایتمکه قالقشمش اولدقلرندن

کلیسا اربابنك یقین زمانده بالکلیه اعتنسز
وجماعتسز قالماملق ایچون طبیعیونك
حکمتلرینی ده بالقبول بونلری دخی فضائل
نصرانیه‌دن عد ایتمکه مجبور اوله‌جقلری
از بجق دور اندیش اولنلر نزدنده شبهه
کوتورر احوالدن دکلدر ۰

اوت ! اوروپالی دینسزلره کوره
اصلاحات سیاسیه وترقیات ملیه حضرت
عیسانك نشر دین ایتمسندن اصلا نشأت ایتما-
مشدر ۰ هیچ نشأت ایتمامشدر ۰ چونکه
حضرت عیسادن اول جهانده آزچوق
مدنیت وعلوم موجود اولدیغی کبی حضرت
عیسادن صکره دخی انلری برقاتدها ایلرویه
سوق ایده‌جك قوتلر کورلمشدر ۰ حضرت
عیسانك تعلیماتنده یعنی شمدیکی انجیللرك

مندرجاتنده انسانی سیله یه طوقاته آنغاریه یه
ظلمه محکوم واسیر ایتمکدن بشقه هیچ بر حکم
واضح یوقدرکه ترقیات مدنیه وعلمیه یه مدار
ترویج اوله بیلسون . همده مدار ترویج
اولامشدر . عکس تأثیرات کوسترمشدر . اول
دخی اثبات ایلدیکمز وجهله خرستیانلق ابتدادن
٣١٢ سنه سنه قدر مسکنت ایچنده قاله رق
اندن صکره ٤٧٦ سنه سنه قدر شوکتلی
برروما دولتنی رهین انقراض کلی ایلدیکی
کبی ١٤٥٣ سنه سنه قدر دخی رومای شرقی یی
منقرض ایلمش ونهایت ١٧٩٢ سنه سنه قدر
اوروپایی بردارالمظالم حالنه قویمشدر . تا
١٧٩٢ سنه سنده اوروپالی ملتلر دینلر ینی ده
دولتلر ینی ده زیر وزبر ایتمکه طوراتیجه
نعمت مدنیتدن لذتیاب اوله مامشلردر . او

زماندنبری ده اصلا ترقیات علمیه وفنیه کنند-
یسنی میدانه قویمشدر . بوحالده اصلاحات
وترقیاتك حضرت عیسی طرفندن نشر دین
ایدلمسی سببیله حصوله کلدیکنی یالکز اورو-
پالی دینسزلر دکل جهانك هرطرفنده بولنان
دینلیلرده دینسزلرده یعنی بتون ابنای بشر
دعوی ایلر ودعواسنی قازانور .

حتی راستکه حضرت عیسانك نشر
دین ایلدیکی زمانلردن بدأ ایله ترقیات علمیه یه
باشلانلدیغنی ده اعتقاد ایتمزلر . ترقیات علمیه یه
خدمت ایدن یونانیلر حضرت عیسادن
عصرلرجه مقدم ایدیلر . بویله بر تصادف
اولسون تسلیم ایدلسه پاپاس افندیلر پك
بختیار اولورلر اما اوده کندیلری ایچون
میسر دکلدر .

شو قدر که اوروپالی دینسزلردن بشقه اصلاحات مدنیه و ترقیات علمیه او یله کندی کندیسنه وراست کله حصوله کلدیکنی ده هیچ بر دینلی و یاخود دینسز دعوی ایتمیور . علوم وفنون مسئلة بعد مسئلة اخری بونجه ارباب همتك غیرتلری یله حصوله کلمشدر دیور . «علمی چیندن بیله طلب ایدیکز» و «بشیکدن مزاره قدر علمی طلب ایدیکز» کبی حکملر اورته یه چیقدقدن صکره ارتق ترقیات علمیه ده کی کافتی اولسون اکلایه میه جق آدمی قالمشدر . که اوروپالی دینسز دنیلان وحالبوکه انلرك فضیلت علمیه لریله شمدی کلیسا ارباتی طرفندن دخی اعلان افتخار ایدیلان عقلا و حکما اکلایه مسونلرده تصادف اولدیغنه قانع اولسونلر ؟

* * *

ایشته موسیو دوایت حضرتلری بحثلرینه بوراده ختام ویریورلر . بحثك بوندن صکره سنی پروتستان ملتندن اوه‌دیس افندی‌یه ترك ایچون دخی دییورلرکه :

« خرستیانلغك اساسی مقامنده بولنان انجیل شریفده دخی مدافعه‌نك تعرضاتی کبی تعرضه سببیت ویره‌جك برحال اولوب اولمدیغنی اکلامق ایچون اوه‌دیس افندینك قلمه المش اولدیغی صوك بندی قارئین کرامك دقتلیجه مطالعه ایده‌جکلری مأمول اولنور »

انی دخی دقتلیجه مطالعه ایده‌جکمزی وعد ایلرز . فقط شمدیکی حالده موسیو دوایت حضرتلرینك شو سوزنده دخی شایان دقت برتعبیر بولندیغمزدن اول باول

قارئین کرامك نظر دقتلرینی او تعبیر جهتنه دخی جلب ایتمك ایسترز .

موسیو دوایت حضرتلرینك افاده‌لرینه كوره انجیل شریف خرستیانلغك اساسی مقامنده ایمش . یعنی خرستیانلغك اصل اساسی انجیل شریف اولیوب فقط انجیل شریف بویله براساس مقامنده قائم ایمش .

بو بابده موسیو دوایت حضرتلرینك سهو ینی می ظن ایدرسکز ؟ خیر ! اصلا سهو ایتمامشلردر . اناجیل شریفهٔ صحیحه‌یی شمدیکی انجیللردر دیه اعتقاد ایتمکه هیچ امكان اولمامقله برابر شمدیکی انجیللر دخی ینه شمدیکی خرستیانلق ایچون اس الاساس اصلی اولوب قاله مامشدر . شمدیکی خرستیانلق ینه شمدیکی انجیللره دخی بالوجوه

مباینەدر . انجیللردن صکره برچوق کلیسا
پاپاسلرینك اجتهادلری خرستیانلق ایچون
اصللر و اساسلر یرینی طوته‌رق انجیللر دخی
اساس و اصول مذکوره‌دن بریسی مقامنه
قائم اولمشلردر .

ایشته بو حقیقتی دخی انکار ایده‌میه‌جکنی
موسیو دوایت حضرتلری در پیش ایلمشدر -
ده انلك ایچون انجیل شریفه « خرستیانلغك
اساسی مقامنده » دیمشدر . یوقسه شمدیکی
خرستیانلغی بنه شمدیکی اناجیل ایله دخی رد
و ابطال قابلدر . نصلکه بز دخی مدافعه -
مزده اغلبی بو اصوله رعایت ایلدیکمز کبی
بوندن صکره دخی رعایت ایلیه‌جکز .

﴿ خرستيانلغك ماهيتى ﴾

ـ انجيل شريف عليهنده اقامه ايديلان ـ

« دعوانك ماهيتى »

بو سرلوحـه التنده اوله رق مناظرمز ديیورکه :

مدافعه نك التنجى مبحثـنده انجيل شريف حقنده شو فقره كورلدى يعنى (انجيللرك يالكز درت انجيل اولمق اوزره يازلدقلرينه يقين حاصل ايدلميوب هر مذهب اربابنك كنديسنه مخصوص بر انجيل يازمسيله ميدانه باشلجه اللى درت دانه انجيل چيقمشدر . شو حقيقت كون كبى ميدانده ايكن نصارانك حالا كندى كتابلرى تحريف اولنديغنده دائر علماى اهل اسلام طرفنـدن ايديلان ادعائى رده چالشمه‌لرى جاى تعجبدر . انتهى ملخصاً

ایدرزکه علمای اهل اسلام کتاب نصارانك
تحریف ایدلدیکنی ادعا ایتمکده یته نزاکت
کوسترمشلردر . اکر نصارانك هیچ کتابی
اولمدیغنی وجمله‌سی صکره‌دن اویدرمه‌شیلر
اولدیغنی هپسی بر برینی ناقض بناءً علیه
هپسی یاکلش ایدوکنی دعوا ایتمش اولسه‌لر
عجبا خرستیانلر نه جواب بوله‌جقلر ؟ خوش
بودعوایی ایده‌جکز یا !)

براز اشاغیده وینه او صحیفه‌ده دخی شو
فقره کورلدی یعنی (عروج مسیحدن صکره
انك شریعتنی اقامه ایده‌جك نه مادی نه معنوی
هیچ بر قوت قالمدیغندن یعنی کندیسی کبی
کتابی وشریعتی دخی بالطبع کلدیکی جانب
جلیله رفع اولندیغندن برکره شریعت
یسوع کندیلیکیله تأسس ایده‌مامشدی)

مدافعه‌نك انجیل حقنده اولان مذکور
سوزلری انجیله آشنا اولان هر بر آدم
عندنده منفور و بناءً علیه انلری تکرار ایتمك
موجب اسف ایسه‌ده مدافعه‌نك بركونه
اعتراضه حق اولمامق ایچون بالاده‌کی فقره
عیناً درج ایدلمشدر . مدافعه‌نك انجیل
علیهنده اولان بو تعرضنه جواب ویرمز -
دن اول شو بر خصوصه قارئین کرامك
نظر دقتنی دعوت ایتمك استرز . یعنی
ترجمان حقیقتك مدافعه نشر لوحه‌سیله نشر
ایتمش اولدیغی بندلری مطالعه ایتمش اولان
هر صاحب انصاف مذکور بندلردن اصل
مقصد خرستیانلر طرفندن دین اسلام
علیهنده ایدیلان تعرضه قارشو دین
اسلامی مدافعه ایتمك اولمیوب محضا

دين مسيحى عليهنده و صورت مخصوصه‌ده
بر تعرض ايدوكنى درك ايتمش اوله‌جقلردر ٠
مثلا خرستيانلرك دين اسلامك بالعموم قبولنه
دائر اولان اعتراضلرى بى اساس اولدقلرينى
كوستره‌جك يرده انجيل عليهنده بر دعوايه
قيام ايتمشدر ٠ بزلر بر مسلمانك انجيل عليهنده
بويله بر دعـوا اقامـه ايتمكه صـلاحيتى
اولديغنى انكار ايتميز ٠ فقط مدافعه قيافتيله
ميدانه چيقـان بر محرر خرسـتيانلرك دين
اسلامه دائر اولان اشتـكالرينى سـكوتله
كچوب‌ده انجيل و دين مسيحى عليهنـده تعرض
ايتمسى اصول مناظره خلافنده بر حركت عد
ايدرز ٠ مدافعـه‌نك بو خطـاسى كون كبى
آشـكار اولديغندن اندن تبرئهٔ ذمتـه يالكز
ايكى طريق واردر ٠ يعنى يا مدافعه اسمى

قالدیریلوب انك یرینه تعرضی افاده ایدر براسم قونلمسی و یاخرستیانلرك مطلوبات دین اسلام خصوصنده اولان اعتراضلرینه جواب ویره مدیکی ایچون سکوت ایتدیکنی اقرار ایتمسی لازم کلور . زیرا مدافعه انجیلك یاکلش اولدیغنی ولو اثبات ایتسه بو یول ایله کندی معتقد بولندیغی تاریخك حقیقتی خصوصنده خرستیانلری الزام ایتمش اولدیغی استدلال ایدلمز .

انجیل علیهنده اقامه ایتدیکی دعوایه کلنجه بالاده درج اولنان فقره لردن اکلاشلدیغنه کوره بو دعوانك اوچ نوع اولدیغی بدیهیدر . شویله که برنجی دعوایه کوره انجیل تحریف ایدلمشدر . ایکنجی دعوایه کوره انجیل صکره دن اویدورمه اولوب

خرستیانلرك هیچ کتابی یوق ایمش اوچنجی دعوایه کوره مسیحك کتابی وشر یعتی کند. یسیله برابر جانب جلیله رفع اولنمشدر ٠

مدافعه یه جواب ویرمزدن اول شو خصوصی اخطار ایتمکه مجبورز که بزلر مدافعه نك انجیل وحواریلر حقنده استعمال ایتدیکی برطاقم غیر لایق صفتلره جواب ویرمك ایچون بو بندی قلمه الیوب انجق انجیل علیهنده اقامه ایدیلان دعوانك ماهیتنی ابراز ایتمك املنده یز ٠ انجیل شریف علیهنده (دوزمه اویدرمه) وحواریلر علیهنده (الڭ بیوك الچقلقلری کورلمشدر) یولنده استعمال ایتدیکی لسانك محاکمه سنی دخی اهل انصافه ترك ایدرز ٠ زیرا مدافعه نك بکنمدیکی انجیل دشمنلری یکرزی سوکزو کلمکه

مقابل كمالك ادا ایتمیکز دیو بزه امر ایتمش اولد .
یغنـدن مدافعه نك مذکور حقـارتنه مقابل
حقارت ایده میه جکمز بدیهیدر •

انجیل علیهنده مدافعه نك اقامه ایتدیکی
مذکور اوچ دعواره کانجـه ایکنجی
واوچنجی دعوا اثبـات اولنـدیغی حالده
برنجی دعوایه هیچ لزوم کورلدیکنـدن
اصول مذاکره یه توفیقاً صکره کی دعوادن
باشلایه رق بحثه کیرشممز ایجاب ایدر •
اوچنجی دعوانك یعنی مسیحك کتابی
وشریعتی کندیسیله برابر جانب جلیله رفع
اولندی وحالیله خرستیانلرك یدنده برکتاب
قالمدی دیو اقامه ایدیلان دعوانك ماهیتی
بیانندهدر •

بوزماندن غیری برزمانده و بومکاندن

غیری بر مکانده یعنی بوندن اون طقوز عصر
اول قدس شریف طرفلرنده مسیحك کتابی
وشریعتی مسیح ایله برابر جانب جلیله عروج
ایتدیکنی شمدی دعوا ایدن بر محرر کندی
دعواسنك اثباتی ایچون عقلی ونقلی برهانلر
ایراد ایتمدکجه دعواسنده عجز کوسترمش
اولهجغی بدیهیدر . ایمدی مدافعه کندی
دعواسنك اثباتی ایچون نه برهان ایراد
ایتمشدر ؟ التنجی مبحثی یوقارودن اشاغی
مطالعه ایتدك عقلی ونقلی بر جزؤ دلیل
یا برهان کوره مدك انسانك طریق حقه
ارشادی ایچون حق تعالی نك امر بیورمش
اولدیغی تعلیمات وکتابك بو دنیاده انسانك
یاننده قالمسی ایجاب ایدرکن او یله بر تعلیمات
یا کتابك جانب عالی یه رفع ایدلمسنه نه لزوم

وارایمش اگر برکونه لزوم وار ایسه نه
سببدن مدافعه انلری بیان ایتمامشدر . کذلك
بو یله عظیم برشی وقوعبولمش ایسه میلادك
ایلك عصرلرندن یونان لاتین وسوریانی
لسانلرنده بونجه کتابلر موجوددر نه سببدن
بو یله بروقعه نك وقوعنه دائر انلردن اصلا
اشتشهادات ایدلمامشدر . مدافعه بودعواسنی
اثبات ایچون برکونه برهان ایراد ایتمد .
یکندن دعواسی صالت برخلیا اولدیغی
آشکار اولور .

ایکنجی دعوانك یعنی انجیل شریفك
صکره دن او یدیرمه اولوب خرستیانلرك
هیچ کتابی اولمدیغی دعواسنك ماهیتی
بیانندەدر .

بودعوانك اثباتی ایچون دخی مدافعه برکونه

برهان ایرادینه تنزل ایتمیوب انجق خرستیانلر
بیننده اللی درت فرقه اولدیغندن بونلرك هر
بریسنك بر انجیل دوزوب او یدردقلرینی
ذکر ایدیور . فقط بو اللی درت انجیلك
نره ده ونه زمان یازلدیغنی وانلرك کرك یکدیـ
یکرندن وکرك شمدی دستور العمل طوتیلان
انجیلدن نه جهتله متفرق ایدوکنی اثبات
ایده جك یرده بو نقطهٔ مهمه یی سکوتله کچوب
خرستیانلر ارهسنده فرقه‌لر یافرقلی مذهبلر
اولدیغنك اثباتنه چالیشیور فرض ایده‌لم که
خرستیانلر ارهسنده اللی درت فرقه بولنمشدر
خرستیانلر ارهسنده اللی درت فرقه بولنمسندن
اللی درت انجیل اولدیغی استدلال ایدیلور
ایسه محمدیلر ارهسنده دخی اقلی درت فرقه
بولنمسندن برقرآن برینه درت قرآن اولدیغی

استدلال ایدیله‌بیلور . فقط محمدیلر ارەسنده بولنان درت فرقه‌یه باقارق درت قرآنك وجودینی استدلال ایتمك خطا اولدیغی کبی خرستیانلر ارەسنده‌اللی درت فرقه بولنمسندن اللی درت انجیلك وجودینی استدلال ایتمك دخی عین خطادر .

هر عصرده اولدیغی کبی شمدی دخی خرستیانلر ارەسنده قتولك پروتستان ارمنی وروم و بو مثللو فرقه‌لر واردر بو فرقه‌لر هر نه جهتله یکدیکرینه مخالف بولنسه‌لر جمله سنکده قبول ایتدیکی انجیل بردر خرستیانلر ارەسنده فرقه‌لر بولنمسی هر برینك برر انجیلی اولدیغندن دکل انجق انجیلی فرقلی طرزده تفسیر ایتمه‌لرندن نشأت ایتمشدر .
خرستیانلر انجیلی تـ ـبر ایتمکده حر اولوب

انجیل دخی امور روحانیه وعالیه‌دن بحث
ایتدکجه کناهله عقلی قرارمش اولان انسان
جنسنك بویله امور عالیه‌یی لایقیله اکلا-
مدیغندن فرقه‌لر حصوله کله‌جکی طبیعیدر ٭

مدافعه‌نك خرستیانلر اره‌سنده فرقه‌لر
بولنمسنه برچوق انجیلك موجود اولد-
یغنی اثباته چالشدیغی بیهوده اولدیغی کبی
انجیل شریفه دوزمه او یدرمه‌در وخر-
ستیانلرك هیچ کتابی یوقدر دیمسی دخی
محضا برخطادر ٭ بز مدافعه کبی بوخطادر
دیوب بشقه برمسئله‌یه صاووشو یرمیز ٭
اوت خطادر دیدك وخطا اولدیغنی دخی
کوستره‌جکز انجیل شریفه دوزمه او یدرمه
دیمك خطادر ٭ زیرا اول امرده بویله بر
دعوا برنجی دعواده بیان اولنوب دهرلر-

دنبرو محمدیلر طرفندن ذکر اولنان تحریف
مسئله‌سنه مغایردر انجیلاك تحریف ایدلدیکنی
دعوا ایدن مدافعه نصل اولوبده همان او
صحیفه‌ده خرستیانلرك هیچ کتابی اولمدیغنی
دعوا ایده بیلدیکنی ارباب مطالعه‌نك حکمنه
احاله ایدرز . اکر خرستیانلرك کتابی
یوقسه اکر انلرك اللرنده بولنان انجیل انجیل
اولمیوبده صکره‌دن دوزمه اویدرمه ایسه
اول صورتده تحریف مسئله‌سنك لزومی قالمز .
زیرا وجودی اولمیان بر کتابك تحریفی ممکن
دکلدر . بر کتابك تحریفنی دعوا ایدن
مدقق او کتابك وجودینی قبول ایتمش اولدیغی
بدیهیدر . بناءً علیه مدافعه کننده‌نك
برنجی دعواسیله ایکنجی دعواسنی نقض
ایتمش اولمغله خطا ایتمشدر .

ثانياً انجیله دوزمه اویدرمه‌در
وخرستیانلرك هیچ کتابی یوقدر دیو اقامه
ایدیلان دعوا عصرلردنبرو محمدیلر
خرستیانلری اهل کتاب طانیوب انلرله اهل
کتابه ایدیله‌جك معامله‌ده بولنملرینه مغایر
اولمغله بو دعوا خطادر . اکر خرستیانلرك
کتابی یوقسه نه سببدن مدافعه‌نك قبول
ایتدیکی قرآن انلری اهل کتاب طانیور نه
سببدن بالجمله محمدیلر خرستیانلرك مذبوحاتنی
اکل ایدیورلر نه‌سببدن کرك عربلر حین
سلطنتلرنده وکرك الیوم مسلمان حکمدارلر
خرستیانلرك اجرای آیین ودینلرینه مساعده
بیورمشلر ومساعده بیوره‌جقلرینی علناً تعهد
ایتمشلردر . مدافعه‌نك انجیل علیهنده اولان
مذکور حقارتی هم قرآنك احکامنه هم‌ده حی

خرستیانلری اهل کتاب طانیه‌رق انلره اهل
کتابه ایدیله‌جك مساعده‌یی احسان بیوران
مسلمان حکمدارلرك مسلککنه مغایر برحرکت
اولمسیله خطا اولدیغی بدیهیدر .

ثالثاً انجیله دوزمه اویدرمه دیمك
بالنفس انجیلك فضائلنه مغایر اولدیغندن
خطادر . نیجه نیجه ملتلرك ترفیع حاللرینی
موجب اولمش و حسابه گلمز کسه‌لری طریق
حیاته ارشاد ایتمش دردلیلره تسلی ظلمتده
اولانلره نور وروحانیجه آج اولانلره حیات
اککی اولان بویله برکتابه دوزمه اویدرمه
دیمك بزجه بیوك بر خطادر وظن ایدرز که
(آغوستین) (برنارد) (لوردبیقین)
(نوتون) و (میلتون) کبی ذاتلرك حقنده
احترامات فائقه ایله سویلدکاری انجیله

دوزمه اویدرمه دیمك خطا اولدیغنی انجیلك تعلیمات مقدسه‌سنه اشنا اولان هر بر آدم دخی تسلیم ایده‌جکدر ·

برنجی دعوانك یعنی انجیلك تحریفنه دائر اولان دعوانك ماهیتی بیاننده‌در ·

مدافعه بو دعوانك اثباتی ایچون دخی بر کونه برهان ایراد ایتمدیکندن بوکا دخی اهمیت ویرمامك واجب ایسه‌ده اشبو تحریف مسئله‌سی علمای اهل اسلام طرفندن دفعاتله میدانه قونلمش اولمغله بو خصوصده خرستیانلرك افکارینی مختصراً بیان ایتمکی وظیفه‌دن عد ایدرز ·

انجیل شریفك هیچ بر وقتده تحریف ایدلمدیکی بیاننده‌در ·

اولاً شمدی دستورالعمل طوتیلان

انجيلك فن طبعـك احـداثندنبرو تحريف
ايدلمامش اولديغنی هرکس تسلیم ایدر ۰ زیرا
شمدیکی انجیل میلادك ١٤٥٥ نده طبع او-
لنوب الآن موجود اولان نسخه‌لره تطبیق
ایتدیکمزده ایکیسنك حاوی اولدیغی ماده‌لرده
برفرق مشـاهده ایدلمز ۰ بنـاءً علیه صولك
درتیوز سنه ظرفنده انجیلك تحریف ایدلمدیکی
بدیهیدر ۰

ثانیاً میلادك ١٤٥٥ نده طبع اولنان
نسخـه‌لری بشنجی عصر ایله اون بشنجی
عصر ارهسنده تحریر اولنوب الآن موجود
اولان التیوز عـدد یونانجه ال یازی نسخه‌لره
تطبیق ایلدیکمزده برکونه تحریف عـلامتی
مشـاهده ایلمدیکندن شمـدی دستور العمل
طوتیلان انجیلك میـلادك بشنجی عصرنده

دستور العمل طوتیلان انجیلك عینی اولدیغنه
شبهه ایدیله‌مز . واقعا مذکور ال یازی
متنلر یکدیکرینه ویاخود شمدی یدمزده
بولنان انجیله تطبیق ایدلدکده کلمه‌جه‌ و بعضاً
عباره‌جه جزئی فرقلر بولنور . فقط بوکا
اصلا تحریف دینله‌مز . زیرا بو فرقلر انجیلك
تعلیماتنی تغییر ایچون قصداً ایدیلان تحریف
دکل انجق مستنسخ بر متندن استنساخ ایتد
یکی صره‌ده وقوعی طبیعی اولان سهودر که
برچوق متنلر یکدیکرینه تطبیق ایدلدکده
متن اصلی معلوم اولور . ظن ایدرزکه قرآنی
استنساخ ایدنلرك دخی بوکبی سهو ایتدکارینی
مدافعه اقرار ایدر . اون طقوزنجی عصرده
دقت عظیمه ایله طبع اولنان کتابلرده بیله
نیجه دفعه بونك کبی سهویات وقوعبولور

وهیچ بر صاحب انصاف اویولده اولان سهویاتی تحریف دیو ادعا ایتمز .

ذکری سبقت ایدن التیوز عدد متنلرك اکثریسی قدیملرك یاپدقلری تیرشه‌لر اوزرنده تحریر اولنمش اولوب الآن اوروپا کتبخانه‌لرنده محفوظدرکه انلردن برقاچنی بوراده اسملریله ذکر ایده‌جکز . بو اك یازی متنلرك برنجیسی (علکساندریان) نام نسخه اولوب الآن لوندره‌نك (بریتیش موزه‌یم) تسمیه اولنان نمونه‌خانه‌سنده محفوظدرکه بوعاجزلری انی کندی کوزلریله کورمشدر . مدققلر بومتنك میلادك بشنجی عصرنده تحریر اولندیغنی اثبات ایتمشلردر .

ایکنجی المانیالی (تیشاندورف) نام عالمك ۱۸۵۹ ده طور سیناده واقع (ایا-

قاترینا) نام مناسترده بولوب (سینالی)
تسمیه ایتدیکی متندرکه مدققلر انی دردنجی
عصرك اواخرینه ویا بشنجی عصرك
اوائلنه منسوب ایدرلر بو متن غایت قیمتلی
اولدیغندن متوفی روسیه ایمپراطوری ایکنجی
علکساندرك مصارفیله انك فوطوغرافی
چکیله‌رك اوروپانك کتبخانه‌لرینه بر نسخه
هدیه واصل متن ایسه پترسبورغده حفظ
ایدلمشدر .

اوچنجیسی رومادە واتیقان کتبخانه‌سنده
محفوظ اولان واتیقان نام نسخه‌درکه دردنجی
عصرده تحریر ایدلدیکی تخمین ایدلمشدر .

دردنجیسی پارسده حکومت کتبخانه‌
سنده محفوظ اولان شاهانه نام نسخه‌درکه
التنجی دهرده تحریر ایدلدیکی اثبات

اولمشدر .

بشنجیسی انکلتره‌ده قامبریج شهرینك دارالفنونی کتبخانه‌سنده محفوظ اولان به حنا نام نسخه‌درکه مدققلر انی دخی التنجی عصره نسبت ایدرلر .

اشبو بندك مساعده‌سی اولمدیغندن دیکر نسخه‌لرك ذکرندن صرف نظر اتمکه مجبورز .

بورایه قدر اولان افاده‌لردن یعنی شمدی خرستیانلرك یدنده بولنان انجیلك اوننجی عصرده طبع اولنوب الان موجود اولان انجیله وانك دخی بشنجی عصرله اوننجی عصر اره‌سنده‌کی وقتلرده تحریر اولنمش اولان متنلره مطابق اولدیغندن انجیلك میلادك بشنجی عصرندن اون طقوزنجی عصرینه

قدر اولان مدتده تحریف ایدلمدیکی صورت قطعیه‌ده اثبات اولنمش اولور .

بو اجلدن تحریف مسئله‌سی برنجی عصر ایله بشنجی عصر اره‌سنده ارانلمق کرکدر . فقط میلادك برنجی عصرنده حضرت عیسایی کورمش وانك سیرت مقدسه‌سنه آشنا اولمش بیکارجه کمسه‌لر دها حیاتده ایکن هیچ برخائنك انجیلی تحریفه اقتداری اولمدیغنی هر صاحب انصاف تسلیم ایدر . زیرا میلادك برنجی عصرنده حواریلر ودین مسیحی یولنه اولوه‌مه بیله راضی اولان بیکارجه مؤمنلر حیاتده ایکن انلرك یدنده بولنان انجیلی کمسه‌نك ضبط وتحریف ایده‌میه‌جکی بدیهیدر حتی حواریلره هم عصر علمای دین مسیحدن اولان

مشهور ذاتلر یعنی بارناباس و میلادك یوزنجی
سنه سنده شهید اولان رومالی قلامانس
و میلادك یوز اون التنجی سنه سنده شهید
اولان انطاكیا پسقوپوسی ایغنادیئوس
و حواریوندن یوحنانك شاكردی
وازمیر پسقوپوسی اولان پولیقارب كندی
تحریراتلرنده درت انجیللری اسملریله ذكر
ایتدكدن ماعدا آنلردن برچوق آیات
استخراج ایلمشلردركه بوآیتلر شمدی خرستیا۔
نلرك یدنده بولنان انجیلك آیاتنه كاملاً
مطابقدر ٠

بو صورتده تحریف مسئله سنی میلادك
ایكنجی عصریله بشنجی عصری ارهسنه
دوشن مدتده آرهمامز لازم كلور ٠ ایمدی
انجیل شریفك مدت مذكورهده دخی تحریف

ایدلمدیکنـه دائر زیرده ایراد اولنـه‌جق براهینی بی‌غرضانه محاکمه ایتملری هرکسدن رجا اولنور ٠

اشبو مسئله‌یی لایقیله آکلامق ایچون میلادك ایکنجی عصریله بشنجی عصری آره‌سنه دوشن مدتده انجیل شریفك طوتمش اولدیغی موقعی درخاطر ایتمز ایجاب ایتد یکندن آتی الذکر اوچ خصوصات مهمه‌یه قارئین کرامك نظر دقتلرینی عاجزانه دعوت ایدرز ٠

اولاً مذکور مدتده دین مسیحی سوریه وآسیای صغری ومصر وایتالیا ویونانستان وسائر نیجه سمتلره انتشار ایتمش اولدیغندن حالیله دین مسیحینك انتشار بولمش اولدیغی مذکور دیارلرده انجیلك یونانی

لساننده برچوق نسخه‌لری موجود ایدی ·

ثانیاً مرور زمانله دین مسیحی یونا-
نیجه تکلم ایتمیان ملل مختلفه طرفندن دخی
قبول اولنمش اولمغله آنلرك حوائجی ایچون
انجیل شریف بك ارکن السنهٔ مختلفه‌یه ترجمه
ایدلدی · مدققلرك حکمنجه انجیل شریف
میلادك برنجی عصرینك اواخرنده ویا
ایکنجی عصرینك اوائلنده سوریه‌نك شمال
جهتلرنده متمکن خرستیانلر ایچون سوریا-
نیجه‌یه ترجمه اولنوب اشبو ترجمه پك فصیح
اولدیغنه بناءً آکا پشیتو یعنی بسیطه تسمیه
ایدلدی · وینه انجیل شریف ایکنجی
عصرده اسکی ایتالیانجه‌یه و اوچنجی
عصرده قبطیجه‌یه و دردنجی عصرده
وولغاتا تسمیه اولنان لاتینجه‌یه و بشنجی

عصرك اوائلنده ارمنجه‌یه ترجمه اولندی
كه الان مذكور ترجمه‌لرك اكثریسی منسوب
اولدقلری كلیسالرده اوقونمقده‌در . بو
صورتده ایكنجی عصرك اوائلیله بشنجی
عصرك اوائلی ارەسنه دوشن مدتده انجیل
شریفك سوریانیجه واسكی ایتالیانجه
وقبطیجه ولاتینجه وارمنیجه لسانلرنده بر
چوق نسخه‌لری موجود اولدیغی و بو
نسخه‌لرك دخی یكدیكرندن اوزاق مملكتلرده
ومختلف ملتلر یدنده بولندیغی بدیهیدر .
ثالثاً میلادك برنجی عصر یله بشنجی
عصری ارەسنه دوشن مدتده یاشامش یوز
سكسان بش خرستیان مؤلفلرك شمدی‌یه دك
تكمیلی و یا بعض قطعه‌لری موجود قالمش

ملاتو بلری ونظلری ومدافعه‌لری وتفسیر.
لرنده آیات انجیلیه‌نك كافه‌سی استخراج
ایدلمش ومذكور استخراجاتك شمدی خر.
ستیانلرك یدنده بولنان انجیلك آیاتنه مطابق
ایدوكی اثبات اولنمشدر . اشبو بندك مساعد
عدمی اولدیغندن بو خصوصده مفصلاً
تفصیلاته كیریشه‌میز . فقط بوكا دائر
زیاده معلومات تحصیل ایتمك استیانلر
دوقطور بنتلی نام مدققك كتابنه مراجعت
ایده‌بیلورلر . دوقطور موحی الیه بشنجی
عصردن اول انجیل شریفك بالجمله نسخه.
لری دنیادن قالدیرلمش اولسه مذكور یوز
سكسان بش مؤلفلرك محرراتنده موجود
اولان استخراجلردن بتون عهد جدیدك
یعنی هم انجیلك همده رساله‌لرك تكرار

ترتیب ایدیله بیله جکنی ادعا واثبات ایتمشدر ٭

امدی مذکور اوچ خصوصه بناءً

یعنی اولا دین مسیحینك نیجه دیارلره انتشا-
ری سببیله یونانیجه انجیلدن بر چوق
نسخه‌لرك وثانیاً ذکری سبقت ایتدیکی اوزره
بش لسانده اولان ترجمه‌لر واسطه‌سیله دخی
بش مختلف لسانلرده و یکدیکرندن اوزاق
مملکتلرده بر چوق نسخه‌لرك موجود
بولندیغنه وثالثاً کافهٔ آیات انجیلیه‌نك
یوز سکسان بش مؤلفلرك محررا-
تنه دخی مستخرجاً درج ایدلدیکنه
بناءً انجیلك تحریفنی دعوا ایدن برآدم
مذکور لسانلرده بولنان انجیل نسخه‌لرینك
کافه‌سنك تحریفنی هم دخی مذکور یوز
سکسان بش مؤلفلرك محرراتنده بولنان کافهٔ

آيات انجيليه نك تحريفنی دعوا ايتمش اولور ٠
زيرا مذكور نسخه لر ايله مستخرجات يكديكرينه مطابق كلديكندن يا انجيل تحريف
ايدلمامش و يا تحريف ايدلمش ايسه مذكور
نسخه لر ايله مستخرجاتك كافه سی تحريف
ايدلمش ديمز لازم كلور ٠ اشبو خصوصی
بر مثال ايله ايضاح ايده لم ٠ قريب بحار به سندن
اون بش عصر صكره كی بر وقتده يشايان
بر آدم پارس عهدنامه سنك تحريفنی دعوا
ايتمسيله مذكور عهدنامه نك يالكز بر نسخه
سنك تحريفنی دعوا ايتمش اولميوب انجق
اول عهدنامه نك السنهٔ مختلفه ده بولنان
جمله نسخه لرينك هم دخی اون بش عصر
ظرفنده مذكور عهدنامه دن ايديلان استخرا
جلرك دخی تحريفنی دعوا ايتمش اولور ٠

زیرا برآدمك كندی یدنده بولنان بر نسخه‌یی تحریف ایتمسیله پارس عهدنامه‌سی محرف دیو حکم ایده‌مز . کذلك انجیل شریفك ولو بر و یابش نسخه‌لری تحریف ایدلمش بیله اولسه بونکله انجیل محرف دیو حکم ایده‌مز . برآدم بوکون قالقوب کندی یدنده بولنان (قودناپولیونی) تحریف ایده‌بیلور فقط قودناپولیونك کرك فرانسز لساننده وکرك السنهٔ مختلفه‌ده بیکارجه نسخه‌لری و پك چوق کتابلرده دخی نیجه فقره‌لری موجود بولندقجه قود ناپولیون تحریف ایدلمش اولمز .

ایمدی انجیل شریفك ایلك بش عصر ظرفنده طوتمش اولدیغی موقعه بناءً انك تحریفی غیرممکن اولدیغی صورت قطعیه‌ده

استدلال ایدلدیکی کبی آتی الذکر برهانلر
دخی بو افکاریمزی تأیید ایدرلر ·

اولا میلادك ایلك عصرلرنده مملکتلر
اره سنده وسائط نقلیه پك مشکل اولدیغندن
دین مسیحینك انتشار بولدیغی دیارلری
طولاشوب انجیلك جمله نسخه لرینی تحریفه
هیچ بر آدم مقتدر دکل ایدی · ثانیاً انجیلی
تحریف ایچون بر شرکت تشکیل اولنوب
هر طرفه آدم چیقارله جق اولسه بو یله بر
تشبثات هر حالده میدانه چیقه جق ایدی ·
حالبوکه تاریخلرده بوکبی تشبثاتك ذکری
بیله یوقدر · ثالثاً خرستیانلر اره سنده
میلادك ایلك عصرلرندن بری فرقه لر بولنور
بونلر برچوق خصوصلرده یکدیکریله
اختلاف اوزره ایکن جمله سی دخی انجیل

شریفك هیچ بر وقت تحریف ایدلمدیکنی
ادعا ایتمکده متفقدرلر .

رابعاً ایلك عصرلردن بری خرستیان
کلیساسندن طرد ایدیلان اهل ضلالت بیله
کندی ادعالرینی ایات انجیلیه ایله اثبات
ایتمکه جهد ایتدکلرندن انلرك دخی انجیل
شریفك تحریفنی قبول ایتمدکلری بدیهیدر .
خامساً میلادك برنجی عصری ایله دردنجی عصری ارەسنه دوشن وقتده یشامش
ودین مسیحی علیهنده کتاب تألیف ایتمش
معتبر یهودی و بت پرست مؤلفلر بیله انجیل
شریفك تحریفنی دعوا ایتمزلر . بو مؤلفلر
خرستیانلر علیهنده بولدقلری هر بر قصوری
ذکر ایتدکلری صرەده نه سببدن تحریف
مسئلەسی کبی مهم بر مسئلەیی ذکر ایتمیورلر .

سادساً ذکری سبقت ایتدیکی اوزره
انجیل شریفك تعلیمات مقدسه‌سی انك
تحریف ایدلمامسنه برعلامت صحیحه‌در .
انجیل شریف جناب حقك صفات جلیله‌
سی وحضرت عیسا نك سیرت مقدسه‌سی
وانسانك فسادی و طریق نجات و تجدید
قلب وقیامة الاموات و حیات ابدیه مثللو
امور مهمه‌دن بحث ایدر . خائن ادملر
یدیله تحریف ایدلمش اولان بر کتابك
مذکور مواد مهمه‌وعالیه‌دن بحث ایتدیکی
صره‌ده طریق حقدن عدول ایده‌جکی
طبیعیدر .

حالبوکه انجیل شریفك سیاق افاده
سی وتعلیمات عالیه‌سنده بوکبی برقصور
ویاکاش اصلا مشاهده ایدلمدیکندن انك

تحریف ایدلمامش ایدوکی معلوم اولور . بو
افکارمزك صحیح اولوب اولمدیغنی اکلامق
استیانلره حق تعالی نك هدایتنی نیاز ایده رك
انجیل شریفی برایو جه مطالعه ایتملرینی توصیه
ایدرز . زیرا انجیل شریفك نصل بر کتاب
اولدیغنی حکم ایتمه نك الك امین یولی طوغر-
یدن طوغری یه انجیل شریفی مطالعه
ایتمکدر .

سابعاً انجیل شریفی بنی بشره احسان
ایتمش اولان جناب حقك انی تحریف مخاطره-
سندن دخی سالم قیلمغه قدرتی اولدیغنه بناءً
انجیل شریفك صحتنه معتقدز . بر آدم
آخر بر آدمك ایشنی بوزه بیلور بر حکومت
آخر بر حکومتی خراب ایده بیلور . فقط
جناب پروردکار عالمك وضع ایتمش اولدیغی

قوانيني واحسـان ايتمش اولديغي شريعتي
هيچ برآدم وهيچ بر حكومت تحريف وتغيير
ايده‌مز . انسان ودنيا زائل اولور . لكن
حق تعـالينك مراد عاليسي دائم الاوقات
باقيـدر . بناءً عليه جنـاب حق قادر مطلق
طانيان آدم من طرف الله احسـان اولنمش
اولان قوانين وشريعتك انسان يديله تحريف
و تغييريني تسليم ايده‌مز .

(اخطار مخصوص)

بزلر بو بندلري بر كونه مجادله مقصديله
يازمش اولميوب انجق مدافعـه طرفنـدن
دين مسيحي و انجيـل شريف عليهنـده
اقامـه ايديلان دعـوالرك ماهيتـني
جزؤيجه كوسـترمك ايچون قلمه المش و بو

خصوصلرده دها زیاده معلومات تحصیل
ایتمك ایستیانلر دخی ایچلرنده او کبی معلوماتی
بوله بیله جکلری کتابلری ذکر ایتمش اولمامزله
طن ایدرز که کندی وظیفه مزی بر درجه یه
قدر ایفا ایتمش اولدق بو سببلره بناءً شمدیلك
بشقه بحثلره کیرشمنك لزومنی کورمیز .

ه . دوایت

مناظر افندینك اعتقاد وافاده سنه کوره
مدافعه مز انجیل حقنده بر تعرضده بولنمش
ده کندیلری دخی او تعرضه جواب ویرمز-
دن اول قارئلرك نظر دقتنی بشقه بر خصو-
صه جلب ایتمك ایستیورلر ایمش . او بشقه
بر خصوص ایسه بز اثرمزه « مدافعه »
عنوانی ویرمش ایسه‌کده حقیقت حالده
بو مدافعه‌نك بر « مدافعه » اولمیوب بلکه

بر تعرض اولمسندن عبارت ایمش .

زادفی الطنبور نغمة اخری !

بز مدافعه‌می ایتمشز یوقسه تعرضده‌می

بولنمشز بونی کوسترمك ایچون اولان صو-

رارزکه کرك پروتستان و کرك قاتولیك

میسیونرلری مملکتمزه نه ایچون کلیورلر ؟

نشر انجیل ایچونمی ؟ یا مملکتمزده خرستیان

اولان وطنداشلرمزك شمدی یه قدر اللرنده

انجیللری یوقمی ایدی ؟ النده انجیلی

بولنان وایلروده محتاج اوله‌جق اولنلره

دخی جماعتلری و پطریقخانه‌لری طرفندن

تدارك ایدیله بیله‌جکی درکار بولنان خر-

ستیانلره تکرار انجیل و یرمك حاصلی

تحصیل و بوده‌سعی عبث عد اولنور .

بو میسیونرلرك ممالکمزه دخوللری هنوز

يك حادث برشيدر . اون سكز عصر مدت
ظرفنده ميسيونرلرك عاطفتلرى اوله رق انجيل
هداياسنه نائل اوله مدقلرى حالده ينه دينلرينى
محافظه ايتمش اولان خرستيان وطنداشلرمزه
بيله انجيل اهداسى وسيله سيله اقوام نصرا-
نيه مزه قاريشه رق كندى مذهبلرينه آدم
جلبنه چالشملرى بر تعرض اولديغنده اكر
بو مقالهٔ انجيليه نك محررى اولان اوه ديس
افندى قناعت ايتميورلر ايسه اقناع ايچون
بز كندى شخصلرينى ارائه ايدرز . كند-
يسى ارمنى اولديغى ايچون آباواجدادينك
مذهبنى كنديسنه ترك ايتديرنلر او مذهبه
تعرضمى ايتمش صاييلورلر ؟ يوقسه مذهبى
مدافعه مى ايتمش عد اولنورلر ؟

ميسيونرلرك اقوام نصرانيهٔ عثمانيه ميا-

نده كى نشريات واقعه سى بيله بونلرك مذهبلرينه
بر تعرض ديمك اولديغى حالده اهل اسلامه
عثمانليجه انجيل طاغتملرى اندن بيوك تعرض
عد اولنمزمى ؟ مملكتمزده لسان وحروفى عن
اصل تركجه اولان هيچ بر قوم نصرانى
يوقدركه عثمانليجه نشريات انلر ايچوندر دنيله
بيلسون . مسلمان اولان بر خلقه كندى
كتابنه مخالف ومحرف كتابلرى مجاناً توزيع
ايتمك اوخلقى كندى دينلرينه دعوت
ديمكدركه ايشته بودعوت قدر صريح بر
تعرض اولهمز .

بر فرض بعيد اولەرق فرض ايده لم كه
انجيللرى نشر ايتمك « ميدانده شويله ده بر
نوع كتاب واردر . و بونده سزك دينكز
عليهنه هيچ براثر خصومت يوقدر . نه

اولدقلری یعنی برکره کورمك ایسترمیسکز ؟ »
یوللو معصومانه !.... بر مطالعه یه مبنی
اوله‌بیله‌جکی ایچون او قدر بیوك بر تعرض
صاییلمق ایستنلمسون . یا انلردن ماعدا
غذاءالملاحظات ودرر منجیهٔ مسیحیه واستد -
لالات ومیزان الحق کبی درلودرلو عنوانلر
ایله نشر اولنان وهر بری سبکمغزان اهالی‌یه
نصرانیتك فضائلنی و اسلامیتك خطیئاتنی
کوسترمك ایچون نیجه ترهات مزورانه
ایله مملو بولنان کتابلره نه دیه‌لم ؟ بونلر
دخی تعرض دکلمیدرلر ؟

انجیللر مدافعی افندی دیمك ایستیورلرکه
مدافعه محرری اکر نصارانك بو نشریات ایله
دین اسلام علیهنه ایتدکاری تعرضدن تدافع
ایتمك ایستیور ایسه انلره جواب ویرسو -

نده دين نصارايه تعرض ايتمسون ٠

بو اوستەلقلى لقردیلرى هانكى معلمدن
اوكرنمشلر ايسه كتسونلر تشكراً بر دها او
معلمك الريني اوپسونلر ٠

دين اسلام عليهنده يازدقلرى كتابلره
مقابله ايتمكى كندى وهملرنجه محالاتدن مى
عد ايديورلركه ترهات مذكوره حقايق
اسلاميه نك عارفلرى نزدنده سيورى سينك
ويزلتيسى قدرده كلمز ٠ ذاتاً الك زياده
ماهرى اولدقلرى صنعت تحريفى مباحث
مذكوره ده دخى اجرا ايدرك متكلمين ميانده
بعض افكار مفرطه اربابنك اوهامنى كويا
اسرار دينيه اولمق اوزره ميدانه قويمقله
او مدقلرى قدر فائده بوله مزلر ٠ چونكه
بو بحثلر جمهور كرام متكلمين نزدنده دها

وقتیله حل اولنمش بتمش شیلردر .

مع هذا مادام انلری ده رده بزی دعوت ایدیورلر بمنه تعالی بو جهتده اولان ماهیت علم و عرفانلر ینی دخی قریباً میدانه قویارز .

مناظرمزك اشبو تفاخر بیهوده سندن بزم ایچون ممنون اولنه جق بر ده اعتراف چیقیور . زیرا « مرامی دین اسلامی مدافعه ایسه نصرانیته تعرض ایتمسون ده دین اسلام علیهنده یازیلان کتابلره جواب و یرسون » دیمك دین اسلام علیهنه دها اولجه تعرض ایدلمش اولدیغنی اعتراف دیمك اولدیغی بدیهیاتدندر . فرض ایده لم که بزم مدافعه مز (حاشا) بر تعرض صایلسون یا او تعرضی اولجه کندیلری ایتمش اولدقلری

حالده بزی اندن منع ایچون نه حق بوله بیلیورلر ؟ تعرض اوقدر فنا ایمش ایسه او فنالغی دها اول کندیلری نیچون ارتکاب ایتمشلر ؟

حقیقت حالده ایسه بزم مدافعه مز جداً بر تعرض دکلدر . جداً و حقیقةً بر مدافعه در . زیرا تعرض اولمسی لازم کلمه ایدی « ای خرستیانلر ! دین پیشوا - لرکز سزی الداتیورلر ! مجرد کندی طمع و سلطنت دنیویه لرینی محافظه ایچون سزی کندیلرینه اسیر ایتمشلر . انادن طوغسه کز کلیسایه پاره و یره رك بر رسم اجراسنه مجبورسکز . تأهل ایتسه کز وفات ایلسه کز هب دنیالر قدر پاره ویره رك مراسم لازمه یی اجرا ایتدیرمینجه ایمانکزی جانکزی قور -

تارەمز اولمشسکز ۰ حالبوکه حضرت مسیح
کیمدن قاچ پاره الەرق فیوضات دینیەیی
صاتدی؟ عجبا النـه پاره الدیمی؟ سزی
درلودرلو الغـا آتله سـائر وطنداشـلرکز
علیهنه تشویق ایدیورلر ۰ بوایسه جناب
مسیحك دخی تلقین ایتمك ایستدیکی اخوت
عمومیهٔ انسانیەیه مغـایر برکیفیتدر! کلکز
حقایق نصرانیەیی دخی حاوی اولان قرآن
کریمی قبـول ایدیکز ۰ قرآن کریم هیچ
ترقی یی تمدنی مانع دکلدر ۰ اصل نصرا۔
نیت و یهـودیت دخی حکم قرآن التنـده
محفوظدر!» دیه برندادە بولنور ایدك ۰
و بونی ده هم شهریلرمز اولان اقوام نصرا۔
نیەنك کندی لسان وحروفیله یازەرق نشر
ایلر ایدك ۰

(التنجی مبحثه مقابله)

ایشته تعرض دیه‌اصل بو یله برشیئه
دیرلرکه بوقاروده اسملرینی تعداد ایلدیکمز
ترهاتنامه‌لر ایله میسیونرلر بزه بو یله بر
تعرض ایتمك ایستمشلر ایسه‌ده باطل اوزرینه
حق دعواسنی بنا ایتمك ممکن اولمدیغندن
ایتدکلری تعرضلری دخی پك کولنج برصو
رتده ایتمشلردر .

بز ایسه بو یله بر حرکتده قطعا بولنمدق .
بزم مدافعه‌مز یالکز اهل اسلامه مخصوص
بر تنبیهنامه‌در . بر طاقم افکار ناقصه‌وجهلا
ات معذوره اربابنی الداتمق ایچون نشر
اولنان ترهاتك ماهیتی جمله‌جه معلوم
اولمقله انلری یکان یکان جرحه درحال
حاجت کورمه‌یه‌رك حالبوکه بونلرده کویا

فیوضات وفضائل نصرانیه‌دن اولمق اوزره مع الافتخار اعلان ایدیلان ایشلرك یعنی نصرانیتك حقایقنی اخوان دینزه عرض ایتمکی دها اول کوریله‌جك برایش عد ایلدك .

کرك موسیو دوایت حضرتلری وکرك معین وظهیرلری مدافعه‌مزدن نیچون اول قدر متأثر اولمشلردر ؟ مسلمانلر مدافعه‌یی اوقورلر ایسه کندیلرینك نشره مأمور اولدقلری نصرانیتی قبول ایتمزلر دیه‌می قورقشلردر ؟

بویله ایسه نه بیوك ظلم که مقابله‌مزك یالکز بوقدر ظلمی نظر تنجویزه الملری کندی ماهیتلرینی اورته‌یه قویه‌رق او ماهیته قارشو دخی عامه‌نك نفرتنی قازانمغه کفایت ایلر .

یاعجبا نصارا بونلری اوقورده دینلر -
ینك ماهیتـنی اکـلایه‌رق ترك نصرانیت
ایدرلر دیه‌می تلاش ایتمشلر ؟ بوده بعیددر .
زیرا بز مدافعه‌مزی یوزمثلی دهـا بیوتمش
اولسه‌ق نصارانك کندی علیهـلرنده یازد -
قلری کتابلر قدر بطلان نصرانیتی ایضاح
وشرح ایتمش اوله‌میز .

« نصارانك کندی علیهلرنده یازدقلری
کتابلر » دیمکـدن مقصدمز الیوم پارسـده
پیدرپی طبع اولنمقده بولنان « بیبلیوتك آنتی
قله‌ریقال » کبی کپازه‌لکلر دکلدر . بویله
شیلره ینه نصـارانك رغبتلری اوللیـدرکه
طبع اولنیـور . زیرا راغبی اولمیـان بر
متاع بازار دادوسـتده وضـع اولنمز .
بزنصارانك متکلملری دیمك اولان « ستر ا -

نوز » كبی بر چوق اهل تحقيقی اخطار
ايلميورزكه بونلرك تاريخ انتشار نصرانيت
حقنده موفق اولدقلری وكوندن كونه دها
زياده موفق اولمقده بولندقلری تدقيقات
بركون اولوبده نصرانيتی عموم نصارا
نظرندن دخی قطعياً دوشوره جكنه عقلا
هيچ شبهه ايتميورلر .
ايمدی مدافعه مز اشبو تدقيقاته قياسله
هيچ مثابه سنده ايكن بوكا بر « تعرض »
معناسی ويروبده تلاش دخی كوسترملك
مدافعه مزك حاوی اولديغی بعض حقايقه
قارشو شاشيروب قالمقدن بشقه نه دن نشأت
ايدر ؟ ذاتاً بوحيرتك درجه سی موسيو
دوايت حضرتلرينك مدافعه يی ردايده ميه
ديز ايكن همان بالجمله مباحثنی صراحةً

تصدیق ایدی و یرمش او لمربله دخی تعین
ایتمشیدی‌که بوندن اول مباحث معینه‌سنده
کیفیتك بو جهتی ده ارائه و ایضاح اولنمشیدی .
ایشته مقصوده شروع ایتمزدن اول
آوادیس افندینك انظار دقتی جلب ایتمك
ایستدکلری تدافع و یا تعرض مسئله‌سی دخی
شوقدر غریب بر مسئله‌درکه موسیو دوایت
حضرتلرینك بویله بر مسئله‌یه کیرشمامش
اولملرندن طولایی کندیلرینی تبریك ایدرز .
زیرا مدافعه‌مزه یازدقلری مقابله‌ده شویله
بر مسئله‌یه کیرشمش اولسه ایدی ایش جدیت
اصلیه‌سندن چیقه‌رق عادتا اوقو یانلری
اکلندیره‌جك بر قومدیا اولور ایدی .
بوندن صکره مناظر معاونی آوادیس
افندی انجیللرك تحریفی حقنده‌کی ملاحظاتمزی

رده مباشرت بیوریورلر . بو مسئله کرچکدن
جدی بر مسئله اولوب اساس ماده تاریخه
و برده تدقیقات انجیلیه یه متعلق ایکن کند-
یلری بحثی بو اساسدن دخی چیقاره‌رق صرف
منطقه تطبیق ایتمکه چالشمق صورتیله دخی
بر تحریراتده بولنیورلرکه بزی ده جدیات ایله
غرائبی یکدیکرینه قاتمامق ایچون اولا
کندیلرینك مقابلهٔ قطعیه‌لرینی بروجه آتی
بر بند مخصوص و مستقلده تدقیق ایتمك
ایستیورز .

(بند مخصوص)

« اناجیلك مدافعهٔ منطقیه‌سی »

بوراده دخی بحثه کیرشمزدن اول آوادیس
افندی براخطارده بولنیور . کویا بزحو-
ریلر ایله اناجیل حقنده تعبیرات غیرلایقه‌ده

بولنمشمزده کندیلری حقارتله مقابله
ایتمکه ینه احکام انجیل ایله مأذون اولمیوب
بالعکس بوندن ممنوع اولدقلرندن او یولده
مقابله ایتمیه جکلر ایمش ·

میسیونرلرك بو یولده کی تظلملری دخی
صنعتلرنده براثر مهارت اولوب موسیو
دوایت حضرتلری ده بو یله بر مهارت ابراز
بیورمشلر ایدی · حتی رحمة الله هندی
افندینك مطالعه کذارمز اولان آثارنده
کوریورزکه هندده بولنان میسیونرلر دخی
بو یله تظلمده بولنورلر ایمش · بز موسیو
دوایت حضرتلرینه جواب ویردیکمز
اثناده بو بحثی اکمال ایتمش اولدیغمزدن بوراده
تکرار ینه حاجت کورهمیز ·

ایمدی مناظرمز انجیل حقنده کی روایتمزی

اوچ قسمه تقسیم ایدرك اولا انجیللره
« محرف » وثانیاً « او یدورمه » وثالثاً دخی
« وجودلری مفقود » دیمش اولدیغمزی
اخطاردن صکره اشبو اوچ دعوادن دخی
اوچنجی دعوی اثبات اولندقدن صکره
برنجی یه هیچ حاجت قالمیه جغی بیانیله
اوچنجی دعوادن بحثه کیریشه جکلرینی
سویلیورلر .

اوچنجی دعوامز مسیحك کتابی
کندیسیله برابر جانب جلیله رفع اولندیغی
حقنده کی بر سوزمز ایمشده بو سوزمزی
اثبات ایده جك برهان اتیان ایتمامش اولد-
یغمزدن کندی کندیسی مجروح وخیال
ایمش .

واقعا بز بویله بر سوز سویلمش ایدك .

فقط او سوز جداً التزامی بر شی اولمیوب
تمثیل مقامنده اولدیغندن و بر ادعا صورتیله
سرد ایدلمامش بولندیغندن اول قدر ایضا
حاتنه کیرشمامش ایدك ... افندی بونی
مدافعه مزك الك ضعیف طرفی اولمق اوزره
یقالامش بولنمق اعتقادنده ایسه لر کندیلر
ینه عادتا آجیرز .

عجبا بر کمسه بویله بر دعواده جدا
بولنمش اولسه اثباتندن فی الحقیقه عاجزمی
قالور ؟ حضرت عیسانك اعتقاد نصارا
جه « حاشا » قتل اولندیغی و اعتقاد صحیحهٔ
اسلامجه رفع ایدلدیکی زمان تام نامی دعوت
اوزرنده بولندیغی و ناسدن پك آز کمسه نرك
ایمان ایدرك کلیتك هنوز ایمان اتمامش
اولدیغی بر زمان ایدی که بونی نصارا دخی

انکار ایده‌مز . «بن بو کون دینکزی اتمام واکمال ایتدم» یوللو حضرت عیسانك اغزندن بر آیت صادر اولمامشدر .

شو قضیه نظر دقته تعیین اولندقدن صکره برده شونی دوشونملیدرکه : کتاب سماوی دینلان شی کوکدن مجلد ومذهب بر جلد اوله‌رق یره اینمز . جناب حق آنی پیغمبر ذیشانه وحی ایدرك او پیغمبر دخی لسانیله تبلیغ ایلر . بو حالده «کتاب سطورده دکل صدورده بولنور» یا او صدر جانب سمایه رفع اولنورده اصحابنك صدورنده کتاب سماوی منقوش ومحفوظ اولمز ایسه کتاب دخی صاحبیله برابر رفع اولنمش صاییلمزمی !

اناجیلك هانکی تاریخلرده تألیف

اولندقلرینه دقت بیورلسون ۰ هیچ برینی
زمان عیساده ویاخود عقیب عروجنده
ویا براز دها صکره اجماع امتله جمع اونمشلر
ایسه دیه جکمز قالمز ۰ یا بویله دکل ایسه
مناظرلرمزك دیه جکاری قالورمی !
۰۰۰ افندی انجیل شریفك صکره دن
اویدورمه شیلر اولدقلرینه دائر اولان
ایکنجی دعوامزی دخی رد ایچون کذلك
بودعوانك ده اثباتی ضمننده برهان ایراد ایتمه
مش اولدیغمزی اتیانله برابر « اکرخرستیا
نلرك التی درت مذهبه انقسامی اره لرنده
التی درت درلو انجیل بولندیغنی اثباته
برهان اتخاذ اولنورسه غریبدر ۰ زیرا
محمدیلر دخی لااقل درت مذهبه ذاهب
ایسه لرده درت درلو قرآنلری یوقدر ۰ بر

قرآنلری واردر » یوللو برده مقـایسه‌یه کیریشیورلو .

زواللی ... افندی ! بو بحثلری مبا- حثات اسلامیه‌یه قیـاس ایتمك عجبا بر نوع اوزنمکمیدر؟

انجیللر حقنده بوندن سکز سـنه مقدم « قرق انبـار » سرلوحه‌لی مجموعـه‌مزه درج ایتمش اولدیغمز معلوماتی بورایه نقل ایده‌لم . معلومات مذکوره عن اصل پاپاس ایکن مسلمان اولمش بولنان برذاتك « تحفة الاریب فی الرد علی اهل الصلیب » سرلو- حه‌لی اثرینی ارقداشلرمزدن سعید وذهنی افندیلرك عربجـه‌دن عثمانلیجه‌یه ترجمه‌لری اوزرینـه طرفمزدن « عـلاوهٔ معلومات » یوللو یازلمشیدی که انجیل مباحثنـدن ماعدا

نصرانيتك دهـا نه قدر عجايب وغرائبى
دخى وصره‌ده درميان قلنمش اولديغنـدن
قرق انبار مجموعه‌سندن مطالعه‌سنى اوه‌ديس
افندى دوستمزه توصيه ايدرز .
ايشته معلوماتمزه كوره شونلردر :

انجيللر مسئله‌سى

اشبو انجيللر مسئله‌سى بوندن مقدمكى
ايكى بند مخصوصمزده موقع بحثه چكلمش
اولديغمز الوهيت مسيح و پاپانك قائمقاملغى
مسائلندن دها پك چوق زياده مهمدر .
چونكه نصارا كرك مسيح و كرك پاپا حقنده‌كى
اعتقادلرينى دخى حكم انجيله مبنى قلمق
غيرتنده‌درلر . زيرا انلرده عقلك تجويز
ايده‌بيله‌جكى دلائل حكميه اولميوب كافهٔ
سندلرى بو انجيللرده كبجه‌يه كوندوز دينلمش

اولسه انلر حقیقت بوندن عبارت اولمق اوزره اعتقاد ایدرلر ·

بز بو بیت مسیح و پاپانك قائمقاملغی مسئله سنه دائر و بر دیکمز معلوماتده بو مسئله لرك انجیله نه قدرجق تعلق اوله بیله جکنی کوستردك · بناءً علیه بورادە بحثی بنه او مسئله لره قاتمیه رق سادەجه انجیللر حقنده کی معلوماتله اشتغال ایدەجکز · بونك ایچون دخی اول امرده الحالة هذه متداول اولان انجیللر حقنده کی اعتقاد نصارایی کورەلم :

الحالة هذه متداول اولان انجیللر
حقنده کی اعتقاد نصارا

الیوم اورتەدە باشلیوجه درت انجیل

تداول ایدیبورکه متی و مرقس و لوقا و یوحنا
نامده رت محرر بونلری کندیلری یازمشلردر •

بونلردن متی حضرت مسیحك حوا-
ریلرندن اولوب پیغمبر مشار الیهه وحی ربانی
ایله نازل اولان اصل انجیل شریف آیتلرندن
اوته ده بریده نامه اوقومش اولدیغی آیتلری
ایشتمش ایدی • بناءً علیه میلادك قرق
برنجی سنه سنده مرقوم متی مسیحك آغزندن
ایشتدیکی آیات انجیلیه دن بعضیلریله مشار
الیهك حرکات و سکناتنی عبرانی لسانی
اوزره یازمشدر •

بو کتاب مؤخراً یونان لسانه ترجمه
اولنمشیدی • نصارا اعتقاد ایدرلرکه ترجمه-
سی اصلنه دخی فائق بر صورتده ایدی •
عقلا بوکا اعتراض ایده بیلدیلر • « کتاب

اكر كتاب الهى ايسه ترجمه سى دخى اولسه
آنك عينى اوله بيلوب يوقسه كتاب الهى يه
تفوق ايده مامسى لازم كلور » ديديلر .
لكن نصارا بو ترجمه يه اصلنه ترجيح ايتمك
درجه سنده رعايت ايتمكده كنديلرنجه مجبور
ايديلر . زيرا اللهك وحدانيتنه وحضرت
عيسانك نبوتنه ايمان ايدرك جناب مسيحه اويله
الوهيت وربوبيت كبى برشى اسنادندن
حذر ايدن ابيونيت مذهبى اربابى اشبو
انجيلى متاى اعتقاد صحيح نصرانيته مغاير
كوره رك فاحش بولنان يرلرينى تصحيح ايلمشلردر
حالبوكه مؤخراً اصلى بتون بتون ضايع
اوله رق اصله بدل اورته ده يالكز ترجمهٔ
معهوده قالمشدر .

بو اعتقاد خرستيانلرك كندى اعتقادلرى

اولوب بو بابده‌كی فكرمز بزدن صدور یلوز
ایسه اللرنده برهان قاطع مثابه‌سنده بولنان
بر حجتك ترجمه‌سی اصلندن اعلا اولمق
واصلی غیب اولمش بولنمق كبی قدرینی
تنزیلی ایده‌جك بر اعتقادده بولنملرینه شا-
شدیغمزی درمیان ایدرز . انجق بو بابده
شاشدیغمز جهت یالكز شوندن عبارتده
دكلدر . مذكور كتابك الك اول عبرانیجه‌می
یوقسه سریانی و كلدانیجه‌می یازلمش و یهودا
مملكتنده‌می یوقسه قدس شریفده‌می تنظیم
اولنمش بولندیغی علمای نصارا میاننده مختلف
فیه اولمسیدر . زیرا بر كتابك الك اول هانـ
ـكی لسان اوزره ونره‌ده یازلمش اولمسی
قطعیاً تعیین ایدیله‌مدكدن صكره انك فی الحقیقه
متانك كتابی اولمسنك دخی اثباتی مشكل

اوله‌جغی درکاردر . زیرا مجهول اوزرینه
رأی و یرمك منطقه موافق اولور . یامتانك
کتابی اولمسی بوقدر مجهول اولور ایسه
بونك کتاب الهی اولمسی نه قدر مجهول
اولور؟ ......

(جملهٔ معترضه اوله‌رق شونی ده اخطار
ایده‌لم که برنجی انجیل حقنده شو صولك
فقره‌ده سویله‌دیکمز سوزلر انجیل‌منکوری
مؤاخذه ایچون سویلنمش دکلدر . نصارانك
اعتقادینی تصویر ایدیورز . اوت ! نصارا
اعتقاد ایدرکه متی انجیلی یا عبرانی و یاخود
سریانی و کلدانی لسانیله یاقدس شریفده
و یاخود یهودا ده یازلمشدر . مؤاخذه‌یه
کلنجه : بز اصل حق مؤاخذه‌یی نه خر-
ستیانلرك کندیلرینه براقیشز . انلرك کندی

مؤاخذاتنی اشاغیده فقرهٔ مخصوصه سنده درج ایده جکز)

روایت واقعه یه کوره یوحنا دخی حضرت مسیحه یتشمش کلامنی ایشتمش و معجزاتنی کورمشدر . کذلك روایت واقعه یه نظراً بو دخی انجیلنی میلادك ٩٤ سنه سندن صکره افس شهرنده یازمش ایسه ده انجیل مذکورك دخی هانکی لسان اوزره یازلمش اولدیغی قطعیاً معلوم اولمیور یونان لسانی اوزره یازلمش ایدوکی (ظن! .....) اولنور و بو « ظن اولنور » تعبیرینی دخی ینه خرستیان محررلری ایراد ایدرلر .

مرقسك انجیلی یوحنانك انجیلندن اول یازلمش ایسه ده: مرقس حضرت مسیحی کورمیوب یالکز سن پطرسی کورمشدر .

حتى اينجيلى دخى عادتا متى اينجيلنك خلا-
صه سى ديمكدر . غريب دكلميدركه نصارا
مرقس اينجيلنك متى اينجيلندن خلاصه
ايدلديكنى اعتراف ايلدكدن بشقه متى اينجيلى
يهوديلره مخصوص اولديغى ايچون درونده
يته يهوديلره مخصوص اولان بعض
خصوصات روماليلره موافق كلميه‌رك بناء
عليه مرقس خصوصات مذكوره‌يى طى
و يرينه روماليلره موافق كله‌جك شيلرى
علاوه ايلمش اولديغنى دخى اعتراف ايدرلر ؟
بونى اعتراف ايدرلرده صكره مسلمانلر «سزك
كتابلركز تحريف اولنمشدر» ديدكلرى زمان
«خير تحريف اولنمامشدر» ديه يرتيلور
ياتورلر .

بر غرابت دها ايسترايسه‌كز شوكاده

شاشکزکه مرقسك انجیلی دخی یونان لسا . نجه‌می لاتینجه‌می یازلمش اولدیغی نصارا عندنده مختلف فیهدر .

ایشته غرابت درجه درجه آرتیور بر درجه دها بالاسی شوکه خرستیانلر متانك انجیلنده‌ده مرقسك انجیلنده‌ده اکسیك و یا زیاده شیلر اولدیغنی اعتقاد ایدرك دیرلرکه « بو ایکی انجیل محرری مسیحك ترجمهٔ حالی اوله‌رق برچوق سهو و غلطدن عبارت بر ترجمهٔ حال تصنیع ایتمش اولد-قلرندن لوقا محضا بونلرك سهوینی تصحیح ایچون کندی انجیلنی یازمشدر » . انجق دیکرلرندن دها طوغری اوله‌جغی شو اعتقاددن منفهم اولان بو انجیلك دخی میلادك التمش بر سنه‌سنده‌می یوقسه التمش اوچ سنه-

سنده‌می یازلمش اولدیغی مختلف فیه اولوب
یالکز یونان لسانی اوزرینه یازلمش اولدیغی
معلوم ایسه‌ده یونانستانک قورینت شهر-
نده‌می یوقسه آخر بر محلنده‌می یازلمش اولد
یغی معین دکلدر . هله بو لوقانک دخی
حضرت مسیحدن صکره خرستیانلغه کیرمش
اولدیغی معلومدر .

علمای نصارادن بعضلری دیرلرکه لوقا
انجیلی دخی سهو وخطادن سالم اولمدیغی
وکرک لوقا وکرک اندن اول یازانلر بر طاقم
اکسیک زیاده شیلر یازدقلری جهتله یوحنا
جمله سنک حکمنی جامع اولدقدن ماعدا
بر طاقم وقوعاتی دخی کندی مسموعات
ومشهوداتندن علاوه ایدرک انک صکره کندی
انجیلنی یازمشدر . ایشته دنیاده واخراده

باعث نجاتلری اولسق لازم کلان انجیللر حقنده خرستیانلرك کندی عقیده‌لری شوندن عبارت اولوب بو عقایده قارشو ینه کندی ایچلرندن ظهور ایدن معترضلرك اعتراضات واقعه‌سنی درمیان ایتمزدن اول انجیللرك تکثر ینه دائر معلومات لازمه‌یی اتیان ایده‌لم . بورایه قدر ویرمش اولدیغمز معلوماتی بز (قونورساسیون) نام اثرك (اوانژیل) سرلوحه‌لی بند مخصوصندن الهرق دوین نام محررك «کلیسا کتبخانه‌سی» نام اثریله سائر برقاچ کلیسا کتابلرندن توضیح وتوسیع ایلمش اولدیغمزدن صحتنی تأمینه جسارت ایله‌بیلورز . حتی فقرهٔ آتیه‌نك دخی مأخذلری ینه بونلر اولدیغندن آنك دخی صحتنی شمدیدن تأمین ایدرز .

بر شیئك تملی چوروك اولدقدنصكره او تمل اوزرینه قوریله‌جق اولان بنانك دخی چوروك اوله‌جغی دركاردر ٠

بناء علیه بعض ارباب قلم راست‌كلان حریفك بركتاب یازوب اسمنی اینجیل قو یمش اولمسندن و بو صورتله بین النصارا نام قازانمش بولنمسندن هوسلنه‌رك كندیلری دخی بر انجیل یازه مقدار ینی درت بشیوزه ابلاغ ایتمشلردر ٠

واقعا قاتولكار هم ده شو مذهبلرنده اولانلكدلری جربزه ایله ستر ایتمك ایستیان قاتولكار تكثر ایدن انجیللرك بو قدر چوق اولدیغنی انكار ایدرك مقدار ینی التمشه الی یه قدر تنزیل ایدرلر ٠ انجق شاشمق

ایچون بوقدری دخی کافی دکلیدر ؟

انجیلارك مقـدارینی آزالتمق ایچـون بونلرك بولدقلری یول دخی برازغریبجه‌در . ذاتاً هپسی بربرینـك عینی دیمـك اولان انجیللردن هانکیلری بربرینـه دها زیاده بکزه‌مکده ایسه انلرك جملـه‌سنی بر اعتبار ایدرك مقدارلك یکونی تقلیل ایلمدیلر . مثلا « عبرانیلر انجیلی » و « نازارانلر انجیلی » و « اون ایکی حواریون انجیلی » و « سن پطرس انجیلی » نامیله پیدا اولان انجیللر آز چوق تبدیل وتحریفله ـ اوت بو تبدیل وتحریفی خرستیانلر اقرار ایدرلر ـ متی انجیلندن هانیا ذاتاً یونانی‌یه ترجمه اولنور ایکن بالتحریف اصلندن اعلا اولدیغی تسلیم ایدیلان ! ...... متی انجیلنـدن الثمش

شیلر اولدیغنی و بناء علیه بونلرك هپسی بر طانمق لازم کله جکنی دعوا ایدرلر .

بونلردن ماعدا اولان انجیللری دخی آیندیره ایندیره اوتوز بشه قدر ایندیروب اسامیسنی شو صورتله صایارلر :

(١) مصریلر انجیلی (٢) میلاد مریم انجیلی (٣) سن ژاق انجیلی (٤) چوجقلر انجیلی (٥) سن طوماس انجیلی (٦) نیقودم انجیلی (٧) انجیل باقی (٨) سن آندره انجیلی (٩) سن بارته لمس انجیلی (١٠) آپل انجیلی (١١) باز یلید انجیلی (١٢) سرینت انجیلی (١٣) اپینوتیلر انجیلی (١٤) تاتیه ن انجیلی (١٥) ئه وا انجیلی (١٦) بونیستقلر انجیلی (١٧) مارسیون انجیلی (١٨) سن پولوس انجیلی

(١٩) استنطاق مريم انجيلى (٢٠) ميلاد عيسا انجيلى (٢١) وفات مريم انجيلى (٢٢) سن ماتياس انجيلى (٢٣) انجيل كمال (٢٤) سيمونيه نلر انجيلى (٢٥) سوريه ليلر انجيلى (٢٦) تاتيه‌ن انجيلى (٢٧) سن يودا انجيلى (٢٨) والانتن انجيلى (٢٩) الله حى انجيلى (٣٠) سن فليب انجيلى (٣١) سن بارنابه انجيلى (٣٢) بيولك سن ژاق انجيلى (٣٣) سن ژاق اسقار يوت انجيلى (٣٤) انجيل حقيقت (٣٥) لوسيوس انجيلى .

مسلمانلر و يهوديلر وحتى حضرت عيسانك ربو بيتنى انكار ايدرك نبوتنه ايمان ايليان خرستيانلر « جناب حقك عيسايه انزال ايلديكى كتابى بشقه‌سى كندى طرفندن

روایت وحکایه یوللو یازمغه نصل مقتدر اولور و برده الله واحدك بر پیغمبر ذیشانه انزال ایلدیکی کتاب واحد نصل اولورده یوزلرجه انواعه قدر تنوع ایدر ؟» دیسهلر قاتولیکلر و پروتستانلر عاجز قالورلر!. لکن انلر عاجز قالمامق ایچون عیسك دها بیوکنه مراجعت ایدرك حاشا عیسایه ربوبیت اسنادیله انك طرفندن خبرویرن محررلری دخی پیغمبر کبی برموقعده طانورلر . شاشار-سکزیا ؟

مؤخراً بویله بر الای کتابه هپ اینجیل نامی ویرلمسنی اورتودوقسلر ودها صکره قاتولیکلر دخی چوق کورهرك ممکن مرتبه بر بر ینه بکزهیان درت دانهسنی صحیح اولمق اوزره قبول وقصورینی یالاندوزمه اولمق

اوزره رد ایلمشلردر . انصاف ایدلسون که
التمش دانه کتاب ایچنده اللی التیسی یالان
اولدیغنه حکم ایدلدیکی حالده دردینک
کرچك اولمسنه نصل حکم ویریله بیلمشدر ؟

. . . .

مع هذا بوکون دخی انجیللر یالکز درده
منحصر دکلدر . بعض دعوتجیلرك اوته یه
برو یه یازدقلری مکتوبلر دخی – که یکرمی
درت پارچه شیدن عبارتدر – الحق انجیل
اولمق اوزره قبول اولنوب کتابك صوك
طرفنه ذیل ایدلمشدر . دردن ماعدا انجیل
بوقدر دعواسنده بولنانلرك بعده یکرمی
دردی دها انجیل اعتبار ایتملری جای
دقتدر .

حالا ظن اولنمالی که نصارانك بو بابده کی

اعتقادلرینی مؤاخذه ایدیورز . خیریالکز صورت عقیده لرینی تصویر و تحریر ایدیورز شوقدر وارکه اعتقادلری پك غریب اولد . یغی ایچون استغرابمزی کتم ایده میه رك اول صورتله یاز یورز . مؤاخذه می ؟ خرستیانلرك کندیلری وار ایکن حق مؤاخذه بزه می دوشر ؟ باقکز انلر انجیللرینی نه یولده مؤاخذه ایدیورلر . اساس اولنق اوزره وولتری اله الالم ده خصوصات سائره یی آنك اوزرینه بنا ایدەلم :

(حکیم وولترك انجیللر حقنده کی
- مطالعه سی -

بوندن مقدم دخی دیمش اولدیغمز وجهله قاتولیکلر وولتری رافضی اولمق اوزره

اتهام ایدرك حتی وفات ایلدیکی زمان دفن
ایتمك بیله ایسته مامش اولدقلرندن حکیم
مشار الیهك سوزینی حجت مقامنده ذکر
ایتدیکمزی قبول ایتمامش اولسه‌لر حقلیدرلر
لکن بوراده بز سوزی یالکز وولتره براقیه‌
جغز . ذاتاً سوز یالکز انك سوزیده دکلدر .
اودخی خرستیانلقجه هر بری بر رکن اعظم
اولان مقدس آدملرك سوزلرینی سند اوله‌رق
بالاتیان یالکز انلری حکایه ایتمکله اورته‌یه
برحقیقت قویمقدر . بز ایسه وولترك
خبرویردیکی آدملری وانلرك سوزلرینی
آثار سائره ایله بالتطبیق حکیم مشار الیهك
کذبی ویا غرضی اولوب اولمدیغنی نوقلا-
یه‌جغز .

وولتر دیورکه :

« ایلك اینجیلار هانکیسی اولدیغنی
بیلمك بر بیوك مسئله‌در . آبادینك سوزندن
قطع نظر بر حقیقت معینه اولمق اوزره معلو-
مدرکه ایره نه یه کلنجه یه قدر کلیسانك برنجی
پاپالرندن هیچ بریسی بزم بوکون طاپمقده
اولدیغمز درت انجیلدن هیچ بریسنك برآیتنی
بیله ذکر ایتمامشلردر . بالعکس تئودوسیه نلر
یوحنانك اینجیلنی قطعیاً رد ایتمشلر وآنی
دائما حقارتله یاد ایلمشلردر .

نصل که ایقان هومه‌لی نام اثرینك
اوتوزنجی بحثنده ذکر ایدر . بزم مقدس
دینمزك دشمنلری ! ...... ادعا ایدرلرکه
یالکز کلیسانك برنجی باباری بزم اناجیل
اربعه‌مزدن برشی ذکر ایتمامکله قالمیوب
اصل اینجیلده بولنمسی لازم کلان برچوق

مباحثك درت انجيلده بولنمديغنى دخى دعوا
ايدرلر . مثلا سن قلهمان حكايه ايدركه
حضرت مسيحه كندى ديانتنك حكمى نه زمان
ختام بولهجغنى صورمشلر (نه زمان ايكى
انجق بر مساوى اولور ظاهر باطنه بكزر
واوركه ده نه اركك نه ده قارى قالمز ايسه)
جوابنى ويرمش . ايمدى اعتراف ايتمليدركه
بو بحث انجيللرمزدن هيچ بريسنده يوقدر
يوز مثال واردركه بو حقيقتى اثبات ايدر .
پارس ادبيات اقادمياسنك كاتب ابديسى
موسيو فره‌ره‌نك (تجربهٔ مؤاخذات) نام
اثرنده مطلوبه ظفرياب اولنه بيلور . »

اولا وولترك شو فقره‌سى احكامنى تدقيق
ايدهلم :

وولتر اناجيلى اربعه‌دن بعض شيلرك

انجق ایره نه اثارنده ذکر ایدلمش اولدیغنی
درمیان ایدیورسه ده بو محکمك قوتنی موازنه
ایده بیلمك ایچون اول امرده شو ایره نك
کیم اولدیغنی و آثاری نه دن عبارت بولند-
یغنی بیلمك لازمدر .

کلیسا تاریخلری بو ذاتی خرستیانلغك
حقایقنی ابرازله پك بیوك اشکالك دفعنه
خدمت ایدن اعاظمدن عد ایلدکاری صره ده
برکره مسقط رأسنی خبرویرەمزلر . کیمسی
اناطولیده کیمسی یونانستانده و بعضیسی
میلادك ۱۲۰ سنه سنده طوغدیغنی خبرویرر
بعضیسی ۱٤۰ سنه سنده . آثارینی یونان
لسانجه یازمش اوله جغی بالطبع معلوم
اولوب خرستیانلغك احتجاجه صالح سندا-
تندن اولدقلری مروی بولنان بو اثرلردن

دخی انجق بعض پارچه‌لر و صحیفه‌لر قالمشدر .
کو یا ینه صاحبی قدر اسکی بر زمانده بو
اثرلرك لاتنجه‌یه ترجمه ایدلمش اولدیغی
روایت اولنوب فقط تراجم مذکوره‌نك
پك فنا شیلر اولدیغنی دخی ینه خرستیانلر
اعتراف ایدرلر . یالکز پاپاسلردرکه بو بابده
افراطه وارررلر .

ایشته وولترك دخی بالضروره قبول
وتذکار ایلدیکی ایره‌نه بودر . بوقدر
ضعیف بر سندك ایسه اناجیلك حقیقتی کبی
بر مسئله‌ده نه قدر اهمیتی اوله‌جغی ملاحظه‌
یه شایاندر .

خرستیانلر عالمه اناجیلك اصل اناجیل
اولدقلرینی ایره‌نه‌نك آثاریله اثبات ایده‌
جکلر ینه شو اصل اناجیلی ارائه ایتسه‌لر

دها اعلا اولمزمی ؟ فقط ارائه ایده‌میورلر ٠
انجیلك محرف اولدیغنه دائر اهل اسلامده
اولان اعتقاد صحیحی جرح ایتمك ایچون
پروتستانلر (میزان الحق) نام کتابلرینك
برنجی بابنك اوچنجی فصلنده اثبات برهان
ایچون الك اسکی انجیللرینی ارائه ایلدکلری
صره‌ده نهایت هجرت پیغمبریدن ٢٥٠ و یاخود
٣٠٠ سنه مقدم استنساخ اولنمش قودکس
واطیکانوس اسمنده بر انجیل نسخه‌سنك روما
کتبخانه‌سنده موجود اولدیغنی خبر ویره -
بیلورلر ٠ یا حضرت عیسادن بو تاریخه
گلنجه‌یه قدر اوچیوز اللی درتیوز سنه‌لك
زماندن قالمه بر کتابلری نیچون یوقدر؟ بزده
صحابه‌لر زماندن قالمه بر یادکار مقدس او -
لەرق قرآن بولندیغی کبی آنلرده دخی بو -

لنسه ایدی هر اعتراضه برهان اوله‌رق
کوستره‌بیلورلر ایدی ٠

امادینله‌جك که خرستیانلر روماده پك فنا
تضییقلر کوردیلرده انجیلی محافظه ایده‌مدیلر ٠
بونی دیه‌مزلر ٠ زیرا الرنده بولنان انجیللرك
ایشته بو تضییقلردن آرته قالمش قدیم شیلر
اولدقلرینی دعوا ایدیورلر ٠ بو دعوایی
اثبات ایچون اثری دخی ابراز ایتملیدرلر ٠

وولترك یوحنا انجیلنی بتون بتون رد
ایلسه‌ده کورینی خبرویردیکی تئودوسیه‌نلر
حضرت عیسانك نبوتنه قانع اولان طاقم
اولوب بونلر دخی انجیلنده کوریلان برطاقم
تزهاتی تصحیح ایله قبول ایدن ایبونیت مذهبیله
فکر واعتقادده مشترکدرلر ٠ یوحنا انجیلی
ایسه متانك کیتدیکی یولی توسیع ایدر بو

يولده يازلمش اولديغى وايچنده دها فضله
وزائد شيلر بولنديغى ايچون رد ايدرلركه
اينشك بوجهتى قاتوليكلره وارنجه‌يه قدر
عموم خرستيانلرجه مصدق اولديغندن تئو ـ
دوسيه‌نلرك دخى حقلى اوله‌جقلرى دركاردر .
سن ايپقان دردنجى عصر ميلادى رجالندن
اولوب آيين نصارانك اك متعصب حا ـ
ميلرندن ايديسه‌ده غايت حقشناس بر آدم
اولديغندن سوزى مذاهب نصارانك جمله ـ
سى عندنده مقبولدر . بناءً عليه وولتر
اثبات مدعا ضمننده بوذاتك اسمنى ياد ايله‌اك
قوتلى بر برهان كوسترمش اوليور .
سن قيله‌مان دخى ميلادك ايكنجى
عصرى منتهاسيله اوچنجى عصرى اوائلى
رجالندن اولوب اسكندريه‌ده باش پاپاس

ایدی . عن اصل افلاطون مذهبندن فیلسوف
اولدیغنـه کوره نه قـدر مدقق برآدم اوله
جغی معلوم اولور . بو ذات آثار موجوده
سندن دخی مستبان اوله جغی وجهله کندی
زماننده اینجیل نامیله بعض دوزمه شـیلرك
تداول ایتمسندن شکایت ایدر ایدی . شمدی
قاتولیکلر سن قله مانك شکایت ایلدیکی اینجیللر
اناجیل اربعه نك غیریسی اولـدیغنی دعوا
ایدرلر . حال بوکه سن قـله مانك شـکایت
ایلـدیکی اناجیل ایچنـده شمدیکی اناجیل
اربعه نك دخی داخل اولدیغی ایشته وولترك
دیدیکی کبی سن قله مانك اینجیلـدن برآیت
اوله رق ذکر ایلدیکی شیئك بو درت انجیلده
موجود اولمامسیله ثابت اولور .

موسیو فره ره عصر اخیر رجالنـدن

اولوب علوم متنوعه ده و باخصوص تاریخده
اول قدر مدقق بر آدم ایدی که تاریخلك چین
ملتنه دائر اولان قسمنی لایقیله تدقیق ایچون
مخصوصاً چین لساننی تعلم ایلدی . ایشته
بو ذات برچوق تواریخدن و آثار قدیمه دن
بالاستدلال اناجیل اربعه نك و کلیسا تاریخلر-
ینك حضرت عیسایه اسناد ایلدکاری بر
چوق یالانلری میدانه چیقارمش و بر چوق
یاکلشلری دخی تصحیح ایلمشدر . دیمك او-
لیورکه وولترك بوسندی دخی پك قوتلیدر .
نه حاجت متعصبین نصارا وولتره اولو
اورته بر تکفیردن بشقه مقابله ایده جك
صورت بوله مامشلردر . حال بوکه بوکبی
مباحثده اولو اورته تکفیر اقچه ایتمز .
اول امرده حکیم مشار الیهك سهوینی اورته یه

قویلمیدرلرده بعده تکفیر ایتمیدرلر . سهوینی اورته یه قویه مدقلری حالده سوزی صحیح اولد . یعنی بزم کبی خرستیانلرك تکفیرینه مکفیرینه قولاق ویرمیان بی طرفلر عندنده ثابت اولور .

وولترك ایکنجی فقره سنه انتقال ایده لم . دیبورکه :

« زمانك محافظه ایلدیکی اسکی انجیللری عالم فابریسیوس جمع ایتمك زحمتنی اختیار ایلدی . ژاقکك برنجی کبی کورینور . صحیحدرکه شرقك بعض کلیسالرنده حالا بونك پك چوق حکمی جاریدر . حتی اکا برنجی انجیل دیرلر . بوندن صکره « میل بعث بعدالموت » قالورکه نیقودم طرفندن یازلمش اولدیغی دعوا اولنور . نیقودمك بو انجیلی سن ژوستن وترتولیه ن

طرفندن ذکر ایدلمشدر ٠ باعث نجاتمز اولان
مسیحی اتهام ایدنلرك یعنی اناس وقایفاس
وسوماس وداتان وغامالیهل و یوداس
ولهدی ونفتالینك اسملری آنده مندرجدر بو ٠
اسملرك مندرج اولمسی اثر مذکوردبرطوغرولق
وکرچکلك رنکی ویرر ٠ بزم دشمن دینز
اولان کفره بوقدر یالان ودوزمه انجیللر
او یدور یلوب بونلر وقتیله کرچك طانمش
اولدقدنصکره بوکون اساس ایمانمز اولان
اناجیلك دخی انلر کبی دوزمه شیلر اوله ـ
بیله جکنی استنتاج ایلدیلر ٠ بودشمنلر شمدی
بزم کفرور فضله اتهام ایلدیکمز بونجی خر ـ
ستیانلرك ایمانی مسئله سنده آیاق دیررلر ٠
زیرا بونلر خرستیان وانجیل پرست اولمق
دعواسنده بولنوب حتی بزم شمدی یالاندر

یا کلشدر دوزمه در دیه رد ایلدیکمز اینجیلارك
مدافعه سی یولنده اولومی کوزه الدیرارق
قربان اولدیلر . بناءً علیه دشمنلرمز دیرلرکه
« او حالده یعنی دینك مبادیٔ انتشارنده
الداتیجی والداتلمش آدملر اولدیغی دعوا
ایدلدیکی صورتده اوزمان حیله کارلر وآدم
آلداتیجیلر والداتمش آدملر بولندیغی اعتراف
ایدلمش اولیور و بو آدملر برسهو وغلط
اغورنده جانلرینی فدا ایتمش صاییلورلر .
سز دینکزك حق اولدیغنی اثبات ایچون برنجی
خرستیانلرك جانلرینی فدا ایدو بده ینه
دینلرندن دونمدکلرینی درمیان ایدییورسکز .
اویله ایسه سزك بو سندکز دخی چوروك ایمش .
زیرا کوریلیورکه یالکز دین حق ایچون
جان فدا ایدلمیوب برسهوی بر بطلانی محافظه

ایچون دخی جان فدا ایدیلیور ایمش ٠ دشمنلرمز بو اعتراضه شونی ده علاوه ایدرلر دیرلرکه «شودین حق یولنده جانلرینی فدا ایتمش اولان شهدایه صورمدیلرکه سز یوحنا انجیلنه می ایمان ایدرسکز یوقسه سن ژاقك انجیلنه می؟» دشمنلرك بو اعتراضلری پك قوتلیدر ٠ زیرا خرستیانلری قتل ایدن روماللرك انجیلدن فلاندن خبرلری اولمدیغی جهتله خرستیانلره اکا دائر برشی صورمزلر ایدی ٠ انلر محضا خرستیانلرك آسایش عمومی یی اخلال ایلدکلری ایچون منع انتشارلری ضمننده کندیلرینی تضییق ایدرلر ایدی که بونده دخی حقلری مسلمدر ٠ حتی روماللر تا دیوقله سین زماننه کلنجه یه قدر اناجیل اربعه نك وجودندن دخی خبر

دار اولمامشلردر ومرقومك آخر زمانده
دخی اناجیل مذکوره حقنده پك ضعیف
واهمیتسز بعض سوزلر دوران ایلر ایدی .
بونك سببی ایسه خرستیانلردن بر یسنك
روماللولردن بر فرده انجیلی کوسترمسی
شدیداً وقطعیاً ممنوع اولمسیدر . شو سوزم
اول قدر صحیحدرکه رومانك کفرهٔ محرر-
یندن هیچ بر یسنك اثرنده انجیلك اسمی
دخی یاد اولنمامشدر »

وولترك شو فقره سنی دخی شرح
ایده لم :

فابریسیوس عصر اخیرك الك بنام علما-
سهلرندن اولوب اطلاع بشرك احاطه ایده
بیلدیکی علومك کافه سنده ید طولا پیدا
ایلمشیدر . بو ذات حقیقت اناجیل بحثنی

غاية الغايه مراق ايلمدی . يوزلرجه كتبخا
نه‌لری طولاشوب السنهٔ متعدده‌دن بيكلرجه
كتابلری قارشديرارق نهايت « كتبخانهٔ آثار
دينيه » نام اثرنده كوسترمش اولديغی وجهله
سن ژاقك اينجيلنی جمله‌سندن اسكی و بر
درجه‌يه قدر شايان اعتبار بولدی . انجق
وژاقك كيم اولديغی قطعياً بيلنه‌مامكده‌در .
خبرويريليور كه حضرت مسيح زماننده‌او ج
نفرژاق وارايدی . مؤخراً بونلرك ايكيسی
هب برآدم اولديغی جهتله ژاقلرك ايكی اولد
يغی و بر روايتـه كوره اوچی بر ايدوكی
حكم اولنمشـدر . كذلك ژاق هانكی ژاق
اولورايسه‌اواسون كتابنی نه زمان ونرده‌ده
ونه مناسبتله يازمش اولديغی دخی مجهولدر .
شو قدر واركه ژاقك « رسالهٔ عامه » سی

لوحه سيله اناجيل اربعه ذيلنده مندرج
اولان كتابى فى الحقيقه سائر اينجيللر ورساله لر
كبى موحد ومتدين اولنلرك قبول ايده ميه جكى
كفر يانمدن ممكن مرتبه برى و برديندار ايچون
موجب نجات اوله بيله جك مواعظى شا
ملدر ٠

نيقودم حضرت مسيحك الك صادق
دوستلرندن اولوب حتى كليسا تاريخنده
دخى طوغرى يه محبتى بركمال اولمق اوزره
وصف ايدلمش ايسه ده انك كتابنده خر
ستيانلغك بر انسان اوغلنه الوهيت مرتبه
سى و يرلمسنى تصويب دكل بالعكس جرح
وتكذيب ايده جك برچوق دلائل موجود
اولمسيله مؤخراً كليسا اربابى بونى دخى
دوزمه اينجيللر ميانه ادخال ايلمشدر ٠

حضرت مسيحك فلا كتنه خدمت ايدنلرك
احوالنه دائر الك طوغرى معلوماتك وخونهٔ
مسيح اساميسنك دخى انك كتابنده مندرج
اولمسى خونهٔ مرقومه ميانده اسمى مذكور
ماماليـه نك نيقودم ايله قرنداش اولمسندن
نشأت ايلمشدر . حاصلى كليسا ار بابى طو .
غرى يه قريب هر اثرى محو ايلـديكى كبى
بو اثرى ده افراد نصـارانك نظر رغبتندن
دوشورمش اولديغنه عقلاى نصارا عموماً
تأسف ايدرلر .

اورته ده بوقدر دوزمه اينجيل و بوقدر
سـاخته كار آدملر اولديغنـه نظراً شمديكى
اينجيللرك دخى دوزمه وانلرى يازانلرك دخى
ساخته كار اوله بيله جكلرى حقنده وولترك
« دينمزك دشمنلرى ! ..... » ديه ياد ايلدى .

یکی آدملر طرفندن اعتراض وقوع بوله -
بیله‌جکی وحتی بولدیغی مسلمدر . دیانت
نصارانك دشمنی و یا دوستی اولمقدن قطع
نظرله حقیقت جو اولمق صفتیله میدانه
چیقه‌رق ایشته ازجمله بز شو اعتراضاتی
درمیان ایدرزکه اگر بونلره بر جواب ویرن
بولنورده بزی اقناع ایدر ایسه کرچکدن
ممنون اولورز .

اولاً — انجیله کتاب سماوی وجناب
حق طرفندن بشارت عظمی دیدیککز حالده
الله بو کتابی عیسایه‌می کوندردی یوقسه
حواریونه‌می ؟

ثانیاً — عیسایی الوهیت کبی بر افترادن
تنزیه ایله پیغمبر طانیان خرستیانلره صورارزکه
اللهك بو پیغمبره انزال ایتمش اولمسی لازم

کلان اینجیل نه اولدی ؟ نیچون شمدی الکزده دکلدر ؟

ثالثاً ـ عیسایی حاشا الله طانیان قاتو ـ لکلره و پروتستانلره وسائره یه صورارزکه اینجیلی ربو بیتنه قائل اولدیغکز عیسا رسا ـ لتلرینی اعتقاد ایلدیککز حوار یونه انزال یعنی تعلیم ایلدیسه انك سماو یلك صفتنی نیچون محافظه ایده مدی ؟ حالبوکه کلیساسی اوزرینه دائمـا حافظ ونکهبان اوله جغنی عیسا وعد ایتمشدر اعتقادنده سکز . هیچ اولمز ایسه کتاب مقدس ایچون برفصاحت و بلاغت فوق الغایه بخش ایده ایدی ده هم بدیهی المفـاد اولملی وهمده (قرآن کریمك بیك اوچیوز سنه دنبری برآیتنه تقلید ممکن اولمدیغی مثللو) او کتابی تقلید ممکن اولماملی

ایدی . حالبوکه سز دخی اینجیللرك پك قبا
برلسانله یازلمش اولدیغنی اعتراف ایدیيور .
سکز . اول قدر قبا که راست کلان بالقجی
مقوله‌سی انی تقلید ایده بیلمشدر .

رابعاً — برقاچ یوز اینجیل میاننده درتدن
ماعداسنی نه حجتله دوزمه‌در دیه رد ایلدیکز ؟ حالبوکه بونلری یازانلره وصورت
تحریرلرینه دائر الکزده معلومات یوقدر .
معهود دردی دخی نه سندله قبول ایلدیکز ؟ حالبوکه انلرك اصلنه دائر دخی معلوماتکز یوقدر . بیلمدیککز مجهول شیلر اوزرینه
نصل رأی ویره بیلیورسکز ؟ نصرانیت
سزك اکلادیغکز برشیمیدر . یوقسه سزه
خبرویریلان برشیمیدر ؟ سزك اکلادیغکز
برشی ایسه یعنی عقلله بولنور برحکم اولد .

يغنـه كـوره « عقل عقلدن اوسـتندر »
قاعده سنجـه هركس عقلنك ايرديكنى دين
صورتنه قويه‌رق ميدانه چيقـاراجقمى ؟
بو قسه نصرانيت خبردن يعنى نقلدن عبارت
ايسه سزه كلان خبر صحيح هانكى مخبر صادق
طرفندن كليور ؟ بوزلرجه اختلاف ايچنده
قالان برخبرك صدقنه منطقاً حكم ايده بيله‌-
جكميسكز ؟

ايشته برمسلمان شو اعتراضاتى درميان
ايده بيلور . اكر بوكبى اعتراضاته پروتستا-
نلرك ميزان الحق كتابنده اولديغى كبى يالكز
« انجيلده بويله يازيليـدر » ديه جواب
ويره جكلر ايسـه اوجوابه دخى بول بول
كولرلر .

وولتر ديوركه ديو قله نيه نك آخر زمانه

کانجه‌یه قدر روماليلر اينجيللرك اسمنی بيله ايشتمامشلر ايدی .

مومی اليه روما ايمپراطوری اولوب ميلادك ٣٠٥ تاريخنده استعفا ايلمشدر .

عيسادن يعنی اوچيوز بش سنه‌سندنبری روماليلر كندی ايچلرنده بولنان برخلقك النده اينجيل ناميله كتابلر بولنوب‌ده اكا ايمان ايلدكارينی وحتی روما حكومتی تا بوخرستيانلری عموماً قتل ايتمك تشبثنه مجبور ايده‌جك اولان فنالقلرك محضا بوكتابه طانمقدن نشأت ايتديكنی نصل اولورده خبر المزلر ؟ وولترك – تزييف پوللو – ديمش اولديغی وجهله اگر خرستيانلر اينجيلی حرزجان ايدرجه‌سنه صاقلاملرندن نشأت ايلمش ايسه اوحالده بوقدر اهميتله صاـ

قلانان اینجیللردن بردانه جکنک برصحیفه.
جکنک اولسون باقی قالمسی لازم کلور
ایدی . حالبوکه یوقاروده دخی دیمش اولد.
یغمز وجهله رومادهٔ واتیقان کتبخانه سنده
الک اسکی اوله رق موجود بولنان اینجیل
عیسادن اوچیوز اللی درت یوز سنه صکره
یازلمشدر .
فتأمل ! . . . . .
بجه‌لم وولترك اوچنجی فقره سنه :
« ایمدی خرستیانلر ایچنده الک زیاده
صوفیلك ودیندارلق دعواسنده بولنان
صوسینیه‌ن مذهبی بزم درت اینجیلمزك
دردینه دخی عیسادن برعصر قدر صکره
ال آلتندن کیزلیجه تصنیع اولنمش دوزمه
شیلر نظریله باقارلر و برعصر دها رومالو.

لردن صاقلانوب صكره ميدانه چيقارلمش
اولديغنى وقبا صابا آدملر طرفندن ينه قبـا
صـابا اوله‌رق يازلمش ايدوكنى و بونلر پك
چوق وقتلره قدر ينه كنديلرى كبى قبا صابا
آدملره عرض اولنديغنى اثبـات ايدرلر ٠
بونلر اناجيل اربعه حقنده دهـا اول قدر
كفر ياتده بولنـورلركه !٠٠٠٠٠٠ بوراده
ذكر ايده‌ميز ٠ وقتيله بومذهب پك بيوك
واربابى چوق اولديغندن اورته‌ده فرمان
فرما ايدى ٠ شمدى ايسه بر وقت خرستيانلر
نه قـدر كيزلى ايديسـه‌لر بونلر دخى اول
قدر كيزليدرلر ٠ بونلر انجق كندى عقللر-
ينك ايردكلر ينه ايمان ايلدكلرى جهتله انلرى
بزم مذهبمزه دونديرمك غايت مشكل و بلكه ده
ممكنسزدر ٠ بونلرك النـده‌كى آلت عقـل

وحكمت اولوب سائر خرستيانلر ايسه انلره
انجيللر ايله مقابله يه چيقدقلرندن بو ايكى
طرف يكديكرينه دائمى دشمن قالەرق وفاقه
يناشميه جقلرى دركاردر »

« بز ايسه دائما كندى درت انجيلمزه
وهر نه سويلرلر ايسه اصلا خطا اولميوب
جملەسى حق وحقيقت اولان پاپا افنديلرمزه !
..... كمال صداقتله مربوط قالەلم .
كليسانك رد ايتمش اولديغى اللى عدد انجيلك
اللليسنى دخى رد ايليەلم دە حضرت مسيح
افنديمزك كندى عمرينك ترجمهٔ حالى ديمك
اولمق اوزره اللى دانه يالان انجيلك يازلمسنه
نيچون مساعده ايتمش اولديغنى اصلا دوشو-
نميەلم !..... بز قويون اولالم . بزم
چوبانلرمز اولمق اوزره ميدانه چيقان

پاپاسلره ایمـان ایدهلم واینانه لم روح القدس
نور معرفتیله یالکز انلری تنویر ایدرك دنیاده
بشقه هیچ برفردی تنویر ایتمز دیه لم! ...... «
« پیلات طرفنـدن تیبره یازلمش اولان
اوغریب المفاد مکتوبی صحیح اولمق اوزره
قبول ایلدیکندن وحضرت عیسانی مرتبهٔ
الوهیته چیقارمق لزومنه دائر تیبرك سناتویه
وقوعبولان تکلیفی صحیح اولدیغنی اعتقاد
ایلدیکندن طولایی آبادی پك بیوك برسهوه
دوچار اولمش ایسه کلیسا اربابی دخی اندن
دها آزمی عالمدر ? اوده سهو ایتمز یا? بنـاء
علیه کلیسا اربابنه اینـانه لم اطاعت ایده لم
حضرت مسیحك الوهیتنه ایمان ایلیه لم ! »
وولترك سوزی بتدی .
صوسـینیه نلرك نه قدر موحـد آدملر

اولدقلرینی بوندن اول ربوبیت مسیح
مسئله سنده ذکر ایلمشیدك . انلرك اناجیل
اربعه‌یی رد ایتملرنده‌کی حکمت بونلری کتاب
مشرکین نظریله کوردکلریدر . کندی
اللرنده بولنان اینجیللرك نصل شیلر اولدیغنه
دائر ایسه معلومات مفقوددر . شو قدر
وارکه انلرك اینجیلی پروتستان وقاتولیك
وسائر نصارا اللرنده بولنان اینجیللره کمالیله
ضد ومخالف اوله‌جغی اساس اعتقادلرینك
دخی کمالیله مخالف اولمسندن معلوم اولور .
محرر آبادینك یازمش اولدیغی وجهله
پیلاتك تیره مکتوبی مسئله‌سی خرستیانلغك
جمله معمایندن بریسی اولدیغی جهتله
بو مسئله‌یی پك چوق مؤلفین نصارا مسکوت
عنه طوتارلر وکتابلرنده اکا دائر برحرف

بيـله سـويله‌مزلر . باقكز مسـئله نه‌دن عبارتدر .

پيلات حضرت مسيحك چارميخه كرلد.
يكى زمان قدس شريفده روما ايمپراطورلغى طرفندن حاكم بولنان غايت ظالم برحريفدر . تيردخى ينه ظلم وشدتده پيلاتدن اشـاغى قالماق اوزره روما ايمپراطورلغى ايدن بر جباردر . ايمدى حضرت مسيحى « مجنو ندر ! قراللق دعواسى ايديور ! باطلدر ! ابوتدن بوتدن دم اوريور ! خلقى افساد ايليور ! » ديه انواع استهزالرله ــ خرستيا نلرك اعتقـادينه كـوره ــ صلب ايتديرن بوظـالم اولـديغى حالده قاتوليكلر روايت ايدرلركه كويا بوايشدن صكره پيلات كمال ندامتله ايمپراطورتيره برمكتوب يازوب آنده

حضرت عیسانك معجزاتندن بحثله مشار
الیهك مرتبهٔ الوهیتده طانمسنی توصیه
ایتمش‌ده تبر دخی بو کیفیتی ملت مجلسنه
عرض ایلمش ایمش ! حتی ٢٤٥ سنهٔ میلا
دیه‌سنده وفات ایدن ترتولیه‌ن بومکتوبی
عیناً کتابنه درج ایدرایسه‌ده کندی النه
نره‌دن کچدیکنی سویله‌مز . برکت ویر
سونکه علمای نصارانك الکچوغی بو یله
آچیقدن آچیغه میدانه قونیله‌رق هرکسی
طوغری اولمق اوزره اینانمغه دعوت ایلد
کلری یالانی قبول ایتمامشلر و « ترتولیه‌ن
کبی برذاتك بو یله یالانجیلغی قبول ایتماسی
لازم کلور . بناءً علیه بونی اوذاته افترا
ایتمشلردر . حتی فی الحقیقه ترتولیه‌ن
بو یلانی سویلش ایسه بیله ماهیتی یالان

اولدقدن صکره کیم سویلمش اولسه ینه یالان اولمق اوزره حکم اولنور » دیه براز حق شناسلقده بولنمشلردر .

مورخ یوزفك شو پارچه‌سی نصلسه وولترك کوز ینه ایلشمامش اولدیغندن کیفیتك بو جهتنی دخی باری بز اتمام ایده‌لم :

یوزف میلادك ایلك عصرنده یشامش بر یهودی مورخ اولوب « آثار عتیقهٔ یهودیه » سرلوحه‌سیله یکرمی کتاب اوزره مرتب اثرینك اون سکزنجی کتابنك اوچنجی مبحثنده شویله یازمش ایمش :

« اوزمان یسوع نامنده غایت عاقل وحکیم بر آدم تورەمش ایدی اما بوکا آدم دنیله بیلورمی ? برچوق معجزه‌لر اظهار

ایلدی . تعلم حقیقت ایچون میل ورغبت
کوسترنلری تعلیم ایلدی . بوصورتله
برطاقم یهودیلر و یونانیلر کندیسنه
باغلاندی . بزم کبارمزك دخی طلبی
اوزرینه پیلات آتیحاچه کردی لکن
کندیسنی سونلر اکاینه صداقتده ثبات
ایلدیلر . زیرا یسوع صلبنك اوچنجی
کونی انلره ینه برحیات اولەرق کوروندی .
نصل که بونی اللهك سائر پیغمبرلری دخی
بویلەجه ذکر ایتمشلر وسائر معجزاتنی دخی
خبرویرمشلردر .آنك نامنه تبعیتله
« خرستیان » تسمیه اولنانلر حالا
باقیدر »

قاتولیکلر بوپارچه یی حجت عظما
اولەرق اتیان ایدرلر . لکن مدققین

نصارا بوعیبی دخی قبول ایتیوب « بوسوزی سویلیان آدم یهودی ایسه عیسا ایچون افراط مدحده بولنمش و خرستیان ایسه مدحنده نقصان ایتمش ! » دیه بو پارچه مورخ یوزفك اثرینه صکره دن قاتلمش اولدیغنی حکم ایدرلر . هله معلومات قطعیه دن اولمق اوزره شو معلومدرکه تا اوزب نام پاپاسه گلنجه یه قدر بویله برخبری کیمسه و یرمامشدر . حتی غود فروی نام محرر بومسئله یه دائر یازدیغی کتابده یوزفك عیسا حقنده بویله برشهادتی اولمق شویله طورسون بتون بتون سکوت ایتمسنی نعمت بیلمك لازم اولدیغنی حکم ایلمشدر .

بز یو قاروده مورخ یوزفك شو

پارچه‌سی وولترك كوزینه ایلشمامشـدر دیدك • امایالكز شودوزمه پارچه‌نك ایلشما. مش اولدیغنی مراد ایلمشـیدك • یوقسه یوزفك تاریخی وولترك نظر مطالعه‌سـنه واصل اولمشدر وحتی وولتر دخی غود. فروی كبی بوتاریخده عیسـاحقنده هیچ بر كلمه بیله سو یلنمامش اولدیغنه دقت ایلمدكدن ماعدا « اخبارواقعه‌یه نظراً ولادتی كیجه حكومت نه‌قدر چوجـق طوغمش ایسـه اولدورمش اولمق وشرق طرفندن مجوسلر كلوب تبریك‌قدوم ایلمش بولنمق‌درجه‌سنده ولوله انداز‌چار اقطارعالم اولان بر پیغمبره دائرهمان هم عصری دیمك‌اولان یوزفك كتابنده حرف واحد سو یلنمامش اولمسی جای استغرابدر • صاقین كلیسا مورخلری

تواریخ خصوصنده سهو ایتمش اولسونلر ؟
یعنی یسوع افندمز یوزفدن صکره کلمش
اولسون ؟ زیرا حضرت یسوعه کلامش
دینله مز . « کلمش ده تا اوچ عصر صکره
کندیسنی مرتبهٔ الوهیته چیقارنجه یه قدر
کیمسه خبر المیه جق صورتده کیزلی
بولنمش » دیمك دخی دیانت نصارایه الویر-
مز « زمیننده برنیشتر اعتراض دخی بورایه
صوقشدر ؛

الحاصل برازعقلی باشنده اولوب ده
بینی دخی نور احکمتله تنور ایتمش اولان
برآدمه اناجیل اربعه نك اصل انجیل
اولدقلرینی اثبات ایچون نصارا الندهٔ هیچ
برسند صحیح یوقدر . بناء علیه کندی
دینلرینی عیسا پیغمبر علیه السلام حضرتلر .

يه نسبت ايديشلرى بر بهتاندن عبارت
اولديغنه مدققين شبهه ايتميورلر . حتى نصا-
رادن بعض ار باب دقتله ايتديكمز مشا-
فهاتده ايشلك بو جهتنى انلر دخى اعتراف
ايلديلر وجناب حقك وحدانيتنه وحضرت
مسيحك وسائر انبياى عظامك پيغمبرلكنه
ايماندن ومشربجه سنه بر طاقم اصوللرى لغو
ايله ديندارجه سنه اصول وآيينى كوستر-
مكدن عبارت بر دين حقك تمامئ لزومى
كورلمش اولديغى حالده يعنى ميلادك يدنجى
عصرى ايچنده دين جليل محمدينك پرتو
افشاى ظهور اولمسى لزومنى تصديق
ايلديلر و بو دين جليل مادام كه طرف حقدن
عنايت بيورلديغى كبى شمدى يه قدر باقى
قالمش و اساسندن بر حرف اكچيلمه‌يوب

كذلك برحرف دخی ضم اولنمامشدر . بونك
برموجب وعد الٓهی ارتق یوم قیامه قدر
دخی باقی قاله جغی امكاننی قبول ایتدیلر .
بحمدالله تعالی .

« قرق انبار » نام مجموعه مزدن نقل
ایلدیكمز معلومات ختام بولدی . معلومات
مذكوره مناظرمزك رد اناجیله دائر بزده
بولدیغی اوچ دعوادن ایكنجیسی یعنی
انجیللرك عن اصل دوزمه و اویدورمه
اولدقلری دعواسی ایچون ایضاح و برهان
ایراد ایتمامش اولدیغمز حقنده كی مقابله سنه
مدافعه اولمق اوزره ایراد ایدلمشیدی .
مدافعه مزك بو جهتی دخی برمدافعهٔ كافیه
كوریله جكنه شبهه مز قالمامغله شمدی منا.
ظرمزك ترتیبی صره سیله برنجی و صحایفه

درج ایدلمك مراتبنجه اوچنجی اولان بحثه کله لم که اودخی انجیللرك تحریفی بحثیدر .

غیرتکاران نصارا یی بو بحثك اوزدیکی قدر هیچ بر بحث اوزه مز . « سز انجیللر-کزی تحریف ایتمشسکز » دنیلدیکی زمان نصارا بو اعتراضه نصل جواب ویره-جکلرینی بیله میه رك عادتا شاشیروب قالورلر . بحثمزدن کوردن بو قدر تأثر و تلاش ایتملرینك سببی ایسه بو بحثك حقیقةً اصلا رد ایده میه جکلری قدر بدیهیاتدن بولنمسندن ناشیدر .

موسیو دوایت حضرتلرینه وکالةً مقام مناظره یه کچن آوه دیس افندی ارقداشمز بو بحثده دخی کویا طرفمزدن برهان کافی ایراد ایدلمامش اولدیغنی اثبات ایلیور ایسه ده

كوستردیکی جرأت اولکی جرأتلره بکزه مدکدن بشقه کویادعوایی ردایده یم دیرکن صراحةً تسلیم وانجیللرك فی الواقع تحریف ایدلد. کارینی اعتراف دخی ایلیور . باقکز سوزلرینی برده‌ها کوزدن کچیره‌لم ده سز دخی اعتراف وتسلیمنی کورکز .

میلادك ١٤٥٥ سنه سنده طبع اولنان انجیل نسخه سنك بوکونکی نسخه‌لرله هیچ فرقی اولمدیغنی بالاخطار مسلمانلرك ادعا ایلدکلری تحریفی کویا بو زمان ١٤٥٥ سنه سنه قدر وقوعبولمامش اولمق اوزره اثبات وحکم ایلدکدن صکره اون بشنجی عصر میلادی ایله بشنجی عصر میلادی آره سنده بعض [illegible] عصرمدت ایچنده یونان لسانجه یازیلان التیوز قدر انجیللری در[illegible]

ایلدیکی زمان آوه دیس افندی دیورکه :

« واقعا مذکور ال یازی متنلر یکدیکرینه و یاخود شمدی یدمزده بولنان انجیله تطبیق ایدلدکده کلمه جه و بعضاً عبارهجه جزؤی فرقلر بولنور . فقط بوکا اصلا تحریف دنیله مز . زیرا بو فرقلر انجیلك تعلیماتنی تغییر ایچون قصداً ایدیلان تحریف دکل آنجق مستنسخ برمتندن استنساخ ایتدیکی صره ده وقوعی طبیعی اولان سهو درکه برچوق متنلر یکدیکرینه تطبیق ایدلدکده متن اصلی معلوم اولور »

انسان آوه دیس افندینك شو فقره سنی اوقودیغی زمان یا موسی الیهك پك صافدل برآدم اولدیغنه و یاخود بتون جهانی احمق ظن ایلدیکنه قائل اوله جغی کلیور . اکر

کندی سویلدکلری لقردی یه کندیلری دخی اینانیورلر ایسه صافدللکلرنده شبهه یوقدر . یوق عالمی احمق ظن ایدیورلر ایسه بو فکردن وازکچملرینی رجا ایدرز .

اوت! مستنسخلر سهو ایده بیلورلر . لکن او سهولر « عبارەجه » اولەمز . آنلرك سهو اولدقلرینی اکلامق ایچون « برچوق مثللری » یکدیکرینه تطبیق ایتمکه لزوم اولمیوب یالکز سهوك واقع اولدیغی نسخه وحتی او صحیفه او سطر او کلمه کوز اوکنه الندیغی آنده سهو انسانك کوزلرینه قرلار . نصل که بزدخی مؤلفات یومیه‌مزده هرکون بیك درلو سهولر ایتمکده ایسه‌ك ده قارئلرمز انلری کورر کورمز سهو اولد- قلرینی اکلادقدن ماعدا طوغریسی نه اولمق

لازم كله جكنى كندى كنديلرينه بولمقده بيله تأخر ايتمزلر . بونك ايچون برچوق متنلرى قارشو قارشويه كتورمك شويله طورسون حتى برخطا صواب جدولنه ده محتاج اولمزلر . دقت بيورلميور مى كه مطبوعات جديدهٔ اخيره ده خطا صواب جدوللرى ده طى ايدلمشدر . چونكه انلر قدر زائد و بى لزوم هيچ برشى تصور اولنه مز . برعباره ده كى سهوى سباق و سياقندن اكلايه ميه جق اولان قارئلر خطا صواب جدولندن ده برشى اكلايه مزلر . اكلايه بيله جك اولنلرك ايسه خطا صواب جدولنه هيچ احتياجلرى اولمز .

حالبوكه اوه ديس افندينك بحث ايلدى يكى التيوز قدر انجيللر ايچنده كلمه جه دكل

حکمجه دخی یکدیکرینه اول قدر مباینلری
واردرکه اناجیلك تحریف ایدلدکلرینی
اثبات ایچون بونلر کافی اولدقدن ماعدا
فضله‌در بیله . قریباً بعضیلرینی اخطار
ایده‌جکز .

آوه‌دیس افندی دوستمز الك اسکی انجیل
نسخه‌لرینی تعداد ایلدکاری صره‌ده لوندرده
ده بریتیش موزه‌سنده محفوظ اولان
« علکساندریان » نام انجیلك بشنجی
عصر میلادیده یازلدیغنی وسینالی نام دیکر
انجیلك دردنجی عصر اواخریله بشنجی
عصرك اوائلنده ترقیم ایدلدیکنی وواتیقان
کتبخانه‌سنده کینك دردنجی عصرده تحریر
ایدلدیکنی « تخمین » ایلیورده دیکر بعض
نسخه‌لرك دخی التنجی عصرده ویا نبود

دها صکره یازلدقلری اثبات ایدلدیکنی خبر ویریور •

واقعا الك اسکی نسخه‌لری دردنجی عصر اواخرنده یعنی میلاد عیسادن بشیوزه قریب سنه صکره یازلدیغی اکثر علمای نصارا نزدنده « تخمین » ایدلمکده‌در • چونکه بونلری تخمیندن بشقه صورتله اثباته امکان یوقدر •

آوه‌دیس افندی بویله بشنجی عصردن قالمه انجیللر موجود اولدیغنه مظاهرتله اکر انجیللر تحریف ایدلمشلر ایسه مطلقا میلاد عیسادن بشنجی عصره قدر تحریف ایدلمش اولمق لازم کله‌جکنی و بشنجی عصردن بوزمانه قدر ایسه الده موجود اولان انجیللرك شهادتلریله تحریف قضیه‌سنك اصلی

اولمدیغنی بزه قبول ایتدیرمك ایستیور .
واقعا بو غیرتنده اوجه کندیسنك دخی
اعتراف ایتمش اولدیغی کلمه جه وعباره جه
تحریفلری تکرار طاره یه چیقارمق ایستیور
ایسه ده بوقدر سمحانه الیش ویریشه رضا
کوسترمیه جکمز آشکاردر .

بویله الك اسکی عصردن قالمه کتابلر
ظهوری مسئله سنده نظر موازنه یه عرض
ایدلمك اوزره اخیراً غزته لر کوزل وتحف
برفقره یازمشلر ایدی . بوفقره دن خاطرمزده
قالان مقداره کوره آثار عتیقه ایله اشتغال
ایدر بر اوروپالی قدس شریف طرفلرنده
عصرلردن خارج بر زمانده یازلمش بر کتاب
کشف ایدرك بونی اوروپایه کوتورمش
وفی الواقع کتاب مذکور مومی الیهك

دیدیکی قدر اسکی اولمق اوزره قبول و تصدیق ایدلمش ایسه ده صکره سائر بعض ارباب تدقیق مذکور کتابك آنتیقه تقلیدی اولمق اوزره ساخته سی اولدیغنی اثبات ایلیه‌رك بیچاره ساخته کار نهایت انتحار ایله تعییب و ترذیل عمومیدن یقه‌یی قورتاره بیلمشدر .

اکر دوچار اوله‌جغی اعتراضی اولدن کشف ایتسه ایدی بویله قیمتلی بر کتاب ایچون نائل اوله‌جغی میلیونلردن رازیی ده اعتراض ایده‌جك اولان ذواته ویره‌رك او حالده نائل امل اوله بیلور ایدی .

اقچه قوتی شقایه‌می کلور ؟ لزومی قدر پاره صرف ایدیله‌جك اولورسه حضرت عیسادن مقدم بیله یازلمش انجیللر

اولدیغنی اثبـاته قدر وارلمق دخی محـال حکمنی الهمز .

هر نه ایسه میلاد عیسانك بشنجی عصر . ینه قدر انجیللرك تحریف ایدلمدکلرینی اثباته چالیشان آوه دیس افندی بشنجی واون بشنجی عصرلر ارەسنده یاز یلان التیوز قدر انجیل نسخه‌لر ینك حین استنساخلرنده کلمه‌جه وحتی عبارەجه یاکلشلر اولدیغنی وحتی بو یاکلشلر او یله ایلك نظرده اکلاشیله بیله‌جك شیلر اولمیوب برچوق متنلری بر ارەیه کتوردکدن صکره یاکلش اولدقلری آکلاشیله‌جق قدر اوستەلقلی بولندیغنی اعتراف ایتمکله بزی ممنون ایلدکدن صکره ایلك عصر مسیحدن بشنجی یه قـدر دخی انجیللرك تحریفـدن مصون قالدقلرینی اثباته نقل کلام ایلیور .

فقط بو محاكمه ده هيچ بر دليل تاريخى ايراد ايده ميه رك يالكز دلائل ذهنيه وخياليه ايراديله اكتفا ايدييور ٠

دليل تاريخينك بولنه ميه جغى بر زمانده اوه ديس افندى يى تاريخدن دليل ايراد ايده مديكى ايچون تعييب ايتميز ٠ دلائل عقليه سنك نه بزجه ونه سائر هيچ بر صاحب عقل وازعانجه قبول اولنه ميه جغنى حكم ايدیشمزدن طولايى دخى كنديلرى بزى تعييب ايتمسونلر ٠

ميلادك ايلك بش عصرى ايچنده انجيللرك تحريف اولنه بيلمسى عقلاً محال اولديغنى اثباته چاليشان اوه ديس افنديك مؤخراً يالان اولدقلرينى قوجه بر قونسيلك يعنى مجلس عمومى قسيسينك حكم ايلدكلرى

بونجه يالان انجيللرك دخى نه او مدت ظرفنده
يازلمش اولدقلريني نه دن خاطرندن چيقا
ريور ؟ بو مدت ظرفنده يوزلرجه يالانجى
انجيل يازلمش اولديغى حالده موجود
اولنلرك تحريفى نيله قابل اولهماسنه نه ايله
حكم ايده بيليور .

انجيل شريف سوريانى ويونانى وسائر
برچوق لسانلره ترجمه اولنديغى جهتله
اوه‌ديس افندينك اعتقادنجه بو ترجمه‌لر دخى
تحريفى مانع ايمش . نه قدر صافدللك !
بز قويا اعتقاد ايليورزكه تحريفى اصل
تسهيل ايدن برشى وار ايسه اوده ايشته
بو ترجمه قضيه‌سيدر . نصل‌كه قريبا ثابت
دخى اوله‌جقدر .

بز مسئله‌يى وهمياتدن ظنياتدن قورتا.

رهلم‌ده شویله ساده‌جه بر عقله تطبیق ایدرلك
بر نتیجه چیقاره‌لم .

حضرت عیسی عن اصل هانکی ملتدن
ایدی ؟ یهودی ! اویله دکلمی ؟ نه لسانله
تکلم ایتدی ؟ یهودیجه ایله ! دکلمی ؟ حوا-
ریلر نه ملتدن ایدیلر ؟ یهودی ! اویله دکلمی ؟
عن اصل بالقچی مقوله‌سندن اولان بو آدملر
یونانجه ویاخود لاتینجه بیلورلرمی ایدی ؟
بونی حکم ایتدیره‌جك هیچ بر قید تاریخی
اولمدیغی کبی عقل دخی انلرك لاتین ویاخود
یونان لسانه واقف اولدقلرینی ظن ایچون
هیچ بر مدار بوله‌مز .

اویله ایسه یهودی اولان بر پیغمبرك
یهودی اولان اصحابیله ینه یهودیجه اوله‌رق
تعاطی ایلدیکی بر کتاب سماوینك نه‌دن

هیچ براثری قالمامشده یالکز ترجمه‌لری قالمش ؟

ایشته یالکز شو ملاحظه عیسایه منسوب انجیل صحیح اولمسی لازم کلان کتابك بوکون وجودی اولمدیغنی هر عاقله قبول ایتدیره‌رك بوکون کویا انك ترجمه‌لری اولمق اوزره موجود اولان انجیللرك ایسه فی الحقیقه دوزمه واو یدرمه شیلر اولدقلرینی تسلیمده کمسه‌یی ترددده براقمز .

مع هذا کرك کتب عهد عتیقك یعنی توراتلرك وکرك کتب عهد جدیدك یعنی انجیللرك کافه‌سنده تحریفات اولدیغنی انکار ایدنلر یالکز بزم موسیو دوایت حضرتلریله وکیل مناظری اوه‌دیس افندی کبی مذاهب سائره‌یه منسوب اولنلری خرستیانلغه

وانكده پروتستانلق مذهبنه ادخاله مأمور
اولنلر اولوب يوقسه محققين نصارا اشبو
تحريفاتى انكار ايتمدكدن بشقه برچوق
تدقيقات اجراسيله بونلرى ميدانه چيقاره رق
اجراى ايجاباتنى توصيه ايدرلرده جمهور
نصارا انلرك اشبو توصيه لرينه دخى قولاق
ويرمامك درجه سنده كندى مغفللرينه
قاپيلورلر . بوبابده رحمة الله هندى افندى
حضرتلرينك رديه سندن ايديله جك اقتبا-
سات هيچ بركسه ده شبهه براقيه جغندن
شو مباحثه يى برخاتمهٔ مشكينه ايصال ايچون
فاضل مشاراليه حضرتلرينك اظهار
الحقلرندن بروجه آتى اقتباساتمزى درج
وعرض ايلرز .

(تحریفك نصارا عندنده صورت
« اعترافی »

رحمة الله افنـدی حضرتلری كرك عهد عتیقك وكرك عهد جـدیدك هم معناً هم لفظاً تحریف اولنـدقلرینی و بو تحریف لفظینك ایسـه هم كتب سماویه عباره‌لرینی تبدیل هم انلره ضم وعلاوه وهم ده انلردن طرح وتنقیص صورتنده وقوعـه كلدیكنی اثبات ایچون ژه‌روم وهورن وكیرسـباخ وشولزومارديوس وكیرا كوس ومیسترجو دیل ووارد كبی اسكی یكی فرق اللی قـدر افاضل مدققین نصارانك اثرلرندن استشهاد ایلیـه‌رك جمله‌سـنك اعـترافاتنی درمیان ایلیور .

بو اعترافاتدن اكلاشلدیغنه كوره یهو -

دیلرك کتب عهد جدیدلری کاپیاً محرف اولدیغنه هیچ شبهه اولمیوب بوندن فضله اوله‌رق نصارا کندی کتابلرینه ذاتاً محرف اولان کتب یهودیه‌دن نقل ایلدکلری فقره‌لری دخی برقاتدها تحریف ایدرك نقل ایتمشلر واندن‌ده فضله اوله‌رق صکره‌لری ایدیلان ترجمه‌لر اثناسنده برطاقم دها تحریفات زائده ایله حقیقتی بالکلیه چیغرندن چیقارمشلردر .

بو بابده رحمة الله افندی حضرتلرینك اشبو ایضاحلری شایان دقتدر . دیورکه :

« هورن نام مفسرك ۱۸۲۲ سنهٔ میلادیه‌سنده طبع اولنان تفسیرنده دردنجی جلدك درتیوز التمش اوچنجی صحیفه‌سنده شویله دینلمشدر :

« قد . . مسیحیه . . . نشر . . قرندن اون

بشنجی قرنه قدر اشبو ترجمه‌ده (یعنی ترجمهٔ لاتینیه‌ده) پك چوق تحریفات والحاقات وقوعه كلمشدر »

ینه موسی الیهك اشبو تفسیرنده درتیوز التمش یدنجی صحیفه‌سنده دخی شویله دیور :

« شو دقیقه‌یی كوزجه خاطرده حفظ ایتمك لازمدركه ترجمه‌لری ایچنده ترجمهٔ لاتینیه كبی تحریف اولنمشی یوقدر . بونك ناقللری مبالات ایتمیه‌رك عهد جدیده بعض كتابك فقره‌لرینی دیكر بعضلرینه ادخال ایلدكلری كبی حاشیه‌لرك عباراتنی دخی متنه ضم وعلاوه ایلمشلردر »

دقت بیورملیدركه بوتحریفلر بوالحاقلر اوه‌دیس افندی دوستمزك عدم وقوعنی ادعا ایلدكلری بشنجی واون بشنجی عصرلر

ارەسندە وقوعه کلان شیلردر . اندن اولری
ایچون دخی باقکز رحمة الله افندی حضر-
تلرینه افاضل محققین نصارادن نه‌لر نقل
وروایت ایدییورلر . برقاچ دانه‌سنی مثال
اولمق اوزره عرض ایده‌لم‌ده نظر انصاف
ایله کوروب عبرت الکز .

رحمة الله افندی حضرتلری دییورلرکه :

« شمدی محققین علمای مسیحیه‌دن مستر-
جودیل ووارد‌ك اعتراف ایتمش اولدقلری
اوزره انجیلیوندن مرقسك غلطلرینك ذکر
واثباتنه شروع ایتمکلکی مناسب کوررك
دیرزکه مرقس انجیلنك ایکنجی بابندن یکرمی
بشنجی و یکرمی التنجی آیتلر (انلره دیدیکه
اما داود وکندوسیله برابر اولنلر آج ومحتاج
اولدقلری اثناده باش کاهن اولان ابیثارك

ایام کهنـانتنده نصـورتله بیت اللهه کیروب
کهنه‌دن بشـقه‌سنه اکلی جائز اولمیان نان
تقدمه‌یی اکل ایدوب نصـل یاننده اولنلره
دخی ویردیککنی اوقومدیکزمی) مفهومنـده
اولوب بوراده واقع اولان ابیثار لفظی مومی
الیهمك اعترافلری وجهـله غلط اولدیغی
مثللو (اما داود وکندوسیله برابر اولنلر)
(نصـل یاننده اولنلره ویردیکی) جمله‌لری
دخی غلطدر . زیرا سفر صموئیل اولی منطا .
لعه ایدنلرك نزدنده غیر خفی اولدیغی وجهله
اولوقت داود علیه السـلام یالکز اولوب
معیتلرنده هیچ برکمسـنه بوغیـدی مرقس
انجیلنده شـو ایکی جمله‌نك غلط اولدیغی
وقتاکه ثابت اولدی ایسـه انلره مماثل متی
ولوقا انجیلنـده دخی غلط اولـدیغی ثابت

اولیور زیرا متی انجیلنك اون ایکنجی
بابنده کی اوچنجی ودردنجی آیتلر (انلره دیدی که
اما داوده آچلق طاری اولوب کندوسی
وانکله برابر اولنلر توجهله بیت اللهه داخل
اولوب اکلی کهنه یه حلال اولوب کندو-
سنه ومعیتنده اولنلره خلال اولمیان نان
تقدمه نك اکلی فعلنده بولندیغنی اوقومد-
یکزمی) ولوقا انجیلنك التنجی بابندن اوچنجی
ودردنجی وبشنجی آیتلر دخی (انلر ایله اثنای
محاوره ده عیسی انلره دیدیکه داود کندوسی
و یاننده بولنانلر اجیقدیغی وقت نه ایشلدیکنی
و بیت اللهه نصل کیروب اکلی یالکز کهنه دن
بشقه سنه جائز اولمیان نان تقدمه یی الوب
اکل ایتدیکنی و یاننده اولنلره دخی و یردیکنی
اوقومدیکزمی) مآلرنده اولوب حضرت

عیسانك شو قولنی نقل خصوصنده اناجیل
ثلثه‌ده یدی غلط وقوع بولوب بوصورتله
یدی یرده تحریف وقوعنی اقرار ایله برابر
بونلرك یدیسنی دخی سهو کاتبه عزو و اسناد
ایدیورلر شو حالك ظاهره مخالف اولدیغی
ادعا اولنسه دخی بزم دعوامزی نقض
واخلال ایده‌مز » .

عاجزانه بز دخی دیرزکه اکر مسیح
(حاشا) الله اولوب ده حواریلر دخی
پیغمبر اولسه‌لر ایدی یالکز برفقره‌ده بوقدر
یاکلشلق بوقدر غلط واقع اولمامش ایدی .

کذلك رحمة الله افندی حضرتلری
دیورلرکه :

« متی انجیلنك یکرمی یدنجی بابندن
انی صلب ایتدیلر وانلر لباسنی تقسیم

ایدرلر وکو ملکمك اوزرینه دخی قرعه
آترلر دیو پیغمبرك قولی تمام اولمق ایچون
قرعه آته رق لباسنی تقسیم ایتدیلر) مآلنده
اولان اوتوز بشنجی آیتده واقع (لباسمی
تقسیم ایدر وکو ملکمك اوزرینه دخی قرعه
آترلر دیو پیغمبرك قولی تمام اولمق ایچون)
عباره لری محرف اوله رق محققین علمای نصارینك
عندلرنده حذفی واجب اولدیغندن کیرسپاخ
عبارهٔ مذکوره یی حذف ایتمش و هورن
دخی تفسیرینك ایکنجی جلدندن اوچیوز
اوتوز برنجی صحیفه لرده عبارهٔ مذکوره نك
ملحقاتدن اولدیغنی ادلهٔ قاطعه ایله اثبات
ایلدکدن صکره (اشبو عباره نك قطعیاً یلان
اولدیغی عندنده ثابت اولدقدنصکره انی ترك
ایتمك خصوصنده کیرسپاخ پك اصابت

ایتدی) مقاله‌سنی سرد ایلمشدر وادم کلارک
دخی تفسیرندن بشنجی جلدده آیت مزبوره .
نك ذیلنده (اشبو عباره متندن جزؤ اولمد .
یغندن ترکی الزمدر و بونی نسخ صحیحه ایله
ترجمه‌لر ترك ایدرك شاذ اوله‌رق بعضلری
یازمشدر وقدمای علمادن دخی پك چوغی ترك
ایتمش و بونك الحاقیتی ظاهر وجلی اولوب
یوحنا انجیلنك اون طقوزنجی بابنك یکرمی
دردنجی آیتندن الممشدر) فقره‌لرینی درج
وتذکار ایتمشدر » .

کذلك عاجزانه اخطار ایده‌لم که سهو .
لرك !... خطالرك !... بودرلولری
اوقدر دهشتلی شیلرده دکلدر . اصل
دهشتلی خطالری !..... شو فقره‌ده

کوره جکسکز ... رحمة الله افندی حضر-
تلری دیبورلرکه :

« یوحنانك رسـالهٔ اولاسندن بشنجی
بابنده واقع اولان یدنجی آیتك (زیرا سماده
شـهادت ایدنلر اوچـدر و بونلر اب و کلمه
وروح القدسـدر و بونلرك اوچی بردر)
و سکزنجی آیتك (زیرا یرده شهادت ایدن
شـهود اوچدر وانلر روح وصو وقاندر
و بونلرك اوچی برذاتده کسب اتحاد ایدرلر)
عبـارهٔ اصلیه‌لری خرسـتیان محققلرینك
زعمنجه یالکز (زیرا شهادت ایدن شهود
اوچدر و بونلر روح وصو وقاندروشو نلرك
اوچیده برذاتده کسب اتحاد ایدرلر) مألندن
عبـارت اولوب بعده معتقد تثلیث اولان
خرستیانلر (سماده اولان شـاهدلر اوچدر

و بونلر اب وكلمه وروح القدسدر وشونلرك
اوچيده بردر) عبارەسيله (يرده شهادت
ايدن شهود) لك عبـارەسنى اصل عبارەيه
علاوه ايلمديلر و بو علاوه كيفيتى دخى امور
محققه دندر . زيرا (كيرسپاخ) و (شولز)
مذكور عبـارەلرك الحـاقيتى خصوصنده
متفـق اولدقلرى مثلـو هورن دخى كمال
تعصبيله برابر الحاقيتنى وواجب الترك اولد -
قلرينى قو يا ً سـويلمش وهنرى واسـكات
تفسيرينى جمع ايدنلر نزدنده هورنك اشبو
ذهابى مختـار عد ايدلديكى كبى آدم كلارك
دخى عبارهٔ مذكورەنك ملحق اولديغنـه
مائل بولنمشـدر قرون مسيحيەدن دردنجى
قرنك اعلم علماسـندن اولوب اليـوم اهل
تثليثك مستند و معتمدى اولان اكستاين نام

ذات ذکر اولنان رسالهٔ یوحنانك شرح
وایضاحنه دائر اون عدد رساله تحریر ایلمش
ایسه ده رسائل مذکوره نك هیچ برنده عبارهٔ
محرره یی نقل و بیان ایلمامشدر حالبوکه موهی
الیه کرکی کبی معتقد تثلیث اولدیغی و منکر
تثلیث اولان (ارین) فرقه سیله معاصر
و مباحث و مناظر اولدیغی حالده الزام
خصم و اثبات مدعی ایچون عبارهٔ مذکو -
ره یی نقل ایله تمسك ایتمامش اولمسیله دخی
سالف الذکر عباره نك مفقود اولدیغی تبین
ایدر زیرا عبارهٔ مزبوره اکر موهی الیه
اکستانك زماننده موجود اولسیدی بهمه
حال انکله استدلالی اهمال ایتمز وسکزنجی
آیتك حاشیه سنده صودن مراد (اب)
وقاندن مراد (ابن) وروحدن مراد

(روح القدسدر) ديمز واثبات دعوى
ضمننده اشبو تكليف سخيفى اختيار ايتمز ايدى
ظننه كوره توجيه مذكور غايت بعيد اولدى .
يعنى دن تثليث اعتقادنده بولنانلر تثليثى كوزجه
افاده ايدن اشبو عباره يى اختراع ايله رساله
مذكوره يه ادخال ايلديلر و همده بيك ايكيوز
يتمش سنهٔ هجريه سنده ميزان الحق كتابنك
مؤلفى ايله ارامزده وقوعبولان مباحثه ده
مؤلف مومى اليه شهادت مواجهه سنده عبارهٔ
محررهنك محرف اولديغنى اقرار وكذلك طر-
فزدن تحريفى واجب الاعتراف اولان عبارات
سائره نك ايراد ايديله جكى مومى اليهك
شريكى بولنان ذات طرفندن حس ودرك
اولنمغله اودخى عبارات مذكوره نك ايرادندن
[illegible]

تحریفك وقوعنی شریکم ایله برابر تسلیم
ایلر ومکابر معند اولمدقجه یوحنانك عباره-
سنده تحریف یوقدر دیو اصرار ایتمیه‌جکنی
یقیناً بیلورز دیدی » .

عاجزانه اخطار ایده‌لم‌که اصل اسلا-
مك دین حق اولمق اوزره حکم ایلدکلری
دین جلیـل مسیحی عن اصل توحید باری
اوزرینه مؤسس ایکن تثلیث کبی بطلانی
جمهور عقلا عندنده مسلم اولان بر دین غریب
ایشـنه مؤخراً بومثللو تحریفـاتله وقوعه
کلمشدر .

دیانت اخـیرهٔ نصرانیـه‌ده تحریف
چاره‌سنه توسل ایتمکسزین هیچ برکسه‌یی
قاندیرمق قابل اولمدیغندن غیرتکاران نصارا
تحریفه اول قدر الشمشلردر که تحر یفسز

ممکن دکل هیچ برشی یاپه مزلر . رحمة الله
افنـدی حضرتلری بونلرك برجبلت ثانیه
حکمنی الش اولان شو عادتلرینی پك کوزل
شرح ایتمش اولـدیغی کبی بزدخی کندی
لفردیلرمزی بیله بزه بعد التحریف قبـول
ایتـدیرمکه چالشمش اولملرندن پك چـوق
شکایت ایتمشیدك . هله فاضل مشـار الیه
رحمة الله افنـدی حضرتلری میلادك ایلك
عصرندن بشنجی عصرینه قدر دکل بشنجی
عصرندن اون بشنجی عصرینـه قدرده
دکل اندن صـکره یعنی ازمنهٔ جـدیده‌ده
غایت مهم وغایت پارلاق برتحریف حکایه
ایلیورکه بونی‌ده قارئلرمزك نظرینه عرض
ایلمکدن بردرلو هوسمزی منـع ایده‌مدك .
دیورکه :

معلوم اوله‌که پورتستان فرقه‌سنك
مقتدای اعظم وملت مسیحیه مصلحلرینك
رئیس اقدمی اولان لوطر ملت مزبوره‌نك
اصلاح حال ودیانتنه مباشرت ایلدکده اولا
کندوسنه تابع اولنلرك استفاده‌سی ضمننده
کتب مقدسه‌یی المانیا لسانه ترجمه ایلدیکی
حالده عبارهٔ مذکوره یعنی « زیرا سماده
شهادت ایدنلر اوچدر و بونلر اب وکلمه
وروح القدسدر و بونلرك اوچی بردر »
آیه‌سیله « زیرا یرده شهادت ایدن اوچدر
وانلر روح وصو وقاندر . و بونلرك اوچی
برذاتده اتحاد ایدرلر » عباره‌سی ترجمه‌یه
ادخال ایدلدیکی کبی مومی الیهك حین حیا-
تنده دفعاتله طبع ونشر ایدیلان نسخهٔ متر-
جمه‌سنه دخی درج اولنمامشدر مترجم مومی

الیه سنی کماله ایردکده یادکار اولمق اوزره
بیك بشیوز قرق التی سنهٔ عیسویه سنده
ترجمه سنك بر کره دها طبع ونشرینی مراد
ایدوب اهل کتاب و باخصوص خرستیانلر
تحریفه متهالك اولدقلرینه واقف اولدیغندن
ترجمه سنك تحریفنه تصدی اولنماسی تمنیاتنی
متضمن مقدمه سنده وصایا واخطارات
لازمه یی ثبت وتحریر ایلمش ایسه ده وصایای
مذکوره اهل کتابك عادات مستمره لرینك
مغایری اولدیغندن چوق کچمکسزین ومتر-
جمك وفاتندن اوتوز سنه بیله مرور ایتمکسزین
بیك بشیوز یتمش درت سنه سنده (فرانق
فورت) و بیك بشیوز طقسان التی سنه سیله
بیك بشیوز طقسان سنه لرنده (ورتنبورغ)
و بیك بشیوز طقسان التی سنه سنده (ها .

مبورق) اهالیسی طرفلرندن ترجمهٔ مذکوره
طبع اولندقده عبارهٔ جعلیهٔ مذکوره ترجمه -
یه ادخال ایدلمش ومؤخراً (فرانقفورت)
ایله (هامبورق) طرفندن یا طعن خلق و یا
خوف حقدن ناشی جملهٔ مذکوره اخراج
ایدلمش ایسه ده الك صکره مترجم مومی الیه
حقنده اعتقاد کاملی اولان اهل تثلیث بوکا
راضی اولمیه رق ومقتدای اعظملری نك
وصیتی خارجنده حرکات ناشایسته اولد -
یغنه باقمیه رق عموماً عبارهٔ مذکوره یی
ترجمه یه درج والحاق ایلدیلر ارتق حال
بومرکزده اولدیغی تبین ایلدکدنصکره
صنعت طباعتك ایجاد واختراعندن اول
موجود اولان نسخ قلیله ده تحریفك وقوعه
کلدیکنه کیم اینانه بیلور (هیهات هیهات)

فیلسوف مشهور اسحاق نیتونك اللی صحیفه دن
عبارت جمع و تألیف ایتمش اولدیغی رساله نك
مندرجاتنه نظراً عبارهٔ مذکوره ایله (طیمو
طاوس اهالیسنه کوندرلمش اولان برنجی
رساله نك (اجماع عظیمله اوالله تقواسنك
اسرارندن اولوب جسدده ظاهر اولمش
وروحده قوت بولمش وملائکه یه کورنمش)
مألنده اولان اون التنجی آیتی اهل تثلیثه
فائده لی کورلدیکندن اثبات عقائد فاسده لری
ضمننده ضم وعلاوه قلندیغی اکلاشلمشدر »

(خاتمه)

« مدافعه » سرلوحه سیله اوجه
چیقارمش اولدیغمز جلد اوزرینه موسیو
دوایت حضرتلری کندی « مقابله » لرینی
کوندرمامش و بزی او « مقابله یه مدافعه »

مجبور يتنه القـا ايتماش اولسـه‌لر ايدى
« مدافعه‌يه مقابله ومقابله‌يه مدافعه » سر-
لوحه‌سـيله اشبو جلدى دخى تنظيمه هيچ
مجبور اولمقسزين ديانت نصارانك مؤسس
عليهاسى اولان عقائد اساسيه و بعض اركا-
نـه دائر ينه كليسـا تاريخلرندن و كتب
اعتقاديه‌سـندن اله‌رق قارئلرمزه برچوق
معلومات و يره‌جك ايدك . انشا الله تعالى
بو خدمته ينه موفق اولورز .

شمديكى حالده قارئلرمزك نظر دقتلرينه
عرض ايده‌جكمز شى شودركه : مدافعه-
مزه موسيو دوايت حضرتلرينك وصو-
كلرنده اكاوكالةً اوه‌ديس افنديك ايتدكارى
مقابله نه قـدر ضعيف اولـديغى وحتى بر
چوق يرلرى عادتا اعـترافدن وتسليمدن

عبارت بولنديغى كورلدى . بز ايسه
بويله برمقابله‌دن متأثر ومتأسف اولمق شويله
طورسون بالعكس غايت ممنون اولمغه
دخى كنديمزى حقلى كوروروز . زيرا
قارئلرمز مقابلهٔ مذكوره‌يى سنجيدهٔ ميزان
تدقيق ايليه‌رك ديانت نصارايه‌دائر ويرمش
اولديغمز خبرلرك صدقى مناظرلرمز نزدنده
دخى مسلم اولديغنى كورنجه ويرديكمز
معلومات كنديلرينى الداتمق ايچون دكل
حقيقةً ـ احتياجلرى وار ايسه ـ ارشاد
اولديغنه شبهه‌لرى قالمز .

بزكه حمداً ثم شكراً مسلمان وعثمانليلرز
بز اوروپاده كورديكمز آثار ترقى‌يه كمال
حيرتله تحسين‌خوان اوله‌رق قدرتمز يتديكى
مرتبه‌ده ترقيات مذكوره‌يى مملكتمزه ادخاله

دخی چالیشـورز . فقط ترقیات مذکوره
خرستیانلغك محصول مادی ویا معنویسیدر
دیه بزی اغفال ایچون سـویلنان سوزلره
اصلا الـدانمیز . زیرا دیانت موجودهٔ
نصرانیه یه دائر ایتدیکمز تدقیقات اودینده
تشویقات ترقی پرورانه یه دائر هیچ برشی
بولنمدیغنه بزی اقناع ایلـدیکی کبی تاریخ
صحیفه لرنده ایتدیکمز تتبعات دخی اورو پاده
دینجـه قیدسزلق میـدان المدقجه شرف
حکمت اوله مدیغنی دخی بزه کوستررر .

اما کنجلرمز اوروپاده دینجه قیدسز-
لق وعادتا دینسزلك میـدان المدقچه ترقی
ممکن اوله مدیغی حقنده کی حقیقت تاریخیه یی
بزه دخی تطبیق ممکن اوله بیلور کبی بر اعتقاد
باطل ایله کندیلرینی دوچار ضلالت ایتما .

ملیدرلر . بالعکس دیانت جلیلهٔ اسلامیه
ترقیات صحیحه‌نك مانعی دکل مشوق تامی
اولوب حکمای اسلامیه حکمیاتده نه‌درجه‌
لرده ایلرویه وارمشلر ایسه عقیدهٔ اسلا-
میه‌لرینی دخی اوقدر تقویه ایتمشلردر .
ترقیات ذهنیه‌ده دخی حکمامزه پیرو اوله-
رق اوروپا ارباب ضلالتنك « دین ایله
حکمت بریره صیغمز » سوزینی رد ایله
« دین اولمینجه حکمت دخی اولمز » ادعاسنده
ثبات ایده‌لم . انلرك سوزلری کندی دیانت
نصرانیه‌لرینه تطبیقاً صحیح ایسه بزم سو-
زمز دخی کندی دیانت اسلامیه‌مزه تطبیقاً
صحیح اولسون .

(انتهی)

